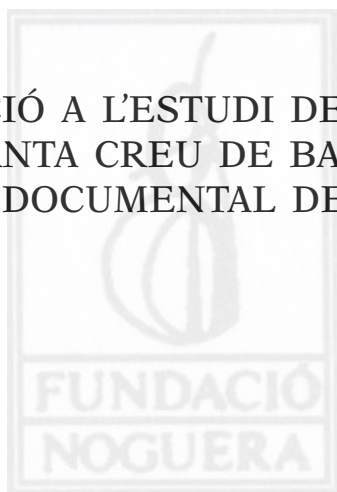

APROXIMACIÓ A L'ESTUDI DE L'HOSPITAL
DE LA SANTA CREU DE BARCELONA
REPERTORI DOCUMENTAL DEL SEGLE XV

FUNDACIÓ NOGUERA

Col·lecció ESTUDIS

NOGUERA

FUNDACIÓ NOGUERA

ESTUDIS, 39

APROXIMACIÓ A L'ESTUDI
DE L'HOSPITAL
DE LA SANTA CREU
DE BARCELONA
REPERTORI DOCUMENTAL DEL SEGLE XV

NATIVITAT CASTEJÓN DOMÈNECH

BARCELONA, 2007

© Nativitat Castejón Domènech

Edita: Pagès Editors, SL

Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

Tel.: 973236611 - www.pageseditors.com

Primera edició: octubre de 2007

ISBN: 978-84-9779-583-8

Dipòsit legal: L-1289-2007

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, SL

Enquadernació: Fontanet

SUMARI

Pròleg	9

CAPÍTOL I

OBJECTE DE L'ESTUDI I METODOLOGIA

Precedents historiogràfics	12
Agraïments.	18

CAPÍTOL II

ORÍGENS DE L'HOSPITAL DE LA SANTA CREU DE BARCELONA

Fundació	21
Finançament de l'obra	26
Donacions reials.	26
Donacions de particulars.	26
Ingressos	28
Emplaçament de l'edifici	38
Ampliacions pel carrer d'en Cervelló	39
Ampliacions pel carrer del Carme.	40

CAPÍTOL III

PROCÉS CONSTRUCTIU

Etapes constructives	45
Primera etapa (1401-1415)	45
Segona etapa (1416-1445).	67
Tercera etapa (1446-1499)	70

CAPÍTOL IV
CONCLUSIONS

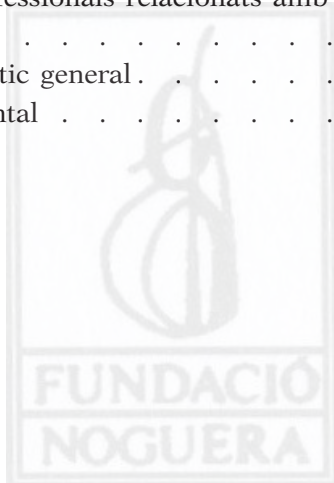
Valoració final	79

CAPÍTOL V
FONTS I BIBLIOGRAFIA

Fonts documentals	89
Normes d'edició	96
Bibliografia.	98

APÈNDIXS I ÍNDEXS

I. Apèndix dels professionals relacionats amb l'obra de l'hospital.	113
II. Índex toponomàstic general.	119
III. Apèndix documental	143

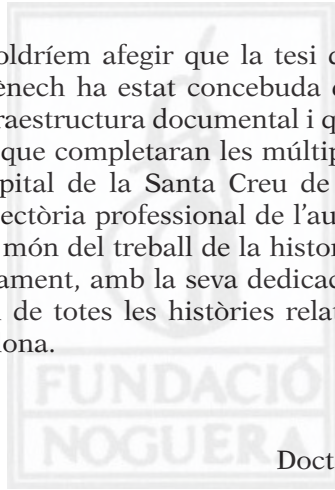
PRÒLEG

Sempre és gratificant i satisfactori escriure el pròleg d'una publicació que representa un punt de culminació acadèmica d'una alumna, la senyora Nativitat Castejón i Domènech, llicenciada en història de l'art (1980-1985) i en història medieval (1988-1995) a la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona i, actualment, directora de l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès. L'obra que prologuem, *Aproximació a l'estudi de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona: repertori documental del segle xv*, és el resultat de la realització de la seva tesi de llicenciatura, llegida al Departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona el dia 17 de setembre de l'any 2001, amb la qual obtingué la màxima qualificació: excel·lent "cum laude" per unanimitat.

En la realització d'aquesta tesi l'autora invertí un llarg temps d'estudi i recerca a partir de la finalització de la segona llicenciatura, l'any 1995, tot començant per l'aprofundiment bibliogràfic contrastat d'un treball de curs, "Estat de la qüestió dels estudis sobre l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona", que havia realitzat dins del marc acadèmic de la matèria d'art català medieval corresponent a la seva primera llicenciatura. La fidelitat a la documentació històrica com a punt de partida envers els estudis d'història de l'art medieval a Catalunya la conduí a una total revisió de les fonts historiogràfiques al respecte en una primera fase de l'estudi, i, després, en conseqüència, inicià una profunda recerca documental als arxius de la Catedral de Barcelona, de la Corona d'Aragó, de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona i, molt particularment, a l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona. La composició estructural de la tesi ha estat organitzada a l'entorn de cinc capítols més els apèndixs i els índexs: el primer capítol, de caire introductori, precisa l'objecte d'estudi, la metodologia emprada i una anàlisi dels precedents historiogràfics; el

segon, de caràcter històric, versa sobre els orígens de l'hospital des de les notícies sobre la seva fundació i mercès a les noves recerques del seu procés de finançament i la problemàtica de l'emplaçament físic de l'edifici; el tercer capítol estableix l'evolució constructiva del conjunt de l'Hospital de la Santa Creu en tres etapes cronològiques (1a, 1401-1415; 2a, 1416-1445; 3a, 1446-1499) i les conclusions, concebudes com un quart capítol, tenen un caràcter valoratiu i analític de la documentació aportada. Les fonts documentals i la bibliografia estan extensament precisades en el cinquè capítol i, finalment, els apèndixs i els índexs aporten la relació estructurada de tots els professionals del moment que intervingueren en l'obra de l'hospital, un índex toponomàstic general, un apèndix gràfic i, com a magna cloenda, la relació cronològica perfectament regestada i transcrita dels dos-cents noranta-vuit documents d'arxiu que constitueixen la forma i el contingut d'aquesta magnífica tesi de llicenciatura.

Com a colofó voldríem afegir que la tesi duta a terme per Nativitat Castejón i Domènech ha estat concebuda des dels inicis com un treball necessari d'infraestructura documental i que, de ben cert, donarà lloc a d'altres estudis que completaran les múltiples facetes històriques i artístiques de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona. Tanmateix volem destacar la trajectòria professional de l'autora centrada des d'un primer moment en el món del treball de la historiografia i l'arxivística i conjuminada, perfectament, amb la seva dedicació particular a l'estudi i a la difusió cultural de totes les històries relatives a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona.

Doctora NÚRIA DE DALMASES

Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

CAPÍTOL I

OBJECTE DE L'ESTUDI I METODOLOGIA

Malgrat ésser l'hospital de la Santa Creu de Barcelona un dels edificis més emblemàtics de l'arquitectura gòtica civil catalana, la majoria d'autors han treballat parcialment les fonts documentals generades per la institució d'ençà de la seva creació. De vegades, les seves consultes no han abastat tots els protocols notariais d'aquest segle en qüestió; en altres ocasions, llurs afirmacions presenten moltes errades de referència (confusions numèriques i cronològiques, equivocacions en la transcripció dels noms i en la interpretació dels documents...), fins al punt que algun treball ni tan sols es fonamenta en cap testimoni escrit de l'època. Per tot això, el primer objectiu de la meva recerca és d'aportar un repertori documental, elaborat d'acord amb les normes de transcripció paleogràfica, dels primers cent anys d'existència d'aquesta institució hospitalària.

El següent pas consisteix en l'anàlisi acurada dels documents per tal de donar-ne una interpretació correcta i establir-ne la interrelació més adient; això, sens dubte ha de proporcionar moltes dades —algunes conegudes, però altres desconegudes— relatives a l'evolució de l'obra. A partir de la fixació de les fonts, un tercer nivell d'investigació —probablement el més engrescador i apassionant— tracta dues qüestions essencials: la ubicació i les etapes constructives. Pel que fa a la primera, si bé l'acta fundacional descriu exactament l'emplaçament del nou edifici, la documentació notarial aporta informació addicional sobre diferents establiments emfitèutics i l'adquisició de nous terrenys per part de l'administració de l'hospital amb l'objectiu d'ampliar l'obra. Això ens permet conèixer quines eren les propietats (cases i horts) que envoltaven l'antic hospital d'en Colom, i constatar com la nova construcció influí en la urbanització d'aquell sector del Raval.

Quant al procés de construcció, és evident que anà del tot vinculat amb els recursos de què disposava l'administració de l'hospital. Per

tant, el finançament de l'obra és una qüestió important. A les rendes i béns propis de la institució, cal afegir-hi el patrimoni dels antics hospitals de la ciutat, així com altres ingressos, tant públics com privats. La periodicitat amb què es dugueren a terme les despeses planteja la necessitat de fer un seguiment del ritme de subministrament dels diferents materials constructius (pedra, teules, calç, guix, reble, argila, sorra, ferramenta, fustes, etc.), cosa que ens proporciona un coneixement força fidedigne dels molers, rajolers, guixaires, mestres de cases, fusters, ferrers, etc., que hi van participar. D'altra banda, com que les èpoques que signaren aquests professionals aporten informació interessant sobre el desenvolupament de l'obra, espero arribar a demostrar que és factible d'atribuir al mestre de cases Arnau Bargués no solament tasques d'assessorament, ans encara de col·laboració.

PRECEDENTS HISTORIOGRÀFICS

Els primers estudis relacionats amb la història i la fundació de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona daten de la segona meitat del segle XIX. En efecte, l'any 1854 Andreu Avel·lí Pi i Arimon, en un treball força ampli sobre la ciutat de Barcelona,¹ dedicà un capítol a la beneficència pública i als hospitals d'aquesta ciutat, en el qual exposava el procés de fundació de l'Hospital de la Santa Creu. Tot i la vaguetat de la majoria dels seus comentaris, Pi i Arimon exposà amb èmfasi que la construcció de l'edifici es va iniciar abans que arribessin a un acord els consellers i el Consell de Cent de Barcelona, d'una banda, i el bisbe i el Capítol catedralici, de l'altra, circumstància que quedaria justificada, segons ell, per la inscripció que hi ha sobre l'arc de la porta nord de l'edifici, la qual testimonia que es va començar a construir el 14 de febrer de 1401.² A més a més, recull el fet que el 17 d'abril de 1401 va tenir lloc la inauguració oficial de l'obra.

Anys després, el 1880, Tomàs Sivilla publica la conferència que havia llegit, sota el títol "Apuntes históricos sobre el Hospital de Barcelona",³ a la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona el 10 de desembre de 1869. Hi exposa la història dels antics hospitals de Barcelona i hi dedica un apartat a l'acta fundacional del de la Santa Creu, tot aportant

1. A. A. PI, *Barcelona antigua y moderna*, vol. II, Barcelona 1854, p. 301-317.

2. PI, *op. cit.*, p. 302: "I.H.S + Spital de la Santa Creu / qui fou cumensat a XIII febrer del any de nostre senyor / MCCCCI".

3. T. SIVILLA, "Apuntes históricos sobre el Hospital de Barcelona", *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, vol. III, Barcelona 1880, p. 41-70.

la dada que el papa Benet XIII va expedir una butlla el 24 de maig de 1402 per mitjà de la qual ajudava a la fàbrica del nou hospital amb 10.000 florins d'or d'Aragó.⁴ D'altra banda, esmenta la notícia, també recollida per Esteve Gilabert Bruniquer,⁵ de l'acord del Consell de Cent del 23 d'octubre de 1454 pel qual es prestaven anualment a l'hospital 3.000 florins, amb la idea que, a mesura que les rendes de la institució hospitalària augmentessin, el préstec es rebaixaria a 2.000 florins anuals. Així mateix, aquest article es fa ressò de la resolució del Consell del 13 de novembre de 1482, que al·ludeix al cessament del préstec perquè l'hospital havia augmentat les rendes fins a 3.000 florins.⁶

Tanmateix, no fou fins al 1913 que s'inicià l'estudi de la institució hospitalària a partir de la documentació notarial. Aquest any sortí a la llum l'article titulat "Lo retaule barceloní de la Santa Creu, obra d'en P. Terrés i d'en F. Vergós"⁷ de Francesc Carreras Candi, on, per primer cop, es donà a conèixer el contracte d'obra entre l'Hospital de la Santa Creu i els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós per tal de dur a terme la confecció del retaule de la capella; amb aquesta aproximació a les fonts documentals —per cert, en cap moment apareix la referència exacta del protocol notarial utilitzat—, Carreras Candi no només posà de manifest la participació d'aquests dos artistes, fins aleshores desconeguts, sinó que demostrà la vàlua que suposa la transcripció dels documents, tot i que en aquest cas no arribà a completar-la.

L'any 1919, en un treball sobre la medicina a Catalunya al segle xv, Josep Maria Roca⁸ hi consagra una part a l'obra de l'Hospital de la Santa Creu. Descriu el procés d'unió dels establiments hospitalaris que hi havia a la ciutat, la fundació del nou hospital, la col·locació de la primera pedra i la confirmació papal de Benet XIII, expedida, segons ell,⁹ el 9 de setembre de 1401. La seva aportació consisteix fonamentalment a examinar una sèrie de cartes de la Cancelleria Reial de l'Arxiu de la Corona d'Aragó; val a dir que en destaquen tres, pertanyents al rei Martí l'Humà, les quals demostren l'interès del monarca per la

4. SIVILLA, *op. cit.*, p. 62-63. Aquesta concessió papal és del 30 de maig de 1403. Cf. Ap. doc., núm. 75.

5. E. G. BRUNICHER, *Rúbriques. Ceremonial dels Magnífichs consellers y regiment de la ciutat de Barcelona*, vol. V, Barcelona 1916, p. 41-42.

6. SIVILLA, *op. cit.*, p. 64-65.

7. F. CARRERAS CANDI, "Lo retaule", p. 217-220. Ap. doc., núm. 247.

8. J. M. ROCA, *La medicina catalana*, p. 178-184.

9. ROCA, *op. cit.*, p. 181, recull una font documental de l'Arxiu Històric Municipal de Barcelona i dona com a data d'expedició de la butlla el dia 9 de setembre de 1401, quan en realitat fou el dia 5 de setembre.

construcció del nou hospital: a la primera, datada el 28 de juliol de 1401,¹⁰ el rei ordena al seu conseller i tresorer Joan de Pla entregar a l'Hospital de la Santa Creu la quantitat de 10.000 sous; a la segona, del 5 d'agost de 1401,¹¹ el rei fa donació als administradors de l'hospital de tota la pedra i el reble necessaris per a l'obra del nou edifici —aquesta pedra es trobava davant de la drassana de la ciutat perquè s'havia d'utilitzar per a la construcció d'un palau reial—; a la tercera, del 24 de setembre de 1401,¹² el rei, assabentat pel prior i infermer de l'hospital que molts mestres de cases de la ciutat no volen treballar a l'obra, ordena a Ramon de Blanes que, baldament s'hagin d'imposar penes, els obligui a anar-hi i que els pagui el salari ordinari.

L'interès per l'Hospital de la Santa Creu portà Josep Maria Roca a publicar-ne les ordinacions,¹³ per bé que la seva aportació és molt més àmplia i ambiciosa. En efecte, fruit d'una important recerca documental a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona, a l'Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó i a l'Arxiu Històric Municipal de Barcelona, Roca estudia els hospitals que hi havia a la ciutat abans de la unió¹⁴ i proporciona dades sobre el funcionament intern de la nova institució hospitalària.¹⁵ D'aquest treball, cal destacar-ne l'apèndix documental, estructurat en divuit apartats, conté trenta-dos documents transcrits, set dels quals, inclosos a l'apartat divuitè, estan dedicats a la construcció de l'edifici. De fet, és la primera vegada que s'estudien amb detall els protocols notariais del segle xv, conservats a l'arxiu de l'hospital i referents a Joan Torró, notari públic de Barcelona i escrivà major del centre hospitalari. Aquests set documents¹⁶ que, en ésser publicats, aportaren novetats curioses pel que fa al desenvolupament de la construcció, són els següents:

10. Ap. doc., núm. 5.

11. Ap. doc., núm. 6. J. M. Roca aporta la transcripció del document, però la referència correcta és foli 20v-21r.

12. Ap. doc., núm. 112. J. M. Roca n'aporta la transcripció, però la referència correcta és foli 48v.

13. J. M. Roca, *Ordinacions*.

14. J. M. Roca, *Ordinacions*, p. 7-11, sobre l'hospital d'en Guitart i d'en Colom; p. 12-24, sobre l'hospital d'en Bernat Marcús; p. 24-36, sobre l'hospital d'en Pere Vilar o de Sant Macià; p. 36-37, sobre l'hospital de Santa Eulàlia del Camp; p. 37-38, sobre l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells; del mateix autor, "Orígens de l'Hospital de la Santa Creu", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 1, 1927, p. 67-68.

15. J. M. Roca, *Ordinacions*, p. 8-67.

16. J. M. Roca, *Ordinacions*, p. 128-138.

1. Contracte d'obra entre Pere Cardona, prior de l'hospital, i el fuster Antoni Fàbregues, per tal de cobrir el nou edifici (15 de gener de 1405).¹⁷
2. Contracte d'obra entre Pere Cardona, prior de l'hospital, i el mestre de cases Guillem Abiell, per a la construcció del claustre (6 de juny de 1406).¹⁸
3. Donació de Francesc Adrover, ciutadà de Barcelona, d'una casa al carrer d'en Roca per a la construcció de la farmàcia (11 d'octubre de 1413).¹⁹
4. Àpoca de Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, obrer de l'hospital, per l'obra realitzada a la sala gran (10 de juny de 1415).²⁰
5. Establiment a cens d'unes cases amb horts davant de l'església del monestir del Carme (s/d).²¹
6. Concòrdia entre els administradors de l'hospital i els molers Jaume Granell, Berenguer Batlle i Nicolau Cigar, ciutadans de Barcelona, per extreure pedra d'un tall que l'hospital posseïa a Montjuïc, a fi i efecte de construir la sagristia (6 d'agost de 1443).²²
7. Contracte d'obra entre els administradors de l'Hospital i els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós, ciutadans de Barcelona, per a la realització del retaule de l'altar major de la capella (29 de novembre de 1443).²³

La recerca documental fou continuada per Josep Mas,²⁴ el qual el 1927 publicà la transcripció de l'escriptura de fundació de l'hospital de la Santa Creu —datada l'1 de febrer de 1401— a partir d'una

17. El document original ha desaparegut i només en coneixem l'existència per la transcripció de Roca (ap. doc., núm. 122).

18. El document original no es conserva i només en tenim notícies per aquesta transcripció (ap. doc., núm. 142).

19. La transcripció de Roca, *op. cit.*, p. 132-133, és incompleta i la referència del document és incorrecta perquè no es troba al Manual III de Joan Torró, sinó al IV (ap. doc., núm. 197).

20. La transcripció de Roca torna a ésser incompleta (ap. doc., núm. 220).

21. La referència del document que dona Roca és incorrecta (ap. doc., núm. 226).

22. La transcripció és incompleta (ap. doc., núm. 245).

23. La transcripció és incompleta; tanmateix, aquest document no era inèdit; cf. CARRERAS CANDI, *op. cit.*, p. 217-220 i ap. doc., núm. 247.

24. J. MAS, "Fundació de l'Hospital de la Santa Creu: II. Escripura de fundació", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 3, vol. I, 1927, p. 185-189; del mateix autor, "Fundació de l'Hospital de la Santa Creu: II. Escripura de fundació (conclusió)", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 4, vol. I, 1927, p. 235-239. Actualment no s'ha localitzat aquest document a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona.

còpia autenticada de l'1 d'abril de 1406 conservada a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona. Al mateix temps s'edità la seva transcripció de la butlla del papa Benet XIII, del 5 de setembre de 1401,²⁵ que confirma la unió dels hospitals barcelonins en un de sol, l'Hospital de la Santa Creu.

En un pol oposat a la tasca endegada per Carreras Candi i Josep Maria Roca cal situar la publicació d'un germà de la caritat²⁶ el qual, sense estudiar les fonts originàries, es limita a esmentar un seguit de notícies ja referenciades per autors anteriors. Fins i tot arriba a comentar una dada, relativa al 1410, de la qual no apareix cap indici ni al Manual III, ni als capbreus IX i X de Joan Torró; es tracta de la compra que va realitzar Francesc de Valldemosa, cartoixà mallorquí, de diverses cases ubicades a l'oest de l'hospital, al carrer d'en Canyet, a fi de construir-hi l'hospici de Santa Maria Egípcíaca per acollir-hi dones.

Ja a finals de la dècada dels seixanta del segle passat, Felio A. Vilarrubias féu una aproximació a l'hospital des del vessant arquitectònic,²⁷ basant-se en els protocols notariais, concretament, en els cinc primers manuals (1401-1420) del notari Joan Torró, i en el manual d'èpoques de Pere i Jeroni Pasqual (1463-1515). Tot i això, les conclusions no solament tenen un caire molt general, sinó que sovint són errònies i, a més a més, com que no aporta cap apèndix documental, la seva recerca es caracteritza per una certa arbitrarietat. Així, per exemple, sobre la construcció de la nau septentrional, recull l'opinió d'Andreu Avel·lí Pi i Arimon i defensa també que el contingut de la inscripció sobre l'arc de la porta nord de l'hospital deixa constància que l'inici de la construcció fou el 14 de febrer de 1401.²⁸ Altrament, cau en una confusió quan es refereix a les pintures que es feren en aquesta nau el 1492. En efecte, el 22 de setembre el pintor valencià Ramon Valls rebia una quantitat per l'encàrrec de pintar, però Vilarrubias s'equivoca de personatge, perquè el confon amb el seu homònim, que era argenter i

25. J. MAS, "Fundació de l'Hospital de la Santa Creu: III. Confirmació apostòlica", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 5, vol. I, 1927, p. 289. Aquí l'autor només transcriu la primera i la tercera part d'aquesta butlla. Ap. doc., núm. 8.

26. HERMANO DE LA CARIDAD, *Los Hermanos del Hospital de la Santa Cruz*, Barcelona 1935.

27. F. A. VILARRUBIAS, *Notícia histórico-arquitectónica de los edificios del Hospital de la Santa Cruz y Casa de Convalecencia de San Pablo de la ciudad de Barcelona (1401-1928)*, Barcelona 1969.

28. Pi, *op. cit.*, p. 302. i VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 42.

que va rebre 2 lliures i 14 sous d'un import que se li devia per haver realitzat una custòdia per a l'església de l'Hospital.²⁹

La darrera aportació, l'esment de la qual és ineludible, correspon a Josep Danon Bretós.³⁰ Des d'una perspectiva històrica, Danon intentà actualitzar les moltes dades disperses entre els estudis dels autors precedents, però sobretot, a partir de la recerca basada en els documents notariais del segle xv, féu una descripció extensa del desenvolupament de la construcció; després de tractar els principals hospitals catalans de l'època medieval, concentrà els seus esforços en l'acta fundacional,³¹ l'edifici, l'església i la farmàcia.³² Tanmateix, hom pot constatar que sovint comet errors d'interpretació i transcripció, la qual cosa el porta a emetre judicis inexactes; així, els establiments emfitèutics que els administradors de l'hospital concediren per diverses arcades i patis de la Casa de la Caritat i de l'hospital de Pere Vilar, els atribueix erradament al nou hospital.³³ També són infundades altres afirmacions que apareixen al llarg del seu estudi; en efecte, arriba a dir que el 6 de juny de 1401 s'encarregà la decoració de l'església als pintors Lluís Borrassà i Joan Sentgenís,³⁴ que el 1413 el mestre de cases Pere Oliver rebé 7 lliures per obres a l'hospital,³⁵ que el 1469 el fuster Joan Molla

29. Ap. doc., núm. 263.

30. J. DANON, *Visió històrica de l'Hospital General de la Santa Creu de Barcelona*, Barcelona 1978. Aquesta publicació és la revisió i l'ampliació d'un treball seu anterior, *El Hospital General de la Santa Cruz de Barcelona (1401)*, Universitat de Barcelona, 1967. Tesi doctoral.

31. DANON, *op. cit.*, p. 149-156, es basa en la traducció castellana del 26 de febrer de 1855 d'un trasllat del 3 d'abril de 1779 validat pel notari Gaietà Simó Sallera. Aquesta traducció ja havia estat publicada als *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo*, vol. XIII, 1953, p. 116, 253-254, 335-336, 496. Cal esmentar que J. Danon dona la localització de la confirmació pontifícia de Benet XIII segons la recerca de P. MILIAN: ASV, Reg. Aven., 306, fol. 449v-452v.

32. DANON, *op. cit.*, p. 13-38 i 113-115.

33. DANON, *op. cit.*, p. 24.

34. DANON, *op. cit.*, p. 37, s'arrisca massa en la seva afirmació, atès que el document a què fa referència és una comanda-dipòsit d'aquests dos pintors a Guillem Torró, prior de l'hospital, per 55 sous, però no s'especifica per quin concepte (ap. doc., núm. 3). A més a més, coincideix que aquest mateix dia el pintor Joan Santgenís rebé la seva filla Joaneta, de quatre o cinc anys, de mans de Guillem Torró. Aquesta nena fins aleshores havia estat a l'hospital d'en Vilar o de Sant Macià. Santgenís decidí de posar-la sota la custòdia de l'hospital, per la qual cosa pagà 10 florins d'or d'Aragó. L'hospital, al seu torn, l'entregà a Francesca, filla d'en Tosquella, perquè en tingués cura (ap. doc., núm. 2).

35. DANON, *op. cit.*, p. 26. La seva versió no és acceptable perquè el 20 de juliol de 1413 Pere Oliver no va rebre aquesta quantitat per obres a l'hospital, sinó per vi: "... Petrus Oliverii, magister domorum, civis civitatis Barchinone, ... solvistis michi ad meam voluntatem septem libras, duos solidos et sex denarios monete Barchinone de terno ratione vinus vegetis et medie vini ...," AHSCSP, Joan Torró, *Manuale quartum negotio-*

realitzà algunes reformes a l'hospital,³⁶ que el 1472³⁷ el mestre de cases Miquel Garau habilità una segona cambra de dones...

Val a dir que la documentació consultada per Danon és la mateixa que examinà F. A. Vilarrubias, els cinc primers protocols notariais de Joan Torró i el manual d'èpoques dels notaris Pere i Jeroni Pasqual, si bé també tingué accés als capbreus II (1402) i XVIII (1424-1426) del notari Joan Torró.

En conjunt, la línia en què s'han mogut fins ara els estudis sobre l'Hospital de la Santa Creu ha estat bàsicament la de difondre unes dades generals —extretes d'un nombre molt reduït de testimonis i que a còpia de repetir-les els autors han esdevingut tòpiques—, i la d'emetre a partir d'aquí hipòtesis poc fonamentades. No hi ha hagut, doncs, cap pretensió d'apropar-se a les fonts documentals per sotmetre-les a una anàlisi científica que aportés una visió ordenada i sistematitzada dels testimonis escrits, de manera que siguin aquests, i no simples conjectures, els que servissin de base per poder reconstruir les circumstàncies reals, tant en l'aspecte material com en el de les relacions humanes, que envoltaren la construcció del nou hospital.

AGRAÏMENTS

Després de passar per moltes vicissituds, vull manifestar la meua gratitud a totes les persones que durant el període d'elaboració d'aquest estudi m'han aconsellat i m'han animat a tirar endavant.

En primer lloc, m'agradaria recordar Mercè Camp Juncadella, Carme Larrucea Valdemoros i Pilar Salmerón Sánchez, de l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona, per la professionalitat, paciència i amabilitat que han demostrat en tot moment. Així mateix, en prova de gratitud, he de mencionar: Reis

rum hospitalis Sancte Crucis Barchinone, fol. 86v i *Capibrevium duodecim negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...*, fol. 28r.

36. DANON, *op. cit.*, p. 27. L'autor entén que Joan Molla estigué implicat en l'obra de l'hospital, quan, en realitat, la quantitat de 9 lliures i 10 sous que rebé el 28 de febrer de 1469 fou a canvi de diversos jornals efectuats a les cases propietat de Beatriu, esposa de Francesc Bussot, situades al carrer Lladó. Ap. doc., núm. 253. D'altra banda, és molt probable que el 9 d'abril de 1472 el fuster Antoni Clusa rebés 6 lliures i 10 diners per aquest mateix concepte. Ap. doc., núm. 254.

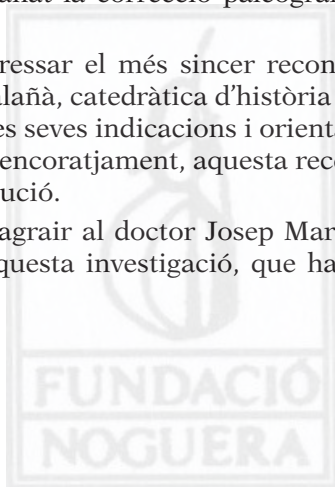
37. DANON, *op. cit.*, p. 27. Danon no interpreta bé el passatge, perquè encara que el 22 d'abril de 1472 el mestre de cases Miquel Garau rebé de l'hospital 11 lliures i 5 sous, tanmateix no s'especifica per quin concepte: "... solvistis et tradidistis michi undecim libras et quindecim solidos barchinonenses michi solvere pertinentes causas et rationibus in quodam compoto hic affixo contentis, et de quibus feci albaranum dicto Anthonio Crestià, quod volo sub presente comprehendere...", AHSCSP, Pere i Jeroni Pasqual, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 24r.

Fontanals Jaumà, responsable de l'Arxiu de la Biblioteca de Catalunya, la qual m'ha facilitat l'accés a documents diversos sobre l'Hospital de la Santa Creu; Alícia Gómez Caldaya, de l'Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona; Joan B. Domingo Basora i Francesc Llonch Garcia, de l'Arxiu Central del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Andreu Carrascal Simon, de l'Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcació de Barcelona, i Núria Peiris Pujolar, de l'Institut Amatller d'Art Hispànic de Barcelona.

En segon terme, els meus agraïments van adreçats al doctor Joan Josep Busqueta Riu, professor d'història medieval a la Universitat de Lleida, pels seus suggeriments en les primeres correccions paleogràfiques. He de recordar també la valuosa ajuda del doctor Josep Hernando Delgado, professor d'història medieval a la Universitat de Barcelona, a càrrec del qual ha anat la correcció paleogràfica de l'apèndix documental.

També he d'expressar el més sincer reconeixement a la doctora Núria de Dalmasas Balañà, catedràtica d'història de l'art a la Universitat de Barcelona. Sense les seves indicacions i orientacions metodològiques i sense el seu suport i encoratjament, aquesta recerca difícilment hauria assolit la seva consecució.

Finalment, vull agrair al doctor Josep Maria Sans Travé la confiança dipositada en aquesta investigació, que ha fet possible que surti a la llum.

CAPÍTOL II

ORÍGENS DE L'HOSPITAL DE LA SANTA CREU DE BARCELONA

FUNDACIÓ

La fundació de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona és fruit d'una conjuntura socioeconòmica molt concreta i peculiar. En efecte, des del segle x, a la ciutat de Barcelona funcionaven diversos hospitals, administrats pel Consell de Cent, el bisbat i el Capítol catedralici, que havien de fer front cada vegada més a les imperioses necessitats d'assistència dels pobres i malalts¹ malgrat comptar amb uns recursos econòmics força migrats. Davant aquesta mancança de mitjans per poder oferir una atenció benèfica adient, la ferma voluntat del Consell de Cent i del bisbat de trobar una solució viable al problema desembocà, a principis del segle xv, en la fusió dels hospitals de la ciutat en un de sol.

El procés de fundació del nou hospital es coneix per la còpia de l'acta fundacional que contenen quatre documents custodiats a l'Arxiu de la Catedral de Barcelona:

- Confirmació de la unió dels hospitals de Barcelona atorgada pel papa Benet XIII, datada a Avinyó el 5 de setembre de 1401,² que inclou l'acta notarial de fundació.

1. F. ALONSO, "La beneficencia barcelonesa", *Boletín de la Sociedad de Atracción de Forasteros* 36, 1918, p. 10-49 i J. FUSTER, "Los antiguos hospitales de Barcelona desaparecidos", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* XX, 1960, p. 241-252.

2. Ap. doc., núm. 8 i infra, notes 24 i 25. C. LARRUCEA i A. M. ARAGÓ, "El document fundacional de l'Hospital de Santa Creu", *El Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo. El Hospital de Barcelona*, Barcelona 1971, p. 25-30, estudien aquest document fundacional des del punt de vista diplomàtic i paleogràfic alhora que analitzen les circumstàncies històriques que envoltaren la seva expedició a Avinyó. També C. LARRUCEA, "El govern de l'Hospital a través de la butlla fundacional", *Sant Pau* 6, vol. II, 1981, p. 46-49.

- Trasl·lat del 19 de juny de 1404 de l'escriptura fundacional, validat per Joan Torró, notari públic de Barcelona per l'autoritat reial.³
- Trasl·lat del 16 de gener de 1408 de l'escriptura fundacional, validat per Bonanat Egidi, notari públic de Barcelona per l'autoritat reial i escrivà del Consell de Cent de Barcelona.⁴
- Còpia simple, inacabada i sense datar.⁵

D'altra banda, a l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau s'han conservat dues còpies simples de la confirmació papal. La primera és un trasllat de Pere Pasqual, notari públic de Barcelona per l'autoritat reial,⁶ i la segona data de 1641.⁷

L'1 de febrer de 1401,⁸ el Consell de Cent de Barcelona rep la sol·licitud del projecte d'unificar els diversos hospitals que hi havia aleshores: l'hospital del canonge Pere Desvilar o de la ciutat,⁹ l'hospital de Bernat Marcús,¹⁰ regits pel Consell de la Ciutat, l'hospital del canonge Colom,¹¹ l'hospital de Sant Macià o de Pere Vilar,¹² regits pel bisbat i el Capítol catedralici, l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells¹³

3. Ap. doc., núm. 1.

4. ACB, *Constitutionum*, 12. Pergamí (720 × 600 mm).

5. ACB, *Constitutionum*, 18B. Pergamí (840 × 593 mm).

6. AHSCSP, *Llibre de privilegis*, vol. I, fol. 11r-18v.

7. AHSCSP, *Privilegis i actes apostòlics i reals fets per l'ospital general de Santa Creu de Barcelona. Trobats i aplegats per Lluís Pi, síndic i procurador major i menor del dit hospital i fets traslladar i autenticar de l'arxiu del mateix hospital i alguns de l'arxiu real, per tenir-los més a mà. Foren posats en son orde de vint de guny en l'any MDC XXXXI*, vol. II, fol. 2r-10v.

8. Ap. doc., núm. 1.

9. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 15-24.

10. A. AYMAR, *Capilla de Nuestra Señora, hoy bajo el título de la Guía, vulgamente conocida por capilla Marcús*, Barcelona 1914; J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 12-15; A. LLOPIS, "Historia y leyenda de la capilla de Marcús", *Barcelona Atracción* 337, 1953; D. PIFARRÉ, "Dos visitas de comienzos del siglo XIV a los hospitales barceloneses d'en Colom i d'en Marcús", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, vol. II, Barcelona 1981-1982, p. 81-93; D. DALMASES, "La capella d'en Marcús, els antecedents del seu fundador i l'advocació a la Mare de Déu de la Guia", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 113-159.

11. J. M. ROCA, "Lo bressol de l'Hospital de la Santa Creu", *Anuario del Hospital de la Santa Cruz* III-IV, 1921-1922, p. 5-87, del mateix autor; *Ordinacions*, p. 7-11 i PIFARRÉ, *op. cit.*, p. 81-93.

12. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 24-36, del mateix autor; *L'Hospital migeval de Sant Macià*, Barcelona 1926.

13. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 37-38; F. P. VERRIÉ, "La capilla de San Lázaro", *Barcelona. Divulgación Histórica* IV, 1947, p. 100-104; A. PÉREZ, "El hospital de San Lázaro o casa dels malalts o masells", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, Barcelona 1980; J. M. JUNCA, *L'hospital de Sant Llätzer, notes històriques*, Barcelona 1982; A. CASTELLANO, "L'església de Sant Llätzer i l'hospital de leprosos

i l'hospital de Santa Eulàlia del Camp.¹⁴ Com a conseqüència de tot plegat, el Consell de Cent creà una comissió formada pels consellers Ramon de Vall, Ferrer de Marimon, Antoni Buçot, Miquel Roure i Lluís de Gualbes, que havia d'escollir com a assessors homes de bé de tots els estaments socials —arribaren a ser-ne més de quinze— i valorar la viabilitat del projecte.

El dictamen fou favorable, de manera que transmeteren el resultat al bisbe Joan Armengol i al Capítol de Barcelona, els quals aprovaren el projecte. Això comportà que el 15 de març de 1401 tinguessin lloc dues reunions simultànies: d'una banda, al Consell de Trenta i davant Bonanat Gil, notari públic per l'autoritat reial i escrivà del Consell de Barcelona, els consellers i els assessors anteriorment esmentats, amb la presència dels testimonis següents: Bernat de Pont, doctor en lleis, Bernat Serra, Berenguer de Cortils, Pere Badia i Ramon de Quer, mercaders i ciutadans de Barcelona; de l'altra, a la sala major del Palau Episcopal de Barcelona i també davant Bonanat Gil, el bisbe Joan Armengol i el Capítol catedralici, representat pel degà Guillem de Fonts, el doctor en ambdós drets i arxidiaca del Vallès Francesc Castanyer, el sagristà Bartomeu Gener a més d'Antoni de Fornells, Bernat de Tous, Berenguer de Matamala, Guillem Vallès, Francesc Pineda, Jaume de Todonyà, Pere Folquer, Ferrer de Pujol, Guillem Carbonell i Miquel Formosa, amb la presència dels testimonis següents: Pere Riera, Bernat Marquet i Antoni Major, preveres de Barcelona, familiars del bisbe Joan i d'Antoni Llorenç, escrivà.

Així doncs, s'acordà la unió, amb tots els béns i drets, dels hospitals de Desvilar, de Bernat Marcús, d'en Colom, de Sant Macià o de Pere Vilar. Fins i tot hom decretà el seu nom, Hospital de la Santa Creu, i la seva ubicació, el Raval de la ciutat, en el lloc on es trobava l'hospital d'en Colom i els seus patis circumdants.

Fou fixat també el règim d'administració que havia de garantir el bon funcionament. S'establí que, per un període de dos anys, hi hauria una administració formada per quatre persones idònies: dos canonges escollits pel bisbe i el Capítol, i dos ciutadans escollits pels consellers

de Barcelona a través de la documentació històrica", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 41-50; A. LÓPEZ i J. BELTRAN, "Resultats de l'excavació arqueològica a l'església i hospital de Sant Llätzer", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 51-71; A. GONZÁLEZ, "Avantprojecte de restauració i de reordenació de la plaça del Pedró", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 73-76; M. SUREDA, "Espai i decoració a l'església de Sant Llätzer de Barcelona", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 77-80; J. M. MORENO, "Els sistemes constructius al llarg de l'evolució de la coberta de Sant Llätzer (Barcelona)", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 81-86.

14. ROCA, *Ordinacions*, p. 36-37 i L. G. FELIU, "L'Hospital de Santa Eulàlia del Camp", *Analecta Sacra Tarraconensia* XI, 1935, p. 291-306.

de la ciutat. Aquests càrrecs es renovaven anualment l'endemà del dia de la Santa Creu. Els quatre administradors tenien preeminència i prerrogativa sobre les hospederies, edificis, patis, camps, vinyes, horts, censos, rèdits, possessions, censals i la resta de drets i béns de què gaudien els quatre hospitals fusionats i el nou de la Santa Creu. Com a col·laboradors en les tasques d'administració, s'ordenà l'elecció d'una o dues persones que podrien ésser eclesiàstiques o laiques. Si l'escollien el bisbe i quatre canonges del Capítol, era eclesiàstica, però si l'escollien els consellers i quatre homes de bé de la ciutat, era laica. Ara bé, el bisbe i quatre canonges elegits per ell, amb dos consellers i quatre homes de bé, tenien la potestat de nomenar de comú acord una sola persona, tant se val si era eclesiàstica o laica. Aquestes dues persones —en alguns casos, una— sota la direcció dels quatre administradors, estaven obligades a rendir comptes anualment, tant a la mateixa administració de l'hospital com als racionals, i si s'esqueia, a dues persones eclesiàstiques nomenades pel bisbe i el Capítol catedralici, les quals tenien atribucions per examinar-ne l'actuació.

El 27 de juny de 1401 tingué lloc una reunió entre el bisbe Joan, convalescent de gota —per aquest motiu la trobada se celebrà en una cambra petita del Palau Episcopal—, i els canonges Domènec Ponç, arxidiaca major, Bernat de Tous, Berenguer de Matamala, Guillem Vallès, Francesc Pineda, Jaume de Todonyà, Pere Folquer, Ferrer de Pujol, Guillem Carbonell, Miquel Formosa i Berenguer Oller. Hi actuaren com a testimonis Simó de Marimon, Miquel Roure, Guillem Colom i Joan Torró, notari i ciutadà de Barcelona, i en donà fe Bonanat Gil, notari públic per l'autoritat reial. En aquesta convocatòria es féu constar l'oblit que es va produir a les reunions de 15 de març quan, malgrat la voluntat dels assistents, no es va incloure l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

Gairebé un mes després, el 23 de juliol de 1401, se celebrà una altra reunió a l'església del monestir de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, on es va decidir unir l'hospital de Santa Eulàlia al nou Hospital de la Santa Creu d'acord amb les condicions establertes. Hi participaren Bartomeu Rubió, prior del monestir, i els seus canonges Francesc de Magarola, hospitaler, Ramon Serra, sagristà, Guillem Llovet, infermer, Joan Besora i Joan Roig, en representació de la comunitat; com a testimonis actuaren Bernat Montmeló, prevere, i Albert Tomàs, veí de Barcelona, i en donà fe pública Joan Torró, notari de Barcelona, en nom de Bonanat Gil. Per aquest motiu, el mateix dia 23 el bisbe Joan, desplaçant-se a la casa anomenada Torre d'en Vives, situada fora de la porta dels Orps de la ciutat de Barcelona, corroborà aquesta nova adhesió. En aquest acte feren de testimonis Francesc Ortals, doctor en

lleis, i Galceran Armengol, ambdós ciutadans de Barcelona, i en donà fe pública Joan Torró, en nom de Bonanat Gil.

En un període de sis mesos s'aconseguí la fusió dels hospitals que hi havia a la ciutat de Barcelona i la fundació del nou. Aquesta celeritat en el procés posa de manifest la voluntat i l'interès de les autoritats civils i eclesiàstiques envers aquesta nova institució hospitalària, que va merèixer el suport dels poders papal i reial mitjançant l'atorgament de nombrosos privilegis.¹⁵ De la documentació papal, convé destacar tres privilegis del papa Benet XIII: el primer, atorgat a Avinyó el 1401,¹⁶ autoritza administrar els sagraments als malalts de l'hospital i sebollir al cementiri del mateix hospital els que morin, tal com s'acostumava a fer a l'hospital d'en Colom. Aquesta autorització es fa extensiva als diocesans i parroquians del lloc o de qualsevol altre lloc amb llicència; el segon, expedit a Carpentràs (França) el 30 de maig de 1403 i conservat a través d'un trasllat del 28 de gener de 1423,¹⁷ concedeix un any i quaranta dies d'indulgència als hospitalitzats i als assistents a la predicació a la capella els diumenges i les quatre festivitats de la Verge; el tercer, que porta la mateixa data,¹⁸ assigna fins a 10.000 florins d'or d'Aragó per a obres pies de l'hospital, que han d'obtenir dels pagaments d'usures, dels robatoris i altres delictes comesos pels ciutadans de Barcelona.

Quant als privilegis reials, cal posar en relleu l'expedit a Valldaura el 24 de setembre de 1405 i conservat en un trasllat del document del 23 de febrer de 1408,¹⁹ pel qual el rei Martí l'Humà dona protecció, custòdia i guiatge a l'Hospital de la Santa Creu, a tots els seus béns i drets, als administradors i a la resta de persones que hi romanguin, els quals no poden ser objecte de cap injúria, ni de paraula ni de fet. Aquesta protecció l'envia al seu primogènit, Martí I el Jove, rei de Sicília, per tal que la faci extensiva al seu regne. A més a més, estableix una pena de 2.000 florins d'or d'Aragó per a qui hi vagi en contra.

15. AHSCSP, la sèrie de privilegis reials (1343-1914) i la sèrie de documents papals (1219-1803).

16. Ap. doc., núm. 10.

17. Ap. doc., núm. 74.

18. Ap. doc., núm. 75. Només s'ha conservat una còpia simple d'aquest document (ap. doc., núm. 228). El 19 de desembre de 1425 el notari Joan Torró fa al·lusió a aquesta concessió papal.

19. Ap. doc., núm. 137. DANON, *op. cit.*, p. 157-159, no recull aquest privilegi en la relació que fa dels privilegis reials concedits a l'Hospital de la Santa Creu.

FINANÇAMENT DE L'OBRA

Un aspecte a considerar és el del finançament. La documentació estudiada palesa clarament les donacions reials i de particulars, i els ingressos que l'hospital rebé al llarg del segle xv.

Donacions reials

L'impuls que la reialesa donà de bon començament a la construcció de l'hospital queda plasmat en les profuses donacions pecuniàries que s'esdevingueren el 1401. De fet, el 22 de maig d'aquest any, quan encara no havia transcorregut un mes de l'acte oficial d'inauguració, la reina Maria d'Aragó assignà 5.000 sous per a l'obra, si bé el lliurament d'aquesta quantitat no es féu efectiu pel conseller i administrador dels béns de la reina, Jaume Pastor, fins al 13 de febrer de 1405.²⁰ Poc temps després, el 28 de juliol de 1401 —transcorreguts cinc dies des de la darrera reunió per a la fundació de l'hospital—, el rei Martí ordenà al seu conseller i tresorer Joan de Pla que li lliurés 10.000 sous per sufragar els treballs de construcció.²¹

La tercera donació, en forma de material de construcció, fou ordenada també pel rei Martí el 5 d'agost de 1401, de manera que els seus administradors pogueren agafar tota la pedra i el reble que es trobaven davant de la drassana de la ciutat, els quals anaven destinats a la construcció d'un palau reial.²²

Donacions de particulars

Les donacions fetes per particulars arribaren a ser d'un volum força considerable i demostren el capteniment generós de la societat civil envers la construcció i el funcionament de l'hospital. El 4 de març de 1402, el carnisser Ponç Pinós i el fuster Pere Garriga, marmessors i executors testamentaris de Bartomeu de Massafrets, mestre de cases, atenant la seva darrera voluntat, feren donació d'un tros de terra erma prop de Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol.²³

20. Ap. doc., núm. 123 i J. DANON, *op. cit.*, p. 25, no data el document.

21. Ap. doc., núm. 5 i J. M. ROCA, *La medicina catalana*, p. 182-183. DANON, *op. cit.*, p. 25 no indica la datació d'aquest document.

22. Ap. doc., núm. 6. Aquesta carta reial informa també que s'havia iniciat recentment la construcció de l'hospital: "...l'espital novellament començat en la dita ciutat..."; J. M. ROCA, *La medicina catalana*, p. 183; J. AINAUD DE LASARTE i altres, *Catálogo Monumental de España. La ciudad de Barcelona*, vol. II, Madrid 1947, p. 299, consideren que part d'aquesta pedra s'utilitzà el 1406 per a l'obra del claustre. DANON, *op. cit.*, p. 26, creu que es tracta de la primera aportació de pedra.

23. Ap. doc., núm. 35.

Una altra iniciativa singular, que probablement es podria considerar com un contracte de treball, la protagonitza el prevere Vicenç Baldí, oriünd de Nimes, del bisbat de Besiers (França). El 16 de juliol de 1404 promet a Pere Cardona, prevere i prior de l'hospital, que està disposat a anar per tot el regne d'Aragó a captar a favor de l'obra de l'hospital; en compensació, però, demana que se li proporcioni el necessari per viure (aliments, vestit i calçat).²⁴

Cal tenir en compte que sovint, rere aquests donatius, s'amaga el desig de redempció espiritual. Així, el 18 de maig de 1408, Clara, vídua de Ramon Llobet, de la vila de Solsona (diòcesi d'Urgell), i filla del difunt Guillem de Grasa, donzell del senyor del castell de Montfalcó de Puigverd (comtat d'Urgell), oferí a l'Hospital 4.000 sous²⁵ pel remei i la salvació de la seva ànima.

Novament, el 8 de febrer de 1409, Arnau Torrevella, prevere i eremita, donà la casa de Montalegre,²⁶ situada sota la parròquia de Sant Francesc (diòcesi de Barcelona), amb la condició que l'hospital mai la vengués ni es desfés de cap moble. No obstant això, es reservà el dret de poder continuar vivint-hi.²⁷

Per complir també la darrera voluntat del difunt Joan de Girona, segons la qual s'havia de lliurar a l'hospital el valor de la venda d'unes cases i horts de la seva propietat, el 4 de setembre de 1410 els seus marmessors, Berenguer sa Estrada i Bernat Duran, realitzaren dues vendes a Nicolau Perer, canonge de la Seu de Barcelona. La primera, pel preu de 75 lliures i un cens de 3 morabatins, correspongué a unes cases amb hort que el difunt tenia al Raval de la ciutat, prop de l'hospital de Sant Llätzer; la segona, pel preu de 35 lliures, en un altre hort contigu. Finalment l'adquiridor abans esmentat va entregar a l'hospital les 120 lliures corresponents.²⁸

24. Ap. doc., núm. 106.

25. AHSCSP, Joan Torró, *...manuale tercium in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu hospitalis Sancte Crucis Barchinone*, fol. 4r-4v.

26. Ap. doc., núm. 164. A propòsit d'aquesta heretat, el 20 de maig de 1410 Clara, vídua de Lluís sa Tina, ciutadà de Barcelona, n'instituí hereu universal l'hospital, de manera que el prior entregà 55 lliures a Garcia d'Estela per a invertir en la reparació de la capella de Santa Maria de Montalegre. D'altra banda, el 6 de setembre de 1411 el mestre de cases Guerau Vanover rebé de l'hospital 38 lliures, 17 sous i 6 diners pels jornals que havien fet ell i els seus socis, mestres de cases i manobres, al celler de la casa de Montalegre (ap. doc., núm. 183).

27. Ap. doc., núm. 158.

28. Ap. doc., núm. 167, 168 i 169.

Ingressos

L'hospital obtenia rendes del seu patrimoni fonamentalment mitjançant tres procediments: l'establiment emfitèutic, la venda de censals i la venda de béns immobles.²⁹ Això no vol dir, però, que no es posessin en pràctica altres fórmules contractuals, com és ara l'usdefruit, dret que permet als usufructuaris posseir uns béns i percebre'n tots els fruits, per bé que amb la condició de conservar-ne la forma i la substància. Així, el 21 de març de 1415 els administradors donaven a Isabel, vídua de Pere Boscà, l'usdefruit d'una casa que l'hospital posseïa en franc alou davant l'església del monestir del Carme. Tanmateix, l'usufructuària hagué de lliurar 3.000 sous com a dipòsit, els quals l'hospital es comprometé a retornar en el moment que volgués recuperar la casa. L'època de 13 d'octubre corrobora que es pagaren d'antuvi 2.200 sous i que els 800 restants foren lliurats, per voluntat de l'obrer Garcia d'Estela, al prevere Miquel Canals, recaptador i distribuïdor general de l'hospital, per tal que els invertís en l'obra.³⁰

a) Establiments emfitèutics:³¹ aquesta forma contractual permetia als administradors donar a una tercera persona, l'emfiteuta, el domini útil d'una sèrie de béns immobles, mantenint-ne el domini directe i rebent-ne un cànon. Cal destacar que els mestres de cases foren emfiteutes habituals. Seguidament apareixen, per ordre cronològic, els documents que contenen aquest tipus de contracte.

1401

- 19 d'agost. El mestre de cases Guillem Galceran, ciutadà de Barcelona, actua com a emfiteuta sobre unes cases amb dues mujades³² contigües que l'hospital posseeix en franc alou a

29. Hi havia també altres fonts d'ingressos, com per exemple els títols de rendes, però per la seva peculiar naturalesa s'escapen de l'objecte d'aquest treball. Aquestes rendes procedien tant de Barcelona com de zones limítrofes i es tenien per conceptes molt diversos (cf. AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capbreu* (1421, maig, 15-1430, agost, 25), fol. 10-108). D'aquesta manera, per l'aigua del riu Llobregat rebia rendes de la parròquia de Sant Boi (AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capbreu* (1421, maig, 15-1430, agost, 25), fol. 109-228), del Vallès i del Penedès (AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capbreu* (1421, maig, 15-1430, agost, 25), fol. 229-283).

30. Ap. doc., núm. 220. Poc temps després, el 19 de setembre, Isabel féu donació d'aquest usdefruit a Constància, vídua del mercader Berenguer de Fàbrega (ap. doc., núm. 222).

31. És evident que aquest tipus de contracte mereixeria un estudi més detallat, però ateses les limitacions d'aquest treball i l'objectiu que ens hem fixat, l'hem de deixar per a posteriors recerques.

32. La mujada era el tros de terra que podien llaurar un parell de bous en un dia. Tenia aproximadament unes 49 àrees. A. M. ALCOVER i F. B. MOLL, *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca 1956, s. v.

l'horta de Sant Daniel. El cens a pagar és de 12 morabatins³³ i Guillem Galceran entrega, en concepte d'entrada, 65 lliures.³⁴

- 25 d'octubre. El rei Martí l'Humà concedeix als administradors de l'hospital, mitjançant el conseller reial i batlle general de Catalunya Bernat Serra, el dret d'edificar arcs, pòrtics o qualsevol edifici sobre els patis i el rec comtal de l'hospital d'en Vilar; i també el dret d'establir-los en emfiteusi per tal d'obtenir-ne beneficis.³⁵ Gràcies a aquest privilegi reial, el 10 de desembre de 1401 es dugueren a terme els primers establiments emfitèutics³⁶ corresponents a diverses dependències de l'esmentat hospital. Així, de la sala gran, la primera arcada fou assignada a Pere Joan, peller i ciutadà de Barcelona, amb un cens de 6 morabatins i a raó de 9 sous per morabatí. En concepte d'entrada, l'emfiteuta entregà als administradors 60 lliures i 5 sous.³⁷ La segona arcada fou adjudicada al barber Ramon Dagà, ciutadà de Barcelona, amb un cens de 5 morabatins i una entrada de 37 lliures, de la qual hom signà àpoca el 13 de febrer de 1402. Aquest mateix dia Guillem Torró, prior de l'hospital, li'n féu cessió.³⁸ La tercera arcada fou assignada novament a Pere Joan, amb un cens de 5 morabatins i una entrada de 30 lliures.³⁹ Finalment, la quarta arcada fou cedida a Pere Cucó, agricultor i ciutadà de Barcelona, amb un cens de 5 morabatins i una entrada de 30 lliures i 15 sous,⁴⁰ de la qual hi ha l'àpoca datada el 18 de febrer de 1402,⁴¹ dia en què el prior Guillem Torró li lliurà aquesta possessió.⁴² Quant a la sala destinada a les dones, els administradors cediren la primera arcada a Pere Joan, amb un cens de 4 morabatins i

33. El morabatí era la moneda d'or el valor de la qual oscil·lava entre 8 i 11 sous; tanmateix, a Barcelona solia equivaler a 9 sous. Un sou valia 12 diners i, alhora, era la vintena part de la lliura; un diner valia 2 òbols.

34. Ap. doc., núm. 7. DANON, *op. cit.*, p. 24.

35. Ap. doc., núm. 9. DANON, *op. cit.*, p. 25, no especifica la data d'aquesta donació.

36. DANON, *op. cit.*, p. 24-25, confon aquests establiments emfitèutics amb les possibles arcades de l'Hospital de la Santa Creu, *vid.* notes 37-47, 53-59.

37. Ap. doc., núm. 11. DANON, *op. cit.*, p. 24, exposa erròniament que aquest i els posteriors establiments es feren cinc dies després de la cerimònia inaugural, és a dir, el 17 d'abril de 1401.

38. Ap. doc., núm. 12, 26 i 27.

39. Ap. doc., núm. 13.

40. Ap. doc., núm. 14 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

41. Ap. doc., núm. 32.

42. Ap. doc., núm. 33.

una entrada de 19 lliures i 19 sous,⁴³ mentre que la segona arcada l'atorgaren a Ramon Dagà, amb un cens de 4 morabatins i una entrada de 18 lliures i 5 sous, de la qual Guillem Torró signà l'època corresponent el 13 de febrer de 1402 coincidint amb l'entrega de la possessió.⁴⁴ Pel que fa a la cuina, les dues primeres arcades foren adjudicades a Pere Guerau, altrament dit Colomer, ferrer i ciutadà de Barcelona, amb un cens total de 6 morabatins i una entrada de 38 lliures,⁴⁵ de la qual es conserva l'època signada pel prior Guillem Torró el 13 de febrer de 1402.⁴⁶ El celler també es veié afectat per aquest procés emfitèutic, de manera que el mercader Jaume Salvador, ciutadà de Barcelona, esdevingué l'emfiteuta amb un cens de 3 morabatins i una entrada de 31 lliures.⁴⁷

1402

- 4 de febrer. D'acord amb el privilegi esmentat del rei Martí l'Humà, Bernat Serra, conseller reial i batlle general de Catalunya, concedí llicència a Miquel Roure, administrador de l'hospital, per construir en un terreny que anava des del pont de Santa Marta fins al carrer anomenat Nou de Mar, on hi havia un pont de fusta que donava al carrer de na Larda. El cens anual era d'un morabatí.⁴⁸ Val a dir que les dimensions d'aquest terreny eren, en total, de seixanta-tres canes barceloneses⁴⁹ de longitud i sis i mitja d'amplada. Les edificacions no podien ser superiors a les tres canes i mitja i només podien tenir entrada pel carrer de la Santa Creu.
- 18 de febrer. El mestre de cases Guillem Galceran entrega 65 lliures en concepte d'entrada per unes cases amb hort que pertanyien a l'hospital d'en Marcús, amb un cens de 12 morabatins.⁵⁰
- 10 de maig. Els administradors assignen els establiments dels patis contigus a la torre que es trobava a l'hort de l'hospital, al carrer de na Larda. Els tres primers patis els adjudiquen al mestre de cases Guillem Galceran: l'un, amb un cens d'1

43. Ap. doc., núm. 16.

44. Ap. doc., núm. 17, 28 i 29.

45. Ap. doc., núm. 18 i 19. DANON, *op. cit.*, p. 24.

46. Ap. doc., núm. 22, 23, 24 i 25.

47. Ap. doc., núm. 20 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

48. Ap. doc., núm. 21.

49. Mida longitudinal dividida en vuit pams i equivalent a 1,555 m. C. ALSINA i altres, *Diccionari de mesures catalanes*, Barcelona 1996, p. 131.

50. Ap. doc., núm. 34.

morabatí i una entrada de 22 sous; els altres dos, amb un cens d'1 morabatí i una entrada de 5 sous respectivament.⁵¹ Un quart pati el cedeixen a Antònia, vídua del pescador Pere Monjo, amb un cens d'1 morabatí i una entrada de 5 sous, quantitat que el prior Guillem Torró rep el 12 de maig de 1402.⁵² D'altra banda, els administradors cedeixen al matalasser Pere Rovira sis patis contigus a la Casa de la Caritat, la qual havia estat de l'hospital d'en Vilar, amb un cens de 2 morabatins i una entrada de 66 sous pel primer pati, 15 pel segon, 33 pel tercer, 22 pel quart, 22 pel cinquè i 33 sous pel sisè.⁵³ Tot i que els documents no ho aclareixen, és molt probable que Pere Rovira renunciés als quatre darrers patis, atès que el mateix dia s'assignen a altres persones, respectant el cens i l'entrada esmentats: el tercer pati, al cellerer Nicolau Boxet;⁵⁴ el quart i el cinquè, al barber Ramon Dagà;⁵⁵ el sisè, al mestre de cases Ramon Romeu.⁵⁶ El 10 de maig també tenen lloc establiments relatius a patis contigus a unes cases sobre el rec comtal. Així, el sisè pati té com a emfiteuta el mestre d'aixa Pere Serra,⁵⁷ amb un cens de 2 morabatins i una entrada de 5 sous, i el tercer i quart s'adjudiquen a Constància,⁵⁸ vídua del mariner Agustí Codina. Igualment, els dos primers patis contigus al pont de fusta són cedits en emfiteusi a Berenguer Bertran,⁵⁹ patró de barca, amb un cens, per cadascun, de 2 morabatins i una entrada de 16 sous i 6 diners.

1405

- 23 d'abril. Els administradors concedeixen al mestre de cases Arnau Bargués dues mujades de terra; una, plantada de vinya, i l'altra, en el lloc anomenat Sa Famada, prop de la torre que havia estat de Jaume Cavaller i que aleshores era

51. Ap. doc., núm. 51, 52, 53 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

52. Ap. doc., núm. 54, 56 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

53. Ap. doc., núm. 40, 41 i DANON, *op. cit.*, p. 24. A propòsit de les quantitats que Pere Rovira havia de satisfer com a entrada, el 20 de maig el prior Guillem Torró reconegué, mitjançant àpoca, haver rebut 15 sous pel segon pati. D'altra banda, Pere Rovira lliurà 60 sous més per l'establiment del primer pati (ap. doc., núm. 62 i 63).

54. Ap. doc., núm. 42. DANON, *op. cit.*, p. 24, llegeix Nicolau Bonet en lloc de Pere Rovira.

55. Ap. doc., núm. 43, 44 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

56. Ap. doc., núm. 45.

57. Ap. doc., núm. 46 i DANON, *op. cit.*, p. 24.

58. Ap. doc., núm. 47, 48 i DANON, *op. cit.*, p. 24. L'1 de juliol de 1405, Constància restituí al prior de l'hospital, Pere Cardona, els establiments d'aquests dos patis (doc. núm. 136).

59. Ap. doc., núm. 49 i 50.

de Ramon de Pla. Arnau Bargués paga una entrada de 78 lliures i un cens anual de 4 morabatins. El 29 d'abril, el prior Pere Cardona reconeix haver rebut aquesta quantitat per l'esmentat establiment.⁶⁰ També el 23 d'abril venen dues mujades de terra al mestre de cases Bartomeu Reig, amb un cens de 6 morabatins i una entrada de 49 lliures i 10 sous,⁶¹ i una mujada i mitja de terra plantada de vinya al mestre de cases Pasqual Torrent, amb un cens de 4 morabatins i una entrada de 33 lliures, quantitat per la qual signen àpoca el 29 d'abril.⁶²

- 29 d'abril. Els administradors signen carta de pagament de 33 lliures a favor del moler Pere de Montmany en concepte d'entrada i un cens de 3 morabatins per l'establiment emfitèutic d'una mujada i mitja de terra.⁶³

1415-1420

- Entre 1415 i 1420, sense una datació exacta, es redacta l'establiment emfitèutic, amb un cens de 4 morabatins, de diverses cases propietat de l'hospital que es trobaven davant l'església del monestir de Santa Maria del Carme. En el document hom insisteix que l'emfiteuta no hi podrà fer cap obertura, sigui finestra o sigui mirador, que doni a l'hospital. En cas contrari, si se n'hi obrís alguna i l'hospital decidís construir-hi, caldria tapiar-la.⁶⁴

b) Venda de censals (també anomenats *censals morts*): mitjançant aquest contracte els administradors cobraven pensions anuals redimibles a canvi de diversos capitals que es posaven a disposició de terceres persones.⁶⁵ A continuació relaciono cronològicament els documents que contenen aquestes vendes.

1402

- 26 d'abril. A fi de poder continuar l'obra, els canonges Antoni Fornells i Jaume de Todonyà i els administradors Simó de Marimon i Guillem Colom venen al canonge Bernat de Tous un censal perpetu de diferents morabatins i els seus dominis

60. Ap. doc., núm. 127 i 130.

61. Ap. doc., núm. 128.

62. Ap. doc., núm. 129 i 131.

63. Ap. doc., núm. 132.

64. Ap. doc., núm. 226.

65. L'hospital no només es dedicà a vendre censals, sinó que de vegades també n'adquirí. Així, el 12 d'agost de 1409, Jaume Llull vengué, per 10 lliures, al prevere Pere Cardona, prior de l'hospital, un censal de 14 sous anuals i tot el seu domini derivats d'un pati situat davant del portal de l'església de Santa Maria del Carme (doc. núm. 162).

1404 sobre unes cases, que eren de l'hospital de Bernat Marcús, pel preu de 22.400 sous, a raó de 12 lliures per morabatí.⁶⁶

- 7 de febrer. Els canonges Berenguer Oller i Francesc Martí i els administradors Miquel Roure i Arnau de Torrent venen a Constància, vídua del mercader Tomàs Llopart,⁶⁷ un censal mort pel preu de 550 lliures, amb una pensió anual de 916 sous i 8 diners que l'hospital rebia de la universitat d'Anglesola (Urgell). Aquest mateix dia, venen també al prevere Jaume Ripoll, beneficiat a l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, el domini i un censal de 13 morabatins que l'hospital rebia d'una casa pertanyent al difunt Francesc Julià i d'unes cases properes a l'anterior que havien estat de l'hospital d'en Bernat Marcús i que ara eren propietat del sabater Arnau Pintor. El preu d'aquesta venda es fixa en 234 lliures, a raó de 18 lliures per morabatí.⁶⁸
- 21 de febrer. Els administradors venen al canonge Nicolau Perer i a Bartomeu Moles, rector de l'església de Sant Miquel de Barcelona, sobre el benefici instituït per Arnau de Pujol a l'església de Cardedeu, un censal de 7 morabatins que l'hospital rep anualment per dues peces de terra situades a Magòria⁶⁹ que són sota el seu domini i que conrea el traginer Antoni Martorell. El preu de venda és fixat en 115 lliures i 10 sous.⁷⁰
- 22 de març. Els administradors venen a Francesc Mir, al·trament dit Baster, pel preu de 56 lliures,⁷¹ un censal de 3 morabatins que l'hospital posseeix en franc alou sobre una mujada de terra que es troba a la Granada i que treballa l'aventurer Antoni Riera.
- 7 de juny. Els canonges Francesc Martí i Guillem Alanyà i els administradors Ramon de Vall i Arnau Torrent venen a Constància de Cortils, abadessa del monestir de Santa Clara de Barcelona, pel preu de 78 lliures,⁷² un censal de 3 morabatins, amb els diners del llegat que la dona del mercader Pere Vidal havia donat al monestir, a raó de 9 sous per morabatí. Aquest censal procedia d'unes cases amb hort que Margarida,

66. Ap. doc., núm. 39.

67. Ap. doc., núm. 94.

68. Ap. doc., núm. 95.

69. Riera del pla de Barcelona.

70. Ap. doc., núm. 96.

71. Ap. doc., núm. 100.

72. Ap. doc., núm. 102.

esposa de Jaume Torrella, posseïa a Barcelona, prop de l'antic hospital de malalts.

- 1 de juliol. Els administradors realitzen dues vendes. En la primera, venen a Joan Conomines, a Jaume Aldomar, prevere i beneficiat a la Seu, al notari Bartomeu Eiximenis i a l'argenter i sedaire Jaume Cupí, marmessors testamentaris de Joan Gomar, argenter i sedaire, diversos morabatins sobre diferents cases a la ciutat de Barcelona, pel preu de 1.414 lliures;⁷³ en la segona, venen un morabatí al notari Bartomeu Eiximenis pel valor de 10 lliures.⁷⁴
- 3 de setembre. Els administradors tornen a vendre als marmessors testamentaris de Joan Gomar, anteriorment esmentats, diversos censals sobre diferents cases a la ciutat de Barcelona pel preu de 560 lliures.⁷⁵
- 28 de novembre. Es porten a terme tres vendes. La primera, d'un cens anual de 2 morabatins, al canonge Pere Regassoll, per unes cases que l'escrivà Francesc Soler posseeix al carrer d'en Cuirater, prop de l'església del Pi, pel preu de 50 lliures.⁷⁶ La segona, d'un censal anual de 12 sous i 4 diners, al prevere Gabriel Serra, beneficiat a la Seu de Barcelona, per unes cases que Arnau de Tous, rector de l'església de Piera, té en franc alou a la ciutat, al costat de l'hospital, pel preu de 40 lliures.⁷⁷ La tercera, de diversos censos sobre unes cases al carrer de Cervelló, pel preu de 250 lliures,⁷⁸ a Francesc Mir, altrament dit Baster.

1405

- 2 de gener. Venda a Constància de Cortils, pel preu de 60 lliures,⁷⁹ de dos censos de diversos morabatins que es deriven d'unes cases propietat de l'hospital, situades al carrer de Simó Oller.
- 27 de maig. Els administradors transmeten al prevere Pere Alegre, beneficiat a la Seu de Barcelona i procurador de Jaume

73. Ap. doc., núm. 104.

74. Ap. doc., núm. 105.

75. Ap. doc., núm. 111.

76. Ap. doc., núm. 114.

77. Ap. doc., núm. 115.

78. Ap. doc., núm. 117.

79. Ap. doc., núm. 120.

Aldomar,⁸⁰ la possessió d'un censal de 4 morabatins, procedent de l'establiment emfitèutic que s'atorga a Arnau Bargués.⁸¹

1406

- 15 de febrer. Els administradors venen als marmessors de Berenguer de Feu, canonge de la Seu de Barcelona, un censal de 15 morabatins que es deriva d'uns horts que radiquen a la ciutat, pel preu de 234 lliures.⁸²
- 29 de juliol. Els administradors venen als sellers Pere Poses, Pere Mestre, Antoni Prats, Pere Jullà i Antoni Guitard, al cuirasser Berenguer Sabater, i als corretgers Pere Mir i Guillem Siurana, de la confraria de freners de Sant Esteve, un censal d'1 morabatí i mig que l'hospital rep anualment per unes cases que el pagès Ponç Ferrer té sobre l'antic hospital d'en Vilar. Aquesta venda inclou també un censal d'1 morabatí i mig derivat d'un cas del pagès Guillem Gil. El preu es fixa en 75 lliures, a raó de 25 lliures per morabatí.⁸³
- 3 de setembre. Venda, pel preu de 36 lliures,⁸⁴ d'un cens de 2 morabatins derivat d'un hort al carrer Nou que tenen els hereus del metge Sisco Forts i que es troba prop de l'hospital d'en Vilar.

1407

- 14 de maig. Els administradors venen al prevere Jaume Aldomar un cens de 3 morabatins procedent d'un antic establiment emfitèutic a favor del mestre d'aixa Joan Sabater, per unes cases al carrer de la Santa Creu. En conseqüència, el procurador de l'hospital Joan Vilardell requereix que Joan Sabater pagui directament a Jaume Aldomar els 3 morabatins.⁸⁵

1419

- 17 de febrer. Els administradors venen a Miquel de Seva un censal de 18 sous que el mestre de cases Bartomeu Costa pa-

80. Ap. doc., núm. 135.

81. p. 32. Val a dir que el 14 de novembre de 1410 Arnau Bargués va rebre de l'hospital 44 lliures que li devien dels béns de l'heretat del difunt Bernat de Pla, afinador de pesos, ciutadà de Barcelona, atès que l'hospital n'era l'hereu universal (doc. núm. 172). Aquest Bernat de Pla havia encarregat diverses obres de ferro al ferrer Bernat Major, el qual cobrà per aquest concepte 10 lliures i 17 sous el 27 de novembre de 1410 (ap. doc., núm. 172).

82. Ap. doc., núm. 139 i 140.

83. Ap. doc., núm. 144.

84. Ap. doc., núm. 145.

85. Ap. doc., núm. 146.

gava a l'hospital per una peça de terra, pel preu de 10 lliures i 10 sous.⁸⁶

1480

- 14 d'abril. El prevere Bernat Planella,⁸⁷ procurador de l'hospital, entrega la possessió corporal del valor de 2 morabatins al prevere Pere Anloguer, procurador de Joan Muntllor. Aquests morabatins l'hospital els rebia per unes cases que eren d'Antònia, muller del calafat Joan Feliu, i que es trobaven en un carrer proper al rec de la ciutat. Això no obstant, els administradors permuten els 2 morabatins per unes cases que havien estat de Joan Lor, situades al carrer de les Egipcíaques, a tocar de l'hospital.

c) Venda de béns immobles:

1401-1404

- 9 de setembre.⁸⁸ Subhasta i venda d'un alberg amb obrador, que havia estat de Martí de Terol, porter reial, i que després passà a ser propietat de l'hospital, al carrer Solsamira —també conegut amb el nom d'en Serra. El cens de 2 morabatins s'havia de pagar dues vegades l'any, a raó de 9 sous per morabatí.⁸⁹
- 19 de desembre. Els administradors venen a Pere Albinyana un obrador que l'Hospital posseeix al carrer de la Freneria, pel preu de 28 lliures.⁹⁰

1405

- 26 de novembre. L'hospital ven a Pere de Vaques Mortes, oriünd de la parròquia de Sant Quirze d'Arbúcies (diòcesi de Girona), unes cases situades al carrer d'en Bernat de Puig, sobre el monestir de Santa Maria del Carme. Vuit mesos després, el 10 de juliol de 1406, el prevere Pere Benages, procurador de l'hospital, reconeix haver rebut 12 lliures pel preu de la venda.⁹¹

86. Ap. doc., núm. 225.

87. Ap. doc., núm. 256.

88. No hi ha constància de l'any exacte que es produí aquesta venda, però és molt possible que tingués lloc entre 1401 i 1404.

89. Ap. doc., núm. 113.

90. Ap. doc., núm. 119.

91. Ap. doc., núm. 143.

1407

- 2 de desembre. Els administradors venen al prevere Francesc Duran, beneficiat a la Seu de Barcelona, la meitat de les cases situades davant de l'hospital, que foren de la difunta muller de l'hortalà Guillem Maimó, pel preu de 65 lliures i un cens de 2 morabatins.⁹² El 18 de gener de 1408 signen època de les 65 lliures⁹³ i li lliuren la possessió de les esmentades cases.

1408

- 2 d'octubre. Els administradors venen novament al prevere Francesc Duran una part de les cases pròximes a l'hospital, que li havia donat Ròmia, vídua de Bernat Puig, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, pel preu de 35 lliures, l'època de les quals data del 21 de juny de 1409.⁹⁴

1417

- 4 de desembre. Els administradors venen al mestre de cases Guillem Romanyà un immoble propietat de l'hospital que havia pertangut a Macià Picanyes. Aquesta casa es trobava al carrer d'en Moneder, a la cantonada de l'antic carrer d'en Picalquers, aleshores anomenat d'en Roig, sobre el monestir de Santa Maria del Carme. El preu de la venda és de 150 lliures. El 9 de febrer de 1418, els administradors li'n lliuren la possessió.⁹⁵

1442

- 15 de maig. Els administradors juntament amb Pere Rei, resident a l'hospital, venen a Eulàlia, vídua de l'agricultor Andreu Montserrat, unes cases que Pere Rei tenia al carrer anomenat Bernat de Puig, bastant prop del monestir de Santa Maria del Carme, pel preu de 22 lliures. Aquestes propietats les heretà del difunt Tomàs de Puig, amb un cens d'1 morabatí i mig.⁹⁶
- 15 de juny. Els administradors venen al carnisser Guillem Fonts unes cases, també situades al carrer Bernat de Puig, pel preu de 10 lliures, l'època de les quals data del 2 d'agost,

92. Ap. doc., núm. 147.

93. Ap. doc., núm. 148 i 149.

94. Ap. doc., núm. 155 i 161.

95. Ap. doc., núm. 223 i 224.

96. Ap. doc., núm. 237.

97. Ap. doc., núm. 238, 239 i 240.

dia en què el procurador de l'hospital Gaspar Olzina li'n lliurà la possessió.⁹⁷

1443

- 5 de febrer. El procurador Gaspar Olzina, atès que l'hospital és hereu del difunt Pere Poblet, rajoler, reconeix que el paraire de llana Pere Roig, fill i hereu universal del difunt Arnau Roig, sabater i rajoler, li va entregar 78 lliures per tres peces de terra —dues de les quals tenen forn per coure teules, rajoles i calç— que Pere Poblet va vendre al seu pare Arnau Roig el 16 de gener de 1436.⁹⁸

1444

- 17 de novembre. El procurador Gaspar Olzina reconeix rebre del moler Salvador Lunell 17 lliures pel preu de la venda d'unes cases que l'hospital, com a hereu del cuiner Guillem Miquel, posseïa al Raval de la ciutat, concretament al lloc anomenat Portal d'en Goday, altrament dit la Riera,⁹⁹ sobre el monestir de Santa Maria del Carme.

1477

- 15 de juliol. Els administradors venen a Joan Andreu Sorts un pati al carrer d'en Cervelló pel preu de 10 lliures.¹⁰⁰

1480

- 29 d'abril. Els administradors venen al sabater Joan Millars unes cases que l'hospital, com a hereu del cisteller Joan de Toledo, té prop de l'hospital d'en Colom, a l'horta antigament dita de Queraltó, al carrer d'en Massaguer, altrament dit d'en Porta.¹⁰¹ El 4 de gener de 1482, els administradors signen àpoca de 6 lliures per aquesta venda.¹⁰²

EMPLAÇAMENT DE L'EDIFICI

De les reunions que tingueren lloc el 15 de març de 1401, tant al Consell de Trenta com al Palau Episcopal, va sortir l'acord sobre l'emplaçament exacte del nou hospital. Es tractava de l'indret on aleshores hi havia l'hospital del canonge Colom i els patis que el circum-

98. Ap. doc., núm. 244.

99. Ap. doc., núm. 251.

100. Ap. doc., núm. 255.

101. Ap. doc., núm. 257.

102. Ap. doc., núm. 258.

daven, al Raval de la ciutat.¹⁰³ Es va situar, doncs, entre el camí de Montjuïc i el del Llobregat.¹⁰⁴ En aquest moment, aprofitant el tràfec i l'activitat constructiva que hi havia a la zona es dugué a terme una certa urbanització de l'entorn del nou edifici i del monestir de Santa Maria del Carme.¹⁰⁵

Cal destacar que, des del seus orígens, imperà una clara previsió de futur. Els administradors de l'hospital es conscienciaren molt aviat de les necessitats d'engrandiment i el 1402 començaren ja a adquirir nous terrenys amb vista a ampliar l'obra per la banda dels carrers d'en Cervelló i del Carme:

Ampliacions pel carrer d'en Cervelló

La primera compra documentada és de l'11 de maig de 1402. Antoni de Font¹⁰⁶ ven quatre locals contigus que posseeix en aquest carrer, pel preu de 55 lliures, l'època de les quals data del 21 de juliol.¹⁰⁷

Gairebé un mes més tard, el 5 de juny de 1402, el mestre de cases Pasqual Torrent rep la quantitat de 44 sous per renunciar a la servitud mitgera que li correspon per dues parets d'una casa que tenia en aquest carrer i que tocaven la propietat de l'hospital.¹⁰⁸ D'altra banda, entre el 5 d'abril i el 12 de maig de 1403, Pau Massana, fill i hereu del difunt Guerau Massana, agricultor, i de Bononata, cedeix totes les seves cases pel preu de 21 lliures, si bé la venda, després que els adquirents haguessin pagat la meitat de la quantitat estipulada, és cancel·lada el

103. Ap. doc., núm. 1: "...fiendam et construendam in loco ubi est nunc predictum hospitale vocatum d'en Colom, situm in raveli civitatis et patii circumvicinis..."

104. P. VILA i L. CASASSAS, *Barcelona i la seva rodalia al llarg del temps*, Barcelona 1974, p. 113-126: "l'Hospital de la Santa Creu és a banda i banda del fons de la riera de la Creu d'en Malla, desviada amb la construcció de la muralla. El 1403 s'iniciaren les obres en l'ample espai que hi havia entre els dos vials que units al Pedró obrien el camí cap al Llobregat. S'obria en dues ales en els marges del riberal i el jaç emplenat farà de pati."

105. F. CARRERAS CANDI, *Geografia General de Catalunya*, vol. III, Barcelona 1908, p. 380: "Al segle xv, a l'entorn dels carrers de l'Hospital, Jutglar, Cervelló, Tallers, Natzarret i altres iniciats en la primera meitat del segle xiv, s'urbanitzen les hortes de manera constant".

106. DANON, *op. cit.*, p. 25, es limita a situar aquesta venda entre els mesos d'abril i setembre de 1402. Ap. doc., núm. 55. O. GRANADOS (*Informe històrico-arqueològic dels edificis annexos a la nau de llevant de l'antic Hospital de la Santa Creu*, vol. I i II, Centre d'Arqueologia de Barcelona, Ajuntament de Barcelona 1995, p. 13-15) aporta la transcripció del document del Capbreu II de Joan Torró.

107. Ap. doc., núm. 55 i 65. GRANADOS, *op. cit.*, vol. II, p. 18, situa l'època el 15 de maig.

108. Ap. doc., núm. 64.

20 d'agost de 1404 per voluntat de Pau Massana i el prior de l'hospital Pere Cardona.¹⁰⁹ L'endemà, però, Pau Massana decideix vendre novament aquestes cases, pel mateix preu, als canonges de la Seu de Barcelona Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, i a Ramon de Vall i Arnau de Torrent, aleshores rectors generals de l'Hospital.¹¹⁰ El 13 de març de 1405, Pau Massana reconeix haver rebut les 21 lliures en dues vegades.¹¹¹

Malgrat que el procediment de compravenda fou el més habitual a l'hora d'incrementar l'espai disponible, també s'empraren altres vies, com ara la donació o el contracte de precari.¹¹² Així, el 9 de març de 1408, Agnès, vídua del llaner Joan Gomis, fa donació a l'hospital d'una casa que tenia en aquest carrer i que afrontava, a l'est, amb un carrer públic, al sud, amb una tinença del manobre Joan Roca, a l'oest, amb l'hospital, i al nord, amb la tinença del sastre Antoni Martorell.¹¹³

Un fet no gaire freqüent en aquestes circumstàncies fou l'ús del contracte de precari, la qual cosa demostra que l'hospital disposava de béns immobles en emfiteusi en aquest indret, dels quals podia prescindir per ampliar l'edifici. Així, el 21 de març de 1404, el prior Pere Cardona signa contracte de precari a favor d'Eulàlia, vídua de Pere Jordà, i tutora dels seus fills Guerau, Pericó, Macià, Joan i Angelina, per una casa amb hort que l'hospital tenia en alou amb un cens anual de 13 sous i 6 diners. Aquesta casa afrontava, a l'oest, amb el carrer de Cervelló, a l'est, amb la tinença del falconer Pere Borell, al sud, amb la tinença d'Eulàlia, muller de Bernat Ripoll, i al nord, amb la tinença del teixidor de llana Berenguer Carbonell.¹¹⁴

Ampliacions pel carrer del Carme

D'antuvi, cal assenyalar que el carrer on es produïren més operacions de compravenda, gairebé totes durant el 1403, tal vegada perquè aquest sector no pertanyia al patrimoni de l'hospital d'en Colom, amb la qual cosa es va haver d'incrementar el nombre d'adquisicions, a diferència de la zona que donava al carrer d'en Cervelló, on probablement l'antic hospital sí que hi tenia possessions, de manera que la necessitat

109. Ap. doc., núm. 69, 71, 72 i 73.

110. Ap. doc., núm. 110.

111. Ap. doc., núm. 126 i DANON, *op. cit.*, p. 25. La referència de l'autor no és correcta, no es troba al Manual IV de Joan Torró, sinó al Manual II. GRANADOS, *op. cit.*, vol. II, p. 19, aporta també la transcripció d'aquest document.

112. Per la temàtica de la recerca que ens ocupa, malauradament no podem aprofundir en aquesta modalitat de contracte que sens dubte hauria de formar part d'un estudi més detallat de la tipologia contractual que envoltà la construcció de l'hospital.

113. Ap. doc., núm. 152.

114. Ap. doc., núm. 99.

de comprar immobles en aquest carrer no fou tan imperiosa. La primera tingué lloc el 27 de juliol de 1402.¹¹⁵ Guillem Riera, que havia estat sastre, ven als administradors de l'hospital unes cases amb hort, situades davant la porta de l'església de Santa Maria del Carme, les quals afrontaven, a l'est, amb la tinença d'Antoni Lledó, al sud, amb la tinença de l'hospital, a l'oest, amb la tinença d'Arnau Serra, i al nord, amb el carrer públic. El preu de la venda es fixa en 4.000 sous, pels quals signen àpoca, i el cens que havien de pagar, de 44 sous.

En entrar a la segona meitat de 1403, les compres de l'hospital en aquest carrer augmentaren significativament. L'11 de juny, el fuster Ramon Serra ven a Joan de Girona, de la casa reial, totes les cases amb hort que hi posseïa pel preu de 60 lliures i un cens anual de 3 morabatins. Les afrontacions d'aquestes cases eren: a l'est i al sud, l'honor de l'hospital, a l'oest, la tinença d'en Cassabó, i al nord, el carrer del Carme.¹¹⁶

El 23 d'agost,¹¹⁷ en presència del notari Joan Torró, dels consellers de la ciutat, del bisbe, del Capítol, del mercader Bernat Lledó, dels ciutadans de Barcelona Garcia d'Estela i Joan de Girona, i de Simó de Marimon i Lluís de Gualbes que actuaven com a testimonis, els corredors de la ciutat de Barcelona Guillem sa Portella i Bernat Cadireta feien l'estimació del valor dels horts o dels trossos d'hortos que eren necessaris per a l'ampliació de l'obra. En conseqüència, l'hospital rep quinze canes de l'hort de na Viladada per una quantitat de 12 lliures, si bé s'aplica una reducció en el cens que pagava aquest hort, la qual passa de 6 a 4 morabatins. Fins i tot s'arriben a oferir 30 lliures, a condició que pagui un cens de 6 morabatins.

De l'hort d'en Pólvora, també implicat en aquesta estimació, l'hospital rep quinze canes i mitja a canvi d'11 lliures, de manera que el cens passa de 2 a 1 morabatí i mig, tot i que hom proposa així mateix la possibilitat de deixar el cens igual, arrodonint l'estimació en 15 lliures i 10 sous. Finalment, el 8 de novembre de 1403,¹¹⁸ els germans Bartomeu i Francesc Pólvora venen al prevere i prior de l'hospital Pere Cardona aquestes quinze canes i mitja per 11 lliures, l'àpoca de les quals data de l'1 de juny de 1408,¹¹⁹ i un cens anual de 2 morabatins.

115. Ap. doc., núm. 66. DANON, *op. cit.*, p. 25, estableix amb molt poc rigor la cronologia d'aquesta venda: entre abril i setembre de 1402.

116. Ap. doc., núm. 76.

117. Ap. doc., núm. 80. DANON, *op. cit.*, p. 25, situa aquesta venda entre els mesos d'abril i setembre de 1402.

118. Ap. doc., núm. 90.

119. Ap. doc., núm. 154. Cal assenyalar que el document porta la data de 18 de novembre de 1403, quan realment hom sap que la venda es produí el 8 de novembre d'aquest mateix any.

En darrer terme, de l'hort d'Antònia, esposa de Jaume Ferrer, conegut amb el renom de Bordelet, són setze les canes, estimades en 10 lliures, que es queda l'hospital. En aquest cas, també s'ofereix la possibilitat d'incrementar el preu total fins a 20 lliures, en comptes de reduir de 3 a 2 morabatins el cens a pagar.

Cinc dies després d'aquestes estimacions, el 28 d'agost,¹²⁰ el mercader Bernat Lledó ven als canonges Francesc Martí i Berenguer Oller i als ciutadans de Barcelona Ramon de Vall i Miquel Roure, que actuaven en nom de l'hospital, una part de l'hort i les cases que posseïa davant el portal de l'església del Carme, pel preu de 27 lliures i 10 sous, amb un cens anual de 15 sous i 4 diners. Les afrontacions d'aquest predi adquirit per l'hospital eren: a l'est, la tinença de l'agricultor Arnau de na Viladada, en altre temps carnisser, al sud i al nord, les tinences de l'hospital, i al nord, la part restant de l'hort de Bernat Lledó.

Aquest mateix dia es realitzà la venda d'una part de l'hort i les cases que l'esmentat Arnau de na Viladada¹²¹ posseïa prop del monestir de Santa Maria del Carme. El preu fou de 30 lliures, l'època de les quals data del 16 de gener de 1404,¹²² amb un cens de 6 morabatins. Aquesta propietat afrontava, a l'est, amb la tinença d'en Polida, al sud i a l'oest, amb les tinences de l'hospital, i al nord, amb la part restant de l'hort d'Arnau de na Viladada.

En aquest carrer també tingué lloc alguna donació espontània, com ara la de Gràcia, vídua de Pere Mulner, de la casa reial, que el 29 d'octubre de 1403¹²³ dóna llicència als administradors per prendre el tros d'hort que necessitin per a l'obra de l'hospital, ja que aquest es trobava davant de l'església del monestir de Santa Maria del Carme. Així mateix, entre altres actuacions dutes a terme, hom recorregué al contracte de precari, com ho testimonia el document que, el 6 de novembre de 1403, el prevere i prior de l'hospital Pere Cardona signa a Bartomeu i Francesc Pólvora, fills i hereus de Francesc Pólvora, de la parròquia de Santa Creu d'Olorda, per una casa, situada en aquest carrer, les afrontacions de la qual eren: a l'est, la tinença de na Viladada, al sud, la tinença de l'hospital, a l'oest, la tinença de l'esposa del carnisser Bordallet, i al nord, el carrer del Carme.¹²⁴

120. Ap. doc., núm. 81 i J. DANON, *op. cit.*, p. 25.

121. Atès que una part dels horts de Bernat Lledó i d'Arnau de na Viladada fou utilitzada per a la construcció del nou edifici, el 12 d'agost de 1409, Jaume Llull fa renúncia a perpetuïtat, en benefici de l'hospital, als drets i accions que li corresponien com a hereu d'una part d'aquests horts, doc. núm. 163.

122. Ap. doc., núm. 82 i 92.

123. Ap. doc., núm. 87 i DANON, *op. cit.*, p. 25.

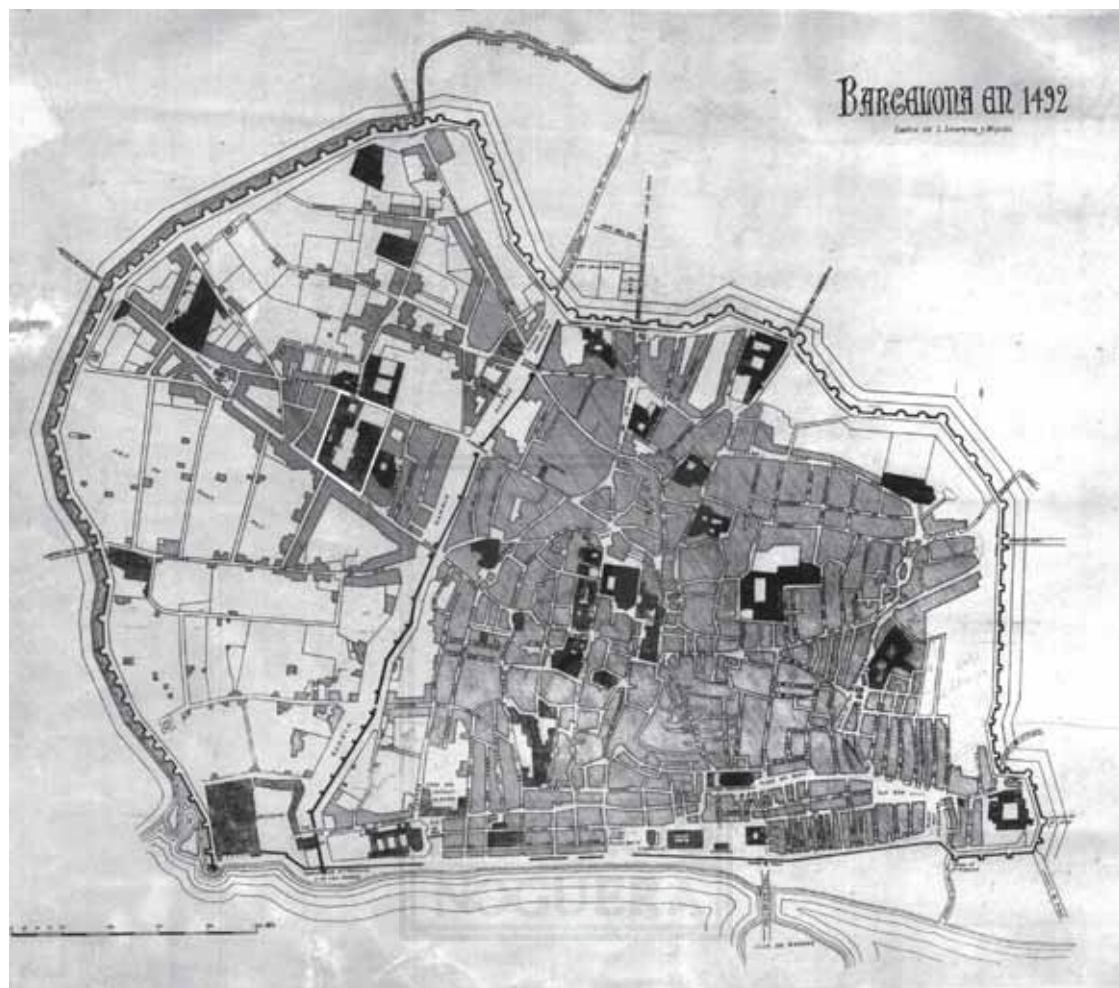
124. Ap. doc., núm. 89.

El mateix Pere Cardona signa un altre contracte de precari el 21 de març de 1404, a favor d'Antònia, esposa de Jaume Ferrer, al·trament dit Bordalet, per unes cases amb hort al carrer del Carme, bastant prop de l'església del Carme, que l'hospital tenia en alou, com a successor de l'hospital d'en Colom, amb un cens anual de 3 morabatins. Aquesta propietat afrontava, a l'est, amb la tinença de Felip de Ferreria, al sud, amb la tinença de l'hospital, a l'oest, amb la tinença d'en Pólvora, i al nord, amb el carrer del Carme.¹²⁵ Set anys després, el 23 d'abril de 1411, Antònia, amb el consentiment del seu espòs, reconeix haver rebut del prior Pere Cardona 10 lliures per la venda d'un tros d'hort que posseeix al costat de les parets de l'hospital, a fi i efecte que hi puguin construir.¹²⁶

125. Ap. doc., núm. 98.

126. Ap. doc., núm. 181.

Reconstrucció històrica del plànol de la ciutat de Barcelona de l'any 1492, elaborada per Salvador Sanpere i Miquel. 1890.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Secció de Gràfics, registre 2901.

CAPÍTOL III

PROCÉS CONSTRUCTIU

ETAPES CONSTRUCTIVES

A partir dels testimonis documentals, el procés constructiu de l'hospital de la Santa Creu es pot fixar en tres etapes:

Primera etapa (1401-1415)

Entre les primeres reunions celebrades pel Capítol catedralici i els consellers de la ciutat el 15 de març de 1401 i la segona reunió que tingué lloc el 27 de juny, s'esdevingué l'acte d'inauguració oficial. Certament, el 17 d'abril les autoritats reials, eclesiàstiques i civils del moment col·locaren les quatre primeres pedres del nou edifici: la primera anà a càrrec del rei Martí l'Humà, la segona, de la reina Maria, la tercera, de Jaume de Prades en nom del príncep Martí I el Jove, rei de Sicília, i la quarta, del bisbe de Barcelona Joan Armengol, i dels consellers de la ciutat.¹ La diligència en els tràmits previs a la construcció fou tan eficaç i resoluta que, abans de la darrera reunió del 23 de juliol, es produí el primer pagament per a l'adquisició de material. Així, el 16 de juliol de 1401, Bernat Mulner, de la parròquia de Santa Tecla de Sitges, rep de la nova administració de l'hospital la quantitat de 61 lliures, 6 sous, 10 diners i 1 òbol en bescanvi de 1.132 quarteres² i mitja de calç per a l'obra.³ Es tracta, doncs, del primer subministrament documentat de calç i també del més voluminós. Així

1. Ap. doc., núm. 138. En els capítols i ordinacions del 27 de setembre de 1405 de la confraria de la Santa Creu hom recorda la solemnitat d'aquest acte. BRUNIQUEUR, *op. cit.*, vol. V, p. 39.

2. Mesura de capacitat que a Barcelona equivalia aproximadament a 69,518 l.

3. Ap. doc., núm. 4.

mateix, la pedra i el reble que el rei Martí l'Humà donà el 5 d'agost⁴ permeteren cobrir les necessitats inicials de material durant gairebé set mesos. La gran demanda de pedra, però, exigí molt aviat haver de recórrer a la pedrera de Montjuïc, de manera que el 14 de març de 1402⁵ els administradors de l'hospital realitzen ja la primera compra del dret d'extreure pedra d'un tall que el mestre de cases Francesc Marc⁶ posseïa sota la capella de Sant Ferriol, a Montjuïc,⁷ pel preu de 7 lliures i 3 sous. Les afrontacions d'aquesta pedrera eren: a l'est, el terreny del difunt mestre de cases Bartomeu Massafrets, el qual va donar-lo en testament a l'hospital,⁸ al sud, el terreny del mestre de cases Francesc Maranyà, a l'oest, un camí, i al nord, la tinença del mestre de cases Pere Salgueda.

Després d'aquesta compra se n'efectuen d'altres, però val a dir que sempre es tracta de pedra procedent de la penya de Sant Ferriol. Així, el 13 d'abril de 1402, els administradors compren el dret d'extreure pedra de dos talls. L'un, del moler Pere de Pla,⁹ per la quantitat de 44 sous; i l'altre, del mestre de cases Pere Salgueda,¹⁰ per 38 sous i 6 diners. Aquest darrer tall afrontava, a l'est, amb la tinença d'en Mas, al sud, amb una part de la tinença del mateix Pere Salgueda i una altra part del tall de l'hospital, i al nord, amb la tinença del moler en Ravella.

Arran de la continuada i intensa activitat extractiva que s'originà a la pedrera de Montjuïc, hom pot constatar que el 17 d'octubre de 1402¹¹ l'hospital tenia a disposició vint-i-cinc mil pedres de quatre, cinc

4. Cf. p. 26.

5. Ap. doc., núm. 36 i 77. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12, situa aquesta compra al 1401, mentre que DANON, *op. cit.*, p. 26, no dóna la data del document.

6. J. F. RAFOLS, *Diccionari Biogràfic d'Artistes de Catalunya. Des de l'època romana als nostres dies*, vol. II, Barcelona 1951, p. 99. En documents de 1418 Francesc Marc apareix com a perit d'obres de la Seu de Barcelona. DANON, *op. cit.*, p. 26, transcriu erròniament *Francesc Sant Marc*.

7. F. CARRERAS CANDI, "Lo Montjuïc de Barcelona", *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, vol. VIII, 1903, p. 195-450; J. MAS, *Notes històriques del bisbat de Barcelona*, vol. XIII, Barcelona 1921, p. 130; P. VOLTES, *Historia de Montjuich y su castillo*, Barcelona 1960, p. 17-25.

8. Ap. doc., núm. 35.

9. Ap. doc., núm. 37. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12, situa la compra entre 1401 i 1404, en canvi DANON, *op. cit.*, p. 26, no en concreta ni el dia ni el mes.

10. Ap. doc., núm. 38. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12, data la compra entre 1401 i 1404; DANON, *op. cit.*, p. 26, no l'esmenta.

11. Ap. doc., núm. 67. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12, no cita la intervenció dels mestres de cases Eimeric Oliver i Joan Fàbregues; considera que amb aquesta aportació de pedra es va iniciar la construcció de la nau de llevant. DANON, *op. cit.*, p. 26, no concreta ni la quantitat de pedra ni les mides.

i sis galgues,¹² les quals foren lliurades als mestres de cases Eimeric Oliver, Joan Fàbregues, Francesc Costa i Miquel Costa, fill de l'anterior, per tal que s'encarreguessin d'escairar-les. El preu que fixaren fou de 60 sous per miler, a més de 2 florins d'or d'Aragó per a la reparació i el lloguer de ferramenta o broques. En aquest sentit, també és significativa la notícia que el 13 de novembre de 1403 el cavaller Ramon de Blanes rebés 12 lliures, 7 sous i 8 diners pel treball d'un esclau seu que va picar quatre mil cent trenta pedres, a raó de 6 sous per centenar.¹³

Dels documents relatius a les extraccions de pedra sembla poder-se deduir que la majoria de mestres de cases i molers, entre altres, disposaven del seu propi tall a la pedrera de Montjuïc, cosa que justifica les vendes que aquests feren sovint a l'hospital; el mestre de cases Guillem sa Longanyola reconeixia el 16 de juliol de 1403¹⁴ que li n'havia venut en diverses ocasions per 159 lliures i 10 sous, a més a més de 16 lliures i 10 sous per una altra venda realitzada quan Garcia d'Estela era prior de l'hospital;¹⁵ igualment, el 16 d'octubre de 1403, Berenguer Ravella;¹⁶ saig de la Cúria del veguer de Barcelona, concedeix llicència als administradors perquè extreguin la pedra que necessitin per a l'obra. Per aquesta concessió rep 4 florins i mig d'or d'Aragó.

Durant l'any 1404 continuaren les adquisicions de pedra, concretament dels talls que els mestres de cases Francesc Maranyà¹⁷ i Pere Salgueda tenien sota la capella de Sant Ferriol, a Montjuïc. El 14 de juny Francesc Maranyà ven el dret d'extracció de pedra de dos talls¹⁸

12. ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "mida fixada que han de tenir les pedres de construcció segons la paret que s'ha de construir".

13. Ap. doc., núm. 91.

14. Ap. doc., núm. 78. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12, data el document erròniament el 26 de juliol de 1403; creu que aquest subministrament permeté el cobriment de la nau de llevant.

15. Ap. doc., núm. 79.

16. Ap. doc., núm. 86 i DANON, *op. cit.*, p. 26.

17. M. R. TERÉS, "Arnau Bargués, arquitecto de la ciudad de Barcelona: nuevas aportaciones documentales", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar* IX, 1982, p. 73. Aquest mestre de cases apareix relacionat el 1393 amb treballs a les escriptories de la plaça Sant Jaume; el 1399 estava associat amb Arnau Bargués en les obres de la façana de la Casa de la Ciutat. A. CIRICI i J. GUMÍ, *L'art gòtic català: l'arquitectura dels segles XV-XVI*, Barcelona 1979, p. 17.

18. Les afrontacions d'aquest tall eren: a l'est, un tall de Bartomeu de Massafrets, al sud, la tinença de l'hospital, a l'oest, una honor del mestre de cases Jaume de Manso, i al nord, una tinença dels successors d'Arnau Martí. Pel que fa a l'altre tall, es trobava força prop de l'anterior i afrontava, d'una banda, amb el tros de Pere Salgueda, i de l'altra, amb la tinença de l'hospital.

seus per un preu total de 18 lliures i 10 sous;¹⁹ el 21 de juliol²⁰ venia novament, per 8 lliures i 16 sous, la meitat d'una peça de terra que posseïa²¹ sota el domini de la capella de Bernat Marcús, de set canes barcelonines d'amplada i d'una llargada incerta.

D'altra banda, el 12 de desembre el mestre de cases Pere Salgueda²² ven, per 13 florins d'or d'Aragó, el dret d'extreure pedra de tres punts de la seva pedrera de Montjuïc, la qual afronta amb l'honor de l'hospital i la tinença del mateix Pere Salgueda. Però aquesta operació es duu a terme amb la condició que l'hospital no li pugui prohibir l'aprofitament de la pedra sobrerera o qualsevulla altra activitat relacionada amb una segona penya seva.

Tanmateix, en aquests inicis no hi mancaren problemes laborals derivats gairebé sempre de qüestions salarials. En efecte, molts mestres de cases mostraren un cert rebuig a treballar-hi fins al punt que el 24 de setembre de 1404 el rei Martí l'Humà ordena que tots els mestres de cases necessaris per a l'obra siguin obligats a treballar-hi a la força, però cobrant el jornal ordinari. El rei justifica aquest manament tan dràstic adduint raons d'interès públic.²³

Paral·lelament a la compra de pedra en grans quantitats, cal destacar també les adquisicions sovintejades de calç, un material de construcció imprescindible, sobretot per elaborar el morter. Ja he esmentat el primer subministrament, datat el 16 de juliol de 1401,²⁴ just al començament de les obres. El següent tingué lloc el 19 de febrer de 1403; el rajoler Pere Tranyer rep de l'hospital 33 lliures, 6 sous i 8 diners per l'aportació de cinc-centes quarteres de calç, a raó de 16 diners per cadascuna.²⁵ El lliurament de la calç, però, es realitza en tres tongades. De forma immediata, n'entrega dues-centes, per la festivitat de Pasqua, dues-centes més, i les restants cent, per la Pentecosta.

Un altre rajoler que, a més de teules i rajoles, aportà calç fou Pere Antic; el 4 de maig de 1403²⁶ l'hospital li paga 27 lliures i 10

19. Ap. doc., núm. 103. L'època d'aquesta quantitat data del 21 de juliol (doc. núm. 108).

20. L'època és del mateix dia (doc. núm. 109).

21. Ap. doc., núm. 107. Les afrontacions són: a l'est, un tall de l'església de Santa Maria del Pi, al sud, l'honor dels successors de Bernat ces Tries, a l'oest, l'honor del mestre de cases Jaume de Manso, i al nord, l'honor d'Arnau Martí.

22. Ap. doc., núm. 118 i DANON, *op. cit.*, p. 26.

23. Ap. doc., núm. 112: "...E com l'obra comuna, axí com és del dit spital del qual tant benefici se segueix a la cosa pública, deja éssser permesa a la privada e particular...".

24. Ap. doc. núm. 4, p. 45.

25. Ap. doc., núm. 68. L'època corresponent data del 22 de setembre de 1403 (doc. núm. 84).

26. Ap. doc., núm. 70.

sous per aquests materials, si bé no se n'especifica la quantitat exacta; novament, el 28 de gener de 1404, ven a l'hospital, a 18 diners la quartera, sis-centes quarteres de calç²⁷ amb el compromís d'entregar-les durant el mes de febrer. Val a dir que l'esment de teules, tant pel que fa al rajoler Pere Antic com a altres rajolers, invita a pensar que els murs de càrrega, cap a les darreries de 1403 i principis de 1404, es trobaven en una fase força avançada, de manera que els mestres de cases començaven a proveir-se dels materials necessaris per a la teulada. En efecte, el 23 de març de 1404,²⁸ l'hospital compra vint mil teules a Guillem Moreres, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, el qual es compromet a entregar-les el 15 d'agost. El preu de la venda és de 70 lliures,²⁹ a raó de 70 sous per miler. L'adquisició d'aquestes teules no només revesteix importància per la seva enorme quantitat, sinó també perquè fou el mestre de cases Arnau Bargués qui les encarrega, de manera que es pot considerar la seva primera intervenció documentada en aquesta obra. Curiosament, en la segona compra de teules important, que es produeix gairebé un any després, el 14 de febrer de 1405,³⁰ tornem a trobar la presència d'Arnau Bargués que, juntament amb el mestre de cases Francesc Costa, encarrega vuit mil teules i vuit mil rajoles a Bernat Rovira, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, el qual s'obliga a aportar-les per l'abril propinent, al preu de 44 sous el miler de rajoles i de 70 sous, el de teules. En total rep 15 florins d'or d'Aragó.

A més de la pedra, la calç i les teules adquirides en abundància, hom no pot oblidar la fusta; amb tot, del subministrament d'aquest material no n'hi ha notícies fins a la darrereria de 1403. Així, el 5 de setembre d'aquest any,³¹ el veler Antoni Torra rep 101 sous per dues

27. Ap. doc., núm. 93. DANON, *op. cit.*, p. 27 no recull ni la quantitat de calç venuda, ni la data exacta del document.

28. Ap. doc., núm. 101. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12 confon el document, ja que l'atribueix a Bernat Rovira, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, que rep 30 lliures per un altre subministrament de teules, *cf.* Ap. doc., núm. 124. D'altra banda, creu que aquest subministrament testimonia que el cobriment de la nau de llevant s'acabà el 1405.

29. D'aquesta quantitat, Guillem Moreres signà una àpoca de 15 florins d'or d'Aragó.

30. Ap. doc., núm. 124. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12-13, és del parer que aquest subministrament justifica el cobriment de la nau de llevant; cal destacar, però, que, malgrat tractar-se d'un encàrrec conjunt dels mestres de cases Arnau Bargués i Francesc Costa, Vilarrubias no esmenta en cap moment la intervenció d'aquest segon mestre de cases.

31. Ap. doc., núm. 83.

fustes quarantenes,³² mesos després, el 27 de febrer de 1404,³³ el fuster Antoni Fàbregues rep 92 lliures i 8 sous per la fusta que havia venut temps enrere al prevere Guillem Torró, aleshores prior de l'hospital.

Malgrat que els documents recullen una considerable informació sobre els materials emprats en l'aixecament de les naus, en canvi són molt poc explícits quant als mestres de cases que hi intervingueren. Això no obstant, arran d'una concòrdia del 4 de novembre de 1403,³⁴ de la qual no s'ha conservat el contracte d'obra, entre el prior de l'hospital, Pere Cardona, i els mestres de cases Joan Sobrevila, Pere Ferrer i Joan Galí, és factible de mantenir la hipòtesi que tal vegada aquests mestres de cases, juntament amb altres els noms dels quals no coneixem, van intervenir en la construcció de la nau de llevant i d'una part de la septentrional. A principis de 1405, els murs i diversos arcs diafragmàtics de la planta superior de la nau de llevant ja s'havien acabat i en algun punt —segurament cap a migjorn— s'havia començat a posar l'embigat que havia de suportar la teulada. En aquesta conjuntura, el 15 de gener del mateix any, el prevere Pere Cardona, prior de l'hospital, i l'esmentat fuster Antoni Fàbregues³⁵ signen la concòrdia³⁶ i el contracte d'obra³⁷ per a cobrir la part que restava de la nau superior. Aquest contracte conté la descripció detallada del treball a realitzar, i dels materials i la tècnica a emprar.³⁸

D'antuvi, el procediment a seguir fou el mateix que el que s'havia utilitzat en algunes voltes que ja s'estaven cobrint. Es tractava d'assegurar l'armadura de la coberta mitjançant bigues escairades,³⁹ cabirons, taules, xebrons, llistons, etc., i, d'altra banda, calia armar i desarmar les voltes per mitjà de matrassos, soles, cintres, ponts, cavalls, etc., tenint en compte que el començament d'aquests treballs havia de venir després que els mestres de cases haguessin enllestit llur part, cosa que

32. ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "biga de quaranta pams de llargària".

33. Ap. doc., núm. 97.

34. Ap. doc., núm. 88.

35. RAFOLS, *op. cit.*, vol. I, p. 367, on apareix esmentat com a contractat per cobrir les naus superiors de l'hospital.

36. Ap. doc., núm. 121.

37. Ap. doc., núm. 122.

38. N. DE DALMASES i A. J. PITARCH, *L'art gòtic, segles XIV-XV*, p. 30: "Les característiques d'aquests sostres són senzilles: bigues escairades o cabirons que descansen sobre l'extradós dels arcs, de vegades ajudats per permòdols; sobre les bigues, xebrons col·locats en sentit transversal traven les bigues i serveixen de base als taulons que, disposats en el mateix sentit que les bigues, tanquen el sostre."

39. Exactament, el terme que apareix en el document és *escunç*. Segons ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v., es tracta de "biaix o tall oblicu en una peça per tal de matar-ne els caires, o per ajuntar-hi una altra peça".

demostra que en el moment de subscriure el contracte encara estaven treballant.

Val a dir que, segons el contracte d'obra esmentat, l'hospital es comprometia a proporcionar a Antoni Fàbregues la fusta, els claus i tot allò necessari per al cobriment, mentre que els jornals dels ajudants que havia de menester anaven al seu càrrec, excepte els quatre homes, escollits entre els servents de la institució, que l'havien d'ajudar a canviar bastides i armadures, pujar talles, bigues, taules, cabirons, fer i desfer ponts, fer funcionar els ternalis i, finalment, realitzar tasques relacionades amb aquestes activitats, però d'acord amb llur habilitat. Pel que fa a l'import de l'obra, l'hospital s'obligà a pagar, en tres fases, 230 florins d'or d'Aragó:⁴⁰ 100 a l'inici, 65 a la meitat del treball, i els altres 65 florins, quan s'acabés l'obra. Com a clàusula final, l'hospital i Antoni Fàbregues acorden que si entre ells es plantejava cap dubte o polèmica, acudirien a l'arbitració d'Arnau Bargués. Aquesta nova al·lusió al mestre de cases Arnau Bargués potser cal considerar-la com una prova més de la seva presència i versemblant tasca d'assessorament en la construcció.

Per conèixer el temps que Antoni Fàbregues va invertir en el cobriment de la nau hom pot orientar-se d'una manera aproximada pels pagaments que l'hospital li va fer. Així, s'escau que dels primers 100 florins d'or d'Aragó hi ha l'època datada el 2 de març de 1405,⁴¹ per tant, és plausible que iniciés la seva feina al cap de dos mesos d'haver signat el contracte. El segon, pel qual rebé 60 lliures, 13 sous i 4 diners,⁴² és del 6 de febrer de 1408. El tercer i darrer, en què li pagaren 11 lliures,⁴³ data del 29 de gener de 1409. En conclusió, doncs, el període que va des del 2 de març de 1405 fins al 29 de gener de 1409, aproximadament quatre anys, és, amb molta probabilitat, el temps que el fuster Antoni Fàbregues va invertir per cobrir l'ala de la nau de llevant que mira cap a migjorn.⁴⁴

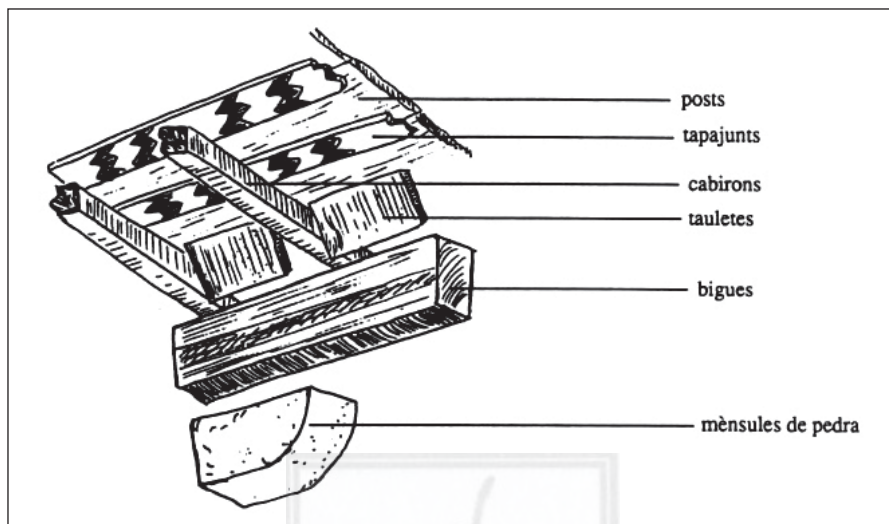
40. DANON, *op. cit.*, p. 25, interpreta erròniament el document i afirma que el fuster rebé 130 florins d'or d'Aragó.

41. Ap. doc., núm. 125.

42. Ap. doc., núm. 150.

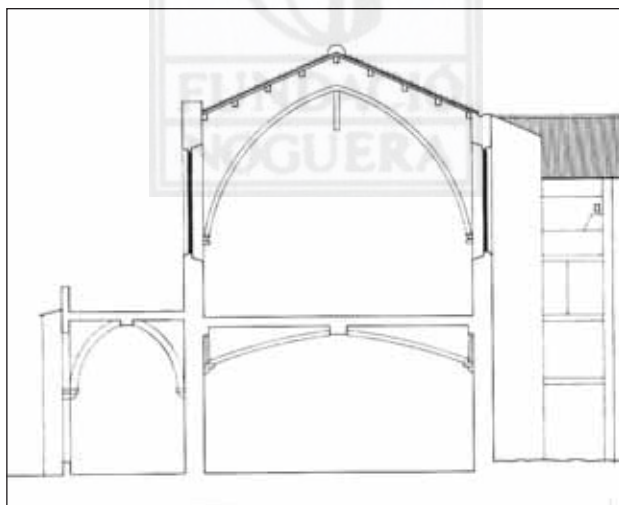
43. Ap. doc., núm. 157. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 13-14 i 42, creu que Antoni Fàbregues participà en la construcció fins al 29 de gener de 1409, data en què presuposa que la nau del carrer del Carme ja devia estar molt avançada. Amb tot, l'autor no ressalta la participació del mestre de cases Arnau Bargués com a àrbitre entre el fuster i l'hospital.

44. C. MARTINELL, "Els hospitals medievals catalans", *Pràctica Mèdica* 27, 1935, p. 125, considera que l'obra es va enllestir en deu anys i ho relaciona amb l'època del 10 de juny de 1415 (doc., núm. 220) que va signar l'obrer Garcia d'Estela, per 336 lliures i 2 sous; tanmateix, a l'època s'expressa clarament que aquesta quantitat anava destinada a

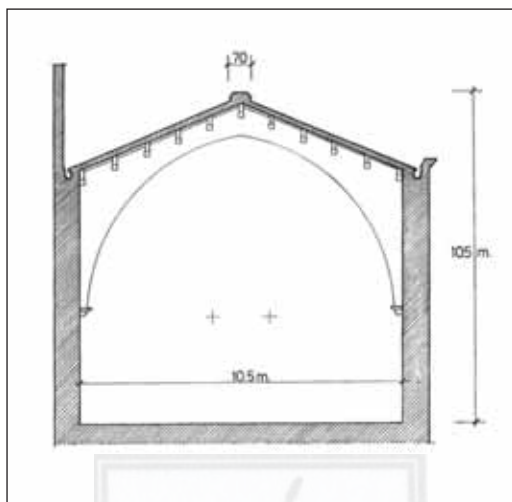
Descripció dels elements de l'embigat de fusta de la planta superior de les naus de l'Hospital de la Santa Creu, elaborat per ARCOR. 1992.

Arxiu Central del Departament de Cultura. Direcció General de Patrimoni Arquitectònic. Expedient 50/1993: procediment de neteja a les sales de lectura de la Biblioteca de Catalunya. Arquitecte Joan Rodon Bonet.

Detalls de les cobertes de les plantes inferior i superior de les naus de l'Hospital de la Santa Creu. Secció transversal. Escala 1:100. 1995.

Arxiu Central del Departament de Cultura. Direcció General de Patrimoni Arquitectònic. Expedient 131/1995: rehabilitació de la façana gòtica del carrer Egipcíques. Arquitecte Joan Rodon Bonet.

Detalls de la coberta de la planta superior de les naus de Hospital de la Santa Creu.

Secció transversal. Escala 1:100. 1985.

Arxiu Central del Departament de Cultura. Direcció General de Patrimoni Arquitectònic. Expedient 124/1989: projecte de restauració i reforç del forjat del dipòsit de llibres de la Biblioteca de Catalunya. Arquitecte Javier López Rey.

Tot just començada la fàbrica del nou hospital, hom veié que també era necessari construir-hi una església, a més de l'antiga capella amb tres altars que hi havia al lloc on es trobava l'hospital d'en Colom,⁴⁵ una part del qual fou aprofitada per a la construcció⁴⁶ de la

fer front a les despeses ocasionades pels treballs a la sala gran de l'hospital durant el 1415. Per contra, J. BASSEGODA, "L'arquitectura de l'Hospital de la Santa Creu", en *L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. L'Hospital de Barcelona*, Barcelona 1971, p. 51, defensa que el 1406 fou l'any en què quedà enllestit el cobriment. GRANADOS, *op. cit.*, vol. I, p. 6, creu que entre 1401-1406 es construí la banda de llevant i la cantonada nord de l'edifici.

45. Coneixem l'existència d'aquesta capella gràcies a una concòrdia del 5 de maig de 1402 entre Guillem Carbonell, rector la parròquia de Santa Maria del Pi de Barcelona, i els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, reunits en el Consell de Trenta. *Vid.* J. M. Roca, "Concòrdia entre la parròquia de Santa Maria del Pi de Barcelona i l'Hospital de la Santa Creu", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 6, 1927, p. 341-342.

46. C. MARTINELL, "Les Hôpitaux", *L'architecture gothique civile en Catalogne*, Mataró 1935, p. 54, opina que l'església fou començada al mateix temps que l'hospital, però, seguint la característica dels hospitals catalans, no s'integrà en la construcció. Per a una opinió semblant, *vid.* J. AINAUD DE LASARTE i altres, *Catálogo Monumental de España. La ciudad de Barcelona*, vol. II, Madrid 1947, p. 298; F.-P. VERRIÉ, "Obras en la antigua capilla del Hospital de la Santa Cruz", *Barcelona. Divulgación Histórica* VII, 1950,

nova església. Com a conseqüència d'això, el bisbe de Barcelona Joan Armengol autoritzà als administradors de l'hospital l'edificació d'una església, amb diversos altars i capelles, i amb el seu propi campanar, en l'indret que escollissin dintre els límits del nou hospital. Aquesta anuència episcopal molt aviat rebé l'impuls del rei Martí l'Humà, el qual, per mitjà de l'autorització dels capítols i ordinacions de la confraria de la Santa Creu, datada a Valldaura el 27 de setembre de 1405,⁴⁷ donà a conèixer el projecte de construcció. En efecte, el rei, a petició dels consellers, ordenà que a l'església que s'havia d'alçar s'edifiquessin sis capelles amb l'ordre següent: a la capçalera, l'altar major, sota la invocació de la Santa Creu; a la seva dreta, tres capelles (la primera, sota la invocació de la Santa Trinitat, la segona, sota la del Sant Esperit, i la tercera, sota la dels Sants Apòstols); a l'esquerra, les altres tres capelles (la primera, sota la invocació de la Verge Maria, la segona, sota la dels Sants Àngels, i la tercera, sota la de Tots els Sants). D'altra banda, el rei no només deixa en mans dels administradors la possibilitat de fer més capelles si les circumstàncies així ho exigien, sinó que permet que, mentre durin les obres, les misses se celebrin als altars d'alguna capella de l'hospital d'en Colom.

Quant al claustre, el primer esment de construcció no apareix fins al 6 de juny de 1406, quan el prevere Pere Cardona, prior de l'hospital, i el mestre de cases Guillem Abiell en signen la concòrdia correspo-

p. 55-59, és del parer, a partir de la restauració de 1947, que la capella de l'hospital s'adaptà a l'estructura d'un edifici anterior; de manera que algunes de les arcades se cegaren en aquest moment per tal de facilitar la comunicació amb les capelles laterals. *Vid.* també A. FLORENSA, "L'arquitectura civil", p. 345-346; del mateix autor, *Conservación y restauración (1954-1962)*, p. 17-18, considera que es va aprofitar la gran sala de l'hospital d'en Colom per convertir-la en capella del nou hospital; VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 16, creu que l'església s'inicià el 1401, aprofitant segurament les parets, alguns contraforts, arcs i voltes de l'antic hospital d'en Colom (segle XIII); J. BASSEGODA, "L'arquitectura de l'Hospital de la Santa Creu", *L'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau. L'Hospital de Barcelona*, Barcelona 1971, p. 51, afegeix que els treballs de l'església duraren fins al 1450. Per a J. A. ADELL, "L'Hospital de pobres de Santa Magdalena de Montblanc i l'arquitectura hospitalària medieval a Catalunya", *Acta Mediaevalia* IV, 1983, p. 243, l'església era un edifici annex i s'aprofità com a tal una nau de l'antic hospital d'en Colom; *Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona*, Ajuntament de Barcelona, Àrea d'Urbanisme i Obres Públiques, Servei de Protecció del Patrimoni Monumental, Barcelona 1987, p. 225-226; J. E. HERNÁNDEZ i altres, *Arquitectura de Barcelona. Guía*, Barcelona 1989, p. 99-101; *Catàleg de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya*, Barcelona 1990, p. 61-62; GRANADOS, *op. cit.*, vol. I, p. 19, és del parer que s'aprofitaren les antigues estructures de l'hospital d'en Colom per bastir-hi la nova capella gòtica.

47. Ap. doc., núm. 138.

nent.⁴⁸ Val a dir que el mateix dia de la signatura de la concòrdia es va resoldre el contracte de l'obra,⁴⁹ bo i establint la pena de 25 lliures en cas que alguna de les parts l'incomplís.⁵⁰

El contingut d'aquest contracte és força interessant des del punt de vista arquitectònic, puix que descriu amb absoluta precisió la disposició dels elements principals del claustre. Si hem de fer cas dels mots de la primera clàusula⁵¹ d'aquest document, sembla ser que ja s'havia començat a plantejar l'aixecament d'algun pilar, de manera que els deu que s'havien de construir s'hagueren d'ajustar a l'arrencada existent. Cada pilar havia de tenir, fins als capitells, sis filades de pedra juxtaposades horitzontalment. A la filada corresponent als capitells, n'hi havia d'haver dos de decorats amb fulles,⁵² i tres represes; tot seguit, una filada d'entaulament a l'entorn del pilar, tres filades de sarges⁵³ i, sobre les sarges, sis filades de pedra. S'hi havien de posar també sis permòdols. El total d'arcs apuntats, d'acord amb el nombre de pilars, havia d'ésser de deu. Pel que fa als nervis de les voltes que donaven al dormitori, havien de morir a la paret acabats, a la part inferior, per permòdols amb una represa vers el claustre i dos entaulaments, mentre

48. Ap. doc., núm. 141. C. MARTINELL, "Les Hôpitaux", p. 61, més aviat pensa que el claustre, al començament, no havia estat previst i que ha de correspondre a una segona campanya de treball; DANON, *op. cit.*, p. 24, opina que el claustre no sembla correspondre a la primera fase de l'obra; N. DE DALMASES, "Arquitectura gòtica civil", *Ars Cataloniae. Urbanisme, arquitectura civil i industrial*, vol. III, Barcelona 1998, p. 151, afirma que el claustre degué formar part d'una segona campanya constructiva.

49. Ap. doc., núm. 142. Atès que l'original ha desaparegut, cal destacar que aquest document només el coneixem per la transcripció de J. M. ROCA, (1920) *Ordinacions...*, p. 131-132. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 14, 44, 47-61, també cita aquest contracte.

50. AINAUD DE LASARTE i altres, *op. cit.*, Madrid 1947, p. 298-299; BASSEGODA, *op. cit.*, p. 51, data aquest contracte el 1407 i exposa també que s'havia previst d'enllestir els treballs el 1417.

51. Ap. doc., núm. 142: "... Primerament que façen X pilars en la manera que són començats, ..."

52. A. FLORENSA, "L'arquitectura civil", p. 345-346; del mateix autor, *Conservación y restauración (1947-1953)*, p. 16, on destaca la gran qualitat de les claus de volta i apunta la possibilitat que fossin obra del germà gran de Pere Joan; CIRICI i GUMÍ, *op. cit.*, p. 32, destaquen el detall un xic retardat dels capitells esculpits amb temes figurals; P. BESARAN, "Un grup d'escultures atribuïdes a Jordi de Déu a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona", *D'Art* 14, 1988, p. 61-72, analitza els capitells dels pilars de l'ala de llevant del claustre, concretament, cinc capitells que associa directament amb l'obra de Jordi de Déu; del mateix autor, "La intervenció de Jordi de Déu a la Catedral de Barcelona", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* IV, 1990, p. 159-195; M. R. TERÉS, "L'època gòtica", *Ars Cataloniae. Escultura antiga y medieval*, vol. I, Barcelona 1997, p. 275, considera que l'empremta de Jordi de Déu, citat com a Jordi Joan, es troba en alguns elements escultòrics de l'hospital.

53. ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "pedra de construcció tallada amb certa curvatura per iniciar un arc o una volta".

que el nervi dels arcs apuntats que també donava al dormitori havia de descansar sobre un mur de pedra. A la banda exterior, paral·lela a la nau, hi havia d'anar un formeret de pedra; en canvi, a la banda interior, és a dir, a la paret del dormitori, el formeret havia d'ésser de guix. Cadascuna de les voltes de les naies havia de tenir aproximadament setze peces cantoneres. Finalment, els treballs s'havien d'acabar omplint amb plementeria els pilars i les voltes dels creuers, és a dir, els espais entre les nervadures, col·locant les deu claus de volta i pavimentant, amb doble paviment, el terra dels arcs apuntats i les naies.

D'altra banda, l'hospital s'havia d'encarregar de proporcionar al mestre de cases tots els materials necessaris (pedra, calç, rajoles, guix, argila, sorra, etc.). De fet, algun d'aquests materials ja es trobava a peu d'obra. Així, per exemple, sabem que les dovelles dels arcs estaven preparades dintre la tanca reixada del pati, que les pedres cantoneres es trobaven picades al cap del claustre, i que trenta-quatre peces de pedra picada per als pilars ja estaven a punt. Igualment, l'hospital havia de tenir cura de preparar les cintres i la fusta necessària per a les bastides.

La quantitat que hom fixà per retribuir la labor de Guillem Abiell fou de 450 florins d'or d'Aragó; s'establí així mateix la periodicitat del pagament, se li havien de lliurar 90 florins cada cop que acabés dos creuers amb les corresponents voltes. Val a dir que tenim documents sis pagaments, si bé són molt posteriors a la data del contracte, la qual cosa fa pensar que tal vegada es produïren altres pagaments dels quals no tenim notícia, o bé que en realitat les obres començaren molt més tard d'aquesta data, en una segona fase d'alçament que podria situar-se vers el 1411, atès que els primers pagaments són de l'1 d'octubre de 1412 (d'una banda, 50 florins d'or d'Aragó, ço és, 27 lliures i 10 sous, d'acord amb un albarà del 12 de setembre de 1411;⁵⁴ de l'altra, 10 lliures i 19 sous per setze jornals d'ell mateix esmerçats a l'obra de l'hospital —sense més concreció— i per vint-i-cinc jornals més realitzats per Pere Gabiol i un bordet⁵⁵ que, segons els documents, tenia a càrrec Guillem Abiell). Atenent a l'albarà del 21 de novembre de 1411,⁵⁶ els van pagar a raó de 6 sous per jornal.

La tercera liquidació és del 2 de gener de 1413,⁵⁷ en la qual l'hospital li entrega 50 sous per raó de l'obra feta.

54. Ap. doc., núm. 186.

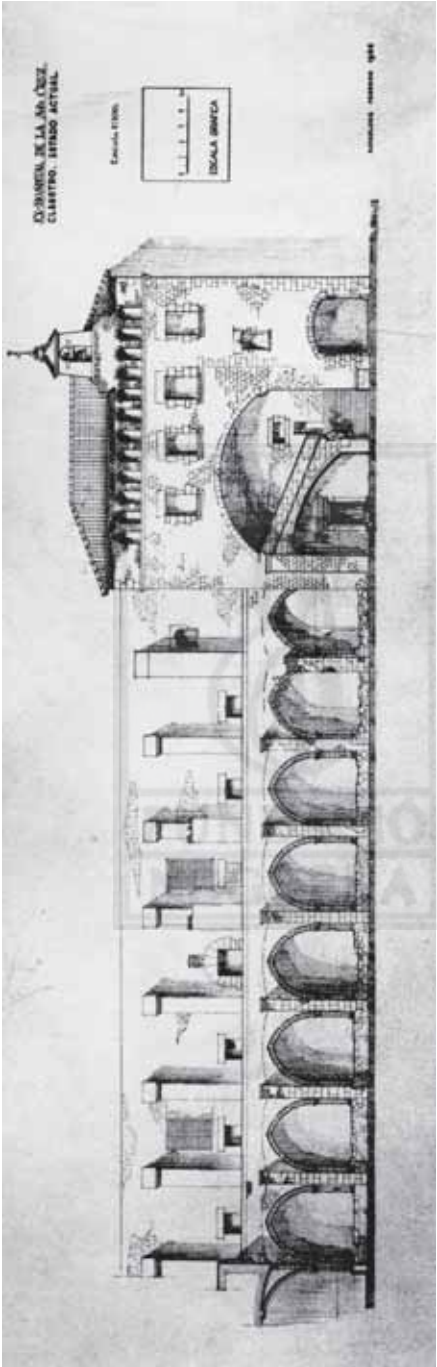
55. Segurament es tracta de l'esclau anomenat Joan.

56. Ap. doc., núm. 187.

57. Ap. doc., núm. 188.

Claustre de l'ala de llevant de l'Hospital de la Santa Creu.
 Institut Amatller d'Art Hispànic de Barcelona. Arxiu Mas. Mòbil Ariel-64. Negatiu b/n.
 Fotògraf Ramon Calvet Roig. 1969.

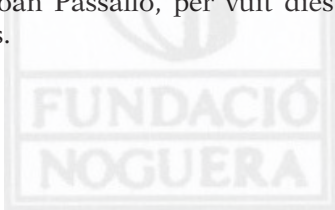

Alcat del claustre de l'ala de llevant de l'Hospital de la Santa Creu. Recopilació realitzada per Salvador Tarragó per al treball "Edificis del Centre Històric de Barcelona", *circa* 1973. Signatura C 55/Hospital de la Santa Creu.

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Barcelona.

El quart pagament és del 12 de febrer de 1413,⁵⁸ en el qual l'hospital li paga en numerari, 76 lliures, 9 sous i 4 diners, i una altra part amb un censal.

La cinquena liquidació és del 25 de març de 1414,⁵⁹ en la qual l'Hospital li entrega 17 lliures i 19 sous pel seu treball i pel dels seus socis.⁶⁰ Cal reconèixer que aquest pagament té una vàlua sense parió, ja que recull detalladament els salaris de cadascun dels mestres de cases, manobres, etc. En conseqüència, sabem que el jornal d'un mestre de cases era de 4 sous i 6 diners, de manera que Guillem Abiell, per nou jornals, rebé 40 sous i 6 diners; Bernat Estrany, per un jornal, 4 sous i 6 diners; Bartomeu sa Mora, per vuit jornals, 36 sous; Miquel Riugall, per set jornals, 31 sous i 6 diners; Guillem Roure, per vuit jornals, 36 sous; Pericó, per tres jornals, 13 sous i 6 diners; Bartomeu Rainers, per tres jornals, 13 sous i 6 diners; Jaume Cabrer, per tres jornals, la mateixa quantitat. Pel que fa als manobres, la remuneració presenta més fluctuacions: Joan de Lisbona, per vuit jornals, rep 32 sous, a raó de 4 sous per jornal; Joan Bartomeu, per onze jornals, 38 sous i 6 diners, a raó de 3 sous i 6 diners per jornal; Rodrigo, per setze dies de treball, 48 sous, a raó de 3 sous per jornal; Antoni, servent de Guillem Abiell, per vuit jornals, 24 sous, a raó de 3 sous per jornal; l'esclau de Guillem Abiell, dit Joan, per dos jornals, 7 sous, a raó de 3 sous i 6 diners; Pere Serra, per tres jornals, 9 sous, a raó de 3 sous per jornal, i Joan Passallo, per vuit dies de treball, 12 sous, a raó d'1 sou i 6 diners.

58. Ap. doc., núm. 191.

59. Ap. doc., núm. 207. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 14, constata la participació de Guillem Abiell fins al 25 de març de 1414, però és reticent a pensar que el claustre estigués acabat en aquesta data; A. CIRICI, *Arquitectura gòtica catalana*, Barcelona 1968, p. 58, creu que la construcció de l'hospital fou dirigida des de 1417 per Guillem Abiell; J. AINAUD DE LASARTE, "L'esperit artístic de l'època", *L'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau*, Barcelona 1971, p. 44, exposa que el 1417 Guillem Abiell era mestre director de l'Hospital i de les esglésies del Pi, del Carme, de Montsió i de Sant Jaume; J. A. ADELL, *op. cit.*, p. 243, referma que Guillem Abiell fou el responsable de l'obra de l'hospital des del 1417.

60. DANON, *op. cit.*, p. 26 i 191, comenta que van treballar amb Guillem Abiell altres mestres de cases, sense esmentar la presència d'un servent i un esclau. A més a més, cita un document inacabat del 18 de setembre de 1425 on apareix el nom de Guillem Abril, el qual, segons la seva opinió, s'ha d'identificar amb Guillem Abiell, cf. AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capibrevium negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone ... quod est in ordine decimi octavi*, f. 162r. Tanmateix, aquesta vinculació no té cap fonament, atès que Guillem Abiell morí el 1420 a Palerm (Sicília), *vid.* RAFOLS, *op. cit.*, vol. I, p. 16.

El sisè i darrer pagament, datat el 19 de maig de 1414,⁶¹ en realitat no pertany a aquesta obra, sinó que correspon a quatre jornals esmerçats en la reparació del portal de l'església de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.⁶²

Del 1408 al 1412 cal suposar que els treballs de construcció prosseguien a bon ritme, si més no això és el que es desprèn de les contínues adquisicions de material. El 7 de febrer de 1408, els administradors de l'hospital lliuren al rajoler Domènec Sanç 54 lliures, 18 sous i 6 diners que restaven d'una adquisició de calç i rajoles.⁶³ El 25 de maig d'aquest mateix any,⁶⁴ el mestre de cases Pere Salgueda aporta vuitanta-sis filades de pedra cantonera; per un primer lliurament de cinquanta-vuit filades, el prior Pere Cardona promet pagar-li 14 lliures, a raó de 5 sous per cada filada, i per un segon lliurament, de vint-i-vuit cantoneres, 8 lliures, 10 sous i 6 diners, de manera que realment el 22 de maig de 1409 Pere Salgueda rep 7 lliures⁶⁵ de la primera entrega i l'import total de la segona, i el 29 de maig de 1410, les 7 lliures restants⁶⁶ de la primera. El 27 d'octubre de 1408 el rajoler Pere Tranyer torna a subministrar calç, rajoles i teules,⁶⁷ per les quals li paguen 6 lliures i 3 sous. El 31 d'agost de 1410, el rajoler Domènec Sanç percep 12 lliures, 13 sous i 4 diners que l'hospital li devia per calç i rajoles destinades a pavimentar el pati situat davant de la sala on residien els nens de

61. Ap. doc., núm. 209. DANON, *op. cit.*, p. 25-26, dona la referència d'un pagament a Guillem Abiell que es troba en el fol. 119v del Manual IV de Joan Torró, però la seva interpretació va una mica foraviada atès que el relaciona amb treballs a l'hospital.

62. Amb relació a aquesta i altres obres de reparació de l'hospital de Santa Margarida, coneixem, sobretot a través de cartes de pagament, la participació de diversos personatges: època del fuster Pere Dianet, del 21 maig de 1414 (doc. núm. 211), època del ferrer Joan Barrall, del 22 de maig de 1414 (doc. núm. 212), època del rajoler Pere Gomar, del 14 d'abril de 1498 (doc. núm. 288) —DANON, *op. cit.*, p. 28, transcriu erròniament el nom per Pere Forner i el relaciona amb l'Hospital de la Santa Creu—, apòca de la vídua del rajoler Ferran de Medina (doc. núm. 289), època de Caterina, vídua del rajoler Joan Ribot (doc. núm. 290), època del mestre de cases Pau Mateu per material i obres que van fer a la cambra de dones ell mateix, el mestre de cases Damià Parés, dos manobres i un servent seu (doc. núm. 291), època del fuster Joan Clusa (doc. núm. 292) i època del fuster Joan Clusa i els seus col·laboradors, Salvador Vilarich, Climent Batlle i el fill de Joan Clusa, del 16 de desembre de 1504 (doc. núm. 298). D'altra banda, amb referència a les obres realitzades en una casa que l'hospital de Santa Margarida tenia al carrer d'en Copons, el 20 de desembre de 1498 el fuster Climent Batlle va rebre 12 lliures, 16 sous i 4 diners per l'aportació de llates, bigues i cabirons.

63. Ap. doc., núm. 151.

64. Ap. doc., núm. 153.

65. Ap. doc., núm. 160. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 14, considera que quan es féu aquest subministrament la nau del carrer del Carme estava molt avançada.

66. Ap. doc., núm. 165.

67. Ap. doc., núm. 156.

l'hospital, i també per fer els safarejos.⁶⁸ El 29 de setembre de 1410, l'arener Joan de Puig rep 11 sous per argila i sorra.⁶⁹

Per les al·lusions que apareixen en un document que conté una prometença del moler Bernat Ponç,⁷⁰ sembla que els talls de pedra que l'hospital explotava a Montjuïc es trobaven a ple rendiment vers el 1409. Efectivament, el 3 d'abril Bernat Ponç promet al prior Pere Cardona que li deixarà un obrer durant trenta dies feiners per extreure pedra, sempre que l'hospital li proporcioni les eines necessàries, i un altre obrer, durant vint-i-quatre dies feiners, per treballar dins l'hospital. Aquest oferiment pretenia compensar les despeses fetes per un esclau seu, anomenat Miquel, a l'hospital.

A finals del 1410, a excepció de les estores que ven el mercader Joan Serradell a l'hospital per 4 lliures, 5 sous i 3 diners,⁷¹ dels jornals, fustes i trunzelles⁷² que hi esmerça el fuster Pere Dianet, pels quals el 23 de desembre⁷³ li paguen 18 lliures i 7 diners, i de la palla que forneix el rajoler Domènec Sanç el mes de novembre,⁷⁴ per la qual rep 8 lliures i 5 sous el 29 de gener de 1411,⁷⁵ sens dubte les dues notícies més destacades són la que fa referència a l'existència del celler, construït probablement als inicis de l'obra, i als treballs de cobriment de la teulada. En aquest sentit, el 22 de desembre de 1410,⁷⁶ el boter Joan Busquets cobra 27 sous i 6 diners per diversos jornals realitzats al celler de l'hospital per tal d'adobar dos cups i dues tramosteres. Quant al cobriment de la part de la teulada de la nau de llevant que ja havia embigat el fuster Antoni Fàbregues, el 23 de desembre⁷⁷ de l'any esmentat, el mestre de cases Guerau Vanover s'encarrega de col·locar-hi tres-centes teules, per les quals percep 36 sous, a més a més de 41 sous i 6 diners en concepte de jornals.

68. Ap. doc., núm. 166.

69. Ap. doc., núm. 170.

70. Ap. doc., núm. 159. DANON, *op. cit.*, p. 26, transcriu el nom com a Bernat Ponsa i no dona la data exacta del document.

71. Ap. doc., núm. 174.

72. ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "conjunt de fils, fibres, crins o altres peces llargueres, entreteixides a manera d'una trena de cabells."

73. Ap. doc., núm. 176.

74. Ap. doc., núm. 180.

75. El dia anterior, aquest rajoler rebé 7 lliures i 13 sous pel subministrament de calç i rajoles que el difunt Joan de Girona li devia per obres fetes a casa seva (doc. núm. 179), de la mateixa manera que l'arener Pere Miquel va percebre 33 sous per la sorra que hi va portar (doc. núm. 178). Amb relació a aquesta casa de Joan de Girona, el 2 de novembre de 1410 el fuster Joan Galí, que el 31 de juliol d'aquest mateix any havia rebut 100 sous del llegat testamentari de Joan de Girona (doc. núm. 182), també hi va esmerçar alguns jornals pels quals li pagaren 35 sous (doc. núm. 171).

76. Ap. doc., núm. 175.

77. Ap. doc., núm. 177.

Vers el 1412, atès que s'hi treballava sense interrupció, certes parts del nou hospital es trobaven ja en una fase molt avançada, almenys això és el que es pot deduir del fet que el cortiner Joan Basteller confeccioni, amb les anelles i filferros de subjecció escaients, una cortina de colors per a l'altar major⁷⁸ de l'edifici. Es tracta, al cap i a la fi, d'un element decoratiu pel qual, el 30 d'agost de 1412,⁷⁹ cobra 13 lliures, 13 sous i 6 diners.

El 28 de novembre de 1412 tingué lloc la visita a Barcelona de Ferran d'Antequera, declarat rei el 28 de juny de 1412⁸⁰ —l'endemà fou la reina Elionor d'Alburquerque qui la repetí. És possible que aquesta estada anés acompanyada d'una visita a l'hospital, de manera que els administradors haurien encarregat al perpunter Ponç Colomer⁸¹ la confecció i la pintura d'un entremès, que pujà a 200 florins d'or d'Aragó, els quals se li entreguen el 3 de febrer de 1413⁸² a través del mestre de cases Guillem Abiell. Certament, la vinguda dels reis a Barcelona potser tingué un altre significat respecte a l'hospital, fins al punt que podria marcar una fita important en el procés constructiu com, per exemple, la de l'acabament de l'ala meridional de la nau de llevant.⁸³ A més a més, la reiterada presència de fusters en treballs a l'interior de les naus o en obres de reforma que es produeixen a partir d'aquest moment, juntament amb el lliurament de diners (55 lliures,⁸⁴ el 17 de juliol de 1413, i 27 lliures i 10 sous,⁸⁵ el 5 d'agost de 1413) que fan els administradors a Garcia d'Estela, obrer⁸⁶ de l'hospital, a fi de sufragar

78. A les sales de malalts hi havia un altar perquè els convalescents poguessin assistir als actes religiosos sense sortir del llit.

79. Ap. doc., núm. 185. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 17, dona també la notícia, però sense indicar la data exacta del document.

80. BRUNIQUEL, *op. cit.*, vol. I, p. 236.

81. J. YARZA, "Artista-artesano en el gótico catalán", *Lambard. Estudios d'Art Medieval*, vol. III, 1987, p. 36, opina que el pintor Ponç Colomer fou un artista modest. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 15, transcriu de manera incorrecta "Poncino Colomeru, terpmeterius".

82. Ap. doc., núm. 189.

83. DANON, *op. cit.*, p. 27, afirma erròniament que la visita dels reis a Barcelona tingué lloc el 1410, d'on interpreta que ja s'havia acabat la primera part de la nau de llevant i quasi la meitat de la nau septentrional.

84. Ap. doc., núm. 193.

85. Ap. doc., núm. 194.

86. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 35-37. Les Ordinacions de l'Hospital de la Santa Creu defineixen l'ofici d'obrer de la manera següent: "... càrrech e comissió de administrar e fer totes les obres que en lo dit hospital en qualsevol manera se hauran fer ... Entès emperò, quen les compres que farà en gros, axí de pedra, calç, raiola, fusta, com daltres coses grosses, entrevenga lo dit scrivà de ració per ço que aquell haia clara notícia dels preus que costaran e que daquelles, sens scrípol negú, puxa fer albarà e albarans dreçant aquells al dit reebedor e que frau en alguna manera no si puxa cometre.

despeses puntuals, possiblement s'explica pel fet que vers el 1413 el nou hospital, si més no la nau de llevant, ja havia entrat en funcionament, per bé que encara calia culminar els treballs de l'ala septentrional i de l'ala de la de llevant contigua a aquesta. Així, el 12 de febrer, el fuster Pere Dianet⁸⁷ rep 40 lliures de les 78 lliures i 15 sous que l'hospital li devia per uns jornals i unes fustes que va aportar a l'obra;⁸⁸ el 17 d'abril,⁸⁹ l'hospital paga a aquest mateix fuster 10 lliures, 5 sous i 3 diners pels jornals, claus i fustes que havia esmerçat en la construcció del guarda-roba, el qual apareix esmentat posteriorment a les ordinacions de l'Hospital del 1417;⁹⁰ el 5 d'agost, Pere Dianet percep novament 58 sous per vint-i-nou puntals, a raó de 2 sous per puntal.⁹¹

Quan a la darrereria de 1413 una part de l'hospital podia ja acollir malalts, es va començar a construir la farmàcia,⁹² la qual cosa s'aconseguí gràcies a la generositat d'un ciutadà de Barcelona, Francesc Adrover,⁹³ que aleshores es trobava convalescent allà mateix; així, l'11 d'octubre fa donació d'una casa que tenia al carrer d'en Roca perquè el seu preu fos destinat a la construcció de la farmàcia; un mes més tard, el 25 de novembre,⁹⁴ els treballs ja s'havien iniciat perquè el fuster Pere Dianet rep 23 lliures i 11 sous per un jornal i unes fustes que hi havia esmerçat. Endemés, a les ordinacions del 1417 es fa explícit que aquesta dependència ja està construïda.⁹⁵

Més avant lo dit obrer sia tingut pagar los loguers als mestres, axí de pedra com de fusta, als manobres e altres qualsevol qui treballaran en e per les dites obres, present l'escrivà de ració dessusdit, axí e en aquesta forma ço és, quel dit obrer faça tots els pagaments als dits mestres e obres...".

87. Ap. doc., núm. 184. Amb relació al fuster Pere Dianet, el 27 d'agost de 1412 li van pagar 13 lliures per fer de nou una sènia a l'hort de Sant Mateu, propietat de l'Hospital de la Santa Creu.

88. Ap. doc., núm. 190.

89. Ap. doc., núm. 192. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 16.

90. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 19.

91. Ap. doc., núm. 195.

92. Val a dir que, a partir d'un document la data del qual oscil·la entre 1425 i 1431, sabem que l'hospital disposava d'una especieria situada darrere mateix de les seves parets, la qual donava al carrer d'en Cervelló (doc. núm. 236).

93. Ap. doc., núm. 197. Vegeu pàg. 15, nota 19. DANON, *op. cit.*, p. 113, transcriu "Francesc Adrover". D'altra banda, afirma que aquesta donació es féu quan era apotecari Pere Sala, però això no és exacte, atès que no fou fins al 23 de març de 1414 que Pere Sala va rebre 11 lliures pel càrrec d'apotecari de l'hospital. (cf. AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone*, fol. 112v). L'autor dona la referència de dues èpoques a favor de l'apotecari Guillem Sabet, una de 1404 i l'altra de 1406; en aquesta darrera hi ha un error de transcripció: l'apotecari va rebre 63 florins d'or d'Aragó, 3 sous i 8 diners pel seu salari corresponent a un any i set mesos d'exercici (cf. AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum...*, fol. 89r).

94. Ap. doc., núm. 198.

95. J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 33. DANON, *op. cit.*, p. 113, reproduïx una part del document transcrit per Roca.

L'any 1414, encara en ple tràfec constructiu, es dugué a terme la reparació i el canvi dels llits de la sala de les dones, probablement perquè s'havia aprofitat mobiliari procedent d'algun dels hospitals fusionats. A fi i efecte de fer front a les despeses que això ocasionà, el 20 de març⁹⁶ Garcia d'Estela percep 100⁹⁷ lliures que el prevere Antoni Oliver, receptor de l'hospital, havia dipositat a la taula de canvi de Barcelona. Això permet, dos dies després, poder pagar al fuster Francesc Colomer 8 lliures i 11 sous distribuïts de la manera següent:⁹⁸ 5 lliures i 18 sous per dues fustes quarantenes amb les quals es van fer els llits de les dones, 30 sous per serrar-les, 20 sous per deu llates que es van utilitzar en la confecció dels peus dels llits, 3 sous per un cabiró que va servir per fer el batedor de la porta que donava davant del monestir de Santa Maria de Carme. Així mateix,⁹⁹ Garcia d'Estela pot liquidar al guixaire Gabriel Sabater 90 sous per 30 quintars de guix, a raó de 3 sous el quintar.

En les reformes de la sala de les dones hi van participar també altres fusters. Pere Dianet, que ja havia intervingut en els treballs de la farmàcia, percep, el 23 de març de 1414, dos pagaments: el primer, de 15 lliures de les 25 que l'hospital li devia d'ençà que el prevere Pere Cardona n'era l'administrador,¹⁰⁰ i el segon, de 10 lliures, 12 sous i 6 diners,¹⁰¹ per divuit jornals seus i dels seus servents que havien treballat en aquesta reparació, a raó de 4 sous el jornal de Pere Dianet i de 3 sous el dels servents; també rep 6 sous i 6 diners per tres llits, i 7 lliures i 3 sous per setze bancs de llit. El 25 de març, Bartomeu Fuster cobra un total de 8 lliures, 11 sous i 8 diners distribuïts de la manera següent:¹⁰² 4 lliures i 1 sou per divuit dies de polir i ribotar els llits de les dones, a raó de 4 sous i 6 diners per dia; 2 lliures i 8 sous per setze jornals realitzats per Antoni, que residia amb Bartomeu Fuster, a raó de 3 sous el jornal; 1 lliura i 16 sous per dotze jornals del fuster Bartomeu Barrida, a raó de 3 sous el jornal; 4 sous i 8 diners per dues llates que va adquirir per fer peus de llit, i 2 sous pels claus.

Quan els mestres de cases enllestiren els treballs de l'ala meridional de la sala gran o de llevant, continuà la construcció de les voltes que

96. Ap. doc., núm. 199.

97. A més a més d'aquestes 100 lliures, Garcia d'Estela va rebre d'Antoni Oliver 11 lliures, 7 sous i 9 diners, i del notari Pere Agramunt, que havia estat procurador de l'hospital, 11 lliures, quantitats destinades igualment a pagar les reformes de la sala de les dones (doc. núm. 208).

98. Ap. doc., núm. 200.

99. Ap. doc., núm. 201.

100. Ap. doc., núm. 202.

101. Ap. doc., núm. 203.

102. Ap. doc., núm. 206.

restaven d'aquesta ala i de la nau septentrional. Per tant, hem d'entendre que ambdues naus degueren quedar completament cobertes entre 1416 i 1417, atès que, per a l'armadura de les voltes, el 3 de juny de 1414¹⁰³ paguen al fuster Bartomeu Palomeres 55 sous, preu que incloïa també quatre fustes de pi.

Exceptuant aquestes obres de cobriment de les naus, de les quals no hi ha cap referència explícita durant aquests anys, val a dir que a partir de 1414 la majoria de notícies relacionades amb la construcció gairebé sempre parlen del que podríem anomenar acabats, és a dir, de treballs d'arranjament, de col·locació d'elements decoratius, de pavimentació, dels materials emprats, etc. En aquest sentit, el 24 de març tenen lloc dos pagaments per subministrament de material. Un, al rajoler Domènec Sanç,¹⁰⁴ per l'import de 10 lliures i 4 sous distribuïts de la manera següent: 9 lliures i 8 sous per noranta-quatre quarteres de calç, a raó de 2 sous la quartera, i 36 sous per sis-centes rajoles de paviment, a raó de 60 sous el miler; l'altre, al rajoler Oliver Bretó,¹⁰⁵ d'un valor de 36 sous per divuit quarteres de calç, a raó de 2 sous la quartera.

El 19 de maig de 1414, el picapedrer Berenguer Samuntà¹⁰⁶ rep 20 sous per tres claus de volta destinades amb molta probabilitat al claustre. No es tracta, doncs, com afirma Vilarrubias,¹⁰⁷ de la nau del carrer del Carme, perquè aleshores encara estava en procés de construcció. Sembla que dues d'aquestes tres claus de pedra les va treballar l'escultor Llorenç Reixac,¹⁰⁸ en les quals va representar i va pintar les imatges de sant Pere i de sant Pau, treball pel qual rep 33 sous el 9 de juliol de 1414.

103. Ap. doc., núm. 213. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 14, dóna una referència incorrecta, perquè no es troba al fol. 14v, sinó al 121v. Fins i tot arriba a plantejar l'acabament de la nau del carrer del Carme a partir d'aquesta i de dues èpoques més, datades el 19 de maig i el 9 de juliol de 1414, en les quals es parla del pagament d'unes claus de volta.

104. Ap. doc., núm. 204.

105. Ap. doc., núm. 205.

106. Ap. doc., núm. 210. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 14 i 43, situa, de manera equivocada, la data d'aquesta època al 31 de maig de 1414 i dóna una referència incorrecta, ja que no es troba al fol. 14v, sinó al 119v. DANON, *op. cit.*, p. 26, no esmenta la data del document.

107. *Vid. infra*, nota 103.

108. Ap. doc., núm. 215. M. R. TERÉS, "Llorenç Reixac, escultor de la Catedral de Barcelona", *Lambard. Estudis d'Art Medieval VIII*, 1987, p. 171-181, creu que Llorenç Reixac era més aviat un escultor decoratiu que no va assolir un prestigi gaire destacat en el camp de la gran estatuària.

Durant el 1415 continua el subministrament de materials de construcció, fonamentalment rajoles, guix, i calç, de la qual cosa es pot deduir que una bona part dels esforços anaven adreçats a la pavimentació. Així, el 10 de gener,¹⁰⁹ el rajoler Domènec Sanç aporta de nou, per un valor de 18 lliures, cinc mil rajoles de paviment, a raó de 60 sous el miler, i trenta-sis quarteres de calç, a raó de 20 diners la quartera; el 21 de gener,¹¹⁰ Valença, vídua del rajoler Joan Ferran, percep 12 lliures, 9 sous i 2 diners repartits de la manera següent: 6 lliures i 11 sous per dues mil quatre-cents rajoles, a raó de 5 sous el miler, i les restants 5 lliures, 17 sous i 2 diners per setanta-quatre quarteres de calç, a raó de 19 diners la quartera; el 26 de gener,¹¹¹ el rajoler Bartomeu Cebrià proporciona dues mil rajoles, per les quals rep 5 lliures i 10 sous, a raó de 60 sous el miler, i setanta quarteres de calç, per les quals li paguen 5 lliures, 10 sous i 10 diners, a raó de 19 diners la quartera, de manera que en total cobra 11 lliures i 10 diners; l'1 d'agost,¹¹² Bernat Corts,¹¹³ de la parròquia de Santa Maria de Badalona, subministra sis-cents quintars de guix, valorats en 15 lliures, a raó de 6 diners el quintar. Cal dir que aquest guix procedia de la vora del mar, al peu de la muntanya de Montgat, i que es lliurà de la manera següent: seixanta o setanta quintars a l'agost i la resta al setembre.

Per tal de fer front a les despeses derivades de la darrera fase de construcció de la nau de llevant, el 10 de juny de 1415,¹¹⁴ es lliuren a Garcia d'Estela, com a obrer de l'hospital, 336 lliures i 2 sous, si bé 27 lliures i 10 sous ja se li havien avançat el 21 de novembre proppassat. Curiosament, coneixem la procedència d'aquests diners: 55 lliures, de la donació que féu l'espardenyer Domènec Company; 11 sous, de la donació de Miquel de Bosch; 55 lliures, de la donació de Pere de

109. Ap. doc., núm. 216. DANON, *op. cit.*, p. 27, dóna una referència errònia, ja que el document no es troba al Manual I de Joan Torró, sinó al IV. Endemés, no solament deixa d'esmentar que el subministrament també inclou calç, ans encara que hi ha cinc èpoques més de Domènec Sanç amb relació a vendes de materials, cf. Ap. doc., núm. 151, 166, 179, 180 i 204.

110. Ap. doc., núm. 217.

111. Ap. doc., núm. 218. DANON, *op. cit.*, p. 27, no ha interpretat bé el document perquè diu que el rajoler rep 11 lliures i 10 sous.

112. Ap. doc., núm. 221. DANON, *op. cit.*, p. 27, parla erròniament de seixanta quintars de guix.

113. Val la pena recordar que el 9 d'octubre de 1403 (doc. núm. 85) Bernat Corts i el seu fill Jaume perceberen 8 lliures i 5 sous en concepte de comanda dipòsit, si bé desconeixem de què es tractava; tanmateix, fou cancel·lada per voluntat de l'hospital i d'ell mateix el 2 d'agost de 1406. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 12 i DANON, *op. cit.*, p. 27, no fan cap comentari sobre la cancel·lació.

114. Ap. doc., núm. 220. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 11-12.

Xandona, altrament dit el Gall, que havia mort a l'hospital; 41 lliures i 5 sous, per una esclava que fou de Pere de Xandona i que l'hospital va vendre; 116 lliures i 16 sous, per una casa de Pere de Xandona; finalment, 40 lliures que donà Joan Bosc.

Segona etapa (1416-1445)

De la circumstància que no s'hagin conservat els protocols notariais corresponents als períodes 1421-1424 i 1432-1437¹¹⁵ se'n deriven serioses dificultats a l'hora de conèixer quins esdeveniments d'interès es produïren des que el nou edifici disposà de sales condicionades per acollir malalts. En efecte, des de la segona meitat de 1415 fins al 10 de juliol de 1425, ara per ara no hi ha cap notícia referent a l'obra de l'hospital; en aquesta data concreta,¹¹⁶ el fuster Pere Dianet rep 7 lliures i 17 sous dels 556 sous i 4 diners que li devien de quan Bernat sa Carrera era receptor i distribuïdor de l'hospital, segons consta en un albarà de Miquel ses Blades, escrivà de ració del centre, del 31 de setembre de 1423, però ignorem per quin concepte. Tres anys després, les referències que trobem no al·ludeixen a l'obra en si, sinó a objectes afaïçonats i peces d'orfebreria destinats a usos quotidians o religiosos. Així, el 17 de juliol de 1428 paguen al fuster Joan Frau 59 sous i 6 diners per fer una caixa instituïda novament per guardar-hi diners,¹¹⁷ que va ornamentar el pintor Joan Materes.¹¹⁸ El mateix dia, el ferrer Lluís de Puig cobra 30 sous per fer dotze cadenats, amb les seves claus i bagues, per a dotze caps de fusta noves que s'havien de lliurar als acaptadors de l'hospital.¹¹⁹ El 4 de setembre d'aquest mateix any,¹²⁰ l'argenter Marc Canyes¹²¹ rep 16 marcs d'argent per fer una creu per a la pròxima Pasqua; 161 lliures i 3 diners per fer un bací d'argent destinat a recaptar, amb un pes equivalent a 1 marc i mitja unça i 6 argents, a raó de 115 sous el marc; llavors també una custòdia d'argent de 5 marcs, 2 unces i mitja i 6 argents, a raó de 8 lliures el marc, una capsa per guardar les hòsties amb tres esmalts, i dos canadelles d'argent d'1 marc, 7 unces i 6 argents, a raó de 8 lliures

115. *Vid.* p. 89.

116. Ap. doc., núm. 227.

117. Ap. doc., núm. 229.

118. Per aquesta feina va percebre 52 sous i 6 diners.

119. Ap. doc., núm. 230.

120. Ap. doc., núm. 232.

121. N. DE DALMASES, *Orfebreria*, p. 98-109. Marc Canyes, mestre de Bernat Llopart, era un argenter barceloní força destacat. De la seva obra es conserven el reliquiari de la Santa Espina de la Seu de Barcelona de 1435 i els bordons de Sant Joan de les Abadesses de 1415. L'autora ha documentat obra seva entre 1399 i 1436.

el marc. Nogensmenys, el document que conté tota aquesta informació fou cancel·lat per voluntat del procurador de l'hospital Gaspar Olzina el 23 de desembre de 1429.

De la darrerria de 1430 i de principi de 1431 hi ha documentat un seguit de pagaments pel subministrament de materials de construcció (guix, fusta, teules, rajoles, calç), per bé que les dades que se'n desprenen són molt poc precises per poder deduir si s'estava realitzant algun treball concret; ans al contrari, les hem de centrar enmig d'una dinàmica constructiva que encara havia de durar molts més anys. Els pagaments esmentats es fan a Maria, vídua del fuster Arnau Sala, en concepte de guix i per un valor de 30 sous;¹²² al fuster Rafael Colomer, el qual, el 30 de gener de 1431,¹²³ percep 6 lliures i 8 sous d'una quantitat major que l'hospital li devia en concepte de fusta que havia aportat quan el prevere Joan Brunet n'era prior; i al rajoler Bartomeu Cebrià,¹²⁴ al qual se li devien 14 sous i 5 diners per calç, teules i rajoles d'ençà que Joan Brunet havia estat prior de l'hospital.

L'església de l'hospital, que s'havia començat al mateix temps que aquest i que havia aprofitat una nau de l'antic hospital d'en Colom —raó per la qual es trobava una mica allunyada de les sales dels malalts—, devia estar gairebé enllestida vers el 1440, de manera que segurament només restaven els elements ornamentals de l'interior. Davant aquestes mancances, el 22 d'octubre de 1442¹²⁵ Pere de Coll, metge de l'hospital, per tal de redimir els seus pecats, va concedir als administradors 150 lliures que havien de destinar a sufragar les despeses derivades de la realització del retaule de l'altar major sota la invocació de la Santa Creu. A més a més d'aquestes 150 lliures, donà¹²⁶ 187 lliures, 4 sous i 1 diner que li devia Beatriu de Tous, vídua del cavaller Bernat de Tous i filla del cavaller Francesc de Vilanova.

Arran d'aquesta generosa aportació, el 29 de novembre de 1443 els administradors signaren la concòrdia amb els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós,¹²⁷ els quals s'encarregaren de dur a terme l'esmentat

122. Ap. doc., núm. 233. L'època data del 22 de desembre de 1430.

123. Ap. doc., núm. 234.

124. Ap. doc., núm. 235. Aquest pagament tingué lloc l'1 de febrer de 1431.

125. Ap. doc., núm. 241.

126. Ap. doc., núm. 242 i 243. Signà aquesta donació el 15 de novembre de 1442.

127. J. M. GUDIOL, "Pintura gòtica", *Ars Hispaniae, Historia universal del Arte Hispánico*, vol. IX, Madrid 1955, p. 282-287, fa el seguiment de la família dels pintors Vergós, Jaume i Francesc, però no comenta l'obra de Francesc Vergós, tot i que exposa la problemàtica que es planteja a l'hora d'identificar les obres atribuïdes a cadascun dels membres d'aquesta família; A. CIRICI, *La pintura catalana*, Palma de Mallorca 1959, vol. I, p. 159, destaca com a característica de l'obra dels Vergós la direcció gairebé

retaula.¹²⁸ El mateix dia ratificaren el contracte d'obra¹²⁹ i s'establiren els capítols pels quals els pintors es comprometien a representar la història completa de la Santa Creu. El retaule havia de presentar, al mig, la imatge de santa Elena amb la creu a la mà; a una banda, la Invenció de Santa Elena i la creu en què fou crucificat Jesucrist; a l'altra banda, l'Exaltació de la Santa Creu.

Ambdós pintors s'obligaren a acabar el retaule en un període de tres anys i, en compensació, els administradors els havien de pagar, en tres etapes, 800 florins d'or d'Aragó: a l'inici, 150 florins; quan el retaule estigués a punt de daurar, 200 florins més; i un cop enllestit i posat a la capella, els 450 florins restants. Els pintors, al seu torn, en cas de danys i perjudicis ocasionats per mal compliment del contracte, prometen restituir a l'hospital l'import de 100 florins.¹³⁰ Entre les dues parts s'acordà que si els pintors, per mort o per una altra causa justificada, no podien acabar el retaule de la manera expressada i en el termini fixat, dos pintors farien l'estimació del treball realitzat i l'hospital paga a Pere Terrés i Francesc Vergós segons el que haguessin fet, de manera que els administradors tindrien la facultat d'encarregar l'acabament de l'obra als pintors que volguessin. Al final del contracte consten les quantitats que l'hospital paga als pintors: 42 lliures (el mes de desembre de 1443), 42 lliures i 4 sous (el 20 de novembre de 1444), 55 lliures (el 4 de desembre de 1444), 20 lliures (el 21 de març de 1445) i 20 lliures (l'1 de juny de 1445), això no obstant, només tenim documentats els pagaments següents: el primer, del 10 de desembre de 1443,¹³¹ correspon a les 42 primeres lliures esmentades, i el segon, del

arquitectònica que necessita l'ajut de l'or i els gofratges; també assenyala que les seves obres es ressenten del treball col·lectiu amb la participació de mans de categoria diversa; E. BÉNEZIT, *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, vol. X, París 1976, p. 452, només esmenta Jaume Vergós, el vell (†1460), i Jaume Vergós, el jove (†1503), al qual li atribueix el retaule de la capella de Santa Àgata de Barcelona del 1464. *Vid.* també J. AINAUD DE LASARTE, *La pintura catalana. De l'esplendor del Gòtic al Barroc*, Barcelona 1990, p. 96 i 106; J. M. GUDIOL i altres, *Historia de la pintura en Cataluña*, Madrid s/d, p. 134-135; N. de DALMASES i A. J. PITARCH, *L'art gòtic, segles XIV-XV*, p. 267-269; R. ALCOY, "La pintura gòtica", *Ars Cataloniae, Pintura antiga i medieval*, vol. VIII, Barcelona 1998, p. 315-320.

128. Ap. doc., núm. 246. J. YARZA, "Artista-artesano", p. 53, apunta que el contracte entre dos pintors per treballar conjuntament era força rar a Catalunya, a diferència de València, on es produïa amb més freqüència.

129. Ap. doc., núm. 247; F. CARRERAS CANDI, "Lo retaule", p. 217-220; J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 135-138; VILARRUBIAS, *op. cit.*, 17, cita el document de manera incorrecta, perquè no es troba al Manual IV de Joan Torró, sinó al IX; DANON, *op. cit.*, p. 37, no aporta la font documental i transcriu malament el nom per "Francesc Vergés".

130. Ap. doc., núm. 250.

131. Ap. doc., núm. 248.

20 de desembre de 1443,¹³² a 40 lliures i 10 sous.¹³³ Dissortadament, aquesta és la darrera notícia documentada sobre el retaule.

Coincidint amb els treballs pictòrics a l'interior de l'església de l'hospital s'iniciaren també les obres de la sagristia. Així, el 6 d'agost de 1443¹³⁴ els administradors i els molers Jaume Granell, Berenguer Batlle i Nicolau Cigar signen la concòrdia mitjançant la qual aquests molers es comprometen a extreure pedra del tall que l'hospital té a Montjuïc. Aquest acord anava acompanyat d'un seguit de condicions: en primer lloc, els molers han de pagar a l'hospital 12 florins d'or d'Aragó i donar-li tota la pedra necessària per a l'esmentada sagristia; en segon lloc, l'hospital ha de pagar als molers 2 sous i 4 diners per cada somada¹³⁵ de pedra; en tercer lloc, les pedres han de tenir de cinc a sis pams de llarg, un pam de galga i un pam i mig d'alçada; finalment, els molers han de deixar el tall net de brossa. Al marge d'aquesta concòrdia, hi ha documentat algun altre subministrament de pedra. En efecte, el 17 de novembre de 1444¹³⁶ el moler Salvador Lunell percep 8 lliures, 19 sous i 9 diners per unes pedres que ven a l'hospital i que molt probablement anaven destinades a la sagristia.

Tercera etapa (1446-1499)

Cal pensar que les obres de la sagristia o les que es duïen a terme en altres dependències es devien allargar durant alguns anys, però tampoc no en tenim la certesa absoluta perquè, de fet, fins al 1463 no disposem de cap document que es pugui relacionar amb l'activitat constructiva de l'hospital. El 17 de novembre del dit any¹³⁷ el ferrer Salvador Vives percep 8 lliures i 10 sous d'uns diners que se li devien per la ferramenta

132. Ap. doc., núm. 249.

133. J. YARZA, "Artista-artesano", p. 48, comenta el sistema de pagament als pintors de retaules i assenyalà que en la pràctica el contracte no sempre es complia estrictament d'acord amb l'ordre dels pagaments, com tampoc no ho solia fer el pintor en els terminis d'entrega.

134. Ap. doc., núm. 245 i J. M. ROCA, *Ordinacions*, p. 134-135. VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 16, situa aquesta concòrdia al 1413 i transcriu erròniament "Nicolau Rigor". Cal insistir que aquest document no es troba al Manual IV de Joan Torró, com afirma Vilarrubias, ni a l'I, com diu DANON, *op. cit.*, p. 37, sinó al Manual IX.

135. Alcover i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "càrrega d'un animal de bast, la qual és equivalent a tres quintars". Recordem que un quintar equivalia aproximadament a quaranta-un quilos i mig.

136. Ap. doc., núm. 251.

137. Ap. doc., núm. 252. DANON, *op. cit.*, p. 27, situa entre 1463 i 1469 unes obres de reforma a cura d'un tal Salvador Vinues, ferrer. Evidentment, es tracta d'un error de transcripció en lloc de Salvador Vives.

que va aportar a l'obra el 30 de juliol de 1460. Aquesta imprecisió en la destinació dels materials que van proporcionar a l'hospital els mestres de cases, els fusters, els guixaires, els ferrers, els pintors, etc., es pot afirmar que esdevé el tret dominant entre les fonts documentals que parlen dels treballs de la segona meitat del segle xv.

Des del 1463 fins al 1492 tornem a tenir un buit informatiu. L'any 1492 destaca per l'adquisició de mobiliari i de peces d'orfebreria, per les reformes de la sala dels nens, per la fàbrica d'una nova cuina i per les pintures que decoraven diferents llocs de l'edifici, tal com acrediten els diversos pagaments que es produïren en aquest sentit. El 18 de maig,¹³⁸ el fuster Joan Clusa¹³⁹ cobra 2 lliures i 6 sous per la manufactura de quatre bancs; dies després, el 20 de juliol,¹⁴⁰ li tornen a pagar 5 lliures, 6 sous i 7 diners per diversos jornals esmerçats en l'adaptació de la sala dels nens, en la fàbrica de la nova cuina, dels quals no se'n parla enlloc més, i en la manufactura de tres bancs, i per altres conceptes; el mes següent, el 22 d'agost,¹⁴¹ rep 33 sous per fer una taula de fusta per als nens de l'hospital.

Quant a l'orfebreria i la pintura, tenim notícia que el 22 de setembre¹⁴² l'argenter Ramon Valls¹⁴³ rep 2 lliures i 14 sous com a complement d'una quantitat més gran que l'hospital destinà a la realització d'una custòdia per a l'església, i que el 15 d'octubre¹⁴⁴ els administradors paguen al pintor Antoni Dalmau 8 lliures d'una suma important que li devien per diverses pintures que havia fet a l'hospital.

Val a dir que de 1493 a 1499 l'activitat constructiva s'intensificà considerablement, si més no aquesta és la conclusió que es desprèn de les nombroses cartes de pagament fetes a mestres de cases, rajolers, fusters i molers; tanmateix, comptades vegades podem arribar a esbrinar

138. Ap. doc., núm. 261.

139. Ap. doc., núm. 260. El 14 d'abril de 1492 Joan Clusa rebé 3 lliures per diversos jornals esmerçats a l'obra de la casa que l'hospital tenia al call de la ciutat, bastant prop del Castell Nou, la qual abans havia estat de n'Ocelló. Quatre anys abans, l'agricultor Jaume Puig, de la parròquia de Sant Esteve de Ripollet, hi havia subministrat mil teules per les quals el 14 de novembre de 1489 li pagaren 4 lliures i 5 sous, cf. Ap. doc., núm. 259. DANON, *op. cit.*, p. 28, relaciona aquest subministrament amb l'obra de l'hospital.

140. Ap. doc., núm. 262.

141. Ap. doc., núm. 263. Encara hi ha un altre pagament, del 22 de desembre (doc. núm. 266), mitjançant el qual percep 3 lliures, 9 sous i 6 diners, però desconeixem per quin concepte.

142. Ap. doc., núm. 264.

143. N. DE DALMASES, *Orfebreria*, p. 385-387. Ramon Valls fou probablement pare de Joan Valls, també argenter barceloní. L'autora ha documentat obra seva entre 1478 i 1503.

144. Ap. doc., núm. 265 i VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 19, 42, 43 i 265.

la finalitat exacta dels jornals o dels materials que es pagaren, puix que gairebé sempre s'utilitzen expressions poc precises, com ara "... per a l'obra de l'hospital". Així, del 1493 hi ha dues liquidacions: una, del 16 de març,¹⁴⁵ en què el moler Pere Icart percep 2 lliures, 3 sous i 4 diners per setze llambordes, a raó de 2 sous i 6 diners cadascuna, i per quatre somades de pedres cobertores de paret; l'altra, del 25 de maig,¹⁴⁶ en què el mestre de cases Andreu Joan cobra 50 sous d'un import més gran que se li devia per uns jornals.

Pel que fa al 1494, comptem amb diversos pagaments que denoten l'existència d'obres, però que no permeten deduir-ne, com he apuntat, cap en concret. El 21 d'octubre,¹⁴⁷ l'hospital paga als mestres de cases Pau Mateu¹⁴⁸ i Joan Enric, i també a tres manobres,¹⁴⁹ un total de 8 lliures per treballs que hi van realitzar; el 24 d'octubre,¹⁵⁰ el fuster Antoni Comes percep 13 lliures i 7 sous que se li devien per treballs que hi va dur a terme; el 5 de novembre,¹⁵¹ el rajoler Jaume Osona va cobrar 8 lliures i 12 sous per mil sis-centes teules que va vendre a l'hospital, a raó de 4 lliures el miler; el 10 de novembre,¹⁵² el rajoler Joan Ribot rep 11 lliures i 3 diners, però desconeixem per quina activitat; el 14 de novembre¹⁵³ es paguen 2 lliures, 15 sous i 6 diners al fuster Joan Clusa per divuit jornals i mig esmerçats en la manufactura de bancs i portes, el mateix concepte pel qual, el 7 de desembre de 1495,¹⁵⁴ el fuster Antoni Comes cobra 6 lliures, 2 sous i 6 diners.

El darrer trimestre del 1496 destaca per la gran quantitat de pedra que es va extreure del tall de Montjuïc i es va tragar fins a l'hospi-

145. Ap. doc., núm. 268.

146. Ap. doc., núm. 269.

147. Ap. doc., núm. 270.

148. El 24 de desembre de 1492 (doc. núm. 267) rep 5 lliures, 13 sous i 4 diners, però no coneixem per quin motiu. DANON, *op. cit.*, p. 27, considera que fins al 1498 Pau Mateu solament participà en aquesta obra, però això no és exacte, atès que el 14 d'abril de 1498 aquest mestre de cases percep uns diners pels jornals realitzats a la cambra de dones de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells (doc. núm. 291).

149. DANON, *op. cit.*, p. 27, només esmenta els mestres de cases.

150. Ap. doc., núm. 271.

151. Ap. doc., núm. 272. DANON, *op. cit.*, p. 28, no concreta ni la data del document, ni el seu contingut.

152. Ap. doc., núm. 273.

153. Ap. doc., núm. 274. Joan Clusa va participar en la reparació de la casa coneguda com la taverna del Gall, prop del burg de la ciutat, treballs pels quals el 13 de febrer de 1496 rebia 2 lliures i 8 diners (doc. núm. 277). Aquestes obres encara seguien el 1497, atès que el 24 de setembre el mestre de cases Joan Mates i el manobre Domènec cobren 2 lliures, 18 sous i 2 diners pels jornals i materials que hi aportaren (doc. núm. 283).

154. Ap. doc., núm. 275.

tal. Efectivament, exceptuant la suma de 35 sous que percep el 8 de febrer¹⁵⁵ el mestre de cases Pau Mateu per tres jornals, dues somades de calç, dues de rajoles, una de teula i nou de sorra i argila, tots els pagaments fan referència a l'extracció, transport i subministrament de pedra: el 19 d'octubre,¹⁵⁶ es liquiden al moler Antoni Miquel 10 lliures i 13 sous per setanta-un jornals realitzats a la pedrera de Montjuïc; el mateix dia, el traginer Pere Bonet¹⁵⁷ cobra 6 lliures i 14 sous de les 7 lliures i 10 sous que l'hospital li devia segons el desglossament següent: 3 lliures i 10 sous per catorze carretades de pedra, a raó de 5 sous cadascuna, i 4 lliures per dotze mil pedres, a raó de 4 sous el centenar; el 5 de desembre, l'hospital paga al moler Antoni Miquel¹⁵⁸ 30 sous per deu jornals que va esmerçar en la tasca d'escairar pedres per a l'obra; el 19 de desembre,¹⁵⁹ el traginer Pere Bonet percebia 2 lliures, 4 sous i 6 diners per portar pedres del tall de Montjuïc fins a l'hospital.

A partir d'una època del 3 de juny de 1497¹⁶⁰ tenim notícia de l'existència, a l'hospital, d'unes latrines per als nens, bé que les dades disponibles no permeten saber ni quan es van construir, ni la seva possible ubicació; certament, el fuster Joan Clusa va cobrar 33 sous i 4 diners en concepte de quaranta posts de fusta d'àlber i d'una porta de la mateixa fusta que va fer per a les esmentades latrines.

Durant el 1498 els treballs més importants foren els de fusteria, en concret els relacionats amb l'embigat o el cobriment d'alguna part de la teulada, almenys això és el que es dedueix de les aportacions de jàsseres, xebrons, cabirons, etc., que feren el mestre de cases Miquel Oliver¹⁶¹ i el fuster Joan Clusa;¹⁶² no gensmenys, l'activitat constructiva *sensu stricto* no afluirà tampoc el ritme tal com demostren dues èpoques del 8 d'abril: a la primera, el mestre de cases Pau Mateu¹⁶³ reconeix rebre 11 lliures, 6 sous i 3 diners per jornals seus i dels seus

155. Ap. doc., núm. 276.

156. Ap. doc., núm. 278.

157. Ap. doc., núm. 279.

158. Ap. doc., núm. 280.

159. Ap. doc., núm. 281.

160. Ap. doc., núm. 282.

161. Ap. doc., núm. 284. El 5 de març va percebre 32 sous per una jàssera de fusta d'àlber. DANON, *op. cit.*, p. 27, relaciona el mestre de cases Pau Mateu amb aquest document, tot i que no hi apareix.

162. Ap. doc., núm. 287. El 8 d'abril rep 2 lliures, 6 sous i 4 diners per diversos materials (una jàssera, dues portes de fusta amb els panys, baldes, etc.) i l'1 de desembre (doc. núm. 294) torna a rebre un altre pagament de 12 lliures, 8 sous i 8 diners per jornals i materials (cabirons, llistons, frontisses, etc.)

163. Ap. doc., núm. 285. DANON, *op. cit.*, p. 27, interpreta malament el nom del mestre de cases i el transcriu com a "Pere Mateu".

manobres, i a la segona, el guixaire Gabriel Sabater¹⁶⁴ cobra 48 sous per vint-i-quatre quintals de guix, a raó de 2 sous per cada quintar.

Finalment, el 2 de gener de 1499,¹⁶⁵ els administradors liquidaren a l'esmentat Joan Clusa 5 lliures i 8 diners per jornals esmerçats i pel subministrament de bigues, cabirons de fusta d'alber, xebrons, fils¹⁶⁶ i altres materials destinats a la teulada; val a dir que és molt probable que el pagament de 4 lliures i 2 sous que va percebre el mestre de cases Pere Saranyena el 18 de maig de 1499,¹⁶⁷ correspongui també a aquestes obres de cobertura d'una part de la teulada, tal vegada la de la segona meitat de l'ala septentrional.

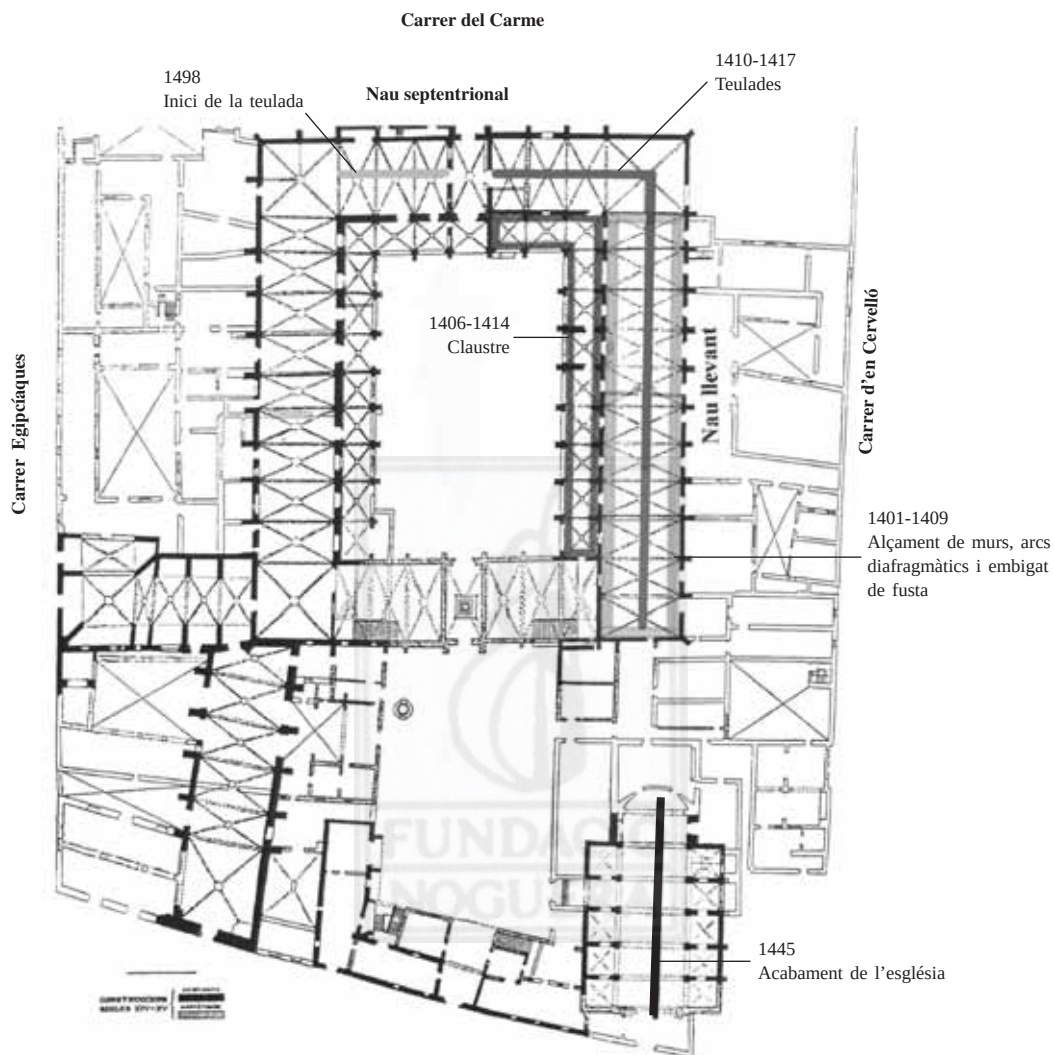

164. Ap. doc., núm. 286.

165. Ap. doc., núm. 296. DANON, *op. cit.*, p. 28, transcriu erròniament Joan Llusà.

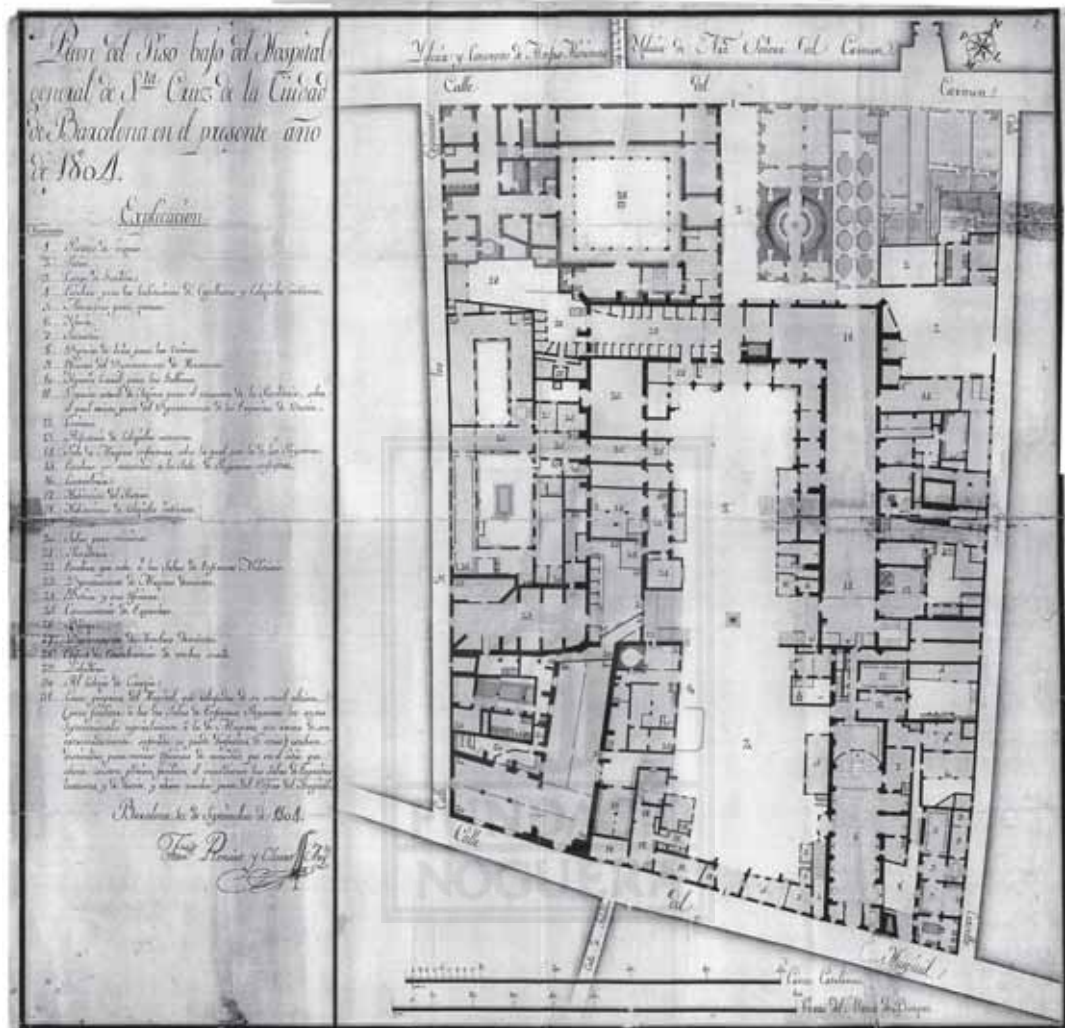
166. ALCOVER i MOLL, *op. cit.*, s. v.: "porció prima de fusta que es serrava per a fins constructius i que era molt més prima que les bigues i necles".

167. Ap. doc., núm. 297.

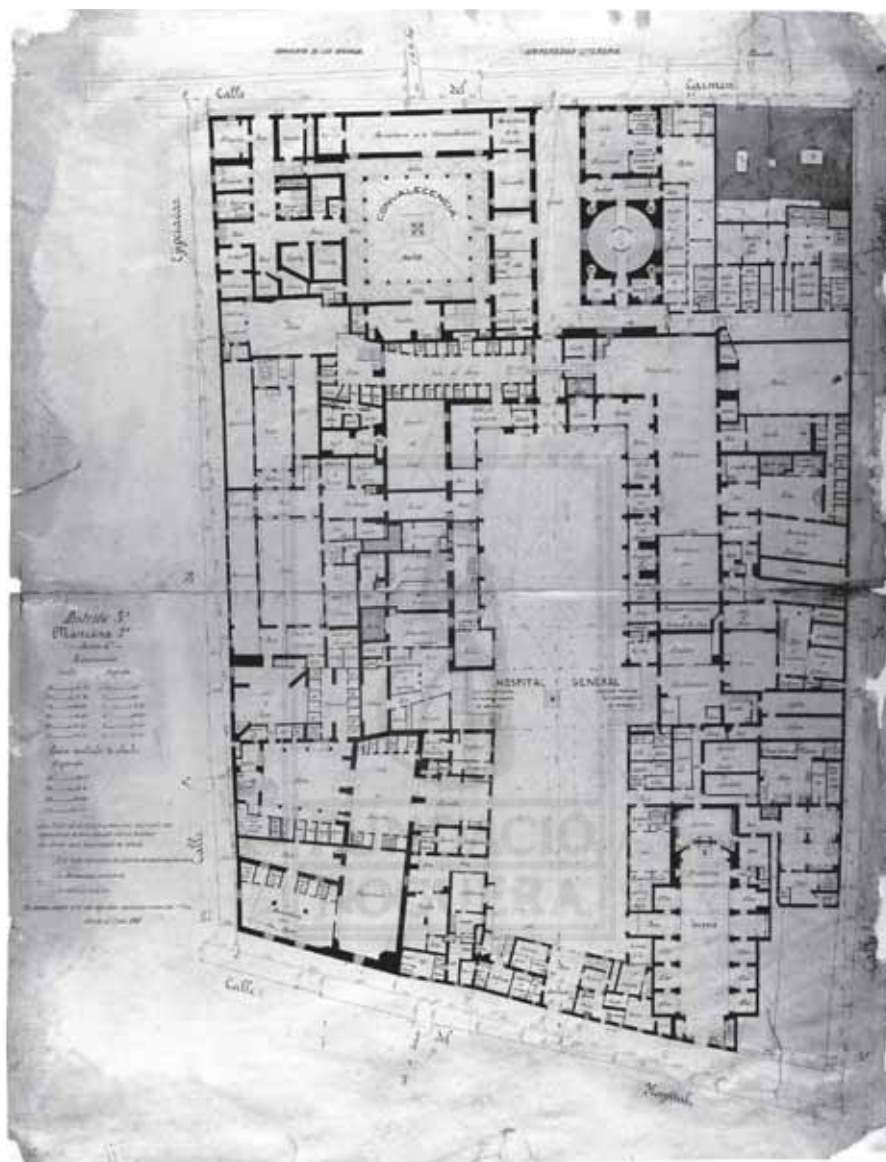

Cronologia aproximada de la construcció de l'Hospital de la Santa Creu, elaborada per Nativitat Castejón Domènech.

Plànol extret de Cèsar MARTINELL, "Les hôpitaux", *Architecture gothique civile en Catalogne*, Mataró 1935, pàg. 62.

Plànol de la planta baixa de l'Hospital de la Santa Creu.
 Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Plànols, núm. 2.
 Arquitecte Francesc Renart Closas, 10 de setembre de 1804.

Plànol de l'Hospital de la Santa Creu. Arquitecte: J. M. Garriga, 1858. Quarteró núm. 56.
Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Secció de Gràfics.

CAPÍTOL IV

CONCLUSIONS

VALORACIÓ FINAL

A través de la documentació notarial, reial i papal del segle xv hem pogut conèixer l'origen, l'evolució i els detalls de la construcció de l'Hospital de la Santa Creu. Sens dubte, es tracta d'un dels edificis més emblemàtics de l'arquitectura gòtica civil catalana, resultat de la gran activitat constructiva que tingué lloc entre finals del segle xiv i principis del xv. Seguint una de les tipologies pròpies de l'arquitectura hospitalària catalana, es van aixecar tres naus al voltant d'un pati central, a la manera d'un claustre; d'aquestes tres naus, només la de llevant (carrer d'en Cervelló) i la septentrional (carrer del Carme) pertanyen al segle xv, perquè l'ala de ponent es va construir al segle xvi. Val a dir que de les dues plantes que tenen les naus, només la primera ofereix un espai ampli i únic gràcies als arcs diafragmàtics apuntats en el tram longitudinal i de mig punt en els vèrtexs de les crugies, una estructura arquitectònica paradigmàtica que, per la seva funcionalitat, s'aplicà a les sales de malalts d'altres hospitals.¹ Com

1. L. TORRES, "Naves de edificios anteriores al siglo XIII cubiertas con armaduras de madera sobre arcos transversales", *Archivo Español del Arte* 125-128, vol. XXXII, 1959; del mateix autor, "Naves cubiertas con armadura de madera sobre arcos per-piaños a partir del siglo XIII", *Archivo Español del Arte* 129-132, vol. XXXIII, 1960, p. 19-43; CIRICI, *Arquitectura gòtica...*, *op. cit.*, p. 34-58 i 140-141, analitza l'origen d'aquest sistema de coberta i com l'aplicà l'arquitectura catalana, alhora considera que la part gòtica de l'Hospital de la Santa Creu té semblances amb el caravanserrall oriental, una construcció que va tenir molta ressonància en les obres hospitalàries; A. CIRICI i J. GUMÍ, *op. cit.*, p. 32, troben també un gran paregut entre l'estructura de l'Hospital de la Santa Creu i els caravanserralls islàmics, particularment el gran caravanserrall de l'antiga Sant Joan d'Acre, actualment *Akko* (Israel); J. FUGUET, "Apreciacions sobre l'ús de les cobertes amb arcs diafragma a l'arquitectura medieval catalana", *Acta Mediaevalia* 7-8, 1987, p. 437-451. Per J. A. ADELL, "Els hospitals urbans", *L'art gòtic a Catalunya*.

que aquests arcs diafragmàtics descansen sobre permòdols, el mur apareix net, amb una superfície regular que en ressalta la senzillesa i austeritat, alterada de tant en tant per la presència d'arcs escarsers combinats amb les voltes de creueria a la planta baixa i de llancetes monòfores a la planta superior. Per la banda exterior, a fi de contrarestar la força dels arcs diafragmàtics del pis i dels arcs torals de la planta baixa, hi ha un seguit de contraforts, com a les galeries porxades del pati. S'accedia a l'edifici a través de la porta situada a la planta baixa de l'ala del carrer del Carme.

Al voltant del pati, s'adossen tres galeries porxades a les tres ales, amb les tramades cobertes amb volta de creueria i ofertes a l'espai central mitjançant un arc apuntat. Els nervis de les voltes descansen sobre permòdols amb una represa vers el claustre. Cadascuna de les voltes de les naïes té, aproximadament, setze peces cantoneres.²

Immersa en un context socioeconòmic favorable³ i impulsada per l'interès de les autoritats civils i eclesiàstiques, la fàbrica de l'Hospital de la Santa Creu comptà, des dels seus inicis, amb un suport financer procedent tant de donacions (reials i de particulars) com d'ingressos per establiments emfitèutics, venda de censals i de béns immobles. L'aixecament d'aquest edifici al Raval de la ciutat, a l'indret on hi havia l'antic hospital del canonge Colom, comportà no només la urbanització de l'entorn, sinó també les contínues adquisicions de terrenys —i alguna donació— que es produïren gairebé simultàniament als carrers d'en Cervelló i del Carme, per tal de guanyar espai per a la nova institució hospitalària. Tanmateix, és al carrer del Carme on s'aperceben més compravendes de cases, horts, patis, etc., les quals s'allargaren fins al 1411, probablement perquè aquest sector no formava part del patrimoni de l'hospital d'en Colom.

Arquitectura. Dels palaus a les masies, Barcelona 2003, p. 196-199, l'Hospital de la Santa Creu representa la culminació del model de les grans sales portant al límit les possibilitats arquitectòniques, és l'esclat final d'una tipologia, a partir del qual el model hospitalari canvià substancialment.

2. N. CASTEJÓN, "L'hospital de la Santa Creu de Barcelona", *L'art gòtic a Catalunya, Arquitectura. Dels palaus a les masies*, Barcelona 2003, p. 200-204.

3. C. CARRÈRE, *Barcelona 1380-1462. Un centre econòmic en època de crisi*, Barcelona 1977; de la mateixa autora, "Barcelona a la baixa edat mitjana (s. XIV i XV)", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada (s. XIV i XV)*, Barcelona 1992, p. 13-34; M. GUÀRDIA i A. GARCÍA, "Consolidació d'una estructura urbana: 1360-1516", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada (s. XIV-XV)*, Barcelona 1992, p. 35-72. M. GUÀRDIA, "La ciutat de Barcelona", *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura. Dels palaus a les masies*, vol. III, Barcelona 2003, p. 46-54.

La primera etapa que he fixat (1401-1415) correspon al període més important, tant per l'activitat constructiva (alçament de la nau de llevant, del claustre, de l'església, de la farmàcia, construcció del celler, del guarda-roba, dels safarejos, etc.) com per la informació que aporten les fonts documentals. En efecte, malgrat la vaguetat d'algunes dades, coneixem força bé no solament els materials bàsics (calç, pedra, reble, teules, rajoles, guix, fusta, sorra, argila, etc.) que subministraren els mestres de cases, els molers, els fusters, els rajolers...,⁴ els noms dels quals han anat apareixent al llarg d'aquest estudi, ans encara els costos que suposaren per a les arque de l'hospital. D'altra banda, arran de l'esmentada adquisició de terrenys al carrer d'en Cervelló —actualment anomenat de les Floristes de la Rambla— i de la proximitat a les dependències de l'hospital d'en Colom, tot sembla indicar que les obres s'iniciaren per la nau de llevant,⁵ possiblement per l'ala més propera a aquest antic hospital, si bé ara per ara no hi ha cap document que ens digui quins mestres de cases aixecaren els murs. Tot i així, la concòrdia del 4 de novembre de 1403⁶ entre el prior Pere Cardona i els mestres de cases Joan Sobrevila, Pere Ferrer i Joan Galí, el contracte d'obra de la qual no s'ha conservat, suggereix la possibilitat que aquests mestres de cases, juntament amb altres, participessin en la construcció de la nau de llevant i d'una part de la septentrional. De ben segur que els murs de les naus, tant els de la planta baixa com els de la superior, i alguns dels arcs diafragmàtics apuntats de la planta superior ja es trobaven molt avançats, fins i tot en algun punt s'havia començat l'embigat de fusta, quan el 1405 es contractà el fuster Antoni Fàbregues⁷ per al cobriment de la nau superior, tasca en la qual esmerçà aproximadament quatre anys, fins al 1409. Atès que encara restava una part de la teulada sense cobrir, el 1410 el mestre de cases Guerau Vanover va reemprendre aquest treball que s'acabà vers el 1415, després que el fuster Bartomeu Palomares iniciés, el 3 de juny de 1414, l'armadura de les voltes que restaven.⁸ El 1410 ja apareixen documentades altres dependències de l'hospital, com ara els safarejos i el celler.

4. *Vid.* Apèndix dels professionals relacionats amb l'obra.

5. Per a una opinió semblant, DANON, *op. cit.*, p. 24; en canvi, VILARRUBIAS, *op. cit.*, p. 43-46, seguint l'opinió de Roca, Puig i Cadafalch i Florensa, creu que el 1401 les obres es van iniciar conjuntament per la nau propera al carrer del Carme i per la que mira perpendicularment cap a llevant. GRANADOS, *op. cit.*, vol. I, p. 18, també opina que les obres començaren per la nau de llevant.

6. Ap. doc. núm. 88.

7. Vegeu pàg. 50, nota 35.

8. Vegeu pàg. 65, nota 103.

Malgrat l'obra nova que suposà l'hospital, hi ha certes parts que s'aixecaren aprofitant l'estructura d'alguna dependència de l'antic hospital d'en Colom, com ara l'església, el projecte de construcció de la qual, a instàncies del rei Martí l'Humà, data de 1405. Precisament, quasi un any després, el 6 de juny de 1406, es va encarregar l'obra del claustre al mestre de cases Guillem Abiell, el qual hi va participar fins al 1414,⁹ si bé sembla ser que quan el 23 de gener de 1416¹⁰ assistí a la reunió que se celebrà a Girona per discutir el projecte de la nova catedral d'aquesta ciutat, hi fou presentat encara com a mestre de l'obra de l'església de Santa Maria del Pi, de Santa Maria del Carme, de Montsió, de Sant Jaume i de l'Hospital de la Santa Creu. Excepcionalment aquestes obres religioses, treballà també simultàniament, com altres professionals,¹¹ en diverses obres civils, per exemple: una escola situada a la cantonada dels carrers d'en Guitart i de na Riba (1413)¹² de la ciutat de Barcelona.

Ajustant-se a les clàusules del contracte d'obra, Guillem Abiell, tal com avui podem apreciar, aixecà les galeries del claustre amb voltes de creueria i terrat,¹³ una característica que es repeteix en altres edificis urbans alçats sobretot en zones que no estaven totalment edificades.¹⁴ Tanmateix, el moment exacte de l'inici d'aquests treballs no ens és co-

9. Vid. p. 54 i ss.

10. N. DE DALMASES i A. J. PITARCH, *L'art gòtic, segles XIV-XV*, p. 39-40.

11. A tall d'exemple, puc mencionar el nom de quatre rajolers que, de 1411 a 1414, estigueren vinculats amb l'obra de l'hospital i amb altres que es feien a la ciutat de Barcelona. Pere Antic participà en: treballs a la muralla (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 1v-2r, 4r, 7v, 8v-9v, 10r, 11v, 12r-v, 13v, 14v, 15r, 19r, 20v, 21v, 22r, 23r, 24v, 25r, 27r-v, 28r-v, 29v, 30r, 33r, 34r-v), reparació de les canonades de l'aigua (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 21v), l'obra del pont de Santa Marta (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 22v), l'adaptació del porxo d'una botiga de la drassana (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 28r). Domènec Sanç prengué part en: treballs a la muralla (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 1v, 7r-v, 8r, 9r-v, 11r, 12r, 13r-v, 14r, 15r, 17r, 19v, 21r, 22r-v, 23r, 24v, 25v, 27r, 28r-v, 29r-v, 30r-v, 32r, 33r i 35r-v), l'obra de la torre del portal de Sant Pau (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 2v i 3r), treballs a les voltes de la torres properes al monestir de Santa Anna (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 33v-34r). Oliver Bretó participà en: treballs a la muralla (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 12v, 13v, 16r, 21v, 23r, 24v, 27v, 28v, 30v, 32v), nou empedrament de la riera prop del portal de Sant Antoni (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 31r). Pere Tranxer va intervenir en: treballs a la muralla (AHCB, *Àpoques d'obreria* (1411-1414), fol. 23r).

12. Ap. doc., núm. 196.

13. N. DE DALMASES, "Arquitectura gòtica", p. 153. En aquest espai central que serveix de distribuïdor, l'autora hi veu més la concepció d'una plaça pública que reuneix un conjunt d'edificacions que no pas la d'un pati privat d'habitatge urbà que mantenen alguns hospitals medievals.

14. C. MARTINELL, "Els hospitals...", p. 125-127 i ADELL, *op. cit.*, p. 242-244.

negut, bé que els albarans corresponents als primers pagaments daten de 1411, de manera que o bé començaren molt tard, en una segona fase, o bé es produïren altres pagaments que no s'han conservat. De fet, la descripció detallada de cadascuna de les parts d'aquest claustre que forneix l'esmentat contracte permet comprovar que el mestre de cases no modificà gens el projecte inicial, i en tot cas, si hi ha alguna diferència constructiva, no l'hem d'atribuir a ell, sinó al mestre o mestres de cases —desconeguts— que a partir de la segona meitat del segle xv acabaren la resta del claustre. En aquest sentit, convé assenyalar que Frederic Pau Verrié¹⁵ i Adolf Florensa¹⁶ han observat algunes diferències en l'obra dels contraforts, tot ressaltant que els primers que es van fer tenen un aire esvelt, mentre que els de la segona meitat del segle xv destaquen per tenir elements de reforç, amb un aspecte més feixuc. Precisament, a propòsit de les voltes de creueria del claustre, el 1414 Berenguer Samuntà, picapedrer, va picar tres claus de volta, de manera que és factible que dues d'aquestes tres claus siguin les que va treballar l'únic escultor documentat al llarg de la nostra recerca, Llorenç Reixac, per tal com dels capitells esculpits no hi ha cap dada fiable per parlar amb legitimitat d'un autor concret.

La vinguda del rei Ferran d'Antequera i de la seva esposa Elionor d'Albuquerque a Barcelona el 28 de novembre de 1412 probablement va anar acompanyada d'una visita a l'hospital, de la qual es pot deduir la culminació de les obres d'una part de la nau de llevant, de manera que al cap de poc temps estigué en condicions d'acollir malalts; així ho confirma un document datat l'11 d'octubre de 1413,¹⁷ en què Francesc Adrover, convalescent a l'hospital, fa donació d'una casa per reunir el capital suficient i destinar-lo a la construcció de la farmàcia, la qual, per les ordinacions de 1417, sabem que ja s'havia aixecat. El 1413 també hi ha notícies de l'existència del guarda-roba, mencionat igualment a les ordinacions de 1417.

Quant a la relació del mestre de cases Arnau Bargués amb la fàbrica de l'hospital, l'estudi documental n'ha constatat la presència en tres ocasions. D'antuvi, el 23 de març 1404 encarregà la compra de vint mil teules;¹⁸ després, el 15 de gener de 1405,¹⁹ l'hospital el nomenà àrbitre en cas que sorgís algun dubte durant l'execució del contracte

15. F.-P. VERRIÉ, "El Hospital de la Santa Cruz", *Divulgación Histórica* IV, 1947, p. 182-186.

16. A. FLORENSA, "L'arquitectura civil", *Art català*, vol. I, Barcelona 1957, p. 345.

17. FLORENSA, *op. cit.*, p. 89.

18. FLORENSA, *op. cit.*, p. 72.

19. FLORENSA, *op. cit.*, p. 76.

d'obra del fuster Antoni Fàbregues; finalment, el 14 de febrer de 1405,²⁰ encarregà novament la compra de vuit mil teules i vuit mil rajoles per a l'obra. A partir d'aquests testimonis caldrà afegir a la dilatada obra²¹ de Bargués aquesta palesa col·laboració en la construcció de l'Hospital de la Santa Creu.

De la segona etapa constructiva (1416-1445) destaca el fet que l'església²² de l'hospital devia estar quasi acabada vers el 1440, atès que el 1443 els administradors contractaren els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós perquè realitzessin un retaule, que no s'ha conservat, dedicat a l'advocació de la Santa Creu. Aquest mateix any començà l'edificació de la sagristia i, si tenim en compte que el 17 de novembre de 1444²³ encara s'extreia pedra per a aquesta obra, podem considerar l'any 1445²⁴ com a *terminus post quem* en què l'església quedà del tot enllestida —nau, capelles, retaule i sagristia.

La tercera etapa constructiva (1446-1499) es caracteritza per una gran manca d'informació. Val a dir que, exceptuant la compra de mobiliari, la confecció d'una custòdia per a l'església, obra de l'argenter Ramon Valls, i les pintures que realitzà Antoni Dalmau a la nau de llevant, el que més crida l'atenció són les obres menors que es dugueren a terme des de 1492 a 1497: la nova cuina i les reformes de la sala i de les latrines dels nens. D'altra banda, hom constata durant el 1498

20. FLORENSA, *op. cit.*, p. 48.

21. F.-P. VERRIÉ, "Un arquitecto de la Barcelona medieval: Arnau Bargués y sus obras", *Barcelona. Divulgación Histórica* IV, 1947, p. 146-152; A. FLORENSA, "Un arquitecto catalán gótico. Arnau Bargués", *Revista Nacional de Arquitectura* 229, 1949, p. 228-234. J. F. RAÍFOLS, *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña. Desde la época romana a nuestros días*, vol. I, Barcelona 1966, p. 221; M. R. TERÉS, "Arnau Bargués, arquitecto de la ciudad de Barcelona: nuevas aportaciones documentales", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar* IX, 1982, p. 72-86, no fa cap comentari de la presència del mestre de cases en l'obra de l'Hospital de la Santa Creu; de la mateixa autora, "El Palau del Rei Martí a Poblet: una obra inacabada d'Arnau Bargués i François Salau", *D'Art* 16, 1990, p. 19-39. N. CASTEJÓN, "Els primers cent anys de construcció de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona", *L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1401-2001)*, Barcelona 2001, p. 29-36.

22. A propòsit d'aquesta església, el 17 de novembre de 1459 el Consell de Cent donà a la ciutat una relíquia, un dit de la mà de santa Càndida, la qual fou lliurada a l'hospital amb l'encàrrec que li fessin un reliquiari i una capella, cf. E. G. BRUNIQUEL, *Rúbriques. Ceremonial dels Magnífichs consellers y regiment de la ciutat de Barcelona*, vol. V, Barcelona 1916, p. 57.

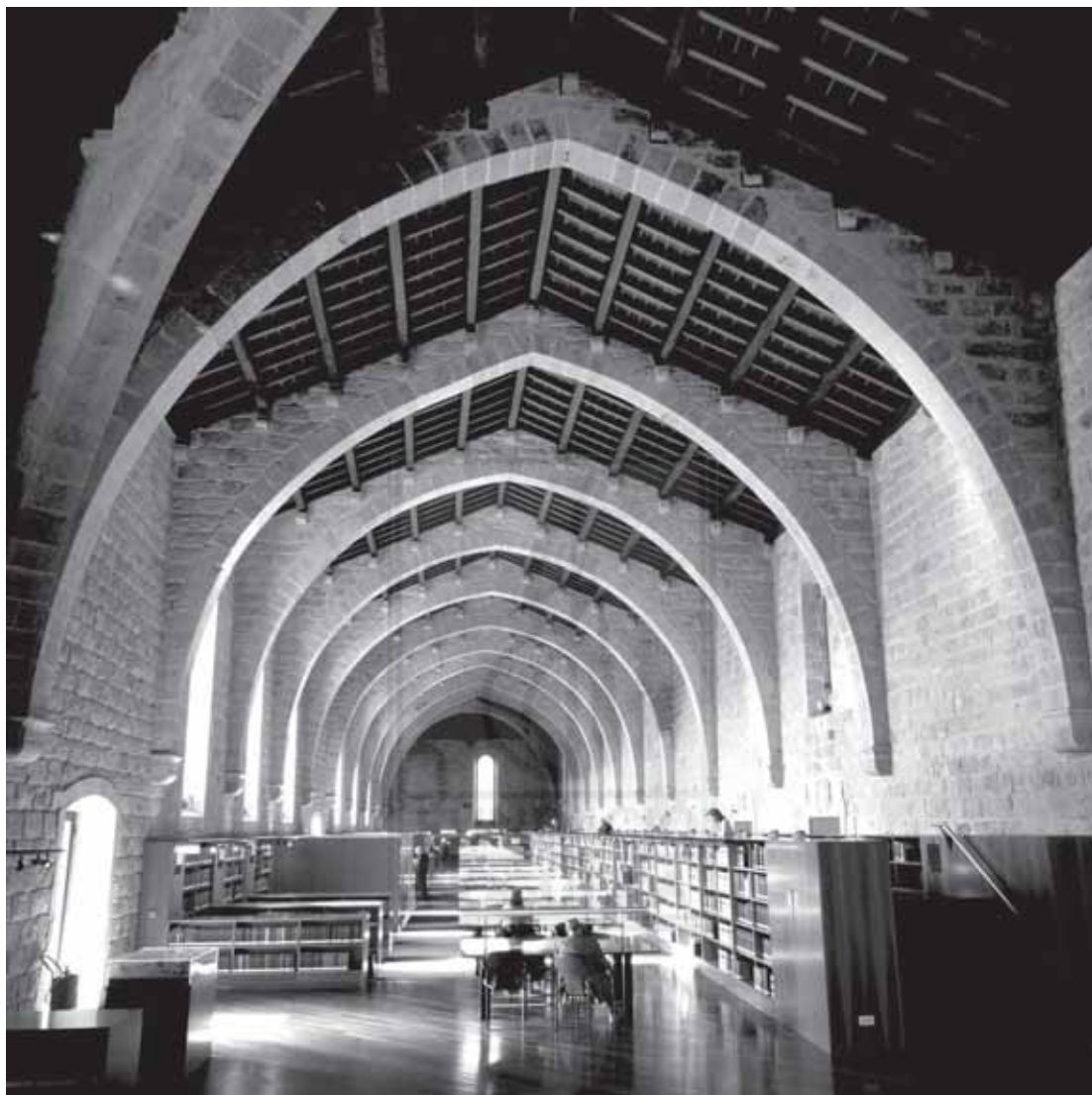
23. *Vid.* p. 70.

24. Ap. doc., núm. 246-247; AA. DD., *Anàlisi tècnica i funcional del patrimoni immobiliari municipal*, vol. I, Barcelona 1983, p. 4, afirmen que l'església estava acabada l'any 1444, quan es contractà la realització de les pintures del retaule major; però realment sabem que la concòrdia i el contracte per fer aquesta obra és del 29 de novembre de 1443. D'una opinió semblant és GRANADOS, *op. cit.*, vol. I, p. 7.

i 1499 diverses aportacions de pedra i de fustes relacionades amb un possible cobriment d'arcs diafragmàtics de l'ala nord-oest que dóna al carrer del Carme, de manera que, amb aquests treballs, quedaria enllestida la nau septentrional i es deixaria a punt l'arrencada de la nau de ponent, la qual, segons algunes opinions,²⁵ s'inicià el 1509.

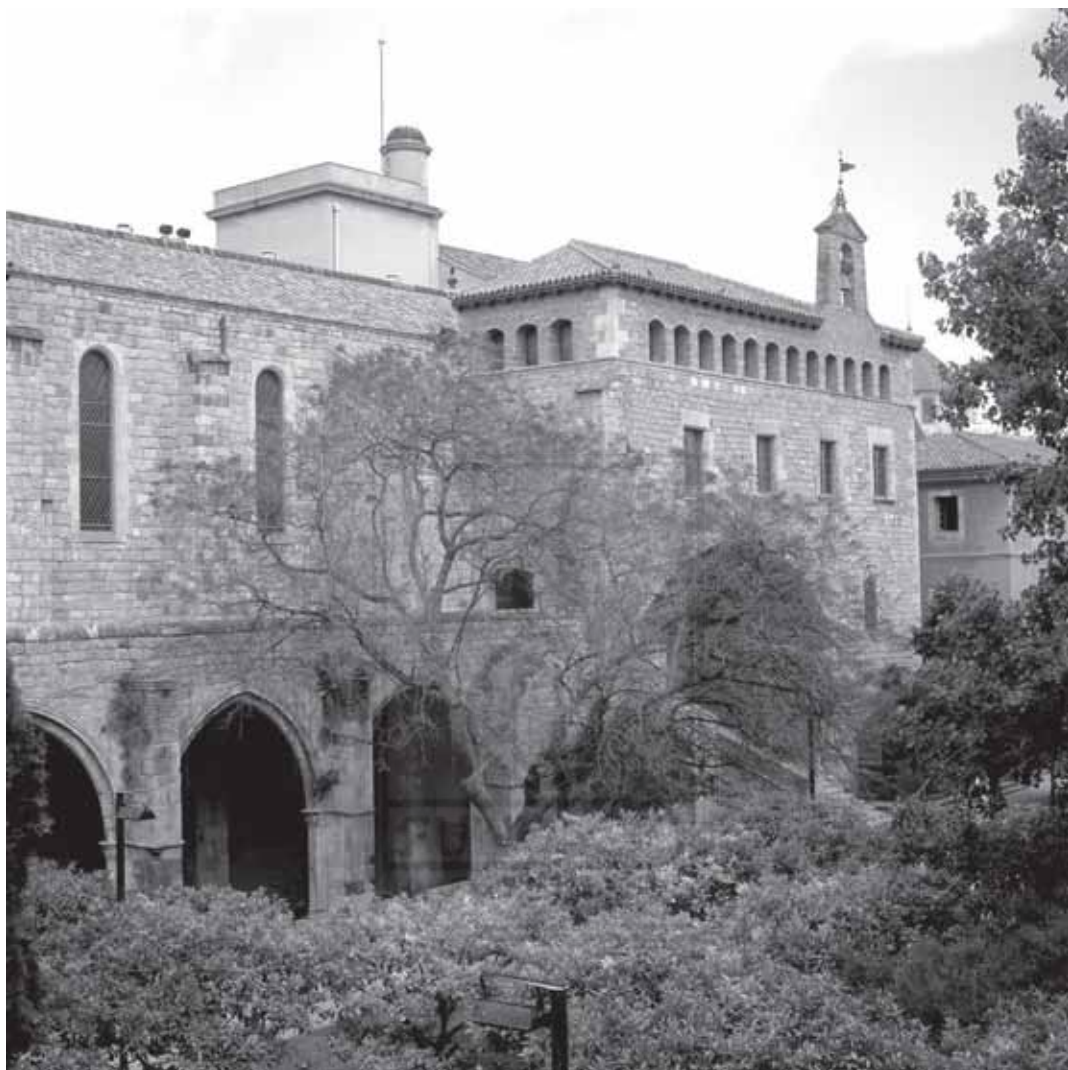
25. N. DE DALMASES, "Arquitectura gòtica", p. 153.

Embigat de fusta de la planta superior de l'Hospital de la Santa Creu. 2005.

Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya. Negatiu color.

Fotògraf Ricard Marco Muñoz.

Claustre de l'ala de llevant i església de l'Hospital de la Santa Creu. 2005.

Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya. Negatiu color.

Fotògraf Ricard Marco Muñoz.

CAPÍTOL V

FONTS DOCUMENTALS I BIBLIOGRAFIA

FONTS DOCUMENTALS

Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau

De l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona he consultat la documentació de l'escrivania de l'hospital,¹ en concret, la documentació notarial, papal i reial.

—Documentació notarial: al llarg del segle xv en aquesta institució hospitalària van actuar diversos fedataris públics.² Primerament, Joan Torró, que fou notari públic de Barcelona per autoritat reial i actuà com a escrivà major de l'hospital de 1401 a 1444. Durant aquests quaranta-tres anys d'activitat es van elaborar nou protocols notariais, dels quals dos no s'han conservat, el sisè i el vuitè, corresponents als períodes 1421-1424 i 1432-1437 respectivament. Aquests protocols,³ que foren enquadernats i rubricats l'any 1681, han estat la base principal de la meua recerca. Heus-ne aquí la descripció:

Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone

1. R. FONTANALS, "El archivo del antiguo Hospital de la Santa Creu de Barcelona", *Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León* 2, 1993, p. 123-139.

2. C. LARRUCEA, "Los protocolos notariales del Hospital de la Santa Cruz (1401-1846)", *Sant Pau* 4, vol. VIII, 1989, p. 52-55; C. LARRUCEA i altres, "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau", *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya* 5, Departament de Cultura, Barcelona 1992, p. 393.

3. Per a la descripció de la documentació notarial estudiada he seguit la catalogació establerta per M. LL. CASES, *Catàleg dels protocols notariais de Barcelona*, 2. *Altres arxius*, Inventaris d'Arxius Notariais de Catalunya 11, Fundació Noguera, Barcelona 1990, p. 205-208.

1401, maig, 13-1404, setembre, 3

f. 144 - Índex

Perg. - B

... manuale secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1404, setembre, 4-1408, abril, 10

f. 146 + 16 f.s. + 1 perg. - Índex

Perg. - B

... manuale tertium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1408, abril, 1 4-1411, maig, 23

f.140 - Índex

Perg. - B

Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1411, maig, 25-1415, febrer, 20

f. 145 - Índex

Perg. - B

Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1415, febrer, 27-1420, octubre, 3

f. 143 + 8 f.s. + 1perg. - Índex

Perg. - B

Manuale septimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem

1425,⁴ maig, 21-1431, febrer, 8

f. 142 + 45 f.s. + 2 perg. - Índex

Perg. - B

Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis deppendenciis eorumdem

4. DANON, *op. cit.*, p. 183, dona com a data inicial del protocol l'any 1421.

1438, novembre, 29-1444, desembre, 23

f. 105 + 49 f.s. - Índex

Perg. - B

Endemés, he consultat els capbreus següents de Joan Torró, enquadernats i rubricats l'any 1681:

Capibrevium primum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone

1401, maig, 13-1402, febrer, 18

f. 194 + 15 f.s. - Índex

Perg. - B

Capibrevium secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone

1402, febrer, 18-1402, maig, 15

f. 178 - Índex

Perg. - B

Capibrevium tertium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone

1402, maig, 15-1403, agost, 23

f. 198 + 2 f.s. + 1 perg. - Índex

Perg. - B

(Capbreu sisè)

1404, novembre, 28-1405, juliol, 1

f. 188 - Índex

Perg. - B

Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1406, desembre, 18-1408, octubre, 16

f. 193 - Índex

Perg. - B

Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone

1408, octubre, 23-1410, setembre, 4

f. 189 - Índex

Perg. - B

Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...

1410, setembre, 5-1411, abril, 20

f. 143 - Índex

Perg. - B

Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...

1413, maig, 15-1415, març, 1

f. 145 - Índex

Perg. - B

Capibrevium quartum decimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1416, novembre, 3-1418, octubre, 17

f. 206 - Índex

Perg. - B

Capibrevium quintum decimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone dicte civitatis

1418, octubre, 29-1421, abril, 16

f. 198 + 33 f.s. - Índex

Perg. - B

Capibrevium sextum decimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone

1421, abril, 21-1422, juliol, 29

f. 189 - Índex

Perg. - B

Capibrevium septimum decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis ...

1422, juliol, 29-1423, agost, 1

Capibrevium negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone ... quod est in ordine decimi octavi

1424, febrer, 19-1426, gener, 2

f. 196 - Índex

Perg. - B

Capibrevium vicesimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...

1428, juliol, 10-1431, agost, 30

f. 197 + 24 f.s. - Índex

Perg. - B

Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...

1441, octubre, 16-1444, desembre, 24

f. 214 - Índex

Perg. - B

Capbreu

1421, maig, 15-1430, agost, 25

f. (pergamí) 285 - Índex

Pell. - B

Després de Joan Torró, entre 1448 i 1460 actuà com a escrivà major de l'hospital Gabriel Bofill, el jove, del qual he consultat:

(Manual)

1450,⁵ novembre, 1-1460, abril, 19

f. 99 + 2 f.s. - Índex

Perg. - B

Capibrevium...

1448, febrer, 16-1454, [març], 29.

f. 118 - Índex

Perg. - R

De 1463 a 1509 actuà d'escrivà major Pere Pasqual, del qual he consultat els manuals següents:

...primum manuale omnium instrumentorum eiusdem hospitalis...

1463, setembre, 3-[1469, desembre, 30]⁶

f. 37 - Índex

Perg. - R.

5. DANON, *op. cit.*, p. 183, dona com a data inicial del protocol l'any 1451.

6. CASES, *op. cit.*, p. 207, indica una altra data [1469, juny].

...secundi manualis ...scilicet, negociorum tangencium Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis...

1476, juliol, 9-1486, febrer, 12

f. 98 - Índex

Perg. - B

...tercium manuale omnium contractum faciencium pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone...

1486, febrer, 27-1493, abril, 15

f. 96 - Índex

Perg. - B

...quartum manuale negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...

1493, abril, 21-1501, maig, 27

f. 98 - Índex

Perg. - B

Finalment, he examinat un manual d'èpoques, enquadernat i rubricat l'any 1682, de Pere Pasqual, que actuà de 1463 a 1509, i de Jeroni Pasqual, que ho féu entre 1509 i 1515:

*Manual de Apochas*⁷

1463, novembre, 17-1515, juny, 21

f. 175 - Índex

Perg. - B

—Documentació papal: d'aquesta sèrie documental, que va de 1219 a 1803,⁸ he consultat els privilegis del papa Benet XIII.

—Documentació reial: d'aquesta sèrie documental, que abraça de 1343 a 1914,⁹ he estudiat els privilegis del segle xv.

Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya

El fons documental de l'escrivania de l'Hospital es troba repartit entre dues institucions, l'Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu

7. Aquest manual no consta en la descripció de CASES, *op. cit.*, p. 207-208; en canvi, és citat per DANON, *op. cit.*, p. 183.

8. C. LARRUCEA i altres: "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau", *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya* 5, Departament de Cultura, Barcelona 1992, p. 392.

9. C. LARRUCEA i altres, *op. cit.*, p. 392.

i Sant Pau i l'Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya.¹⁰ La part que custodia aquesta darrera institució ha sofert diverses vicissituds.¹¹ D'aquest fons he consultat els manuals notariais del segle xv de la sèrie "Divers":¹²

Inventaris del spital de Santa Creu de Barcelona

1422, març, 7-1449, març

f. 77

Perg. E. - B

Aquest lligall inclou, entre d'altres dels segles xvi i xvii, els inventaris de Joan Torró de 1431 a 1445.

(Inventaris)

1431-1445

f. s.n.

s.c. - BC

Cf. "*Inventaris del spital de Santa Creu...*" de 1422 a 1449.

A més a més, he consultat la secció de gravats, i el seu responsable Francesc Fontbona m'ha confirmat que no hi ha cap gravat sobre l'Hospital de la Santa Creu.

Arxiu de la Corona d'Aragó

D'aquest arxiu he estudiat la sèrie de cartes reials del segle xv inclosa en la secció de la Cancelleria Reial (segles ix-xviii).

Arxiu de la Catedral de Barcelona

D'aquest arxiu he examinat les còpies de l'escriptura fundacional de l'hospital¹³ i la butlla del papa Benet XIII, que confirma la unió dels hospitals de Barcelona.

10. Per a l'inventari de la documentació facultativa i administrativa, *Butlletí de la Biblioteca de Catalunya*, vol. II, Barcelona 1923-1927, p. 368-371; R. FONTANALS i D. VIVES, "L'Arxiu Històric", *Bibliographia: documents dels segles VIII-XX*, Barcelona 1993, p. 23-29; R. FONTANALS, "Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya", *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya* 6, Barcelona 1995, p. 57-88.

11. FONTANALS, *op. cit.*, p. 57-88. A la darrereria del segle XIX, l'administració de l'hospital, conscient de les mancances de l'edifici medieval i de les necessitats de la institució, inicià un procés que desembocà en la construcció d'un nou centre hospitalari el 1902, en un altre indret de la ciutat. Entre 1920 i 1929 l'Hospital de la Santa Creu es traslladà al nou edifici i s'emportà la documentació històrica. Després que l'edifici medieval fou adquirit per la Diputació de Barcelona el 1918, a instàncies de l'Institut d'Estudis Catalans la documentació va passar a l'Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya.

12. CASES, *op. cit.*, p. 129.

13. ACB, *Diversorum B* n. 1775, *Constitucions* 12 i *Constitucions* 18B.

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

D'aquest arxiu he consultat els manuals d'èpoques d'obreria del període 1411-1425 i la secció de gràfics.

Arxiu Mas. Institut Amatller d'Art Hispànic de Barcelona

En aquest arxiu he examinat el repertori fotogràfic que guarden sobre l'Hospital de la Santa Creu.

Arxiu Central del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya)

D'aquest arxiu he consultat els darrers expedients d'obres de remodelació que s'han dut a terme a l'Hospital de la Santa Creu.

Arxiu del Patrimoni Artístic (Direcció de Plans i Projectes urbans de l'Ajuntament de Barcelona)

En aquest arxiu he consultat tots els plànols de què disposen de l'Hospital de la Santa Creu.

Arxiu Històric del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Barcelona

D'aquest arxiu n'he consultat el fons bibliogràfic.

NORMES D'EDICIÓ

Les sigles que apareixen amb més freqüència són:

- AHSCSP Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.
 AHBC Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya.
 ACA Arxiu de la Corona d'Aragó.
 ACB Arxiu de la Catedral de Barcelona.
 AHCB Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona.

Quant a les abreviatures utilitzades a les notes, he emprat les pròpies dels manuals i de les publicacions científiques:

Op. cit. = *in opere citato*, "en obra citada".

Cf. = *confer*, "compareu".

Ap. doc. = Apèndix documental.

L'apèndix que corona aquest estudi està format per 298 documents, majoritàriament escrits en llatí, llevat de dotze que presenten el text en català (núms. 6, 112, 113, 122, 137, 138, 142, 146, 226, 236, 245 i 247). Tots són inèdits, exceptuant-ne vuit que, si bé ja han estat publicats, els reproduceixo una altra vegada per raons diverses:

—El document 1: suposa una transcripció personal de l'escriptura de fundació de l'Hospital, feta a partir de la còpia autenticada més antiga que s'ha conservat.

—El document 8: comporta una transcripció completa de la butlla del papa Benet XIII, que fins ara s'havia publicat de manera fragmentària.

—Els documents 122 i 142: els originals han desaparegut i només es coneixen mitjançant publicacions.

—Els documents 138 i 226: contenen informació interessant sobre l'Hospital, amb la qual cosa en facilito la consulta.

—Els documents 245 i 247: fins ara només s'havien publicat parcialment.

El procediment de transcripció s'ha fet d'acord amb les normes habituals que segueixen les edicions:

1. La datació de tots els documents pren com a referència la Nativitat del Senyor, llevat dels documents papals —el núm. 8 segueix l'any del pontificat de Benet XIII i els núms. 74 i 75 la datació romana.
2. Les paraules catalanes que apareixen dins el text en llatí van en lletra cursiva.
3. Manteniment de les diverses grafies d'una mateixa paraula o derivades.
4. Desenvolupament de les abreviatures.
5. Ús de l'accentuació, l'apòstrof, el guionet i la puntuació segons les normes de la gramàtica catalana actual.
6. Regularització de majúscules i minúscules.
7. Manteniment de les xifres romanes.
8. La *u* i la *i* amb valor consonàntic apareixen sempre escrites *v* i *i*.
9. Normalització de la *t* i la *c* davant la vocal *i*.
10. Al final de cada document hi ha l'aparat crític on s'indiquen les incidències del text: cancel·lacions, correccions, llacunes, interlineats, espais il·legibles —sempre marcats per claudàtors—, etc.

A continuació d'aquest capítol he incorporat un apèndix de tots els professionals documentats que van participar més directament en els treballs de l'hospital, amb l'objectiu de tenir una visió de conjunt de les persones i de les professions implicades. Els noms que apareixen en cursiva corresponen a persones la professió de les quals no s'indica explícitament, de manera que l'he hagut de deduir pel context. Val a dir que per tal de completar aquest índex i, alhora, per facilitar la localització i la identificació de les persones i dels llocs que apareixen a l'apèndix documental, he confeccionat també un índex toponomàstic general on s'indica el número de document on es troba cada nom. L'ordenació segueix un criteri alfabètic, tenint en compte que els noms, cognoms, renoms, etc., precedits de preposició (de, d') o article (en, na, sa, ça, etc.) es troben classificats per la vocal o consonant inicial, no per la preposició o article.

D'altra banda, davant la conveniència d'il·lustrar certs aspectes arquitectònics comentats al llarg de l'estudi, m'ha semblat escaient d'afegir un apèndix gràfic amb plànols i reproduccions fotogràfiques d'algunes parts de l'hospital.

BIBLIOGRAFIA

- AA. DD., *Anàlisi tècnica i funcional del patrimoni immobiliari municipal*, vol. I, Barcelona 1983.
- ADELL, J. A., "L'Hospital de pobres de Santa Magdalena de Montblanc i l'arquitectura hospitalària medieval a Catalunya", *Acta Mediaevalia* 4, 1983, p. 239-263.
- ~~L'el·lipsis hospitalària~~ *L'el·lipsis hospitalària*, *Arquitectura. Dels palaus a les masies*, vol. III, Barcelona 2003, p. 196-199.
- AINAUD DE LASARTE, J. i altres, *Catálogo Monumental de España. La ciudad de Barcelona*, 2 vol., Madrid 1947, p. 296-301.
- *La pintura catalana. De l'esplendor del Gòtic al Barroc*, Barcelona 1990.
- ALCOVER, A. M.-MOLL, F. DE B., *Diccionari català-valencià-balear*, Palma de Mallorca 1956.
- ALCOY, R., "La pintura gòtica", *Ars Cataloniae, Pintura antiga i medieval*, vol. VIII, Barcelona 1998, p. 136-329.
- ALMERICH, L., *La Rambla de Barcelona*, Barcelona 1945, col·l. *Monografies històriques de Barcelona* 4.
- *Història dels carrers de la Barcelona vella. Guia sentimental*, Barcelona 1950, *Monografies històriques de Catalunya* 8.

ALOMAR, G., *Guillem Sagrera y la arquitectura gótica del siglo xv*, Barcelona 1970.

ALONSO, F., "La beneficencia barcelonesa", *Boletín de la Sociedad de Atracción de Forasteros* 36, 1918, p. 10-49.

ALSINA, C. i altres, *Diccionari de mesures catalanes*, Barcelona 1996.

Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo, vol. XIII, maig-desembre, 1953, p. 116, 253, 254, 335, 336, 496.

AUBERT, M., "La construction au Mogen Age", *Bulletin Monumental* CXIX, 1961, p. 181-209.

AYMAR, A., *Capilla de Nuestra Señora, hoy bajo el título de la Guía, vulgarmente conocida por capilla Marcús*, Barcelona 1914.

BALAGUER, V., *Las calles de Barcelona*, 2 vol., Barcelona 1865.

Barcelona restaura, Ajuntament de Barcelona, Exposició d'obres d'art dels segles II al XX dels Museus Municipals d'Art, restaurades pels Serveis de Restauració, Barcelona 1980.

BASSEGODA, B., "Racionalismo a ultranza en la arquitectura ojival", *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona* 27, 1944, p. 123-138.

— *L'arquitectura de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. L'Hospital de Barcelona*, Barcelona 1971, p. 49-54.

— *Los maestros de obras de Barcelona*, Barcelona 1973.

BATLLE, C., *La crisis social y económica de Barcelona a mediados del siglo xv*, Barcelona 1973.

— *La casa burguesa de la Barcelona del segle XV*, Annex I, 1983, p. 9-51.

— *L'assistència als pobres a la Barcelona medieval, segle XIII*, Barcelona 1987.

— *L'expansió històrica medieval de Catalunya*, Barcelona 1988, p. 19-178.

— *Vida i institucions polítiques*, (s. 3. *La ciutat consolidada* (s. XIV-XV), vol. I, Barcelona 1992, p. 273-312.

BATLLE, C.-BUSQUETA, J. J., "Distribució social i formes de vida", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada* (s. XIV-XV), Barcelona 1992, p. 91-136.

BATLLE, C.-CASAS, M., "La caritat privada i les institucions benèfiques de Barcelona (s. XIII)", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, Barcelona 1980, CSIC, p. 117-192.

- BÉNÉZIT, E., *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, París 1976.
- BESERAN, P., "Un grup d'escultures atribuïdes a Jordi de Déu a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona", *D'Art* 14, 1988, p. 61-72.
- "La intervenció de Jordi de Déu a la Catedral de Barcelona", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* IV, 1990, p. 159-195.
- BOFARULL, A., *Guía cicerone de Barcelona. Hazaña y recuerdos de los catalanes*, Barcelona 1847.
- BONNASSIE, P., *La organización del trabajo en Barcelona a finales del siglo XV*, Barcelona 1975.
- BRACONS, J. i TERÉS, M. R., "Estado de la cuestión: arquitectura gótica y escultura gótica", *V Congreso del CEHA*, Barcelona 1984, p. 195-255.
- BRUNIQUER, E. G., *Rúbriques. Ceremonial dels Magnífichs consellers y regiment de la ciutat de Barcelona*, Barcelona 1866-1916.
- BUSQUETA, J. J. i altres, "Els capítols de fundació de l'Hospital de Santa Magdalena (s. XV)", *Finestrelles* 7, 1995, p. 17-35.
- CABESTANY, J. F., "Evolució demogràfica", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada (s. XIV-XV)*, Barcelona 1992, p. 73-90.
- CARBONELL, E. i altres, *Grans monuments romànics i gòtics*, Barcelona 1977.
- *Art gòtic*, vol. I, Barcelona 1983, p. 121-154.
- CARRERAS CANDI, F., "Lo Montjuich de Barcelona", *Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, vol. VIII, 1903, p. 195-450.
- "Lo retaule barcelonès", *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* 52, vol. VII, 1912-1913, p. 217-220.
- *Historia de la Catedral de Barcelona*, *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* VII, 1913-1914, p. 22-30; II, p. 128-136; III, p. 302-317; IV, p. 510-515.
- *Geografia General de Catalunya*, Barcelona 1908.
- CARRÈRE, C., *Barcelona 1380-1462. Un centre econòmic en època de crisi*, Barcelona 1977.
- *Barcelona Història de la Ciutat*, vol. III, Barcelona 1992, p. 13-34.
- CASADÓ, F. X., "El llegat testamentari de protocols a la ciutat de Barcelona (segle XV i primer terç del segle XVI)", *Estudis sobre història*

- de la institució notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, vol. 1, Barcelona 1988, p. 165-184.
- CASES, M. Ll., *Catàleg dels protocols notariais de Barcelona*, 2. *Altres arxius*, Inventaris d'Arxius Notariais de Catalunya 11, Fundació Noguera, Barcelona 1990, p. 129-208.
- CASTELLANO, A., "L'església de Sant Llàtzer i l'hospital de leprosos de Barcelona a través de la documentació històrica", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 41-50.
- CASTEJÓN, N., "Els primers cent anys de construcció de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona (1401-1500)", *L'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau (1401-2001)*, Barcelona 2001, p. 29-36.
- *L'art gòtic de Catalunya. Arquitectura. Dels palaus a les masies*, vol. III, Barcelona 2003, p. 200-204.
- Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històrico-Artístic de la Ciutat de Barcelona*, Ajuntament de Barcelona, Àrea d'Urbanisme i Obres Públiques, Servei de Protecció del Patrimoni Monumental, Barcelona 1987.
- Catàleg de monuments i conjunts històrico-artístics de Catalunya*, Barcelona 1990.
- CHUECA, F., *Historia de la arquitectura española. Edad Antigua y Edad Media*, Madrid 1965.
- CIRICI, A., *Arquitectura gòtica catalana*, Barcelona 1968.
- *Barcelona ciutat d'art*, Barcelona 1973.
- CIRICI, A.-GUMÍ, J., *L'art gòtic català: l'arquitectura dels segles XIII-XIV*, Barcelona 1979.
- *L'art gòtic català: l'arquitectura dels segles XV-XVI*, Barcelona 1979.
- *La pintura catalana*, 2 vol., Palma de Mallorca 1959.
- *La escultura catalana*, Barcelona 1973.
- *Barcelona pam a pam*, Barcelona 1979.
- CLARAMUNT, S., "El arte de la Baja Edad Media Occidental como exponente de una nueva mentalidad", *Acta Mediaevalia* 1, 1980, p. 133-142.
- *El Pla de la Rambla de la Rambla seva història. Actes del I Congrés d'Història del Pla de Barcelona*, Barcelona 1982, p. 183-203.
- *El sistema social medieval para la sociedad actual*, Zaragoza 1987, CSIC, p. 47-59.

- COMENGE, L., *La medicina en Catalunya*, Barcelona 1908.
- COROMINES, J., *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, Barcelona 1980.
- COSTA, M. i TARRÉS, M., *Diccionari del català antic*, Barcelona 1998.
- DALMASES, D., "La capella d'en Marcús, els antecedents del seu fundador i l'advocació a la Mare de Déu de la Guia", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 113-159.
- DALMASES, N. DE, *Orfebreria catalana medieval: Barcelona, 1300-1500. Aproximació al seu estudi*. 4 vol., Universitat de Barcelona, 1984. Tesi doctoral.
- *Ars Architecturae Urbanae civilis*, arquitectura civil i industrial, vol. III, Barcelona 1998, p. 117-159.
- DALMASES, N. DE-PITARCH, A. J., *Història de l'Art Català. L'art gòtic, segles XIV-XV*, vol. III, Barcelona 1984.
- *Història de l'Art Català. L'època del Cister*, vol. II, Barcelona 1985.
- DANON, J., *El Hospital General de la Santa Cruz de Barcelona (1401)*, Universitat de Barcelona, 1967. Tesi doctoral.
- *Visió històrica de l'Hospital General de la Santa Creu de Barcelona*, Barcelona 1978.
- DURAN, A., "Dibujos del siglo xv atribuibles al pintor Jaime Vergós", *Anales y Boletín de los museos de Barcelona* 1, 1941, p. 23-29.
- *Cataluña artística: Barcelona antigua, arquitectura civil*, Barcelona 1942.
- *Barcelona i la seva història, La societat i l'organització del treball*, vol. II, Barcelona 1973.
- *Barcelona i la seva Història, l'Art i la Cultura*, vol. III, Barcelona 1975.
- *Artes Cultura*, vol. I, Barcelona 1983, p. 353-380.
- DURAN, A.-AINAUD, J., "Escultura gòtica", *Ars Hispaniae. Historia universal del Arte Hispánico*, vol. VIII, Madrid 1956.
- FARRÉ, C., "L'Art Gòtic", *Història de Barcelona, de la Prehistòria al segle XVI*, vol. I, Barcelona 1978, p. 398 i ss.
- FATAS, G. i BORRÀS, G., *Diccionario de términos de arte y arqueología*, Madrid 1988.
- FELIU, LL. G., "L'Hospital de Santa Eulàlia del Camp", *Analecta Sacra Tarraconensia* XI, 1935, p. 291-306.
- FERRER, M. T., "La redacció de l'instrument notarial a Catalunya. Cèdules, manuals, llibres i cartes", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos* IV, 1974, p. 29-191.

- FERRER, M. T., "Projecció exterior", en *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada* (s. XIV i XV), Barcelona 1992, p. 355-391.
- FERRER, M. T.-RIERA, J., "La successió notarial i el traspàs de protocols en terres catalanes a la Baixa Edat Mitjana", *Estudios Históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos* IV, 1974, p. 395-428.
- FLORENSA, A., "La drassana ou chantier de construction navale de Barcelone", *L'architecture gothique civil en Catalogne*, París 1935, p. 28-36.
- *Conservación y restauración de monumentos históricos (1927-1946)*, Barcelona 1946.
- "Un arquitecto catalán gótico. Arnau Bargués", *Revista Nacional de Arquitectura* 229, 1949, p. 228-234.
- *Conservación y restauración de monumentos históricos (1947-1953)*, Barcelona 1953.
- *L'architecture civile de Barcelone*, Barcelona 1957, p. 331-352.
- "L'hôpital Saint-Georges de Barcelone", *Congrès Archéologique de France, CXVII Session Catalogne*, París 1959.
- *Baselinas de restauración*, *Divulgación Histórica* X, 1959, p. 339-344.
- "Evolució de la ciutat en l'Arqueologia e Historia de la Ciudad III, 1962, p. 113-128.
- *Conservación y restauración de monumentos históricos (1954-1962)*, Barcelona 1962.
- "Restauraciones veinticinco años", *Miscellanea Barcinonensia*, VII, 1964, p. 7-25.
- FOLCH, J., *L'art català*, 2 vol., Barcelona 1957-1961.
- FOLK, J.-MASRIERA, A., *Plano monumental y guía de Barcelona*, Barcelona 1932.
- FONTANALS, R., "El archivo del antiguo Hospital de la Santa Creu de Barcelona", *Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León* 2, 1993, p. 123-139.
- "Arxiu Històric de la Biblioteca de Catalunya", *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya* 6, Departament de Cultura, Barcelona 1995, p. 57-88.
- FONTANALS, R.-VIVES, D., "L'Arxiu Històric", *Bibliographica: documents dels segles VIII-XX*, Barcelona 1993, p. 23-29.
- FUGUET, J., "Apreciacions sobre l'ús de les cobertes amb arcs diafragma a l'arquitectura medieval catalana", *Acta Mediaevalia* 7-8, 1987, p. 437-451.

- FULLANA, M., *Diccionari de l'art i dels oficis de la construcció*, Mallorca 1974.
- FUSTER, J., "Los antiguos hospitales de Barcelona desaparecidos", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* XX, 1960, p. 241-252.
- GARCIA, M., *L'Hospital de Sant Pau*, Barcelona 1990.
- GAZULLA, F., *La Patrona de Barcelona y su santuario*, Barcelona 1918.
- GONZÁLEZ, A., "Avantprojecte de restauració i de reordenació de la plaça del Pedró", *Lambard. Estudis d'art medieval* VI, 1994, p. 73-76.
- GONZÁLEZ, M., *Mendicidad y beneficencia en Barcelona*, vol. III, Barcelona 1903.
- GRANADOS, O. (dir.), *Informe històrico-arqueològic dels edificis annexos a la nau de llevant de l'antic Hospital de la Santa Creu*, Centre d'Arqueologia de Barcelona, Ajuntament de Barcelona, Barcelona 1995, 2 vol.
- GUÀRDIA, M.-GARCÍA, A., "Consolidació d'una estructura urbana: 1360-1516", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada (s. XIV i XV)*, Barcelona 1992, p. 35-72.
- GUÀRDIA, M., "La ciutat de Barcelona", *L'art gòtic a Catalunya. Arquitectura. Dels palaus a les masies*, vol. III, Barcelona 2003, p. 46-54.
- GUDIOL, J. M., *Barcelona, Guías artísticas de España*, Barcelona 1946.
- "Pintura gòtica", *Ars Hispaniae, Historia universal del Arte Hispánico*, vol. IX, Madrid 1955.
- *Arte antiguo español medieval en Cataluña*, vol. I, Barcelona 1974, p. 93-330.
- GUDIOL, J. M. i ALCOLEA, S., *Pintura gòtica catalana*, Barcelona 1986.
- GUDIOL, J. M. i altres, *Historia de la pintura en Cataluña*, Madrid s/d.
- HERMANO DE LA CARIDAD, *Los Hermanos del Hospital de la Santa Cruz*, Barcelona 1935.
- HERNÁNDEZ, F., *La beneficencia en España*, vol. I, Madrid 1876.
- HERNÁNDEZ, J. E. i altres, *Arquitectura de Barcelona. Guía*, Barcelona 1989.
- HERNANDO, J. L., "Los artistas llegados al foco barcelonés durante el gótico internacional (1390-1450): procedencia, actividad y posible asentamiento. Aspectos documentales", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 359-388.
- JUNCÀ, J. M., *L'hospital de Sant Llàtzer, notes històriques*, Barcelona 1982.
- LALLEMAND, P., *Histoire de la charité*, París 1906.

LAMPÉREZ, V., *Arquitectura civil española del siglo I-XVIII*, vol. II, Madrid 1922.

— *Historia de la arquitectura cristiana en la Edad Media, según el estudio de los elementos y los monumentos*, vol. II-III, Madrid 1930.

LARRUCEA, C., "El govern de l'hospital a través de la butlla institucional", *Sant Pau* 6, vol. II, 1981, p. 46-49.

— "Los protocolos (1846)", *Sant Pau* 4, vol. VIII, Barcelona 1989, pàgs. 52-55.

LARRUCEA, C.-ARAGÓ, A. M., "El document fundacional de l'Hospital de Santa Creu", *El Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo*, Barcelona 1971, p. 25-30.

LARRUCEA, C. i altres, "Arxiu de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau", *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya* 5, Departament de Cultura, Barcelona 1992, p. 385-404.

LAVEDAN, P., *L'architecture gothique religieuse à Catalogne, Valence et Bâle*, París 1935.

LEISTIKOW, D., *Edificios hospitalarios en Europa durante diez siglos. Historia de la arquitectura hospitalaria*, C.H. Boehringer Sohn. Ingelheim am Rhein 1967.

LLOPIS, A., "Historia y leyenda de la capilla de Marcús", *Barcelona Atracción* 337, 1953.

LÓPEZ, A.-BELTRAN, J., "Resultats de l'excavació arqueològica a l'església i a l'hospital de Sant Llàtzer", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 51-71.

MADURELL, J. M., "Los contratos de obras de protocolos notariales y su aportación a la historia de la arquitectura (s. XIV-XVI)", *Estudios históricos y Documentos de los Archivos de Protocolos* I, 1948, p. 105-199.

Manual de Novells Ardits. Dietari de l'Antic Consell Barceloní, Barcelona 1970.

MARSÀ, F., *Onomàstica barcelonina del segle XIV*, Barcelona 1977.

MARTINELL, C., "Els hospitals medievals catalans", *Pràctica Mèdica* 27, 1935, p. 109-132.

— "Les Hôpitaux", en *L'architecture gothique civile en Catalogne*, Mataró 1935, p. 51-67.

— "L'architecture gothique civile en Catalogne", en *L'architecture gothique civile en Catalogne*, Mataró 1935, p. 138-144.

— "El viejo hospital de la Santa Cruz", *Destino* 863, 1954, p. 3-5.

MARTINELL, C., "L'art de transició al gòtic", *Art Català* I, Barcelona 1957, p. 253-287.

MAS, J., *Notes històriques del bisbat de Barcelona*, vol. XIII, Barcelona 1921.

— "Fundació de l'—
Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo 2, vol. I, 1927, p. 123-125.

— -"Fundació de l'—
 dació", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 3, vol. I, 1927, p. 185-189.

— -"Fundació de l'—
 dació (conclusió)", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 4, vol. I, 1927, p. 235-239.

— -"Fundació de l'—
 fícia", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 5, vol. I, 1927, p. 289.

MAYER, M. i altres, "Los materiales lapídeos reaprovechados en construcciones medievales en Catalunya. La ciudad de Barcelona y su entorno", *Artistes, artisans et production artistique du Moyen Age*, vol. II, París 1983, p. 529-558.

MENA, J. M. DE, *Curiosidades y leyendas de Barcelona*, Barcelona 1990.

MORENO, J. M., "Els sistemes constructius al llarg de l'evolució de la coberta de Sant Llàtzer (Barcelona)", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VI, 1994, p. 81-86.

NADAL, J. M., *Historia, leyenda, anecdotario y dogma del Hospital de la Santa Cruz*, Barcelona 1955.

NOGUERA, R., "La doble redacción de los antiguos documentos notariales en Cataluña", *Anales de la Academia Matritense del Notariado*, XXII, 1978, p. 335-356.

PAGAROLAS, L., "Recull d'anotacions esparses dels protocols medievals barcelonins", *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, vol. 1, Barcelona 1988, p. 61-90.

— "Notariat i cultura: els registres notariais", *Actes del I Congrés d'Història del Notariat Català*, Barcelona 1994, p. 330-350.

PÉREZ, A., "El hospital de San Lázaro o casa dels malalts o masells", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, Barcelona 1980.

PI, A. A., *Barcelona antigua y moderna*, vol. II, Barcelona 1854.

- PIFARRÉ, D., "Dos visitas de comienzos del siglo XIV a los hospitales barceloneses d'en Colom y d'en Marcús", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, vol. II, Barcelona 1981-1982, p. 81-93.
- PIFARRER, P.-PI, F., *Recuerdos y bellezas de España. Cataluña*, Barcelona 1839.
- *España. Sus monumentos y artes. Su naturaleza e Historia. Cataluña*, vol. I, Barcelona 1884.
- PUIG, F., "La beneficencia barcelonesa", *Boletín de la Sociedad de Atracción de Forasteros* 36, 1918, p. 10-49.
- PUIG i CADAFALECH, J., "Edificis de l'Hospital de la Santa Creu i la Casa de la Convalescència", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. VIII, 1936, p. 35-38.
- RAFOLS, J. F., *Diccionario Biográfico de Artistas de Cataluña. Desde la época romana a nuestros días*. Barcelona 1951.
- RICHERT, G., *La pintura medieval catalana*, Barcelona 1926.
- RIERA, A.-FELIU, G., "Activitats econòmiques", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada* (s. XIV i XV), Barcelona 1992, p. 137-272.
- RIU, M., "Contribution à l'étude des techniques de construction au Moyen-Age. Parements, modules et outils", *Histoire des techniques et sources documentaires, Actes du Colloque du G. I. S.*, Ais de Provença 1982, p. 53-70.
- ROCA, J. M., *La medicina catalana en temps del rei Martí*, Barcelona 1919.
- *Ordinacions de l'Hospital de la Santa Creu (any MCCCCXVII)*, Barcelona 1920.
- *Los hospitales de la Santa Cruz III-IV*, 1921-1922, p. 5-87.
- *L'Hospital migeval de Sant Macià*, Barcelona 1926.
- *Orígens de l'Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 1, 1927, p. 67-68.
- "Concòrdia entre l'Hospital de la Santa Creu", *Anales del Hospital de la Santa Cruz y de San Pablo* 6, 1927, p. 341-342.
- SANPERE, S., *Los cuatrocentistas catalanes. Historia de la pintura en Cataluña en el siglo XV*, 2 vol., Barcelona 1906.
- *Topografía antigua de Barcelona. Rodalia de Corbera*, 2 vol., Barcelona 1890.
- SAURÍ, M.-MATAS, J., *Manual histórico, topográfico, estadístico y administrativo o sea guía general de Barcelona*, Barcelona 1849.

- SIVILLA, T., *Apuntes históricos sobre el Hospital de Barcelona, Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, vol. III, Barcelona 1880, p. 41-70.
- SOLÀ, F., *La parròquia de Nostra Senyora del Carme de Barcelona*, Barcelona 1933.
- SUREDA, M., "Espai i decoració a l'església de Sant Llützer de Barcelona", *Lambard. Estudis d'Art Medieval* VII, 1994, p. 77-80.
- SUREDA, J., "Art, pensament i cultura", *Història de Barcelona*, 3. *La ciutat consolidada* (s. XIV-XV), Barcelona 1992, p. 313-354.
- *El gòtic català*, Barcelona 1977.
- TERÉS, M. R., "Arnau Bargués, arquitecto de la ciudad de Barcelona: nuevas aportaciones documentales", *Boletín del Museo e Instituto Camón Aznar* IX, 1982, p. 72-86.
- *L'Arquitectura*. Reixac, escultor
Estudis d'Art Medieval VIII, 1987, p. 171-181.
- "El Palau del R
Bargués i François Salau", *D'Art* 16, 1990, p. 19-39.
- *Arquitectura*. Escultura antigua y medieval, vol.
I, Barcelona 1997, p. 210-327.
- TORRES, L., "Función de nervios y ojivas en las bóvedas góticas", *Investigación y Progreso* XVI, 1945, p. 214-231.
- *Arquitectura*. Historia universal del Arte
Hispanico, vol. VII, Madrid 1952, p. 150-257.
- "Naves cubiertas con machones al siglo
de madera sobre arcos transversales", *Archivo Español del Arte*
125-128, vol. XXXII, 1959.
- "Naves cubiertas
partir del siglo III", *Archivo Español del Arte* 129-132, vol. XXXIII,
1960, p. 19-43.
- UDINA, F. i altres, *Barcelona, vuit segles d'història*, Barcelona 1963.
- *L'Hospital de Santa Creu i de Sant Pau. L'Hospital de Barcelona*, Barcelona 1971.
- VALLESCÁ, A., *Las calles de Barcelona desaparecidas. Relación histórica desde la época remensa hasta el siglo XX*, Barcelona 1945, col. I. *Monografías Historia de Barcelona* 2.
- VANDEKERCHOVE, C., "L'iconographie médiévale de la construction", *Les bâtisseurs des cathédrales gothiques*, Strasburg 1989.
- VERRIÉ, F.-P., "Los hospitales barceloneses anteriores al de la Santa Cruz", *Divulgación Histórica* IV, Barcelona 1947, p. 177-181.
- *El Hospital de la Santa Cruz*
IV, 1947, p. 182-186.

VERRIÉ, F.-P., "La capilla de San Lázaro", *Barcelona. Divulgación Histórica* IV, 1947, p. 100-104.

— "Un arquitecto y sus obras", *Barcelona. Divulgación Histórica* IV, 1947, p. 146-152.

— "Obras en la actualidad", *Barcelona. Divulgación Histórica* VII, 1950, p. 55-59.

— "La Arquitectura Religiosa", *Barcelona. Divulgación Histórica* VII, 1950, p. 295-330.

— "La Pintura", *Barcelona. Divulgación Histórica* VII, 1950, p. 381-414.

VILA, P.-CASASSAS, Ll., *Barcelona i la seva rodalia al llarg del temps*, Barcelona 1974.

VILARRUBIAS, F. A., *Noticia histórico-arquitectónica de los edificios del antiguo Hospital de la Santa Cruz y Casa de Convalecencia de San Pablo de la ciudad de Barcelona (1401-1928)*, Barcelona 1969.

VINYOLES, T.-GONZÁLEZ, M., "Els infants abandonats a les portes de l'Hospital de Barcelona", *La pobreza y la asistencia a los pobres en la Cataluña medieval*, 2 vol., Barcelona 1982, p. 191-285.

VOLTES, P., *Historia de su Montjuich y su castillo*, Barcelona 1960.

YARZA, J., "La Edad Media", *Historia del arte hispánico*, vol. II, Madrid 1982.

— "El pintor de la Cataluña en torno al gótico catalán", *Boletín del Instituto Camón Aznar* XX, 1985, p. 31-57.

— "La pintura en el estudio de la arquitectura gótica catalán", *Boletín del Instituto Camón Aznar* XX, 1985, p. 129-169.

APÈNDIXS I ÍNDEXS

I

APÈNDIX DELS PROFESSIONALS RELACIONATS AMB L'OBRA DE L'HOSPITAL

Arran del desconeixement, en termes generals, de quins eren els procediments que a l'època medieval regulaven l'organització laboral dels gremis o dels artistes i artesans que prenen part en una obra, m'ha semblat escaient d'aportar un apèndix dels professionals documentats que intervingueren en la fàbrica de l'Hospital de la Santa Creu, una de les construccions més importants de la Barcelona de principis del segle xv, juntament amb la Catedral i la Casa de la Ciutat, i intentar esbrinar, en la mesura que les dades ho permetin, la interrelació i el sistema de treball que van establir.

Com ja hem vist, aquests professionals formen un conjunt molt heterogeni: molers, traguers de pedra, mestres de cases, manobres, rajolers, guixaires, areners, fusters... Tots ells, com si es tractés d'un engranatge de rellotgeria, van anar aportant materials i contribuint amb molts jornals durant anys, tot seguint un ordre i una cadència que devien marcar tant els administradors, d'acord amb les disponibilitats econòmiques, com els mestres de cases, segons el progrés de l'edificació.

Per començar, hom pot constatar que la majoria de molers disposaven del seu propi tall a la pedrera de Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol, de manera que vengueren a l'hospital el dret d'extreure'n pedra. Així, sabem que la pedra fou subministrada pels molers Pere de Pla, Bernat Ponç, Pere Icart i Antoni Miquel, el qual també es dedicava a escairar-la. En canvi, altres molers, com ara Jaume Granell, Nicolau Cigar i Berenguer Batlle, es van dedicar a extreure pedra d'un tall que l'hospital tenia a Montjuïc per tal de construir la sagristia, com probablement també féu el moler Salvador Lluell. A semblança dels molers, alguns mestres de cases comptaven també amb el seu propi tall, de manera que vengueren igualment el dret d'exploitar-ne la pedra. Aquests mestres de cases, tanmateix, no

participaren en l'obra. Coneixem els noms de Francesc Marc, mestre d'obra a la Seu de Barcelona, Pere Salgueda, Guillem sa Longanyola, Bartomeu Massafrets, Francesc Maranyà, el qual també apareix als treballs a les escriptories de la plaça de Sant Jaume i, en col·laboració amb Arnau Bargués, a les obres de la façana de la Casa de la Ciutat. Contràriament, els mestres de cases Eimeric Oliver, Joan Fàbregues, Francesc Costa, que juntament amb Arnau Bargués féu encàrrecs de compra de material, i el seu fill Miquel Costa s'encarregaren d'escairar pedres. Quant al transport d'aquest material, només tenim notícia del tragner Pere Bonet, el qual carretejava la pedra fins a l'obra.

Uns altres mestres de cases s'ocuparen en la construcció de les diferents dependències i parts de l'edifici, si bé d'alguns, com per exemple Joan Sobrevila, Pere Ferrer i Joan Galí, ignorem quina fou l'activitat que desenvoluparen. Pel que fa al paper que representa el mestre de cases Arnau Bargués, que treballà a la façana de la Casa de la Ciutat i al Palau Reial de Poblet, hem de pensar que els seus treballs se cenyiren fonamentalment a tasques d'assessorament tècnic del projecte; d'altra banda, dels mestres de cases Andreu Joan, Joan Enric i Pau Mateu, que participà en obres de reparació a l'hospital de Santa Margarida i hi aportà materials, sabem que només hi contribuïren amb els seus jornals, a diferència d'uns altres, per exemple el mestre de cases Miquel Oliver, que feren diverses aportacions de material.

El reconegut Guillem Abiell, que va dirigir les obres de les esglésies de Santa Maria del Pi, de Santa Maria del Carme, de Montsió, de Sant Jaume i d'altres edificis civils, assumí l'encàrrec d'aixecar el claustre agafant com a col·laboradors els mestres de cases Pere Gabiol, Bernat Estrany, Bartomeu sa Mora, Miquel Riugall, Guillem Roure, Pericó, Bartomeu Rainers i Jaume Cabrer, a més a més dels manobres Joan de Lisbona, Joan Bartomeu, Rodrigo, Pere Serra i Joan Passallo, el seu propi servent Antoni, i un esclau seu anomenat Joan.

El mestre de cases Guerau Vanover assumí la tasca de cobrir una part de la teulada de la nau de llevant que havia embigat el fuster Antoni Fàbregues, mentre que el mestre Pere Saranyena s'encarregà de cobrir una part de la teulada de la segona meitat de l'ala septentrional.

Ultra el guix que forní el fuster Arnau Sala, les aportacions d'aquest material i de calç anaren a càrrec dels guixaires Bernat Mulner, Gabriel Sabater, Bernat Corts i el seu fill Jaume Corts. Quant al subministrament de teules i rajoles, hem constatat la presència de nombrosos rajolers. D'una banda, Guillem Moreres, Bernat Rovira, Joan Ferran, Bartomeu Cebrià, Jaume Osona i Joan Ribot, que in-

tervingué en les obres de reparació de l'hospital de Santa Margarida, i de l'altra, Pere Tranyer, Pere Antic, Domènec Sanç i Oliver Bretó, els quals participaren, a més a més, en diverses obres a la ciutat. De l'argila i de la sorra, se n'encarregà l'arener Joan de Puig.

Els treballs de fusteria abracen tant el subministrament de fusta per a bastides, armadures de voltes i embigats de sostres, activitats en què s'ocuparen el veler Antoni Torra, el fuster Bartomeu Palomeres i el fuster Antoni Fàbregues, el qual cobrí una part de la nau de llevant, com els jornals que hi esmerçaren els fusters Rafael Colomer, Antoni Comes, Pere Sanou i Pere Dianet, que a més dels treballs a la farmàcia de l'Hospital prengué part en les obres de reparació de l'hospital de Santa Margarida, a l'igual de Joan Clusa, que hi participà amb el seu fill i el seus col·laboradors Salvador Vilaric i Climent Batlle.

Pel que fa a la fusteria, cal esmentar la intervenció dels fusters Francesc Colomer, Pere Dianet, Bartomeu Fuster, Bartomeu Barrida i Joan Clusa adreçada a reparar i canviar mobiliari, principalment llits.

Els pocs elements escultòrics documentats s'atribueixen al picapedrer Berenguer Samuntà, en concret, tres claus de volta destinades molt probablement al claustre, i a l'escultor Llorenç Reixac —conegut pels seus treballs escultòrics a la catedral de Barcelona—, el qual representà i pintà les imatges de sant Pere i sant Pau en dues claus de volta.

Quant a les representacions pictòriques, ultra les pintures que feu el pintor Antoni Dalmau a l'hospital, cal destacar el retaule de l'altar major, dedicat a la invocació de la Santa Creu, obra dels pintors Pere Terrés i Francesc Vergós.

Les referències a peces d'orfebreria ens porten fins als argenters Ramon Valls, que va realitzar una custòdia per a l'església, i Marc Canyes —conegut pel reliquiari de la Santa Espina de la Seu de Barcelona i els bordons de Sant Joan de les Abadesses—, al qual se li encarregaren diversos objectes litúrgics, si bé finalment fou cancel·lada la comanda.

Per acabar, hem de referir-nos al cortiner Joan Ballester, que va fer una cortina de colors per a l'altar major, i al perpunter Ponç Colomer —encarregat de pintar i restaurar els entremesos del Corpus a la Casa de la Ciutat—, el qual realitzà i pintà un entremès; d'altra banda, el fuster Joan Frau portà a cap la realització d'una nova caixa per guardar diners i el pintor Joan Materes la pintà, mentre que el ferrer Lluís de Puig aportà cadenats, claus i arnelles, i el ferrer Salvador Vives, ferramenta en general.

Areners

PUIG, Joan de. Ciutadà de Barcelona, 170.

Argenters

CANYES, Marc. Ciutadà de Barcelona, 232.

VALLS, Ramon. Ciutadà de Barcelona, 264.

Cortiners

BALLESTER, Joan. Ciutadà de Barcelona, 185.

Escultors

REIXAC, Llorenç. Ciutadà de Barcelona, 215.

Fusters

BARRIDA, Bartomeu. 206.

CLUSA, Joan. Ciutadà de Barcelona, 261, 262, 263, 266, 274, 282, 287, 294, 296.

COLOMER, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 200.

COLOMER, Rafael. Ciutadà de Barcelona, 234.

COMES, Antoni. Ciutadà de Barcelona, 271, 275.

DIANET, Pere. Ciutadà de Barcelona, 176, 190, 192, 195, 198, 202, 203, 211, 227.

FÀBREGUES, Antoni. Ciutadà de Barcelona, 97, 121, 122, 125, 150, 157.

FRAU, Joan. 229.

FUSTER, Bartomeu. 206.

PALOMERES, Bartomeu. Ciutadà de Barcelona, 213.

SALA, Arnau. Ciutadà de Barcelona, 233.

SANOU, Pere. 294.

Ferrers

PUIG, Lluís de. Ciutadà de Barcelona, 230.

VIVES, Salvador. Ciutadà de Barcelona, 252.

Guixaires

CORTS, Bernat Çes. *Vid.* CORTS, Bernat.

CORTS, Bernat. Pare de Jaume Corts. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 85, 221.

CORTS, Jaume. Fill de Bernat Corts. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 85.

MULNER, Bernat. De la parròquia de Santa Tecla de Sitges, 4.

SABATER, Gabriel. Ciutadà de Barcelona, 201, 286.

Manobres

BARTOMEU, Joan. 207.

LISBONA, Joan de. 207.

PASSALLO, Joan. 207.

RODRIGO, 207.

SERRA, Pere. 207.

Mestres de cases

ABEL, Guillem. *Vid.* ABIELL, Guillem.

ABIEL, Guillem. *Vid.* ABIELL, Guillem.

ABIELL, Guillem. Ciutadà de Barcelona, 141, 142, 186, 187, 189, 207.

BARGÉS, Arnau. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

BARGUÉS, Arnau. Ciutadà de Barcelona, 101, 122, 124.

BARGUÉS, en. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

BERGÉS *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

BERGUÉS, Arnau. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

CABRER, Jaume. 207.

COSTA, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 67, 124.

COSTA, Miquel. Ciutadà de Barcelona. Fill de Francesc Costa, 67.

ENRIC, Joan. Ciutadà de Barcelona, 270.

ESTRANY, Bernat. 207.

FÀBREGUES, Joan. Ciutadà de Barcelona, 67.

FERRER, Pere. 88.

GABIOL, Pere, 187.

GALÍ, Joan. 88.

JOAN, Andreu. Ciutadà de Barcelona, 269.

LONGANYOLA, Guillem. Ciutadà de Barcelona, 79.

MARANYÀ, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 103, 107, 108, 109.

MARC, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 36, 77.

MASSAFRET, en. *Vid.* MASSAFRETS, Bartomeu.

MASSAFRETS Bartomeu. Ciutadà de Barcelona, 35.

MATEU, Pau. Ciutadà de Barcelona, 267, 270, 276, 285.

MÓRA, Bartomeu sa. 207.

OLIVER, Eimeric. Ciutadà de Barcelona, 67.

OLIVER, Miquel. Ciutadà de Barcelona, 284.

PERICÓ. 207.

RAINERS, Bartomeu. 207.

RIUGALL, Miquel. 207.

ROURE, Guillem. 207.

SALGUEDA, en. *Vid.* SALGUEDA, Pere.

SALGUEDA, Pere. Ciutadà de Barcelona, 38, 118, 153, 160, 165.

SARANYENA, Pere. Ciutadà de Barcelona, 297.

SAUGUEDA, Pere. *Vid.* SALGUEDA, Pere.

SOBREVILA, Joan. 88.

VANOVER, Guerau. Ciutadà de Barcelona, 177, 183.

Molers

BATLLE, Berenguer. Ciutadà de Barcelona, 245.

CIGAR, Nicolau. Ciutadà de Barcelona, 245.

GRANELL, Jaume. Ciutadà de Barcelona, 245.

ICART, Pere. Ciutadà de Barcelona, 268.

LLUNELL, Salvador. Ciutadà de Barcelona, 251.

MIQUEL, Antoni. 278.

PLA, Pere de. Ciutadà de Barcelona, 37.

PONÇ, Bernat. Ciutadà de Barcelona, 159.

Perpunterers

COLOMER, Ponç. Ciutadà de Barcelona, 189.

Picapedrers

SAMUNTÀ, Berenguer. Ciutadà de Barcelona, 210.

Pintors

DALMAU, Antoni. Ciutadà de Barcelona, 265.

MATERES, Joan. Ciutadà de Barcelona, 231.

TERRÉS, Pere. Ciutadà de Barcelona, 246, 247, 248, 249, 250.

TERRERS, Pere. *Vid.* Terrés, Pere.

VERGÓS, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 246, 247, 248, 249, 250.

VERGÓS, Francesc. Ciutadà de Barcelona. Pare de Francesc Vergós, 250.

VERGÓS, Francí. *Vid.* VERGÓS, Francesc.

Rajolers

ANTIC, Pere. Ciutadà de Barcelona, 70, 93.

BRETÓ, Oliver. Ciutadà de Barcelona, 205.

CEBRIÀ, Bartomeu. Ciutadà de Barcelona, 218, 235.

FERRAN, Joan. Ciutadà de Barcelona, 217.

MORERES, Guillem. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 101.

OSONA, Jaume. Ciutadà de Barcelona, 272.

RIBOT, Joan. Ciutadà de Barcelona, 273.

ROVIRA, Bernat. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 124.

SANÇ, Domènec. Ciutadà de Barcelona, 151, 166, 180, 204, 216.

TRANYER, Pere. Ciutadà de Barcelona, 68, 84, 156.

TRANXER, Pere. *Vid.* TRANYER, Pere.

Velers

TORRA, Antoni. Ciutadà de Barcelona,
83.

Traginers de pedra

BONET, Pere. Ciutadà de Barcelona,
279, 281.

II

ÍNDIX TOPONOMÀSTIC GENERAL

— A —

- ABADAL, Salvador. Estudiant d'arts, 222.
- ABELLA, Pere sa. Corredor públic. Ciutadà de Barcelona, 96, 144.
- ABEL, Guillem. *Vid.* Abiell, Guillem.
- ABIEL, Guillem. *Vid.* Abiell, Guillem.
- ABIELL, Guillem. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 141, 142, 166, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 196, 207, 209, 214.
- ADROVER, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 197, 214.
- AGANI, Bernat. Candelero de cera. Ciutadà de Barcelona, 102.
- AGNÈS. Esposa de Joan Gomis, 151.
- AGRAMUNT, Pere. Notari públic. Procurador, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 184, 186, 187, 188, 190-194, 197, 198, 208.
- AGREMUNT, Pere. *Vid.* AGRAMUNT, Pere.
- AGUILAR, Hugo d'. De la vila de Cardona, 11.
- AGULLANA, Antoni. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 255.
- AGUSTÍ, Antoni. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 126.
- AIMARIC, Pere. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 74.
- AIMERIC, Pere. Notari públic de la vila de Molins de Rei, 154.
- ALAGOT, Bernat. Paraire de llana. Ciutadà de Barcelona, 189.
- ALAMANDA. Esposa de Francesc Maranyà, 103, 107.
- ALAMANY, BERENGUER. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 234.
- ALAMANY, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 252.
- ALANIGÀVER, Genís. Ciutadà de Barcelona, 120.
- ALANYÀ, Guillem. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador i rector de l'Hospital de la Santa Creu, 102, 104, 105, 107, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 127, 128, 129, 133, 135, 138, 139.
- ALBAREDA, n'. 68.
- ALBINYANA, Pere. Ciutadà de Barcelona, 119.
- ALBURQUERQUE, Elionor d'. Esposa del rei Ferran I de Catalunya-Aragó, dit d'Antequera, 189.
- ALDOMAR, Jaume. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 104, 111, 135, 139, 146.
- ALDONYAR, Jaume. *Vid.* ALDOMAR, Jaume.
- ALEGRE, Francesc. Mercader. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 253.

ALEGRE, Pere. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona. Procurador de Jaume Aldomar, 135.

ALOI, Bernat. Mercader. Ciutadà de Perpinyà, 38.

ALTURA. Municipi de l'Alt Palància, a Castelló de la Plana, 5, 6, 9, 21.

ALZINA, Gaspar. Mercader. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 252.

ANGLESOLA. Universitat a l'Urgell, 94.

ANLOGUER, Pere. Prevere procurador de Joan Muntlor, 256.

ANTIC, Lleonard. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 232.

ANTIC, Pere. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 70, 93.

ANTONI. Servent de Guillem Abiell, 207.

ANTONI. Resident amb Bartomeu Fuster, 206.

ANTÒNIA. Esposa de Jaume Ferrer, conegut també com Bordelet, 89, 90, 98, 187.

ANTÒNIA. Esposa de Joan Feliu, 256.

ANTÒNIA. Esposa de Pere Monjo, 54, 56.

ANTÒNIA. Esposa de Guillem Maimó, 147, 148, 149.

ARANYÓ, Francesc. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 55, 65.

ARCERS, Pere. Notari públic de Perpinyà, 68.

ARMENGOL, Francesc. Pagès. Ciutadà de Barcelona, 224.

ARMENGOL, Galceran. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.

ARMENGOL, Joan. Bisbe de Barcelona, 1, 8, 138.

ARNAU, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 87, 86.

ARSENDA. Esposa de Berenguer Tàpies. Casada en primeres núpcies amb Bernat Tortosa, 86.

AVELLA, n'. Carrer de Barcelona, 104.

AVERCÓ, Lluís d'. Ciutadà de Barcelona, 66.

AVINYÓ. Ciutat, 8, 10.

AXEMIS, Jaspert d'. 251.

— B —

BADIA, Pere sa. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.

BADIA, Guillem sa. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 130.

BAGES, Joan. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 7, 11, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 49, 62, 64, 68, 69, 71, 72, 73, 83, 84, 85, 86, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 103, 114, 120, 125.

BAGUÉS, Guerau Joan. Escrivà. Notari. Habitant de Barcelona, 260, 262.

BUIGUÉS, Guerau Joan. *Vid.* Bagués, Guerau Joan.

BAIGUES, Guerau Joan. Notari de Barcelona, 266.

BALASTER, Joan. *Vid.* BALLESTER, Joan.

BALDI, Vicenç. Prevere. Oriünd de Nîmes, bisbat de Besiers (França). Habitant de Barcelona, 106, 144.

BALLESTER, Joan. Cortiner. Ciutadà de Barcelona, 187.

BARAU, Francesc. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 11, 36, 39, 40, 42, 43, 49, 62, 66, 67, 68.

BARCELÓ, Bernat. Espòs de Francesca, 111.

BARCELONA. Ciutat, *passim*.

BARGÉS, Arnau. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

BARGUÉS, Arnau. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 101, 122, 124, 127, 130, 135, 172.

BARGUÉS, en. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.

BARGUÉS, Jaume. Escrivà de Barcelona. Fill d'Arnau Bargaés, 172.

BARRALL, Joan. Ferrer. Ciutadà de Barcelona, 212.

BARRIDA, Bartomeu. Fuster, 206.

BARTOMEU, Joan. Manobre, 207.

BASOL, Francesc. Moler. Ciutadà de Barcelona, 86.

- BASSOT, Pere. Corredor públic, 238.
- BASTIDA, Bernat de. Ciutadà de Barcelona, 257, 258.
- BASTIDA, Joan sa. Batlle de Barcelona, 6.
- BATLLE, Climent. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 295, 298.
- BATLLE, Berenguer. Moler. Ciutadà de Barcelona, 245.
- BAULUCIO, Agnès de. Priora del monestir de Sant Pere de les Puelles de Barcelona, 251.
- BEATRIU. Esposa de Francesc Bussot, 253.
- BELLOC, Pere de. Ciutadà de Barcelona, 92.
- BENAGES, Pere. Prevere i rector de l'església del Papiol, 150.
- BENAGES, Pere. Prevere i procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 139, 143, 144.
- BONET, Mateu. Seller. Ciutadà de Barcelona, 155.
- BONET. Papa Benet XIII, 8, 10, 74, 75, 228.
- BERGA, Bernat, 7.
- BERGÉS. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.
- BERGUÉS, Arnau. *Vid.* BARGUÉS, Arnau.
- BERTRAN, Berenguer. Patró de barca. Ciutadà de Barcelona, 49, 50.
- BERTRAN, Pere. Patró de barca. Ciutadà de Barcelona, 54, 56.
- BERVIESCA, J. DE. 10.
- BESIERS. Bisbat de França, 106.
- BESORA. Canonge del monestir de Santa Eulàlia de Barcelona, 1, 8.
- BESTIDA, Bernat de. *Vid.* BASTIDA, Bernat de.
- BIGUES, Ramon. Flaçader. Ciutadà de Barcelona, 117.
- BLADES, Miquel ces. Escrivà de ració de l'Hospital de la Santa Creu, 227.
- BLANCA. Esposa de Ramon Serra, 86.
- BLANCHA, Pere. De la vila de Perpi nyà, 266.
- BLANES, Ramon de. Cavaller, 91.
- BLANQUER, Pere. Peller. Habitant de Barcelona, 187.
- BOFILL, Gabriel. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 227, 228, 237, 240, 243, 244, 248, 250, 251.
- BOFILL, Vicenç. Notari, 250.
- BONET, Bernat de. Ciutadà de Barcelona, 235, 238, 239, 244, 251.
- BONET, Bernat de. Mercader. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 252.
- BONET, Esteve. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 42.
- BONET, Mateu. De la parròquia de Sant Boi, 104.
- BONET, Pere. Traginer de pedra. Ciutadà de Barcelona, 286, 287.
- BONOMICHI, Miquel. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 257.
- BONONATA. Esposa de Guerau Massana, 69.
- BOQUERIA. Portal de Barcelona, 104.
- BORDELET. *Vid.* FERRER, Jaume.
- BORDELET, en. *Vid.* FERRER, Jaume.
- BORDELET, esposa d'en. *Vid.* ANTÒNIA.
- BORRÀS, Pere. Ciutadà de Barcelona, 87.
- BORRASSÀ, Lluís. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 2, 3.
- BORRELL, Pere. Falconer, 99.
- BOSC, Joan. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 219, 220, 223.
- BOSC, Joan. Escrivà de Barcelona, 271, 272, 273, 274, 275, 276.
- BOSC, Miquel de. Ciutadà de Barcelona, 220.
- BOSCÀ, Pere. Ciutadà de Barcelona, 219, 222.
- BOSOT, Francesc. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 111.
- BOU, Bernat. Escrivà de Barcelona, 225.
- BOU, Joan. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 208.
- BOXET, Nicolau. Seller. Ciutadà de Barcelona, 42.

- BRETÓ, Oliver. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 205.
- BRUGUERA, Joan. Guardià. Resident amb Jaume de Todonyà, 39.
- BRUGUERA, Joan. Clerge tonsurat, 11.
- BRULLES, Nicolau de. Clerge tonsurat, 111, 114, 115.
- BRUNET, Joan. Prevere de Barcelona. Prior de l'Hospital de la Santa Creu, 228, 232, 234, 235.
- BRUNET, Pere. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 145.
- BUÇOT, Antoni. Conseller de la ciutat de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 8, 133, 135, 138, 139, 144, 145, 219.
- BURGES, JOAN. Corredor públic de Barcelona, 167.
- BURGOS, Arnau de. 257.
- BURGUÉS, Simó. Escuder. Ciutadà de Barcelona, 94, 96.
- BUSQUETS, Joan. Boter. Ciutadà de Barcelona, 175.
- BUSSOT, Antoni. *Vid.* BUÇOT, Antoni.
- BUSSOT, Bernat. Ciutadà de Barcelona. Propietari d'una torre a la parròquia de Sant Andreu de Palomar, 144.
- BUSSOT, Francesc. Ciutadà de Barcelona, 253.
- BUSSOT, Franciscó. Fill d'Antoni Buçot, 144.
- CAMPO, Joan de. Ciutadà de Barcelona, 111.
- CAMPS, Bernat. Escrivà de Barcelona, 297.
- CANALS, Miquel. Prevere de Barcelona. Recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 219, 220.
- CANYES, Marc. Argenter. Ciutadà de Barcelona, 232.
- CANYÍS, Marc. Notari públic. Escrivà jurat de la batllia de Barcelona, 74.
- CAPELLA, Pere. Sabater. Habitant de Barcelona, 181.
- CARBÓ, Galceran. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 255.
- CARBONELL, Berenguer. Teixidor de lli. Ciutadà de Barcelona, 99.
- CARBONELL, Galceran. 294.
- CARBONELL, Guillem. Canonge de la Seu de Barcelona, 1, 8.
- CARBONELL, Guillem. Sagristà. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 219.
- CARBONELL, Pere Miquel. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 256.
- CARBOT, Bernat. 244.
- CARDEDEU. Església de, 96.
- CARDONA. Vila, 11.
- CARDONA, Jaume. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 247.
- CARDONA, Jaume. Corredor públic de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 100, 102, 104, 111, 114, 120, 127, 129, 133, 135, 144, 145.
- CARDONA, Lluís. Escrivà. Habitant de Barcelona, 278, 279, 280.
- CARDONA, Pere. Prevere i prior de l'Hospital de la Santa Creu, 68, 69, 71-73, 78-82, 84, 85, 89-90, 92, 93, 97-99, 101-103, 106-110, 118, 121-127, 130-133, 136, 139-145, 147-154, 156-159, 160-164,

— C —

- CABANELLES, Guillem de. Carnisser. Ciutadà de Barcelona, 105.
- CABRER, Jaume. Mestre de cases, 207.
- CABRERA, Joan. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 250.
- CADIRETA, Bernat. Corredor. Ciutadà de Barcelona, 7, 86.
- CALOBRANT, na. Carrer de Barcelona, 196.
- CAMÓS, Francesc de. Ciutadà de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 188.

- 165, 171, 183, 185-187, 193, 194, 202, 229-230.
- CARMA. *Vid.* CARME, el.
- CARME, el. Carrer de Barcelona, també anomenat Carmelo, 66, 76, 81, 89, 90, 98, 111, 154.
- CASA DE LA CARITAT, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 48, 50, 62.
- CARPENTRÀS. Vila de la Provença a Occitània, 74, 75.
- CARRERA, Bernat sa. Receptor i distribuïdor de l'Hospital de la Santa Creu, 226, 227.
- CASSABÓ, en, 76.
- CASTANYER, Francesc. Doctor en ambdós drets i arxidiaca del Vallès, 1, 8.
- CASTELL NOU, a la ciutat de Barcelona, 260.
- CASTELL, Guillem. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 91.
- CASTELLÓ, Jaume. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 93.
- CAVALLER, Jaume. Ciutadà de Barcelona. Propietari d'una torre a sa Famada, 127, 135.
- CEBRIÀ, Bartomeu. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 218, 235.
- CERDÀ, Joan. Escrivà de ració de l'Hospital de la Santa Creu, 237, 238.
- CERVERA, Joan. Ciutadà de Barcelona, 147.
- CERVELLÓ. Carrer de Barcelona, 55, 64, 65, 69, 71, 99, 110, 117, 126, 152, 236.
- CIGAR, Antic. Ciutadà de Barcelona, 104.
- CIGAR, Nicolau. Moler. Ciutadà de Barcelona, 245.
- CIGIAR, Bernat. Candeler de cera. Ciutadà de Barcelona, 55, 65, 69.
- CIURANA, Jaume. *Vid.* SIURANA, Jaume.
- CLARA. Esposa de Lluís sa Tina, 164.
- CLARET, Pere. Moler. Ciutadà de Barcelona, 76.
- CLARIANA, Pere. Escrivà de Barcelona, 253.
- CLIMENT. Papa, Climent V, 10.
- CLOS, Francesc. Resident amb Francesc Romeu, 155.
- CLUSA, Antoni. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 254.
- CLUSA, Joan. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 260, 261, 262, 263, 266, 274, 277, 282, 287, 292, 294, 296.
- CODINA, Agustí. Mariner. Espòs de Constança. Ciutadà de Barcelona, 47, 136.
- CODINA, Agustí. Mariner. Espòs de Constança. Ciutadà de Barcelona, 47, 136.
- COLL, Jaume. Guardia. Resident amb Jaume de Todonyà, 39.
- COLL, Pere de. Metge. Ciutadà de Barcelona, 241, 242, 243.
- COLL, PERE DE. Notari. Ciutadà de Barcelona, 54, 56.
- COLLDEFRARES, Joan de. Escrivà de Barcelona, 253, 256, 257.
- COLOM, en. Hospital de Barcelona, 1, 8, 10, 98, 110, 257, 258.
- COLOM, Guillem. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 1, 7, 8, 11, 39.
- COLOMER, Francesc. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 200.
- COLOMER, Pere Joan. Prevere, 249.
- COLOMER, Pere. *Vid.* Guerau Pere.
- COLOMER, Ponç. Perpunter. Ciutadà de Barcelona, 189.
- COLOMER, Rafael. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 234.
- COMAJUNCOSA, Francesc de. Ferrer. Ciutadà de Barcelona, 35.
- COMES, Antoni. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 271, 275, 298.
- CONILL, Pere. Estudiant d'arts. Habitant de Barcelona, 145.
- COMPANY, Domènec. Espardenyer, 220.
- COMTE, Pere. Prevere i obrer de l'obra de l'Hospital de la Santa Creu, 4.
- CONILL, Bernat. Calceter. Ciutadà de Barcelona, 207.
- CONILL, Iu. Ciutadà de Barcelona, 66.

- CONOMINES, Francesc de. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 223, 232.
- CONOMINES, Joan de. Notari. Ciutadà de Barcelona, 104, 111.
- CONOMINES, Pere de. Mercader, 103.
- CONSELL DE CENT. 1, 8, 138, 143, 196.
- CONSELL DE TRENTA. 1, 8.
- CONSTANÇA. Esposa d'Agustí Codina, 47, 48, 136.
- CONSTANÇA. Esposa de Berenguer de Fàbrica, 222.
- CONSTANÇA. Esposa de Berenguer Vidal, 111.
- CONSTANÇA. Esposa de Bernat Ferrer, 139.
- CONSTANÇA. Esposa de Tomàs Llopart, 94.
- COPONS, d'en. Carrer de Barcelona, 293, 295.
- CORRIGIÀ, Bartomeu. Ciutadà de Barcelona, 14, 32, 37.
- CORTADA, Pere sa. Escriptor de la casa reial. Ciutadà de Barcelona, 21.
- CORTILS, Berenguer. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.
- CORTILS, Berenguer de. Ciutadà de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 188.
- CORTILS, Constança de. Abadessa del monestir de Santa Clara de Barcelona, 102, 120, 145.
- CORTINA, Joan. Mercader, 187.
- CORTS, Bernat ses. *Vid.* CORTS, Bernat.
- CORTS, Bernat. Pare de Jaume Corts. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 85, 221.
- CORTS, Jaume. Fill de Bernat Corts. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 85.
- CORTS, Pere. Prevere. Beneficiat a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona, 214.
- COSCOI, Guillem. Habitant de Barcelona, 64.
- Cosí, Antoni. Escriptor. Ciutadà de Barcelona, 147, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 165.
- Cosí, Nicolau. Ciutadà de Barcelona, 55.
- COSTA, Bartomeu. Mestre de cases, 225.
- COSTA, Bartomeu. Notari. Ciutadà de Barcelona, 254.
- COSTA, Francesc. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 67, 124.
- COSTA, Miquel. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona. Fill de Francesc Costa, 67.
- COSTÓ, Arnau. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 106, 124.
- COSTOI, Guillem. Guardià. Ciutadà de Barcelona, 2, 3.
- COT, Bernat sa. Ciutadà de Barcelona, 104.
- CRESTIÀ, Antoni. Argenter. Ciutadà de Barcelona, 253, 254, 256.
- Cucó, Pere. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 14, 20, 32, 33, 116.
- CUCURULLA. Nom d'una figuera al carrer de Solsamira de Barcelona, també anomenat d'en Serra, 113.
- CUIRATER, en. Carrer prop de l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona, 114.
- CUPÍ, Jaume. Argenter i sedaire. Ciutadà de Barcelona, 104, 111.
- CURBEL, Pere. Ciutadà de Barcelona, 206.
- CUTXÍ, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 270.

— D —

- DAGA, Ramon. Barber. Ciutadà de Barcelona, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 43, 44, 116.
- DALMASES, Joan. Escriptor. Ciutadà de Barcelona, 69, 104, 110, 111, 114, 118, 119.
- DALMASES, Joan. Notari. Ciutadà de Barcelona, 142, 144, 145, 177-180.

- DALMAU, Antoni. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 265.
- DARÓS, Jaume. Escrivà de Barcelona, 218.
- DEULOFEU, Guillem. De la parròquia de Sant Boi de Llobregat, 159.
- DESTORRENT, Arnau de. *Vid.* Torrent, Arnau de.
- DEVESA, Pere. Mestre de cases, 214.
- DIANET, Pere. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 176, 184, 190, 191, 192, 195, 198, 202, 203, 211, 213, 227.
- DURALL, Galceran. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 257, 258.
- DIUMER, Jaume. Poller. Ciutadà de Barcelona, 182.
- DOMÈNECH, Pere. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 183.
- DOMÈNEC, Manobre. Ciutadà de Barcelona, 283.
- DOMINGO, Pere. De la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, 68.
- DURAN, Bartomeu. Corredor públic, 242.
- DURAN, BARTOMEU. Taverner. Ciutadà de Barcelona, 259.
- DURAN, BERNAT. Ciutadà de Barcelona. Marmessor de Joan de Girona, 167, 168, 169.
- DURAN, Francesc. Ciutadà de Vic, 147.
- DURAN, Francesc. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 147, 148, 149, 155, 161.
- EIXIMENIS, Joan, 104.
- EIXIMENIS, Bartomeu. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 104, 105, 111.
- EIXIMENIS, Pere. Procurador i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 258.
- ENRIC, Joan. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 270.
- ESBERT, Tomàs. Ciutadà de Barcelona, 32, 34.
- ESPATAFORA, Astacia d'. Resident a l'Hospital de la Santa Creu, 220.
- ESPLUGUES, Bernat d'. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 4.
- ESPONA, Pere. Habitant de Barcelona, 197.
- ESPONA, Pere d'. Resident a l'Hospital de la Santa Creu, 155.
- ESQUERT, Guillem. De Vilademàger, 81, 82.
- ESTANYOL, Esteve. Escrivà de Barcelona, 259.
- ESTELA, Garcia d'. Ciutadà de Barcelona, 80, 101, 103, 135, 158, 167, 188, 193, 219, 235.
- ESTELA, Garcia d'. Lloctinent del priorat, recaptador general i procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 67, 78, 79, 166, 169-180, 182.
- ESTELA, Garcia d'. Tintorer i obrer de l'obra de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 83, 86, 91, 130, 133, 134, 142, 164, 193, 194, 195, 199, 200, 201, 203-208, 210-213, 215-218, 220, 221.
- ESTRADA, BERENGUER sa. Ciutadà de Barcelona. Marmessor de Joan de Girona, 167, 168, 169.
- ESTRANY, Bernat. Mestre de cases, 207.
- ESTROCI, Guerau. Ciutadà de Girona, 178.
- EULÀLIA. Esposa d'Andreu Montserrat, 237.

— E —

EULÀLIA. Esposa de Bernat Ripoll, 99.
 EULÀLIA. Esposa de Bernat Carbot, 244.
 EULÀLIA. Esposa de Joan Robert, 148.
 EULÀLIA. Esposa de Pere Jordà, 99.

— F —

- FÀBREGUES, Antoni. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 71, 73, 97, 107, 121, 122, 125, 139, 140, 150, 157.
 FÀBREGUES, Joan. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 67.
 FÀBREGA, Berenguer de. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 222.
 FÀBRICA, Nicolau de. Notari públic de la ciutat de Barcelona, 82.
 FAMADA, sa. Indret del territori de Barcelona, 127, 135.
 FARADELL, Salvador. Clergue tonsurat, 39.
 FELIU, Joan. Calafat. Ciutadà de Barcelona, 256.
 FELIU, Pere. Prevere i prior de l'Hospital de la Santa Creu, 237, 238, 243, 248, 249.
 FERRAN, Joan. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 217.
 FERRAN. Cardenal de Tarassona, 10.
 FERRAN. Rei de Catalunya-Aragó, dit d'Antequera, 189.
 FERRANDELL, Mateu. Notari públic per l'autoritat reial i escrivà del batlle de Barcelona Berenguer de Ralat, 1, 74.
 FERRARIA, Felip de. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 229.
 FERRER, Bernat. Mesurador de vi. Espòs de Constança, 119, 139.
 FERRER, Francesc. Apotecari, 139.
 FERRER, Jaume. Carnisser. També conegut com Bordelet. Ciutadà de Barcelona, 80, 89, 90, 98, 181.
 FERRER, Pere. Mestre de cases, 88.
 FERRER, Pere. Prevere de l'Hospital de la Santa Creu, 245.
 FERRER, Ponç. Agricultor, 144.
 FERRERES, Benet de. Escrivà. Habitant de Barcelona, 233.
 FERRERES, Francesc. Habitant de Barcelona, 36.
 FERRERES, Felip de. 98.
 FERRIOL, Bernat. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 82.
 FERRIOL, Joan. Ciutadà de Barcelona, 111.
 FERRUT, Bernat. Peller. Ciutadà de Barcelona, 139.
 FEU, Berenguer de. Canonge de la Seu de Barcelona, 139.
 FIGUERA, Antoni. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 38.
 FIGUEROLA, Bartomeu. Corredor públic, 238.
 FINESTRES, Francesc. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 1, 114.
 FINESTRES, Francesc. Notari. Ciutadà de Barcelona, 74.
 FIVALLER, Bernat. 237, 238.
 FOGUETS, Bartomeu. Torner. Ciutadà de Barcelona, 247.
 FOLOQUER, Pere. Canonge de la Seu de Barcelona, 1, 8.
 FONOLLEDA, Arnau. Ciutadà de Barcelona, 188, 191.
 FONOLLETO, Guillem Ponç de. Canonge de la Seu de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 237, 238, 241, 243.
 FONT, Antoni de. Ciutadà de Barcelona, 55, 65.
 FONTESTAR, Francesc. Corredor públic. Ciutadà de Barcelona, 96, 144.
 FONTS, Guillem de. Carnisser. Ciutadà de Barcelona, 238, 239, 240.
 FONTS, Guillem de. Canonge, 139.
 FONTS, Guillem de. Degà, 1, 8.
 FOREST, Joan de. Jurisperit de Barcelona, 1.
 FORMIGERA, Bernat. Corredor públic de Barcelona, 174.
 FORMOSA, Miquel. Canonge de la Seu de Barcelona, 1, 8.
 FORNELLS, Antoni de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador

- de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 7, 8, 11, 39.
- FORT, Pere. Escrivà de Barcelona, 195.
- FORTS, Sisco. Metge, 145.
- FLORENCIA. Ciutat d'Itàlia, 161.
- FRANCESCA. Esposa de Bernat Barceló, 111.
- FRANCESCA. Esposa de Bernat Lledó, 81.
- FRANCESCA. Esposa de Jaume Torroja, 111.
- FRANCESCA. Filla d'en Tosquella, 2.
- FRANQUESA, Jaume. Escrivà. Habitant de Barcelona, 260, 261, 262, 263, 267, 268, 269.
- FRAU, Joan. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 229.
- FRENERIA, la. Carrer de Barcelona, 119.
- FUSTER, Bartomeu. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 206.
- FUYES, Ferran de. Ciutadà de Barcelona, 102.
- GENÀS, en. Carrer de Barcelona, 104.
- GENER, Antoni. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 257, 258.
- GENER, Antoni. Teòleg. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 255.
- GENER, Bartomeu. Sagristà, 1, 8.
- GENER, Bernat. Escrivà de Barcelona, 298.
- GUERAU, Bartomeu. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 258.
- GUERAU, Enric. Brodador. Ciutadà de Barcelona, 210.
- GUERAU, Joan. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 258.
- GUERAU, Pere. Ferrer. Conegut com Colomer. Ciutadà de Barcelona, 12, 15, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 30, 45, 57, 58, 59, 60.
- GIL, Guillem. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 144.
- GIL, Joan. Prevere i prior de l'Hospital de la Santa Creu, 258.
- GIRONA. Ciutat, 178.
- GIRONA. Diòcesi, 209.
- GIRONA, Joan de. Comprador de la casa reial. Ciutadà de Barcelona, 71, 73, 77, 80-82, 84, 87, 94, 96, 100, 101, 104, 111, 114, 115, 119, 120, 127, 128, 133, 135, 158, 167, 169, 171, 178, 179, 182, 188.
- GODAY, de'n. Portal de Barcelona, també anomenat la Riera, 251.
- GOMAR, Jaume de. De la parròquia de Sant Joan del Pi, 124.
- GOMAR, Joan. Argenter i sedaire. Ciutadà de Barcelona, 104, 111.
- GOMAR, Pere. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 288.
- GOMBAU, Gabriel. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 223.
- GOMERDINA, Miquel. Escrivà. Habitant de Barcelona, 295.
- GOMIS, Gabriel. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 111.

— G —

GOMIS, Joan. Llaner. Ciutadà de Barcelona, 152.
 GRÀCIA. Esposa de Pere Mulner, 87.
 GRADO, Ramon de. 244.
 GRANADA. Indret, 100.
 GRANELL, Jaume. Moler. Ciutadà de Barcelona, 245.
 GRANELL, Vicenç. Prevere, procurador i prior de l'Hospital de la Santa Creu, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 288.
 GRIMAU, Guillem. 214.
 GUALBA, Lluís de. Conseller de la ciutat de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 1, 8, 80.
 GUALBES, Pau de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 245, 247.
 GUARDIOLA, Antoni. Sabater, 104.
 GUARDIOLA, en. 111.
 GUARDIOLA, Joan. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 1, 111.
 GUARDIOLA, Pau. Escriptor de Barcelona, 227.
 GUASCH, Pasqual, 39.
 GUILLEM. Mestre sabater. Ciutadà de Barcelona, 70.
 GUITARD, Antoni. Seller i corretger, obrer de la caixa de la Confraria de Sant Esteve dels Freners, 144.
 GUITARD, Arnau. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 249.
 GUITARD, en. Carrer de Barcelona, 196.
 GUITARD, Pere. Corredor públic de Barcelona, 119, 225.
 GURA, Pere. Corredor públic de Barcelona, 167.

— I —

ICARD, Pere. Moler. Ciutadà de Barcelona, 268.
 ILLA, Pere sa. Prevere i prior de l'Hospital de la Santa Creu, 233, 234, 235.

INCA, Pere d'. Resident a casa de Guillem Alanyà, 102, 139.
 INÇA, Pere d'. *Vid.* INCA, Pere de.
 INSULES, Arnau d'. Notari públic de Barcelona, 1.
 ISABEL. Esposa de Pere Boscà, 219, 222.
 ISABEL. Mare de Joan Boscà, 219, 220.
 IUYA, Pere. Seller i corretger, obrer de la caixa de la Confraria de Sant Esteve dels Freners, 144.

— J —

JOAN, Andreu. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 269.
 JOAN, Miquel. Notari. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298.
 JOAN, Pere. Peller. Ciutadà de Barcelona, 7, 11, 13, 16.
 JOAN. Esclau de Guillem Abiell, 207.
 JOANA. Esposa de Guillem Riera, 66.
 JOANETA. Esposa de Francesc Pólvora. De la parròquia de la Santa Creu d'Olorda, 154.
 JOANETA. Filla de Joan Sentgenís, 2.
 JOFRE, Pere Guillem. Canonge i precentor de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 133, 135, 138, 139, 144, 145.
 JORDÀ, Angelina. Filla de Pere Jordà i Eulàlia, 99.
 JORDÀ, Guerau. Fill de Pere Jordà i Eulàlia, 99.
 JORDÀ, Joan. Fill de Pere Jordà i Eulàlia, 99.
 JORDÀ, Macià. Fill de Pere Jordà i Eulàlia, 99.
 JORDÀ, Pere. Espòs d'Eulàlia, 99.
 JORDÀ, Pericó. Fill de Pere Jordà i Eulàlia, 99.
 JULIA, Bernat. Escriptor de Barcelona, 199, 200, 201, 208, 211, 212, 215, 216, 217, 219, 220.

JULIÀ, Francesc. Matrasser, 95.
 JUST, Francesc. Conegut com Musela.
 Ciutadà de Barcelona, 232.
 JUST, Joan. Pentinador de llana, 135.

— L —

LARDA, na. Carrer de Barcelona al
 barri de la Ribera, 21, 51.
 LEDOS, Pere. 143.
 LETONE, Antoni de. Notari, 135.
 LETUIX, Dalmau. Escrivà. Habitant de
 Barcelona, 251.
 LISBONA, Joan de. 207.
 LLACUNA, la. Indret de Barcelona, 34.
 LLADÓ. Carrer de Barcelona, al barri
 de la Ribera, 253.
 LLAUTÓ, Mateu. Matalasser, 276.
 LLEDÓ, Antoni, 66.
 LLEDÓ, Tomàs. Sucrer. Ciutadà de
 Barcelona, 252.
 LLEDÓ, Bernat. Mercader. Ciutadà de
 Barcelona, 80, 81, 82, 163.
 LLEDÓ, en. *Vid.* Lledó, Bernat.
 LLEIDA, Joan. Teixidor de llana i lli.
 Ciutadà de Barcelona, 135.
 LLEPA OLLES. Carrer de Barcelona,
 139.
 LLIGALBÉ, Bernat de. Advocat. Pro-
 curador de Maciana, esposa de
 Bernat Mateu. Ciutadà de Bar-
 celona, 81.
 LLOBET, Guillem. Infermer i canonge
 del Monestir de Santa Eulàlia de
 Barcelona, 1, 8.
 LLOBETS, Hug de. Canonge de la Seu
 de Barcelona. Administrador de
 l'Hospital de la Santa Creu, 253.
 LLOPART, Tomàs. Mercader. Ciutadà de
 Barcelona, 94.
 LLOR, Joan. 256.
 LORENÇ, Antoni. Escrivà. Ciutadà de
 Barcelona, 1, 8, 196, 197.
 LORENÇ, Ferrer. 104.
 LLULL, Jaume. Pare de Jaume d'Olzet,
 81, 82.
 LLULL, Jaume. 162, 163.

LLUNELL, Salvador. Moler. Ciutadà de
 Barcelona, 251.
 LOCOL, Francesc. Prevere. Beneficiat a
 la Seu de Barcelona, 143.
 LOGANYOLA, Guillem sa. Mestre de cases.
 Ciutadà de Barcelona, 78, 79.
 LÓPEZ, Andreas. Porter de la casa
 reial, 147.
 LORAL, Francesc. Clerge tonsurat, 139.
 LUYCES, Antoni. Carnisser. Ciutadà de
 Barcelona, 139.

— M —

MACIANA. Esposa de Bernat Mateu, 81.
 MAÇÓ, Pere. Notari. Ciutadà de Bar-
 celona, 72.
 MADINA, Ferran de. Rajoler. Ciutadà
 de Barcelona, 289.
 MADRENDIS, Joan. Botiguer. Ciutadà de
 Barcelona, 256.
 MAGAROLA, Francesc de. Hospitalari i
 canonge del monestir de Santa
 Eulàlia de Barcelona, 1, 8.
 MÀGER. *Vid.* VILADEMÀGER.
 MAGÒRIA. Indret de Barcelona, 96.
 MAIMÓ, Guillem. Hortalà. Ciutadà de
 Barcelona. 147, 148, 149.
 MAIMONA, *Vid.* ANTÒNIA.
 MAIOL, Pere. Estudiant d'arts, 238.
 MAIOL, Pere. Mercader, 104.
 MAJOR, Antoni. Prevere de Barcelona,
 1, 8.
 MAJOR, Bernat. Ferrer. Ciutadà de
 Barcelona, 173.
 MALDÀ, Jaume. Escrivà de Barcelona,
 261, 263, 269.
 MALET, Pere. Canonge de la Seu de Bar-
 celona. Administrador de l'Hospital
 de la Santa Creu, 223.
 MALLORCA. Illa, 156.
 MANRESA, Francesc de. Notari pú-
 blic de Barcelona per l'autoritat
 reial, 1.
 MANSO, Jaume de. Mestre de cases,
 103, 107.

- MARANYÀ, Francesc. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 36, 103, 107, 108, 109.
- MARC, Francesc. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 36, 78.
- MARC, Joan. Escrivà. Habitant de Barcelona, 228, 234.
- MARC, Miquel. Garbellador d'espècies. Ciutadà de Barcelona, 247.
- MARC, Pere. Notari públic de Barcelona, 81.
- MARCET, Francesc. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 70.
- MARCÚS, Bernat. Capella de Barcelona, 95, 107.
- MARCÚS, en. Hospital de Bernat Marcús, 1, 8, 34, 39, 95.
- MARGARIDA. Esposa de Jaume Torrell, 102.
- MÀRGENS, Jaume de. Ciutadà de Barcelona, 170.
- MARÍ, Gonsalvo. Escuder. Ciutadà de Barcelona, 155.
- MARIA. Esposa d'Arnau Sala, 233.
- MARIA. Esposa de Francesc Marc, 36.
- MARIA. Esposa de Joan Arnau, 82.
- MARIA DE LUNA. Reina, esposa del rei Martí l'Humà, 123, 138.
- MARIMON, Bernat de. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 212, 232.
- MARIMON, Simó de. Conseller de la ciutat de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 1, 7, 8, 11, 39, 80, 136.
- MARLÈS, Rafael. Balancer. Ciutadà de Barcelona, 247.
- MARQUÈS, Salvador. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 230, 232.
- MARQUET, Bernat. Prevere de Barcelona, 1, 8.
- MARQUET, Francesc. Conseller de la ciutat de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 11, 39.
- MARQUET, Ramon. Procurador i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 258.
- MARSÀ, Francesc. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 145.
- MARTAL, Bernat. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 135.
- MARTÍ, Arnau. 101, 107.
- MARTÍ, Francesc. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 81, 94, 95, 96, 100, 102.
- MARTÍ, Guillem. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 251.
- MARTÍ. Rei d'Aragó, Catalunya i Sicília. Comte de Barcelona, Rosselló i Cerdanya, dit l'Humà. 5, 6, 9, 112, 137, 138, 178.
- MARTÍ. Rei de Sicília, dit el Jove. Fill del rei Martí i de la reina Maria de Luna, 138.
- MARTÍ. Mas situat a la partòquia de Santa Eulàlia de Provençana, 70, 84, 85.
- MARTORELL. Vila, 119.
- MARTORELL, Antoni. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 152.
- MARTORELL, Antoni. Traginer. Ciutadà de Barcelona, 96.
- MAS, en. Nom d'una propietat prop de Montjuïc, 38.
- MASSAFRET, en. *Vid.* MASSAFRETS, Bartomeu.
- MASSAFRETS, Bartomeu. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 35, 36, 103, 107.
- MASSAGER, Arnau. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 139.
- MASSAGUER. Carrer de Barcelona, també anomenat d'en Porta, 257, 258.
- MASSANA, Guerau. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 69.
- MASSANA, Guerau. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 110.
- MASSANA, Pau. Pagès. Fill de Guerau Massana. Ciutadà de Barcelona, 69, 71, 72, 73, 110, 126.
- MASSANA, Pericó. Fill de Guerau Massana. Agricultor, 69.
- MASURDI, Arnau. De la vila de Martorell, 119.

- MASQUEFA, Vila, 257.
- MATADEPERA, Vila del Vallès Occidental, 122.
- MATAMALA, Berenguer de. Canonge de la Seu de Barcelona, 1, 8.
- MATERES, Joan. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 231.
- MATES, Esteve. Mercader de llenya. Ciutadà de Barcelona, 155.
- MATES, Joan. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 283.
- MATES, Miquel. Candeler de cera. Ciutadà de Barcelona, 102, 119, 120.
- MATEU, Bernat. Sastre. Espòs de Maciana. Ciutadà de Barcelona, 81.
- MATEU, Pau. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 267, 270, 276, 285, 291.
- MAURI, Jaume. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 82.
- MAXELLA, Pere. Ciutadà de Barcelona, 188.
- MEDALIA, Gilabert de. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 144, 145.
- MÈDICI, Pere. Ciutadà de Barcelona, 238.
- MEDIONA, Nicolau. Ciutadà de Barcelona, 243.
- MERCER, Francesc. Clergue i estudiant d'arts. Habitant de Barcelona, 282.
- MERCER, Francesc. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 79, 90, 91, 93, 94, 97, 100.
- MERCÚS, en. *Vid.* MARCÚS, en.
- MESELLS, hospital dels. *Vid.* SANTA MARGARIDA.
- MESTRE, Pere. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 144.
- MILLARS, Joan. Sabater. Ciutadà de Barcelona, 257, 258.
- MINELLS, Miquel. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 126.
- MIQUEL, Antoni. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 21.
- MIQUEL, Antoni. Moler. Ciutadà de Barcelona, 278.
- MIQUEL, Antoni. Teixidor de lli. Ciutadà de Barcelona, 270.
- MIQUEL, Bernat. 138.
- MIQUEL, Bernat. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 239.
- MIQUEL, Bernat. Vanover. Ciutadà de Barcelona, 7.
- MIQUEL, Guillem. Cuiner, 251.
- MIQUEL, Pere. Arener. Ciutadà de Barcelona, 178.
- MIQUEL. Esclau de Bernat Ponç, 159.
- MIR, Bernat. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 133.
- MIR, Francesc. Baster i carnisser. Ciutadà de Barcelona, 100, 104, 117.
- MIR, Guillem. Ciutadà de Barcelona, 223.
- MIR, Pere. Corretger, 144.
- MIRANDA, Francesc. Corredor públic, 94.
- MIRÓ, Pere. Corder. Ciutadà de Barcelona, 14, 15, 29, 30, 31, 32, 116.
- MOLES, Bartomeu. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 232.
- MOLES, Bartomeu. Rector de l'església parroquial de Sant Miquel de Barcelona, 96, 1677.
- MOLES, Joan. Escrivà de Barcelona, 280.
- MOLINS DE REI, Vila, 154.
- MOLINS, Antoni. Peller. Ciutadà de Barcelona, 39.
- MOLLA, Joan. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 253.
- MONEDER, en. Carter de Barcelona, 223, 224.
- MONJO, Pere. Pescador. Ciutadà de Barcelona, 54, 56.
- MONTALEGRE. Cartoixa, 158, 164, 183.
- MONTGAT. Muntanya, 221.
- MONTJUÏC, Miquel de. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 237, 238, 241, 243, 245, 247.

MONTJUÏC. Muntanya, 35, 36, 37, 38, 86, 103, 107, 108, 118, 142, 159, 245, 280, 281.

MONTMANY, Gaspar. Mercader. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 255.

MONTMELÓ, Bernat de. Prevere, 1, 8.

MONTSERRAT, Andreu. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 237.

MÓRA, Antoni. Boter. Ciutadà de Barcelona, 103.

MÓRA, Bartomeu sa. Mestre de cases, 207.

MORERES, Guillem. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 101.

MORET, Miquel. Paraire de llana, 274.

MULNER, Bernat. De la parròquia de Santa Tecla de Sitges, 4.

MULNER, Pere. De la casa reial. Ciutadà de Barcelona, 87.

MUNTADA, Francesc. Corredor públic de Barcelona, 42, 95.

MUNTANYANS, Domènec de. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 157.

MUNTCOLL, na. Propietària d'una casa al carrer d'en Cervelló, 117.

MUNTLOR, Joan. 256.

MUNTANY, Pere de. Moler, 132, 135.

MURA, Joan de. Escuder, 79.

— N —

NICOLAU, Galceran. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 100.

NIMES. Vila de França, 106.

NOM DE DÉU, Antoni. De la parròquia de Sant Joan del Pi, 104.

NOU DE MAR. Carrer de Barcelona, 21.

NOU. Carrer de Barcelona, 145.

— O —

OCELLÓ, de n'. 259, 260.

OLIVA, Joan. Mestre de cases, 20.

OLIVA, Joan. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 283.

OLIVER, Antoni. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona. Receptor i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 127, 199, 200, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 214.

OLIVER, Eimeric. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 67.

OLIVER, Gisbert. Ciutadà de Barcelona, 111.

OLIVER, Joan. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 229, 230, 231, 232.

OLIVER, Miquel. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 284.

OLZINA, Gaspar. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 232, 239, 240, 244, 251.

OLZINELLES, Francesc d'. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 35, 107.

OLZINELLES, Rafael d'. Fill de Francesc d'Ultzinelles. Ciutadà de Barcelona, 107.

OLLER, Berenguer. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 8, 80, 94, 95, 96, 100, 136.

OLLER, Simó. Carrer de Barcelona, 120.

OLZET, Jaume d'. Fill de Jaume Llull, 81, 82.

ORIOL, Pau. Prevere de Barcelona, 275.

ORPS, Portal dels. Portal de Barcelona, on hi havia la casa anomenada Torre d'en Vives, 1, 8.

ORTALÀ, Jaume. Ciutadà de Barcelona, 206.

ORTALS, Francesc. Doctor en lleis. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.

ORTIGÓ, Joan. Notari. Habitant de Barcelona, 294, 295, 296.

OSONA, Jaume. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 272.

— P —

PALACIOL, Guerau de. Conseller de la ciutat de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 39.

PALAFOLLS. Vila del Maresme, 294.

PALAGRÍ, Antoni. Ciutadà de Barcelona, 257.

PALAU EPISCOPAL. Cambra major. Ciutat de Barcelona, 1, 8.

PALAU REIAL. Barcelona, 6.

PALAU, Pere. De la parròquia de Sant Andreu de Palomar, 104.

PALAU, Roger de. Donzell, 135.

PALOMERES, Bartomeu. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 213.

PAPIOL. Església del, 150.

PARTELLA, Guillem. Corredor públic de Barcelona, 11.

PARÈS, Damià. Mestre de cases, 291.

PASQUAL, Andreas. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 147.

PASQUAL, Jeroni. Notari. Habitant de Barcelona, 272, 277, 294, 296.

PASQUAL, Pere. Notari, 256, 258.

PASSALLO, Joan. Manobre, 207.

PEDRALBES, Francesc de. Mestre en medicina. Ciutadà de Barcelona, 67.

PASTOR, Jaume. Conseller i administrador dels drets de la reina Maria de Luna, 123.

PEDREÇA, en. Indret, 139.

PEGÈS, Joan. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 224.

PEIRÓ, Baltasar. Clergue de Barcelona, 267.

PELLICER, Bernat. Corredor públic de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 39, 102, 111.

PELLICER, Francesc. Escrivà de Barcelona, 140, 142, 161.

PELLICER, Pere. Ciutadà de Barcelona, 219.

PELLICER, Pere. Escrivà de ració de l'Hospital de la Santa Creu, 223.

PERA, Bartomeu. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 11, 122, 152.

PERA, Bernat. Prevere de Barcelona, 148.

PERALTA, Pasqual de. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 104.

PERDIGÓ, Arnau. Ermità, 158, 164.

PERER, Bernat. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 114, 125, 128.

PERER, Nicolau. Canonge de la Seu de Barcelona, 96, 167, 168, 169.

PERER, Nicolau. Lloctinent d'Alfons de Tous, 144.

PERICÓ. Mestre de cases, 207.

PERPINYÀ. Vila, 68, 268.

PETRITXOL, d'en. Carrer de Barcelona, 214.

Pi, Francesc. Mercader. Avi de Bernat Lledó. Ciutadà de Barcelona, 81.

PICALQUERS, en. Carrer de Barcelona, també anomenat d'en Roig, 224.

PICANYES, Macià. 223.

PIERA. Vila d'Igualada, 115.

PINEDA, Francesc. Sotsprecentor. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 297.

PINEDA, Francesc. Canonge de la Seu de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 8, 155, 219.

PINÓS, Ponç. Carnisser. Ciutadà de Barcelona, 35.

PINTOR, Arnau. Sabater, 95.

PLA, Bernat de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 232.

PLA, Bernat de. Afinador de pesos. Ciutadà de Barcelona, 172, 173.

PLA, Bernat de. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 144.

PLA, Jaume. Estudiant. Resident amb Ramon sa Vall, 155.

PLA, Joan de. Doctor en lleis, conseller i tresorer del rei Martí l'Humà, 1, 5.

- PLA, Miquel de. Ciutadà de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 253.
- PLA, Pere de. Moler. Ciutadà de Barcelona, 34, 37.
- PLA, Ramon de. Ciutadà de Barcelona. Propietari d'una torre a sa Famada, 120, 127, 135.
- PLAÇA, Alart. Batifuller d'or. Ciutadà de Barcelona, 275, 250.
- PLANAS, Antoni. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 146.
- PLANAS, Antoni. Fill d'Antoni Planas. De la parròquia de Santa Maria de Badalona, 146.
- PLANELLA, Bernat. Prevere i procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 253, 254, 256, 257.
- PLASSA, Alart. *Vid.* PLAÇA, Alart.
- POBLET, Pere. Rajoler, 244.
- POL, Pere Arnau. 238.
- POLIDA, en, 82.
- PÓLVORA, Bartomeu. Fill de Francesc Pólvora. De la parròquia de Santa Creu d'Olorda, 89, 90, 154.
- PÓLVORA, en, 80, 98.
- PÓLVORA, Francesc. Fill de Francesc Pólvora. De la parròquia de Santa Creu d'Olorda, 89, 90, 154.
- POMAR, en. Carrer de Barcelona, 196.
- PONÇ DE FONOLLET, Guillem. 237, 238.
- PONÇ, Bernat. Moler. Ciutadà de Barcelona, 159.
- PONÇ, Domènec. Arxidiaca major de la Seu de Barcelona, 1, 8.
- PONÇ, Guillem. Escrivà, 5, 6, 9.
- PONÇGEM, Guillem. Mercader. Procurador i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 257, 258.
- PONT, Bernat de. Doctor en lleis, 1, 8.
- PONTONS, Francesc. Mercader, 7.
- PONTONS, Joan. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 135.
- PORTA D'EN. Carrer de Barcelona, també anomenat d'en Massaguer, 257, 258.
- PORTA, Joan. Escrivà de Barcelona, 167.
- PORTAGALES, Alfons. Pagès. Ciutadà de Barcelona, 183.
- PORTAL NOU, Barcelona, 1, 8, 139.
- PORTELLA, Guillem sa. Corredor. Ciutadà de Barcelona, 80.
- POSES, Pere. Seller, 144.
- PRADES, Jaume. 138.
- PRADES, Simó de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 223.
- PRAT, Antoni. Resident amb Francesc Romei, 155.
- PRAT, el. Indret de la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana, 68.
- PRATS, Antoni. Seller, 144.
- PRATS, Joan. Corredor de pelfa. Ciutadà de Barcelona, 283.
- PUIG, Antoni de. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 135, 153.
- PUIG, Bartomeu de. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 245.
- PUIG, Berenguer. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 154.
- PUIG, Bernat de. Carrer de Barcelona, 143, 237, 238, 239.
- PUIG, Bernat. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 155.
- PUIG, Bononat. Agricultor, 104.
- PUIG, en. *Vid.* PUIG, Bernat de.
- PUIG, Ferrer de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 8, 139.
- PUIG, Jaume. Agricultor. De la parròquia de Sant Esteve de Ripollet, diòcesi de Barcelona, 259.
- PUIG, Joan de. Escuder. Habitant de Barcelona, 142.
- PUIG, Joan de. Arener. Ciutadà de Barcelona, 170.
- PUIG, Joan de. Escrivà de Barcelona, 237, 238.
- PUIG, Lluís de. Ferrer. Ciutadà de Barcelona, 230.
- PUIG, Tomàs de. Ciutadà de Barcelona, 237.

PUJADA, Pere. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 188.

PUJOL, Arnau de. 96.

PUJOL, Ferrer de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador i rector de l'Hospital de la Santa Creu, 104, 105, 107, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 127, 128, 129.

— Q —

QUADRES, Miquel. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 45, 57, 58, 59.

QUART, Pere. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 142.

QUERALTÓ. Horta al carrer d'en Mas-saguer, 257, 258.

QUER, Ramon de. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.

— R —

RALAT, Berenguer. Batlle de Barcelona, 1.

RAM, Pere. Ciutadà de Barcelona, 105.

RAMON, Mossèn. 112.

RAVAL. Barcelona, 1, 8, 226, 251.

RAVELLA, Berenguer. Saig de la Cúria del veguer de Barcelona, 86.

RAVELLA, en. Moler, 38.

RAYNERS, Bartomeu. Mestre de cases, 207.

REC COMTAL, 21.

REC. 7, 46, 47, 256.

REDÓ, Bernat. Corredor públic de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 7, 11.

REGASSOLL, Pere. Canonge de la Seu de Barcelona, 114, 139.

REGOLANA, na. 55.

REIG, Bartomeu. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 128, 135.

REIXAC, Llorenç. Escultor. Ciutadà de Barcelona, 215.

REQUESENS, Guerau. Corredor. Ciutadà de Barcelona, 104.

REI, Pere. Giponer. Resident a l'Hospital de la Santa Creu, 237, 238, 239.

REYONI, Narcís. Ciutadà de Barcelona, 196.

RIBA, na. Carrer de Barcelona, 196.

RIBOT, Joan. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 273, 290.

RIBOTA, Caterina. Esposa de Joan Ribot, 290.

RIC, Guillem. Corredor públic de Barcelona, 139, 145.

RIC, Guillem. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 4.

RIERA, Antoni. Aventurer. Ciutadà de Barcelona, 100.

RIERA, Guillem. Sastre. Ciutadà de Barcelona, 66, 162.

RIERA, Jaume. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 107, 109.

RIERA, la. Portal de Barcelona, també anomenat d'en Goday, 251.

RIERA, Pere. Perpunter. Ciutadà de Barcelona, 213.

RIERA, Pere. Prevere de Barcelona, 1, 8.

RIPOLL, Jaume. Revenedor. Ciutadà de Barcelona, 264.

RIPOLL, Jaume. Prevere. Beneficiat a Santa Maria del Mar de Barcelona, 95.

RIPOLLET. Parròquia de Sant Esteve, diòcesi de Barcelona, 259.

RIUGALL, Miquel. Mestre de cases, 207.

ROBERT, Joan. Carnisser. Ciutadà de Barcelona, 148.

ROCA, en. Carrer de Barcelona, 197.

ROCA, Joan. Manobre, 152.

RODRIGO. Manobre, 207.

ROGER, Miquel. Ciutadà de Barcelona, 135.

ROIG, Arnau. Sabater i rajoler. Ciutadà de Barcelona, 242.

- ROIG, en. Carrer de Barcelona, també anomenat d'en Picalquers, 242.
- ROIG, Joan. Canonge del monestir de Santa Eulàlia de Barcelona, 1, 8.
- ROIG, Pere. Paraire de llana. Ciutadà de Barcelona, 244.
- ROMAGÓS, Pere. Prevere de Barcelona, 148, 149, 197.
- ROMANYÀ, Guillem. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 223, 224.
- ROMEU, Francesc. Ciutadà de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 147, 155.
- ROMEU, Gaspar. Esparter. Ciutadà de Barcelona, 264.
- ROMEU, Ramon. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 45, 57, 58, 59, 60, 61.
- RÒMIA. Esposa de Bernat Puig, 155.
- RÒMIA, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 298.
- ROS, Guillem. Notari públic. Ciutadà de Barcelona, 233.
- Ros, Joan. Canonge de la Seu de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 237, 238, 241, 243.
- ROS, Pau. Draper, 271, 273.
- ROSANA, Galceran de. Cavaller, 55.
- ROSET, Jaume. Rector de l'església de Sant Joan de Matadepera, 122.
- ROSETI, Tomàs. Notari públic de Barcelona, 69.
- ROSSA, Constància. 111.
- ROSSELL, Guillem. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 169.
- ROSSET, Gabriel. Ciutadà de Barcelona, 170.
- ROURE, Guillem. Mestre de cases, 207.
- ROURE, Miquel. Conseller de la ciutat de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 1, 8, 21, 80, 81, 94, 95, 96, 100, 127, 136, 139, 145, 164.
- ROURIC, Bernat. Carnisser, 117.
- ROVIRA, Bernat. De la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, 124.
- ROVIRA, Jaume. Ganiveter, 39.
- ROVIRA, Pere. Matalasser. Ciutadà de Barcelona, 40, 41, 62, 63, 104.
- ROVIRA, Pere. Notari públic de Barcelona, 35.
- ROVIRA, Ramon. Corredor. Ciutadà de Barcelona, 66.
- RUBIÓ, Bartomeu. Prior del Monestir de Santa Eulàlia de Barcelona. De l'orde de Sant Augustí, 1, 8.
- RUBIÓ, Bernat. Clerge tonsurat, 139.

— S —

- SABATER, Jaume. Mercader, 204.
- SABATER, Berenguer. Cuirasser, 142.
- SABATER, Gabriel. Guixaire. Ciutadà de Barcelona, 201, 286.
- SABATER, Joan. Mestre d'aixa. Ciutadà de Barcelona, 146.
- SABATER, Narcís. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297.
- SAGUR, Joan. Apotecari. Ciutadà de Barcelona, 223.
- SALA, Arnau. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 233.
- SALA, Jaume. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 116, 127.
- SALA, Jaume. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 135.
- SALA, Miquel. Notari i procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 280, 281.
- SALELLES, Francesc. Infermer de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 243.
- SALELLES, Guillem. Advocat. Ciutadà de Barcelona, 102, 106.
- SALGUEDA, en. *Vid.* SALGUEDA, Pere.

- SALGUEDA, Pere. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 36, 38, 103, 118, 153, 160, 165.
- SALLET, Jaume. Mestre de cases. Habitant de Barcelona, 221.
- SALMEDA, Bernat. Corredor públic, 39, 100.
- SALOM, Francesc. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 11.
- SALVADOR, Jaume. Mercader. Destrador de la ciutat de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 20, 80.
- SALVATELLA, Jaume. Mercader, 104.
- SAMUNTÀ, Berenguer. Picapedrer. Ciutadà de Barcelona, 210.
- SANÇ, Jordi. Canonge de la Seu de Barcelona. Procurador i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 257, 258.
- SANOU, Pere. Fuster, 294.
- SANT AGUSTÍ. Orde religiós, 164.
- SANT AMANCI, Bernat de. Canonge de la Seu de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 147, 155, 188.
- SANT ANDREU DE PALOMAR. Parròquia, 104, 139, 144.
- SANT ANTONI. Portal de Barcelona, 104.
- SANT BERNAT. Abat, 219, 220, 222.
- SANT BOI DE LLOBREGAT. Parròquia, 104, 159.
- SANT CUGAT DEL VALLÈS. Vila, 105.
- SANT DANIEL. Horta de Barcelona, 7.
- SANT ESTEVE. Confraria dels freners de Barcelona, 144.
- SANT ESTEVE. Parròquia de Ripollet, de la diòcesi de Barcelona, 259.
- SANT FERRIOL. Capella situada a Montjuïc, 35, 36, 103, 107, 108.
- SANT FERRIOL. Penya de Montjuïc, 37, 38, 86.
- SANT FRANCESC. Parròquia de la diòcesi de Barcelona, 158.
- SANT FRANCESC. Altar de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, 257, 258.
- SANT HILARI, Joan de. Canonge de la Seu de Barcelona, 139.
- SANT JAUME. Plaça de Barcelona, 135.
- SANT JOAN DE JERUSALEM. Hospital de Barcelona, 162.
- SANT JOAN DEL PI. Parròquia, 104, 124.
- SANT JOAN, Pere de. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 190, 191.
- SANT JOAN. Església de Matadepera. Diòcesi de Barcelona, 122.
- SANT JUST. Església de Barcelona, 111.
- SANT MATEU. Hort de Barcelona, 184.
- SANT MIQUEL. Església parroquial de Barcelona, 96, 167, 284.
- SANT PAU DEL CAMP. Monestir de Barcelona, 228.
- SANT PERE DE LES PUELLES. Monestir de Barcelona, 251.
- SANT VICENÇ DE SARRIÀ. Parròquia, 101, 124, 145, 155, 208.
- SANTA CLARA. Altar de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, 257, 258.
- SANTA COLOMA DE FARNERS. Vila de Girona, 139.
- SANTA CREU. Carrer de Barcelona, 21, 116, 146.
- SANTA CREU. Confraria, 138.
- SANTA CREU D'OLORDA. Parròquia de la diòcesi de Barcelona, 89, 90, 154.
- SANTA CREU. Hospital de Barcelona, *passim*. 11, 16, 18, 62, 63, 116, 136.
- SANTA EULÀLIA DEL CAMP. Hospital de Barcelona, 1, 8.
- SANTA MARGARIDA. Església de l'Hospital de Santa Margarida, 209, 211, 212.
- SANTA MARGARIDA. Hospital de Barcelona, també anomenat dels Mesells, 1, 8, 209, 288, 289, 290, 291, 292, 298.
- SANTA MARIA. Altar de l'església de Sant Just de Barcelona, 111.
- SANTA MARIA. Parròquia de Badalona, diòcesi de Barcelona, 85, 221.

- SANTA MARIA. Capella de la cartoixa de Montalegre, 164.
- SANTA MARIA DEL CARME. Església del monestir de Santa Maria del Carme, 68, 81, 87, 98, 143, 162, 219, 222, 226.
- SANTA MARIA DEL CARME. Monestir de Barcelona, 82, 200, 223, 237, 238, 239, 251.
- SANTA MARIA DEL MAR. Església de Barcelona, 95, 257, 258.
- SANTA MARIA DEL PI. Església de Barcelona, 107, 114, 214.
- SANTA MARIA MAGDALENA. Altar de l'església de Sant Pere de les Puelles, 251.
- SANTA MARTA. Pont de Barcelona, 21.
- SANTA TECLA. Parròquia de Sitges, 4.
- SANÇ, DOMÈNEC. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 151, 166, 179, 180, 204, 216.
- SARANYENA, PERE. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 297.
- SATURNINO, Pere. Escrivà de Barcelona, 171, 175, 176, 179, 180, 184, 186, 192, 195, 198.
- SAUGUEDA, Pere. *Vid.* SALGUEDA, Pere.
- SAVANT, Miquel. Escrivà de Barcelona, 277.
- SEGÚ, Arnau. 104.
- SELLERS, Bernat. Armer, 86, 135.
- SENA, Miquel de. Ciutadà de Barcelona, 85.
- SENDEVILATGE, Joan. Bombarder. Ciutadà de Barcelona, 264.
- SENCLEMENT, Pere. Giponer. Ciutadà de Barcelona, 247.
- SENTGENÍS, Joan. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 2, 3.
- SERRA, Antoni. Prevere. Beneficiat a l'església de Santa Maria de Pedralbes, 237.
- SERRA, Arnau, 66.
- SERRA, Bernat. Conseller del rei i batlle general de Catalunya, 9, 21.
- SERRA, Bernat. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.
- SERRA, en. Carrer de Barcelona, també anomenat de Solsamira, 113.
- SERRA, Francesc. Prevere, 11.
- SERRA, Gabriel. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 104, 114, 115.
- SERRA, Mateu. Clergue tonsurat. Resident a Barcelona, 39.
- SERRA, Pere. Manobre, 207.
- SERRA, Pere. Mestre d'aixa, 46.
- SERRA, Pere. Germà de l'orde de Sant Agustí, 164.
- SERRA, Ramon. Fuster, 77.
- SERRA, Ramon. Sagristà i canonge del monestir de Santa Eulàlia de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 1, 8.
- SERRACLARA, Francesc. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 166.
- SERRADELL, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 174.
- SERRADELL, Pere. Frener. Ciutadà de Barcelona, 135.
- SERRIÀ, Pere de, 7.
- SEU, Jaume sa. Receptor i procurador dels béns de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 182, 223, 224.
- SEU. Barcelona, 1, 8, 258.
- SEVA, Miquel de. Ciutadà de Barcelona, 225.
- SIMÓ DE PUIGBURGUÉS, Francesc. Conegut com de Sitges. Batlle de Barcelona, 74.
- SIMÓ, Ponç. Porter del rei. Ciutadà de Barcelona, 11.
- SIURANA, Guillem. Corretger i obrer de la caixa de la Confraria de Sant Esteve dels Freners, 144.
- SIURANA, Guillem. Apotecari, 135.
- SIURANA, Jaume. Corredor de peia. Ciutadà de Barcelona, 158.
- SIURANA, Jaume. Corredor públic de Barcelona, 40, 94, 95, 147, 244.
- SOBREVILA, Joan. Mestre de cases, 88.
- SOLER, Bernabé. Notari i procurador de l'Hospital de la Santa Creu,

- 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 281.
- SOLER, Francesc. Draper. Ciutadà de Barcelona, 76.
- SOLER, Francesc. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 114.
- SOLER, Joan. Draper. Ciutadà de Barcelona, 119, 120.
- SOLER, Joan. Estudiant d'arts, 247.
- SOLMEDA, Bernat. Corredor públic de Barcelona, 114, 120.
- SOLSAMIRA. Carrer de Barcelona, també anomenat d'en Serra, 113.
- SOLTES, Antoni. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 297.
- SORTS, Joan. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 285.
- SORTS, Joan Andreu. 255.
- SUAU, Bernat. Sabater. Ciutadà de Barcelona, 12, 15, 17, 18, 19, 22, 26, 30.
- SUNYER, Francesc. Mercader, 214.
- SUNYER, Joan. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 71, 90, 100, 104, 110, 111, 116, 118-120, 123, 127, 129, 135, 139, 140, 142, 143, 146, 150, 151, 154, 156, 157, 158, 160, 161, 165, 167, 169, 172-177, 184-186, 188, 189, 192, 198-201, 204, 207, 209, 210, 214-220, 222.
- SUNYER, Pere. Hostaler. Ciutadà de Barcelona, 147.
- SUNYOL, Bernat. De la parròquia de Sant Boi de Llobregat, 50, 104.
- SUYERACHS, Pere. Corredor públic de Barcelona, 147.
- TEROL, Martí de. Porter del rei, 113.
- Terrés, Pere. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 246, 247, 248, 249, 250.
- TERRERS, Pere. *Vid.* TERRÉS, Pere.
- TEIXIDOR, Melcior. Clergue de Barcelona, 284.
- TEXIDOR. Fuster, 292.
- TINA, Lluís sa. Espòs de Clara, 164.
- TINA, Urbà sa. Frare de l'orde de Sant Agustí, 164.
- TODONYÀ, Jaume de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu, 1, 7, 8, 11, 39, 136.
- TOLEDO, Joan de. Cisteller. Ciutadà de Barcelona, 257.
- TOMÀS, Albert. Resident a Barcelona, 1, 8, 39.
- TOMÀS, Asbic. Ciutadà de Barcelona, 14, 34.
- TOR, Bernat. De la vila de Torroella de Montgrí, 209.
- TORRA, Antoni. Veler. Ciutadà de Barcelona, 83.
- TORRA, Bartomeu sa. *Vid.* TORRE, Bartomeu de.
- TORRE, Bartomeu de. Escrivà. Habitant de Barcelona, 244, 247, 248, 249, 250.
- TORRELLA, en, 68.
- TORRELLA, Jaume. 102.
- TORRELLA, Macià. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 147, 148, 149, 154.
- TORRENT, Arnau de. Lloctinent de Ramon de Vall. Administrador i rector de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 94, 102, 104, 105, 107, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 127, 128, 129, 133, 135, 138, 139.
- TORRENT, Pasqual. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 64, 129, 131, 135.
- TORRENTS, Francesc. Pagès. Ciutadà de Barcelona, 239.
- TORREVELLA, Arnau de. Prevere eremita, 158.

— T —

- TALESA, Joan. Argenter. Ciutadà de Barcelona, 254.
- TALLOT, Guillem. Tresorer de la casa reial. Ciutadà de Barcelona, 21.
- TÀPIES, Berenguer. Agricultor. Ciutadà de Barcelona, 82.
- TARASSONA. Ciutat de Saragossa, 10.
- TELLADA, Joan sa. Barber. Ciutadà de Barcelona, 21.

- TORRÓ, Antoni. Mercader de Mallorca, 156.
- TORRÓ, Antoni. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona, 11.
- TORRÓ, Francesc. Fuster. Ciutadà de Barcelona, 109.
- TORRÓ, Guillem. Prevere. Beneficiat a la Seu de Barcelona. Prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, 2, 3, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 38, 39, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66.
- TORRÓ, Joan. Notari públic de Barcelona per l'autoritat reial, 1, 8, 23, 33, 57, 58, 59, 66, 74, 80, 135, 146, 148, 220, 224, 228, 240.
- TORROELLA DE MONTGRÍ. Vila de la diòcesi de Girona, 209.
- TORROJA, Jaume. 111.
- TORTOSA. Ciutat, 296.
- TORTOSA, Bernat. Argenter. Primer marit d'Arsenda. Ciutadà de Barcelona, 82.
- TOSQUELLA, en. Ciutadà de Barcelona, 2.
- TOUS, Arnau de. Rector de l'església de Piera, 115.
- TOUS, Beatriu de. Esposa de Bernat de Tous i filla de Francesc de Vilanova, 241, 243.
- TOUS, Alfons de. Canonge de la Seu de Barcelona. Administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Doctor en decrets, 1, 8, 39, 144, 145, 147.
- TOUS, Bernat de. Cavaller, 241, 243.
- TRAGINER, Ramon. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 136.
- TRANYER, Pere. Rajoler. Ciutadà de Barcelona, 68, 84, 156.
- TRAVESSET, Pere Guillem. Notari públic. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 268, 273, 274, 279, 285.
- TRENXER, Lluís. Teixidor de veles. Ciutadà de Barcelona, 210.
- TRIES, Bernat ses. 107.
- TROYART, Francesc. Notari. Habitant de Barcelona, 278, 279, 280, 282, 283.
- TROIART, Francesc. *Vid.* TROYART, FRANCESC.
- TUDELA, Joan de. 112.

— U —

- URGELL, Tomàs. Ferrer. Ciutadà de Barcelona, 136.

— V —

- VALENÇA, Bernat. Domèstic d'Alfons de Tous, 145.
- VALENÇA. Esposa de Joan Ferran, 217.
- VALL, Bartomeu sa. Escrivà. Ciutadà de Barcelona, 72, 74.
- VALL, Jaume sa. 155.
- VALL, Ramon sa. *Vid.* VALL, Ramon de.
- VALL, Antoni. De la vila de Masquefa, diòcesi de Barcelona, 257.
- VALL, Joan de. Conseller de la ciutat de Barcelona. Ciutadà de Barcelona, 39.
- VALL, Ramon de. Conseller de la ciutat de Barcelona. Rector i administrador de l'Hospital de la Santa Creu. Ciutadà de Barcelona, 1, 8, 81, 94-96, 100, 102, 104, 105, 107, 110, 115-120, 127-129, 155, 241, 243, 247.
- VALLDANYO, Martí de. Escuder, 114.
- VALLDAURA. Residència reial a Cerdanyola del Vallès, 112, 137, 138.
- VALLDONZELLA. Monestir de Barcelona, 244.
- VALLÈS. Indret, 164, 183.
- VALLÈS, Guillem. Canonge de la Seu de Barcelona, 1, 8.
- VALLO, Joan de. Nunci de la ciutat de Barcelona, 9.

- VALLS, Eiximeno d'en. Ciutadà de Barcelona, 207.
- VALLS, Ramon. Argenter. Ciutadà de Barcelona, 264.
- VALLS, na. 7.
- VANOVER, Guerau. Mestre de cases. Ciutadà de Barcelona, 177, 183.
- VAQUES MORTES, Pere de. De la parròquia de Sant Quirze d'Arbúcies, diòcesi de Girona, 143.
- VENTENYOL, Jaume. 135.
- VERDAGUER, Ferrer. Notari públic de Barcelona, 74.
- VERGER, Pere. Ermità que viu a l'Hospital de la Santa Creu, 123.
- VERGÓS, Francesc. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 246, 247, 248, 249, 250.
- VERGÓS, Francesc. Pintor. Ciutadà de Barcelona. Pare de Francesc Vergós, 250.
- VERGÓS, Francí. *Vid.* VERGÓS, Francesc. Vic. Ciutat, 109, 147.
- VIDAL, Pere. Mercader. Ciutadà de Barcelona, 102.
- VIDRE, el. Carrer de Barcelona, 111.
- VILA, Andreas sa. Advocat, 188.
- VILA, Francesc. Agricultor, 104.
- VILA, Gabriel. Prevere. Beneficiat a l'església de Sant Miquel de Barcelona, 284.
- VILA, Guillem de. Resident de l'Hospital de la Santa Creu. Oriünd de Santa Coloma de Farners, 139.
- VILA, Joan sa. Pintor. Ciutadà de Barcelona, 135.
- VILA, Pere sa. 196.
- VILADEMÀGER. Municipi de la Llacuna a l'Anoia, 81, 82.
- VILADRAU. Indret, 104.
- VILAFRANCA, Pericó de. Donzell, 145.
- VILAGRASSA, Gisbert. Prevere, 111.
- VILALADA, Arnau de na. Agricultor i carnisser. Ciutadà de Barcelona, 80, 81, 82, 89, 90, 92, 163.
- VILANOVA, Francesc de. Cavaller, 241, 243.
- VILANYADA, na. *Vid.* VILADADA, Arnau de na.
- VILAR, Arnau. Habitant de Barcelona, 89.
- VILAR, en. Hospital de Barcelona, també anomenat de la Ciutat, 1, 2, 8, 9, 11-13, 21, 32, 40, 62, 63, 144, 145, 146.
- VILARDEBÓ, Pau de. Ciutadà de Barcelona, 257, 258.
- VILARDELL, Antoni. Argenter. Ciutadà de Barcelona, 155.
- VILARDELL, Joan. Advocat. Procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 144, 146.
- VILARICH, Salvador. 298.
- VILATRAU. *Vid.* VILADRAU.
- VILAYADA, na. *Vid.* VILALADA, Arnau de na.
- VINYALS, Gaspar de. Escrivà de Barcelona, 225.
- VINYALS, Joan. Ciutadà de Vic, 111.
- VIVES, Salvador. Ferrer. Ciutadà de Barcelona, 252.
- VIVES, Torre de'n. Casa situada extramurs de la ciutat de Barcelona, 1, 8.
- VOSA, Pau sa. Artesà. Ciutadà de Barcelona, 2, 3.

— X —

XANDONA, Pere de. Conegut com el Gall, 220.

IV

APÈNDIX DOCUMENTAL

1

1401, febrer, 1. Barcelona

Esriptura de fundació de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona amb la unió dels hospitals que hi ha a la ciutat: l'hospital del canonge Colom, l'hospital de Pere Vilar, l'hospital de Bernat Marcús, l'hospital de Santa Eulàlia i l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells, amb tots els seus béns i drets. Trasllat del document validat el 19 de juny de 1404 per Joan Torró, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

ACB, *Diversorum B*, 1-2-1775; Pergamí 720 × 563 mm.

Hoc est traslatum fideliter sumptum a quodam publico instrumento tenoris sequentis:

In nomine sancte et individue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ac totius curie supernorum, amen. Pateat universis quod cum in Concilio Centum Iuratorum civitatis Barchinone celebrato in domo comuni concilii dicte civitatis, die¹ martis, prima mensis febroarii, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo primo, fuisset oblata quedam supplicatio effectualiter continens quod pluribus videbatur esse decens et infirmis pauperibus utile ac dicte civitati honorabile si diversa hospitalia dicte civitatis, quorum aliqua sunt sub administratione dominorum episcopi et Capituli, et aliqua honorabilium consiliarium et Concilii dicte civitatis, unirentur ac reducerentur in unum hospitale, quod faciliter posset fieri multum notabile ac insigne et poni in debita administratione sic infirmi pauperes et alii qui bonis temporalibus destituti debent et consueverunt in hospitalibus predictae civitatis reffici et sustentari valerent melius et plenius refici, recolligi et sustentari in uno solo notabili et bene ordinato hospitali quam pro nunc reficiantur, recolligantur et sustententur

in omnibus predictis hospitalibus dicte civitatis, eorum potissime indebita administratione attentata; predictumque Centum Iuratorum Concilium commisisset honorabilibus Raymundo de Valle, Ferrario de Marimundo, Anthonio Buçoti, Michaeli Roure et Ludovico de Gualbis, consiliariis anni presentis dicte civitatis, ut cum certis probis hominibus, de quolibet statu per eos eligendis, dicte et aliis supplicationibus in dicto Concilio Centum Iuratorum oblatis, prout eis visum fuerit, providerent; et postmodum prefatis honorabilibus consiliariis et diversis probis hominibus dicte civitatis de quolibet statu numerum quindecim excedentibus hac de causa per ipsos consiliarios convocatis visum fuerit contenta in dicta supplicatione debere executioni deduci; et ob hoc ipsi honorabiles consilarii et probi homines, providendo dicte supplicationi, certos probos homines elegerint, qui una cum ipsis honorabilibus consiliariis et sine ipsis super unione fienda de omnibus predictis hospitalibus et modo fiendi tractarent et recorderent cum dictis domino episcopo et Capitulo et alia omnia facerent que ad executionem dicte unionis et eius perfectionis ac regiminis et administrationis predicti fiendi et ordinandi hospitalis iminerint facienda; et subsequenter, habitis prius super hiis diversis tractatibus inter dictos honorabiles consiliarios et probos homines ad hoc electos, ex una parte, et reverendum in Christo patrem dominum fratrem Iohannem, miseratione divina episcopum Barchinone, et aliquas notabiles personas de Capitulo dicte Ecclesie Barchinone, ex altera, et celebrato propterea Capitulo eiusdem ecclesie, prefatis domino episcopo et Capitulo visum fuerit illud idem, tandem, die martis, quinta decima marcii, anni predicti millesimi quadringentesimi primi, dicti honorabiles consilarii, constituti personaliter in domo inferiori Concilii dicte civitatis, vocata de Trenta, presentibus et consulentibus dictis electis et aliis diversis probis hominibus dicte civitatis de quolibet statu in presentia mei Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et scribe honorabilis Concilii Barchinone, et testium videlicet venerabilium Bernardi de Ponte, legum doctoris, Bernardi Serra, Berengarii de Cortilio, Petri ça Badia, Raymundi de Querio, mercatorum, civium Barchinone, ex potestate et auctoritate predictis, ex una parte, et dicti reverendus dominus episcopus et eius honorabile Capitulum ac de causa convocatum ad sonum campane et alias per communem nuncium, ut moris est, congregatum in camera maiori episcopalis palatii Barchinone, in quo quidem Capitulo presentes fuerunt dictus dominus Episcopus et venerabiles Guillelmus de Fontibus, decanus, Franciscus Castanyerii utriusque iuris doctor, archidiaconus Vallensis, Bartholomeus Janerii, sacrista, Anthonius de Fornellis, Bernardus de Thous, Berengarius de Matamala, Guillelmus Vallesii, Franciscus Pineda, Jacobus de Todonyano, Petrus Folquerii, Ferrarius

de Podiolo, Guillelmus Carbonelli et Michael Formosii, omnes canonici dicte ecclesie, capitulantes et capitulum facientes et presentantes in presentia mei dicti et infrascripti notarii et testium videlicet discretorum Petri Riera, Bernardi Marqueti² et Anthonii Maioris, presbiterorum Barchinone, domesticorum dicti domini episcopi, et Anthonii Laurencii, scriptoris Barchinone, ex altera parte, illis via, modo et forma quibus de iure melius valere ac tenere possit, predicta hospitalia pauperum infirmorum, videlicet hospitale vocatum *d'en Vilar*, alias *de la Ciutat*, et hospitale vocatum *d'en Marcús*, que erant sub administratione et regimine dictorum honorabilium consiliariorum et Concilii dicte civitatis, et hospitale vocatum *d'en Colom* ac hospitale vocatum *d'en Vilar*, que erant sub administratione et regimine dictorum dominorum episcopi et Capituli, ac omnia et singula eorum bona, mobilia et immobilia ac semovencia, iuraque et actiones, quecumque sint et ubicumque, unierunt et reduxerunt in unum hospitale seu domum, quam vocari voluerunt et decreverunt hospitale seu domus Sancte Crucis, fiendum et construendum seu fiendam et construendam in loco ubi est nunc predictum hospitale vocatum *d'en Colom*, situm in ravalì dicte civitatis et patiis circumvicinis, solemniter et habundanter, prout inter dictos dominos episcopum et Capitulum ac dictos honorabiles consiliarios et probos homines conductum, concordatum et etiam ordinatum, in quo quidem hospitali seu domo Sancte Crucis omnes infirmi et pauperes et alii qui in supradictis et aliis hospitalibus dicte civitatis hospitari, reffici et alimentari consueverunt, poterunt, Deo propicio, utilius et habundancius solito alimentari et reffici ac in necessariis adiuvari. Et voluerunt ac ordinarunt et statuerunt dicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consilarii, auctoritate et ex potestate predictis, quod regimen et administratio dicti hospitalis sive domus Sancte Crucis sit perpetuo comunis tam dictis dominis episcopo et Capitulo, qui nunc sunt et pro tempore fuerint, quam dictis honorabilibus consiliariis et Consilio dicte civitatis, nunc et pro tempore existentibus, et quod regatur et administretur per quatuor notabiles et ydoneas personas, videlicet duos canonicos eligendos per dictos dominos episcopum et Capitulum, et duos cives eligendos per dictos honorabiles consiliarios et Concilium, et quod tempus regiminis dictarum quatuor personarum duret solummodo per duos annos continuos, ita quod quolibet anno in crastinum Sancte Crucis mensis madii fiat et fieri habeat nova electio et mutatio de duobus ex dictis rectoribus seu administratoribus, videlicet de uno canonico et uno cive, remanentibus aliis duobus eorum sociis. Et isto modo quilibet ex dictis quatuor rectoribus seu administratoribus, cum electus fuerit, remanebit in dicto regimine seu administratione per dictos duos annos, exceptis duobus, videlicet uno

canonico et uno cive, ex quatuor primitus eligendis in administratione ipsa iamdicta, qui duo solum per unum annum in administratione ipsa poterunt remanere. Voluerunt etiam et statuerunt ac ordinaverunt predicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consiliarii, eisdem potestate et auctoritate, quod dicti quatuor rectores seu administratores, cum electi fuerint, per totum tempus sui regiminis habeant illud regimen ac illam administrationem, preheminentiam et prerogativam in dicto hospitali seu domo Sancte Crucis et omnibus eius bonis, mobilibus et immobilibus ac semoventibus, ac iuribus et actionibus quibuscumque, quod et quam dicti domini episcopus et Capitulum ac dicti honorabiles consilarii et consilium habebant in dictis hospitalibus³ sue administrationi subjectis ante unionem et reductionem presentes. Et absque artatione aliqua dicti generalis regiminis contulerunt ac dederunt ipsi domini episcopus et Capitulum et honorabiles consilarii, nominibus supradictis, prefatis quatuor rectoribus et administratoribus, cum dicto modo electi seu creati fuerint, potestatem plenariam et speciale mandatum: quod possint ilico, seu cum eis visum fuerit, ad manus suas apprehendere et accipere nomine et ad opus dicti novi hospitalis seu domus Sancte Crucis omnia hospicia, edificia et patua dictorum quatuor hospitalium superius descriptorum, et omnes eorum campos, vineas, hortos et possessiones alias, census, redditus, morabatinos, censualia, obvenciones, iura et emolumenta quecumque, necnon lectos, superlectilia, utensilia et alia quecumque bona, mobilia et immobilia ac semovencia, cuiusvis speciei seu conditionis fuerint. Et illa que ex dictis hospiciis, edificiis et patuis, campis, vineis, ortis et aliis bonis, tam mobilibus quam immobilibus ac semoventibus, eis videbitur, vendere aut stabilire seu in emphiteosim concedere ad certos annuos census aut alias alienare illis modis et formis ac personis et pro illis pretiis seu intratis de quibus sibi visum fuerit. Et proinde quecumque instrumenta cum omnibus obligationibus, renunciationibus, securitatibus, pactis, iuramentis, clausulis et cautelis necessariis et utilibus facere et firmare, emptores seu adquiretores in possessionem corporalem inducere, quaslibet hereditates adire aut, si eis videbitur, respuere, et quevis legata, si cum onere vel conditione ad eorum cognitionem damnosis aut nimium onerosis legata fuerint, etiam respuere aut eis renunciare. Et duo ex eis, unus videlicet canonicus et alter civis, in instrumentis venditionum et aliarum alienationum fiendarum de proprietatibus et possessionibus, que pro dicto hospitali seu domo Sancte Crucis tenentur aut tenebuntur, subscribere et firmare dominii ratione, faticas dare seu concedere, quascumque iurisdictiones civiles et criminales, altas et baxias, meraque et mixta imperia,⁴ si que in futurum dicto hospitali seu domui Sancte Crucis debebuntur aut pertinebunt quibusvis causis seu titulis, exercere,

regere et gubernare, seu ad ea regenda baiulos, iudices et alios officiales creare, ponere et ordinare, et ordinatos ac positos destituere et revocare et alium seu alios eorum loco ponere et constituere, totiens quotiens eis videbitur. Necnon tam in iudicio quam extra agere, deffendere et experiri, transigere et pascisci ac compromittere pro et super quibusvis questionibus, littibus et demandis. Et ad predicta omnia et eorum singula, quotiens eis videbitur, procuratorem et procuratores substituere et ponere, positosque revocare et destituere ac alium seu alios surrogare. Et quilibet ex eis in casu necessitatis vel absentie alium loco sui idoneum tamen ad cognitionem sociorum suorum durante dicta necessitate vel absentia ponere et surrogare, qui eandem habeat potestatem. Et generaliter omnia alia facere ac plene executioni deducere que ipsis quatuor rectoribus seu administratoribus dicto hospitali seu domui Sancte Crucis utilia seu necessaria videbuntur, et que ipsi domini episcopus et Capitulum ac ipsi honorabiles consilarii et Consilium facere possent personaliter constituti, etiam si maiora, graviora et duriora superius expressatis fuerint et talia que de iure vel consuetudine aut alias mandatum exigerent speciale. Prefati enim domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consilarii ex eisdem potestate et auctoritate comiserunt in et super predictis omnibus et singulis, cum incidentibus et dependentibus ac emergentibus ex eisdem et eis connexis, dictis quatuor rectoribus et administratoribus, cum predicto modo electi et creati fuerint, totum locum suum ac vices omnimodas cum libera et generali administratione. Ac promiserunt nominibus supradictis michi dicto et infrascripto notario, ut publice persone nomine omnium, quorum interest et intererit ac interesse poterit in futurum, stipulanti, acceptanti et legitime recipienti, se et successores suos semper habere ratum, gratum, validum atque firmum totum et quicquid per dictos quatuor rectores et administratores modo predicto eligendos, et substituendum ac substituendos ab eis, actum, dictum, gestum et administratum fuerit, et illud nullo tempore revocare, iudicioque sisti et iudicatum solvi, cum suis clausulis universis sub bonorum omnium dictorum olim quatuor hospitalium et dicti etiam novi hospitalis seu domus Sancte Crucis ubique habitorem et habendorum obligatione. Ceterum predicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consilarii, attendentes quod ex eo quia dicti quatuor rectores seu administratores circa ordinarias et extraordinarias receptiones reddituum, pecuniarum, legatorum, obventionum, bonorum et iurium dicti novi hospitalis seu domus Sancte Crucis seu ei quomodolibet pertinentium et quotidianas distributiones in ea fiendas ac alia ordinaria onera eidem novo hospitali seu domui Sancte Crucis incumbencia non possent assidue vacare comode pro sublevando onore dictorum qua-

tuor rectorum seu administratorum et pro utiliori regimine et gubernatione dicti novi hospitalis seu domus Sancte Crucis, ordinarunt et statuerunt iamdictis nominibus quod huiusmodi reddituum, pecuniarum et bonorum receptio et particularis administratio et regimen fiant et fieri habeant per duas personas bone conditionis et fame et, si possibile fuerit, in bonis temporabilibus opulentas, quarum una sit ecclesiastica eligenda, quotiens locus affuerit, per dictum dominum episcopum et quatuor canonicos dicti sui Capituli per eum eligendos, et altera sit secularis laica eligenda, quotiens casus occurrerit, per dictos honorabiles consiliarios et quatuor probos homines dicte civitatis per eos eligendos; vel si dicti dominus episcopus et quatuor canonici per eum eligendi et dicti honorabiles consilarii et quatuor probi homines per eos etiam eligendi concordaverint, per unam solam personam ecclesiasticam aut secularem laicam bone fame et conditionis, et si possibile, ut predictur, fuerit, in bonis temporalibus opulentam. Quibus quidem duabus personis insimul vel uni persone, cum dicto modo electe fuerint seu electa fuerit, prefati domini episcopus et Capitulum ac dicti honorabiles consilarii ex eisdem potestate et auctoritate super dictis reddituum, pecuniarum et bonorum receptione et apocarum seu albaranorum de refectis confectione et super dictis particulari administratione et regimine ac super ponendo et substituendo ad predicta omnia et eorum singula unum et plures procuratorem seu procuratores ac eos revocando et destituendo et alium seu alios surrogando et omnia alia faciendo et exercendo que ad hec necessaria seu opportuna fuerint, comisserunt et dederunt predictis duabus personis aut uni persone dicto modo eligendis seu eligende totum locum suum et omnimodas vices suas, intellecto tamen et declarato expresse quod dicte due persone vel una persona in omnibus et singulis dictam particularem administrationem seu regimen tangentibus subsint et subesse ac parere teneantur et habeant dictis quatuor rectoribus seu administratoribus et ad eorum voluntatem et beneplacitum in dictis receptione et particulari administratione ac regimine stare et remanere habeant et non ultra. Ordinarunt etiam et statuerunt predicti domini episcopus et Capitulum ac dicti honorabiles consilarii ex potestate et auctoritate predictis quod dicte due persone vel una persona, quibus vel cui dicto modo predictae receptio et particularis administratio sive regimen comittetur, teneantur et habeant seu teneatur et habeat⁵ reddere quolibet anno compotum et rationem de receptis, gestis et administratis per eas vel eam circa predicta et reliqua rationum suis successoribus vel successoribus, si dictam particularem administrationem dimiserint, vel in usus et necessitates dicti hospitalis seu domus Sancte Crucis, si in dictis receptione et particulari administratione remanserint, venerabilibus rationa-

libus dicte civitatis, qui tunc fuerint, et duabus personis ecclesiasticis per dictos dominos episcopum et Capitulum, quotiens casus afuerit, eligendis, qui rationales simul cum dictis duabus personis ecclesiasticis predicto modo eligendis iamdicta compota recipere, audire, discutire, examinare, impugnare et diffinire ac diffinitionum instrumenta firmare valeant, prout eis per iusticiam, salvis iuribus dicti hospitalis seu domus Sancte Crucis, videbitur faciendum. Postmodum vero die lune, vicesima septima mensis iunii, anni predicti millesimi quadrigentesimi primi, prefatus dominus Episcopus ac eius honorabile Capitulum ac de causa convocatum ad sonum campane et alias per comunem nuncium vel, ut est moris, ac congregatum in quadam parva camera dicti Episcopalis Palatii, in qua idem dominus Episcopus infirmitatis podagre tenebatur, in quo quidem Capitulo presentes fuerunt dictus dominus Episcopus et venerabiles Dominicus Poncii, archidiaconus maior, Bernardus de Thous, Berengarius de Matamala, Guillelmus Vallesii, Franciscus Pineda, Jacobus de Todonyano, Petrus Folquerii, Ferrarius de Podiolo, Guillelmus Carbonelli, Michael Formosii et Berengarius Ollarii, omnes canonici dicte ecclesie Barchinone, capitulantes et Capitulum, ut predicatur, facientes, in presentia mei dicti et infrascripti notarii et testium videlicet venerabilium Simonis de Marimundo, Michaelis Roure et Guillelmi Columbi⁶ ac discreti Johannis Torroni, notarii, civium Barchinone, attendentes, ut dixerunt, in unione que, ut expressatur superius, facta fuit de dictis quatuor hospitalibus, eorum fuisse intentionis et voluntatis quod hospitale Sancte Margarite, dictum alias domus infirmorum sive *de ls Mesells*, constructum in dicto ravalí Barchinone cum omnibus eius redditibus, bonis et iuribus ac proprietatibus comprehenderetur in unione predicta, hocque per oblivionem seu inadvertentiam fuisse omisum, predictum hospitale Sancte Margarite, dictum alias domus infirmorum, quod erat sub eorum administratione et regimine, ac omnia eius hospicia et edificia et bona mobilia et immobilia ac semovencia, quecumque sint et ubicumque, iuraque et actiones sibi nunc vel in futurum spectantia et spectantes unierunt, dederunt et assignarunt dicto novo hospitali seu domui Sancte Crucis ac eius rectoribus et administratoribus sub illis modis, formis et conditionibus quibus de dictis quatuor aliis hospitalibus factum fuit. Et voluerunt ac concesserunt expresse dicti domini episcopus et Capitulum quod dicti rectores et administratores iamdicti novi hospitalis seu domus Sancte Crucis habeant et habere debeant seu possint ex facultate plenaria, quam eis presentis instrumenti serie contulerunt, illam et eandem potestatem, administrationem et regimen in omnibus et singulis bonis mobilibus et immobilibus iuribusque et actionibus iamdicti hospitalis Sancte Margarite seu domus infirmorum aut ad illud

qualitercumque spectantibus, qualem et quantam eis super aliis bonis dictorum unitorum hospitalium contulerunt. Subsequenter autem die sabbati, vicesima tertia mensis iulii, anni predicti millesimi quadrigentesimi primi, venerabilis Bartholomeus Rubei, prior monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone ordinis Sancti Augustini, et conventus dicti sui monasterii hac de causa convocatus, ut moris est, et congregatus in ecclesia dicti monasterii, ubi alias pro comunibus actibus prefati monasterii congregari consuevit, in quo quidem conventu presentes fuerunt dictus venerabilis prior Franciscus de Magarola, hospitalerius, Raymundus Serra, sacrista, Guillelmus Luppeti, infirmarius, Iohannes Besora et Iohannes Roig, omnes canonici dicti monasterii, conventum facientes, celebrantes et presentantes, in presentia dicti Iohannes Torroni, notarii Barchinone, hec nomine mei dicti et infrascripti Bonanati Egidii, notarii, ut in hac parte a me substituti recipientis, et⁷ testium videlicet discreti Bernardi de Montemalone, presbiteri, et Asberti Thome, Barchinone commorantis, pro exoneratione dicti sui monasterii, cui ex infrascripto hospitali nulla ipsi monasterio seu eius conventui provenit utilitas, de expressis licentia et voluntate prefati domini episcopi ac eius auctoritate et decreto in hiis interventibus, hospitale vocatum de Sancta Eulalia, constructum extra muros dicte civitatis Barchinone, videlicet non longe ultra portale novum dicte civitatis Barchinone, quod erat sub eorum administratione et regimine, ac omnia eius hospicia et edificia et bona mobilia et immobilia ac semoventia, quecumque sint et ubicumque, iuraque et actiones sibi nunc vel in futurum spectantia et spectantes unierunt, dederunt et assignarunt ac realiter concesserunt dicto novo hospitali seu domui Sancte Crucis ac eius rectoribus et administratoribus sub illis modis, formis et conditionibus quibus de aliis superius expressatis hospitalibus factum fuit, quorum unio et in unum hospitale reductio fuit per dictum Iohannem Torroni ipsis priori et conventui, ut supra posita est, specificè recitata. Et voluerunt ac concesserunt dicti venerabilis prior et conventus quod supradicti rectores et administratores prefati novi hospitalis sive domus Sancte Crucis habeant et habere debeant ac possint ex plenaria facultate, quam eis cum instrumento huiusmodi contulerunt, illam et eandem potestatem administrationem et regimen in omnibus et singulis bonis, mobilibus et immobilibus, iuribusque et actionibus predicti hospitalis Sancte Eulalie aut ad illud qualitercumque spectantibus, qualis et quanta eis super aliis bonis et iuribus dictorum unitorum hospitalium est superius attributa. Et ipsa eadem die sabbati predictus dominus episcopus, constitutus personaliter in quadam domo vocata *la Torra d'en Vives*, sita extra portale vocatum *dels Orps* dicte civitatis, in presentia dicti Iohannis Torroni, notarii, hoc nomine mei dicti et

infrascripti Bonanati Egidii, notarii, et ut in hac parte a me substituti recipientis, et testium videlicet venerabilium Francisci Ortals, legum doctoris, et Galcerandi Ermengaudi, civium Barchinone, confitens predicta per dictos priorem et conventum facta de eius voluntate et licentia processisse, suam in hiis interposuit auctoritatem pariter et decretum. Predicta igitur omnia et singula supradicta, ut superius expressa sunt, tam dicti domini episcopus et Capitulum quam dicti honorabiles consilarii nomine civitatis quam etiam dicti prior et conventus voluerunt, ordinarunt, fecerunt, statuerunt et concesserunt in manu et posse mei dicti Bonanati Egidii, notarii, et in posse dicti Iohannis Torroni, notarii, meo nomine et pro me recipientis, prout expressum est superius, ut publice persone nomine omnium quorum interest et intererit ac interesse poterit in futurum stipulantis, acceptantis et legitime recipientis. Et requisiverunt tam dicti domini episcopus et Capitulum quam dicti honorabiles consilarii de predictis omnibus et singulis fieri et utrique parti ac etiam dictis rectoribus et administratoribus tradi per me dictum et infrascriptum notarium tot publica consimilia instrumenta quot inde per dictas partes vel earum alteram aut per dictos rectores et administratores fuerint requisita.

Acta fuerunt hec Barchinone, diebus, locis, mensibus et anno predictis, presentibus partim dicto et infrascripto Bonanato Egidii, notario, et partim dicto Iohanne Torroni, notario, et in hac parte substituto meo, et testibus superius nominatis.

Sig+num mei Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et scribe honorabilis Consilii civitatis⁸ Barchinone, qui hec scribi, feci et clausi cum raso et emendato in XXVIII^a linea “libet”, et cum supraposito in lineis XXXV^a “enim” et LXII^a “notarii”, et LXX^a “docti”, et alibi in eadem “dicti”.

Sig+num Francisci de Minorisa, auctoritate regia notarii publici Barchinone, testis.

Sig+num Arnaldi de Insulis, auctoritate regia notarii publici Barchinone, testis.

Sig+num Berengarii de Ralat, baiuli Barchinone, qui huic translato ab originali suo fideliter sumpto et cum eodem veridice comprobato, non viciato nec in aliqua sui parte suspecto, ex parte domini regis et auctoritate officii quo ffungimur, auctoritatem impendimus et decretum, ut eidem translato tamquam suo originali in iudicio et extra fides plenarie ab omnibus impendatur, appositum per manum mei Iohannis Guardiola, auctoritate illustrissimi domini regis Aragonum notarii publici per totam terram et dominationem suam, in cuius manu et posse dictus baiulus hanc firmam fecit de voluntate discreti Mathei

Ferrandelli, auctoritate regia⁹ notarii publici et scribe Curie dicti baiuli negotiis occupati, die quintadecima madii, anno a nativitate Domini MCCCC quarto, presentibus testibus venerabili Iohanne de Forest, iurisperito, et Francisco Finestres, scriptore, civibus Barchinone.

Et ideo ego Iohannes Guardiola, notarius predictus, hec scripsi et hoc meum hic apposui sig+num, cum supraposita in linea tertia ubi dicitur “regia”.

Sig+num Iohannis Torroni, auctoritate regia notarii publici Barchinone, qui hoc translatum a suo originali fideliter sumptum scribi fecit et cum eodem veraciter comprobavit et auctenticatum per dictum venerabilem baiulum, ut supra patet, clausit XIX^a die iunii, anno a nativitate Domini MCCCC quarto, cum raso et correcto in lineis prima ubi dicitur “celebrato”, et tertia “faciliter”, et XI^a “Barchinone ex altera et celebrato propterea”, et LXXII^a “sive dels Masells constructum in dicto”, et LXXX^a “hospitalerius”, et LXXXVIII^a “spectantibus”. Et omni supraposito in lineis secunda ubi scribitur “in domo comuni Concilii dicte civitatis die”, et XVIII^a “Marqueti”, et XXXII^a “hospitalibus”, et XL^a “imperia”, et LXIII^a “seu teneatur et habeant”, et LXX^a “Columbi”, et LXXX^a “recipientis”, et XCV^a “civitatis”.

1. In domo domini Consilii dicte civitates die <i>interlineat.</i>	2. Marqueti <i>interlineat.</i>
3. Hospitalibus <i>interlineat.</i>	4. Imperia <i>interlineat.</i>
5. Teneatur et habeat <i>interlineat.</i>	6. Columbi <i>interlineat.</i>
7. Recipienti ac <i>interlineat.</i>	8. Civitatis <i>interlineat.</i>
9. Regia <i>interlineat.</i>	

2

1401, juny, 6. Barcelona

El prevere Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dona al pintor Joan Santgenís, ciutadà de Barcelona, la filla del propi Joan Santgenís Joaneta, de quatre o cinc anys d'edat, que havia estat a l'hospital d'en Vilar o de Sant Macià, ara de l'Hospital de la Santa Creu. L'hospital l'havia posada sota la custòdia de Francesca, filla d'en Tosquella, i rep de Joan Santgenís 10 florins d'or d'Aragó en compensació.

AHSCSP, JOAN TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre,3), fol. 1v-2r.

[*Hospital: afermament de Joaneta*]¹

Die lune, sexta die iunii, anno predicto.

Guillelmus² Torroni, presbiter, prior dicti hospitalis, dedit et tradidit corporaliter et de facto Johanni Sentgenis, pictori, civi dicte civitatis, quandam puellulam, vocatam Johannetam, etatis IIII vel V

annorum filiamque³ ipsius Johannis, quam, ut asseruit, procuravit in Ffranciscam, filiam *d'en Tosquella*, civis dicte civitatis. Que puellula fuerat possita et missa⁴ in hospitali *d'en Vilar*, alias de Santo Maciano, avuito⁵ et transportato dicto hospitali Sancte Crucis. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Tradens eam sibi ad faciendum de eadem suas voluntates et cetera. Insuper et cetera. Confitens sibi quod pro huiusmodi donatione habuit et recipit ab ipso decem florenos auri de Aragonia. Et ideo renuntiando et cetera. Fecit sibi finem et cetera.

Testes: Ludovicus Borrassani, pictor, Guillelmus Costoi, scholaris, et Paulus ça Vosa, faber, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix suam, ratllat.* 4. *Segueix in dicto, ratllat.* 5. *Segueix dicto, ratllat.*

3

1401, juny, 6. Barcelona

Comanda-dipòsit dels pintors Lluís Borrassà i Joan de Santgenís a Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, per la quantitat de 55 sous, dels quals fan època.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 2r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 4v. Document incomplet.

*[Administradors a Guillem Turró: comanda y depòsit de 55 sous]*¹

Item dicti Ludovicus² Borrassani³ et Johannes de Sentgenís firmarunt instrumentum pure comande dicto Guillelmo Torroni, ut priori predicto, de quinquaginta quinque solidis. Renuntiando et cetera. Promiserunt uterque ipsorum eos reddere incontinenti cum fuerint requisiti et quod restituent missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis uterque ipsorum obligantes se et bona et cetera. Renuntiando beneficiis novarum constitutionum et dividendarum actionum, et cetera.

Testes: Paulus ça Vosa, faber, et Guillelmus Costoi, scholaris.

Item firmarunt apocam de dictis LV solidis.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Pictores interlineat.*

4

1401, juliol, 16. Barcelona

Bernat Mulner, de la parròquia de Santa Tecla de Sitges, reconeix haver rebut de Pere Comte, prevere i obrer de l'obra de l'Hospital de la Santa Creu, 61 lliures, 6 sous, 10 diners i 1 òbol, quantitat que se li deu per la compra de mil cent trenta-dues quarteres i mitja de calç per a l'obra.

AHSCSP: Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 3r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes e faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 7v.

*[Bernat Mulner a l'hospital: àpocha]*¹

Die sabbati, XVI die julii, anno predicto.

Ego Bernardus² Mulnerii, de parrochia Sancte Tecle de Cigiis, confiteor et recognosco vobis Petro Comitibus, presbitero, operario operis hospitalis Sancte Crucis, quod solvistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem sexaginta unam libras, sex solidos, decem denarios et obulum, quas michi debebatis pro MCXXXII quarteriis et media calicis sive de calç, quas a me emistis, habuistis et recepistis ad opus dicti operis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Guillelmus Rich, sartor, et Bernardus de Speluncis,³ scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix sar-, ratllat.

5

1401, juliol, 28. Altura

El rei Martí l'Humà mana al seu conseller i tresorer Joan de Pla que faci entrega de 10.000 sous a l'Hospital de la Santa Creu per a la seva obra.

ACA, *Cancelleria Reial*, registre 2175, fol. 20v.

Civitatis Barchinone.

Martinus et cetera, dilecto consiliario et thesaurario nostro Johanni de Plano, legum doctori, salutem et dilectionem.

Dicimus et mandamus vobis quatenus de peccunia Curie nostre, que est vel erit penes vos, tribuatis et exsolvatis pro opere Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone decem mille solidos Barchinone,

quos nos [...] ducti affol[...] ob divinum servicium eidem operi [...] [...] ducimus huius serie concedendos, quorum facta solucione, recuperetis inde presentem cum apocha de soluto.

Datum in loco d'Altura, sub nostro sigillo secreto, XXVIII die julii, anno a nativitate Domini M CCCC primo.

Rex Martinus (*rúbrica*).

Dominus Rex mandavit michi Guillelmo Poncii.

Probata.

6

1401, agost, 5. Altura

El rei Martí l'Humà fa donació a l'Hospital de la Santa Creu de tota la pedra i el reble que es troba davant de la drassana. Aquest material anava destinat al palau que s'havia de construir. Així mateix, autoritza que els administradors de l'hospital o qualsevol persona en el seu nom en puguin prendre la quantitat que vulguin.

ACA, Cancelleria Reial, registre 2175, fol. 20v-21r.

Josep Maria ROCA, *La medicina catalana en temps del rey Martí*, Barcelona 1919, p. 183.

Lo Rey.

Batle. Recordeus que nós estants aquí en Barchinone donam graciosament a l'espital novellament començat en la dita ciutat, tota la pedra et reble nostre que és devant la daraçana, la qual havia aparellada per lo palau que haviem proposat fer, proper la dita daraçana. Perquè us manam que tota dita pedra et reble lexets pendra, tota hora que-s volran, als administradors del dit espital o a altre qualsevol en nom d'aquell, no contrastants qualsevol donacions o assignacions, si per ventura alcunes ne haviem fetes a qualsevol persones, com aquelles, si alcunes són, haiam fetes, no recordants nós de la donació demunt dita.

Dada en lo loch d'Altura, sots nostre segell secret, a V dies d'agost de l'any M CCCC I.

Rex Martinus (*rúbrica*).

Dirigitur Johanni ça Bastida, baiulo Barchinone.

Dominus Rex mandavit michi Guillelmo Poncii.

Probata.

1401, agost, 19. Barcelona

Antoni de Fornells i Jaume de Todonyà, canonges de la Seu, i els administradors de l'hospital Simó de Marimon i Guillem Colom, ciutadans de Barcelona, concedeixen establiment emfitèutic al mestre de cases Guillem Galceran, ciutadà de Barcelona, sobre unes cases amb dues mujades contigües de terra que l'hospital té, en franc alou, a l'horta de Sant Daniel. El cens a pagar és de 12 morabatins a raó de 9 sous. I en concepte d'entrada Guillem Galceran entrega 65 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 6v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 42v-45v.

*[Hospital a Guillem Galceran: stabliment de unes cases y dos mojudes de terra a la horta de Sant Daniel]*¹

Honorabiles Anthonius² de Fornellis,³ Jacobus⁴ de Todonyano, canonici, Simon⁵ de Marimundo et Guillelmus⁶ Colom, cives Barchinone, administratores hospitalis Sancte Crucis, stabilierunt Guillelmo Galcerandi, magistro domorum, civi dicte civitatis, et suis, ut plus danti,⁷ quasdam domos cum duabus modiatis terre, eisdem contiguis, quas ipsi administratores nomine dicti hospitalis per liberum et franchum alodium habent et possident in territorio Barchinone in orta Sancti Danielis. Et terminatur et cetera. Hanc autem et cetera. Sub pacto quod pro censu predictorum detis dicto hospitali quolibet anno duodecim morabatinos ad rationem IX solidorum: medietatem in festo Nathalis Domini et aliam medietatem, in festo Sancti Johannis mensis junii. In hiis autem et cetera. Liceatque vobis et cetera. Pro intrata vero predictorum habui a vobis sexaginta quinque libras Barchinone. Et ideo renuntiando et cetera. Insuper promittimus facere habere et cetera. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis, et cetera. Ad hec ego⁸ Guillelmus Galcerandi acceptavit⁹ dictum logerium, et cetera. Et Bernardus Redon et Bernardus Cadireta, curritores Barchinone, confessi fuerunt dicto Galcerando predicta fuisse facta mediantibus ipsis, et cetera. Fiat largius ut in aliis. Et terminatur ab oriente in tenedone Bernardi Berga, a meridie¹⁰ in arenali, ab occidente in tenedone domine na Valls, mediante quodam regario aque, et a circio in camino publico. Et facit III solidos de decima Petro de Serrià.

Testes firme dictorum Guillelmi Colom, Guillelmi Galcerandi et cursorum: Petrus Johannis, payerius, et Bernardus Michaelis, vano-verius, cives Barchinone.

Testes firme dictorum Anthonii de Fornellis¹¹ et Simonis de Marimundo, qui firmavit XXII die dictorum mensis et anni: Ffranciscus Pontons, mercator, et Johannes Bages, scriptor.

Testes firme dicti Jacobi de Todonyano, qui firmavit proxime dicta die: dictus Ffranciscus Pontons et Johannes Bages.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix canonicus, ratllat. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 7. Ut plus danti interlineat. 8. Segueix Galcerandus, ratllat. 9. Acceptavit per acceptans. 10. Ameridie al ms. 11. Segueix Jacobo de Codonyano, ratllat.

8

1401, setembre, 5. Avinyó

Confirmació del papa Benet XIII de la unió dels hospitals de la ciutat de Barcelona en un de sol, l'anomenat Hospital de la Santa Creu, amb tots els seus béns i drets.

ACB, Butlla; 745 × 585 mm.

Josep Mas, "Fundació del Hospital de la Santa Cruz: II. Escripura de fundació", *Anales del Hospital de la Santa Cruz* 3, vol. 1, 1927, p. 185-189. Josep Mas, "Fundació del Hospital de la Santa Cruz: II. Escripura de fundació (conclusió)", *Anales del Hospital de la Santa Cruz* 4, vol. 1, 1927, p. 235-239. Josep Mas, "Fundació de l'Hospital de la Santa Creu: III Confirmació pontificia", *Anales del Hospital de la Santa Cruz* 5, 1927, p. 289.

Benedictus, episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Iis que pro utilitate rei publice ac pauperum et peregrinorum sustentatione provide facta et ordinata existunt, ut illibata consistent, libenter aducimus apostolici muniminis firmitatem. Sane petitio pro parte venerabilis fratris nostri Iohannis, episcopi Barchinonensis, et dilectorum filiorum Capituli ecclesie Barchinone, ac consiliariorum et concilii necnon civium civitatis Barchinonensis, nobis nuper exhibita, continebat quod dudum ipsi certis ex causis, iustis et rationalibus ad hoc moti, nonnulla sub episcopo Barchinonensi pro tempore existentia et Capitulo, necnon quedam alia hospitalia in dicta civitate ab antiquo fundata sub conciliariorum et consilii prae-dictorum administrationibus seu regiminibus consistentia, omnesque fructus, redditus, proventus, iura, obventiones, emolumenta, terras, domos, possessiones et alia bona quecumquae, mobilia et immobilia, dictorum hospitalium seu ad ipsa vel eorum aliquod quomodolibet

pertinentia et spectantia seu ex ipsis provenientia, cuidam hospitali, quod in eadem civitate sub vocabulo domus Sancte Crucis multum solemniter construitur, maturis tractatibus et deliberationibus prehabitis applicarunt, unierunt, annexerunt et etiam incorporarunt, prout in quodam publico instrumento, cuius tenorem de verbo ad verbum presentibus inseri fecimus, plenius continetur. Quare pro parte Iohannis episcopi, Capituli, consiliariorum, Consilii et civium predictorum fuit nobis humiliter supplicatum, quod unioni, annexioni et incorporationi huiusmodi robur confirmationis aducere, ac defectus, si qui forsan in eisdem intervenerint, supplere de benignitate apostolica dignaremur. Nos itaque, huiusmodi supplicationibus inclinati, applicationem, unionem, annexionem et incorporationem praedictas, aliaque omnia et singula in dicto instrumento contenta, rata habentes et grata, illa auctoritate apostolica ex nostra certa scientia tenore praesentium confirmamus et presentis scripti patronicio communimus, supplentes omnes defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem. Tenor vero dicti instrumenti talis est:

“In nomine sancte et individue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, ac totius curie supernorum, amen. Pateat universis quod cum in Concilio Centum Iuratorum civitis Barchinone celebrato in domo Comuni Consilii dicte civitatis, die martis, prima mensis februarii, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo primo, fuisset oblata quedam supplicatio effectualiter continens quod pluribus videbatur esse decens et infirmis pauperibus utile ac dicte civitati honorabile si diversa hospitalia dicte civitatis, quorum aliqua sunt sub administratione dominorum episcopi et Capituli, et aliqua honorabilium consiliarium et Concilii dicte civitatis, unirentur ac reducerentur in unum hospitale, quod faciliter posset fieri multum notabile ac insigne et poni in debita administratione sic infirmi pauperes et alii qui bonis temporalibus destituti debent et consueverunt in hospitalibus predictae civitatis reffici et sustentari valerent melius et plenius reffici, recolligi et sustentari in uno solo notabili et bene ordinato hospitali quam reficiantur pro nunc, recolligantur et sustententur in omnibus predictis hospitalibus dicte civitatis, eorum potissime indebita administratione attentata; predictumque Centum Iuratorum Concilium commisisset honorabilibus Raymundo de Valle, Ferrario de Marimundo, Anthonio Buçoti, Michaeli Roure et Ludovico de Gualbis, consiliariis anni presentis dicte civitatis, ut cum certis probis hominibus, de quolibet statu per eos eligendis, dicte et aliis supplicationibus in dicto Consilio Centum Iuratorum oblatis, prout eis visum fuerit, providerent; et postmodum prefatis honorabilibus consiliariis et diversis probis hominibus dicte civitatis de quolibet statu numerum quindecim excedentibus hac de causa per ipsos consiliarios convoca-

tis visum fuerit contenta in dicta supplicatione debere exequcioni deduci; et ob hoc ipsi honorabiles consiliarii et probi homines, providendo dicte supplicationi, certos probos homines elegerint, qui una cum ipsis honorabilibus consiliariis et sine ipsis super unione fienda de omnibus predictis hospitalibus et modo fiendi tractarent et recorderent cum dictis domino episcopo et Capitulo et alia omnia facerent que ad executionem dicte unionis et eius perfectionis ac regiminis et administrationis predicti fiendi et ordinandi hospitalis iminerint facienda; et subsequenter habitis prius super hiis diversis tractatibus inter dictos honorabiles consiliarios et probos homines ad hoc electos, ex una parte, et reverendum in Christo patrem dominum fratrem Iohannem, miseratione divina episcopum Barchinone, et aliquas notabiles personas de Capitulo dicte Ecclesie Barchinone, ex altera, et celebrato propterea Capitulo eiusdem ecclesie, prefatis domino episcopo et Capitulo visum fuerit illud idem; tandem, die martis, quinta decima marcii, anni predicti millesimi quadringentesimi primi, dicti honorabiles consiliarii, constituti personaliter in domo inferiori Concilii dicte civitatis, vocata de Trenta, presentibus et consulentibus dictis electis et aliis diversis probis hominibus dicte civitatis de quolibet statu in presentia mei Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et scribe honorabilis Concilii Barchinone, et testium videlicet venerabilium Bernardi de Ponte, legum doctoris, Bernardi Serra, Berengarii de Cortilio, Petri ça Badia, Raymundi de Querio, mercatorum, civium Barchinone, ex potestate et auctoritate predictis, ex una parte, et dicti reverendus dominus episcopus et eius honorabile Capitulum ac de causa convocatum ad sonu campane et alias per comunem nuncium, ut moris est, congregatum in camera maiori episcopalis palatii Barchinone, in quo quidem capitulo presentes fuerunt dictus dominus episcopus et venerabilis Guillelmus de Fontibus, decanus, Franciscus Castanyerii, utriusque iuris doctor, archidiaconus Vallensis, Bartholomeus Janerii, sacrista, Anthonius de Fornellis, Bernardus de Thous, Berengarius de Matamala, Guillelmus Vallesii, Franciscus Pineda, Jacobus de Todonyano, Petrus Folquerii, Ferrarius de Podiolo, Guillelmus Carbonelli et Michael Formosii, omnes canonici dicte ecclesie, capitulantes et capitulum facientes et presentantes in presentia mei dicti et infrascripti notarii et testium, videlicet discretorum Petri Riera, Bernardi Marqueti et Anthonii Maioris, presbiterorum Barchinone, domesticorum dicti domini Episcopi, et Anthonii Laurencii, scriptoris Barchinone, ex altera parte, illis via, modo et forma quibus de iure melius valere ac tenere possit, predicta hospitalia pauperum infirmorum, videlicet hospitale vocatum *d'en Vilar*, alias *de la Ciutat*, et hospitale vocatum *d'en Marcús*, que erant sub administratione et regimine dictorum honorabilium consiliariorum et Conci-

lii dicte civitatis, et hospitale vocatum *d'en Colom* ac hospitale vocatum *d'en Vilar*, que erant sub administratione et regimine dictorum dominorum episcopi et Capituli, ac omnia et singula eorum bona, mobilia et immobilia ac semovencia, iuraque et actiones, quecumque sint et ubicumque, unierunt et reduxerunt in unum hospitale seu domum, quam vocari voluerunt et decreverunt hospitale seu domus Sancte Crucis, fiendum et construendum seu fiendam et construendam in loco ubi est nunc predictum hospitale vocatum *d'en Colom*, situm in raveli dicte civitatis et patii circumvicinis, solemniter et habundanter, prout inter dictos dominos episcopum et Capitulum ac dictos honorabiles consiliarios et probos homines conductum, concordatum et etiam ordinatum, in quo quidem hospitali seu domo Sancte Crucis omnes infirmi et pauperes et alii qui in supradictis et aliis hospitalibus dicte civitatis hospitari, reffici et alimentari consueverunt, poterunt, Deo propicio, utilius et habundantius solito alimentari et reffici ac in necessariis adiuvari. Et voluerunt ac ordinarunt et statuerunt dicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consiliarii auctoritate et ex potestate predictis, quod regimen et administratio dicti hospitalis sive domus Sancte Crucis sit perpetuo comunis tam dictis dominis episcopo et Capitulo, qui nunc sunt et pro tempore fuerint, quam dictis honorabilibus consiliariis et consilio dicte civitatis, nunc et pro tempore existentibus, et quod regatur et administretur per quatuor notabiles et ydoneas personas, videlicet duos canonicos eligendos per dictos dominos episcopum et Capitulum, et duos cives eligendos per dictos honorabiles consiliarios et Concilium, et quod tempus regiminis dictarum quatuor personarum duret solummodo per duos annos continuos, ita quod quolibet anno in crastinum Sancte Crucis mensis madii fiat et fieri habeat nova electio et mutatio de duobus ex dictis rectoribus seu administratoribus, videlicet de uno canonico et uno cive, remanentibus aliis duobus eorum sociis. Et isto modo quilibet ex dictis quatuor rectoribus seu administratoribus, cum electus fuerit, remanebit in dicto regimine seu administratione per dictos duos annos, exceptis duobus, videlicet uno canonico et uno cive, ex quatuor primitus eligendis in administratione iamdicta, qui duo solum per unum annum in administratione ipsa poterunt remanere. Voluerunt etiam et statuerunt ac ordinarunt predicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consiliarii, eisdem potestate et auctoritate, quod dicti quatuor rectores seu administratores, cum electi fuerint, per totum tempus sui regiminis habeant illud regimen ac illam administrationem, preheminentiam et prerogativam in dicto hospitali seu domo Sancte Crucis et omnibus eius bonis, mobilibus et immobilibus ac semoventibus, ac iuribus et actionibus quibuscumque, quod et quam dicti domini episcopus et

Capitulum ac dicti honorabiles consiliarii et consilium habebant in dictis hospitalibus sue administrationi subjectis ante unionem et reductionem presentes. Et absque artatione aliqua dicti generalis regiminis contulerunt ac dederunt ipsi domini episcopus et Capitulum et honorabiles consiliarii, nominibus supradictis, prefatis quatuor rectoribus et administratoribus, cum dicto modo electi seu creati fuerint, potestatem plenariam et speciale mandatum quod possint ilico, seu cum eis visum fuerit, ad manus suas apprehendere et accipere nomine et ad opus dicti novi hospitalis seu domus Sancte Crucis omnia hospicia, edificia et patua dictorum quatuor hospitalium superius descriptorum, et omnes eorum campos, vineas, hortos et possessiones alias, census, redditus, morabatinos, censualia, obvenciones, iura et emolumenta quecumque, necnon lectos, superlectilia, utensilia et alia quecumque bona, mobilia et immobilia ac semovencia, cuiusvis speciei seu conditionis fuerint. Et illa que ex dictis hospiciis, edificiis et patuis, campis, vineis, ortis et aliis bonis, tam mobilibus quam immobilibus ac semoventibus, eis videbitur, vendere aut stabilire seu in emphiteosim concedere ad certos annuos census aut alias alienare illis modis et formis ac personis et pro illis pretiis seu intratis de quibus sibi visum fuerit. Et proinde quecumque instrumenta cum omnibus obligationibus, renunciationibus, securitatibus, pactis, iuramentis, clausulis et cautelis necessariis et utilibus facere et firmare, emptores seu adquiretores in possessionem corporalem inducere, quaslibet hereditates adire aut, si eis videbitur, respuere, et quevis legata, si cum onere vel conditione ad eorum cognitionem damnosis aut nimium onerosis legata fuerint, etiam respuere aut eis renuntiare. Et duo ex eis, unus videlicet canonicus et alter civis, in instrumentis venditionum et aliarum alienationum fiendarum de proprietatibus et possessionibus, que pro dicto hospitali seu domo Sancte Crucis tenentur aut tenebuntur, subscribere et firmare dominii ratione, faticas dare seu concedere, quascumque iurisdictiones civiles et criminales, altas et baxias, meraque et mixta imperia, si que in futurum dicto hospitali seu domui Sancte Crucis debebuntur aut pertinebunt quibusvis causis seu titulis, exercere, regere et gubernare, seu ad ea regenda baiulos, iudices et alios officiales creare, ponere et ordinare, et ordinatos ac positos destituere et revocare et alium seu alios eorum loco ponere et constituere, totiens quotiens eis videbitur. Necnon tam in iudicio quam extra agere, deffendere et experiri, trashigere et pascisci ac compromittere pro et super quibusvis questionibus, littibus et demandis. Et ad predicta omnia et eorum singula, quotiens eis videbitur, procuratorem et procuratores substituere et ponere, positosque revocare et destituere ac alium seu alios surrogare. Et quilibet ex eis in casu necessitatis vel absentie alium

loco sui idoneum tamen ad cognitionem sociorum suorum durante dicta necessitate vel absentia ponere et surrogare, qui eandem habeat potestatem. Et generaliter omnia alia facere ac plene executioni deducere que ipsis quatuor rectoribus seu administratoribus dicto hospitali seu domui Sancte Crucis utilia seu necessaria videbuntur, et que ipsi domini episcopus et Capitulum ac ipsi honorabiles consiliarii et Consilium facere possent personaliter constituti, etiam si maiora, graviora et duriora superius expressatis fuerint et talia que de iure vel consuetudine aut alias mandatum exigerent speciale. Prefati enim domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consiliarii ex eisdem potestate et auctoritate comiserunt in et super predictis omnibus et singulis, cum incidentibus et dependentibus ac emergentibus ex eisdem et eis connexis, dictis quatuor rectoribus et administratoribus, cum predicto modo electi et creati fuerint, totum locum suum ac vices omnimodas cum libera et generali administratione. Ac promiserunt nominibus supradictis michi dicto et infrascripto notario, ut publice persone nomine omnium, quorum interest et intererit ac interesse poterit in futurum, stipulanti, acceptanti et legitime recipienti, se et successores suos semper habere ratum, gratum, validum atque firmum totum et quicquid per dictos quatuor rectores et administratores modo predicto eligendos, et substituendum ac substituendos ab eis, actum, dictum, gestum et administratum fuerit, et illud nullo tempore revocare, iudicioque sisti et iudicatum solvi, cum suis clausulis universis sub bonorum omnium dictorum olim quatuor hospitalium et dicti etiam novi hospitalis seu domus Sancte Crucis ubique habitorum et habendorum obligatione. Ceterum predicti domini episcopus et Capitulum ac honorabiles consiliarii, attendentes quod ex eo quia dicti quatuor rectores seu administratores circa ordinarias et extraordinarias receptiones reddituum, pecuniarum, legatorum, obventionum, bonorum et iurium dicti novi Hospitalis seu domus Sancte Crucis seu ei quomodolibet pertinentium et quotidianas distributiones in ea fiendas ac alia ordinaria onera eidem novo Hospitali seu domui Sancte Crucis incumbencia non possent assidue vacare comode pro sublevando onore dictorum quatuor rectorum seu administratorum et pro utiliori regimine et gubernatione dicti novi Hospitalis seu domus Sancte Crucis, ordinarunt et statuerunt iamdictis nominibus quod huiusmodi reddituum, pecuniarum et bonorum receptio et particularis administratio et regimen fiant et fieri habeant per duas personas bone conditionis et fame et, si possibile fuerit, in bonis temporabilibus opulentas, quarum una sit ecclesiastica eligenda, quotiens locus affuerit, per dictum dominum episcopum et quatuor canonicos dicti sui Capituli per eum eligendos, et altera sit secularis laica eligenda, quotiens casus occurrerit, per dictos honorabiles con-

siliarios et quatuor probos homines dicte civitatis per eos eligendos; vel si dicti dominus episcopus et quatuor canonici per eum eligendi et dicti honorabiles consiliarii et quatuor probi homines per eos etiam eligendi concordaverint, per unam solam personam ecclesiasticam aut secularem laicam bone fame et conditionis, et si possibile, ut predictur, fuerit, in bonis temporalibus opulentam. Quibus quidem duabus personis insimul vel uni persone, cum dicto modo electe fuerint seu electa fuerit, prefati domini episcopus et Capitulum ac dicti honorabiles consiliarii ex eisdem potestate et auctoritate super dictis reddituum, pecuniarum et bonorum receptione et apocarum seu albaranorum de refectis confectione et super dictis particulari administratione et regimine ac super ponendo et substituendo ad predicta omnia et eorum singula unum et plures procuratorem seu procuratores ac eos revocando et destituendo et alium seu alios surrogando et omnia alia faciendo et exercendo que ad hec necessaria seu opportuna fuerint, comisserunt et dederunt predictis duabus personis aut uni persone dicto modo eligendas seu eligende totum locum suum et omnimodas vices suas, intellecto tamen et declarato expresse quod dicte due persone vel una persona in omnibus et singulis dictam particularem administrationem seu regimen tangentibus subsint et subesse ac parere teneantur et habeant dictis quatuor rectoribus seu administratoribus et ad eorum voluntatem et beneplacitum in dictis receptione et particulari administratione ac regimine stare et remanere habeant et non ultra. Ordinarunt etiam et statuerunt predicti domini episcopus et Capitulum ac dicti honorabiles consiliarii ex potestate et auctoritate predictis quod dicte due persone vel una persona, quibus vel cui dicto modo predictae receptio et particularis administratio sive regimen comittetur, teneantur et habeant seu teneatur et habeat reddere quolibet anno compotum et rationem de receptis, gestis et administratis per eas vel eam circa predicta, et reliqua rationum suis successoribus vel successoribus, si dictam particularem administrationem dimiserint, vel in usus et necessitates dicti hospitalis seu domus Sancte Crucis, si in dictis receptione et particulari administratione remanserint, venerabilibus rationalibus dicte civitatis, qui tunc fuerint, et duabus personis ecclesiasticis per dictos dominos episcopum et Capitulum, quotiens casus afuerit, eligendis, qui rationales simul cum dictis duabus personis ecclesiasticis predicto modo eligendis iamdicta compota recipere, audire, discutire, examinare, impugnare et diffinire ac diffinitionum instrumenta firmare valeant, prout eis per iusticiam, salvis iuribus dicti hospitalis seu domus Sancte Crucis, videbitur faciendum. Postmodum vero die lune, vicesima septima mensis iunii, anni predicti millesimi quadrigentesimi primi prefatus dominus episcopus ac eius honorabile Capitulum,

hac de causa convocatum ad sonum campane et alias per comunem nuncium vel, ut est moris, ad congregatum in quadam parva camera dicti Episcopalis Palatii, in qua idem dominus episcopus infirmitatis podagre tenebatur, in quo quidem Capitulo presentes fuerunt dictus dominus episcopus et venerabiles Dominicus Poncii, archidiaconus maior, Bernardus de Thous, Berengarius de Matamala, Guillelmus Vallesii, Franciscus Pineda, Jacobus de Todonyano, Petrus Folquerii, Ferrarius de Podiolo, Guillelmus Carbonelli, Michael Formosii et Berengarius Ollarii, omnes canonici dicte ecclesie Barchinone, capitulantes et capitulum, ut predicatur, facientes, in presentia mei dicti et infrascripti notarii et testium videlicet venerabilium Simonis de Marimundo, Michaelis Roure et Guillelmi Columbi ac discreti Johannis Torroni, notarii civium Barchinone, attendentes, ut dixerunt, in unione que, ut expressatur superius, facta fuit de dictis quatuor hospitalibus, eorum fuisse intentionis et voluntatis quod hospitale Sancte Margarite, dictum alias domus infirmorum sive *dels Masells*, constructum in dicto ravalì Barchinone, cum omnibus eius redditibus, bonis et iuribus ac proprietatibus comprehenderetur in unione predicta, hocque per oblivionem seu inadvertentiam fuisse omissum, predictum hospitale Sancte Margarite, dictum alias domus infirmorum, quod erat sub eorum administratione et regimine, ac omnia eius hospicia et edificia et bona mobilia et immobilia ac semovencia, quecumque sint et ubicumque, iuraque et actiones sibi nunc vel in futurum spectantia et spectantes unierunt, dederunt et assignarunt dicto novo Hospitali seu domui Sancte Crucis ac eius rectoribus et administratoribus sub illis modis, formis et conditionibus quibus de dictis quatuor aliis hospitalibus factum fuit, et voluerunt ac concesserunt expresse dicti domini episcopus et Capitulum quod dicti rectores et administratores iamdicti novi Hospitalis seu domus Sancte Crucis habeant et habere debeant seu possint ex facultate plenaria, quam eis presentis instrumenti serie contulerunt, illam et eandem potestatem, administrationem et regimen in omnibus et singulis bonis mobilibus et immobilibus iuribusque et actionibus iamdicti hospitalis Sancte Margarite seu domus infirmorum aut ad illud qualitercumque spectantibus, qualem et quantam eis super aliis bonis dictorum unitorum hospitalium contulerunt. Subsequenter autem die sabbati, vicesima tertia mensis iulii, anni predicti millesimi quadringentesimi primi, venerabilis Bartholomeus Rubei, prior monasterii Sancte Eulalie de Campo Barchinone, ordinis Sancti Augustini, et conventus dicti sui monasterii hac de causa convocatus, ut moris est, et congregatus in ecclesia dicti monasterii, ubi alias pro comunibus actibus prefati monasterii congregari consuevit, in quo quidem conventu presentes fuerunt dictus venerabilis prior Franciscus de Magarola,

hospitalerius, Raymundus Serra, sacrista, Guillelmus Lupperti, infirmarius, Iohannes Besora et Iohannes Roig, omnes canonici dicti monasterii, conventum facientes, celebrantes et presentantes, in presentia dicti Iohannes Torroni, notarii Barchinone, hec nomine mei dicti et infrascripti Bonanati Egidii, notarii, ut in hac parte a me substituti recipientis, et testium videlicet discreti Bernardi de Montemalone, presbiteri, et Asberti Thome, Barchinone commorantis, pro exoneratione dicti sui monasterii, cui ex infrascripto hospitali nulla ipsi monasterio seu eius conventui provenit utilitas, de expressis licentia et voluntate prefati domini episcopi ac eius auctoritate et decreto in hiis interventibus, hospitale vocatum de Sancta Eulalia, constructum extra muros dicte civitatis Barchinone, videlicet non longe ultra portale novum dicte civitatis Barchinone, quod erat sub eorum administratione et regimine, ac omnia eius hospicia et edificia et bona mobilia et immobilia ac semoventia, quecumque sint et ubicumque, iuraque et actiones sibi nunc vel in futurum spectantia et spectantes unierunt, dederunt et assignarunt ac realiter concesserunt dicto novo Hospitali seu domui Sancte Crucis ac eius rectoribus et administratoribus sub illis modis, formis et conditionibus quibus de aliis superius expressatis hospitalibus factum fuit, quorum unio et in unum hospitale reductio fuit per dictum Iohannem Torroni ipsis priori et conventui, ut supra posita est, specificè recitata. Et voluerunt ac concesserunt dicti venerabilis prior et conventus quod supradicti rectores et administratores prefati novi Hospitalis sive domus Sancte Crucis habeant et habere debeant ac possint ex plenaria facultate, quam eis cum instrumento huiusmodi contulerunt illam et eandem potestatem, administrationem et regimen in omnibus et singulis bonis, mobilibus et immobilibus, iuribusque et actionibus predicti hospitalis Sancte Eulalie aut ad illud qualitercumque spectantibus, qualis et quanta eis super aliis bonis et iuribus dictorum unitorum hospitalium est superius attributa. Et ipsa eadem die sabbati predictus dominus episcopus, constitutus personaliter in quadam domo vocata *la Torra d'en Vives*, sita extra portale vocatum *dels Orps* dicte civitatis, in presentia dicti Iohannis Torroni, notarii, hoc nomine mei dicti et infrascripti Bonanati Egidii, notarii, et ut in hac parte a me substituti recipientis, et testium videlicet venerabilium Francisci Ortals, legum doctoris, et Galcerandi Ermengaudi, civium Barchinone, confitens predicta per dictos priorem et conventum facta de eius voluntate et licentia processisse, suam in hiis interposuit auctoritatem pariter et decretum. Predicta igitur omnia et singula supradicta, ut superius expressa sunt, tam dicti domini episcopus et Capitulum quam dicti honorabiles consilarii nomine civitatis quam etiam dicti prior et conventus voluerunt, ordinarunt, fecerunt, statuerunt et concesserunt

in manu et posse mei dicti Bonanati Egidii, notarii, et in posse dicti Iohannis Torroni, notarii, meo nomine et pro me recipientis, prout expressum est superius, ut publice persone nomine omnium quorum interest et intererit ac interesse poterit in futurum stipulantis, acceptantis et legitime recipientis. Et requisiverunt tam dicti domini episcopus et Capitulum quam dicti honorabiles consiliarii de predictis omnibus et singulis fieri et utrique parti ac etiam dictis rectoribus et administratoribus tradi per me dictum et infrascriptum notarium tot publica consimilia instrumenta quod inde per dictas partes vel earum alteram aut per dictos rectores et administratores fuerint requisita.

Acta fuerunt hec Barchinone, diebus, locis, mensibus et anno predictis, presentibus partim dicto et infrascripto Bonanato Egidii, notario, et partim dicto Iohanne Torroni, notario, et in hac parte substituto meo et testibus superius nominatis.

Sig+num mei Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et scribe honorabilis Consilii Barchinone, qui hec scribi feci et clausum cum raso et emendato in lineis XII^a “inferiori Concilii dicte civitatis vocata de Trenta presentibus” et LXXI^a “aut ad illud” et LXXIV^a “expressis”. Et cum supposito in lineis VI^a “de Gualbis episcopum et quatuor canonicos et sui Capituli per eum eligendas et altera sit secularis laica eligenda quotiens casus occurreret”.

Et quia post sustractionem bulle nostre papalis vobis factam, in dicta oppressione detenti, bulla ipsa iuxta morem Romane Curie non utimur, hanc paginam apostolorum anulo inpendenti iussimus communiri, cui, ac si sub bulla nostra plumbea bullata fuisset, plenam fidem volumus adhiberi. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis, suppletionis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Avinione, nonis septembris, pontificatus nostri anno septimo.

9

1401, octubre, 25. Altura

El rei Martí l'Humà concedeix als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'edificar sobre els patis i el rec Comtal, davant de les cases de l'hospital d'en Vilar, amb franc alou, lluïsmes, foriscapis i altres drets resultants dels establiments.

AHSCSP, *Privilegis reials*, carpeta núm. 9, doc. 1. Pergamí 203 × 407 mm.

Nos Martinus, Dei gratia rex Aragonum, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie, rem non novam aggredimur et parentum nostrorum illustrium mores laudabiles imittamur, dum divini Spiritus gratia illustrati misericordie opera exercemus, in quibus non modicum delectamur et noster animus suaviter conquiescit, ut igitur de hospitali civitatis Barchinone, vocato alias *d'en Vilar*, pertinenti Hospitali Sancte Crucis, quod nunc solemniter et dictorum premio¹ sublimibus edificiis construitur seu etiam fabricatur in civitate eadem pro recolligendo et receptando in eo pauperes Domini Ihesu Christi ipsosque reficiendo et depascendo, in eo valeat utilius subveniri, supplicante inde nobis fidei nostro Iohanne de Vallo, nuncio civitatis predictae, pro hiis et aliis ad nos misso, tenore presentis dicimus, comittimus et mandamus vobis fidei consiliario nostro et Cathalonie baiulo generali Bernardo Serra, quatenus nostro nomine et pro nobis possitis et libere valeatis supra patua et rivum comitalem, transeuntem coram domibus seu edificiis dicti hospitalis *d'en Vilar*, arcus, pilaria et porticus et alia edificia quelibet facere et fabricare vel fabricari et fieri facere seu per alios quibus stabilimenta fient operari et fabricari concedere, prout vobis fuerit bene visum, illaque patua cum dictis arcubus, pilariis, porticibus et aliis edificiis quibuscumque ad imperpetuum vendere vel stabilire aut in emphiteosim concedere et donare pro illis precio seu preciiis aut intratis et censibus cum et pro quibus cum volentibus emere seu stabilire aut in emphiteosim habere eadem, melius poteritis convenire. Et precia, intratas, morabatinos, census et alia que erunt vel provenient ex predictis, cum totali directo ac alodiali dominio ac iuribus et pertinentiis universis, concedatis, assignetis et donetis perpetuo, sicuti nos tenore presentium nunc pro tunc assignamus, concedimus et donamus Hospitali Sancte Crucis predicto et administratoribus eius, presentibus et futuris, ob nostri et predecessorum nostrorum animarum remedium et salutem. Et firmetis et firmare possitis eisdem quaecumque fuerint necessaria instrumenta, que tantum valere decernimus ac si per nos firmata fuissent, ut facta concessione, assignatione ac donatione iamdicta, administratores iidem patua, pilaria et porticus ac alia edificia, que supra regum fient predictum, valeant dicto hospitali *d'en Vilar* iungere et etiam maritare et ex tunc ob introitus et egressus, qui fieri poterunt, proinde facili, ut partes seu portiones hospitalis eiusdem *d'en Vilar*, quod per administratores predictos debet dividi et etiam stabiliri, stabilientur maioribus intratis seu pretiis. Qui quidem administratores, presentes pariter et futuri, cum donationem, concessionem et assignationem predictas feceritis de

premissis hospitali iamdicto, valeant atque possint perpetuo temporibus successivis in instrumentis venditionum et aliarum alienationum quarumlibet, quas fieri contigerit de predictis, dominii ratione firmare, recipiendo et habendo laudimia, foriscapia et iura alia quelibet competentia ex eisdem aut per fatigas, quibus valeant uti, premissa alii vel aliis concedendo. Et pro his et omnibus aliis necessariis ad predicta universa et singula instrumenta concedere, facere et firmare, que tantam firmitatem et robur perpetuo volumus obtinere quantam haberent et etiam obtinerent si a nobis concessa, firmata et facta personaliter extitissent. Peccunias vero exituras ex intratis predictis, quas per vos tradi iubemus administratoribus memoratis, in operibus dicti hospitalis per administratores eosdem ad honorem et servitium Domini Ihesu Christi et eius pauperum sustentationem ac refectio-nem continuam inverti volumus et converti. Ac morabatini et census, laudimia et foriscapia pervenientia ex iamdictis recipiant adminis-tratores predicti, ut inde fructus divini dulciter percipiant et anime christianorum fidelium dulcedinem eorumdem, quam concupiscunt, assidue valeant pregustari. Mandantes per hanc eandem de nostri certa sciencia et expresse gubernatori Cathalonie, vicario et baiulo Barchinone ceterisque universis et singulis officialibus nostris et sub-ditis, dictorumque officialium locatenentibus, presentibus et futuris, quatenus donationem, concessionem et assignationem, cum per vos facte fuerint, ut prefertur, necnon comissionem nostram huiusmodi et omnia et singula contenta superius teneant firmiter et observent et faciant teneri et observari a cunctis, et non contraveniant vel aliquem contravenire permittant aliqua ratione. Quinimo oficiales iamdicti, si requisiti extiterint, super his prestent vobis auxilium, consilium et favorem. In cuius rei testimonium presentem fieri et sigillo nostro pendenti iussimus comuniri.

Datum in loco d'Altura, vicesima quinta die octobris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo primo regnique nostri sexto.

Rex Martinus.

Dominus rex, supplicante domina regina, mandavit michi Gui-llelmo Poncii. Probata.

1. Premmio *al ms.*

10

1401, novembre, 15. Avinyó

Privilegi del papa Benet XIII autoritzant l'administració dels sagraments als malalts a l'Hospital de la Santa Creu; així mateix permet que

donin sepultura al cementiri als qui morin tal com s'acostumava a fer a l'hospital d'en Colom.

AHSCSP, *Documents papals*, carpeta 6, doc. núm. 1. Pergamí 390 × 515 mm.

Ferdinandus, miseratione divina Basilice Duodecim Apostolorum de Urbe Sancte Romane Ecclessie presbiter cardinalis, Tirasonensis comuniter nuncupatus, dilectis in Christo priori et presbiteris hospitalis Sancte Crucis Barchinonensis, salutem in Domino.

Solet annuere Sedes Apostolica votis piis et illis presertim que animarum salutem respicere dinoscuntur. Sanctissimus itaque in Christo pater et dominus noster dominus Benedictus, divina Providentia papa XIII, venerabilium virorum consiliariorum civitatis Barchinonensis devotis in hac parte supplicationibus inclinatus, vobis et vestrum cuilibet qui estis, et illis qui erunt pro tempore, ut peregrinis quos ad dictum hospitale declinare continget, et aliis expositis et inibi degentibus, omnia ecclesiastica sacramenta ministrare ac ibidem decedentibus in ecclesia cimiterio vel alio sacro loco dicti hospitalis ecclesiastice tradere sepulture, prout alias in hospitali *d'en Colom* comuniter nuncupato dicte civitatis erat fieri consuetum, iure tamen alieno semper salvo, libere et licite valeatis et valeant, diocesani ac parochiani loci vel alterius cuiuscumque licencia minime requesita, tenore et die datis presentium duxit auctoritate apostolica indulgendum, felicitis recordationis Clementis pape V, ipsius domini nostri Pape predecessoris, ac aliis constitutionibus apostolicis, provincialibus et sinodalibus non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam concessionis et voluntatis huiusmodi infringere vel ei ausu contraire. Si quis autem hoc atemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, noverit se incursum. Verum cum propter nonnullas persecutiones, satis toti orbi notorias, proch dolor, eidem domino nostro Pape illatas, obsidionemque manifestam, in qua [...] in palacio apostolico per triennium et ultra detentus est, ac subtractionem bulle papalis sibi factam, littere apostholice tam super huiusmodi quam super aliis diversis gratiis, quas personis diversis dictus dominus noster Papa fecerat et ex tunc etiam faceret, necnon iusticie et aliis litteris in cancellaria expediri solitis more solito expediri et bullari non possent, ne persone huiusmodi dictarum gratiarum et aliarum litterarum predictarum frustrarentur effectui, idem dominus noster Papa statuit et per suam constitutionem ordinavit quod nos Ferninandus, cardinalis Tirasonensis prefatus, super predictis omnibus et singulis concessionibus et indultis et aliis gratiis quibuscumque, factis et fiendis, necnon et litteris aliis quibuscumque in cancellaria expediri solitis, litteras nostras sub nostro sigillo concederemus. Volens nichilominus quod huiusmodi litteris, nostro

sigillo munitis, tam iam expeditis quam imposterum expediendis, traditis et tradendis, ubique plena fides adhibeatur tam in iudicio quam extra, quodque ipse littere ad probandum omnia et singula in eis contenta sufficiant, ac si essent littere apostolice super gratiis vel alias predictis confecte et sub bulla sua plumbea bullate, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium premissorum presentes nostras litteras nostri sigilli iussimus et fecimus appensione muniri.

Datum Avinone, sub anno a Nativitate Domini millesimo quadragesimo primo, indicione nona, die vero XV mensis novembris, pontificatus prefati domini nostri domini Benedicti pape XIII anno octavo.

Taxa pro minuta, florenos duos. Item pro grossa, sigillo regio, duos florenos sex.

[al verso]: J. de Berviesca.

11

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Antoni de Fornells i Jaume de Todonyà, canonges de la Seu de Barcelona, i els administradors de l'Hospital de la Santa Creu Simó de Marimon i Guillem Colom, ciutadans de Barcelona, estableixen en emfiteusi al peller Pere Joan, ciutadà de Barcelona, la primera arcada de la sala gran de malalts de l'hospital d'en Vilar o de la ciutat, a un cens de 6 morabatins a raó de 9 sous per morabatí. En concepte d'entrada, Pere Joan entrega a l'hospital 60 lliures i 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 18v.

*[Hospital a Pere Joan: stabliment, primera arcada de la casa dels malalts de l'hospital de la ciutat, 2 lliures 4 sous, Nadal y Sant Joan]*¹

Nos Anthonius² de Fornellis, Jacobus³ de Todonyano, canonici Sedis Barchinone, Simon⁴ de Marimundo et Guillelmus⁵ Columbi, cives Barchinone, administratores Hospitalis⁶ Sancte Crucis, nomine predicto, pro utilitate dicti hospitalis damus in emphiteosim et stabilimus vobis Petro Iohannis, payerio, civi dicte civitatis, et vestris, ut plus danti, primam archadam illius magne domus in qua infirmi hospitalis *de la ciutat* solebant iacere. Et terminatur et cetera. Iamdictam itaque dationem in emphiteosim et stabiliationem facimus sub

tali pacto et conditione: quod pro censu predictorum et omnium melioramentorum detis dicto Hospitali Sancte Crucis, aut nobis eius nomine et successoribus nostris, sex morabatinos ad rationem IX solidorum pro morabatino solvendorum medietatem in festo⁷ Sancti Iohannis iunii proxime instantis et aliam medietatem in festo⁸ Natalis Domini tunc proxime subsequentis. In hiis autem non proclametis et cetera. Liceatque vobis et cetera, salvo censu et cetera et salvo quod de venditionibus, stabilimentis et aliis alienationibus que per vos fient de predictis solvatis laudimium, scilicet, septimam partem iuxta sententiam arbitralem et cetera. Pro intrata vero predictorum huiusmodi et recepimus a vobis sexaginta libras et quinque solidos barchinonenses. Renuntiamus et cetera insuper promittimus teneri larga de evictione et cetera. Obligamus bona dicti Hospitalis Sancte Crucis, bona tamen propria nostra minime obligando et cetera. Ad hec⁹ ego dictus Petrus¹⁰ Iohannis,¹¹ laudans predicta, promitto predicta complere et cetera. Obligo predicta specialiter per vos michi stabilita et generaliter omnia alia bona et cetera. Ad hec nos Bernardus¹² Redon et Guillelmus¹³ Partella, curritores publici Barchinone, ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis quod nobis mediantibus predicta fuerunt facta et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius ut in similibus iuxta albaranum in quo sunt¹⁴ diverse conditiones.

Testes firme dicti venerabili Simonis, qui firmavit dicta die: honorabilis Ffranciscus Marqueti, consiliarius, et Poncius Simonis, portierus domini regis, cives Barchinone.

Testes firme dicti Jacobi de Todonyano, qui firmavit dicta die: discretus Ffranciscus Serra, presbiter, et Ffranciscus Salom, mercator, cives Barchinone.

Testes dicti Guillelmi Colom, qui firmavit dicta die: Bartholomeus Pera,¹⁵ civis Barchinone, et Hugo d'Aguilar, ville Cardone.

Testes firme dictorum curritorum, qui firmarunt die lune, XIX^a die dicti mensis decembris, anno predicto: Ffranciscus Barau et Iohannes Bages, scriptores Barchinone.

Testes firme dicti Anthoni de Fornellis, qui firmavit XXIII die ianuarii anno a Nativitate Domini MCCCCI: discretus Anthonius Torroni, presbiter, beneficiatus in Sede Barchinone, et Iohannes Brugera, clericus tonsuratus.

Testes firme dicti Petri Iohannis, qui firmavit VI die aprilis, anno CCCCCI presentis: Ffranciscus Barau et Iohannes Bages, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2-5. Sobre el nom, dues ratlles per a indicar la ferma. 6. Al marge esquerre, infra VI aprilis anno CCCCII fuit facta de hiis recognicio Iohanni Oliba. 7. Segueix Natalis Domini et aliam medietatem

in festo, ratllat. 8. Segueix sancto ratllat. 9. Segueix nos, ratllat. 10. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 11. Segueix curritores fac ratllat. 12-13. Sobre el nom, dues ratlles per a indicar la ferma. 14. Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum auri pro X florenos. 15. Segueix et Hugo, ratllat.

12

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la segona arcada de la sala de l'hospital d'en Vilar al barber Ramon Dagà, a un cens de 5 morabatins i una entrada de 37 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 129r-132v.

*[Hospital a Romeu Dagani: stabliment de la 2^a arcada de l'hospital de la ciutat]*¹

Item, dicti honorabiles administradores² firmarunt aliud simile stabilimentum Raimundo Dagani, barbitonsori, et suis de secunda archada dicte domus ad census quinque morabatinorum solvendorum ut supra et ad intratam XXXVII librarum barchinonensium. Et dictus Raimundus acceptavit predicta et cetera. Et dicti curritores similiter firmarunt.³ Fiat⁴ largius ut in precedenti iuxta albaranum et cetera.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes firme dicti Raimundi, qui firmavit XIII^a ffebroarii, anno a Nativitate Domini MCCCCII: Petrus Geraldí, alias Colomer, faber, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Segueix Fran, ratllat. 4. Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum auri pro L florenos.

13

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la tercera arcada de la sala de l'hospital d'en Vilar al peller Pere Joan, ciutadà de Barcelona, a un cens de 5 morabatins i una entrada de 30 lliures. Fou cancel·lat i establert a Pere Miró.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19r.

[Hospital a Pere Joan: stabliment de la 3ª arcada, 52 lliures 5 sous]¹

Item firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Petro Iohannis de tertia archada³ dicte domus ad censum quinque morabatinorum, ad intratam XXX librarum.⁴ Et dictus Petrus Iohannis acceptavit predicta et dicti curritores firmarunt et cetera. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum.⁵

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Petri Iohannis qui firmavit [...].

[Nou establiment]

Non venit ad effectum. Fuit postea stabilita Petro Miro XXVIII [...]anno CCCCI. Dedit pro signo unum anulum auri pro X florenos.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Al marge esquerre, non venit ad effectum. Fuit postea stabilita Petro Miró XXVIII novembris anno CCCCI. 4. Segueix solvendorum ut pro, ratllat. 5. Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum auri pro X florenos.

14

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la quarta arcada de la sala de l'hospital d'en Vilar a favor de l'agricultor Pere Cucó, ciutadà de Barcelona, a un cens de 5 morabatins i una entrada de 30 lliures i 15 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 134r-140v.

[Hospital a Pere Cucó: stabliment de la 4ª arcada]¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Petro Cucó, cultori, civi dicte civitatis, et suis, de quarta archada dicte domus ad censum³ quinque morabatinorum et ad intratam XXX librarum et XV solidorum. Et dictus Petrus Cucó acceptavit predicta et dictis curritores similiter firmarunt. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum et cetera.⁴

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes firme dicti Petri Cuchó, qui firmavit XVIII^a ffebroarii, anno MCCCCII^o, presentes testes: Petrus Mironis, corderius, Bartholomeus Corrigiani, et Asbertus Thome, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el verb, vuit ratlles per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital.* 3. *Segueix aliorum, ratllat.* 4. *Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum pro XX florenos.*

15

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de l'hospici sobre la volta de l'hospital d'en Vilar al corder Pere Miró, ciutadà de Barcelona, a un cens de 8 morabatins i una entrada de 160 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19v.

*[Hospital a Pere Miró: de l'hospici sobre la volta de l'hospital de la ciutat, 3 lliures 2 sous, Nadal y Sant Joan]*¹

Item,² dicti honorabiles administratores³ firmarunt aliud simile stabilimentum dicto Petro Miró, corderio, civi Barchinone, et suis, de hospicio supra voltam ad censum VIII morabatinorum, ut supra solvendorum, et ad intratam CLX librarum. Et dictus Petrus Miró acceptavit predicta. Et dicti curritores firmarunt. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum et cetera.⁴

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes firme dicti Petri Miró, qui firmavit XIII^a ffebroarii, anno CCCCII^o: Raimundus Dagani, barbitonsor, Petrus Geraldí, alias Colomer, faber, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Al marge esquerre, die lune XIX, die decembris anno predicto, dictus Petrus Miro solvit discreto Guillelmo Torroni, presbitero, priori dicti hospitalis, in presentia Ffrancisci Barau et Iohannis Bages, scriptorum, octuaginta florenos pro pretio hospicii quod emit a dicto hospitale ut infra pateo.* 3. *Sobre el nom, vuit ratlles per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital.* 4. *Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum. Segueix argentii, ratllat, quem promisit facere valere L florenos.*

16

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la primera arcada de la sala de dones de l'hospital d'en Vilar a favor de Pere Joan, a un cens de 4 morabatins i una entrada de 19 lliures i 19 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol.19v.

*[Hospital a Pere Joan: de la primera arcada, 1 lliura 16 sous]*¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Petro Iohannis de prima archada domus, in qua solebant iacere domine infirme hospitalis *de la ciutat*, ad censum quatuor morabatinorum et ad intratam XIX librarum et XIX solidorum. Et dictus Petrus Iohannis acceptavit et cetera. Et dicti curritores firmarunt et cetera. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum et cetera.³

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes firme dicti Petri Iohannis, qui firmavit [..].

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Al marge esquerre, non venit ad effectum. Ideo non notet. Segueix que infra [...] fuit postea stabilitum XVIII [...] ratllat dedit pro signo unum anulum pro XX florenos.

17

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la segona arcada de la sala de dones de l'hospital d'en Vilar a Ramon Dagà, a un cens de 4 morabatins i una entrada de 18 lliures i 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 149r-152v.

*[Hospital a Ramon Dagà: stabliment de la 2^a arcada, 1 lliura 16 sous]*¹

Item firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Raymundo Dagà de secunda archada dicte domus *de les dones* ad censum quatuor

morabatinorum et ad intratam XVIII librarum et V solidorum. Et dictus Raymundus acceptavit et cetera. Et dicti cursores firmarunt. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum et cetera.³

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes firme dicti Raymundi, qui firmavit XIII^a ffebroarii,⁴ anno CCCCII^o: Petrus Geraldí, alias Colomer, faber, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum auri pro XX florenos. 4. Segueix Petrus G, ratllat.

18

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la primera arcada de la cuina de l'hospital d'en Vilar al ferrer Pere Guerau, conegut com a Colomer, a un cens de 3 morabatins i una entrada de 19 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 19v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 153r-156v,

*[Hospital a Pere Geraldí: stabliment de la primera arcada de la cuyna de l'hospital de la ciutat, 1 lliura 7 sous]*¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum Petro Geraldí, alias Colomer, fabro, et suis, de prima archada coquine³ dicti hospitalis *de la ciutat* ad cenum trium morabatinorum et intratam XIX librarum. Et dictus Petrus Geraldí acceptavit et cetera. Et dicti cursores firmarunt. Fiat ut in aliis largius iuxta albaranum et cetera.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Petri, qui firmavit XIII^a ffebroarii, anno CCCCII^o: Raymundus Dagani, barbitonsor, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Segueix ad cenum, ratllat.

19

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic de la segona arcada de la cuina de l'hospital d'en Vilar a Pere Guerau, conegut com a Colomer, a un cens de 3 morabatins i una entrada de 19 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 20r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 157r-160v.

[Hospital a Pere Geraldí, alias Colomer: stabliment de la primera arcada de la cuyna de l'hospital de la ciutat, 1 lliura 7 sous]¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Petro Geraldí, alias Colomer, de secunda archada coquine³ predicte ad censum trium morabatinorum et intratam XIX librarum. Et dictus Petrus⁴ Geraldí acceptavit et cetera. Et dicti cursores firmarunt et cetera fiat ut in aliis largius iuxta albaranum et cetera.⁵

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Petri qui firmavit XIII^a ffebroarii, anno CCCCII: Raymundus Dagani, barbitonsor, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital / 3. Segueix ad censum, ratllat. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Al marge esquerre, dedit pro signorum et storum duorum stabilimentorum unum anulum auri pro XX florenos.

20

1401, desembre, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del celler de l'hospital d'en Vilar al mercader Jaume Salvador, ciutadà de Barcelona, a un cens de 3 morabatins i una entrada de 31 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 20r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 161r-164v.

[*Hospital a Jaume Salvador, stabliment de la casa del celler de l'hospital de la ciutat, a sens d'1 lliura 7 sous Nadal y Sant Joan*]¹

Item firmarunt² aliud simile stabilimentum Jacobo Salvatoris, mercatori, civi dicte civitatis, et suis, de domo vocato *del seller* dicti hospitalis *de la ciutat* ad censum III morabatinorum et intratam XXXI librarum. Et dictus Jacobus acceptavit predicta et cetera. Et dicti cursores firmarunt et cetera. *Fiat largius ut in aliis iuxta albarum et cetera.*³

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Jacobi, qui firmavit IX° madii, anno CCCCII, presentes testes: Raymundus Dagani, barbitonsor, Petrus Cuchó, cultor, et Iohannes Oliva, magister domorum.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors de l'hospital. 3. Al marge esquerre, dedit pro signo unum anulum auri pro X florenos.

21

1402, febrer, 4. Barcelona

Bernat Serra, conseller del rei i batlle general de Catalunya, segons una carta reial datada a Altura el 25 d'octubre de 1401, fa un establiment emfitèutic a Miquel Roure, ciutadà de Barcelona, i li concedeix la llicència perquè pugui construir arcs, pilars, porxos i qualsevol edifici sobre el pati i el rec Comtal que passa per davant de la casa, en altre temps hospital d'en Vilar, també anomenat de la Ciutat, unit a l'Hospital de la Santa Creu, en una extensió que va des del pont de Santa Marta fins al carrer Nou de Mar, on hi ha un pont de fusta que va al carrer de na Larda. El cens anual és d'un morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 23r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 174v-176v.

[*Batlla General de Cathalunya a Miquel Roure: establiment y llicència per fabricar arch y edificis sobre lo Rech Condal, devant la Casa de l'hospital d'en Vilar fins al pont de fusta*]¹

Die sabbati, quarta die ffebruarii, anno predicto.

Ego Bernardus² Serra, consiliarius domini regis, baiulus Cathalonie Generalis, comissarius ad hec per dominum Regem deputatus cum quadam sua carta, data in loco d'Altura, XXV die octobris, anno

a Nativitate Domini M^o CCCC^o primo, do et in emphiteosim stabilio ac licentiam et facultatem concedo vobis venerabili Michaeli Roura, civi dicte civitatis, et vestris ac quibus velitis, perpetuo quod possitis supra patua et regum Comitalem transeuntem coram domibus seu edificiis olim hospitalis *d'en Vilar*, alias *de la Ciutat*, nunc Hospitali Sancte Crucis uniti, arcus, pilaria, porticus et alia quelibet edificia facere et fabricare vel fabricari et fieri facere, in quantum protenditur de ponte Sancte Martre usque ad quendam vicum contiguum nuncupatum Novo de Mari, in quo vico est quidam pons fusteus per quem itur ad carrariam de na Larda. Et comprehendunt dicta patua de latitudine LXIII cannas ad cannam Barchinone, et de amplitudine, computando a proprietatibus dicti hospitalis versus magnam plateam que ibi est, incluso dicto rego Comitali, VI cannas et mediam. Et terminatur et cetera. Super pacto et conditione quod a festo Nathalis Domini proxime transacti ad unum anum et³ deinde annuatim in dicto termino, solvatis dicto domino regi unum morabatinum et cetera. In hiis autem et cetera. Liceatque vobis salvis et cetera. Et salvo quod pilaria, arcus et alia construendi habeant erigi supra regum in altum III cannas, et quod non posunt habere introitum nisi per vicum de Sancta Cruce. Et retento domino regi quod propter dicta pilaria aqua dicti domini regis non possit⁴ impediri et cetera. Insuper et cetera. Ad hec ego dictus Michael Roura, laudans predicta, promitto dictum censum solvere et predicta meliorare et cetera. Obligo et cetera.

Testes dicti baiuli: venerabilis Guillelmus Tallot, de thesaureria domini regis, et Johannes ça Tellada, barberius, cives Barchinone.

Testes dicti Michaelis: venerabilis Petrus ça Cortada et Anthonius Michaelis, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix deïn-, ratllat. 4. Possut al ms.

22

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca al ferrer Pere Guerau, conegut com a Colomer, ciutadà de Barcelona, de 19 lliures per l'establiment de la meitat de la cuina que fou de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 178r-v.

[*Hospital a Pere Geraldí, alias Colomer: àpoca*]¹

Die lune XIII die ffebrerii anno predicto.

Discretus Guillelmus Torroni, prior Hospitalis Sancte Crucis ac² receptor generalis omnium peccunie quantitatum eidem hospitali pertinentium qualitercumque et procurator, yconomus et actor honorabilium administratorum dicti hospitalis, prout constat *et cetera*, nomine predicto, firmavit apocam Petro Gueraldi, alias Colomer, fabro, civi Barchinone, de XIX libris barchinonensibus, pro quibus³ dicti administratores stabilierunt sibi medietatem coquine, que fuit hospitalis civitatis Barchinone versus circium, ad censum III morabatinorum, quas sibi solvit in tabula civitatis Barchinone. Renuntiando *et cetera*.

Testes: Raymundus Dagani, barbitonsor, Bernardus Suau, saba-
terius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix pro, ratllat. 3. Segueix
qui de, ratllat.

23

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, dóna la possessió de la meitat de la cuina al ferrer Pere Guerau, conegut com a Colomer, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 178v-179r.

[*Hospital al dit Pere Gueraldi, alias Colomer, possessió*]¹

Item, dictus prior, nominibus predictis, in presentia mei Iohannis Torroni, notarii, et dictorum testium, tradidit possessionem corporealem seu quasi dicte medietatis² coquine dicto Petro Colomer hoc modo: quod accepit ipsum per manum et inmisit eum intus dictam medietatem et tradidit claves et cetera. Et postea foras exivit. Et dictus Petrus Colomerii intus remansit. Et³ clausit et aperuit iannas et cetera. De quibus et cetera.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Medietas al ms. 3. Segueix
apar, ratllat.

24

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, signa àpoca de 19 lliures a Pere Colomer per l'establiment emfitèutic de l'altra meitat de la cuina de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 179r-v.

*[Hospital al dit Pere Colomer: altra àpocha]*¹

Item, dictus prior,² dictis nominibus, firmavit aliam apocam dicto Petro Colomerii de aliis XIX libris, pro quibus dicti administratores stabiliverunt sibi alteram medietatem versus meridiem dicte coquine. Quam quantitatem sibi dici fecit in tabula civitatis Barchinone. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.
2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

25

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dona la possessió a Pere Colomer de l'altra meitat de la cuina de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 180r.

*[Hospital al dit Pere Geraldí, alias Colomer: possessió]*¹

Item, dictus prior tradidit possessionem dicto Petro Colomerii de dicta medietate² per modum contentum in alia precedenti et cetera. De quibus et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.
2. Segueix ut, ratllat.

26

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca de 37 lliures al barber Ramon Dagà, ciutadà de Barcelona, per l'establiment emfitèutic de la segona arcada de la sala gran de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 180v-181r.

[*Hospital a Ramon Dagani: àpoca*]¹

Item, dictus prior² firmavit apocam Raymundo Dagani, barbiton-sori, civi dicte civitatis, de XXXVII libris barchinonensibus, pro quibus administratores dicti hospitalis stabilierant sibi secundam archadam magne domus hospitalis civitatis, quam quantitatem sibi scribi fecit in tabula civitatis Barchinone.

Testes: Petrus³ Geraldi, alias Colomer, faber, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix Colomerii faber, ratllat.

27

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dóna la possessió de la segona arcada de l'hospital d'en Vilar a Ramon Dagà.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 181r-v.

[*Hospital a dit Dagani: possessió*]¹

Item, dictus prior, dictis nominibus, in presentia mei dicti notarii et testium proxime dictorum, tradidit possessionem seu quasi dicte secunde archade dicto Raymundo Dagani hoc modo: quod accepit eum² per manum et inmisit eum intus et cetera. Tradidit claves et cetera. Et foras exivit. Et dictus Raymundus intus remansit. Et clausit et apperuit ianna et cetera. De quibus et cetera.

Testes proxime dicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.
2. Segueix et imis, ratllat.

28

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca de 18 lliures i 5 sous a Ramon Dagà per l'establiment emfitèutic de la segona arcada de la sala de dones de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 181v-182r.

*[Hospital al dit Ramon Dagani: altra àpoca]*¹

Item, dictus prior² firmavit aliam apocam dicto Raymundo Dagani per modum predictum de XVIII libris, quinque solidis³ pro stabilimento secunde archade domus de les dones hospitalis civitatis. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.
2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.
3. Quinque solidos interlineat.

29

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dona la possessió de la segona arcada de l'hospital d'en Vilar a Ramon Dagà.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 24v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 182v.

*[Hospital a dit Dagani: possessió]*¹

Item, dictus prior tradidit possessionem dicto Raymundo de² proxime dicta archada per modum predictum et cetera. De quibus et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.
2. Segueix dicto, ratllat.

30

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca al corder Pere Miró, ciutadà de Barcelona, de 160 lliures per l'establiment emfitèutic de l'hospici i la volta de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 25r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 183v-184v.

[*Hospital a Pere Miró: àpoca*]¹

Item, in alio instrumento dictus prior, dictis nominibus, firmavit apocam Petro Mironi, corderio, civi dicte civitatis, de CLX libris pro stabilimento hospicii et *de la volta*, quas solvit sibi hoc modo: videlicet, numerando eidem priori XLIII libras et residuum, quod est CXVI libre, in tabula civitatis Barchinone. Renuntiando *et cetera*.

Testes: Raymundus Dagani, barbitonsor, Petrus Geraldí, alias Colomer, faber, et Bernardus Suau, sabaterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

31

1402, febrer, 13 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dóna la possessió de la sala de l'hospital d'en Vilar al corder Pere Miró, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 25r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 184v-185r.

[*Hospital a Pere Miró: possessió*]¹

Item, dictus prior, nominibus predictis, tradidit possessionem dicte domus dicto Petro Mironi per modum assuetum et cetera. De quibus et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

32

1402, febrer, 18 [Barcelona]

Guillem Torró, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca a l'agricultor Pere Cucó, ciutadà de Barcelona, de 30 lliures i 15 sous per l'establiment emfitèutic de la quarta arcada de la sala de malalts de l'hospital d'en Vilar, a un cens de 5 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 27r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 193v-194r.

[Hospital a Pere Cucó: àpoca 30 lliures 15 sous]¹

Item, in alio instrumento dictus Guillelmus² Torroni, prior predictus et receptor generalis omnium peccuniarum dicti hospitalis ac nomine procuratorio honorabilium administratorum dicti hospitalis, firmavit apocham Petro Cucó, cultori, civi Barchinone, de XXX libris et XV solidis barchinonensibus, pro quibus et ad censum V morabatinorum dicti honorabiles administratores stabilierunt sub quartam domum sive arcadam magne domus infirmorum olim hospitalis *d'en Vilar*, alias *de la ciutat*. Et ideo renuntiando et cetera. Fecit finem et cetera. Quas XXX et XV solidos solvit sibi in tabula civitatis Barchinone.

Testes: Petrus Mironi, corderius, et Bartholomeus Corrigiarii ac Sbertus Thome, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

33

1402, febrer, 18 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dóna a Pere Cucó la possessió de l'arcada de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 27r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium primum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1402, febrer, 18), fol. 194r-v.

[*Hospital a Pere Cucó: possessió*]¹

Item, in alio instrumento, in presentia Iohannis Torroni, notarii, et proxime dictorum testium, dictus Guillelmus Torroni, nominibus predictis,² tradidit possessionem de dicta domo Petro Cuchó hoc modo: quod introduxit eum intus dictam domum et tradidit sibi de terra eiusdem. Et inde dictus Guillelmus foras exivit, dicto Petro Cuchó interius remanente. De quibus petiit instrumentum.

Testes.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.
2. Segueix pro, ratllat.

34

1402, febrer, 18 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca de 65 lliures, en concepte d'entrada, al mestre de cases Guillem Galceran per l'establiment emfitèutic d'unes cases amb hort que foren de l'hospital d'en Marcús i que es troben prop de la Llacuna. El cens a pagar és de 12 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 27 v.

[*Hospital a Guillem Galceran: àpoca*]¹

Item, in alio instrumento dictus prior, nominibus predictis, firmavit apocham² Guillelmo Galcerandi, magistro domorum, de LXV libris, ad entratam quarum et ad censum XII morabatinorum dicti honorabiles administradores stabilierant sibi domos cum orto, que fuerunt hospitalis d'en Marcuç, que sunt propre lacunam. Et ideo renuntiando et cetera. Fecit finem et cetera. Quas sibi solvit in tabula civitatis Barchinone.

Testes: venerabiles Petrus de Plano, Petrus ça Cortada, de domo domini regis, et Asbertus Thome, cives Barchinone.

1. En lletra posterior al segle xvii.
2. Segueix bona, ratllat.

1402, març, 4 [Barcelona]

El carnisser Ponç Pinós i el ferrer Pere Garriga, ciutadans de Barcelona, marmessors i executors testamentaris del mestre de cases Bartomeu de Massafrets, ciutadà de Barcelona, per complir la seva darrera voluntat, fan donació als administradors de l'Hospital de la Santa Creu d'un tros de terra erma, prop de Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 31v-32r.

[Marmessors de Bartholomeu de Massafrets a l'hospital: donació d'una pressa de terra a Monjuhic]¹

Nos Poncius² Pinos, carnisarius, et Petrus³ Garriga, faber, cives civitatis Barchinone, manumissores et exeutores testamenti seu ultime voluntatis Bartholomei de Massafrets, magistri domorum, civis dicte civitatis, quondam, attendentes dictum defunctum in suo ultimo testamento, quod fecit et ordinavit in posse Petri Rovira, quondam, notarii Barchinone,⁴ instituisse sibi heredem universalem quondam eius filium, et posuisse sibi gravamen quod, si decederet infra pupillarem etatem, prout fecit, omnia bona darentur et distribuissentur per nos in illis piis causis⁵ quibus nobis esset visum. Idcirco, pro complendo pio proposito seu ultima voluntate dicti testatoris et pro anima eiusdem, damus donatione irrevocabili inter vivos Domino Deo et Hospitali Sancte Crucis et administratoribus eiusdem, presentibus et futuris, totam ipsam petiam terre, nunc heremam, sive totam partem eiusdem quam nos nomine predicto, habemus et possidemus in territorio Barchinone apud Montem Iudaicum, subtus capellam Sancti Fferrioli, queque tenetur per heredes sive succesores discreti Ffrancisci de Ultzinellis, quondam, notarii Barchinone et cetera.

Et terminatur et cetera.⁶ Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Cedentes iura et cetera. Salvis censu et cetera. Insuper et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes: Ffranciscus de Comaioncosa et Romeus Garriga, fabri, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Segueix un espai buit. 5. Segueix quas ratllat. 6. Segueix un espai buit on s'havia d'escriure les afrontacions del tros de terra.

36

1402, març, 14 [Barcelona]

El mestre de cases Francesc Marc, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'extreure pedra d'un tall que posseeix a Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol. El preu de venda és de 7 lliures i 3 sous, de les quals es fa àpoca.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 33v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1402, febrer, 18-1402, maig, 15), fol. 32r-33v.

*[Francesch March a l'hospital: venda del dret de tràurer pedra d'un tall a Monjuïc, sota la capella de Sant Ferriol]*¹

Die martis, XIII die marti, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o secundo.

Ego Ffranciscus² Marchi, magister domorum, civis Barchinone, vendo vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, nomine ipsius hospitalis ementibus, et successoribus vestris in dicto hospitali, ius sive fructus³ extrahendi lapides ex illo tallio lapidum, quod habeo et possideo in territorio Barchinone in podio Montis Iudaici⁴ subtus capellam Sancti Fferriolli. Et terminatur ipsum tallium ab oriente⁵ in territorio⁶ dicti hospitalis qui fuit d'en Massafret, a meridie in territorio Ffrancisci Maranya, magistri domorum, ab occidente in camino qui ibi est et a circio in tenedone d'en Salgueda, magistri domorum. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Cedens iura et cetera. Pro pretio predictorum habui a vobis septem libras et tres solidos Barchinone per manus Guillelmi Torroni, prioris dicti hospitalis.⁷ Et ideo renuntiando et cetera. Insuper et cetera. Et iura et cetera. Ad hec ego Maria, uxor dicti Ffrancisci, laudans predicta, promitto⁸ contra predicta non venire ratione dotis nec sponsalitii et cetera. Renuntiando doti et sponsalitie et cetera. Et iuro et cetera.⁹

Testes: Johannes Bages et Ffranciscus Barau, scriptores Barchinone.

Testes firme dicte domine, que firmavit die mercurii, XII aprilis, anno predicto: Franciscus Ferreres et Johannes Bages, habitatores Barchinone.

Item, firmavit apocam de dictis VII libris, III solidis quos habuit per manus Guillelmi Torroni, prioris dicti hospitalis, dando sibi licentiam¹⁰ accipiendi possessionem.

Testes predictis.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sive fructus *interlineat*. 4. *Segueix in, ratllat*. 5. Partem *interlineat i ratllat*. 6. *Segueix d'en Salueda et Ffrancisci Maranya, ratllat*. 7. Per manus Guillelmi Torroni, prioris dicti hospitalis *interlineat*. 8. *Segueix predicta, ratllat*. 9. *Segueix fiat [...] quod [...], ratllat*. 10. *Licentiam interlineat*.

37

1402, abril, 13 [Barcelona]

El moler Pere de Pla, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'extreure pedra d'un tall que posseeix a la penya de Sant Ferriol, a Montjuïc, per a l'obra de l'hospital. El preu de venda és de 44 sous, dels quals es fa àpoca.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 37r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1402, febrer, 18-1402, maig, 15), fol. 60v-61v.

*[Pere de Plano a l'hospital: venda]*¹

Die iovis, XIII die aprilis, anno predicto.

Ego Petrus² de Plano, molerius, civis Barchinone, ex certa sciencia vendo vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis, ius sive fructus extrahendi lapides ex illo tallio quod ego habeo in podio Montis Iudaici, in penya de Sent Fferriol.³ Et terminatur ab oriente, meridie et occidente in carraria que ibi est, et a circio in torrente qui ibi est. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens, et cetera. Eademque et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pretium vero predictorum est quadraginta quatuor solidi Barchinone. Et ideo renuntiando et cetera. Insuper promitto predicta facere, habere et teneri de evictione. Obligo bona mea et cetera. Et iuro et cetera.

Testes: Bartholomeus Corrigiani et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

*[Pere Plano a l'hospital: àpoca]*⁴

Item, firmavit apocam de dictis XLIII solidis priori dicti hospitalis. Renuntiando, et cetera. Dando licentiam eis quod possint quandocumque accipere voluerint possessionem.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix per, ratllat. 4. En lletra posterior al segle XVII.

38

1402, abril, 13 [Barcelona]

El mestre de cases Pere Salgueda, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'extreure pedra d'un tall que posseeix a Montjuïc, a la penya de Sant Ferriol, per a l'obra de l'hospital. El preu de venda és de 38 sous i 6 diners, dels quals es fa època.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 37v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1402, febrer, 18-1402, maig, 15), fol. 62r-63r.

[*Pere Salgueda a l'hospital: venda*]¹

Ego Petrus² Salgueda, magister domorum, civis Barchinone, vendo vobis honorabilibus administratoribus hospitalis Sancte Crucis dicti civitatis, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis, et successoribus vestris in eodem, ius sive fructus extrahendi lapides ex quodam tallio lapidum, quem ego habeo et possideo in podio Montis Iudaici, in *penya* sive torrente de Sancto Fferrioli. Et terminatur ab oriente in tenedone³ qui fuit *d'en Mas*, a meridie pars in alio tallio sive tenedone mea⁴ et pars in tallio dicti hospitalis, et a circio in tenedone *d'en Ravella*, molerii. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera.⁵ Promittentes⁶ tradere possessionem et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pretium est XXXVIII solidi et sex denarii Barchinone. Renuntiando et cetera. Laudo et cetera. Insuper promitto teneri de evictione larga. Et pro hiis et cetera. Et iuro et cetera.

Testes: Bernardus Aloy, mercator ville Perpiniani, et Anthonius Figma, causidicus, et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

Item, firmavit apocam venerabili priori hospitalis de dictis XXXVIII solidis, VI denariis. Renuntiando et cetera. Dando et licentiam accipiendi possessionem et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix in na, ratllat. 4. Segueix ab occidente, ratllat. 5. Segueix qui ratllat. 6. Promittentes per promittens.

1402, abril, 26 [Barcelona]

Antoni Fornells i Jaume de Todonyà, canonges de la Seu de Barcelona i els ciutadans de Barcelona Simó de Marimon i Guillem Colom, rectors i administradors generals de l'Hospital de la Santa Creu, per poder continuar l'obra, venen a Bernat de Tous, canonge de la Seu, diversos censos de diferents morabatins i el seu domini sobre unes cases que eren de l'hospital de Bernat Marcús. El preu de venda és de 22.400 sous a raó de 20 lliures per morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 38v-39r.

*[Hospital a Bernat de Tous]*¹

Die mercurii, XXVI die aprilis, anno a nativitate Domini M^oCCCC^o secundo.

Nos Anthonius² de Fornellis, Jacobus³ de Todonyano, canonici Sedis, Simon⁴ de Marimundo et Guillelmus⁵ Columbi, cives civitatis Barchinone, rectores et administratores generales Hospitalis seu domus Sancte Crucis, pro habenda peccunia quam necessario habemus pro continuando opere dicti hospitalis, vendimus vobis honorabili⁶ Bernardo de Thous, canonico Sedis Barchinone, ementi ut laice et private persone, et non de bonis Ecclesie, et vestris et quibus velitis, perpetuo⁷ censalia subscripta: scilicet, totum ipsum censuale decem morabatinorum bonorum curribilium Alfonsinorum auri fini et ponderis recti, cum toto directo et alodiali dominio, firma, fatica, laudimio et alio quolibet iure ipsorum, quod Anthonius Molins, payerius, civis Barchinone, facere et prestare tenetur quolibet anno dicto Hospitali Sancte Crucis⁸ pro quodam hospicio, quod fuit hospitalis Bernardi Mercucii. Item, totum illud censuale duodecim morabatinorum et totum dominium et cetera, quod Paschasius Guash facere et prestare tenetur quolibet anno pro quadam domo, que fuit hospitalis d'en Mercuç. Item, illud aliud censuale decem morabatinorum cum toto dominio et cetera, quod dictus Paschasius Guash facere et prestare tenetur quolibet anno dicto hospitali Sancte Crucis pro quibusdam domibus que fuerunt dicti hospitalis d'en Mercuç. Item, totum illud aliud censuale duodecim morabatinorum cum toto dominio et cetera, quod Jacobus Rovira, cultellarius, tenetur facere quolibet anno dicto hospitali pro quibusdam domibus, que fuerunt dicti hospitalis d'en Mercuç. Item, illud aliud censuale aliorum duodecim morabatinorum cum toto dominio et cetera, quod⁹ dictum Hospitale Sancte Crucis recipit super quibusdam domibus, que fuerunt hospitalis d'en Mercuç.

Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Preterea ex causa predicta cedimus iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et pro pretio vero predictorum confitemur a vobis habuisse et recepissemus viginti duos mille et quadringentos solidos Barchinone, ad rationem XX librarum pro quolibet morabato, quos de nostri voluntate solvistis et tradidistis discreto Guillelmo Torroni, priori dicti hospitalis. Dando et cetera. Insuper promittimus vobis ipsa censualia facere, habere et cetera. Et teneri de evictione larga et cetera. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis et cetera, bona tamen nostra propria minime obligando. Ceterum fatemur vobis quod predicta, que vobis vendimus, fuerunt de voluntate nostra exposita venalia per civitatem Barchinone per XXX dies et amplius¹⁰ per curritores publicos infrascriptos, et cetera. Ad hec nos Bernardus Salmeda et Bernardus Pellicerii, curritores, fatemur vobis dicto emptori quod predicta fuerunt per nos subastata per XXX dies et amplius et vos, nobis mediantibus, predicta comparastis. Hec igitur et cetera. Fiat largius et videantur instrumenta que dictum hospitale habet de predictis morabatinis et habeantur affrontationes.

Testes firme dicti Anthonii de Fornellis: discretus Guillelmus Torroni, presbiter, beneficiatus in Sede, et Salvator Faradelli, clericus tonsuratus.

Testes firme dicti Jacobi de Todonyano: Jacobus Coll, Johannes Brugera, scolares, comorantes cum dicto venerabili Jacobo, et Johannes Bages, scriptor Barchinone.

Testes dicti Simonis: honorabiles Geraldus de Palaciolo, Ffranciscus Marqueti et Johannes de Valle, consiliarii Barchinone, ac Ffranciscus Barau, scriptor, cives Barchinone.

Testes dicti Guillelmi Colom:¹¹ Matheus Serra, clericus tonsuratus, et Abertus Thome, habitatores Barchinone.

Testes firme dictorum curritorum, que firmarunt VI die madii anno predicto: Johannes Bages et Ffranciscus Barau, scriptores.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix honorabili, ratllat. 7. Segueix totum illud censuale, ratllat. 8. Dicto hospitali Sancte Crucis interlineat. 9. Segueix Olonyar, barbitonsor, civis Barchinone ratllat. 10. Segueix et cetera. Ad, ratllat. 11. Segueix que Johannes ratllat.

40

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen en emfiteusi el primer pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, al matalasser Pere Rovira, ciutadà de Barcelona, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 66 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 42r.

*[Hospital a Pere Rovira: stabliment d'un pati que fou de l'hospital de la ciutat]*¹

Item, dicti honorabiles administratores² stabilierunt Petro Rovira, matalasserio, civi dicte civitatis, et suis, primum patium sive solum terre contiguum Domui Caritatis, quod fuit hospitalis *de la ciutat*, prout est, signatum et designatum, ad censum duorum morabatinorum solvendorum medietatem in festo Natalis Domini proximi³ et aliam in festo Sancti Iohannis iunii tunc sequentis,⁴ ad intratam LXVI solidorum. Ad hec Iacobus⁵ Ciurana⁶ et Ffranciscus⁷ Muntada, curritores, confessi fuerunt dictum stabilimentum esse factum ipsis medietatibus in encanto publico. Fiat largius ut in aliis iuxta albaranum et cum firma ipsius Petri⁸ Rovira.

Testes dictorum administratorum: predicti.

Testes dictorum curritorum, qui firmavint XII^a dicti mensis madii: Ffranciscus Barau et Iohannes Bages, scriptores Barchinone.

Testes dicti Petri⁹ Rovira,¹⁰ qui firmavit XX^a die dicti mensis madii: proxime dicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Proxime interlineat. 4. Tunc sequentis interlineat. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix curso et, ratllat. 7. Ffranciscus interlineat. 8. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 9. Segueix Iohanni, ratllat. 10. Rovira interlineat.

41

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del segon pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, a favor del matalasser Pere Rovira, ciutadà de Barcelona, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 15 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 42v.

[*Hospital al dit Pere Rovira: stabliment del 2 pati de dit hospital*]¹

Item, firmarunt dicti honorabiles administratores² aliud stabilimentum dicto Petro Rovira et suis de secundo patuo predicto contiguo ad³ censum duorum morabatinorum modo predictorum solvendorum, ad intratam XV solidorum. Fiat ut in precedenti cum firma cursorum et ipsius Petri Rovira iuxta albaranum.

Testes dictorum administratorum⁴ et cursorum⁵ et Petri Rovira predicti.⁶

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix et, ratllat. 4. Segueix predicti, ratllat. 5. Segueix predicti, ratllat. 6. Segueix testes dicti Petri Rovira, ratllat.

42

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del tercer pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, a favor del seller Nicolau Boxet, ciutadà de Barcelona, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 33 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 42v.

[*Hospital a Nicolau Boxet: stabliment del 3 pati*]¹

Item, aliud simile² stabilimentum ad similem censum ad intratam XXXIII solidorum Nicholao Boxet, sellario, civi Barchinone, de III patuo proxime dicto contiguo. Fiat largius ut in precedenti iuxta albaranum cum firma cursorum et ipsius Nicholai Boxet.

Testes dictorum administratorum: predicti.

Testes dicti Nicholai Boxet, qui firmavint XXVIII^a die madii, anno predicto: Stephanus Boneti, sartor, et Ffranciscus Barau, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre aliud simile, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.

43

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del quart pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, a favor del barber Ramon Dagà, ciutadà de Barcelona, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 22 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 42v.

*[Hospital a Ramon Dagani: stabliment del 4 pati del dit hospital]*¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum Raymundo Dagani, barbitonsori, civi Barchinone, et suis de IIII patuo proxime dicto contiguo ad dictum censum duorum morabatinorum et intratam XXII solidorum. Fiat ut in aliis largius iuxta albaranum.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Raymundi, qui firmavint XV^a mensis madii:³ Iohannes Bages et Ffranciscus Barau, scriptores.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix presentibus, ratllat.

44

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del cinquè pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, a favor del barber Ramon Dagà, ciutadà de Barcelona, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 22 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 42v.

*[Altre stabliment al dit Dagani: del 5 pati]*¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum dicto Raymundo Dagani et suis, de V^o patuo ad similem censum II morabatinorum et intratam XXII solidorum. Fiat ut in aliis largius.

Testes dictorum administratorum et cursorum³ et Raymundi Dagani: predicti.⁴

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix predicti, ratllat. 4. Segueix testes dicti Raymundi, ratllat.

45

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del sisè pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar, a favor del mestre de cases Ramon Romeu, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 33 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43r.

[Hospital a Ramon Romeu: stabliment]¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum Raymundo Romei, magistro domorum, et suis, de VI° patuo proxime dicto contiguo ad censum aliorum duorum morabatinorum et intratam XXXIII solidorum. Fiat largius ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Romei, qui firmavint XII^a madii, anno predicto: Petrus Colomerii, faber, et Michael Quadres, magister domorum, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.

46

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del sisè pati contigu a unes cases que hi ha sobre el rec, a favor del mestre d'aixa Pere Serra, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43r.

[Hospital a Pere Serra: stabliment 6 pati]¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum ad censum duorum morabatinorum et intratam V solidorum Petro Serra, magistro axie, de VI° patuo contiguo quibusdam domibus, qui ibi sunt versus regum. Fiat largius ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Petri Serra [...].

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.

47

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen en emfiteusi el quart pati sobre el rec a Constància, vídua del mariner Agustí Codina, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 15 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43r.

[Hospital a Constança Codina: stabliment 4 pati]¹

Item, stabilierunt² domine Constancie, uxori³ Augustini⁴ Cudina, quondam, marinerii Barchinone,⁵ IIII patuum versus regum ad dictum cenum duorum morabatinorum et intratam XV solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicte domine[...].

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix Guillelmi ratllat. 4. Segueix quondam patroni ratllat. 5. Codina, quondam, marinerii Barchinone interlineat.

48

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del tercer pati contigu a favor de Constància, vídua del mariner Agustí Codina, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 15 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43r.

[Hospital a dita Constança Cudina: stabliment 3 pati]¹

Item, firmarunt² aliud simile stablimentum proxime dicte domine de III° patuo proxime dicto contiguo ad simile cenum II morabatinorum et intratam XV solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum³ et domine: proxime dicti.⁴

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix predicti, ratllat. 4. Segueix testes, ratllat.

49

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen en emfiteusi al patró de barca Berenguer Bertran, ciutadà de Barcelona, el primer pati contigu al pont de fusta, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 16 sous i 6 diners.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43r.

*[Hospital a Berenguer Bertrandi stabliment primer pati prop lo pont de fusta]*¹

Item stabilierunt² Berengario³ Bertrandi, patrono barche, civi Barchinone, et suis, primum patuum sive solum terre contiguum ponto fusteo, qui ibi est, ad censum II morabatinorum et intratam XVI solidorum VI denariorum. Fiat ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Petri qui firmavint XV^a madii, anno predicto, presentibus testibus: Ffranchisco Barau et Iohanne Bages, scriptoribus Barchinone.

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Petro ratllat i Berengario interlineat.

50

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen en emfiteusi el segon pati contigu a favor de Berenguer Bertran, a un cens de 2 morabatins i una entrada de 16 sous i 6 diners.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43v.

*[Hospital a Berenguer Bertrandi: stabliment 2 pati]*¹

Item, stabilierunt² eidem Berengario³ Bertrandi secundum patuum proxime contiguum ad censum⁴ duorum morabatinorum et intratam XVI solidorum VI denariorum. Fiat largius ut in aliis et cetera.

Testes proxime dicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Petri ratllat i Berengario interlineat. 4. Al marge esquerre, fuit restitutum hospitali.

51

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen en emfiteusi al mestre de cases Guillem Galceran, ciutadà de Barcelona, el primer pati contigu a la torre que es troba a l'hort de l'hospital, al carrer de na Larda, a un cens d'1 morabatí i una entrada de 22 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43v.

*[Hospital a Guillem Galceran: stabliment primer pati contiguo a la torre de l'ort de dit hospital y prop lo carrer de na Larda]*¹

Item,² stabilierunt³ Guillelmo Galcerandi, magistro domorum, civi Barchinone, et suis, primum patuum contiguum turri, que ibi est,⁴ orti dicti hospitalis,⁵ contiguum⁶ hospiciis vici de na Larda, ad censum unius morabatinis solvendi in festo Sancti Iohannis iunii⁷ et intratam XXII solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicti Guillelmi Galcerandi, qui firmavit et cetera.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Al marge esquerre, fuit restitutum hospitali et postea stabilitum. 3. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Segueix vero ratllat. 5. Segueix versus, ratllat. 6. Segueix de ratllat. 7. Solvendi in festo Sancti Iohannes iunii interlineat.

52

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del segon pati a favor del mestre de cases Guillem Galceran, ciutadà de Barcelona, a un cens d'1 morabatí i una entrada de 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43v.

[Hospital al dit Guillem Galceran: stabliment 2 pati]¹

Item,² firmarunt³ aliud simile stabilimentum de secundo patuo dicto Guillelmo Galcerandi⁴ et suis, ad censum unius morabatini modo predicto solvendi, ad intratam V solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes proxime dicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Al marge esquerre, idem ut in proximo. 3. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Segueix de su, ratllat.

53

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del tercer pati a favor del mestre de cases Guillem Galceran, ciutadà de Barcelona, a un cens d'1 morabatí i una entrada de 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43v.

[Hospital al dit stabliment: 3 pati]¹

Item,² firmarunt³ aliud simile stabilimentum de III° patuo dicto Guillelmo Galcerandi et suis, ad censum unius morabatini, ad intratam V solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes proxime dicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Al marge esquerre, idem ut ad proximo. 3. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.

54

1402, maig, 10 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen l'establiment emfitèutic del quart pati a favor d'Antònia, vídua del pescador Pere Monjo, ciutadà de Barcelona, a un cens d'1 morabatí i una entrada de 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 43v.

[Hospital a Antònia Monge: stabliment del 4 pati]¹

Item, firmarunt² aliud simile stabilimentum de IIII° patuo proximo dicto contiguo domine Anthonie, uxori Petri Monge, quondam,

piscatoris, ad censum unius morabatini ad intratam V solidorum. Fiat ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et cursorum: predicti.

Testes dicte domine Anthonie, que firmavint XII madii, anno predicto: discretus Petrus de Collibus, notarius, et Petrus Bertrandi, patronus barche, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el verb, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.

55

1402, maig, 11 [Barcelona]

Antoni de Font, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu i al prevere Guillem Torró, prior de l'hospital, quatre locals contigus que posseeix al carrer d'en Cervelló de Barcelona. El preu de la venda és de 55 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1402, febrer, 18-1402, maig, 15), fol. 168v-170v.

[Anthoni de Font a l'hospital: venda de 4 stars contiguos en lo carrer d'en Cervelló]¹

Ego Anthonius² de Fonte, civis Barchinone, gratis, et cetera, vendo vobis³ venerabilibus administratoribus dicti hospitalis et⁴ discreto Guillelmo Torroni, presbitero, priori Hospitalis seu domus Sancte Crucis, presenti, ementibus nomine et ad opus ac de pecunia eiusdem hospitalis, et eidem etiam hospitali,⁵ quatuor staria contigua, que per liberum et franchum alodium habeo et possideo in civitate Barchinone, in vico vocato d'en Cervelló. Et terminatur ab oriente in dicto vico, a meridie in tenedone honorabilis Galcerandi de Rosanis, militis,⁶ ab occidente in honore dicti hospitalis, et a circio in tenedone domine na Regolana. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Preterea cedo iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Ego enim et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendo, dedistis et solvistis michi quinquaginta quinque libras Barchinone. Et ideo renuntiando et cetera. Vendo et cetera. Insuper promitto teneri de evicione larga. Et pro hiis obbligo bona et cetera. Et iuro et cetera.

Testes: Bernardus Cigiarii, candelarius cere, Ffranciscus Aranyo, sartor, et Nicholaus Cosí,⁷ cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix honorabili admi-, ratllat. 4. Venerabilis administratoribus... et interlineat. 5. Segueix super, ratllat. 6. Segueix succedentes, ratllat. 7. Segueix habitator Barchinone, ratllat.

56

1402, maig, 12 [Barcelona]

El prevere Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix rebre d'Antònia, vídua del pescador Pere Monjo, ciutadà de Barcelona, 5 sous per l'establiment emfitèutic del quart pati contigu a l'hort de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45r.

*[Hospital a Anthònia Monge: àpoca]*¹

Ego Guillelmus² Torroni, presbiter, prior dicti hospitalis ut in aliis³ et cetera, confiteor et recognosco vobis domine Anthonie, uxori Petri Monge, quodam, piscatoris, civis Barchinone, quod solvistis michi dictis nominibus illos quinque solidos, pro quibus honorabiles administradores dicti hospitalis stabilierunt vobis quartuum patuum orti hospitalis de la ciutat. Et dedit sibi licentiam accipiendi possessionem. Renuntiando et cetera.

Testes: discretus Petrus de Collibus, notarius, et Petrus Bertrandi, patronus barche.

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Ut in aliis interlineat.

57

1402, maig, 12 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en presència del notari Joan Torró i dels mestres de cases Miquel Quadres i Ramon Romeu, ciutadans de Barcelona, dona al ferrer Pere Guerau, conegut com a Colomer, ciutadà de Barcelona, la possessió del sisè pati que els administradors de l'Hospital de la Santa Creu establiren en emfiteusi a un cens d'1 morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45r-v.

*[Hospital a Pere Geraldí, alias Colomer: possessió 6 pati de l'hospital pro de la ciutat]*¹

Item dictis die et anno, in presentia mei Iohannis Torroni, notarii, et Michaelis Quadres et Raymundi Romei, magistrorum domorum, civium Barchinone, dictus Guillelmus Torroni, nominibus iamdictis, tradit possessionem corporalem seu quasi Petro Geraldí, alias Colomerii, fabro, civi Barchinone, de toto illo² VI patuo, quod administratores dicti hospitalis sibi stabilierant ad censum unius morabatini. Quam possessionem sibi tradidit hoc modo: quod introduxit ipsum intus dictum patuum et tradidit sibi de terra³ ipsius⁴ patui. Et inde dictus Guillelmus, prior, foras exivit, ipso Petro Colomerii intus ramanente. De quibus dictus Petrus petiit instrumentum et cetera, confitendo⁵ quod solvit sibi illos V solidos, ad quos fuit sibi stabilitum.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix patu, ratllat. 3. Segueix lapidibus, ratllat. 4. Segueix parte terre, ratllat. 5. Segueix sibi, ratllat.

58

1402, maig, 12 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en presència del notari Joan Torró i dels mestres de cases Miquel Quadres i Ramon Romeu, ciutadans de Barcelona, dóna a Pere Guerau, conegut com a Colomer, la possessió del setè pati que establiren en emfiteusi a una entrada de 5 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45v.

*[Hospital al dit Colomer: possessió del 7 pati]*¹

Item, dictis die et anno, in presentia mei dicti notarii et testium proxime dictorum, dictus prior, nominibus iamdictis, tradidit simile possessionem proxime dicte dicto Petro Colomerii de VII patuo, de quibus *et cetera*, confitendo sibi quod solvit sibi illos V solidos, pro quibus sibi fuerunt stabilita.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

59

1402, maig, 12 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en presència del mestre de cases Ramon Romeu, el ferrer Pere Colomer i el notari

Joan Torró, dona al mestre de cases Miquel Quadres, ciutadà de Barcelona, la possessió del cinquè pati sobre el rec que els administradors de l'hospital establiren en emfiteusi a una entrada de 15 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45v.

[Hospital¹ a Miquel Quadres: possessió del quint pati]²

Item, dictus venerabilis prior, nominibus predictis, in presentia Raymundi Romei, magistri domorum, et Petri Colomerii, fabri, testium *et cetera*, et mei dicti notarii, tradidit possessionem corporalem Michaeli Quadres, magistro domorum, civi Barchinone, de illo quinto patuo versus regum, quod honorabiles administratores dicti hospitalis sibi stabilierant. Quam possessionem sibi tradidit prout de aliis proximis³ dictis. Confitens sibi quod solvit sibi illos XV solidos, ad quorum intratam fuerunt sibi stabilita. Renuntiando *et cetera*.

1. Segueix al dit Colomer possessió, ratllat. 2. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 3. Segueix de quibus et, ratllat.

60

1402, maig, 12 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en presència del notari Joan Torró, el mestre de cases Miquel Quadres i el ferrer Pere Colomer, lliura al mestre de cases Ramon Romeu la possessió del sisè pati sobre el rec.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45v.

[Hospital¹ a Ramon Romey: possessió del 6 pati]²

Item, dictus prior,³ nominibus predictis,⁴ in presentia mei dicti notarii et Michaelis Quadres, magistri domorum, ac Petri Colomerii, fabri, testium ad hec assumptorum, tradidit possessionem corporalem Raymundo Romei, magistro domorum, de illo VI° patuo versus regum, quod sibi fuit stabilitum. Quam possessionem tradidit ut in predictis et cetera. De quibus et cetera.

1. Segueix al dit Quadres, ratllat. 2. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 3. Segueix dictis, ratllat. 4. Segueix trad- ratllat.

61

1402, maig, 12 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca de 33 sous, a Ramon Romeu en concepte d'entrada de l'establiment emfitèutic.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 45v.

[Hospital al dit Ramon Romey: àpoca]¹

Item, firmavit dictus prior, nominibus predictis,² apocam dicto Raymundo de XXXIII solidis, ad quorum intratam fuerunt predicta stabilita. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix po ratllat.

62

1402, maig, 20 [Barcelona]

El prevere Guillem Torró, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut del matalasser Pere Rovira, ciutadà de Barcelona, 60 sous per l'establiment emfitèutic d'un pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 48v.

[Hospital a Pere Rovira: àpoca]¹

Die sabbati XX die madii, anno predicto MCCCCII.

Ego Guillelmus² Torroni, presbiter, prior Hospitalis Sancte Crucis ac receptor generalis omnium peccuniarum dicti hospitalis, confiteor et recognosco vobis Petro Rovira, matalasserio,³ civi dicte civitatis, quod solvistis michi omnes illos LX solidos Barchinone de terno, pro quibus honorabiles administratores dicti hospitalis stabilierunt vobis quoddam patuum, quod fuit hospitalis *de la ciutat*, contiguum *de la Caritat*. Et ideo renuntiando *et cetera*.⁴

Testes: Iohannes Bages et Ffranciscus Barau, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Al marge esquerre, est possessio VII augusti anno CCCCv. 4. Segueix dando vobis licentiam accipiendi possessionem *et cetera*, ratllat.

63

1402, maig, 20 [Barcelona]

Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa àpoca al matalasser Pere Rovira, ciutadà de Barcelona, de 15 sous per l'entrada de l'establiment d'un pati contigu a la Casa de la Caritat, que fou de l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 48v.

*[Hospital al dit Rovira: altra àpoca]*¹

Item, dictus prior² firmavit aliam apocam dicto Petro Rovira de XV solidis, pro quorum intrata dicti honorabiles administratores dicti hospitalis stabilierunt dicto Petro Rovira quoddam patuum hospitalis de la ciutat contiguum proxime dicto. Et ideo et cetera.³

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dando licentiam accipiendi possessionem et cetera, ratllat.

64

1402, juny, 5 [Barcelona]

El mestre de cases Pasqual Torrent, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Guillem Torró, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 44 sous per renunciar a la servitud mitgera de dues parets d'una casa que té al carrer d'en Cervelló i que toca la propietat de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 51v.

*[Pasqual Torrent a l'hospital: àpoca]*¹

Ego Paschasius² Torrent, magister domorum, civis Barchinone, convenio et recognosco vobis discreto Guillelmo Torroni, presbitero, priori dicti hospitalis, quod solvistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem de pecunia dicti hospitalis quadraginta quatuor solidos Barchinone, facta super hiis inter vos et me compositione et avinentia in et pro parte dictum hospitale solvere contingens in illis duabus cosses de tàpia mediocribus, que³ sunt inter hospicium meum, quod habeo in vico de Cervelló, et proprietates dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Guillelmus Coscoi et Johannes Bages, scriptor, habitatores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix hiis duobus [...] facta, ratllat.

65

1402, juliol, 21 [Barcelona]

Antoni de Font, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Guillem Torró, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, 55 lliures per la venda de quatre locals que posseeix al carrer de Cervelló de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 53v-54r.

[*Anthoni de Font a l'hospital: àpoca*]¹

Die veneris, XXI die julii, anno predicto.

Ego Anthonius² de Fonte, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Guillelmo Torroni, presbitero priorique Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone ac receptor generalis et cetera, quod solvistis michi ad meam voluntatem omnes illas quinquaginta quinque libras monete Barchinone de terno,³ pretio quarum vendidi honorabilibus administratoribus⁴ dicti hospitalis, quatuor staria sive stars, quos⁵ per liberum et⁶ franchum⁷ alodium habebam et possidebam⁸ in vico vocato d'en Cervelló dicte civitatis.

Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Cigiarii et Ffranciscus Aranyoni, sartor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix quas vos nomine dicti hospitalis, ratllat. 4. Pro quarum ... administratoribus *interlineat*. 5. Segueix habebam et possidebam, ratllat. 6. Segueix michi debebatis ratione [...] illarum quatuor stariorum sive stars qui sunt, ratllat. 7. Al ms. francum. 8. Franchum alodium habebam et possidebam *interlineat*.

66

1402, juliol, 27 [Barcelona]

Guillem Riera, en altre temps sastre, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu unes cases amb horts que posseeix al carrer del Carme, davant de la porta de l'església de Santa Maria del Carme. El preu de la venda és de

4.000 sous, dels quals hi ha àpoca, i el cens a pagar, de 41 sous. El lliurament de la possessió d'aquestes cases té lloc en presència de l'escrivà Francesc Barau.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 54r-v.

*[Guillem Riera a l'hospital: venda de cases]*¹

Die lune, XXVII die julii, anno a Nativitate Domini M° CCCC° secundo.

Ego Guillelmus² Riera, olim sartor, civis Barchinone, gratis et cetera, vendo vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis et discreto Guillelmo Torroni, priori dicti hospitalis, presentibus, ementibus nomine et ad opus ac de pecunia eiusdem hospitalis, et etiam eidem hospitali totas illas domos que solebant esse duo statica cum ortis eis contiguus et arboribus diversorum generum et³ cum iuribus et pertinentiis ipsarum, quas ego habeo et possideo in civitate Barchinone in vico vocato *del Carme*, scilicet ante ianuam ecclesie Beate Marie de Carmelo. Et tenentur et cetera. Et terminantur ab oriente in tenedone Anthonii Ladó, a meridie⁴ in tenedone dicti hospitalis, ab occidente in tenedone Arnaldi Serra, et⁵ a circio in via⁶ publica et cetera. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Constituens et cetera. Ego enim et cetera. Salvis censu et cetera. Qui census est XXXXI solidorum et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis michi et confiteor me a vobis habuisse et recepissem quatuor mille solidos Barchinone, quitios⁷ a laudimio et ab omnibus aliis missionibus et expensis et cetera.⁸ Renuntiando et cetera. Dando et cetera.⁹ Insuper promitto teneri de evictione larga et cetera. Et dono vobis fideiutrissem dominam Johannam, uxorem meam, que cum me et sine me teneatur vobis et cetera. Ad hec ego dicta Johanna, laudans predicta, promitto vobis¹⁰ contra predicta non contravenire ratione dotis mei et sponsalitii. Me cerciorata de iure meo, renuntio¹¹ doti et sponsalio, et cetera.¹² Et pro hiis obligo omnia bona et cetera. Et beneficio Velleyani Senatus Consulti¹³ et autentice et cetera, et omni alii iuri. Et iuro et cetera.¹⁴ Hec igitur et cetera.

Testes: venerabilis Ludovicus de Averçone,¹⁵ Ivo Conill¹⁶ et Raymondus Rovira, cursor, cives Barchinone.

*[Guillem Riera: àpoca a l'hospital 200 lliures]*¹⁷

Item, in alio instrumento dictus Guillelmus¹⁸ Riera firmavit apocam dicto priori de dictis [quatuor] mille solidis.

Testes predicti.

[Guillem Riera a l'hospital possessió]¹⁹

Item, in alio instrumento in presentia Ffrancisci Barau, scriptoris substituti iurati sub me Iohanne Torroni, notario Barchinone et testium proxime dictorum, dictus Guillelmus Riera tradidit dicto priori possessionem corporalem de dictis domibus in modum assuetum, scilicet quod accepit eum per manus et inmisit eum intus et ipse sponte exivit foras, tradendo etiam sibi claves dictarum domorum. De quibus dictus prior petiit sibi, nomine dicti hospitalis, fieri instrumentum.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iuro i segueix de Fontis, ratllat. 3. Segueix et cetera, ratllat. 4. Segueix in tenedone dicti in alodio dicti, ratllat. 5. Segueix acircio, ratllat. 6. Segueix pub-, ratllat. 7. Segueix ab ratllat. 8. Segueix quo pretio habeatis vos convertere tres mille solidos in aliquibus proprietatibus sive censualibus que [...] obligatis dicto hospitalis pro evictione[...] venditionis ratllat. 9. Segueix insuper et cetera ratllat. 10. Segueix teneri de evictione ratllat. 11. Contra predicta ... renuntio interlineat i segueix et renuntiando quolibet iuri ratllat. 12. Doti et sponsalitis et cetera interlineat i segueix et non contra venire ratione dotis et cetera, ratllat. 13. Segueix iure ratllat. 14. Segueix et iuribus et cetera, ratllat. 15. Segueix et, ratllat. 16. Segueix civi, ratllat. 17. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 18. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 19. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

67

1402, octubre, 17 [Barcelona]

Els mestres de cases Francesc Costa amb el seu fill Miquel Costa, Eimeric Oliver i Joan Fàbregues, ciutadans de Barcelona, prometen a Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, lloctinent del priorat de l'Hospital de la Santa Creu i recaptador general, sota pena de 10 lliures, escairar vint-i-cinc mil pedres de 4, 5 i 6 galgues que l'hospital va comprar per a l'obra. El preu és de 60 sous el miler. A més a més, els mestres de cases rebran 2 florins d'or d'Aragó per la reparació o el lloguer de ferramenta o broques.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 61v.

[Francesch Costa y altres mestres de cases a l'hospital: promesa de rebàtrer cert número de pedres per obra de l'hospital]¹

Nos Ffranciscus² Costa et Michael³ Costa, eius⁴ filius, Eymericus⁵ Oliverii et Johannes⁶ Fàbregues, magistri domorum, cives civitatis Barchinone, convenimus et bona fide promittimus vobis Garcie de Stela, civi Barchinone, locumtenenti prioratum dicti hospitalis ac receptori generali, et cetera, sub pena decem librarum Barchinone, quod capsabimus sive *rebatrem* omnes illas XXV mille lapides, quos

vos nomine predicto emistis ad opus operis⁷ seu fabrice dicti hospitalis et qui⁸ lapides sunt de IIII, V et VI *galgues*. Et hoc faciemus sine aliqua dilatione et cetera. Et sine aliqua missione dicti hospitalis et cetera. Super quibus et cetera.⁹ Que quidem pena comittatur totiens quotiens contrafactum fuerit seu nos predicta adimplere noluerimus. Qua quidem pena comissa, et cetera, medietas dicto hospitali et altera medietas domino regi vel illi officiali qui exequutionem fecerit de eadem, et cetera. Vos¹⁰ seu successores vestros in dicto hospitali nobis dantes sexaginta solidos Barchinone pro millenario. Et pro hiis obligamus uterque nostrum insolidum omnia bona nostra, et cetera. Renuntiando beneficio novarum constitutionum et dividendarum actionum, et cetera. Et nichilominus teneamini nobis dare pro reparatione sive locar ferramenta sive *broques* duos florenos auri de Aragonia. Ad hec ego dictus Garcias¹¹ de Stela, nomine predicto, laudans predicta, et cetera, promitto vobis dictis Ffrancisco¹² Costa, Michaeli¹³ Costa, Eymerico¹⁴ Oliverii et Johanni¹⁵ Fàbregues quod, incontinenti cum capçaveritis sive *broquerets* mille lapides, ego solvam et tradam LX solidos. Et hoc quousque dicti XXV mille lapides¹⁶ sint capsati ad dictam rationem et cetera. Et hoc faciam¹⁷ sine aliqua dilatione et cetera. Et quod dabo et solvam omnes missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis oblijo bona dicti hospitalis et cetera. Fiat largius.

Testes: venerabilis Ffranciscus de Petralbis, magister in medicina, et Ffranciscus Barau, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Segueix fis, ratllat. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 7. Segueix de ratllat. 8. Segueix si, ratllat. 9. Segueix de qua, ratllat. 10. Segueix vobis, ratllat. 11. Segueix de, ratllat. 12. Ffranciscus al ms. 13. Al ms. Michael. 14. Eymericus al ms. 15. Johannes al ms. 16. Segueix sint, ratllat. 17. Segueix sive, ratllat.

68

1403, febrer, 19 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, estableix al rajoler Pere Tranyer, ciutadà de Barcelona, una gran peça de terra erma on abans hi havia el mas Martí, al lloc dit lo Prat, a la parròquia de Santa Eulàlia de Provençana. El rajoler ha de pagar 4 morabatins a raó de 9 sous i fa constar que va rebre 33 lliures, 6 sous i 8 diners per les quals ha de portar a l'hospital cinc-centes quarteres de calç, a raó de 16 diners cadascuna.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 68r-v.

Die lune, XIX die ffebruarii, anno predicto.

Ego Petrus¹ Cardona, presbiter priorque Hospitalis seu domus Sancte Crucis, ad bene meliorandum et cetera, stabilio vobis Petro Tranyer, ragolerio, civi Barchinone, presenti, quandam magnam petiam terre eremam, in qua² antiquitus solebat esse constructus mansus Martini, que est in parrochia Sancte Eulalie de Provinciana, in loco vocato *lo Prat*. Et terminatur ab oriente in³ quadam carraria que ibi est, a meridie in honore *d'en Torrella*, ab occidente in tenedone *d'en Albareda*, et a circio in tenedone Petri Domingo de dicta parrochia de Provinciana. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Sub tali pacto et conditione: teneamini dare et exsolvere dicto hospitali quatuor morabatinos ad rationem novem solidorum et cetera.⁴ De quibus solvatis medietatem in festo Sancti Johannis mensis junii proxime instantis, et alteram medietatem in festo⁵ Natalis Domini tunc proxime subsequentis, et sic⁶ deinde annuatim, et cetera. In hiis autem, et cetera.⁷ Liceatque vobis, et salvis tamen, et cetera. Pro intrata vero predictorum habui a vobis triginta tres libras, sex solidos et octo denarios, pro quibus habeatis michi nomine dicti hospitalis dare et tradere ac aportare intus dictum hospitalis vestris missionibus quingentas quarterias calicis, ad rationem XVI denariorum pro qualibet, quas teneamini et habeatis tradere dicto hospitali, hoc modo: scilicet, de presenti CC quarterias, et in festo Paschuae⁸ proxime venturo alias CC, et residuas C in festo Pentecostes proxime venturo. Et ideo renuntiando et cetera. Insuper et cetera. Promitto teneri de evictione larga et cetera.⁹ Et pro hiis obligo bona dicti hospitalis et cetera.¹⁰ Ad hec ego dictus Petrus¹¹ Tranyer, laudans predicta, promitto¹² solvere censum predictum quolibet anno per terminos pactatos¹³ et cetera. Et etiam tradere dictas D quarterias calcis meis¹⁴ missionibus, et cetera. Et generaliter omnia alia¹⁵ bona et cetera. Hec igitur et cetera. Fiant duo et cetera.

Testes: discretus Petrus Arçers, notarius ville Perpinyani, Johannes Bages et Ffranciscus Barau, scriptores Barchinone.

1. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 2. *Segueix int- in, ratllat.* 3. *Segueix te, ratllat.* 4. *Segueix [...], ratllat.* 5. *Segueix nath-, ratllat.* 6. *Segueix sub, ratllat.* 7. *Segueix licet, ratllat.* 8. *Pace al ms.* 9. *Segueix obligo omnia bona dicti hospitalis et cetera, ratllat.* 10. *Segueix hec igitur, ratllat.* 11. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 12. *Segueix predicta, ratllat.* 13. *Patactos al ms.* 14. *Segueix mi, ratllat.* 15. *Segueix bonam, ratllat.*

1403, abril, 5 [Barcelona]

Pau Massana, ciutadà de Barcelona, fill de l'agricultor Guerau Massana, difunt, ciutadà de Barcelona, i de Bononata, hereu universal de la seva mare, en haver mort el seu germà Pericó, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu totes les cases que posseeix al Raval de Barcelona, al carrer d'en Cervelló. El preu de la venda és de 21 lliures. El cens a pagar és de 13 sous i 5 diners. Aquesta venda fou cancel·lada per voluntat d'ambdues parts el 20 d'agost de 1404.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 71v-72r.

Ego Paulus¹ Massana, civis Barchinone, filius Geraldí Massana, quondam, cultoris, civis dicte civitatis, et domine Bononate, eius uxoris, quondam, ac heres unicus universalis, in casu qui locum habuit post mortem Periconi Massana, fratris mei, dicte domine matris mei, vendo, absolvo et diffinio vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis, nomine dicti hospitalis, et eidem hospitali totas ipsas domos cum exita et puteo, introitibus et cetera, quas ut heres predictus habet et possidet in civitate Barchinone, scilicet in Raval ipsius, in vico vocato *d'en Cervelló*. Et teneo per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo ad censum XIII solidorum, V denariorum,² anno quolibet solvendorum in festo Sancte Marie mensis septembris. Et terminatur et cetera, ut in precario facto die erina³ in posse notarii infrascripti. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera.⁴ Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Tradere possessionem et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Constituens et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendo, dedistis et solvistis michi viginti unam libras Barchinone de terno. Renuntiando et cetera. Dando et cetera.⁵ Insuper promitto teneri de evictione larga. Et pro hiis et cetera. Et iuro et cetera. Ceterum quia predicta, que vobis vendo,⁶ fuerunt per dictam dominam matrem meam vinculata Christi pauperibus, ideo nunc pro tunc ipsum pretium recipio in solutum pro rata legitime et quarte trabellionice et aliorum iurium michi pertinentium in hereditate et bonis dicte domine matris mee. Hec igitur et cetera. Fiat largius ut similibus. Testamentum istius domine Bononate fuit factum in posse Thome Roseti, notarii Barchinone, XII decembris, anno a nativitate Domini M CCC LXXXV°.

Testes: Bernardus Cigiarii et Iohannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

Ffuit cancellatum de voluntate venerabilis Petri Cardona, prioris dicti hospitalis, et dicti Pauli et de mandato nobilis vicarii de Barchinone, facto nostri notarii ut constat in libro preceptorie curie vicarii XVIII augusti anno a Nativitate Domini M CCCC^o III°. Ipsum cancellatum fuit factum XX die dicti mensis augusti anno predicto presenti.

Testes: Johannes Dalmacii et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.⁷

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 2. V denariorum interlineat. 3. Segueix et cetera ratllat. 4. Segueix eademque et cetera, ratllat. 5. Segueix quibus in, ratllat. 6. Segueix sunt, ratllat. 7. Tot l'instrument és ratllat.

70

1403, maig, 4 [Barcelona]

El rajoler Pere Antic, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Guillem Torró, beneficiat de la Seu de Barcelona, abans prior de l'Hospital de la Santa Creu, 27 lliures i 10 sous d'una quantitat que l'hospital li devia per calç, rajoles i teules entregades per a l'obra.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 72v.

[*Pere Antic a l'hospital. àpoca*]¹

Die veneris, quarta die madii, anno predicto.

Ego Petrus² Antici, raiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Guillelmo Torroni, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone,³ olim priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod tempore quo eratis prior solvistis michi viginti septem libras, X solidos Barchinone, in solutum pro rata illius maioris quantitatis que per dictum hospitale⁴ michi debebatur ratione calicis, raiole et tegularum, quas a me ad opus dicti hospitalis emeratis. Et ideo et cetera.

Testes: Guillelmus, magister sabaterius, et Ffranciscus Marçeti, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix priorique, ratllat. 4. Segueix vobis, ratllat.

71

1403, maig, 12 [Barcelona]

Pau Massana, ciutadà de Barcelona, fill de l'agricultor Guerau Massana, difunt, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per mitjà del prevere Pere Cardona, prior de l'hospital, 21 lliures pel preu de la venda d'unes cases que posseïa al carrer d'en Cervelló. Aquesta venda fou cancel·lada per voluntat d'ambdues parts el 5 d'abril de 1403.

AHSCSP, Joan Torró, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 74r.

Die sabbati XII die mensis madii, anno predicto.¹

Paulus² Massana, civis Barchinone, filius Geraldí Massana, quondam, cultoris, civis Barchinone, confesus³ fuit et recognovit⁴ dictis honorabilis administratoribus quod per manus venerabilis Petri Cardona, presbiteri, prioris⁵ dicti Hospitalis Sancte Crucis, solverunt sibi viginti unam libras, pretio quarum ipse eis vendidit, absolvit et diffinivit totas ipsas domos cum exita et puteo et cum introitibus et cetera, quas ipse possidebat in vico d'en Cervelló, ut patet per instrumentum in possessione infrascripti notarii V^a die aprilis proxime lapsi receptum. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Anthonius Fàbregues, fusterius, Iohannes de Gerona, portierius regis, et Iohannes Bages, scriptor⁶ Barchinone.

Ffuerunt cancellatam sequentia circa instrumenta de voluntate prioris dicti hospitalis et ipsius Pauli ac de mandato vicarii ut continetur in venditione supra quinta die aprilis anno MCCCCIII.

1. *Segueix* ego Petrus Cardona, presbiter prior dicti hospitalis confiteor et recognosco vobis Paulo Massana, civi Barchinone, filio Geraldí Massana, quondam, cultoris, civis dicte civitatis Barchinone, ratllat. 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix* firmavit apocham, ratllat. 4. Fuit recognovit interlineat. 5. *Segueix* dis, ratllat. 6. *Segueix* Bar, ratllat.

72

1403, maig, 12 [Barcelona]

Pau Massana, en presència de l'escrivà Joan Bages, el notari Pere Maçó i l'escrivà Bartomeu sa Vall, ciutadans de Barcelona, lliura a Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, la possessió corporal d'unes cases situades al carrer d'en Cervelló.

AHSCSP, Joan Torró, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 74r.

Item dictus Paulus Massana in presentia Iohannis Bages, scriptoris, Petri Maçó, notarii, et Bartholomei ça Vall, scriptoris, civium Barchinone, testium et cetera, tradidit possessionem corporalem de dictis domibus dicto Petro Cardona, priori dicti hospitalis, per modum assuetum et cetera. Fiat largius.

73

1403, maig, 12 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que Pau Massana va signar àpoca de 21 lliures pel preu de la venda d'unes cases, però només ha rebut 10 lliures i 10 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 74r.

Item, in alio instrumento dictus Petrus Cardona, presbiter, prior dicti hospitalis, confessus fuit et recognovit dicto Paulo Massana quod, licet ipse Paulus firmaverit iam apocham de dictis viginti una libris, que sunt pretium dictarum domorum, est tamen verum et certum quod ipse adhuc non habuit seu recepit nisi decem libras et decem solidos. Residuas vero decem libras et decem solidos¹ promisit sibi solvere incontinenti cum ipse filium seu filios habuerit de legitimo et carnali matrimonio procreatum seu procreatos seu² cum vinculum apositum in testamento domine matris sue habuerit locum in se, seu cum ipse Paulus dederit cautionem idoneam³ ratione vinculi. Et pro hiis obligavit bona dicti hospitalis. Ffiat largius.

Testes predicti: Anthonius Fàbregues, fusterius, Iohannes de Gerona et Iohannes Bages.

1. *Segueix promissit, ratllat.* 2. *Segueix uni, ratllat.* 3. *Segueix predicto, ratllat.*

74

1403, maig, 30. Carpentràs

Concessió d'un any i quaranta dies d'indulgència, atorgada pel papa Benet XIII als hospitalitzats a l'Hospital de la Santa Creu i als qui assisteixin a la predicació a la capella els diumenges i les quatre festivitats de la Verge. Trasllat del document validat el 28 de gener de 1423 per Joan Torró, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

AHSCSP, *Documents papals*, carpeta 6, doc. núm. 10, Pergamí 295 × 510 mm.

Hoc est traslatum bene et fideliter sumptum a quibusdam paten-
tibus litteris in pergameni scriptis, vera bulla plumbea sanctissimi in
Christo Patris et domini Benedicti, tunc divina providentia pape tercii
decimi, cum cordula sirici impendenti, more Romane Curie bullatis,
sanis et integris, ut prima facie apparebat, quarum tenor talis est:
Benedictus, episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memo-
riam. Excitanti mentem nostram paterne pietatis affectu inducimur
ut circa Christi fideles, illos presertim qui tanquam benedictionis
alumpni in sinceritate fidei nos et Romanam Ecclesiam reverentur,
attente considerationis intuitum dirigentes et exercentes libentius
apostolice benedictionis gratiam circa illos ad spiritualem animarum
suarum profectum, quem in eis ferventer appetimus, sollicitis studiis
intendamus. Cum ita, sicut accepimus, quoddam hospitale pauperum
ad laudem Dei et gloriam sub vocabulo Sancte Crucis in civitate
Barchinone noviter sit fundatum et solemni edificio inchoatum, in
quo preter pietatis opera, que ibi debite exercentur, habent divina
officia devote et honorifice celebrari, nos cupientes ut dictum hos-
pitale et eius capella congruis honoribus frequentetur et ut cleri et
populi eiusdem civitatis, quos quadam speciali prerogativa gerimus
intra viscera caritatis, et aliorum Christi fidelium eo libentius ad il-
lam confluat multitudo, quo pociora ibidem salutis sue munera se
speraverint adipisci, ut quocienscumque diebus dominicis ac quatuor
beate Marie virginis festivitatis per predicationis officium in dicto
hospitali proponi contigerit verbum Dei, proponens verbum huiusmodi
possit auctoritate apostolica omnibus vere penitentibus et confessis
ibidem presentibus, unum annum et quadraginta dies de iniunctis eis
penitentiis misericorditer relaxari eidem proponenti auctoritate predicta
tenore presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario
contra ire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignatione
omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se
noverit incursurum.

Datum Carpentorate, III° kalendas iunii, pontificatus nostri anno
nono.

Sig+num Fferrarii Verdagerii, auctoritate regia notarii publici
Barchinone, testis.

Sig+num Bartholomei ça Vall, auctoritate regia notarii publici
Barchinone, testis.

Sig+num Francisci Simon dez Puig Burgues, alias de Cigiis,
baiuli Barchinone, qui huic translato a suo originali fideliter sumpto et

cum eodem veridice comprobato, ex parte domini regis et auctoritate officii quo fungimur, auctoritatem nostram impendimus et decretum, ut eidem translato tanquam suo originali in iudicio et extra iudicium fides plenarie ab omnibus impendatur, apositum manu mei Marchi Canyís, auctoritate regia notarii publici et scriptoris iurati curie baiulie Barchinone, in cuius posse dictus honorabilis baiulus hanc firmam fecit de voluntate discreti Mathei Ferrandelli, notarii et scribe dicte Curie, vicesima sexta die mensis iannuarii, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tertio, presentibus testibus: discretis Ffrancischo Finestres et Petro Aimarich, notariis, civibus Barchinone. Et ideo ego Marchus Canyís, notarius et scriptor iuratus predictus, in testimonium premissorum hec scripsi et hoc meum solitum hic aposui sig [+] num.

Sig+num Iohannis Torroni, auctoritate regia notarii publici Barchinone, qui hoc translatum a suo originali fideliter sumptum scribi fecit et cum eodem veraciter comprobavit et postmodum autentatum per dictum honorabilem baiulum, ut supra patet, clausit vicesima octava die iannuarii, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo vicesimo tertio.

75

1403, maig, 30. Carpentràs

Concessió fins a 10.000 mil florins d'or d'Aragó, atorgada pel papa Benet XIII a l'Hospital de la Santa Creu per a obres pies que s'obtindran de les penes per usures, robatoris i altres delictes comesos pels ciutadans de Barcelona.

AHSCSP, Llibre de privilegis, fol. 57r.

[Bulla de papa Benet ab la qual per subvenció y auxilii de l'hospital aplica fins en suma de deu mília florins d'or d'Aragó al dit hospital de coses de que per rapines, furts, usures o en altra manera illicitament adquirits fossen obligats a restitució et cetera. Ponch dada anno nono]

Hoc est translatum fideliter sumptum a quibusdam litteris apostolicis inferius insertis, aliis videlicet gratiosis cum cordulis cericeis rubei crocerque colorum, aliis vero executoriis cum cordulis canapis veris bullis plumbeis sanctissimi domini nostri Pape more Romane Curie impendentibus munitis, quarum tenor unius videlicet post alteram sequuntur sub his verbis: Benedictus, episcopus, servus servorum Dei, ad futuram rei memoriam. Piis votis fidelium in his que

divini cultus augmentum et misericordie opera respiciunt, favorem benivolum impartimur et ad hec nostre liberalitatis dexteram apperimus. Cum itaque, sicut accepimus, quoddam hospitale pauperum ad laudem et Dei gloriam sub invocatione Sancte Crucis tam per venerabilem fratrem nostrum episcopum et dilectos filios Capitulum barchinonense quam et consiliarios et commune civitatis Barcinone in eadem civitate noviter fuerit ordinatum et fundatum ac solemniter edificio incohatum opere quidem plurimum sumptuoso, in quo habent divina officia devote et honorifice celebrari, ac pauperes debiles et infirmi colligi, visitari et decenter sustentari, aliaque misericordie opera et pietatis studia exerceri, ad cuius operis complementum et alia dicti hospitalis onera supportanda iuxta ipsius ordinationem ac eorundem episcopi, Capituli, consiliariorum et communis piam intentionem exigitur non modica sarcina expensarum, Nos, huiusmodi pium et laudabile propositum in Domino multipliciter comendantes ac volentes ad hec pro huiusmodi operis complemento et expensarum faciliiori supportatione de alicuius subventionis auxilio providere, apostolica auctoritate statuimus et etiam ordinamus quod medietas omnium que per usurariam pravitatem extorta seu per furtum vel rapinam ablata aut alias illicite acquisita fuerint per quoscumque in dicta civitate consistentes, de quibus cui vel quibus restitutio facienda ignoratur, et de quibus illi qui huiusmodi usuras furtum vel rapinam commiserint vel illicite acquisierint, penitentia ducti, in suis confessionibus conscientiam fecerint, dicto hospitali in complementum operis et supportationem onerum predictorum donec rectores seu administratores dicti hospitalis summam decem milium florenorum auri de Aragonia sive de extortis ablatis vel adquisitis huiusmodi sive etiam delegatis ad incertas pias causas relictis que per personas in dicta civitate consistentes debentur vel debebuntur imposterum, de quibus usque ad dictam summam inclusive hodie eisdem rectoribus seu administratoribus per alias nostras litteras intendimus mandare, assignari perceperint, applicentur, ita quod sic penitentes in huiusmodi applicata dictis rectoribus seu administratoribus tradere et realiter assignare teneantur. Volumus autem quod illi qui sic applicata eisdem rectoribus seu administratoribus, ut premittitur, tradiderint, illa alii vel aliis tradere vel restituere minime teneantur; sed de sic traditis sint quitii penitus ei immunes. Et insuper ne applicationem nostram huiusmodi contingat fieri dilubrio universis et singulis qui in civitate predicta confessiones audient pro tempore, districte precipimus et sub pena excommunicationis iniungimus ut confitentes eisdem ad traditionem sic applicatorum prefatis rectoribus seu administratoribus caritative et diligenter moneant et solícite exortentur. Ceterum ne rectores seu administratores predicti postquam dictam summam perceperint pretextu

applicationis huiusmodi aliquid percipere vel usurpare presumant vel alias abuti, presentibus districtius inhibemus. Si quis autem hoc attentare presumpserit, non possit a reatu presumptionis huiusmodi ab aliquo nisi apud Sedem applicationam preterque in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium obtinere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis, ordinationis, voluntatis et precepti infringere vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attemptare presumpserit, indignatione omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursum.

Data Carpentorate, III kalendas iunii, pontificatus nostri anno nono.

76

1403, juny, 11 [Barcelona]

El fuster Ramon Serra, ciutadà de Barcelona, ven a Joan de Girona, de la casa reial, totes les cases amb hort que posseeix al carrer del Carme. Aquestes cases les té pel draper Francesc Soler, ciutadà de Barcelona, a un cens anual de 3 morabatins, que és sota domini de l'hospital. El preu de la venda és de 60 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 76r-v.

Die lune, XI die¹ junii, anno predicto.

Ego Raimundus² Serra, fusterius, civis Barchinone, vendo vobis honorabili Johanni de Gerona, de domo domini regis,³ perpetuo, totas ipsas domos cum orto et cum introitibus et cetera, quas habeo et possideo in civitate Barchinone, in vico vocato *del Carme*. Et teneo per Ffranciscum Solerii, draperium, civem Barchinone, ad censum trium morabatinorum quolibet anno certo termino solvendorum, qui hec tenet sub dominio et alodio dicti hospitalis. Et terminatur ab oriente et a meridie in honore dicti hospitalis, ab occidente in tenedone *d'en Cassabó* et a circio in dicto vico. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Cedensque et cetera. Promittens et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Salvis et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendo, dedistis et solvistis michi sexaginta libras Barchinone, quitias a laudimio et ab omnibus allis missionibus. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto predicta facere habere et cetera. Et tenebor de evictione larga et cetera. Et pro hiis obligando bona et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego Blancha,⁴ uxor dicti Raimundi Serra, laudans predicta, promitto contra predicta non venire ratione dotis seu sponsalitii mei et cetera,

renuntio doti et sponsalio et iuri ypothecarum mearum et beneficio Velleyani et cetera. Et iuro et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes:⁵ Petrus Claret et Ffranciscus Basol, molerii, cives Barchinone.

1. *Segueix mar, ratllat.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix administratoribus Berengario Ollarii, Ffrancisco Martini, canonicis, Raimundo de Valle et Michaeli Roure, civibus Barchinone, administratoribus nunc hospitalis Sancte Crucis ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis et eidem hospitali, ratllat.* 4. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 5. *Segueix Johannes de Gerona portierius domini regis, ratllat.*

77

1403, juny, 11 [Barcelona]

El mestre de cases Francesc Marc, ciutadà de Barcelona, fa una restitució a Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 76v.

Ego Ffranciscus¹ March, magister domorum, civis Barchinone, reddo et restituo vobis venerabili Petro Cardona, priori Hospitalis Sancte Crucis, nomine dicti hospitalis.²

1. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 2. *Tot l'instrument, ratllat i inacabat.*

78

1403, juliol, 16 [Barcelona]

El mestre de cases Guillem sa Longanyola, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 159 lliures i 10 sous per pedres que va comprar en diverses vegades per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 79r.

*[Guillem ça Longanyola a l'hospital: àpoca]*¹

Die lune, XVI die julii, anno a Nativitate Domini M CCCC III°.

Ego Guillelmus² ça Longanyola, magister domorum, civis Barchinone, convenio et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, priori dicti hospitalis, quod solvistis michi centum quinquaginta novem libras,

X solidos monete Barchinone, ratione diversorum lapidum quos a me emistis, habuistis et recepistis³ inter diversas vices ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Johannes de Mura, scutiffer, et Ffranciscus Mercerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix anno anno, ratllat.

79

1403, juliol, 16 [Barcelona]

El mestre de cases Guillem sa Longanyola signa àpoca a Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, abans lloctinent del priorat de l'hospital, de 16 lliures i 10 sous per les pedres que el mestre de cases va aportar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 79r.

*[Lo dit Longanyola al dit hospital: àpoca]*¹

Item, firmavit² aliam apocam, Garcie de Stela, civi dicte civitatis, olim regenti prioratum dicti hospitalis, de XVI libris, X solidis, quas sibi solvit tempore quo regebat dictum prioratum pro lapidibus, quos ab ipso emit et recepit ad opus dicti hospitalis. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el verb, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

80

1403, agost, 23. Barcelona

Guillem sa Portella i Bernat Cadireta, corredors de la ciutat de Barcelona, fan l'estimació del valor de diversos horts necessaris per a l'ampliació de l'obra de l'Hospital de la Santa Creu, en presència del notari Joan Torró, de diversos ciutadans, dels consellers de la ciutat, del bisbe de Barcelona i del Capítol.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 81r-v.

Die iovis, XXIII die¹ augusti, anno predicto.

[*Hospital: estimació feta per dos corredors del valor d'unes partides d'horts per créixer l'hospital*]²

Noverint universi quod die iovis XXIII die augusti, anno predicto, in presentia mei Iohannis Torroni, notarii infrascripti et in presentia etiam Bernardi Letonis, mercatoris, Garcie de Stela et Iohannis de Gerona, civium dicte civitatis, testium, *et cetera*, honorabiles Simon de Marimundo et Ludovicus de Gualbis, cives dicte civitatis, ad subscripta³ verbotenus per reverendum dominum Barchinone episcopum et eius honorabile Capitulum et per honorabiles consiliarios et Concilium dicte civitatis deputati, assumptis per eos et una cum eis Iacobo Salvatoris, dextratore dicte civitatis, Guillelmo *ça* Portella et Bernardo Cadireta, curritoribus dicte civitatis, in talibus expertis, prestrito prius per ipsos Iacobo Salvatoris et curritoribus⁴ corporali iuramento in posse mei dicti notarii ad sancta⁵ quatuor Evangelia de habendo se in subscriptis una cum eisdem Simone et Ludovico de Gualbis legaliter, habitisque inter eos ad partem diversis colloquiis et tractatibus, extimarunt iuxta eorum bonas conscientias ortos sive partes ortorum subscriptorum in modum inferius descriptum,⁶ qui necessarii erant ad ampliandum et augmentandum opus dicti hospitalis, primo accipientes de et ex orto *de na Vilanyada* XV cannas versus dictum hospitale, extimarunt ipsas ad duodecim libras Barchinone, et quod diminuatur ex censu⁷ VI morabatinorum, quem totus dictus ortus cum domibus facit, duos morabatinos sic quod amodo non faciat de censu nisi IIII morabatinos vel, si ipsa *na Vilanyada* maluerit, quod detur ei, ultra dictas XII libras, XVIII libras pro ipsis duobus morabatinis, et quod tunc faciat omnes dictos VI morabatinos et habeat XXX libras,⁸ reservata ei super hiis electione.⁹ Item, accipiendo XV cannas et mediam orti *d'en Pólvora*, extimarunt eas ad XI libras Barchinone et quod de censu duorum morabatinorum, quos facit ortum et hospicium,¹⁰ diminuatur medius morabatinus, sic quod amodo non faciat nisi unum morabatinum et medium vel, si maluerit, pro ipso medio morabatino¹¹ dentur ei IIII libre, X solidi, reservata sibi electione. Item, accipientes XVI cannas orti uxoris¹² *d'en Bordallet*, extimarunt ipsas ad decem libras Barchinone et quod diminuatur sibi de censu III morabatinorum, quem totus dictus ortus cum domibus facit, unus morabatinus, sic quod amodo non facit nisi duos vel, si maluerit, habeat pro ipso morabatino VIII libras ultra dictas X libras, et tunc faciat omnes dictos III morabatinos, electione sibi super hiis data. De quibus honorabilis Berengarius Ollarii, canonicus, et Michael Roure, administratores,¹³ et discretus Petrus Cardona, prior dicti hospitalis,¹⁴ ibidem presentes, petierunt eis fieri instrumentum, et cetera.

1. Die repetit al ms. 2. En lletra posterior al segle xvii. 3. Segueix per reverundum, ratllat. 4. Curritoris al ms. 5. Segueix d'en, ratllat. 6. Segueix quos dictos ortos, ratllat. 7. Segueix quod in, ratllat. 8. Segueix item accipientes, ratllat. 9. Segueix item acciperiendi ratllat. 10. Ortum et hospicium interliniat. 11. Segueix detur, ratllat. 12. Segueix d'en Polvora, ratllat. 13. Segueix dicti hosp-, ratllat. 14. Segueix per, ratllat.

81

1403, agost, 28 [Barcelona]

El mercader Bernat Lledó, ciutadà de Barcelona, hereu universal del seu avi Francesc Pi, mercader, ciutadà de Barcelona, ven a Francesc Martí i Berenguer Oller, canonges de la Seu de Barcelona, i a Ramon de Vall i Miquel Roura, ciutadans de Barcelona, que actuen en nom de l'Hospital de la Santa Creu, una part de l'hort i les cases que posseeix al carrer del Carme, al Raval de Barcelona, davant del portal de l'església de Santa Maria del Carme, per augmentar l'espai destinat a l'obra. El preu de la venda és de 27 lliures i 10 sous, dels quals hom signà l'època.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 82 r-v.

*[Bernat Lledó a l'Hospital: venda d'una part d'hort al carrer del Carme]*¹

Ego Bernardus² Letonis, mercator, civis Barchinone, heresque universalis Ffrancisci Pi, mercatoris, civis dicte civitatis, avunculi mei, prout de ipsa herentia constat per testamentum eiusdem, quod fecit et ordinavit in posse Petri Marchi, auctoritate regia notarii publici Barchinone, XX die martii, anno a Nativitate Domini MCCCLXXX^o secundo, vendo³ vobis honorabili Ffrancisco Martini, Berengario Ollarii, canonicis, Raimundo de Valle et Michaeli Roure, civibus dicte civitatis, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis et pro augmentando opus eiusdem, quondam trocium sive partem cuiusdam orti,⁴ prout est designatum, cum introitibus et cetera,⁵ ex illo scilicet orto et domibus quem et quas⁶ habeo et possideo in dicta civitate Barchinone,⁷ in suburbio eiusdem, in vico vocato *del Carme*, ante portalem ecclesie domus beate Marie de Carmelo Barchinone. Et spectabat totus dictus ortus cum domibus ad dictum avunculum meum ratione sive emptionis, quam cum instrumento publico, facto in posse Petri Marchi, auctoritate regia notarii publici Barchinone, nona die ffebruarii, anno a Nativitate Domini MCCCLXXVI, fecit a Bernardo de Ligalbé, causidico, cive Barchinone, procuratore domine

Maciane, uxoris Bernardi Mathei Hominis Dei, quondam, sartoris, civis Barchinone.⁸ Et teneo totum dictum ortum et domos per venerabilem Jacobum de Olzeto, filium et heredem venerabilis Jacobi Lulli, quondam, ad censum XI solidorum, solvendorum in festo Sancte Marie mensis ffebruarii, quem solvere promitto sine damno dicti hospitalis, sed tamen sit salvus tam super hec que vobis vendo, quam super domibus et orto remanentibus,⁹ qui hec tenet per dictum Hospitale Sancte Crucis et sub dominio et alodio suo, ut succedens Hospitali Sancti Johannis Iherosolimitani. Qui census ipsius hospitalis est, tam pro predictis que vobis vendo, quam pro aliis que in dicto loco¹⁰ aliqui emphiteote tenent pro ipso hospitali et sub dominio et alodio suo, quindecim solidi et quatuor denarii annuatim solvendi in festo¹¹ Sancti Michaelis mensis septembris. Et terminatur dictum trocium ab oriente in tenedone Arnaldi Vilalada, cultoris, a meridie et occidente in tenedonibus dicti hospitalis et a circio in residua parte orti michi remanente. Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Ego enim et cetera. Salvis et cetera. Quod laudimium est in septima pars et cetera. Pro pretio vero predictorum confiteor a vobis habuisse et recepissee viginti septem libras et decem solidos Barchinone per manus discreti Petri Cardona, prioris dicti hospitalis,¹² quitios a laudimio et aliis missionibus huiusmodi actione fiendis. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto predicta facere, habere, et cetera, et quod tenebor de evictione larga. Et pro hiis obligando bona mea, et cetera. Et iuro et cetera. Et ut de predictis omnibus a singulis vobis nomine predicto et dicto hospitali diligentius cautum sit, dono fideiussorem Johannem Arnaldi, mercatorem, civem dicti civitatis, generum meum, qui mecum et cetera. Ad hec ego dictus Johannes Arnaldi,¹³ fideiussor, supra datus, suscipiens in me sponte hanc fideiussionem, promitto cum dicto principali meo et sine eo teneri de predictis. Et pro hiis obligando et cetera. Et iuro et cetera. Renuntiando legi dicenti quod prius conveniatur principalis quam fideiussor et cetera. Ceterum ego Ffrancisca, uxor dicti Bernardi Letonis, laudans predictam venditionem, promitto contra ipsam venditionem non venire ratione dotis vel sponsaliti mei nec ratione iuris ypothecarum mearum. Renuntiando ipsis doti et sponsaliti et iuri ypothecarum et beneficio Velleyani Senatus Consulti et Authentice, et cetera. Et iuro, et cetera.¹⁴ Hanc igitur predictam vero venditionem facio sub tali pacto: quod dictum hospitale suis expensis teneatur tapiare residuam partem orti michi remanentis et cetera.

Testes:¹⁵ Johannes de Gerona, civis Barchinone, et Guillelmus Squert, ville de Mager.

[Bernat Lledó a l'hospital: àpoca]¹⁶

Item, in alio instrumento dictus Bernardus¹⁷ Letonis firmavit apocam discreto Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis, de dictis XXVII libris, X solidis. Renuntiando et cetera. Dando ei licentiam quod obtenta prius¹⁸ firma dominorum, pro quibus predicta tenentur, possit accipere possessionem de predictis et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix absolvo et deffenso, ratllat. 4. Segueix michi, ratllat. 5. Cum introitibus et cetera interlineat. 6. Et domibus quem et quas interlineat. 7. Segueix in civitatis Barchinone, repetit. 8. Et spectabat ... sartoris cives Barchinone, al marge inferior. 9. Quem solve ... remanentibus interlineat. 10. Segueix finem diversii, ratllat. 11. Segueix Nathalis Domini, ratllat. 12. Viginti septem libris ... dicti hospitalis interlineat. 13. Segueix laudans predicta, ratllat. 14. Segueix fiat, ratllat. 15. Segueix Bernardus, ratllat. 16. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 17. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 18. Segueix licentiam, ratllat.

82

1403, agost, 28 [Barcelona]

Arnau Vilalada, agricultor, abans carnisser, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu una part de l'hort i les cases que posseeix prop del monestir de Santa Maria del Carme i que té per Jaume d'Otzet, ciutadà de Barcelona, a un cens de 6 morabatins. El preu de la venda és de 30 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 82v-83r.

[Arnau Vilalta a l'hospital: venda d'un tros d'ort al carrer del Carme]¹

Ego Arnaldus² Vilalada, cultor, olim vero carnisserius, civis Barchinone, vendo vobis dictis administratoribus, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis, et eidem hospitali et cetera, quandam partem sive trocium orti, prout est signata, cum introitibus et cetera, ex illo scilicet orto³ et domibus que antiquitus solebant esse dua staria, quem et quas habeo et possideo in civitate Barchinone⁴ prope monasterium Sancte Marie de Carmelo. Et teneo predictas domos et ortum per venerabilem Jacobum de Olzeto, civem Barchinone, ad censum VI morabatinorum, solvendorum in festo Natalis Domini. Quem censum solveo promitto sine damno et missione dicti hospitalis. Sed nichilominus ipse census est et esse debet salvus dicto Jacobo de Olzeto

et suis, tam⁵ dicta parte orti, quam vobis vendo, pro domibus et parte orti michi remanentibus, qui hec tenet per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo, ut succedens hospitali Sancti Johannis Iheosolimitani Barchinone. Et terminatur dicta pars ab oriente in tenedone *d'en Polida*, a meridie et occidente in tenedonibus dicti hospitalis, et a circio in residua parte dicti orti. Et spectant domus predictae⁶ et totus ortus ad me: videlicet, pars ipsorum ratione mee proprie emptionis, quam inde feci a domina Arsende, uxore Berengarii Tàpies, agricultoris, civis Barchinone, que primo fuit uxor Bernardi Tortosa, argenterii, quondam, civis Barchinone, heredeque universali dicti Bernardi Tortosa, quondam, prout de ista emptione constat per instrumentum publicum actum Barchinone, XVIII die januarii, anno a Nativitate Domini MCCCLX quarto, in posse Bernardi de Ferriolo,⁷ auctoritate regia notarii publici per totam terram et dominationem domini regis.⁸ Altera vero pars domorum et orti spectant ad me titulo mee emptionis, quam inde feci a Jacobo Maurini, cultore, cive Barchinone, cum instrumento de ista emptione in posse Nicholai de Fàbrica, auctoritate regia notarii publici Barchinone, sexta die marcii, anno a nativitate Domini MCCCLXIX. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Constituendo et cetera. Ego enim et cetera. Salvis et cetera. Quod laudimium est septima pars. Pro pretio vero predictorum confiteor a vobis habuisse et recepisse per manus venerabilis Petri Cardona, prioris dicti hospitalis, XXX libras Barchinone, quitias a laudimio et aliis missionibus occasione huius venditionis fiendis. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto predicta facere, habere et cetera. Et tenebor de evictione larga et cetera. Et pro hiis obligo bona et cetera. Et iuro et cetera. Et dono fideiussores Bernardum Letonis et Johannem Arnaldi,⁹ generum suum, mercatores, cives Barchinone. Et uterque ipsorum insolidum, qui mecum, et cetera. Nos itaque dicti Bernardo¹⁰ Letonis et Johannes¹¹ Arnaldi, fideiussores supradati, suscipientes in nos sponte fideiussionem, promittimus cum dicto principali nostro et sine eo teneri de predictis. Et pro hiis obligamus bona nostra et utriusque nostrum, et cetera. Et iuramus et cetera. Renuntiando beneficis novarum constitutionum et cetera. Ad hec ego Maria,¹² uxor dicti Arnaldi, venditoris, laudans predicta, promitto contra predicta non venire ratione dotis vel sponsalitii mei. Renuntiando doti et sponsalitiis meis et iuri ipothecarum mearum et beneficio Velleyani Senatus Consulti et cetera. Et iuro et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes: Johannes de Gerona, civis Barchinone,¹³ et Guillelmus Squert, ville de Mager.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix que, ratllat. 4. Segueix ante [...] in vico de Carmelo, ratllat. 5. Segueix dictis domibus et orto, ratllat. 6. Al ms. predictorum. 7. In posse Bernardi de Fferriolo *interlineat*. 8. Auctoritate regia, notarii publici per totam terram et dominationem domini regis *interlineat*. 9. Segueix [...], ratllat. 10. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 11. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 12. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 13. Cives Barchinone *interlineat*.

83

1403, setembre, 5 [Barcelona]

El veler Antoni Torra, ciutadà de Barcelona, reconeix que va rebre de Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, 101 sous pel preu de dues fustes quarantenes que va comprar per a l'obra.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 83v.

Die mercurii,¹ quinta die septembris, anno predicto.

[*Anthoni Torra a l'hospital: època*]²

Ego Anthonius³ Torra, velerius, civis Barchinone, convenio et recognosco vobis Garcie de Stela, civi dicte civitatis, operario operis Hospitalis Sancte Crucis, quod solvistis michi centum unum solidos Barchinone, ratione et pro pretio duorum lignorum *quarantens*, quos a me emistis, habuistis et recepistis ad opus⁴ operis dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: discretus Guillelmus Torroni, presbiter, beneficiatus in Sede Barchinone, et Johannes Bages, scriptor Barchinone.

1. Mercurii *interlineat*. 2. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Segueix dicti, ratllat.

84

1403, setembre, 22 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que ha pagat al rajoler Pere Tranyer, ciutadà de Barcelona, 33 lliures, 7 sous i 8 diners pel valor de cinc-centes quarteres de calç, a raó de 16 diners per quartera, que va aportar en diverses vegades per a l'obra de l'Hospital, per les quals va establir el mas Martí a cens de 4 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 87r.

[*Hospital a Pere Tranxer: àpocha*]¹

Die sabbati, XXII die septembris, anno predicto.

Ego Petrus² Cardona, presbiter priorque Hospitalis seu domus Sancte Crucis³ ac receptor generalis omnium et singularum pecunie quantitatum et bonorum dicti hospitalis, et etiam procurator ad hec et alia constitutus ab honorabilibus nunc administratoribus dicti hospitalis, prout constat et cetera, nominibus predictis, convenio et recognosco vobis Petro Tranyer, raiolerio, civi Barchinone, quod solvistis seu satisfecistis michi,⁴ dictis nominibus recipienti,⁵ omnes illas XXXIII libras, sex solidos et octo denarios Barchinone, seu pro eis et eorum valore quingentas quarterias calicis sive *de calç*, ad rationem XVI denariorum pro qualibet quarteria, quas michi nomine predicto inter diversas vices tradidistis easque converti in⁶ operibus dicti hospitalis, pro quibus et ad censum III morabatinorum stabilivi vobis mansum vocatum *Martí*. Et ideo renuntiando *et cetera*. Facio vobis finem *et cetera*. Dando vobis licentiam accipiendi possessionem *et cetera*.

Testes: Johannes de Gerona de domo dominis regis, et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.
per a indicar la ferma.

3. Segueix [...], ratllat.

2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües
4. Segueix ad meo ratllat.

omnes illos per modum infrascriptum, ratllat.

5. Segueix in, repetit.

1403, octubre, 9 [Barcelona]

Bernat Corts i el seu fill Jaume Corts, de la parròquia de Santa Maria de Badalona, reconeixen haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 8 lliures i 5 sous, en concepte de comanda-dipòsit, dels quals hi ha àpoca. Aquesta comanda fou cancel·lada el 2 d'agost de 1406 per voluntat d'ambdues parts.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 88r.

Die martis, IX die octobris, anno predicto.

Nos Bernardus¹ Corts et Jacobus² Corts, eius filius, de parrochia Sancte Marie de Bitulona, convenimus et recognoscimus vobis discreto Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchino-

ne,³ quod habuimus et recipimus a vobis nomine dicti hospitalis et tenemus in vestra pura comanda, puro ac plano deposito, octo libras et quinque solidos Barchinone. Renuntiamus, et cetera. Uterque nostrum insolum promittimus ipsas VIII libras, V solidos restituere vestre voluntati et cetera. Sine dilatione. Et restituemus missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis uterque nostrum obligamus nos omnia bona et cetera. Renuntiando benefiiciis novarum constitutionum et dividendarum actionum et Epistole Divi Adriani et Consuetudini Barchinone et cetera. Hec igitur.

Testes: venerabilis Michael de Sena et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

Item firmarunt⁴ apocam de dictis VIII libris, V solidis.

Testes predicti.

Ffuit cancelatum ut in precedenti.

Fuit cancelatum de voluntate dicti prioris et dicti Bernardi Corts, die augusti, anno⁵ a Nativitate Domini MCCCC sexto, presentibus testes: Jacobo Cardona, curritore auris, et Johanne Dalmaci, notarii, civibus Barchinone.

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix nomine dicti hospitalis, ratllat. 4. Sobre el verb, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Segueix predicto, ratllat.

86

1403, octubre, 16 [Barcelona]

Berenguer Ravella, saig de la Cúria del veguer de Barcelona, concedeix llicència als administradors de l'Hospital de la Santa Creu per extreure tota la pedra que necessitin d'un tall que posseeix a Sant Ferriol, a Montjuïc, i que és contigu a un tall de l'hospital. Per aquest concepte, rep de Garcia d'Estela, obrer de l'hospital, 4 florins i mig d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 89r.

*[Berenguer Ravella a l'hospital: llicència per tallar pedra d'una pedrera Sant Ferriol]*¹

Die martis, XVI die octobris, anno predicto.

Ego Berengarius² Ravella, sagio Curie vicarii Barchinone, dono vobis licentiam honorabilibus administratoribus hospitalis Sancte Crucis quod possitis prohibere quascumque scombradies exeuntes ex

tallio dicti hospitalis, qui est in podio Montis Iudaici a Sancto Fferriol, in quadam petia terre cum tallio quam habeo et possideo in dicto loco, contiguam dicto Hospitali Sancte Crucis. Necnon dono vobis³ licentiam quod possitis ex tallio meo facere et extrahere *tot lapides* quos volueritis. Et pro hiis obligo bona et cetera. Confitens vobis quod habui a vobis per manus Garcie de Stela, operarii operis dicti hospitalis, quatuor florenos et medium auri de Aragonia. Renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Sellers, armeserius, et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix omnes lapides quos, ratllat.

87

1403, octubre, 29 [Barcelona]

Gràcia, vídua de Pere Mulner, de la casa del rei, ciutadà de Barcelona, dóna llicència als administradors de l'Hospital de la Santa Creu per prendre la part necessària de l'hort d'una casa que posseeix a Barcelona, davant l'església del monestir de Santa Maria del Carme.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 90v.

*[Gràcia Mulner a l'hospital: llicència per a pendre allò serà necessari per dit hospital y ampliatió]*¹

Die lune, XXIX die octobris, anno a Nativitate Domini MCCCCIII^o.

Ego Gracia,² uxor venerabilis Petri Mulinerii, quondam, de domo domini regis civisque Barchinone, cum presenti dono vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis, licentiam et plenum posse quod possitis, quandocumque volueritis, accipere et apprehendere ad opus dicti hospitalis totam illam partem, quam necesse habeatis, ex orto illius hospicii mei quod habeo et possideo in dicta civitate, ante ecclesiam monasterii de Carmelo,³ quodque tenetur per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo, quoniam sub tali pacto et conditione⁴ michi firmastis⁵ instrumentum dicte mee emptionis. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera.⁶ Ita quod nichil habeatis proinde solvere et cetera. Insuper et cetera.

Testes: Petrus Borraç et Johannes de Gerona, de domo domini regis, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix quam sub hiis pacto et cond-, ratllat.* 4. *Segueix pro, ratllat.* 5. *Segueix dictum, ratllat.* 6. *Segueix insuper et cetera, ratllat.*

88

1403, novembre, 4 [Barcelona]

Concòrdia entre el prior de l'Hospital de la Santa Creu i els mestres de cases Joan Sobrevila, Pere Ferrer i Joan Galí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 90v.

Die dominica, IIII die novembris, anno a Nativitate Domini M^oCCCC^o tertio.

Instrumentum promissionis facte per Johannem¹ Sobrevila, Petrum Ferrarii et Johannem Galí, magistros domorum, priores dicti hospitalis Sancte Crucis. Est in cedula.

1. *Segueix Soldeula, ratllat.*

89

1403, novembre, 6 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, signa contracte de precari amb Bartomeu i Francesc Pólvara, fills de Francesc Pólvara, de la parròquia de Santa Creu d'Olorda, per una casa que és al carrer del Carme.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 91r.

Die martis VI^a mensis novembris, anno a nativitate M^o CCCC^o tertio.

[Hospital a Bartholomeo y Francisco Pólvara: precari d'unes cases ab hort en lo carrer del Carme]²

Venerabilis Petrus³ Cardona, presbiter, prior dicti hospitalis, firmavit instrumentum precarium Bartholomeo et Ffranchisco Polvora, filiis Ffranchisci Polvora, parrochie Sancte Crucis de Olorda, de quodam hospicio cuarto⁴ quod est in vico de Carmelo. Et terminatur ab oriente in tenedone *de na Vilayada*, a meridie in tenedone dicti hospitalis, ab occidente in tenedone domine uxoris *d'en Bordallet* et a circio in dicto vico de Carmelo. Pro quibus facit quolibet anno dicto hospitali⁵ duos morabatinos. Hanc autem et cetera. Sicut melius. Ffiat large.

Testes: Arnaldus Vilaró et Iohannes Bages, scriptor, habitatores Barchinone.⁶

1. Segueix dicti ratllat. 2. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Cuarto interlineat. 5. Segueix unum morabatinum et medium, ratllat. 6. Tot l'instrument, ratllat.

90

1403, novembre, 8 [Barcelona]

Bartomeu i Francesc Pólvara, fills i hereus del difunt Francesc Pólvara, de la parròquia de Santa Creu d'Olorda, venen al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 15 canes i mitja d'un hort contigu a les cases i a l'hort que posseeixen al carrer del Carme. El cens és de 2 morabatins i el preu de venda, d'11 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 91r.

*[Bartholomeu y Francesch Pólvara a l'hospital: venda de quinze canes y mitja de l'hort de les sobre dites cases]*¹

Die iovis,² VIII mensis novembris, anno predicto.

Nos Bartholomeus³ Polvora et Ffranciscus⁴ Polvora, fratres, filii et heredes ab intestato Ffrancisci Polvora, quondam, parrochie Sancte Crucis de Olorda, vendimus vobis discreto Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis, nomine ipsius hospitalis quindecim cannas et mediam orti nostri contigui illis domibus et orto,⁵ quas nos habemus et possidemus in civitate Barchinone, in vico vocato *del Carme*. Et tenemus per Hospitale Sancte Crucis et sub dominio et alodio suo. Et terminatur ab oriente in tenedone *de na Vilanyada*, a meridie in tenedone dicti hospitalis, ab occidente in tenedone domine uxoris *d'en Bordallet*, carniserii, et a circio in dicto vico *del Carme*. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera. Salvis tamen censu, iure et cetera. Qui census⁶ ipsarum domorum et orti est duorum morabatinorum. De quo quidem censu solvistis vos nomine dicti hospitalis medium morabatinum pro predictis que vobis vendimus et cetera. Pro pretio habuimus a vobis undecim libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione larga. Et pro hiis obligamus bona et iuramus. Hec igitur et cetera. Et quia ego dictus Ffranciscus sum minor XXV annis, maior XVIII, renuntio beneficio minoris etatis et cetera. Ffiat largius.

Testes: Ffranciscus Mercerii, Johannes Sunyerii et Johannes Bages, scriptores Barchinone.

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Segueix X, ratllat. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 5. Segueix quisdem domos cum orto ex contiguo cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, ratllat. 6. Segueix tam, ratllat.

91

1403, novembre, 13 [Barcelona]

El prevere Guillem Castell, beneficiat de la Seu de Barcelona, reconeix haver rebut de Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, en nom seu i del cavaller Ramon de Blanes, la quantitat de 12 lliures, 7 sous i 8 diners que se li devia per un esclau seu que va picar quatre mil cent trenta pedres per a l'obra de l'hospital, a raó de 6 sous el centenar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum facientium pro factis et negociis domus seu hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 91v.

*[Guillem Castelle a l'hospital: àpoca]*¹

Die martis, XIII die novembris, anno predicto.

Ego Guillelmus² Castelli, presbiter, beneficiatus in Sede Barchinone, convenio et recognosco vobis Garcie de Stela, operario operis hospitalis Sancte Crucis, quod solvistis michi nomine et pro parte honorabilis Raimundi de Blanis, militis, duodecim libras, septem solidos et VIII denarios Barchinone, qui debebantur³ eidem Raimundo de Blanis pro quodam sclavo ipsius, qui picavit quatuor mille CXXX lapides sanars ad opus operis dicti hospitalis, ad rationem VI solidorum pro centenario. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Johannes Bages et Ffranciscus Mercerii, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix eidem sclav-, ratllat.

92

1404, gener, 16 [Barcelona]

L'agricultor Arnau Viladada, abans carnisser, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels administradors de l'hospital de la Santa

Creu, per mitjà del prevere Pere Cardona, prior de l'hospital, 30 lliures per la venda d'un tros d'hort.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 99r.

*[Arnau Vilalada a l'hospital: àpoca del preu d'un tros d'ort]*¹

Ego Arnaldus² Vilalada, cultor, olim vero carnisarius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis seu domus Sancte Crucis quod per manus venerabilis Petri Cardona, presbyteri, prioris dicti hospitalis, solvistis michi omnes illas triginta libras Barchinone de terno, pro quibus sive quarum pretio vendidi vobis quendam (*sic*) partem sive trocium orti, prout est signata, cum introitibus et cetera.³ Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute pecunie et cetera, ffacio vobis finem et cetera, dando vobis licentiam⁴ et plenum posse, obtenta prius licentia domini alodialis, quod absque fatica seu requisitione mei⁵ possitis, quando-cumque volueritis, possessionem corporalem seu quasi predictorum accipere et apprehensam penes vos licite retinere et cetera.

Testes: Petrus de Belloch et Iohannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix pro, ratllat. 4. Segueix obtenta, ratllat. 5. Segueix no, ratllat.

93

1404, gener, 28 [Barcelona]

El rajoler Pere Antic, ciutadà de Barcelona, ven a Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, sis-centes quarteres de calç. El lliurament de la calç es farà al llarg del mes de febrer i es pagarà al març. El preu és de 18 diners la quartera.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 104r.

*[Pere Antich a l'hospital: venda de 600 quarteres de calç]*¹

Ego Petrus² Antich, reiolerius civis Barchinone, vendo vobis venerabili Petro Cardona, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, ementi nomine et ad opus operis eiusdem hospitalis, sexcentas quarterias calcis sive *de calç* ad mensuram curribilem Barchinone, quas hinc per totum mensem febroarii proxime venturum meis expensis ponam et ponere ac mittere promitto intus dictum hospitale.³ Hanc autem, et cetera. Pretium vero predictorum est decem octo denario-

rum pro qualibet quarteria. Quod pretium michi solvere teneamini per totum mensem marcii proxime venturum,⁴ dando et cetera. Et pro hiis et cetera. Et iuro. Ad hec ego dictus Petrus Cardona, laudans predicta,⁵ promitto solvere vobis dictum pretium per totum mensem marcii proxime sine dilatione et cetera. Et restituam missiones et cetera. Pro quibus et cetera. Et pro hiis obligo bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiant duo et cetera.

Testes: Jacobus Castilionis, mercator, et Ffranciscus Mercerii, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura de jurament. 3. Segueix et ideo et cetera, ratllat. 4. Segueix renuntiando et cetera in, ratllat. 5. Predictum al ms.

94

1404, febrer, 7 [Barcelona]

Els canonges Berenguer Oller i Francesc Martí, i el ciutadà de Barcelona Miquel Roure, administradors de l'Hospital de la Santa Creu, amb Arnau de Torrent, ciutadà de Barcelona, lloctinent de Ramon de Vall, absent, per tal de continuar l'obra, venen a Constància, vídua del mercader Tomàs Llopart, ciutadà de Barcelona, un censal mort amb una pensió anual de 916 sous i 8 diners, que l'hospital rep anualment de la Universitat d'Anglesola. El preu del censal és de 550 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciendum pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 108r.

Nos Berengarius¹ Ollarii, Ffranciscus² Martini, canonici sedis, Michael³ Roure, cives Barchinone, administratores hoc anno hospitalis Sancte Crucis, una cum honorabili Raimundo de Valle, a civitate Barchinone absentis, et ego Arnaldus⁴ de Torrente, civis dicte civitatis, locumtenentis dicti honorabilis Raimundi de Valle pro continuando opere dicti hospitalis, vendimus vobis domine Constancie, uxori venerabilis Thome Laupart, quondam, mercatoris, civis dicte civitatis, et vestris totum illud censuale mortuum pensionis annualis DCCCCXVI solidorum et VIII denariorum Barchinone, pretium et pensiones eiusdem debitas et debendas, quod dictum hospitale certis titulis atque causis habeat et⁵ percipit quolibet anno super universitate Angularie. Et spectat et cetera. Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Cedentes iura et

cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera. Dicentes et cetera. Pro pretio vero predicti censualis confitemur a vobis habuisse quingentas quinquaginta libras Barchinone, quas de nostri voluntate traditura estis priori dicti hospitalis et cetera. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione dicti censualis pro factis seu contractibus propriis dicti hospitalis et illorum quibus succedit usque ad dictam universitatem exclusive et non alias. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Et predictis consenserunt Ffranciscus Miranda et Jacobus Siurana, curritores, qui confessi fuerunt ea encantasse per XXX dies, et cetera.

Testes dictorum Michaelis Roure et Arnaldi de Torrente: Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Ffranciscus Mercerii, scriptor, cives Barchinone. Testes dictorum Berengarii Ollarii et Ffrancisci Martini: dictus Johannes de Gerona et Simon Burgues, scutiffer, commorans cum dicto venerabili Michaeli Roure. Testes dictorum curritorum qui firmarunt IX die ffebruarii, anno predicto: Johannes Bages et Ffranciscus Mercerii, scriptores Barchinone.

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Segueix possidet, ratllat.

1404, febrer, 7 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per tal de continuar l'obra, venen al prevere Jaume Ripoll, beneficiat de l'església de Santa Maria del Mar de Barcelona, un censal de 13 morabatins i el domini que l'hospital va rebre d'una casa que fou del difunt Francesc Julià i d'unes cases que foren de l'hospital d'en Marcús, les quals es troben darrere de l'altra casa. Ara aquestes cases les posseeix el sabater Arnau Pintor i són prop de la capella d'en Bernat Marcús. El preu de la venda és de 234 lliures, a raó de 18 lliures cada morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 108r-v.

*[Hospital a Jaume Ripoll: per la venda d'un sens de 13 morabatins]*¹

Item, dicti honorabiles administratores,² pro continuando opus dicti hospitalis, vendiderunt discreto Jacobo Ripoll, presbitero, beneficiato in ecclesia Sancte Marie de Mari Barchinone, licet absenti,

et suis, ementi ut laice persone,³ totum ipsum censuale XIII morabatorum et totum directum et alodiale dominium, et cetera, que dictum hospitale per franchum alodium recipit super hospicio quod fuit Ffrancisci Iuliani, matracerii, quondam, et super quibusdam domibus, que fuerunt hospitalis *d'en Mercús*, que sunt retro dictum hospiciu. Quodque hospiciu et domos nunc possidet Arnaldus Pintor, sabaterius, propre capellam Bernardi Mercucii. Et terminantur et cetera. Et spectant et cetera. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Promittentes et cetera. Vel vos et cetera. Preterea cedimus iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Ego enim et cetera. Pro pretio vero predictorum confitemur a vobis habuisse et reccipisse ducentas triginta quatuor libras Barchinone, ad rationem XVIII librarum⁴ pro quolibet morabatino, quas de nostri voluntate traditurus estis priori dicti hospitali. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione et cetera. Largius. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Et in ista venditione firmarunt Ffranciscus Muntada et Jacobus Siurana, cursores Barchinone, qui confessi fuerunt predicta encantasse per aliquos dies et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors. 3. Ementi ut laice persone interlineat. 4. Libras interlineat i segueix solidos, ratllat.

96

1404, febrer, 21 [Barcelona]

Els canonges de la Seu, Berenguer Oller i Francesc Martí, i els rectors i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, Ramon de Vall i Miquel Roura, ciutadans de Barcelona, per tal de continuar l'obra, venen a Nicolau Perer, canonge de la Seu de Barcelona, i a Bartomeu Moles, rector de l'església de Sant Miquel de Barcelona, un censal de 7 morabatins, que l'hospital rep cada any, per dues peces de terra que el traginer Antoni Martorell, ciutadà de Barcelona, posseeix a Magòria, al territori de Barcelona, sota domini de l'hospital. El preu és de 115 lliures i 10 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 110v-111r.

[Hospital al benefici instituhit per Arnau de Podiolo en la¹ iglesia de Cardedeu: venda de 7 morabatins]²

Die iovis, XXI die ffebruarii, anno MCCCC^o IIII°.

Nos Berengarius³ Ollarii, Ffranciscus⁴ Martini, canonici Sedis, Raimundus⁵ de Valle et Michael⁶ Roure, cives civitatis Barchinone, rectores et administratores nunc Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, pro continuando opus dicti Hospitalis, vendimus vobis venerabili Nicholao Pererii, canonico⁷ dicte Sedis; Bartholomeo Moles, rectori ecclesie Sancti Michaelis Barchinone, ementibus ad opus beneficii per discretum Arnaldum de Podiolo instituti in ecclesia de Carotitulo, totum illud censualem septem morabatinorum quod nos nomine dicti hospitalis recipimus quolibet anno per certos terminos super duabus petiis terre, quas Anthonius Martorelli, traginerius civis Barchinone, habet et possidet in territorio Barchinone a *Magòria* et tenet per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo ad dictum censum et cetera. Et terminantur ut in instrumentis stabilimenti et cetera. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Inducentes et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera.⁸ Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis seu de nostri voluntate⁹ soluturus estis priori dicti hospitalis centum quindecim libras et decem solidos Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione larga. Et pro hiis obligamus et cetera bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria in aliquo minime obligando, et cetera. Ad hec nos Petrus ça Abeia et Ffranciscus Fontestar, curritores auris, cives Barchinone, fatemur vobis quod, nobis mediantibus et intervenientibus, fecistis dictam emptionem et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes dictorum administratorum: Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Simon Burgues, cives Barchinone. Testes dictorum cursorum, qui firmarunt XXIII die ffebruarii, anno predicto: Ffranciscus Mercerii et Johannes Bages, scriptores Barchinone.

1. *Segueix ileg, ratllat.* 2. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 5. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 6. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 7. *Segueix seu, ratllat.* 8. *Segueix quod, ratllat.* 9. *Segueix tradere, ratllat.*

1404, febrer, 27 [Barcelona]

El fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 92 lliures i 8 sous per la fusta que va vendre per a l'obra quan el prevere Guillem Torró era prior de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 111v.

[*Anthoni Fàbregues a l'hospital: àpoca*]¹

Die mercurii, XXVII die mensis ffebruarii, anno predicto a Nativitate Domini M^o CCCC^o Quarto.

Ego Anthonius² Fàbregues, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero priorique Hospitalis seu domus Sancte Crucis, quod solvistis michi bene et plenarie, ad meam voluntatem, nonaginta duas³ libras et octo solidos Barchinone pro quibus sive quarum pretio vendidi vobis Guillelmo Torroni, presbitero, olim priori dicti hospitalis,⁴ fustem ad opus operis dicti hospitalis,⁵ ut in computo per me vobis tradito minutatim continetur. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Ffranciscus Mercerii et Johannes Bages, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Duas interlineat. 4. Vobis ... hospitalis interlineat. 5. Segueix et ideo renuntiando et cetera, ratllat.

1404, març, 21 [Barcelona]

El prior de l'Hospital de la Santa Creu dóna en contracte de precari a Antònia, esposa de Jaume Ferrer, conegut com a Bordelet, ciutadà de Barcelona, unes cases amb hort que són al carrer del Carme, a tocar de l'església de Santa Maria del Carme, i que l'Hospital té en alou com a successor de l'hospital d'en Colom, a un cens anual de 3 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 116r.

[*Hospital a Anthònia Ferrari: precari d'unes cases a l'hort en lo carrer del Carme*]¹

Item, dictus prior² firmavit quoddam precarium instrumentum domine Anthonie, uxori Jacobi Ferrarii, alias Bordellet, civis Barchinone, de quibusdam domibus cum orto eis contiguo, que sunt in vico de Carmelo, satis propre dictam ecclesiam de Carmelo. Et tenentur per dictum hospitale Sancte Crucis, ut succedenti olim hospitali *d'en Colom*, et sub dominio et alodio suo, ad annum censum trium morabatorum bonorum curribilium Alfonsinorum auri fini et ponderis

recti, annuatim solvendorum in festo Sancti Johannis mense junii. Et terminantur ab oriente in tenedone venerabili Philipis de Ferrara, a meridie in tenedone dicti hospitalis, ab occidente in tenedone heredum *d'en Pólvara*, et a circio in dicto vico. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Fiat ut in similibus.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*
2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

99

1404, març, 21 [Barcelona]

El prior de l'Hospital de la Santa Creu dóna en contracte de precari a Eulàlia, vídua de Pere Jordà, i tutora de Guerau, Pericó, Macià, Joan i Angelina, fills seus i del difunt, una casa amb hort que és al carrer d'en Cervelló i que l'hospital té en alou amb un cens anual de 13 sous i 6 diners.

AHSCP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 116r.

*[Hospital a Eulàlia Jordà: precari d'unes cases al carrer d'en Cervelló]*¹

Item, dictus² prior³ firmavit aliud precarium instrumentum domine Eulalie, uxori Petri Jordani, quondam, tutrici Geraldí, Periconi, Maciani, Johannis et Angeline, filiorum sibi et dicto Petro Jordani comunium, de quodam hospicio cum orto eidem contiguo cum introitibus et cetera. Quod est in vico *d'en Cervelló* eiusdem civitatis. Et tenentur per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo ad annum censum XIII solidorum et VI denariorum⁴ solvendorum in festo beate Marie mensis augusti. Et terminantur ab oriente in tenedone Petri Borell, falconerii, a meridie in tenedone domine Eulalie, uxoris Bernardi Ripolana, ab occidente in dicto vico *d'en Cervelló*, et a circio in tenedone Berengarii Carbonell, textoris panni lini, civis Barchinone. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Ffiat largius ut in similibus.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*
2. *Segueix Johannes de, ratllat.*
3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*
4. *Segueix annuatim, ratllat.*

100

1404, març, 22 [Barcelona]

Berenguer Oller i Francesc Martí, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Miquel Roure, ciutadans de Barcelona, rectors i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen a Francesc Mir, conegut com a Baster, ciutadà de Barcelona, un censal de 3 morabatins que l'hospital posseeix en alou sobre una mujada de terra que l'aventurer Antoni Riera, ciutadà de Barcelona, posseeix a la Granada. El preu de venda és de 56 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 116v-117r.

*[Hospital a Francesch Guillem Mir: venda d'un sens de 3 morabatins sobre una pessa de terra a la Granada]*¹

Nos Berengarius² Ollarii, Ffranciscus³ Martini, canonici Sedis, Raimundus⁴ de Valle et Michael⁵ Roure, cives Barchinone, administratores hoc anno hospitalis Sancte Crucis Barchinone, pro continuando opere dicti hospitalis, vendimus vobis Ffrancisco Mir, alias Baster, civi dicte civitatis, et vestris,⁶ totum illud censuale trium morabatinorum⁷ et quodlibet aliud ius eiusdem, que dictum hospitale per franchum alodium habet et percipit in et super quadam modiatia terre cum iuribus et pertinentiis suis, quam Anthonius Riera, aventurerius, civis Barchinone, habet et possidet a la Granada, et tenet per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo. Et terminatur ut in instrumento stabilimenti et cetera. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera.⁸ Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro pretio vero predictorum solvistis nobis, seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis, quinquaginta sex libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione largius. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria pro hiis minime obligando. Hec igitur et cetera. Fiat largius ut in aliis. Et firmarunt in hac venditione Jacobus⁹ Cardona et Bernardus¹⁰ Salmeda, curritores, qui asseruerunt dicto emptori predictos morabatinos exposuisse venales per aliquos dies et cetera.

Testes: discretus Galcerandus Nicholai, notarius, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, cives Barchinone. Testes dictorum cursorum, qui firmarunt XV aprilis, anno predicto: Johannes Sunyerii et Ffranciscus Mercerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la

ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix perpetuo, ratllat. 7. Segueix in dictum hospitale recipit, ratllat. 8. Segueix extrahens, ratllat. 9. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 10. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

101

1404, març, 23 [Barcelona]

Guillem Moreres, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, ven al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, vint mil teules per a l'obra, per encàrrec del mestre de cases Arnau Bargués. El preu de la venda és de 70 lliures, a raó de 70 sous cada miler, de les quals es fa època de 15 florins d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 117r.

[Guillem Moreres a l'hospital: venda 20.000 teules]¹

Die dominica, XXIII die marcii, anno predicto.

Ego Guillelmus² Moreris, de parrochia Sancti Vincencii de Sarriano, vendo vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancti Crucis, ementi nomine dicti hospitalis, et ad opus operis eiusdem, viginti miliaria tegularum bonarum et receptibilium ad noticiam *d'en Bargués*, magistri domorum, quas meis missionibus et expensis mittam et ponam intus domum dicti hospitalis, hinc ad festum Sancte Marie mensis augusti proxime venturum. Hanc itaque et cetera. Pretium vero predictorum est LXX libre Barchinone, ad rationem LXX solidorum pro quolibet millenario. Quod pretium michi solvere habeatis inde vobis tradam ipsas tegulas, solvendo michi illas quas vobis tradidero. Et pro hiis obligamus bona et cetera. Ad hec ego Petrus Cardona, presbiter, prior hospitalis Sancte Crucis, acceptans predictam venditionem, promitto solvere dictum pretium, prout superius continetur, obligando bona dicti hospitalis. Hec igitur.

Testes: Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Garcias de Stela, cives Barchinone.

[Lo dit Moreres: època a l'hospital 15 florins]³

Item: dictus Guillelmus Moreres fecit apocam dicto priori de XV florenis auri Aragonie in solutum pro rata dicti pretii.

Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

1404, juny, 7 [Barcelona]

Francesc Martí i Guillem Alanyà, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau Torrent, ciutadans de Barcelona, administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra i fer front a les necessitats de l'Hospital, venen a Constància de Cortils, abadessa del monestir de Santa Clara de Barcelona, un censal de 3 morabatins, amb els diners del llegat que la dona del mercader Pere Vidal, ciutadà de Barcelona, va donar a l'esmentat monestir, a raó de 9 sous cada morabatí. El preu de la venda és de 78 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 128r.

*[Hospital al Convent de Santa Clara: venda d'un sens]*¹

Die sabbati VII die junii, anno predicto.

Nos Ffranciscus² Martini, Guillelmus³ Alanyani, canonici, Raimundus⁴ de Valle et Arnaldus⁵ Torrente, cives Barchinone, administratores nunc Hospitalis Sancte Crucis, pro continuando opere dicti hospitalis et subveniundo necessitatibus dicti hospitalis, vendimus vobis reverende domine Constancie de Cortilio, abbatesse, et⁶ conventui monasterii Sancte Clare,⁷ ementibus ex illa quantitate quam domina uxor Petri Vitalis, mercatoris, civis Barchinone, legavit dicto monasterio pro anniversariis fiendis, totum ipsum censualem trium morabatinorum ad rationem IX solidorum pro morabatino quos dictum hospitale recipit quomodolibet, scilicet medietatem in festo Pasche et alteram medietatem in festo Sancti Michaelis mensis septembris, super quibusdam domibus cum orto eis contiguo et⁸ cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, quas domina Margarita, uxor Jacobi Torrella, habet et possidet in dicta civitate propre olim hospitale infirmorum. Et tenetur per dictum hospitale ad dictum censum. Et terminantur et cetera. Ut in capribrevio. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis, seu de nostri voluntate daturus estis venerabili priori dicti hospitalis, septuaginta octo libras Barchinone, ad rationem XXVI librarum pro quolibet,⁹ quas mittere promittimus in continuationem dicti operis et in aliis utilitatibus dicti hospitalis. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes quod in predictis nil igitur in lesionem dicti hospitalis et cetera. Ut in aliis et cetera. Insuper promittimus vobis teneri de evic-

tionem¹⁰ large. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis, bona autem nostra propria minime in aliquo obligando. Ceterum fatemur vobis quod predicta fuerunt exposita venalia per aliquos dies per dictam civitatem per curritores infrascriptos. Ad hec nos Jacobus¹¹ Cardona et Bernardus¹² Pellicerii [...],¹³ curritores publici et iurati Barchinone ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis quod predicta emisistis, nobis mediantibus. Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes dicti Ffrancisci Martini:¹⁴ discretus Petrus¹⁵ Cardona, prior dicti hospitalis,¹⁶ Michael Mathes, candelarius cere, et Fferrando de Fuyes, cives Barchinone. Testes dicti Guillelmi Alanyani: dictus Petrus Cardona¹⁷ et Fferrando Fuyes et Petrus de Inca, conmorans cum dicto Guillelmo Alanyani. Testes dicti Raimundi de Valle et Arnaldo de Torrente:¹⁸ dicti Petrus Cardona et Fferrando Fuyes. Testes dictorum curritorum, qui firmarunt nona die junii, anno predicto: Bernardus Agani, candelarius cere, et Guillelmus Salelles, causidicus, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. et al ms. 7. Segueix et conventui dicti monasterii, ratllat. 8. Segueix pertinentiis, ratllat. 9. Segueix renuntiantes, ratllat. 10. Segueix et pro hiis ratllat. 11. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 12. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 13. Indiquem amb [...] un espai en blanc. 14. Segueix Jacobus, ratllat. 15. Discretus Petrus interlineat. 16. Segueix Petrus de Inca, ratllat. 17. Segueix Petrus, ratllat. 18. Et Arnaldo de Torrente interlineat.

103

1404, juny, 14 [Barcelona]

El mestre de cases Francesc Maranyà, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'extreure pedra d'un tall que posseeix a Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol. El preu de la venda és de 8 lliures i 5 sous. També va signar la venda d'un altre tall, bastant a prop de l'anterior, pel mateix preu.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 130r.

[Francesch Maranya a l'hospital: venda de tros de tallar pedra d'un tall tenia prop Sant Ferriol]¹

Die sabbati XIII die junii, anno predicto.

Ego Ffranchiscus² Maranyani,³ magister domorum, civis civitatis Barchinone, vendo vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, nomine ipsius hospitalis ementibus, et sucesoribus vestris in dicto hospitali, ius sive usumfructum extrahendi lapides ex illo tallio lapidum, quod habeo et possideo in territorio Barchinone, in⁴ subtus capellam Sancti Fferriolli Montis Iudaici. Et terminatur ab oriente in quodam alio tallio Bartholomei de Massafrets, quod fuit de pertinentiis dicti tallii, a meridie in tenedone dicti hospitalis, ab occidente in honore Jacobi de Manso, magistri domorum, et a circio in tenedone heredum seu sucesorum Arnaldi Martini. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Cedens iura et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis seu dicto hospitali vendo, dedistis et solvistis michi octo libras,⁵ solidos. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto teneri de evictione large. Et pro hiis obligando et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego Alamanda,⁶ uxor dicti Ffrancisci, laudans predicta, promitto contra predicta non venire ratione dotis nec sponsaliti et cetera. Renuntiando et cetera. Et iuro et cetera. Fiat iuxta instrumentum quod habeat.

Testes firme dicti⁷ Ffrancisci: venerabilis Petrus Cardona, prior dicti hospitalis, Garcias de Stella, civis, et Johannes Bages, scriptor Barchinone. Testes firme dicte domine: Petrus de Conomines, mercator, Anthonius Mora, boterius, civis, et dictus Johannes Bages, scriptor.

Item, dictus Ffranchiscus⁸ firmavit aliam venditionem dicto hospitali de quodam alio tallio sive de usufructu extrahendi lapides, quod est satis prope dictum tallium supra proxime nominatum. Terminatur⁹ ex una parte cum Petro *d'en Salgueda* et ex aliis partibus in tenedone dicti hospitalis. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Cedens iura et cetera. Pro pretio predictorum habui a vobis octo libras et quinque solidos Barchinone. Et ideo renuntiando, et cetera. Dando, et cetera. Insuper promitto teneri de evictione, et cetera. Largius. Et pro hiis obligo et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego dicta Alamanda,¹⁰ uxor dicti venditoris predictis consensiens et cetera. Renuntiando et cetera. Et iuro et cetera. Ut supra fiat iuxta instrumentum.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iuro.* 3. *Maranyani interlineat.* 4. *Segueix podio Montis Iudaici, ratllat.* 5. *Segueix XVI, ratllat i V, interlineat.* 6. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 7. *Segueix domine, ratllat.* 8. *Ffranchiscus interlineat i sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 9. *Segueix ab oriente ratllat.* 10. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

1404, juliol, 1 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra i fer front a les necessitats de l'hospital, venen a Joan Conomines, al prevere Jaume Aldomar, beneficiat a la Seu, al notari Bartomeu Eiximenis i a Jaume Cupí, argenter i sedaire, ciutadans de Barcelona, marmessors testamentaris de Joan Gomar, argenter i sedaire, diferents morabatins sobre diverses cases a la ciutat de Barcelona. La venda es fa a favor de la marmessoria i el preu és de 1.414 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 133r-v.

*[Hospital als marmessors de Joan Gomar: venda de diferents morabatins]*¹

Die martis, prima die julii, anno a nativitate Domini MCCC-CIII^o.

Nos Guillelmus² Alanyani, Fferrarius³ de Podiolo, canonici sedis, Raimundus⁴ de Valle et Arnaldus⁵ de Torrente, cives Barchinone, administratores nunc hospitalis Sancte Crucis, pro continuando opus dicti hospitalis et alias subveniando necessitatibus dicti hospitalis,⁶ vendimus vobis honorabilibus et discretis Johanni de Conomines, Jacobo Aldomar, presbitero, beneficiato in Sede, Bartholomeo Exemeno, notario, et Jacobo Cupi, operario auri et sirici,⁷ civibus Barchinone, marmessoribus testamenti seu ultime voluntatis Johannis Gomar, quondam, operarii auri et sirici, eumentibus nomine et ad opus dicte marmessorie et eidem marmessorie, perpetuo censualia morabatinorum alodialium subscripta: videlicet, totum ipsum censuale decem morabatinorum cum dominio eorum, quod facit Petrus Maiol,⁸ mercator, pro quodam hospicio, quod est⁹ in vico *d'en Genàs*. Item, et totum illud aliud censuale quinque morabatinorum, quod facit venerabilis Bernardus *ça Cot*, civis Barchinone, pro quodam hospicio, quod est in vico *d'en Avella*. Item, aliud [censuale]¹⁰ IIII morabatinorum, VI solidorum, VIII denariorum, quod facit Johannes Eximinio.¹¹ Item, aliud censuale¹² sex morabatinorum cum eius dominio, quod facit Petrus Palau, de parrochia Sancte¹³ Andree de Palomario,¹⁴ pro quadam petia terre, que est a Vilatrau. Item, illud censuale¹⁵ trium morabatinorum quod percipitur: scilicet, unus morabatinus et medius super quibusdam domibus, quas Anthonius Guardiola, sabaterius, habet propre in podio¹⁶ in vico quo itur de portali de la Boqueria ad portale Sancti Antho-

nii, et alius morabatinus et medius super quibusdam aliis domibus, quas Anthonius *Nom de Déu*, de parrochia Sancti Johannis de Pinu, habet et possidet ibidem. Item, aliud censuale trium morabatinorum quod Bernardus Sunyol, de parrochia Sancti Baudilii, facit pro quibusdam¹⁷ aliis domibus, quas ibidem habet. Item, aliud censuale sex morabatinorum, quod facit Petrus Rovira pro duobus domibus sive stariis, que ibidem habet. Item, aliud¹⁸ trium morabatinorum, quod facit¹⁹ Arnaldus Seguí pro quibusdam domibus, que ibidem sunt. Item, aliud censuale sex morabatinorum, quod facit Paschasius de Peralta, fusterius, civis Barchinone, pro duobus stariis, quos ibidem habet. Item, aliud trium morabatinorum quod facit Matheus Bonet, de Sancto Baudilio, pro quibusdam domibus que ibidem sunt. Item, aliud aliorum trium morabatinorum, quod facit Fferrarius Laurencii pro quibusdam aliis domibus, quas ibidem habet. Item, aliud aliorum trium morabatinorum, quos Ffranciscus Mir, carnicerius, civis dicte civitatis, ibidem habet. Item, aliud aliorum trium morabatinorum, quod²⁰ Bononatus²¹ Puig, cultor, ibi habet. Item, aliud trium morabatinorum, quod Ffranciscus Vila, agriculor, ibidem habet. Et tenent predicti emphiteote predictas proprietates per dictum hospitale et sub dominio et alodio ipsius. Habeantur affrontationes et instrumenta et designentur largius. Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Constitutens et cetera. Et est certum quod pro quolibet dictorum morabatinorum dantur IX solidi. Pro pretio vero dictorum morabatinorum dedistis et solvistis nobis, seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis, mille quadrigentas quatuordecim libras Barchinone de terno. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione larga. Obligamus bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria minime obligando. Ceterum fate-mur vobis quod predicta, que vobis vendimus, fuerunt exposita venalia per civitatem Barchinone, per XXX dies et amplius, per curritores infrascriptos. Ad hec nos Jacobus²² Cardona et Geraldus²³ Requesens, cursores Barchinone, fatemur vobis dictis emptoribus quod vos, nobis mediantibus, predicta emistis. Fiat largius ut in aliis.

Testes dictorum canonicorum: discretus Gabriel Serra, presbiter, benefficiatus in dicta Sede, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, cives Barchinone. Testes dicti Raimundi de Valle, qui firmavit dicta die: Jacobus Salvatella, mercator, et dictus Johannes de Gerona.²⁴ Testes dicti Arnaldi de Torrentis qui firmavit secunda die julii: Anticus Cigar, civis, et Johannes de Gerona.²⁵ Testes dictorum cursorum, qui firmarunt IX die augusti, anno predicto: Johannes Dalmacii et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix vobis, ratllat. 7. et sirici interlineat. 8. Segueix quod, ratllat. 9. Segueix ala, ratllat. 10. manca al ms. 11. Item aliud... Johannes Eximinio interlineat. 12. Segueix cum dominio eiusdem quod facit, ratllat. 13. Segueix Genesi de Agudellis, ratllat. 14. Andree de Palomario interlineat. 15. Segueix quod, ratllat. 16. in podio interlineat. 17. quodam al ms. 18. Segueix alii, ratllat. 19. Segueix eius Johannes, ratllat. 20. Segueix Ffranciscus Vila, sartor, cultor Johannes, ratllat. 21. Bononatus interlineat. 22. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 23. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 24. Segueix de, ratllat. 25. Segueix de domo domini regis, ratllat.

105

1404, juliol, 1 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per poder continuar l'obra, venen al notari Bartomeu Eiximenis un morabatí que va fer Pere Ram, ciutadà de Barcelona, a l'hospital per una peça de terra plantada de vinya. El preu del morabatí és de 10 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 134r.

*[Hospital a Barthomeu Exemeno: venda d'un morabatí que fa Pere Ram]*¹

Item, in alio instrumento dicti honorabiles administratores,² pro continuando dicto opere, firmarunt aliam venditionem dicto Bartholomeo Exemeno, notario, nomine suo proprio, de quodam morabatino, quem facit dicto hospitali Petrus Ram, civis Barchinone, pro quadam petia terre, vinea plantata, quam habet et possidet in [...].³ Et terminatur ab oriente in carraria publica, quo recte tenditur ad villam Sancti Cucuphatis Vallensis, a meridie in alia tenedone ipsius Petri Ram, quadam carraria mediante, ab occidente in tenedone ipsius Bartholomei Exemeno, quadam carrareta mediante, et a circio in tenedone Guillelmi de Cabanellis, carnicerii Barchinone, quodam rasa sive torrente mediante.⁴ Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro quo morabatino solvuntur⁵ novem solidos et cetera. Pro pretio⁶ vero predicti morabatini dedistis nobis, seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis, decem libras. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promisit teneri de evictione larga. Obligamus bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria minime. Et firmarunt in hac venditione cursores in venditione supra proxime nominati.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma dels administradors. 3. Indiquem amb [...] un espai en blanc per al lloc on era el tros de terra. 4. Quadam carrareta ... mediante interlineat. 5. Soluntur al ms. 6. Segueix preti, ratllat.

106

1404, juliol, 16 [Barcelona]

El prevere Vicenç Baldí, oriünd de Nimes, del bisbat de Besiers, a França, promet al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, captar per tot el regne d'Aragó per a l'obra de l'hospital. D'altra banda, l'hospital li haurà de proporcionar tot el necessari per viure, aliments, vestit i calçat.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 138v.

*[Vicens Baldí a l'hospital: promesa d'anar per tot lo Regne d'Aragó a captar per dit hospital]*¹

Die mercurii, XVI die julii, anno a Nativitate Domini MCCC-CIII^o.

Ego Vincencius² Baldí, presbiter, oriundus loci de Niomis, episcopatus Basiensis regni Ffrancie, attendens quod servire Deo et eius pauperibus regnare est, ideo gratis et spontanea voluntate dono et offero me et bona mea, habita et habenda, Domino Deo et Hospitali Sancte Crucis Barchinone, ac vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis, et nomine eiusdem hospitalis acceptanti, promittens vobis dicto priori quod ego³ ibo per totam terram domini regis Aragonie et bene et fideliter acaptabo ad opus dicti hospitalis et totum quod ad manus meas pervenerit ratione predicta, deductis missionibus et expensis per me⁴ necessario fiendis, aportabo ad domum dicti hospitalis. Et pro hiis obligo⁵ me et bona. Et iuro et cetera. Predictam vero offertionem facio sub tali pacto: quod dictum hospitale teneatur michi providere toto tempore vite me naturalis in cibo et potu, vestitu et calciatu, et in omnibus aliis michi necessariis, tam in sanitate quam infirmitate meis, bene et condecenter, iuxta meam conditionem. Ad hec ego Petrus⁶ Cardona, prior dicti hospitalis acceptans vos dictum Vicencium, promitto nomine dicti hospitalis, providere vobis ut supra continetur. Obligo bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes: Arnaldus Costhoni et Guillelmus Salelles, causidicus, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix bene, ratllat. 4. Segueix [...], ratllat. 5. Segueix bon, ratllat. 6. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

107

1404, juliol, 21 [Barcelona]

El mestre de cases Francesc Maranyà, ciutadà de Barcelona, ven Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per poder continuar l'obra, la meitat d'una peça de terra que posseeix a Montjuïc, sota la capella de Sant Ferriol. Aquesta peça de terra la té per Rafael d'Olzinelles, ciutadà de Barcelona, fill i hereu universal del notari Francesc d'Olzinelles, difunt, ciutadà de Barcelona, a un cens de 7 sous i que és sota domini directe de la capella de Bernat Marcús. El preu de la venda és de 8 lliures i 16 sous, lliures de lluïsm.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 139v-140r.

[Francesch Maranyà a l'hospital: venda de la mitat d'una pessa de terra a Monjuhic]¹

Die lune, XXI die julii, anno predicto.

Ego Ffranciscus² Maranyani, magister domorum, civis Barchinone, vendo vobis honorabili Guillelmo Alanyani, Fferrario de Podiolo,³ canonicis, Raimundo de Valle et Arnaldo de Torrente, civibus Barchinone, administratoribus nunc Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis, totam illam medietatem sive partem⁴ quam habeo et possideo in⁵ territorio Barchinone, subtus capellam Sancti Fferriolli Montis Iudaici, ex illa scilicet petia terre que continet in se de amplitudine septem cannas ad cannam Barchinone, et de longitudine incertum dicta petia terre se extendit, quam Bartholomeus de Massafrets, quondam, magister domorum, civis dicte civitatis, habebat et possidebat in dicto loco.⁶ Et tenetur per venerabilem Raphaelem de Ultzinellis, civem Barchinone, filium et heredem universalem discreti Ffrancisci de Ultzinellis, quondam, notarii, civis dicte civitatis, ad censum VII solidorum, de quibus tenebam ego solvere medietatem et dictus Bartholomeus alteram medietatem, et sub dominio et alodio capelle Bernardi Mercuci.⁷ Et

terminatur tota dicta petia terre ab oriente in quodam⁸ tallio ecclesie Beate Marie de Pinu, a meridie in honore heredum seu successorum Bernardi çes Tries, ab occidente in honore Jacobi de Manso, magistri domorum, et a ab circio in honore Arnaldi Martini. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Salvis et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendo, dedistis et solvistis michi et confiteor a vobis habuisse et recepisse per manus Petri Cardona, prioris dicti hospitalis, octo libras et XVI solidos Barchinone, quitias michi a laudimio, si per hoc competat,⁹ impositione et aliis missionibus huiusmodi occasionem fiendis. Renuntiando et cetera.¹⁰ Dando et cetera. Insuper promitto teneri de evictione et de restitutione omnium missionum et cetera. Et pro hiis obligo bona et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego Alamanda, uxor dicti venditoris, laudans dictam venditionem et obligationem per dictum maritum meum vobis factam, quibus expresse consencio, convenio et promitto vobis quod contra ipsam venditionem non veniam ratione dotis mee vel sponsaliti mei nec ratione iuris ypothecarum mearum et cetera. Renuntio ipsis doti et sponsaliti et iuri ypothecarum mearum et beneficio Velleyani Senatus Consulti et Authentice et cetera. Et omni alii iuri et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes: Anthonius Fàbregues, fusterius, et Jacobus Riera, causidicus, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix r, ratllat. 4. Segueix illius prout est signata, ratllat. 5. Segueix podio, ratllat. 6. Quam Bartholomeus ... in dicto loco interlineat. 7. Et sub dominio...Bernardi Mercuci interlineat. 8. Segueix alia parte, ratllat. 9. Competati al ms., i segueix huis, ratllat. 10. Segueix in, ratllat.

108

1404, juliol, 21 [Barcelona]

Francesc Maranyà signa àpoca de 8 lliures i 5 sous als administradors de l'Hospital de la Santa Creu pel preu de la venda del dret d'extreure pedra d'un tall que posseeix a Montjuïc, prop de la capella de Sant Ferriol.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 140r.

[Francesc Maranyà a l'hospital: àpoca de 8 lliures, 5 sous]¹

Item, dictus Ffranciscus² Maranyani firmavit aliam apocam dictis administratoribus de VIII libris et quinque solidis Barchinone,

pro quarum pretio vendit administratoribus usumfructum extrahendi lapides ex illo tallio lapidum quod possidet in podio Montis Iudaici, propre capellam Sancti Fferriolli, cum instrumento supra proxime XIII die madii recepto. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

109

1404, juliol, 21 [Barcelona]

Francesc Maranyà signa àpoca de 8 lliures i 16 sous als administradors de l'Hospital de la Santa Creu per prendre possessió del dret d'extreure pedra de Montjuïc.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 140r.

[*Francesc Maranyà a l'hospital: àpoca*]¹

Item, dictus Ffranciscus Maranyani firmavit apocam dictis administratoribus per manus dicti prioris de dictis VIII libris et XVI solidis. Renuntiando et cetera. Dando sibi possessionem quod possit possessionem aprehendere, postquam firmam obtinuerint dominorum, si necessaria fuerit.

Testes: Ffranciscus Torroni, fusterius, et dictus Jacobus Riera, causidicus, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

110

1404, agost, 21 [Barcelona]

Pau Massana, ciutadà de Barcelona, fill i hereu del mestre de cases Guerau Massana, ciutadà de Barcelona, difunt, ven a Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i a Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, rectors generals de l'Hospital de la Santa Creu, unes cases que posseeix al carrer d'en Cervelló, que té per l'hospital, com a successor de l'hospital d'en Colom, i sota alou, a un cens de 13 sous i 6 diners. El preu de la venda és de 21 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 141r.

[*Pau Massana a l'hospital: venda de cases al carrer d'en Cerverelló*]¹

Die iovis, XXI die augusti, anno predicto.

Ego Paulus² Massana, civis Barchinone, filius et heres universalis Geraldi Massana, quondam, magistri domorum, civis dicte civitatis, ab intestato defunti, vendo et absolve et diffinio³ vobis honorabilibus Guillelmo Alanyani,⁴ Fferrario de Podiolo, canonicis Sedis, Raimundo de Valle et Arnaldo de Torrente, civibus dicte civitatis, nunc rectoribus generalibus dicti hospitalis, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis et de pecunia eiusdem,⁵ quasdam domos cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, quas ego, ut heres predictus et ratione carte precarie die erina facta et aliis iustis causis, habeo et possideo in civitate Barchinone in vico *d'en Cerverelló*. Et teneo per Hospitale Sancte Crucis, succedenti⁶ hospitali *d'en Colom*, et sub dominio et alodio,⁷ ad censum XIII solidorum, VI denariorum et cetera. Et terminatur et cetera. Ut in instrumento precario facto die proxime. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittens et cetera. Preterea cedo iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Salvis et cetera. Pro pretio vero predictorum confiteor me a vobis habuisse et recepisse per manus venerabilis Petri Cardona, prioris dicti hospitalis, viginti unam libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto teneri de evictione larga et cetera. Et pro hiis obligo bona mea et cetera. Et iuro et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes: Johannes Dalmacii et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Et absolve et diffinio interlineat.* 4. *Segueix quod, ratllat.* 5. *Segueix totas ipsas, ratllat.* 6. *Segueix dicto, ratllat.* 7. *Dominio et alodio interlineat.*

1404, setembre, 3 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, rectors i administradors generals de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen diferents censals sobre diverses cases a la ciutat de Barcelona, als notaris Joan de Conomines i Bartomeu Eiximenis, a l'argenter i sedaire Jaume Cupí, ciutadans de Barcelona, i al prevere Jaume Aldomar, beneficiat a la Seu, tots ells marmessors

de l'argenter Jaume Gomar, ciutadà de Barcelona. El preu de la venda es de 560 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum facientium pro factis et negotiis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), fol. 142v-143r.

*[Hospital als marmessors de Jaume Gomar: venda de diferents censals]*¹

Die mercurii, tertia die septembris, anno a nativitate Domini MCCCCIII^o.

Nos Guillelmus² Alanyani, Fferrarius³ de Podiolo, canonici Sedis, et Arnaldus⁴ de Torrente, cives civitatis Barchinone, rectores et administratores nunc generales hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone pro continuando opere dicti hospitalis,⁵ vendimus vobis venerabilibus Johanni de Conomines, Bartholomeo Exemeno, notariis, et Jacobo Cupi, operario auri et cirici, civibus Barchinone, ac discreto Jacobo Aldonyar, presbitero, beneficiato in Sede predicta, manumissoribus Johannis Gomar, quondam, operarii auri, civis dicte civitatis, ementibus nomine et ad opus beneficii per dictum Johannem Gomar instituti in altari Sancte Marie, constructo in ecclesia Sancti Iusti Barchinone, et eidem etiam beneficio et eius beneficiato, quicumque pro tempore fuerit, censualia morabatinorum subscripta: videlicet, totum ipsum censuale novem solidorum, quod Johannes Guardiola, notarius, civis dicte civitatis, facit et prestat quolibet anno dicto hospitali pro quodam hospicio cum iuribus et pertinentiis suis, quod habet et possidet in vico *del Vidre*.⁶ Item, et totum illud aliud censuale VIII solidorum, quod dictus Johannes Guardiola⁷ facit et prestat eidem hospitali pro quodam alio hospicio, predicto contiguo. Item, et totum illud aliud censuale duorum morabatinorum, quod Johannes de Campo, civis Barchinone, facit dicto hospitali pro duobus hospiciis, quod habet in dicto vico. Item, et illud censuale XXX solidorum, quod domina uxor Ffrancisca, uxor Bernardi Barceló, quod facit quolibet anno dicto hospitali pro forno et domibus *del Vidre*. Item, illud censuale sex morabatinorum, quod domina Constancia, uxor Berengarii⁸ Vidal,⁹ facit dicto hospitali pro duobus stariis cum orto, que possidet in vico curribili del *Carma*. Item,¹⁰ aliud trium morabatinorum, quod dicta Ffrancisca, uxor Jacobi Torroge, facit dicto hospitali pro quibusdam¹¹ domibus et orto, predictis contiguis. Item, aliud censuale aliorum trium morabatinorum, quod facit dicto hospitali domina Constancia Rossa pro quibusdam domibus et orto predictis contiguis. Item, aliud aliorum trium morabatinos, quod facit dicto hospitali¹² Johannes¹³ Ferriol, civis Barchinone.¹⁴ Habeantur affrontationes proprietatum et tituli. Hanc itaque venditionem et

cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Cedentes¹⁵ iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera. Et est certum quod pro quolibet dictorum morabatinorum solventur novem solidi et emphiteote non possunt stabilire dictas proprietates nec census aliquem super eis caricare, exceptis *d'en Guardiola*.¹⁶ Pro pretio vero predictorum confitemur a vobis habuisse et recepisse, seu de nostri voluntate tradituri estis venerabili priori dicti hospitalis, quingentas¹⁷ sexaginta libras Barchinone, quas mittere et convertere promittimus in operibus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes vobis quod nichil igitur in lesionem dicti hospitalis et cetera. Ut in aliis. Insuper promittimus predicta facere vos et ipsum beneficium facere habere et cetera. Et tenebimur de evictione et cetera. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria pro hiis in aliquo minime obligando. Ceterum fatemur vobis quod predicta fuerunt exposita venalia per dictam civitatem Barchinone¹⁸ per aliquos dies. Ad hec nos Jacobus¹⁹ Cardona et Bernardus²⁰ Pellicerii, curritores²¹ civitatis Barchinone, fatemur vobis dictis emptoribus quod nos, de voluntate dictorum administratorum, exposuimus predicta ad vendendum per dictam civitatem per aliquos dies et vos, nobis mediantibus, predicta emistis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius ut in aliis similibus.

Testes firme dicti Guillelmi Alanyani: discretus Jaspertus de Villagrassa, presbiter, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, cives Barchinone. Testes dicti Fferrarii de Podiolo: Johannes de Gerona, Johannes Vinyals, civis Vici, et Nicholaus de Brullas,²² clericus tonsuratus. Testes dicti Arnaldi de Torrente: venerabilis²³ Gispertus Oliverii, civis Barchinone, et dictus Johannes de Gerona.

Testes dicti Raymundi de Valle, qui firmavint IIII die septembris anno predicto presentis. Testes venerabilis Gabriele Gomis et Ffranciscus Bosot, mercatores, cives Barchinone. Testes dictorum emptorum qui firmarunt proxima dicta die IIII die septembris: Johannes Dalmaci et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 5. *Segueix ven, ratllat.* 6. *Segueix et cer, ratllat.* 7. *Segueix habet et possidet in dicto loco, ratllat.* 8. *Segueix Roig, ratllat.* 9. *Vidal interlineat.* 10. *Segueix pro, ratllat.* 11. *Segueix orto, ratllat.* 12. *Segueix heres d'en, ratllat.* 13. *Johannes interlineat.* 14. *Segueix hanc itaque ratllat.* 15. *Cedentes al ms.* 16. *Exceptis d'en Guardiola interlineat.* 17. *Segueix quinquaginta libras Barchinone, ratllat.* 18. *Segueix ad hec nos, ratllat.* 19. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 20. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 21. *Segueix publicis, ratllat.* 22. *Segueix como-, ratllat.* 23. *Segueix Jaspertus, ratllat.*

1404, setembre, 24. Valldaura

El rei Martí l'Humà exposa a Ramon que, segons el prior i els infermers de l'Hospital de la Santa Creu, alguns mestres de cases de la ciutat no volen treballar en l'obra de l'hospital atès que els seus jornals són menors en l'obra pública que no pas en la privada. En conseqüència, mana que tots els mestres de cases necessaris hi treballin sota pena de càstig, cobrant els seus jornals ordinaris.

ACA: Cancelleria reial, Registre 2179, fol. 48v.

Josep Maria ROCA, *La medicina catalana en temps del rey Martí*, Barcelona 1919, p. 184.

Josep DANÓN BRETÓS, *Visió històrica de l'Hospital General de la Santa Creu de Barcelona*, Barcelona 1978, p. 25. Transcripció incompleta.

Pro hospitali Sancte Crucis Barchinone.

Lo Rey.

Mossèn Ramon. Entès havem, per suplicació feta a nós per los prior e enfermer del spital de la Santa Creu d'aquexa ciutat de Barchinona, que alguns e encara molts maestres de cases de la dita ciutat no volen anar a obrar en lo dit spital, jatsie per los dits prior e enfermer los sia ofert lurs jornals. E com l'obra comuna, axí com és del dit spital, del qual tant benefici se segueix a la cosa pública, deja ésser permesa a la privada e particular, dehim e manam-vos expressament, que tots els maestres de cases que seran necessaris a l'obra del dit spital e los dits prior e enfermer vos nomenaran, puys nós no haiam aquells necessaris a la nostra obra d'ací, axí per imposicions de penes com en altra manera segons a vós ben vist serà, forçets anar obrar en lo dit spital los dits¹ maestres,² emperò pagats de lurs ordinaris jornals complidament. E a açò per res no mudets, com nós, axí de certa sciència, vullam ésser fet.

Dada en Valldaura, sots nostre segell secret, a XXIII dies de setembre de l'any MCCCCIII.

Rex Martinus (*rúbrica*).

Dominus Rex mandavit michi Johanni de Tudela.

113

Setembre, 9

Venda i subhasta d'un alberg amb obrador que l'Hospital de la Santa Creu posseeix al carrer Solsamira, també anomenat d'en Serra, prop de la figuera Cucurulla. Abans era de Martí de Terol, porter reial. El cens a pagar, dues vegades cada any, és de 2 morabatins, a raó de 9 sous el morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale primum contractuum et instrumentorum faciencium pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone* (1401, maig, 13-1404, setembre, 3), full intercalat sense foliar.

A IX de setembre.

Venets e encantats al més donant tot aquell alberch de abís tro al çel ab dos portals, la un en la carrera pública, l'altra en un carraró qui no passa, obrints ab un obrador a aquell contiguo, qui fa de pertinències del dit alberch, lo qual lo Spital de la Santa Creu, lo qual ara novellament se construeix en la ciutat de Barchinona, succehint a'n Martí de Terol, porter del senyor rey, ha e posseeix en la dita ciutat, prop la figuera Cocorolla, en lo carrer appellat en Solsamira, àlias d'en Serra, e té's tot per església qui succeeix a lech, a cens de dos morabatins, pagadors a raó de IX sous per morabatí, entre II térmens de l'any, lo qual cens és sau al dit senyor, per qui's té així sobre lo dit alberch com sobre lo dit obrador, e qui haurà lo bastó haurà la fadigua.

114

1404, novembre, 28 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, rectors i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen a Pere Regassoll, canonge de la Seu, un cens anual de 2 morabatins sobre unes cases que l'escrivà Francesc Soler posseeix al carrer d'en Cuirater, prop de l'església de Santa Maria del Pi. El preu de la venda és de 50 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 10r-11v.

[Hospital a canonge Pere Regassol: venda de 2 morabatins a Franch Soler sobre unes cases al carrer d'en Cuirater prop la sglésia del Pi en preu de 50 libras]¹

Die veneris, XXVIII die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCIII.

Nos Guillelmus Alanyani, Fferrarius de Podiolo, canonici Sedis, Raimundus de Valle et Arnaldus de Torrente, cives civitatis Barchinone, nunc rectores et administratores Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, nomine dicti hospitalis,² pro continuando et ad finem debitum deducendo opus inceptum in dicto hospitali, vendimus, absolvimus et deffinimus³ vobis venerabili Petro Regassolli, canonico Sedis Barchinone, ementi ut laice et private persone et non de bonis ecclesie, et vestris ac quibus velitis, totum ipsum censuale duorum morabatinorum et totum directum et alodiale dominium, firmam, faticam, laudimium et quodlibet aliud ius eiusdem, que vos dicto hospitali facere et prestare teneamini quolibet anno in,⁴ ex et pro illis⁵ morabatinis, quos vos certis titulis percipitis quolibet anno in⁶ et super quibusdam domibus cum iuribus et pertinentiis suis, quas Ffranciscus Solerii, scriptor Barchinone, habet et possidet in dicta civitate in vico vocato *d'en Cuiracer* propre ecclesiam de Pinu. Et tenet per vos⁷ ad dictum censum dictorum⁸ morabatinorum qui hec tenetis sub dominio et alodio dicti⁹ hospitalis. Et terminantur dicte domus.¹⁰ Hanc autem et cetera. Sicut melis et cetera. Extrantes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera vel vos et cetera. Preterea cedimus vobis iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Est tamen certum quod pro utroque dictorum duorum morabatinorum solvitur IX solidos Barchinone et in casu venditionis dictarum domorum solvitur laudimium septimi et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis quinquaginta libras Barchinone, quas mittemus et convertemus in dicto opere. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes vobis quod nichil est actum in lesionem dicti hospitalis et cetera.¹¹ Insuper promittimus vobis quod predicta, que nobis vendimus, absolvimus et diffinimus, faciemus vos et vestros habere, tenere et possidere et cetera. Et quod teneamini nobis de evictione eorum largius. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis, bona tamen nostra minime. Hec igitur et cetera.¹² Ceterum fatemur vobis quod predicta fuerunt per¹³ curritores infrascriptos exposita venalia per dictam civitatem per multos dies et cetera. Ad hec nos Jacobus Cardona et Bernardus Solmeda, curritores publici dicte civitatis ac iurati in huiusmodi officio, fatemur vobis dicto emptori quod nos de voluntate dictorum¹⁴ administratorum exposuimus predicta venalia per dictam civitatem per multos dies et cetera, et vos, nobis mediantibus, predicta pretio iamdicto emistis et cetera. Fiat largius ut in similibus.

Testes dictorum¹⁵ canonicorum: discretus Gabriel Serra, presbiter, beneficiatus in Sede, Nicholaus de Brullas, clericus tonsuratus, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, civis Barchinone. Testes dicti Raimundi de Valle, qui firmavit dicta die: dictus Johannes de Gerona et Martinus de Valldanyo, scutiffer, conmorans cum ipso Raimundo. Testes dicti Arnaldi de Torrenti qui firmavit quinta die decembris, anno predicto, presentibus testibus: Bernardo Pererii, mercatore, Ffrancisco Finestres et Johanne Dalmacii, scriptoribus Barchinone. Testes dictorum curritorum, qui firmarunt XVII die decembris, anno predicto: Johannes Dalmacii et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix ex pota, ratllat. 3. Absolvimus et deffinimus interlineat. 4. Segueix un espai en blanc. 5. Segueix un espai en blanc. 6. Segueix un espai en blanc. 7. Segueix qui hec, ratllat. 8. Segueix un espai en blanc. 9. Dicti repetit al ms. 10. Segueix un espai en blanc. 11. Confitentes vobis... hospitalis et cetera interlineat. 12. Segueix ad, ratllat. 13. Segueix nos, ratllat. 14. Segueix manumissorum, ratllat. 15. Segueix Fferrarii, ratllat.

115

1404, novembre, 28 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen un censal de 12 sous i 4 diners al prevere Gabriel Serra, beneficiat a la Seu de Barcelona, sobre unes cases que Arnau de Tous, rector de l'església de Piera, posseeix sobre l'hospital, pel preu de 40 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 12v-13r.

[Hospital a Gabriel Serra: preu de venda d'un censal de 12 sous, 4 diners sobre unes cases sobre l'hospital per preu de¹ 40 lliures]²

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administratores³ pro dicto opere continuando firmarunt aliam venditionem discreto Gabrieli Serra, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, ementi ut laice persone, et suis, perpetuo, de toto illo censuali duodecim solidorum, quatuor denariorum et oboli Barchinone de terno, et de toto eorum iure et dominio, que dictum hospitale⁴ per franchum alodium recipit quolibet anno super quibusdam domibus cum iuribus et pertinentiis suis, quas Arnaldus de Thous,⁵ rector ecclesie Apiarie, habet in dicta civitate supra dictum hospitale. Et tenet per dictum hospitale et sub dominio et alodio suo ad dictum censum. Et terminantur dicte domus et cetera.⁶ Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus

et cetera. Dicentes et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis,⁷ seu de nostri voluntate traditurus estis priori dicti hospitalis, quadraginta libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes et cetera. Insuper et cetera. Promittimus teneri de evictione larga. Et pro hiis obligo bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Firmarunt dicti curritores. Fiat largius ut in prima.

Testes⁸ dictorum administratorum:⁹ dicti Iohannes de Gerona et Nicholaus de Brullas, clericus tonsuratus.

Testes dictorum curritorum: predicti in prima venditione nominati.

1. *Segueix 4 lliures, ratllat.* 2. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 3. *Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Segueix recep ratllat.* 5. *Thous repetit al ms.* 6. *Segueix un espai en blanc.* 7. *Segueix et confite ratllat.* 8. *Al marge esquerra, habeantur instrumenta istius proprietatis et designentur iuxta...* 9. *Dictorum administratorum interlineat.*

116

1404, novembre, 28 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu van establir en emfiteusi la tercera arcada de l'hospital d'en Vilar al corder Pere Miró, ciutadà de Barcelona, amb una entrada de 20 lliures i un cens de 5 morabatins, a raó de 9 sous cada morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 13v-14r.

*[Hospital a Pere Miró: stabliment de la 3ª arcada de l'hospital de la ciutat]*¹

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administradores,² circa utilitatem hospitalis predicti intendentes, stabilierunt et in emphiteosim dederunt et concesserunt Petro Miró, corderio, civi dicte civitatis, et suis,³ tertiam archadam sive domum, prout est designata, in qua pauperes olim hospitalis *de la ciutat* iacere solebant. Et terminatur ab oriente in [...], a meridie in tenedone Petri *Cuchó*, cultoris, ab occidente in vico de Sancte Crucis, et a circio in tenedone Raymundi *Dagà*, barbitonsoris. Iamdictam itaque domum cum iuribus et pertinentiis suis habeatis et possideatis vos et vestri paciffice et quiete sub pacto et conditione: quod pro censu predictorum et omnium melioramentorum inde fiendorum detis et solvatis dicto hospitali⁴ in festo Sancti Iohannis iunii medietatem et alteram in festo Nativitatis Domini proxime tunc sequentis,⁵ et deinde annuatim in dicto termino

sive festo,⁶ quinque morabatinos ad rationem IX solidorum pro quolibet morabatinino. In hiis autem non proclametis et cetera. Liceatque vobis et cetera. Salvo quod in casu venditionis et alienationis solvatis septimum et cetera. Pro intrata vero predictorum dedistis et solvistis nobis seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis, viginti libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Confitentes vobis quod nichil est actum in lesionem dicti hospitalis et cetera. Ponantur cause ut in aliis. Insuper promiserunt teneri de evictione larga et cetera. Obligando bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Ad hec ego Petrus⁷ Miró, laudans predicta, promitto predicta complere et meliorare et cetera. Et quod solvam quolibet anno in dicto termino sive festo censum predictum. Obligo specialiter predicta et generaliter omnia alia bona mea et cetera. Hec igitur et cetera. Et firmarunt⁸ dicti curritores et cetera. Fiant duo, utrique parti unum, et cetera. Fiat largius ut in aliis.

Testes dictorum administratorum et curritorum: proxime dicti.

Testes dicti Petri Miró, qui firmavit septima die decembris, anno predicto: Iohannes Sunyerii et Iacobus Sala, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, vuit ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix qua, ratllat. 4. Segueix in festo Natalis Domini proxime instantis ad unum annum, ratllat. 5. In festo Sancti Iohannis ... sequentis interlineat. 6. Al marge dret, 2 lliures, 5 sous Nadal i Sant Joan en lletra de 1681. 7. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 8. Sobre el verb, cinc ratlles obliqües per a indicar la ferma.

117

1404, novembre, 28. Barcelona

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen al baster Francesc Mir, conegut com a Baster, ciutadà de Barcelona, diversos censos sobre unes cases al carrer d'en Cervelló, pel preu de 250 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 15v-16r.

[Hospital Francisco Mir: venda d'alguns censos per lo preu de 250 lliures]¹

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administratores, pro continuando dicto opere, vendiderunt Francisco Mir, alias Baster, basterio civi Barchinone, et suis ac quibus velit, perpetuo totum ipsum censuale quinque morabatinorum bonorum et cetera, cum toto eorum iure et dominio, que dictum hospitale per liberum et franchum alodium habet et percipit quolibet anno super quodam hospicio cum

iuribus et pertinentiis suis, quod Raymundus Bigues,² flaçaderius, civis Barchinone, habet et possidet in civitate Barchinone. Et terminantur et cetera. Ítem, totum illud aliud censuale unius morabatinis et medii, quod percipitur super hospicio *de na Muntconilla*, quod est in vico *d'en Cervelló*. Ítem, aliud censuale alterius morabatinis et medii, quod percipitur super hospicio furni vici *d'en Cervelló*. Et terminantur ut in capibrevio iurato. Ítem et totum illud aliud censuale duorum morabatinorum bonorum curribilium Alfonsinorum auri fini et ponderis recti et totum directum et alodiale dominium que dictum hospitale super quibusdam domibus quas³ Bernardus Rourich, carniserius, habet et possidet in vico *d'en Cervelló*.⁴ Ítem terminatur ut in capibrevio et cetera. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Dicentes et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis, seu de nostri voluntate soluturus estis priori dicti hospitalis, ducentas⁵ quinquaginta⁶ libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes vobis quod nichil est actum in lesionem dicti hospitalis et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione larga et cetera. Et pro hiis obligando bona dicti hospitalis. Hec igitur et cetera. Et firmarunt dicti curritores. Fiat largius ut in aliis.

Testes predicti in prima venditione nominati.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix fusterius, ratllat.* 3. *Segueix que Ffranciscus Torra, pollarius, civis Barchinone, habet et possidet in podio Montis Iudaici, ratllat.* 4. *Bernardus Cervelló interlineat.* 5. *Segueix viginti quinque, ratllat.* 6. *Quinquaginta interlineat.*

118

1404, desembre, 12 [Barcelona]

El mestre de cases Pere Salgueda, ciutadà de Barcelona, ven als administradors de l'Hospital de la Santa Creu el dret d'extreure pedra de tres indrets de la pedrera que posseeix a Montjuïc, i reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital, 13 florins d'or d'Aragó, dels quals hi ha l'època.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 18v-19r.

Joan TORRÓ, *Capbreu sisè* (1404, novembre, 28-1405, juliol, 1), fol. 39v-40r.

[Pere Salgueda a l'hospital: venda de poder tràurer pedra de tres trossos per les parts designats dotse en Montjuïc per preu de 13 florins]¹

Die veneris, XII die decembris, anno predicto.

Ego Petrus Salgueda, magister domorum, civis Barchinone, vendo vobis honorabilibus administratoribus dicti hospitalis, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis et eidem hospitali,² totum ius extrahendi lapidas ex tribus troceis,³ inter vos et me designatis, ex tallio, quod habeo in podio Montis Iudaici. Et terminatur⁴ ex una parte in honore dicti hospitalis et ex aliis partibus in tenedone mea. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro pretio vero predictorum confiteor a vobis habuisse per manus Petri Cardona, presbiteri, prioris dicti hospitalis, XIII florinos auri de Aragonia. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto facere, habere et cetera. Obligando bona et cetera. Et iuro et cetera. Predictam vero venditionem vobis facio sub pacto quod vos nomine dicti hospitalis nunc, dictum hospitale non possitis prohibere scombram nunc aliquid circumcirca penyam meam. Immo habeatis ibi dimittere plantea et quod etiam habeatis ea dimittere scombrata.

Testes: Johannes Dalmaci et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

[*Pere Salgueda al dit hospital: àpoca de 13 florins*]⁵

Ítem, firmavit apocam de dictis XIII florinos. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix trocos, ratllat. 3. Segueix ex illo tallio, ratllat. 4. Segueix ab de, ratllat. 5. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

1404, desembre, 19 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, rectors i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen a Pere Albinyana, ciutadà de Barcelona, un obrador que l'Hospital posseeix al carrer de la Freneria, pel preu de 28 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 21r.

[*Guillem Alamany hospital a Pere Albinyana: venda d'un obrador a la Freneria en preu de 28 lliures*]¹

Nos Guillelmus Alanyani et Fferrarius de Podiolo, canonici Sedis, Raymundus de Valle et Arnaldus de Torrente, cives Barchinone, nunc rectores et administratores generales Hospitalis Sancte Crucis iamdicte civitatis, nomine dicti hospitalis, pro continuando et ad debitum finem deducendo opus inceptum in dicto hospitali, vendimus vobis Petro Albinyana, civi dicte civitatis, et vestris, perpetuo quoddam operatorium dicti hospitalis quod est in dicta civitate, in vico vocato *de la Freneria*, prout affrontatur ab oriente.² Hanc autem venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro pretio viginti VIII librarum Barchinone et cetera. Renuntiando et cetera. Dantes et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione et cetera. Obligando bona dicti hospitalis Sancte Crucis. Hec igitur et cetera. Promittimus et cetera. Firmarunt curritores: Petrus Guitardi et Bernardus Ferrarii.

Testes dictorum Guillelmi Alanyani et Fferrarii de Podiolo:³ Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Johannes Dalmacii, scriptor, cives Barchinone. Testes dicti Raymundi de Valle, qui firmavit XXXI die decembris, anno MCCCCV: dictus Johannes de Gerona et Johannes Solerii, draperius, cives Barchinone. Testes dicti Arnaldi de Torrente, qui firmavit proxime dicta die: Michael Mathes, candelarius cepi, et dictus Johannes de Gerona, cives Barchinone.⁴ Testes dictorum cursorum, qui firmarunt XXIX die mensis jannuarii anni predicti MCCCCV: Arnaldus Masurdi, ville Martorelli, et Johannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix un espai en blanc on s'havia de posar la delimitació del tros. 3. Dictorum ... Podiolo interlineat. 4. Segueix testes dictorum, ratllat.

120

1405, gener, 2 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, rectors i administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen a Constància de Cortils, abadessa del monestir de Santa Clara de Barcelona, dos censos de diversos morabatins sobre unes cases que l'hospital posseeix al carrer Simó Oller, pel preu de 60 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 21v.

Die veneris, secunda die jannuarii, anno predicto.

Nos Guillelmus Alanyani, Fferrarius de Podiolo, canonici Se-dis, Raymundus de Valle et Arnaldus de Torrente, cives Barchinone, nunc rectores et administratores Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone, pro continuando opus dicti hospitalis, vendimus vobis reverende domine Constance de Cortilio, abbatisse monasterii Sancte Clare Barchinone, ementi nomine et ad opus dicti monasterii et eidem monasterio perpetuo: totum ipsum censuale unius morabatini boni curribilis Alfonsini auri fini et ponderis recti et totum directum et alodiale dominium et cetera, que venerabilis Raymundus de Plano, civis Barchinone, facit et prestat quolibet anno dicto hospitali pro morabato, quos recipit quolibet anno super quibusdam domibus, quas¹ habet et possidet in vico Simonis Ollarii. Ítem, et totum illud aliud censuale alterius morabatinus et totum eius dominium, que² venerabilis Genesius Alanigaver, civis Barchinone, facit dicto hospitali quolibet anno per morabatinos, quos recipit quolibet anno super quodam hospicio, quod³ habet et possidet in dicto vico. Et terminantur⁴ ipsa hospicia et cetera. Et spectant et cetera. Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Cedentes iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Dicentes et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis, seu de nostri voluntate traditurus et soluturus estis priori dicti hospitalis, sexaginta libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes vobis quod nichil est actum in lesionem dicti hospitalis et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione⁵ predictorum larga et cetera. Obligando bona dicti hospitalis et cetera, bona tamen nostra propria pro hiis vobis minime obligando. Ceterum fatemur vobis quod predicta fuerunt per nos exposita venalia per dictam civitatem per⁶ aliquos dies et cetera. Ad hec nos Jacobus Cardona et Bernardus Solmeda, curritores publici Barchinone, fatemur vobis quod predicta fuerunt per nos exposita venalia per dictam civitatem Barchinone per X aliquos dies et cetera. Hec igitur et cetera fiat largius ut in aliis.

Testes dictorum Guillelmi Alanyani et Fferrarii de Podiolo, qui firmarunt dicta die: Johannes de Gerona et Johannes Sunyerii, scriptor, cives Barchinone. Testes dicti Raymundi: Johannes de Gerona predictus, et Johannes Solerii, draperius, cives Barchinone. Testes dicti Arnaldi: Michael Mathes, candelarius cere, et dictus Johannes de Gerona, cives Barchinone. Testes dictorum curritorum: Johannes Bages et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. *Segueix un espai en blanc.* 2. *Segueix dictum hospitale, ratllat.* 3. *Segueix un espai en blanc.* 4. *Segueix dicta, ratllat.* 5. *Segueix dicte, ratllat.* 6. *Segueix XX, ratllat.*

121

1405, gener, 15 [Barcelona]

Concòrdia signada entre Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, i el fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 25v.

*[Hospital y Anthoni Fàbregues, fuster: concòrdia]*¹

Die iovis, XV die jannuarii, anno a Nativitate Domini MCCCCV.

Instrumentum conventionis et avinentie firmatum inter venerabilem Petrum Cardona, presbiterem, priorem Hospitalis Sancte Crucis ex una parte, et Anthonium Fàbregues, fusterium, civem dictem civitatem. Est in cedula huius manualis.²

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Est in cedula huius manualis, subratllat.

122

1405, gener, 15 [Barcelona]

Contracte d'obra entre el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, i el fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, per cobrir la casa nova que s'està construint, amb l'arbitració del mestre de cases Arnau Bargués. El preu queda fixat en 230 florins d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), full intercalat. (Original desaparegut.)

Josep Maria ROCA, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona* (any MCCCCXVII), Barcelona 1920, p. 128-130.

Entre l'onrat en Pere Cardona, prevera, prior del Spital de Sancta Creu de Barchinona, d'una part, e n'Anthoni Fàbregues, fuster, ciutadà de la ciutat, de l'altre part, és concordat ço que's segueix:

Primerament és avengut entre les dites parts que lo dit Anthoni Fàbregues haie obrar e posar tota la fusta que s'haia obrar, posar e metre en cobrir la casa nova que ara se fa en lo dit spital, ço és, obrant e planejant bigues ab los scunsos, cabirons, taules e metent bogets, listons e totes altres coses de fusta necessàries al dit cobriment, axí e per aquella forma e manera que ja vuy en dia és començat en algunes voltes de la dita casa e mils si fer-se pot.

Ítem, és avengut que·l dit Anthoni haie e sia tengut armar e desarmar totes les voltes, ço és, de matraços demunt e deval cascun arch, soles, síndries, ponts, cavalls e de totes altres coses necessàries al dit armament que de fuste se degen e·s'haien fer, en aquella forma e manera que són stades armades aquelles voltes de la dita casa qui vuy són cubertes.

Ítem, és concordat que lo dit spital haie e sia tengut donar al dit Anthoni Fàbregues tota fusta, claus e altres coses que ell haurà necessàries en cobrir la dita casa, exceptat que lo dit Anthoni hi haie a metre los jornals seus e sia tengut de pagar aquells qui li aydaran en la dita obra, exceptat aquells IIII hòmens que lo dit spital li deu dar en ajuda de la dita obra, segons devall se conté.

Ítem, és avengut entre les parts demunt dites que lo dit spital, con la dita obra del dit cobriment de la dita casa durarà, a messions pròpies del dit spital haje e sia tengut liurar al dit Anthoni Fàbregues quatre hòmens d'aquells servidors o macips qui seran trobats en lo dit spital, los quals IIII hòmens sien tenguts d'ajudar al dit Anthoni en mudar lo dit armament, pujar talles, bigues, taules, cabirons, fer e desfer ponts, manar argant e fer totes altres coses que seran necessàries a la dita obra. Però que sien tals que los dits hòmens rahonablement les puxen e degen fer.

Ítem, és avengut que lo dit spital o lo dit prior, en nom d'aquell, do e pach per totes les dites coses al dit Anthoni Fàbregues CCXXX florins d'or d'Aragó, los quals lo dit prior li sia tengut de donar e pagar en la manera següent: ço és, en lo començament, C florins e lo restant entre duas èpoques, ço és, en la migania de l'obre la meytat e l'altre en la fi de l'obre.

Ítem, és emprès entre les dites parts que lo dit Anthoni haie a fer la dita obra encontinent con los mestres de cases hi haien fet ço que a lur ofici se pertany de fer.

Ítem, és concordat que, si cas era que entre les dites parts hagués algun debat o cuestió per les dites coses o algunes d'aquelles, que d'açò les dites parts haien star a juy e arbitració d'en Arnau Bergués, mestre de cases.

E per açò attendre e complir, l'una part a l'altre ne obliguen, ço és, lo dit prior, los béns del dit spital e lo dit Anthoni, los béns seus propis, en jure per Déu e per los Sants Quatre Evangelis e s'en pose pena de I lliures guanyadora a l'obra del dit spital.

Die jovis, XV die januarii anno MCCCCV fuerunt firmata predicta per Petrum Cardona, ex una parte, et dictum Anthonium Fabregues, ex altera.

Testes: discretus Jacme Roset, rector ecclesie Sancti Johannis de Mata de Pera, diocesis Barchinone, et Bartholomeus Pera, civis Barchinone.

123

1405, febrer, 13 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que Jaume Pastor, conseller i administrador dels béns de la reina Maria d'Aragó, li va entregar per a l'obra de l'hospital 5.000 sous, segons consta en una carta de la reina, datada a Barcelona el 22 de maig de 1401.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 28v.

*[Hospital al receptor dels drets reals de la reina Maria: època de 5000 sous adjutori de l'obra de l'hospital]*¹

Die veneris, XIII die² ffebruarii, anno a Nativitate Domini MCCCCV.

Sit omnibus notum quod ego Petrus Cardona, presbiter priorque³ Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone,⁴ ac receptor generalis omnium et singularum pecunie quantitatam, rerum, bonorum et iurium quorumcumque dicti hospitali ac operi⁵ eiusdem pertinentium et expectantium qualiter tamque per Reverendum Dominum Barchinone episcopum⁶ et per quatuor canonicos sui Capituli et etiam per honorabiles consiliarios et quosdam probos homines dicte civitatis iuxta ordinationem de et super hiis factam electus et ordinatus, prout de huiusmodi electione et ordinatione⁷ apparet liquide, per instrumentum publicum in possessione discreti Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et escribe honorabilis Concilii dicte civitatis, XIII die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCC secundo confectum, nominibus predictis, convenio et recognosco vobis honorabili Jacobo Pastoris, consiliario serenissime domine Marie, Dei gratia regine Aragonum,⁸ generalique receptori et administratori pecuniarum Curie ipsius domine regine, quod de pecunia, que vigore⁹ vestre receptionis et administrationis ad manus vestras pervenit, solvistis et tradidistis¹⁰ michi, nominibus iamdictis, et pro opere eiusdem hospitalis recipienti, bene et plenarie ad meam voluntatem, omnes illos quinque mille solidos monete Barchinone de terno, quos dicta domina regina cum sua littera papirea patenti suoque sigilo secreto in dorso sigallata, data Barchinone, XXII die madii, anno a nativitate Domini MCCCC primo dicto hospitali,¹¹ per vos dari et exsolvi mandavit in auxilium

operis ipsius hospitalis, ut in dicta littera, quam vobis restituo cum presenti, dinoscitur apparere.¹² Et ideo renuntiando exceptioni non numerate et non solute pecunie et doli,¹³ nomine predicto facio vobis de dictis quinque mille solidis,¹⁴ per vos michi iamdictis nominibus, ut predictur, exsolutis, presens apoce instrumentum per notarium infrascriptum.

Quod est actum Barchinone, tertiadecima die mensis ffebroarii, anno a nativitate Domini MCCCCV.

Signum Petri Cardona, predicti, qui nominibus predictis, hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: Petrus Verger, heremita, commorans in dicto hospitali, et Johannes Sunyerii, scriptor cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix* januarii, ratllat. 3. *Priorque interlineat i segueix* priorquod, ratllat. 4. *Segueix* recepto, ratllat. 5. *Eidem hospitali ac operi interlineat.* 6. *Episcopum interlineat.* 7. *potante al ms.* 8. *Marie Dei gratia regine Aragonum interlineat.* 9. *Segueix* dictarum recepe, ratllat. 10. *Segueix* michi nomine operos in dicte hospitalis, ratllat. 11. *Segueix* in auxilium operis eiusdem dari, ratllat. 12. *Segueix* quo, ratllat. 13. *Segueix* in testimonium[...] facio, ratllat. 14. *Segueix* ut predice, ratllat.

124

1405, febrer, 14 [Barcelona]

Bernat Rovira, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, ven al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, per encàrrec dels mestres de cases Arnau Bargués i Francesc Costa, ciutadans de Barcelona, vuit mil teules i vuit mil rajoles, a 44 sous cada miler de rajoles i a 70 sous cada miler de teules, és a dir, 15 florins d'or d'Aragó, dels quals hi ha àpoca.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 29r.

[Bernat Rovira a l'hospital: venda de 8 millers de teules a rahó 70 sous miller]¹

Die sabbati, XIII die ffebroarii, anno predicto.

Ego Bernardus Rovira, de parrochia Sancti Vicencii de Serriano, vendo vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis, ementibus nomine et ad opus dicti hospitalis, et eidem hospitali, octo miliaria tegularum² et alia octo miliaria raiolarum bonarum receptibilium ad noticiam Berges et Ffrancisci Costa, magistrorum domorum, civium Barchinone, quas meis missionibus et expensis aportabo seu aportari faciam ac mittam seu mitti faciam

intum dictum hospitale hinc et per totum mensem aprilis proxime venturum. Et si infra ipsum tempus ipsas tegulas et reiolas non tradidero et vos nomine dicti hospitalis pro opere eiusdem indegebitis, easdem possitis ab aliis emere, ut quod inde habeatis necesse. Et ego promitto vobis esmendare, si quid ultra decostiterint vobis pretio iamdicto. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Pretium vero predictorum³ est,⁴ scilicet pro quolibet millenario reiolarum, XLIII solidos et pro quolibet millenario tegularum, LXX solidos Barchinone.⁵ Dando et cetera. Insuper promitto predicta tenere et cetera. Obligo et cetera.

Testes: Arnaldus Costo, civis Barchinone, et Jacobo de Gomar, de parrochia Sancti Johannis de Pinu.

*[Bernat Rovira a l'hospital àpoca de 15 florins]*⁶

Ítem, dictus Bernardus Rovira firmavit apocam dicto priori de XV florenis auri de Aragonia, quos sibi anticipamus solvere ex pretio predictorum. Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix et octo, ratllat. 3. Segueix predicto ratllat. 4. Segueix pro ratllat. 5. Segueix renuntio, ratllat. 6. D'una altra mà, posterior al segle XVII.

125

1405, març, 2 [Barcelona]

El fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, reconeix que ha rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 100 dels 230 florins d'or d'Aragó que l'hospital li va prometre.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 33v.

*[Anthoni Fàbregues a l'hospital: àpoca de 100 florins]*¹

Die lune, secunda die martii, anno a Nativitate Domini MCCCCV.

Ego Anthonius Fàbregues, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia manus ad vestras proventa ex dicto hospitali solvistis michi centum florenos auri de Aragonia, in solutum pro rata illorum ducentorum triginta florenorum dicti auri, quos vos nomine dicti hospitalis mi solvere promisistis ex certa et cetera. Et ideo et cetera.

Testes: Bernardus Pererii, mercator, et Johannes Bages, scriptor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.

126

1405, març, 13 [Barcelona]

Pau Massana, ciutadà de Barcelona, reconeix que ha rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en dues vegades, 21 lliures per la venda d'unes cases al carrer d'en Cervelló.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 34r.

Die veneris, XIII die marcii, anno predicto.

Ego Paulus Massana, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis, quod de pecunia dicti hospitalis solvistis michi, inter duas vices, omnes illas XXI libras Barchinone, quarum vendidi vobis nomine dicti hospitalis, quasdam domos que sunt in vico *d'en Cervelló*. Et ideo renuntiando *et cetera*. Laudans possessionem quam de mei voluntate adeptus fuistis de predictis.

Testes: Michael Monells, mercator, et discretus Anthonius Agustini, notarius, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*

127

1405, abril, 23 [Barcelona]

Guillem Alanyà i Ferrer de Pujol, canonges de la Seu, i Ramon de Vall i Arnau de Torrent, ciutadans de Barcelona, administradors de l'Hospital de la Santa Creu, concedeixen en emfiteusi al mestre de cases Arnau Bargués, ciutadà de Barcelona, dues mujades de terra: una, plantada de vinya, i l'altra, en el lloc anomenat sa Famada, prop de la torre que fou de Jaume Cavaller i ara és de Ramon de Pla, a condició que n'ha de pagar una entrada de 78 lliures i un cens anual de 4 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 39r-v.

Die iovis, XXIII die aprilis, anno a Nativitate Domini MCCCCV.

Nos Guillelmus Alanyani, Fferrarius de Podiolo, canonici Barchinone, Raiumundus de Valle, Arnaldus de Torrente, cives civitatis predictae administratores nunc hospitalis Sancte Crucis, meliora et utiliora dicti hospitalis prospicientes, ad stabilimentum et in emphiteosim

damus et concedimus vobis Arnaldo Bargués, magistro domorum, civi dicte civitatis, et vestris, duas modiatas terre ad campum contiguas cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, ex illa scilicet maiori petia terre partim vinea plantata et partim ad campum,¹ quam dictum hospitale per franchum alodium habet et possidet in territorio Barchinone in loco vocato *ça Famada*,² satis prope turrin que fuit Jacobi Cavallerii, et nunc est Raimundi de Plano, civis Barchinone. Et terminatur [...].³ Iamdictam itaque petiam terre habeatis et possideatis sub tali pacto et conditione: quod pro censu predictorum et omnium melioramentorum inde fiendorum detis et solvatis vos et vestri succesores in hiis dicto hospitali et succesoribus suis in hiis quatuor morabatinos bonos Alfonsinos auri fini et ponderis recti, pro quorum quolibet solvantur novem solidi,⁴ de quibus solvatis medietatem prima die novembris⁵ et alteram in festo Sancti Marchi tunc sequentis,⁶ et sic deinde annuatim in dicto termino sive festo. In hiis autem non proclametis et cetera. Liceatque vobis et cetera. Salvis cum semper dicto censu et cetera. Et salvo quod in casu venditionis⁷ et alienationis solvatis laudimium ad rationem septimi, prout ecclesiasticis personis solvitur in civitate Barchinone. Pro intrata vero predictorum⁸ dedistis et solvistis nobis, seu daturus estis venerabili priori dicti hospitalis, septuaginta octo libras Barchinone. Et ideo renuntiando et cetera. Confitentes vobis quod in hiis nil agitur in lesionem dicti hospitalis, immo conditio eiusdem potior efficitur ex premissis,⁹ quia dicta petia terre est quasi infructifera¹⁰ et fructus subjacent grandini, nebule et aliis tempestatibus. Et nunc dictus census percipietur absque aliqua damnatione, tum etiam quia ad plus ascendet dictus census quam ascenderint fructus eiusdem, missionibus et expensis pro culturandis ipsis fructibus ad invicem compensatis. Et hec recognosci fecimus diversis personis, in talibus expertis, qui nobis retulerunt¹¹ in fide et legalitate ipsarum huiusmodi contractum cedere potius ad utilitatem dicti hospitalis quam ad damnum in aliquo et cetera. Insuper promittimus vobis teneri de evictione predictorum larga. Obligando bona dicti hospitalis, bona tamen propria minime obligando. Ad hec ego dictus Arnaldus Bargués, laudans predicta, promitto predicta meliorare¹² et solvam censum predictum per terminos iamdictos, obligando specialiter predicta et generaliter omnia alia bona et cetera. Hec igitur et cetera. Fiant duo utrique parti unum.

Testes dicti Guillelmi Alanyani, qui firmavint dicta die: discretus Anthonius¹³ Oliverii, presbiter, beneficiatus in Sede Barchinone, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, cives Barchinone. Testes dicti Raimundi de Valle, qui firmavint dicta die: venerabilis Michael Roure, civis Barchinone, et dictus Johannes de Gerona. Testes dicti Arnaldi de Torrente, qui firmavint dicta die: Jacobus Cardona, curritor

auris, et dictus Johannes de Gerona ac Johannes Sunyerii, scriptor, cives Barchinone. Testes dicti Fferrarii, qui firmavint XXV die aprilis,¹⁴ anno predicto: dicti venerabilis Michaele Roure et Johannes de Gerona. Testes dicti Arnaldi Bargués, qui firmavint XXVII die dicti mensis aprilis: Johannes Sunyerii et Jacobus Sala, scriptores Barchinone.

1. *Segueix* cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis, *ratllat*. 2. In loco vocato ça Famada *interlineat*. 3. *Segueix un espai en blanc*. 4. *Segueix* de quibus solvatis prima die mensis novembris, *ratllat*. 5. *Segueix* proxime, *ratllat*. 6. *Segueix* festo ... proxime venturo medietate et alteram medietate in festo Sancti Marchi tunc proxime sequentis, *ratllat*. 7. *Segueix* solvatis, *ratllat*. 8. *Segueix* [...], *ratllat*. 9. *Segueix* [...], *ratllat*. 10. *Segueix* et compensatis *ratllat*. 11. *Segueix* [...], *ratllat*. 12. *Segueix* et non, *ratllat*. 13. *Segueix* fusterii, *ratllat*. 14. Aprilis *interlineat* i *segueix* ffebroarii, *ratllat*.

128

1405, abril, 23 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen dues mujades de terra al mestre de cases Bartomeu Reig, ciutadà de Barcelona, amb un cens de 6 morabatins i una entrada de 49 lliures i 10 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 39v.

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administratores firmarunt aliud simile stabilimentum ad censum sex morabatinos modo predicto solvendorum et ad intratam XLIX librarum, X solidorum Barchinone, Bartholomeo Reig, magistro domorum, civi dicte civitatis, et suis, de duabus modiatibus terre ex predicta maiori petia terre. Et terminatur [...]. Insuper promisserunt teneri de evictione largius, obligando bona dicti hospitalis, eorum tunc propria minime. Et dictus¹ Bartholomeus Reig acceptavit predicta, obligando specialiter predicta et generaliter omnia alia bona et cetera. Hec igitur et cetera. Ffiant duo et cetera. Fiat largius ut in primo stabilimento.

Testes dictorum administratorum predicti.

Testes dicti Bartholomei, qui firmarunt XXVI die dicti mensis aprilis: Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Bernardus Pereri, mercator cives Barchinone.

1. *Segueix* p-, *ratllat*.

129

1405, abril, 23 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu estableixen una mujada i mitja de terra plantada de vinya al mestre de cases Pasqual Torrent, ciutadà de Barcelona, a un cens de 4 morabatins i mig i una entrada de 33 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 40r.

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administratores firman-
runt aliud simile stabilimentum ad censum quatuor morabatinorum et
medii, terminis predictis solvendorum, et ad intratam XXXIII librarum
Barchinone, Paschasio Torrent, magistro domorum civi Barchinone, et
suis, de¹ quadam modiatā et media terre vinea plantata² ex predicta
maiori petia terre. Et terminatur et cetera.³ Insuper promisserunt
teneri de evictione larga, obligando bona dicti hospitalis et cetera,
bona tunc eorum propria minime. Et dictus Paschasius acceptavit
predicta, obligando specialiter predicta et generaliter omnia bona sua.
Hec igitur et cetera. Fiat largius ut in predicta ffiant duo et cetera.

Testes dictorum administratorum predicti. Testes dicti Paschasii,
qui firmavit XXVI dicti mensis aprilis, anno predicto: Jacobus Cardona,
curritor auris, et Johannes Sunyerii, scriptor, cives Barchinone.

1. *Segueix qu-, ratllat.* 2. *Vinea plantata, interlineat.* 3. *Segueix insuper
promisse-, ratllat.*

130

1405, abril, 29 [Barcelona]

*El prevere Pere Cardona, prior i recaptador general de l'Hospital de
la Santa Creu, reconeix que ha rebut del mestre de cases Arnau
Bargués, ciutadà de Barcelona, 78 lliures per l'entrada i el cens de
4 morabatins per un establiment de dues mujades de terra.*

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 42v.

*[Hospital a Arnau Bargés: època de 78 lliures entrada per dos
mojades terra]*¹

Die mercurii, XXIX die aprilis, anno a Nativitate Domini
MCCCCV.

Ego Petrus Cardona, presbiter priorque Hospitalis Sancte Crucis Barchinone ac receptor generalis omnium et singularum pecunie quantitatum rerum et bonorum dicti hospitalis, prout de ipsa mea potestate apparet per instrumentum publicum actum Barchinone, XIII die novembris, anno a nativitate Domini MCCCC secundo, et clausum per Bononatum Egidii, auctoritate regia notarium publicum Barchinone, nomine predicto,² confiteor et recognosco vobis Arnaldo Barges, magistro domorum, civi dicte civitatis, quod solvistis michi, dicto nomine recipienti, omnes illas septuaginta octo libras Barchinone, ad quarum intratam et ad censum IIII morabatinorum,³ honorabiles administratores⁴ dicti hospitalis stabilierunt vobis duas modiatas terre et cetera. Et ideo renuntiando et cetera. Dando vobis licentiam quod possitis quandocumque volueritis possessionem corporalem predictorum accipere et cetera.

Testes: venerabiles Guillelmus ça Badia, mercator, et Garcias de Stela,⁵ tintorerius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix firm-, ratllat. 3. Segueix dicti, ratllat. 4. Segueix stab-, ratllat. 5. Al ms. Destela.

131

1405, abril, 29 [Barcelona]

El prior de l'Hospital de la Santa Creu signa a favor del mestre de cases Pasqual Torrent àpoca de 33 lliures en concepte d'entrada per l'establiment d'una mujada i mitja de terra, i un cens de 4 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 42v.

*[Hospital a Pasqual Torrent: àpoca de 33 lliures entrada per una mujada y mitja terra]*¹

Ítem, in alio instrumento dictus venerabilis prior firmavit apocam Paschasio Torrent, magistro domorum, de² XXXIII libris Barchinone, ad quarum intratam et ad censum IIII morabatinorum et medii dicti honorabiles administratores stabilierant sibi unam modiatam et mediam terre. Renuntiando et cetera. Dando licentiam accipiendi possessionem et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix quadam, ratllat.

132

1405, abril, 29 [Barcelona]

El prior de l'Hospital de la Santa Creu signa a favor del moler Pere de Montmany àpoca de 33 lliures, en concepte d'entrada, i un cens de 3 morabatins i mig per l'establiment d'una mujada i mitja de terra.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 42v.

[Hospital a Pere de Muntmany: àpoca de 33 lliures entrada d'una mojada y mitja terra]¹

Ítem, in alio instrumento dictus venerabilis prior firmavit apocam Petro de Muntmany, molerio, de XXXIII libris Barchinone, ad quarum intratam et ad censum IIII morabatinorum et medii dicti honorabiles administratores stabilierant sibi unam modiatam et mediam terre.

Et ideo renuntiando et cetera. Dando sibi licentiam accipiendi possessionem.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*

133

1405, maig, 4 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut de Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona i obrer de l'Hospital, la definició de les despeses de l'administració i de l'obra de l'hospital, segons consta en un document datat el 23 de novembre de 1402 en possessió de Bonanat Egidi, notari públic de Barcelona per autoritat reial.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 45v.

[Hospital a Garcia de Stela: diffinitió de comptes]¹

Ego Petrus Cardona, presbiter priorque Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone ac receptor generalis omnium et singularum pecunie quantitatum rerum, bonorum et iurium quorumcumque dicti hospitalis seu eidem pertinentium qualitercumque, prout de hiis constat per instrumentum in posse Bononati Egidii, auctoritate regia notarii publici Barchinone, XIII novembris, anno a Nativitate Domini MCCCC secundo, et etiam procurator, yconomus et actor ad hec et alia pluria

etiam tam libera et generali administratione constitutus ab honorabili Guillelmo Alanyani, Petro Guillelmi, canonicis Sedis, Anthonio Buçoti et Arnaldo de Torrente, civibus dicte civitatis, nunc administratoribus generalibus dicti hospitalis, prout constat per instrumentum in posse notarii infrascripti die presenti receptum, nominibus predictis confiteor et recognosco vobis Garcie de Stela,² civi dicte civitatis, operario operis dicti hospitalis, presenti, quod venistis mecum ad vestrum rectum instrumentum et finale compotum ac debitam rationem super omnibus et singulis pecunie quantitativibus, rebus, bonis et aliis³ que vos habueritis, aexiteris, tenueritis seu alia administraveritis quoquomodo de⁴ rebus, bonis seu pecunia dicti hospitalis tam ratione dicte operis quam alias,⁵ et pro solutionibus, datis et expensis per vos factis tam ratione dicti operis quam alias, nomine dicti hospitalis, usque in ultimam diem marcii proxime lapsi inclusive. Et ideo renuntiando et errori calculi, facio vobis finem generalem de predictis et de omni actione et cetera.⁶ Promittens dictis nominibus quod non conveniam et cetera. Imponendo michi scilencium et cetera. Insuper promitto predicta tenere et cetera. Volens instrumenta et scripturas.

Testes Petri: Bernardus Mir, notarius, et Johannes de Gerona, de domo domini regis, et Jacobus Cardona, curritor auris, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Destela al ms. 3. Segueix bonis, ratllat. 4. Segueix bonis, ratllat. 5. Segueix usque in ultimam die marcii proxime lapsi inclusive, ratllat. 6. Segueix imponendo, ratllat.

134

1405, maig, 4 [Barcelona]

Definició dels diners que l'Hospital de la Santa Creu deu a Garcia d'Estela.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 45v.

*[Garcia de Stela a l'hospital. Diffinitió de tot lo que li podrie ser degut per dit hospital]*¹

Ítem, in alio instrumento dictus Garcias d'Estela firmavit finem et diffinitionem generalem dicto priori, nomine dicti hospitalis, et eidem etiam hospitali, de omnibus et singulis pecunie quantitativibus, rebus, bonis et aliis, in quibus dictum hospitale sibi esset tentum vel obligatum usque in dictam ultimam die marcii proxime lapsi, tam ratione dicti operis quam alias. Et ideo renuntiando et cetera, et errori

calculi, fecit dicto hospitali finem generalem et cetera. Promittentes non contravenire et cetera. Imponendo et cetera. Volens instrumenta et scripturas esse cassa et cetera. Insuper promisit predicta tenere et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.

135

1405, maig, 27 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, segons consta en un document datat el 4 de maig, transmeten al prevere Pere Alegre, beneficiat a la Seu de Barcelona i procurador de Jaume Aldomar, la possessió d'un censal de 4 morabatins, els quals el mestre de cases Arnau Bargués, ciutadà de Barcelona, pagava cada any a l'hospital per una peça de terra de dues mujades que posseïa a Barcelona, al lloc anomenat sa Famada, prop de la torre que fou de Jaume Cavaller i ara pertany a Ramon de Pla.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 48v-49r.

[*Hospital a Pere Alegre: possessió*]¹

Die mercurii, XXVII die madii, anno a Nativitate Domini MCCCCV.

Die et anno predictis, in presentia mei Johannis Torroni, notarii infrascripti, et in presentia etiam² Jacobi Cardona, curritoris auris, Johannis Sunyerii et Anthonii de Podio, scriptorum, civium Barchinone, testium ad hec assumptorum, Johannes de Gerona, de domo domini regis, civis Barchinone, procurator, yconomus et actor ad hec et alia constitutus ab honorabili Guillelmo Alanyani, Petro Guillelmo Iamfredi, canonicorum, Arnaldi de Torrente et Anthonio Bussoti,³ administratorum generalium Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, prout constat per instrumentum in posse⁴ mei dicti notarii proxime preterita quarta die presentis mensis madii, nomine predicto, constitutus ante scribaniam nostri dicti notarii, que est in platea Sancti Jacobi, tradidit possessionem discreto Petro Alegre, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, procuratori discreti Jacobi Aldomar, beneficiati in dicta Sede, de illo censuali IIII morabatinorum et toto eius iure, que Arnaldus Bagues, magister domorum civis Barchinone, faciebat quolibet anno dicto hospitali pro quadam petia terre continente duas

modiatas, quam possidet in territorio Barchinone, in loco vocato *ça Ffamada*, propre turrin que fuit Jacobi Cavallerii et nunc est Raimundi de Plano. Quam possessionem tradidit hoc modo: quod intimans sibi venditionem factam de dicto censuali dicto Jacobo Aldomar, dixit ei quod amodo de ipso censuali et eius dominio responderet dicto Jacobo Aldomar, vel cui vellet. Quod mandatum gratis acceptavit ad instrumentum dicti Johannis de Gerona tradidit⁵ dicto Petro Alegre, dicto nomine,⁶ unum denarium minutum, de quibus idem Petrus petit sibi dicto nomine et dicto suo principali fieri instrumento et cetera. Ítem, eadem die dictus Johannes de Gerona, continuando dictam possessionem, in presentia nostri dicti notarii et Guillelmi Siurana,⁷ apothecarii, et Johannes Iusti, pentinatoris lane, testium ad hec assumptorum, tradidit possessionem dicto Petro Alegre, nomine predicto recipienti, de illo censuali IIII morabatinos et medii, quos⁸ faciebat quolibet anno dicto hospitali Petrus de Muntmany, molierius, pro quadam petia terre quam habet in dicto loco. Quam possessionem tradidit in modum predictum, que voluit idem procurator continuari premissis et inde et cetera, sibi fieri publicum instrumentum. Ítem, eadem die in presentia nostri dicti notarii et cetera, et in presentia etiam venerabilis Rogerii de Palacio, domicelli, et Johannis Leyda, textoris panni lini, civis Barchinone, dictus Johannes de Gerona, continuando dictam possessionem, tradidit in modum predictum possessionem dicto Petro Alegre de illo censuali aliorum quatuor morabatinorum et medii, et quos faciebat Paschasius Torrent, magister domorum, pro quadam alia petia terre que est ibidem. Ítem, eadem die in presentia nostri dicti notarii et Jacobus Sala, mercatoris, et Johannes Pontons, magistri domorum, civium Barchinone, testium, dictus Johannes de Gerona tradidit similem possessionem de proxime dictis dicto Petro Alegre, nomine predicto, de illis sex morabatinis, quos faciebat dicto hospitali Bartholomeus Reig, magister domorum, pro quadam petia terre quam ibidem habet. Ítem, dicta eadem die in presentia nostri dicti notarii, Petri Serradell, frenerii, et Michaelis Roger, civium Barchinone, dictus Iohannes de Gerona, quo supra nomine, tradidit similem possessionem dicto Petro Alegre de illis tribus morabatinis, quos facit Bernardus Sellers, armiserius, pro quadam petia terre quam ibidem habet. Ítem, predicta die in nostri dicti notarii et dictorum Johannis Sunyerii et Anthonii de Podio testium et cetera, dictus Johannes tradidit similem dicto procuratori de illis tribus morabatinis, quos facit Garcias de Stela, pro quadam petia terre quam habet ibidem. Ítem, in presentia nostri notarii et Johannis *ça Vila*, pictoris, et Bernardus Martal, cultoris, civium Barchinone, tradidit similem possessionem dicto Petro Alegre de illis tribus morabatinis, quos facit pro quadam petia terre, que ibidem est, Jacobus Ventenyol. Ítem, in presentia

dictorum Johannis Sunyerii et⁹ Anthonii de Podio, scriptorum, dictus Johannes de Gerona tradidit¹⁰ possessionem dicto Petro Alegre de illis tribus morabatinis, quos facit Anthonius de Letone, notarius, hoc modo: quod dixit michi dicto notario, procuratorii generali, cum aliis¹¹ ipsius Anthonius, quod¹² haberet dictus meus principalis pro domino ipsum Jacobum Aldomar. Quod mandatum gratis acceptavi et¹³ tradidi sibi unum denarium de quibus *et cetera*.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix Petri Se-, ratllat. 3. Segueix scrip-, ratllat. 4. Segueix notarii infra-, ratllat. 5. Segueix sibi, ratllat. 6. Dicto... nomine, interlineat. 7. Segueix mercatori, ratllat. 8. Segueix facieb-, ratllat. 9. Segueix Joh-, ratllat. 10. Segueix similem, ratllat. 11. Generali cum aliis, interlineat. 12. Segueix et, ratllat. 13. Segueix que, ratllat.

136

1405, juliol, 1 [Barcelona]

Constància, vídua del mariner Agustí Codina, ciutadà de Barcelona, restitueix a Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, dos establiments de dos patis, el tercer i el quart, contigus a l'hospital d'en Vilar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 53v-54r.

*[Constancia Codina a l'hospital: redditió y restitio de dos patis de l'hospital de la ciutat de 3 y 4 patis]*¹

Ego Constancia,² uxor Augustini Cudina, quondam, marinerii, civis Barchinone, ex certa sciencia reddo et restituo vobis venerabili Petro Cardona, priori Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, nomine dicti hospitalis, illa duo stabilimenta per honorabilem Jacobum de Todonyano et Berengarium Ollarii, canonicos, Simonem de Marimundo et Michaellem Roure, tunc administratores dicti hospitalis, cum instrumento in posse notarii infrascripti, X^a die madii, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo secundo, de duobus patuis terre contiguis olim hospitalis *de la ciutat*, videlicet, de tertio et quarto patuis.³ Restituo etiam vobis, nomine predicto, et dicto hospitali omnes actiones et quicquid iuris michi competat et cetera. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Insuper et cetera. Volens et concensiens instrumenta dictorum stabilimentorum esse cassa et cetera.

Testes: Thomas Urgelli, faber, et Raymundus Traginerii, mercator, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix re, ratllat.

1405, setembre, 24. Valldaura

El rei Martí l'Humà dóna protecció, custòdia i guiatge a l'Hospital de la Santa Creu, incloent els seus béns i drets, sota pena de 2.000 florins d'or d'Aragó per a qui no els respecti.

AHSCSP, *Privilegis reials*, carpeta 6, doc. 26; Pergamí 450 × 385 mm.

Ara hoiats que us fa saber a tuyt generalment lo honorable que con lo senyor rei ab carta sua, dada en la casa de Valldaura a XXIII de setembra l'any de la Nativitat del Nostro Senyor MCCCC e sinch, ab sagel pendent del dit senyor roborada, haia posat, resabut e constituït sots protecció, custòdia, guiatga, comanda special del dit nostro senyor rey lo espital de la ciutat de Barchinona, apelat de la Santa Creu, e tots béns e drets d'aquell, e encara qualsevol aministradors, prior, procuradors, regidors, donats, servidors, acaptadors, baçiners, missatges e companya de aquells e tots e sengles altres hòmens e ffembras, de qualsevuy la ley ho condició sien, axí dins lo dit espital ara ho en esdevenidor habitants ho servints, con encara fora lo dit espital, e béns del dit espital e de aquells tots e senglas, on se vuy la que sien dins la senyoria del dit senyor, axí que alcun comfiant de la gràcia e amor del dit senyor no gos ho presumeça lo dit espital, administradors, priors, procuradors, regidors, donats, servidors, acaptadors, baçiners, missatgés e compaya de aquells e tots e sengles hòmens e fembras dins ho fora lo dit espital habitants ho servints ara ho en esdevenidor, on se vuy la que sien, ho béns de aquells esvasir, pendra, detenir, marchar, penyorar, agreuyar, inquietar, molestar o injuriar de paraula ho de fet, pelesament ho amagada, per si ho per interposada persona, ho en qualsevol altra manera empetxar per colpa, crim, delicte ho deutas estranyes, si donchs en aquells deutas no eren principalment ho en nom de fermança obligats, ne encara en aquests cassos, sinó en quant dret ho rahó açò fer permeten, ne en altra manera en persones ho béns d'ells dessús nomenats injúria ho greuga, offensa ho violència en alcuna manera fer, ans pusquen per tota la terra e senyoria del dit senyor ab tots béns del dit espital e lurs anar, ésser e estar, e duguén partir salvament e sagura, e les lexes e altres obvencions e almoynes, que los fahells cretians al dit espital daran ho lexaran, demanar, resebra e haver e aquelas lexas e almoynes de les ciutats, viles, castells, lochs e perròquies, en les quals seran, a altre ho altres axí per terra con per mar transportar, manar, tremetra e aportar, tantes vegades con se volran, salvament e sagura e sens alcun empetxament. Manant lo dit senyor ab la dita sua carta al senyor rey de Cicília, primogènit seu, e en tots sos regnas

e terras governador general, e noresmenys requirent e preguant als archabisbes, bisbes e qualssevol col·legis, abats, priors, comenadors e altres prelats e qualsevol personas eclesiàstiques, e encara manant a marqueses, duchs, comtes, vescomtes, rics hòmens e generoses dins la senyoria del dit senyor constituïts, e encara a governadors, justícies, veguers, baytles, saladins, merins sobrejuntaris, jurats, conseyllers e consells e a tots altres officialls e sotsmeses del dit senyor, presents e esdevenidors, e als lochstinents de aquells, sots privació de la gràcia e merçè d'ell dit senyor, que la dita protecció, custòdia, comanda e guiatge en tots béns e coses del dit espital fermanent observen e fassen observar, e als dits aministradors, prior, procuradors, regidors, donats, servidors, acaptadors, baçiners, missatgés e compaya demunt dits segons que a cascuns de aquests se pertanyrà, donen ajuda, conseyll e favor tota vegada que seran raquests. E encara aquells mentenguan e deffenan, preserven e preservar fassen de qualsevol greugas, injúries e violències, opressions e anugs. Axí, emperò, que si algun per son fol assag presumirà venir contra la dita protecció ho alcuna part de aquella, sia encorragut en ira e indignació del dit senyor e en pena de dos mília florins d'or d'Aragó, oltra les penes posades en aquelas qui trenquen les especials proteccions e comandes del dit senyor. Manant més avant lo dit senyor als dits governadors, justícies, vaguers, baytles e altres officialls, e a cascun d'aquells al qual se pertenyerà, que tota vegada que'n seran raquests, la dita protecció e comanda especial en los lochs acostumats de la lur iuridicció ab veu de crida fassen publicar e pasar penons reysals en lo dit espital cases, possessions e altres edificis del dit espital en senyal de la dita protecció, segons que totes aquestas coses e altres en la dita carta reyal pus largament són contengudes. Per ço lo dit honorable vaguer a instància raquesta del procurador e actor del dit espital ab veu d'aquesta present¹ pública crida notiffica a tots generalment totes les dites coses, per tal que de aquelas alcun ignorància no puxa al·leguar.

1. *Segueix crida, ratllat.*

138

1405, setembre, 27. Valldaura

El rei Martí l'Humà atorga els capítols i ordinacions de la confraria de la Santa Creu.

ACA, *Cancelleria Reial*, 2203, fol. 17.

Josep Maria Roca, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona (any MCCCCXVII)*, Barcelona 1920, p. 110-121.

Nos Martinus et cetera. Convertentes aciem regie mentis nostre ad grandia e continuata obsequia, que divino cultui multipliciter impenduntur in Hospitali Sacratissime Crucis almifici humani generis Redemptoris, in civitate Barchinone non multis elapsis temporibus nostris manibus propriis incepto fundari, in quo pauperes Ihesucristi pie et laudabiliter hospitantur et cetera, cuncta pia e misericordia opera iugiter adimplentur, caritate monemur hospitale prefatum nostris minire graciis e favoribus opportunis, oblati igitur nostri culminis magestati per religiosos et dilectos Petrum Guillelmum Iaufridi e Guillelmum Alanyà, canonicos ecclesie, ac Arnaldum Deztorrent et Anthonium *Buçot*, cives Barchinone, nosotros fideles administratores et rectores hospitalis prefate capitolis continencie subsequentis:

En nom de la santa e individua Trinitat, Pare e Fill e Sant Sperit, de la gloriosa verge madona Sancta Maria, mare del fill de Déu, e de tota la cort celestial. Attenent que digmenge, a XVII dies del mes d'abril de l'any de la Nativitat de nostre Senyor MCCCC e hu, ab gran festa e solemnitat e ab special ofici, dictat e fet per lo reverent pare en Crist mossèn Iohan, bisbe de Barcelona, fo edificat e començat en la ciutat de Barcelona l'Espital de la Sancta Creu, en lo edifici del qual lo molt alt e molt excellent príncep e poderós senyor lo senyor en Martí, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, ara benaventuradament regnant, posà la primera pedra; e la molt alta senyora reyna dona Maria, muller sua, la segona, e l'egregi don Jayme de Prades, en nom e veu del molt alt e magnífich príncep e senyor en Martí, per la gràcia de Déu rey de Sicília, fill primogènit dels dits senyor e senyora, là donchs de la dita ciutat de Barchinona absent, la terça; e lo dit reverent bisbe e los consellers de la dita ciutat de Barchinona, en nom de la dita ciutat, la quarta; attenent encara que el dit desetèn dia d'abril, trô al present temps, que són poc més de quatre anys, la divinal gràcia cooperant-se, ha fets e vuy se fan, segons que al dit senyor és cert, grans e molts béns esperituals e temporals en lo dit espital, l'administració del qual és comuna al bisbe e Capítol e als consellers e Consell de Barchinona, tan bé en recullir e pensar abundosament e copiosa de totes coses necessàries a molt pobres malalts, infants gitats, horats, pelegrins e altres miserables persones, de totes condicions, com en fer e construir sumptuosos e solemnes hedificis a les dites obres pies necessàries e condecents, com encara en solemnpna celebració de tot lo divinal ofici, ab notables sermons ordinaris, com més anant en liurar molt devotament als dits pobres, malalts e a totes altres persones que servesquen en lo dit espital, tots los sacraments de Sancta Mare Esglèya, per tal que axí bé en les ànimes com en los corsos sien degudament provehits. Per ço,

humilment supliquen al dit senyor rey que li plàcia donar tot loch a ell bonament possible, que al dit espital per sustentació e augmentació d'aquell, per què en les bones obres qui en lo dit espital se fan cascú dia participant e que mitjançant aquelles, en lo dia del iudí final de Nostre Senyor Déu Ihesucrist, puxen oyr aquella dolça e mellíflua paraula: "Venits benehits del meu pare possehir lo regne eternal, car com yo havia fam me donà a menjar e com havia set a beure", e axí de les altres obres de misericòrdia, les quals lo Senyor reputa e diu a ell ésser fetes com són en los petits, ço és, en los pobres e altres dites persones exercitades. E que li plàcia dar licència que en lo dit espital sia feta una general confraria, apellada la confraria de la Sancta Creu, de la qual lo dit senyor, per haver participació dels dits béns, vulla ésser cap e començadament. E és bé rahonable que la dita confraria, axí com lo dit espital és general a totes gents, sia general a tothom indiferentment, car lo Fill de Déu en l'arbre de la Sancta Creu, en sa humanitat transcendent, volch morir per reempçó de tota humana natura generalment, entant que axí com tothom per lo peccat dels primers pares era desviat de la fi per què era creat, per la mort de Ihesús gloriós, a la dita fe és stat reduhit e tornat e la porta de paradís, abans tancada per lo dit peccat, per lo misteri de la Sancta Creu gloriosament a tothom qui preparar-ne dispondre, si vulla, és stada oberta. E per portar la dita confraria a deguda execució, lo dit senyor rey, suplicants, instants e intervinents mossèn Guillem Alanyà e mossèn Pere Guillem Iofre, canonges, e n'Arnau de Destorrent e n'Anthoni Buçot, ciutadans de Barchinona, ara administradors e regidors del dit espital per los bisbe, Capítol, consellers e Consell de la dita ciutat de Barchinona, e suplicants encara e instants e entrevinents algunes altres notables persones devotes, ha consentits los capítols e ordinacions següents:

Primerament, que tothom e tota dona, de qualsevol condició e edat, que per la honor de Déu e salvació de la sua ànima e per ésser més participant en los dits béns, volrà ésser confrare e confraressa de la dita confraria, sia reebut e admès en aquella per los administradors del dit espital, qui ara són o d'aquí avant seran, o per lo prior del dit espital, qui ara és o per temps serà, en nom lur. Axí emperò que cascun confrare o confraressa, con serà reebut o reebuda en la dita confraria, pach per entrada ço que li plurà per sustentació del dit espital e per socórrer a les necessitats d'aquell e per semblant en la fi, ço és, en la mort, do o leix al dit espital atretant com haurà pagat per l'entrada o més o menys, segons que nostre senyor Déu li administrarà; axí que algú confrare o confraressa no sia forçat ne constret de dar-hi certa cosa, per tal que axí bé puxen ésser de la

dita confraria religiosos eclesiàstichs, com seglars pobres, com rics e infants, com hòmens e dones grans, car Ihesús, nostre cap reverent, segons dit és, en quant hom, per tots morí generalment. E aquells confreres e confrresses de la dita confraria qui ultra l'entrada e la fi volrà o prometrà donar cascun dia, setmana, mes o any, al dit espital, cosa certa o incerta, hauran ja major mèrit, tant com faran major bé al dit espital e més avant cascun confrere e confrassa de la dita confraria, tantost en l'entrada d'aquella sia tengut e tenguda com abans porà dir amb devoció, tant com en ell e en ella serà, tres vegades de genollons l'oració del paternòster a honor e reverència de la Sancta Trinitat, e cinch vegades a singular honor de les cinch nafres que el nostre salvador Ihesus reeebé en la Sancta Creu, e set vegades l'angelical salutació de la gloriosa Verge nostra dona sancta Maria, a special memòria dels set goigs del gloriós car fill seu Ihesús. E per tal que la Sancta Trinitat e nostre cap e reverent Ihesús e la humil Verge nostra dona sancta Maria, conserven los confreres vius en lur gràcia e amor e perdonen a les ànimes dels defunts. E encara sia tengut cascun confrere dir cascun dia, mentres qui viurà, si donchs no ha just impediment, una vegada l'oració del paternòster e una vegada l'oració de l'avemaria, per ànima dels confreres e confrresses morts e encara de les altres persones qui sien mortes en lo dit espital. E si per algun cas per alguns dels dits confreres o confrresses algun dia o dies les dites oracions eren obmeses, que es poguessen recitar en los dies següents. E posat que les dites oracions fossen lexades per algun o alguns dels dits confreres o confrresses, per negligència o de certa sciència, no fos encorregut aquell confrere o confrassa en peccat mortal.

Ítem, que el prior del dit espital, qui ara és o per temps serà, tingue un libre qui sia intitulat e apellat *Libre de la Confraria de la Sancta Creu*, en lo començament del qual escriba e faça scriure e continuar tots los presents capítols, après los noms de les persones que seran reebudes en la dita confraria e ço que hi daran, o hi prometran, axí en l'entrada com en la fi o cascun any o cascun mes o cascuna setmana o cascun dia, de mentre que viurà o a cert temps, segons li plaurà, si donchs aquell confrere o confrassa no volia que son do o oferta fos secreta, en lo qual cas lo dit prior scrivís aquell confrere o confrassa en lo dit libre sens expressió del dit do o oferta. E sia tengut lo dit prior retre compte de tot ço que reebrà per raó de la dita confraria, segons és tengut e ha costumad retre de tot ço que reeb e administra per lo dit espital.

Ítem, que el dit prior per auctoritat de les presents ordinacions puxa per tottes aquelles parts e en tots aquells lochs que es volrà e li

parrà expedient e profitós al dit espital, constituir e trametre procurador e procuradors que scriven en los lochs on iran fóra Barcelona, los noms de les persones qui es volran metre en la dita confraria e la forma com s-i metran, e reeben totes almoynes e altres béns que seran deguts e pertanyeran al dit espital e facen totes altres coses necessàries a aquests actes, axí com lo prior presencialment constituït fer poria.

Ítem, que si als dits administradors e prior parrà fahedor, sien ara o per avant fetes tantes caxes petites com veuran ésser necessàries, ab senyal del dit Espital de la Sancta Creu, les quals sien posades e fermades en los lochs on los administradors damunt dits e prior volran. E specialment si-s volran en les naus e altres navilis qui partexen de la dita ciutat de Barchinona o d'altres parts, per ço que si algun dels navegants durant lo viatge per devoció que haia en lo dit spital, se volrà fer confrare, que-n haia facilitat, metent en la dita caxa ço que dar-hi volrà. E si algun durant lo dit viatge sens fer-se confrare o stant confrare volrà fer almoyna ordinària o extraordinària al dit espital, que ho puxa fer metent l'almoyna que volrà fer en la dita caxa. E encara puxen metre en la dita caxa lo diner seu, axí com vuy fan en la caxa qui és posada per los dits administradors e prior en la dita lotga de la dita ciutat de Barchinona. E lo patró o l'escrivà d'aquella nau o altre navili, on la dita caxa serà posada, haia càrrech, per reverència de Nostre Senyor Déu, de scriure los noms d'aquells qui durant lo viatge se volran fer confrares e lurs ofertes o dons e encara d'haver en guarda la dita caxa e sol·licitar e induhir los navegants, tant bé mercaders com altres, en la tornada de lur bon viatge, d'aportar, per a obs dels malalts pobres qui es proveeixen en lo dit espital, cures, medecines, forment, vi e altres vitualles. E ab l'ajuda divinal, los dits patró, scrivà e navegants fahents tals obres, seran endreçats e tornaran ab salvament e guany a lurs cases. E jassia al present en lo dit espital, Nostre Senyor Déu en sos membres sia servit en moltes maneres, per rahó del qual servey tota persona qui ajuda a conservar e augmentar lo dit espital guanya gran mèrit e sens dubte deu ésser preservada en sa vida de molts sinistres e perills, qui nostres peccats exhigents sovén vénen a molts, lo dit senyor Rey, an consell a suplicació dels dits administradors e encara del dit reverent bisbe e dels consellers de Barchinona e de moltes d'altres notables persones devotes [ordena]:

Primerament, que cascun digmenge a glòria de nostre senyor Déu, un en essència e tres en persones, sia celebrada una missa de la Sancta Trinitat, en la qual se faça special commemoració e oració per tots los confreres vius e morts de la dita confraria.

Ítem, que cascun dilluns sia celebrada, en lo dit espital, altra missa de rèquiem per commemoració dels confreres e benifeytors defunts.

Ítem, que cascun dimarts sia celebrada en lo dit espital altra ab ofici prim *pro familiaribus e benefactoribus dicte espitalis*, lo qual ofici lo senyor rey lo comunicarà lo dimecres après altra missa de l'anunciació o dels àngels.

Ítem, que cascun dijous sia celebrada en lo dit espital altra missa del Sant Sperit e del Sant Sagrament de l'altar.

Ítem, que cascun divendres sia celebrada en lo dit espital altra missa de la Sancta Creu, sots invocació de la qual és fundada la present confraria, la qual missa se diga cantant solemnement, si donchs a conexença del prior no y havia legítim impediment, en la qual missa se faça semblant commemoració e oració.

Ítem, que cascun dissapte sia celebrada en lo dit espital altra missa de Nostra Dona sancta Maria, Verge Gloriosa, mare del Rey eternal, encantant solempnament, si donchs a conexença del dit prior no y haia legítim impediment, en la qual missa se faça semblant commemoració e oració.

Ítem, que en cascun cap de mes, com abans bonament a conexença del dit prior fer-se porà, sia celebrada en lo dit espital una missa de Tots Sants, en la qual se faça special commemoració e oració, per tots los confreres vius de la dita confraria.

Ítem, que per semblant en la fi de cascun mees, aquella jornada que parrà al dit prior, sia celebrada en lo dit espital altra missa de rèquiem en la qual se faça semblant commemoració e oració, e acabada la missa absolució per les ànimes de tots los confreres de la dita confraria passats d'aquesta vida.

Ítem, que cascun any se celebren en lo dit espital per aquell o aquells preveres e en aquell temps que al dit prior parrà trenta-tres misses segons la vida de sent Amador, per refrigeri de les ànimes que sien en purgatori, e specialment dels confreres que sien en la dita confraria, e encara de totes aquelles persones los corsos de les quals seran stats soterrats en lo dit espital.

Ítem, que en cascuna de totes les misses dessús dites se diguen per los preveres qui aquelles celebraran les oracions ordenades novellament per lo dit reverent bisbe de Barchinona, ço és, a cascuna d'elles segons que-ls són pròpies, per tal com contenen supplicació special a Nostre Senyor Déu per los dits confreres, vius e morts, e per los dits malalts e altres persones vivents e per aquelles qui són

passades d'esta vida en lo dit espital e generalment per totes persones, les ànimes de les quals són turmentades en les penes de purgatori.

Ítem, lo dit senyor rey, a suplicació dels consellers e entrevinents dessús dits, ordona e vol que en l'esgléya fahedora en lo dit espital, segons l'obra qui huy si continua, sien fetes entre les altres qui s-i faran, sis capelles, en les quals les dites misses ordinàriament sien celebrades en los dies e temps damunt specificats. E sien les dites capelles construïdes sots orde, és a ssaber, que en lo cap de la dita esgléya sia l'altar principal sots invocació de la Sancta Creu. E a la part dreita del dit altar sien fetes tres capelles, la primera sots invocació de la Sancta Trinitat, la segona sots invocació del Sant Sperit, e la terça sots invocació dels Sants Apòstols. E a la part esquerra del dit altar principal, sien construïdes e hedificaces altres tres capelles, la primera sots invocació de la Verge Nostra Dona sancta Maria, mare del Fill de Déu, e sia la dita capella vulgarment e contínua apellada capella de Nostra Dona, la istòria de la qual los comunicarà lo senyor rey; la segona capella sia hedificada sots invocació dels Sants Àngels; e la terça sots invocació de Tots Sants. E és intenció del senyor rey, que les misses celebrades a la fi de cascun mes per refrigeri de les ànimes dels confreres e confraresses e generalment de tots altres passats d'aquesta vida e les trenta e tres misses apellades de Sent Amador, deïdores cascun any segons dit és, sien dites en lo dit altar principal que serà sots invocació de la Sancta Creu, car en aquella nos és representada, entre les altres virtuts, amor, misericòrdia e pietat, de què-s segueix vènia e perdó e remissió de penes a les ànimes qui són en purgatori, per mèrit del Fill de Déu, Jesús gloriós, qui en la dita Sancta Creu ab mort cruel reeme l'umanal linatge. Entre tant, emperò, tro que les dites capelles sien construïdes e edificades, vol e ordena lo senyor rey que les dites misses se celebren en los altars qui són en la capella que és vuy en lo dit espital. Axí mateix entén lo senyor rey e vol que en les dites capelles, com fetes e construïdes seran, se puxen dir totes altres misses, segons que vendrà en plaer e devoció dels preveres qui aquelles celebraran. E que en la dita església, on les dites capelles seran hedificades, se puxen fer altres capelles, segons que als dits administradors serà plasent e acceptable. E per tal com per la mort de nostre Maestre reverent Ihesús, presa voluntàriament en la Sancta Creu, de què és la present confraria, fo feta pau entre Nostre Senyor Déu e natura humana, segons dit és, e per consegüent la dita confraria deu ésser en pau principalment fundada, plau al senyor rey que los dits administradors e prior, cascun any après lo terç dia del mes de maig, que és la festa de la Invenció de la Sancta Creu, en lo qual dia se muden dos dels dits administradors, ço és, un canonge e un ciutadà, com abans poran, feta la dita elecció,

elegeix que n dos confreres, hòmens bons e de bona vida, los quals sien nomenats tractadors de pau de la confraria de la Sancta Creu, los quals per càrrech de lur ofici dins aquell any sien tenguts, per reverència de Déu, treballar en les coses següents: és a saber, que com a lur oyda pervendrà que algun confrare e confraressa dins la ciutat de Barcelona serà en algun peccat mortal e volrà preservar en aquell, que aquell o aquella secretament e caritativa amonesten e pregunten que leix lo pecat, per tal que s pacifique ab nostre senyor Déu e que puxa ésser participant dels mèrits qui s fan per rahó de la dita confraria. E axí mateix que si entre alguns confreres o confraresses haurà algunes divisions, bregues, discusions, contrasts o males voluntats, treballen afectuosament los dits tractadors de pau en pacificar aquells. E encara més, que si algun confrare e confraressa per algun cas serà pres o perseguit o posat en altre tribulació, los dits tractadors lo visiten, el consolen, ajudant a ell o a ella tant com los serà possible. E si n'ha mester suplicació al senyor rey o a sos oficials o prechs a altres persones, que aquells dits tractadors hi treballen per tal que tant com puxen pacifiquen e posen tranquil·litat e repòs en los coratges dels confreres e confraresses qui seran posats en aquella tribulació.

Ítem, plau al senyor rey, per suplicació dels damunt dits, que tot malalt, hom o dona, qui vindrà o serà portat al dit espital per sa necessitat, en l'entrada, si serà en disposició, sino tantost com n'aja avinentesa e loc, sia amonestat e instat per lo prior del dit espital o per lo prevere qui en aquell administrarà los sagraments, tantost com haurà confessat e combregat, que diga tres vegades l'oració del paternòster en reverència de les cinch plagues que el dit Salvador gloriós nostre Ihesucrist pres en l'arbre de la dita Sancta Creu; e set vegades l'oració angelical de l'avemaria. E aquells qui guarran en lo dit spital, com deuran partir d'aquell, sien per la dita forma amonestats e instats que en llur partida diguen altra vegada totes les dites oracions. Hoc encara stants per malatia, pobresa o altra necessitat en l'ospital, sien per la dita forma sovint amonestats o instats que diguen cascun dia, si just impediment no havien, tres vegades l'oració del paternòster e altres tres vegades l'oració de l'avemaria, per tal que Nostre Senyor Déu e la sua gloriosa Mare conserven, mantinguen e facen prosperar lo dit espital, e los dits confreres e confraresses e tots altres servidors e benefeytors sien conservats en la gràcia de Déu.

Ipsa preinserta capitula et omnia et singula in ea contenta laudamus, approbamus, ratificamus, confirmationis pressidio roboramus, mandantes per hanc eandem illustrissimo Martino, regi Sicilie,

primogenito nostro carissimo, et in omnibus regnis et terris nostris generali gubernatori, necnon gubernatori Cathalonie, ceterisque universis et singulis officialibus nostris, presentibus et futuris quantum confirmationem nostram huiusmodi teneant firmiter et observent tenerique et observari faciant inviolabiliter per quoscumque, et non contraveneriant aut seu aliquem contravenire permitant aliqua ratione. In cuius rei testimonium presentem fieri iussimus nostro sigillo pendenti munitam.

Data in domo de Valldaura, vicessima septima die septembris, anno a Nativitate Domini M CCCC quinto regnique nostri decimo.

Bernardus Michaelis.

139

1406, febrer, 15 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, per continuar l'obra, venen als marmessors de Berenguer de Feu, canonge de la Seu de Barcelona, un censal de 15 morabatins sobre uns horts situats a la ciutat de Barcelona pel preu de 234 lliures. Destaca un cens de 3 morabatins que l'hospital posseeix en alou sobre un hort que el fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, té prop de l'antic hospital de malalts.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 77r-v.

*[Hospital als marmessors de Berenguer de Feudo: venda de 15 morabatins ab partits diferents d'aquells per lo preu de 234 lliures]*¹

Die lune, XV die ffebroarii, anno a Nativitate Domini MCCCC-VI.

Nos Guillelmus Alanyani, canonicus Sedis, Anthonius Busoti, civis Barchinone, rectores et administratores nunc generales Hospitalis Sancte Crucis, una cum honorabili Petro Guillelmi Iamfredi, canonico, et Arnaldo de Torrente, cive, absente, et nos Petrus Regassolli, canonicus dicte Sedis, locumtenens² una et insolidum cum honorabili Fferrario de Podiolo, canonico, dicti Petri Guillelmi Iamfredi, et Michael Roure, civis, locumtenens dicti Arnaldi de Torrentis, eorum absentia durante, pro continuando opere dicti hospitalis et alias pro subveniendis necessitatibus dicti hospitalis, vendimus vobis honorabilis et discretis Johanni de Sancto Ilario, canonico, Arnaldo Massagerii et Jacobo Aldomar, presbiteriis beneficiatis in dicta Sede, manumissoribus honorabilis Berenguerii de Feudo, quondam, canonici dicte

Sedis, ementibus nomine et ad opus dicte manumissorie, et quibus dicto nomine volueritis, censualia³ quindecim morabatinorum cum toto eorum iure et dominio infrascripta: videlicet, illud censuale trium morabatinorum, quod dictum hospitale et nos eius nomine per franchum alodium⁴ recipimus quolibet anno super quodam orto cum iuribus et pertinentiis suis, quem Anthonius Fàbregues, fusterius, civis Barchinone, habet propre olim hospitale infirmorum. Et terminatur ut in stabilimento. Item, aliud censuale aliorum trium morabatinorum, quod percipitur super quodam alio orto, quem Bernardus Ferrut, peierius, civis Barchinone, ibidem habet. Item, aliud censuale aliorum trium morabatinorum, quod percipitur super quodam alio orto proxime dicto contiguo, quem habet et possidet *en Pedreça*, paierius. Ítem, aliud censuale aliorum trium morabatinorum, qui percipiuntur super quadam petia terre, quam heredes sive succedores honorabilis Guillelmi de Fontibus, canonici, quondam, habent a *Lepa Olles*. Ítem, aliud censuale aliorum trium morabatinorum, qui percipiuntur super quodam orto, quem domina Constancia, uxor Bernardi Ferrarii, mensuratoris vini, habet extra Portale Novum. Et terminantur et cetera. Est tamen certum quod pro quolibet dictorum morabatinorum solvuntur novem solidis. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera.⁵ Promittentes tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Preterea cedimus iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera. Pro pretio vero predictorum dedistis et solvistis nobis, seu de nostri voluntate estis soluturi venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis iamdicti, ducentas triginta quatuor libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione larga, obligando bona dicti hospitalis et cetera. Ad hec nos Jacobus Cardona⁶ et Guillelmus Rich, curritores iurati civitatis Barchinone,⁷ ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis quod nos de voluntate dictorum administratorum exposimus predicta venalia⁸ nedum per XXX dies, scilicet, amplius et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius ut in similibus.

Testes dicti Guillelmi Alanyani, qui firmavit dicta die: Guillelmus de Villa, commorans in dicto hospitali, oriundus vero⁹ Ville Sancte Columbe de Ferners, diocesis gerundensis, et Petrus d'Inça, commorans cum ipso Guillelmo Alanyani. Testes dicti Petri Regassolli: Franciscus Loral et Bernardus Rubei, clerici tonsurati. Testes dicti Anthonii Bussot, qui firmavit eadem die: discretus Petrus Benages, presbiter, et Johannes Sunyerii, scriptor Barchinone. Testes dicti Michaelis Roure, qui firmavit in turri sua, que est in parrochia Sancti Andree de Palomario, XVII ffebroarii, anno predicto: discretus Petrus de Benages, presbiter, Ffranciscus Ferrarii, apothecarius, et Johannes

Sunyerii, scriptor Barchinone. Testes dictorum curritorum qui firman-
runt, XX marci, anno predicto: Anthonius Luyces, carniscerius, civis
Barchinone, et Johannes Sunyerii, scriptor, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix dicti, ratllat.* 3. *Segueix videlicet totum ipsum censuale trium morabatinum, ratllat.* 4. *Per franchum alodium interlineat.* 5. *Segueix quod, ratllat.* 6. *Segueix presbiter curritor iuratus, ratllat.* 7. *Segueix facti, ratllat.* 8. *Segueix per multos dies, ratllat.* 9. *Segueix Sancte, ratllat.*

140

1406, juny, 2 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que va rebre del fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, 33 sous per l'entrada d'un hort que van establir i 3 morabatins de cens.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 88v.

[Hospital a Anthoni Fàbregues: entrada]¹

Ego Petrus Cardona, presbiter priorque Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone ac receptor et distributor generalis omnium et singularum pecunie quantitatum eiusdem, confiteor et recognosco vobis Anthonio Fàbregues, fusterio, civi dicte civitatis, presenti, quod solvistis michi illos XXXIII solidos, ad intratam quorum et ad censum III morabatinorum honorabiles administratores dicti hospitalis stabilierunt vobis quoddam ortum. Renuntiando *et cetera*.

Testes: Ffranciscus Pellicerii et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*

141

1406, juny, 6 [Barcelona]

Concòrdia signada entre el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, i el mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 88v.

[*Hospital y Guillem Abiel: concòrdia*]¹

Die dominica, sexta die junii, anno a nativitate Domini MCCCC sexto.

Instrumentum promissionis et conventionis firmatum inter Petrum Cardona, presbiterum, priorem hospitalis Sancte Crucis Barchinone, et Guillelmum Abiell, magistrum domorum, civem Barchinone. Est in cedula.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

142

1406, juny, 6. Barcelona

Contracte d'obra entre Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, i el mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, per a la realització del claustre de l'hospital pel preu de 450 florins d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), full intercalat. (Original desaparegut.)

Josep Maria Roca, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona* (MCCCCXVII), Barcelona 1920, p. 131-132.

Capítols concordats entre mossèn lo prior de l'espital de la Santa Creu, d'una part, e en Guillem Abiell, mestre de cases, ciutadà de Barchinona, d'altra part, sobre l'obra de la claustra del dit espital, que s'ha a fer per lo dit maestre a escarada o a preu fet d'aquí a Carnestoltes primers vinents.

Tot açò ha a fer lo mestre:

Primerament, que façen X pilars en la manera que són començats, e en cascun pilar haurà VI filades de peu dret fins als capitells.

Ítem, una filada en que estaran II capitells ab fulles, segons se mereix e III repeses.

Ítem, una filada d'entaulament tot entorn del dit pilar.

Ítem, tres filades de sarges.

Ítem, sobre les sarges VI filades, en què haurà VI permòdols.

Ítem, tots los volts dels arquets qui són X.

Ítem, pedra de cara d'una part e d'altra a rasar los arquets.

Ítem, un formeret de pedra, que de la banda del dormidor ha a fer de gixs (*sic*).

Ítem, XVI cantons a cascun volt de l'anaya, o més o menys.

Ítem, que tots los aproïtalls de les anayas e dos entaulaments e nodriments de peus ab represa a la claustra sobirana, se hagen a fer.

Ítem, que hagen a redreçar a Muntjuych.

Ítem, que hagen a paredar totes les voltes ab croers e claus a picar ab les anayes e altres coses necessàries a acabar tota la dita claustra de X voltes e X pilars e X claus de les dites voltes.

Ítem, que hagen a pehimentar les dites X voltes e anaijes de II pehiments.

Totes les coses d'avall escrites ha donar l'espital per acabar la claustra, les anayas e voltes.

Primo, XXXIII peçes de pedres picades que són per los pilars.

Ítem, tots los cantons qui són après lo cap de la claustra picats.

Ítem, tota la pedra necessària a la dita claustra posada dins l'espital.

Ítem, calç e rajola e guix, arena e argila.

Ítem, totes les cindries armades e fusta dels ponts.

Ítem, tots los croers principals qui són ja picats e estan en la tanca rexada del pati.

Ítem, és avengut que lo dit spital do al dit mestre, per la dita obre, CCCCL florins d'or d'Aragó, los quals li pagaran en aquesta manera: ço és, que tantost que haia fets e acabats dos croers ab les naves devant los dits croers, li donaran LXXXX florins, e axí semblantment tota vegada que'n haia fets e acabats dos croers ab les naves, tro la dita claustra sia acabada.

E per açò attendre e complir, obliguen l'una part a l'altre, ço és, lo dit prior, tots los béns del dit spital, e lo dit Guillem tots son béns propis, mobles e immobles, haüts e havedors, en juren largament, volents que aquell qui contrafarà o les coses damunt dites no complirà, aytant com se pertanyen a cascun d'ells, caygua en pena de XXV lliures, la qual de grat les dites parts se imposen, e la qual pena sia comesa, tantes vegades com serà contrafet e que sia guanyada, en cas que sia comesa, la meytat a la part, e l'altre al vaguer de Barchinona o a altre oficial que'n faés exequió. E volen que d'açò sien fetes II cartes, si les parts les volran, a cascuna part una.

Die dominica, sexta die junii, anno a Nativitate Domini MCCC-CVI.

Venerabili Petrus Cardona, prior Hospitalis Sancte Crucis Barchinone ex una parte, et Guillelmus Abiell, ex parte altera, firmarunt predicta et iurarunt cum pena predicta et obligacione bonorum.

Testes: Garcias d'Estela, tintorerius, Johannes Dalmacii, notarius, et Franciscus Pellicerii ac Johannes Sunyerii, scriptor, civis Barchinone.

143

1406, juliol, 10 [Barcelona]

El prevere Pere Benages, procurador i substitut del prevere Pere Cardona, prior i recaptador general de l'Hospital de la Santa Creu, segons consta en un document datat el 13 de novembre de 1402 per Bonanat Egidí, notari públic de Barcelona per autoritat reial, reconeix que Pere de Vaques Mortes, oriünd de la parròquia de Sant Quirze d'Arbúcies, diòcesi de Girona, va pagar 12 lliures per la compra d'unes cases que l'hospital posseeix al carrer de Bernat Puig, sobre el monestir de Santa Maria del Carme, segons consta en un document datat el 6 de novembre de 1405.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 93v-94r.

*[Hospital a Pere de Vaques Mortes: època de 12 lliures preu d'unes cases demunt lo Carme]*¹

Ego Petrus Benages, presbiter procurator ad hec et alia legitime constitutus sive substitutus² a venerabili Petro Cardona, presbitero priore Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone,³ ac receptore et distributore generali omnium et singularum pecunie quantitatum rerum bonorum et iurium quorumcumque dicti hospitalis seu eidem pertinentium et spectantium qualitercumque, prout de mea procuracione sive substitutione plene, constat per instrumentum in posse notarii infrascripti proxime preterita, prima mensis septembris, confectum de dicta vero potestate dicti venerabili prioris, constat per aliud publicum instrumentum in posse discreti Bonanati Egidii, auctoritate regia, notarii publici et escribe honorabili Concilii dicte civitatis, XIII die novembris, anno a Nativitate Domini⁴ millesimo quadrigencesimo secundo confectum nomine predicto; confiteor et recognosco vobis Petro de *Vaques Mortes*,⁵ lumine oculorum privato, oriundoque parrochie Sancti Quirici de Arbucis, gerundensis diocesis, quod solvistis michi dicto nomine duodecim libras monete Barchinone de terno, pretio quarum honorabiles administratores dicti hospitalis vendiderunt vobis et vestris ac quibus velitis quasdam domos cum exita eis

contigua quas dictum hospitale ut succedens Petro Ledós, quondam, habebat et possidebat supra domum beate Marie de Carmelo in vico novo vocato *d'en Puig*, prout de dicta venditione plene constat per instrumentum publicum in posse⁶ dicti notarii, sexta die novembris, anno a Nativitate Domini millessimo quadrigencesimo quinto. Et ideo renuntiando et cetera. Ffacio nomine predicto de predictis duodecim libris et cetera.

Testes: discretus Ffranciscus Locol, presbiter benefficiatus in Sede et Johannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. Sive substitutus *interlineat*. 3. *Segueix* prout de ipsa nostra constitutione sive substitutione plene constat in posse nostri notarii *infrascripti, ratllat*. 4. *Segueix* MCCCCVI, *ratllat*. 5. *Segueix* parrochie, *ratllat*. 6. *Segueix* domini, *ratllat*.

144

1406, juliol, 29 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen a uns obrers de la confraria dels freners de Barcelona un censal d'1 morabatí i mig sobre diverses cases, pel preu de 75 lliures, a raó de 25 lliures per morabatí.

AHSCSP, Joan Torró, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 95v-96r.

*[Hospital als obrers de la cofraria dels freners: venda d'un sens d'un morabatí y mitg]*¹

Die iovis, XXIX die julii, anno a Nativitate Domini MCCCC sexto.

Nos Petrus Guillelmus Iamfredi, canonicus et precentor Sedis Barchinone, Anthonius Bussoti et Gilabertus de Medalia, cives civitatis Barchinone, rectores et administratores generales nunc Hospitalis Sancte Crucis Barchinone una, cum honorabili Alfonso de Thous, canonico dicte sedis absentis. Et ego Nicholaus Pererii, locumtenentis dicti Alfonsi de Thous, eius absentia durante, nominibus predictis pro succurendo necessitatibus dicti hospitalis et continuando opere dicti hospitalis, vendimus vobis Petro Poses, sellario, Berengario Sabaterii, cuhiracerio, Petro Magistri² et Anthonio Prats, sellario, Petro Mir, corrigiarii, probis hominibus,³ Petro Iuya, Anthonio Guitard, sellariis, et Guillelmo Siurana, corrigiariis operariis caxie confratrie⁴ Sancti Stephani, officii frenerorum Barchinone, ementibus nomine et ad opus dicte⁵ confrarie et caxie eiusdem, totum ipsum censuale unius

morabatinus et medii cum dominio firma fatica et alio quolibet iure eiusdem que dictum hospitale per franchum alodium habebat et percipiebat quolibet anno in festo Sancti Johannis mensis junii in et super quibusdam domibus quas Poncius Ferrarii, cultor, habet supra olim hospitale *d'en Vilar*. Et terminantur ut in capibrevio iurato. Ítem aliud censuale alterius morabatinus et medii cum dominio firma fatica laudimio et alio quolibet iure eiusdem que dictum hospitale habebat et percipiebat per franchum alodium super quibusdam aliis domibus quas Guillelmus Gili, cultor, civis dicte civitatis ibidem habet et possidet. Et terminatur ut in capibrevio et cetera. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Preterea cedimus vobis iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera.⁶ Dicentes et cetera. Pro pretio vero predictorum que vobis vendo dedistis et solvistis vobis seu de nostri voluntate soluturus estis venerabili Petro Cardona, presbitero priori dicti hospitalis, septuaginta quinque libras Barchinone de terno ad rationem XXV librarum pro morabatino. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione largius obligando bona dicti hospitalis. Ceterum fatemur vobis quod predicta que nobis vendimus fuerunt exposita venalia per dictam civitatem Barchinone per⁷ XXX dies et ultra. Ad hec nos Petrus *ça Abeia* et Ffranciscus Fontestar, cursores publici et iurati, civitatis Barchinone, ac socii in huiusmodi officio fatemur vobis dictis emptoribus quod predicta fuerunt de voluntate nostra exposita venalia per dictam civitatem Barchinone per XXX dies et amplius et cetera.

Testes dicti Nicholai Pererii que firmavint dicta die: discretus Bernardus de Plano, presbiter beneficiatus in Sede et⁸ Johannes Vilardelli, causidicus. Testes dicti Gilaberti de Medalia que firmavint dicta die: Petrus Benages, presbiter, Jacobus Cardona, cursor auris et dictus Johannes Vilardelli.

Testes dicti Petri Guillelmi que firmavit, XXX julii, anno predicto: discretus Vincencius *Baldí*, presbiter, et Johannes de Podio, scutiffer, habitatores Barchinone. Testes dicti Anthonii Bussot que firmavint, secunda die augusti, anno predicto in parrochia Sancti Andree de Palomario⁹ in turri venerabili Bernardi Bussot: dictus venerabilis Bernardus Bussot, civis Barchinone et Ffrancisconius Bussot, filius dicti Anthonii.

Testes dictorum curritorum que firmavint, tertia die augusti, anno predicto: Petrus Magistri, causidicus, et Johannes Dalmacii, notarius, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix sellario, ratllat.* 3. *Segueix ux-, ratllat.* 4. *Segueix offici frenerie, ratllat.* 5. *Segueix caxie, ratllat.* 6. *Segueix pro pretio, ratllat.* 7. *Segueix multos dies, ratllat.* 8. *Segueix Anthonius, ratllat.* 9. *Segueix ut, ratllat.*

145

1406, setembre, 13 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen, per continuar l'obra, un cens de 2 morabatins a Constància, abadessa del convent de Santa Clara, sobre un hort al carrer Nou, prop de l'hospital d'en Vilar, que tenen els hereus del metge Sisco Forts. El preu és de 36 lliures, a raó de 18 sous per morabatí.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 102r-v.

[Hospital al convent de¹ Santa Clara:² venda de 2 morabatins per preu de 36 lliures]³

Nos Petrus Guillelmus Iamfredi, precentor, et Alfonsus de Thous, canonicis Sedis Barchinone, Gilabertus de Medalia, civis dicte civitatis, administratores nunc generales dicti hospitalis una cum venerabili Anthonio Bussoti, absenti, et Michael Roure, civis prenominate civitatis, locumtenentis dicti Anthonii Bussoti, eius absentia durante, pro continuando opere dicti hospitalis et pro succurrendo necessitatibus dicti hospitalis vendimus vobis reverende domine Constancie, Die gratia abbatisse in⁴ conventu dicti monasterii, et vestris in hiis sucesoribus, totum illud censuale duorum morabatinorum cum eorum iure et dominio, quod dictum hospitale Sancte Crucis ut succedens hospitali antiquo *d'en Vilar* percipiebat quolibet anno⁵ infra duos terminos: unum, videlicet, in festo Nathalis Domini et aliud in festo Sancti Johannis mensis junii,⁶ pro quodam orto cum iuribus et pertinentiis suis, que heredes sive sucesores Sisco Forts, quondam, medici, habent et possident in dicta civitate propre hospitale predictum d'en Vilar, in vico Novo. Et terminantur ut in capibrevio et cetera. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Et nichilominus et cetera. Preterea ex causa predicta cedimus iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim interim et cetera. Pro pretio vero predictorum confitemur a vobis habuisse et recepissee seu de nostri voluntate tradidisse venerabili Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis, XXXVI librarum, ad rationem XVIII solidorum pro quolibet morabatino,⁷ quas mittemus in hiis pro quibus nobis

facimus venditionem. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Confitentes quod nichil est actum in lesionem dicti hospitalis et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione largius, obligando bona dicti hospitalis, bona tamen nostra propria minime. Hec igitur et cetera. Et fatemur nobis quod hec fuerunt de voluntate nostra exposita per civitatem Barchinone, per XXX dies et ultra et cetera. Ad hec nos⁸ Jacobus Cardona et Guillellmus Rich, curritores publici Barchinone, ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis quod de voluntate dictorum administratorum exposuimus predicta venalia per XXX dies et ultra et cetera.

Testes dictorum⁹ Petri Guillelmi, Gilaberti de Medalia et Michaelis Roure: Ffranciscus Marsà, mercator civis Barchinone, et Petrus Brunet de Serriano. Testes dicti Alfonso, qui firmavit dicta die: venerabilis Periconus de Villafrancha, domicellus, et Bernardus Valença, domesticus dicti Alfonsi. Testes dictorum cursorum, que firmarunt die mercurii, XV dicti mensis, sunt:¹⁰ Petrus Cunilli, studens in artibus, et Johannes Dalmaci, notarius, habitatores Barchinone.

1. *Segueix Valldonzella, ratllat.* 2. *Santa Clara interlineat.* 3. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 4. *et al ms.* 5. *Segueix in festo, ratllat.* 6. *In festo Nathalis ...junii interlineat.* 7. *Segueix re-, ratllat.* 8. *Nos repetit.* 9. *Dictorum repetit.* 10. *Die ... sunt interlineat.*

146

1407, maig, 14 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu, que havien realitzat establiment emfitèutic al mestre d'aixa Joan Sabater, ciutadà de Barcelona, d'unes cases al carrer de la Santa Creu, amb un cens de 3 morabatins, ara venen aquest cens al prevere Jaume Aldomar. El procurador de l'hospital Joan Vilardell requereix que Joan Sabater pagui els 3 morabatins a Jaume Aldomar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), full intercalat.

Com l'Espital de la Sancta Creu de Barchinona o los honorables administradors d'aquell, molt de temps¹ ha passat, haien stablit a vós, sènyer en Johan Sabater, mestre d'axa, ciutadà de Barchinona, unes cases ab entrades, exides, drets e pertinences d'aquellas, ab la part qui us pertany en la endrona que és detràs les dites cases, les quals són en lo carrer appellat de Sancta Creu, lla on solia ésser l'espital antich de la ciutat,² a cens de tres morabatins, segons que en la carta del dit stabliment, a la qual se refer, és pus largament

contengut, los quals morabatins après los dits administradors han venuts al discret en Jacme Aldomar, prevera; e jatsesia per part del dit spital vos sia stat intimat que dels dits morabatins respongats al dit Jacme Aldomar, o a qui ell volrà, vós lo dit manament no havets volgut ni volets acceptar ni curats en gran dany e lesió del dit spital, per tal com al·legats que·l dit spital³ no us fa haver ni tenir la androna⁴ damunt dita, segons Déu n'i ha promès, e per la dita raó vós acurats e us retenits los dits morabatins, la qual cosa fer no podets ni devets, per ço en Johan Vilardell, procurador del dit spital, requer vós dit Johan que·ls dits morabatins paguets al dit Jacme Aldomar e que·l tengats per senyor dels dits morabatins, car lo dit spital és prest e apperallat de fer envers vós tot ço que raó e iustícia volran. En altra manera, si lo contrari fets, ço que no creu, protesta contra vós e vostres béns de tants interéssers e messions per lo dit spital fetes e faedores o sostenguts e sostenidors, de les quals coses requir vós el notari que·n façats carta *et cetera*.

Die sabbati, XIII^a die madii, anno a Nativitate Domini millesimo quadrigentesimo septimo, in presentia Iohannis Sunyerii, scriptoris iurati sub me Iohanne Torroni, notario Barchinone, et in presentia etiam Anthonii Planes et Anthonii Planes, eius filii, de parrochia Sancte Marie de Bitolona, diocesis Barchinone, testium ad hec vocatorum, Iohannes de Vilardello, causidicus civis Barchinone, procurator et nomine procuratorii hospitalis Sancte Crucis Barchinone, fecit, clausit et presentavit ac per dictum iuratum legi publice requisivit Iohanni Sabaterii, magistro axie, civi dicte civitatis, in vico vocato de Sancta Cruce, quod est in loco quo solebat esse olim hospitale *de la ciutat*, personaliter iuramento. Qua requisitione facta, idem Iohannes Sabaterii verbo dixit "*que si li fayeren haver he tenir ço que li havie devut, que ell pagarie*" alias non. Et fuit sibi concessum translatum, cum iam extitisset factum, et noluit. Et incontinenti dictus procurator petiit sibi seu dicto hospitali fieri instrumentum et cetera.

1. Segueix stab- haien si, ratllat. 2. Segueix segons, ratllat. 3. Segueix vos, ratllat. 4. Segueix la qual, ratllat.

147

1407, desembre, 2 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen al prevere Francesc Duran, beneficiat de la Seu de Barcelona, una part de les cases que foren de la difunta Antònia, vídua de l'hortalà Guillem Maimó, ciutadà de Barcelona. El preu de venda d'aquestes cases, que es troben davant de l'Hospital de la Santa Creu, fou de 65 lliures i el cens a pagar, de 2 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 130v-131r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 96r-99r.

*[Hospital a Francisco Duran: venda d'una part de cases d'aquelles que foren de na Maymona, devant lo hospital, en preu de 65 lliures]*¹

Die veneris, secunda die mensis² decembris, anno predicto.

Nos Alfonsus de Thous, decretorum doctor, Bernardus de Sancto Amancio, canonici Sedis Barchinone, Ffranciscus Romei et Gilabertus de Medalia, cives civitatis Barchinone, administratores nunc generales Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, pro eo quia domus seu pars domorum subscripta ad manum mortuam provenerunt, vendimus vobis discreto Ffrancisco Duran, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, ementi ut laice persone,³ et vestris ac quibus velitis, quandam partem versus occidentem cum duobus portalibus, prout est designata, cum puteo, introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, ex illis domibus, cum iuribus et pertinentiis suis, quas hospitale predictum, succedens domine *na Maymona*, quondam, habet et possidet in civitate Barchinone ante dictum hospitale. Et terminatur [...].⁴ Et tenetur et cetera ut in instrumento. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittentes tradere possessionem et cetera. Preterea cedimus iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Nos enim et cetera. Salvis⁵ tamen⁶ semper super predictis omnibus censu duorum morabatinorum, de quibus solvatis vos pro dicta parte unum morabatinum et illud cuius est altera pars alium morabatinum et illud cuius est altera pars alium morabatinum, scilicet, nichilominus totus dictus census est salvus, dominio super predictis omnibus et cetera. Pro pretio vero predictorum confiteor a vobis habuisse et recepissee sexaginta quinque libras Barchinone, quas daturus estis venerabili priori dicti hospitalis, convertendas in necessitatibus dicti hospitalis. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus teneri de evictione et cetera largius. Obligo bona dicti hospitalis et cetera. Ceterum fatemur vobis quod predicta, que vobis vendimus, fuerunt exposita venalia et legitime subastata palam et publice per civitatem Barchinone per XXX dies et cetera. Ad hec nos Jacobus Ciurana et Petrus Suyerachs, curritores publici civitatis Barchinone ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis dicto emptori quod predicta fuerunt per nos subastata per XXX dies et ultra per civitatem Barchinone et non fuit inventus aliquis qui tantum pretium in predictis offerret quantum vos et cetera. Hec igitur ffit largius.

Testes dicti Alfonsi:⁷ Macianus Torrella, mercator, Andreas Lopez, porterus domini regis, et Anthonius Cosi, scriptor. Testes dicti Bernardi de Sancto Amancio: discretus Andreas Paschasi, presbiter beneficiatus in Sede, et dominus Macianus Torrella et Anthonius Cosí. Testes dicti Ffrancisci Romei: venerabiles Johannes Cervera et⁸ Macianus Torrella, cives Barchinone. Testes dicti Gilaberti de Medalia qui firmavit quinta die mensi⁹ decembris: dicti Macianus Torrella et Anthonius Cosí, scriptor. Testes dictorum curritorum, qui firmarunt dicta die: Petrus Sunyerii, hostalerius,¹⁰ civis, et Ffranciscus Durandi, civis Vicensis.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix no-, ratllat. 3. Ementi ut laice persone interlineat. 4. Segueix un espai buit on s'havia d'escriure les delimitacions del terreny. 5. Segueix censu, ratllat. 6. Segueix per dictam, ratllat. 7. Segueix qui fuit, ratllat. 8. Segueix Joh-, ratllat. 9. Segueix nove, ratllat. 10. Segueix et Ff-, ratllat.

148

1408, gener, 18 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu entreguen al prevere Francesc Duran, beneficiat a la Seu de Barcelona, la possessió de la meitat de les cases que foren de la difunta Antònia, vídua de l'hortalà Guillem de Maimó, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 134v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 112r-v.

[*Hospital a Francisco Duran: possessió*]¹

Die mercurii, XVIII^a die ianuarii, anno a nativitate Domini M^oCCCC^oVIII^o.

Die et anno predictis, in presentia mei Johannis Torroni, notarii infrascripti, et in presentia etiam discreti² Petri³ Romagós⁴ et Bernardi Pera,⁵ presbiterorum Barchinone, testium ad hec assumptorum, Macianus Torrella, civis Barchinone, procurator ad hec et alia constitutus ab honorabilibus administratoribus dicti Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, prout de ipsa procuracione constat per instrumentum in posse notarii infrascripti, proxime preterita decima die presentis mensis ianuarii receptum, nomine predicto, tradidit possessionem corporalem seu quasi discreto Ffrancisco Duran, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, de tota illa medietate domorum, que fuit *de na Maymona*, quam dicti honorabiles administratores sibi vendiderant

cum publico instrumento, de quo supra mencio habetur. Et predictam possessionem sibi tradidit hoc modo: quod accepit ipsum per manum et misit eum intus et tradidit sibi claves. Et inde foras exivit et dictus Ffranciscus intus ramansit. Et clausit ac apropavit jannas in signum possessionis. Et nichilominus idem Macianus uniunxit domine Eulalie, uxori Johannis Robert, carniserii, civis eiusdem civitatis, commorantis ad conductum in dicta domo, quatenus amodo de logerio ipsius domus responderet dicto Ffrancisco. Quod mandatum gratis acceptavit. De quibus omnibus et singulis idem Ffranciscus petiit sibi fieri instrumentum.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Discretorum, ratllat. 3. Segueix Roga, ratllat. 4. Segueix Raymundi..., ratllat. 5. Bernardus Pera interlineat.

149

1408, gener, 18 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu signen àpoca al prevère Francesc Duran, beneficiat a la Seu de Barcelona, per la venda de la meitat de les cases que foren d'Antònia, vídua de l'hortalà Guillem de Maimó, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 134v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 112v-113r.

*[Hospital a Francisco Duran: àpoca de 65 lliures, preu de la venda feta de les dites cases]*¹

Item, in alio instrumento idem Macianus² Torrella, ut procurator substitutus venerabilis Petri Cardona, presbiteri, prioris dicti hospitalis, prout constat de ipsa substitutione per instrumentum publicum in posse notarii infrascripti, proxime preterita XXIII^a die iulii³ confectum, et de constitutione dicti domini prioris constat per instrumentum in posse discreti Bonanati Egidii, auctoritate regia notarii publici et scribe Concilii Barchinone, XIII^a die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCII^o, nomine predicto,⁴ firmavit apocam dicto Ffrancisco Duran de sexaginta quinque libris, quarum pretio honorabiles administradores dicti hospitalis vendiderant sibi et suis totam predictam medietatem domorum predictarum.⁵ Quod pretium sibi solvit per modum contentum in cedula hic afixa. Renuntiando et cetera.

Testes: predictus Petrus Romagós et Petrus Gassoll, presbiteri.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix anno, ratllat. 4. Segueix confiteor et recognosco, ratllat. 5. Segueix renuntiando et cetera, ratllat.

150

1408, febrer, 6 [Barcelona]

El fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 60 lliures, 13 sous i 6 diners d'aquells 230 florins d'or d'Aragó que l'hospital li havia promès per cobrir-ne la sala nova.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 138r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 119r. Espai en blanc.

*[Antoni Fàbregues a l'hospital: època de 60 lliures]*¹

Die lune, sexta die ffebroarii, anno predicto.

Ego Anthonius Fabregues, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis, quod de pecunia dicti hospitalis vestras ad manus proventa solvistis michi sexaginta libras, tresdecim solidos, et quatuor denarios Barchinone ex illis² CCXX florenos³ auri de Aragonia, qui per dictum hospitale ac vos eius nomine michi fuerunt promissi dari pro stacamento cohoperiendi domum novam dicti hospitalis. Et ideo et cetera. Facio finem de dictis LX libris, XII solidis, III denariis.

Testes: Petrus Benages, presbiter, rector ecclesie⁴ de Papiolo, et Johannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix [...], ratllat. 3. Segueix dicti ratllat. 4. Segueix Sancte, ratllat.

151

1408, febrer, 7 [Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 54 lliures, 18 sous i 6 diners que restaven de la compra de calç i rajoles per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 138v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 119r. Espai en blanc.

[Domingo Sanxo a l'hospital: àpoca de 4 liures 18 sous 6 diners, cals]¹

Die martis, VII ffebroarii, anno a Nativitate Domini M CCCC VIII.

Ego Dominicus Sanxo, reiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili et discreto Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis seu domus Sancte Crucis, civitatis Barchinone, quod solvistis michi quinquaginta quatuor libras, decem octo solidos et sex denarios monete Barchinone de terno, que per vos nomine dicti hospitalis michi tantum restabant ad solvendum ratione calcis et reirole, quas a me emistis ad opus dicti hospitalis usque per totam sextam diem presentis mensis ffebroarii. Et ideo renuntiando et cetera. Facio apocam et cetera.

Testes: Anthonius Cosí et Johannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.

152

1408, març, 9 [Barcelona]

Agnès, vídua del llaner Joan Gomis, ciutadà de Barcelona, fa donació a l'Hospital de la Santa Creu d'una casa que posseeix al carrer d'en Cervelló i, a més a més, de 80 lliures i aliments.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale secundum ... in quo continentur contractus et facientes pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1404, setembre, 4-1408, abril, 10), fol. 142v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 19-1408, octubre, 16), fol. 128r-130r.

[Agnès Gomis a l'hospital: donatió d'una casa al carrer d'en Cervelló]¹²

Die veneris, nona die marcii, anno a Nativitate Domini M^oCCCC^oVIII^o.

Ego Agnès,³ uxor Johannis Gomis, quondam, lanerii, civis Barchinone,⁴ attendens quod de bonis temporalibus ea perpetuo et cetera, idcirco⁵ ob reverentiam Domini nostri Ihesu Christi et in remedium ac remissionem peccatorum meorum et ommium fidelium defunctorum,

dono et ex causa donationis⁶ irrevocabilis inter vivos concedo dicto Hospitali Sancte Crucis ac vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis, nomine eiusdem hospitalis recipienti et acceptanti, totum illud hospiciū cum introitibus et cetera, quod habeo et possideo in civitate Barchinone, in vico nominato *d'en Cervelló*. Et tenetur per et cetera ad certum annum censum anno quolibet solvendorum (*sic*) in certo termino. Et terminatur ab oriente in carraria publica que ibi est, a meridie in tenedone Johannis Rocha, manuperarii, ab occidente in domo predicti hospitalis et a circio in tenedone Anthonii Martorell, sartoris, civium dicti civitatis. Et spectant ad me predicta, que dicto hospitali dono, titulo mei proprie emptionis et cetera ut in ipso instrumento continetur.⁷ Ítem dono etiam et ex causa donationis concedo predicto hospitali⁸ octuaginta libras barchinonenses, quas promitto vobis dicto priori, seu successori vestro in dicto prioratu, dare et solvere in vita mea. Quod si non fecero, volo et iubeo quod heres meus, quicumque fuerit, teneatur et obligatus existat⁹ ad¹⁰ dictas LXXX libras dare et solvere vobis seu dicto hospitali. Hanc itaque donationem vobis facio sub pactis et conditionis infrascriptis. Sic melius et cetera. Et extraho et cetera. Eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Preterea cedo iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Ego enim et cetera, sine contradictione et cetera, salvis et cetera. Predicatam vero donationem facio sub pacto et conditione: quod vos dictus venerabilis prior et successores vestri in dicto prioratu, pro anima mea,¹¹ teneamini¹² *esmerçare*¹³ quolibet anno in quadragesima, scilicet, in *suchars* et pullis et in aliis necessariis ad sustentationem pauperum in dicto hospitali decumbencium centum et decem solidos barchinonenses, quos in ipsos dividere habeatis.¹⁴ Insuper promitto ad vestri cognitionem¹⁵ predicta rata et firma habere et cetera. Et pro hiis obligo cetera bona mea, mobilia et immobilia et cetera. Renuntiando et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego dictus Petrus¹⁶ Cardona, prior dicti hospitalis, acceptans dictam donationem sub pactis et conditionibus supradictis, quibus expresse consentio, promitto ea tenere et cetera. Obligo bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius et cetera. Et fiant duo et cetera.

Testes: Bartholomeus Pera, mercator, et Anthonius Cosí, scriptor, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix en preu de, ratllat.* 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i iure interlineat.* 4. *Segueix attendens me propo... dare facere donatione Domino Deo et Hospitali Sancte Crucis civitatis Barchinone de ducentos florenos auri Aragonum idcirco, ratllat.* 5. *Attendens quod de bonis temporalibus (Hospitali Sancte Crucis ratllat) ea perpetuo et cetera idcirco interlineat.* 6. *Al marge esquerre, de quantitatem in presenti instrumento contenta solvit dicta domina Agnes XXV libras ut p[...] inferius sub [...].* lidario XII

diei presentis mensis marcii. 7. *Segueix* hanc itaque donationem facio sub pactis et conditionibus infrascriptis sicut melius et cetera et extraho et cetera eademque et cetera promittens tradere possessionem et cetera vel vos si volueritis possitis ipsam libere apprehendere et cetera preterea cedo iura et cetera quibus iuribus et cetera ego enim facio et cetera sine contradictione et cetera salvis et cetera, *rallat*. 8. *Segueix* octua-, *ratllat*. 9. *Segueix* ea, *ratllat*. 10. *Ad interlineat*. 11. Pro anima mea *interlineat*. 12. *Segueix* [...]one, *ratllat*. 13. *Esmerçare interlineat*. 14. Quod... habeatis *interlineat*. 15. Ad vestri cognitionem *interlineat*. 16. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

153

1408, maig, 25 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que deu al mestre de cases Pere Salgueda, ciutadà de Barcelona, 14 lliures i 10 sous per l'obra de cinquanta-vuit filades de pedra cantonera, a raó de 5 sous per cadascuna.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 5r.

[Hospital a Pere Salgueda: debitori de 14 lliures 10 sous flasades]¹

Die veneris, XXV^a die madii, anno a nativitate Domini M CCCC VIII°.

Ego Petrus² Cardona, presbiter priorque hospitalis Sancte Crucis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro Salgueda, magistro domorum civi Barchinone, presenti, quod debeo nomine dicti hospitalis vobis quatuordecim libras et decem solidos monete Barchinone de terno, ratione et pro pretio LVIII° *filades de cantons* ad rationem V solidorum iamdicte monete pro qualibet *filada*, quas habui et recepi a vobis ad opus operis dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera promitto restituere et solvere per dos terminos: scilicet, a XVIII die presentis mensis madii ad unum annum medietatem, et alteram medietatem ad alium annum tunc sequentem, sine dilatione et cetera. Et restituam missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis obligo bona dicti hospitalis et cetera.

Testes: Anthonius Cosí et Anthonius de Podio, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

1408, juny, 1 [Barcelona]

El fuster Berenguer Puig, ciutadà de Barcelona, procurador dels germans Bartomeu i Francesc Pólvara, i de l'esposa d'aquest darrer, Joaneta, de la parròquia de Santa Creu d'Olorda, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 11 lliures per la compra, realitzada el 18 de novembre de 1403, de quinze canes i mitja d'hort que els seus representats tenien al carrer del Carme.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 6v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 18-1408, octubre, 16), fol. 162v-163r. Document incomplet.

[*Barthomeu Pólvara a l'hospital: àpoca de 11 lliures per 15 canes y 1/2 ort al carrer del Carme*]¹

Die veneris, prima die junii, anno a nativitate Domini M^o CCCC VIII°.

Ego Berengarius² Puig, faber, civis Barchinone, procurator ad hec et alia constitutus et ordinatus a Bartholomeo Polvora et Ffrancisco Polvora, fratribus, et domina Johanneta, eius uxore, de parrochia Sancte Crucis de Olorda, diocesis Barchinone, prout de ipsa procuracione apparet per instrumentum publicum actum in villa Molendinorum Regalium de Luppricato XIII die madii³ proxime lapsi anni presentis et infrascripti, et clausum per discretum Petrum Aymerici, notarium publicum eiusdem ville pro honorabili domino eiusdem, nomine predicto confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia dicti hospitalis solvistis michi⁴ omnes illas undecim libras Barchinone de terno, pro quibus dicti principales mei vendiderunt dicto hospitali ac vobis, eius nomine, quindecim cannas et mediam orti, quem dicti principales mei habent et possident in civitate Barchinone, in vico vocato del Carme, cum instrumento recepto in posse notarii infrascripti, XVIII die mensis novembris, anno M^o CCCC III.⁵ Et ideo renuntiando et cetera⁶ facio finem et cetera.

Testes: Macianus Torrella, mercator, Johannes Sunyerii et Anthonius Cosí, scriptores, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix presentes, ratllat. 4. Segueix per modum subscriptum, ratllat. 5. Cum instrumento... anno M CCCC III interlineat. 6. Segueix predictas vobis, ratllat.

1408, octubre, 2 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen al prevere Francesc Duran, beneficiat a la Seu de Barcelona, una part de les cases que posseeixen prop de l'hospital i que tenen per Ròmia, vídua de Bernat Puig, de la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, segons consta en un document datat el 17 de març de 1408. El preu de la venda és de 35 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 18r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium octavum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1406, desembre, 18-1408, octubre, 16), fol. 187v-192r.

*[Hospital a Francesch Durandi: venda d'unes cases per l'hospital de Santa Creu en preu de 35 lliures]*¹

Die martis, secunda mensis octobris, anno predicto.

Nos Ffranciscus² Pineda, Bernardus³ de Sancto Amancio, canonicus Sedis Barchinone, Raymundus⁴ de Valle et Ffranciscus⁵ Romei, cives dicte civitatis, rectores et administratores nunc generales Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, vendimus et ex causa venditionis concedimus vobis discreto Ffrancisco Durandi, presbitero, beneficiato in Sede, et vestris ac quibus velitis, perpetuo quandam partem domorum ex abisso usque in celum, quam nos nomine dicti hospitalis habemus et possidemus in civitate Barchinone iuxta et satis propre dictum Hospitale Sancte Crucis titulo donationis inde dicto hospitali per dominam Romiam, uxorem Bernardi Puig, quondam, parrochie Sancti Vincencii de Serriano, facte de dicta parte domorum et aliis bonis suis, prout hec et alia plenius edocentur in instrumento de dicta donatione in posse notarii infrascripti decima septima die marcii, anno a Nativitate Domini M^o CCCC VIII° presenti et infrascripto recepto. Et tenetur predicta pars dictarum domorum et cetera. Et terminatur et cetera. Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens predicta et cetera. Eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Preterea cedimus iura et cetera. Quibus iuribus et cetera.⁶ Nos enim et cetera. Salvis et cetera. Ut in instrumento veteri continetur. Pretium est triginta quinque libre Barchinone de terno. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus predicta rata habere tenerique de evictione. Obligamus bona dicti hospitalis, mobilia et immobilia, habita et habenda.⁷ Ceterum fatemur vobis quod predicta, que vobis vendimus, fuerunt exposita venalia per dictam civitatem Barchinone

per curritores publicos et iuratos infrascriptos et cetera. Hec igitur et cetera. Ad hec nos [...],⁸ curritores publici et iurati dicte civitatis ac socii in huiusmodi officio, fatemur vobis dicto emptori quod predicta fuerunt exposita venalia per XXX dies et ultra. Et cum ad emendum predicta multi accessissent, non apparuit et cetera. Ad hec ego dicta Romia,⁹ uxor predicti Bernardi Puig, laudans dictam venditionem per dictos administradores vobis factam, promitto vobis quod contra ipsam venditionem non faciam vel veniam ratione ususfructus per me in dicta donatione retenti nec aliquo iure, causa vel etiam ratione.

Actum est hoc et cetera.

Testes firme dicti Ffrancisci Pineda, qui dicta die firmavit: Matheus Benet, sellerius, et Anthonius Cosi, scriptor, cives Barchinone.

Testes dicti Bernardi de Sancto Amancio, qui firmavit eadem die, sunt: Gonsalvus Mari, scutiffer, et Anthonius Vilardelli, argenterius, cives dicte civitatis.

Testes firme dicti Ffrancisci Romei, qui firmavit proxime dicta die: Ffranciscus Clos, Anthonius Prat, comorantes cum dicto Ffrancisco Romei.

Testes dicti Raymundi sa Vall, qui firmavit sexta die dicti mensis octobris, sunt: Iacobus sa Vall, Iacobus Pla, studens, comorantes cum dicto Raymundo sa Vall et Anthonius Cosi, scriptor Barchinone.

Testes dicte domine Romie, que firmavit proxime dicta die, sunt: Petrus des Pona, comorans in dicto hospitali, et Anthonius Cosi, scriptor.¹⁰

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Ídem. 4. Ídem. 5. Ídem. 6. Segueix sal, ratllat. 7. Segueix hec igitur et cetera, ratllat. 8. Segueix un espai en blanc, on havia de constar els noms dels corredors. 9. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 10. Tot l'instrument ratllat en diagonal.

156

1408, octubre, 27 [Barcelona]

El rajoler Pere Tranxer, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 6 lliures i 3 sous que li devien pel subministrament de calç, rajoles i teules.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 20r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 2v. Document incomplet.

*[Pere Tranxer a l'hospital: àpoca de 6 lliures i 3 sous cals]*¹

Die sabbati, vicesima septima mensis octobris, anno predicto.

Ego Petrus² Tranxerii, raiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis seu domus Sancte Crucis³ civitatis Barchinone, quod de peccunia dicti hospitalis ad manus vestras preventa solvistis michi sex libras et tres solidos Barchinone de terno, que michi debebantur per *cals*,⁴ *raiola*⁵ et teulas, que omnia a me emistis, habuistis et recepistis. Renuntiando et cetera, facio apocam et cetera.

Testes: Anthoni Torroni, mercator Maioricarum, et Iohannes Sunyerii et Anthonius Cusi, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Sancte Crucis interlineat. 4. Segueix arena, ratllat. 5. Raiola interlineat.

157

1409, gener, 29 [Barcelona]

El fuster Antoni Fàbregues, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior i receptor general de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 11 de les 230 lliures que li devia.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *...manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 25v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 19v-20r. Document incomplet.

*[Anthoni Fàbregues a l'hospital: àpoca de 11 lliures]*¹

Die martis, XXIX^a die iannuarii, anno predicto.

Ego Anthonius² Fabregues, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero priorique Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, presenti, receptori et distributori generali omnium et singularum peccunie quantitatuum eidem hospitali provenientium et spectantium et cetera, quod de pecunia dicti hospitalis ad manus vestras proventa solvistis michi, ad meam voluntatem, undecim libras monete Barchinone de terno, que michi³ restabant ad solvendum ex illis CCXXX florenis, quos⁴ dictum hospitale michi debebat certis rationibus atque causis. Renuntiando

et cetera, facio finem et apocam nedum de predictis undecim libris, sed etiam de omni actione et questione quam facere possem in dicto hospitali pro predictis, promitens vobis nomine dicti hospitalis quod non contraveniam et cetera, nec aliquam questionem faciam vel proponam et cetera. Insuper et cetera.

Testes: Dominicus de Muntanyans, causidicus, civis,⁵ Iohannes Sunyerii et Anthonius Cosí, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix debebant et promebant ex maiori quantitate, ratllat. 4. Restabant... quos interlineat. 5. Civis interlineat.

158

1409, febrer, 8. Parròquia de Sant Francesc de Barcelona

El prevere i eremita Arnau de Torrevella fa donació de la casa de Montalegre, sota la parròquia de Sant Francesc, diòcesi de Barcelona, a l'Hospital de la Santa Creu, amb la condició que no la vengui mai.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 26v-27r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 24r-27v, 29r-30v. Document incomplet.

*[Arnau Torrevella a l'hospital: donatió de la Casa de Montealegre]*¹

Die veneris, octava die ffebroarii, anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o nono, in parrochia Sancti Francisci, diocesis Barchinone.

Ego Arnaldus² de Torreveteri, presbiter, heremitanus, attendens quod de bonis temporalibus ea perpetuo retinentur que pro Christi nomine et pauperum suorum sustentatione largiuntur, idcirco hiis de causis inductus et non alias vi vel metu compulsus aut errore lapsus et in aliquo circumventus, in remissionem peccaninum meorum et ob singularem devotionem quam gero Hospitali Sancte Crucis Barchinone, dono³ irrevocabiliter inter vivos Domino Deo et dicto hospitali et eius pauperibus, ac vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori eiusdem hospitalis, nomine ipsius hospitalis recipienti et acceptanti, et quibus dictum hospitale voluerit, perpetuo, totam ipsam domum vocatam de Montealacri, sitam infra parrochiam Sancti Ffrancisci diocesis Barchinone, cum terris, honoribus et possessionibus eiusdem, cultis et incultis, et aliis iuribus et pertinentiis⁴ eorum, ut in

instrumento veteri.⁵ Et spectat et cetera. Hanc itaque⁶ donationem et cetera⁷ sicut melius et cetera. Extrahens et cetera, eademque et cetera. Promittens tradere possessionem et cetera. Vel vos et cetera. Predictam vero donationem vobis facio sub pacto, conditione et retentione: quod dicta domus cum eius honoribus et possessionibus sit et habeat esse semper in proprietate dicti hospitalis, et non possit amodo vendi nec alienari. Ítem, quod me vinente, non possitis extrahere nec extrahi facere aliqua bona mobilia dicte domus, partim quorum vobis dono et partim quorum trado vobis existimata certis pretiis. Ítem, quod toto tempore vite mee ego habeam usum et habitationem in predictis que vobis dono, et eis valeam uti.⁸ Insuper et cetera. Et quia⁹ dicta donatio summam D aureorum excedit, ut in eo quo ipsam summam excedit revocari valeat. Ideo constituo procuracionem meum Garciam d'Estela, civem Barchinone, presentem, ad insinuandum ipsam donationem venerabili baiulo¹⁰ Barchinone,¹¹ et ad supplicandum eisdem quod ipsam donationem auctoritzare dignentur et cetera. Promittens et cetera. Et iuro et cetera. Ad hec ego dictus Petrus¹² Cardona, presbiter, prior dicti hospitalis ac¹³ habens de infrascriptis plenum posse ab honorabilis administratoribus dicti hospitalis, ut constat per instrumentum in posse notarii infrascripti receptum, ac confirmans ac acceptans cum gratiarum actione dictam donationem, promitto ipsam tenere et observare. Obligo bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes:¹⁴ frater Arnaldus Perdigoni, heremitanus, Johannes de Gerona, de officio emptoris domini regis et Jacobus Siurana, cursor peye, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i iure interlineat. 3. Segueix do, ratllat. 4. Segueix dicto do, ratllat. 5. Ut in instrumento vetere interlineat. 6. Segueix venditione, ratllat. 7. Donatione et cetera interlineat. 8. Segueix ad [...], ratllat. 9. Segueix pro distanciam loci et impedimentum mea persone, ratllat i interlineat. 10. Segueix seu vicario, ratllat. 11. Segueix et eius ad cautelam honorabile vicario seu vicario Domini Barchinone Episcopi, ratllat. 12. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 13. Segueix receptor et dis, ratllat. 14. Segueix dictorum, ratllat.

1409, abril, 3 [Barcelona]

El moler Bernat Ponç, ciutadà de Barcelona, promet al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, que li deixarà dos obrers, un durant trenta dies feiners per extreure pedra del tall que l'hospital posseeix a Montjuïc, el qual li proporcionarà les eines necessàries, i un segon obrer, durant vint-i-quatre dies feiners, per

treballar dins l'hospital. Aquest oferiment el fa en compensació de les despeses fetes pel seu esclau Miquel al dit hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 31v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 45v-46r. Document incomplet.

[Bernat Ponsi a l'hospital: promesa de donar dos hòmens 30 dies per tallar pedra]¹

Die mercurii, tertia die aprilis, anno a nativitate Domini MCCCC nono.

Ego Bernardus² Poncii, molarius, civis civitatis Barchinone, per firmam et solemnem stipulationem convenio et promitto vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, nomine dicti hospitalis, quod quandocumque vos vel alius nomine dicti hospitalis requisiveritis me, ego dabo vobis nomine dicti hospitalis³ duos homines operarios⁴ qui meis expensis teneantur operari in tallio, quod dictum hospitale habeat in podio Montis Iudaici vel intus dictum etiam hospitale, casu quo contingat ipsum hospitale operari in eodem,⁵ videlicet in tallio⁶ uterque ipsorum XXX dies faenerios, dando dictum hospitale *ferros* eis necessarios, et intus dictum hospitale uterque eorum XXIII dies faenerios. Et hec attendere et complere promitto sine aliqua dilatione et cetera. Et restituam missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis obligo bona et cetera. Et iuro et cetera. Hec igitur et cetera. Et hoc fecit idem Bernardus in satisfactionem missionum per Michaellem, sclavum suum, factarum in dicto hospitali.

Testes: Guillelmus Deulofeu de parrochia Sancti Baudilii de Luppricato et Anthonius Cusi, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per indicar el jurament. 3. Segueix nostris expensis, ratllat. 4. Operarios, interliniat. 5. Segueix per, ratllat. 6. Segueix per LX dies per, ratllat.

160

1409, maig, 22 [Barcelona]

El mestre de cases Pere Salgueda, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 7 lliures que li devien per cinquanta-vuit filades de pedra cantonera que li van encarregar pel preu de 14 lliures; d'altra

banda, li paguen 8 lliures, 10 sous i 6 diners per vint-i-vuit filades de pedra cantonera.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 34v-35r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 53v. Document incomplet.

[*Pere Saugueda a l'hospital: àpoca de 7 lliures y 8 lliures 10 sous, pedra*]¹

Die mercurii, XXII^a die mensis madii, anno predicto.

Ego Petrus² Saugueda, magister domorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero priorique Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia dicte hospitalis solvistis michi ex una parte septem libras Barchinone de terno, que michi solvi debuissent decima octava die presentis mensis madii, ratione quinquaginta octo *filadas*³ cantonorum sive de *cantons de pedra*, quos a me emistis pretio quatuordecim librarum dicte monete;⁴ et ex alia parte, solvistis michi⁵ octo libras, decem solidos⁶ et sex denarios eiusdem monete,⁷ pretio quorum vos a me emistis, habuistis et recepistis viginti octo *filadas de cantons*. Renuntiando et cetera, facio apocam et cetera. Salvo iure michi in residuis septem libris ex dictis XIII libris michi debitis.

Testes: Iohannes Sunyerii et Anthonius Cosi, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Filadas interlineat. 4. Segueix et cetera, ratllat. 5. Segueix viginti septem solidos, ratllat. 6. Octo libras decem solidos interlineat. 7. Segueix que michi debebantur quod resta quindecim florenos et medii, ratllat.

161

1409, juny, 21 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut del prevere Francesc Duran, beneficiat a la Seu de Barcelona, 35 lliures pel preu d'una partida de cases que l'hospital tenia i que els administradors van vendre el 2 d'octubre de 1408.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 36r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 56r.

[*Hospital a Francesc Durandi: àpoca de 35 lliures preu d'una partida de cases a ell venudes*]¹

Die veneris, XXI^a die iunii, anno predicto.

Ego Petrus² Cardona, presbiter priorque Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, nomine dicti hospitalis, confiteor et recognosco vobis Ffrancisco Durandi, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, quod³ solvisti michi triginta quinque libras monete Barchinone,⁴ pretio quarum honorabiles administratores dicti hospitalis vendiderunt vobis medietatem comuniter et pro indiviso illarum domorum et cetera quas dictum hospitale habebat et cetera, ut in ipso instrumento emptionis, quod factum fuit in posse notarii infrascripti, secunda die mensis octobris, anno a nativitate Domini MCCCC octavo proxime lapso, continetur.⁵ Et ideo renuntiando et cetera. Facio apocam et cetera. Dando licentiam accipiendi possessionem et cetera.

Testes: Ffranciscus Pellicerii, Johannes Sunyerii et Anthonius Cosí, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. Sobre el nom, *dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix ex illis triginta quinque libris, ratllat.* 4. *Solvistis michi...* Barchinone, *interlineat.* 5. *Segueix solvistis michi ad meam voluntatem, ratllat.*

162

1409, agost, 12 [Barcelona]

Jaume Llull ven al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, un censal de 14 sous i tot el seu domini que rebia anualment per un pati situat davant del portal de l'església de Santa Maria del Carme, on hi havia cases que eren del sastre Guillem Riera i que les havia comprat a l'hospital. El preu de la venda del pati és de 10 lliures, de les quals hi ha àpoca.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 41r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 64r-67v.

[*Jaume Lull a l'hospital: venda y absolutió d'un censal de 14 sous al domini preu 10 lliures pati devant lo portal de la iglésia del Carme*]¹²

Ítem in alio instrumento. Ego dictus Iacobus³ Lulli vendo,⁴ ab-solvo et diffinio vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, ut priori dicti hospitalis, ementi nomine et ad opus dicti hospitalis, et eidem

hospitali, perpetuo, totum illud censuale quatuordecim solidorum et totum suum dominium, quod⁵ ego percipio quolibet anno super quodam patio sive solo terre in quo fuit factum iter ante, scilicet, portale ecclesie beate Marie de⁶ Carmelo,⁷ in quo patio solebant esse domus que erant Guillelmi Riera, sartoris,⁸ quas dictum hospitale ab ipso Guillelmo emit. Et tenetur per me ad dictum censum, qui hec teneo sub dominio et alodio dicti hospitalis in hiis succedentis domui Sancti Iohannis Iherosolimitani Barchinone.⁹ Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Promittens et cetera.¹⁰ Preterea cedo vobis iura et actiones et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendo, dedistis et solvistis michi et confiteor me a vobis habuisse et recepissem decem libras Barchinone. Renuntiando et cetera. Et pro hiis obligo bona mea et cetera. Fiat evictio.¹¹ Et iuravit et cetera. Ffiat largo modo ut in precedenti, dempto quod non ponatur firma curritorum nec quod sit datum iure fatice.

Testes predicti.

Ítem, dictus Iacobus Lulli firmavit apocam dicto priori de dictis X libris. Renuntiando et cetera.¹²

1. Pati[...]del Carme al marge superior dret del ms. 2. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per indicar el jurament. 4. Segueix vobis de, ratllat. 5. Segueix per, ratllat. 6. Segueix Mari, ratllat. 7. Carmelo interlineat. 8. Segueix quondam, ratllat. 9. Segueix Ítem vendo, absolvo et diffinio vobis nomine dicti hospitalis et eidem ratllat. 10. Segueix vel vo-, ratllat. 11. Segueix largius, ratllat. 12. Tot l'instrument ratllat en diagonal.

[1409, agost, 12. Barcelona]

Jaume Llull renuncia a perpetuïtat a favor de l'Hospital de la Santa Creu a tot allò que li correspongui amb relació als morabatins de Bernat Lledó i Arnau Viladada. Per això, una part dels horts d'aquestes dues persones, que com a hereu li pertanyien, fou utilitzada per a la construcció del nou edifici i l'altra part ja fou ocupada per l'hospital en vida del seu pare, de la qual no obtingué cap lluïsmen ni cap gratificació. Jaume Llull, en haver fet avinença, rep de l'hospital 100 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 41r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 67v-70v.

[Jaume Lull a l'hospital: absolutió y diffinitió del que li podia pertànyer per rahó dels morabatins d'en Lledó y de na Vilanyada en la casa nova construhida per dit hospital]¹

Item in alio instrumento. Dictus Iacobus² Lulli, ut heres predictus, absolvit, diffinivit et remisit dicto hospitali et suis perpetuo totum ius et actiones, quod et quas habeat ac sibi competant qualitercumque pretextu³ morabatinorum d'en Ledó et de na Vilayada in domo nova quam dictum hospitale construxit, ex eo quia certa pars ortorum d'en Ledó et de na Vilayada, que tenebantur per me ut heredem predictum, fuit conversa et missa⁴ in constructionem dicte domus nove seu ibidem fuit certa pars dicte domus constructa in vita dicti domini patris mei, de qua nullum habuit laudimium nec aliquam emendam. Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Confitens vobis quod in emendam et satisfactionem predictorum dedistis et solvistis michi, facta super hiis inter vos et me compositione et avinentia,⁵ et confiteor me a vobis habuisse et recepisce centum solidos monete Barchinone de terno. Renuntiando et cetera. Fiat largo modo ad omne commodum hospitalis iamdicti.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dictorum, ratllat. 4. Et missa interlineat. 5. Facta super [...] avinentia interlineat.

164

1410, maig, 20 [Barcelona]

El prevere Pere Cardona, prior i recaptador dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut de Miquel Roure, ciutadà de Barcelona, i d'Urbà sa Tina, frare de l'orde de Sant Agustí, marmessors testamentaris de Clara, vídua de Lluís sa Tina, ciutadà de Barcelona, 55 lliures que aquesta, en el seu darrer testament, va deixar a l'Hospital com a hereu universal. Aquesta quantitat es lliura al tintorer Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, que va invertir-la en la reparació de la capella de Santa Maria de la casa de Montalegre al Vallès.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 60r.

[Hospital als marmessors de Clarasina. època de 44 sous per obres de la casa de Montalegre]¹

Die martis, XX^a die madii, anno a Nativitate Domini M CCCC^o X^o.

Ego Petrus² Cardona, presbiter priorque Hospitalis Sancte Crucis Barchinone ac receptor et distributor generalis omnium et singulorum pecunie quantitatuum eiusdem, confiteor et recognosco vobis venerabilibus Michaeli Roure, civi dicte civitatis, et fratri Urbano ça Tina, ordinis fratrum Sancti Augustini, manumissoribus testamentariis domine Clare, uxoris venerabilis Ludovico ça Tina, civis dicte civitati,³ que domina Clara in suo ultimo testamento dictum hospitale instituit heredem universalem, quod de pecunia dicte hereditatis penes vos existente,⁴ solvistis michi dicto nomine seu de mei voluntate Garcie d'Estela, tinturario, civi dicte civitatis, quinquaginta quinque libras Barchinone de terno, per ipsum Garciam convertendas in reparationem⁵ et operationem capelle Sancte Marie, que est in domo de Montealacri in Vallesio.⁶ Que quidem LV libre sunt pro rata eius quod dicto hospitali pertinebit et pertinet ratione dicte hereditatis.

Testes: frater Arnaldus Perdigoni, heremitanus, et frater Petrus Serra, dicte ordinis fratrum Santi Augustini.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix quod, ratllat. 4. Penes vos existente interlineat. 5. Segueix capellem ubi, ratllat. 6. Segueix et ideo et cetra ex eo, ratllat.

165

[1410, maig, 29. Barcelona]

El mestre de cases Pere Salgueda, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 7 lliures que són part de 13 lliures pel preu de cinquanta-vuit pedres cantoneres per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 62r.

Joan TORRÓ, Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 131v. Document incomplet.

*[Pere Saugueda a l'hospital: àpoca de 7 lliures]*¹

Ego Petrus² Saugueda, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de pecunia dicti hospitalis solvistis michi septem libras Barchinone de terno, que per vos tantum michi restant ad solvendum ex illis XIII libris, quas³ vos michi dare tenebamini, ratione illorum LVIII cantonorum sive de *cantons de pedra*, quos a me emeratis, diu est, ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Anthonius Cosi, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix vo-, ratllat.

166

1410, agost, 31 [Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, ciutadà de Barcelona, li va pagar 12 lliures, 13 sous i 4 diners que li devien en concepte de calç i rajoles per pavimentar un pati que es troba davant de la sala on resideixen els nens de l'hospital, i també per fer els safareigs.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 78v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 174v. Document incomplet.

*[Domingo Sansi a l'hospital: època de 12 lliures 13 sous 4 diners, cals]*¹

Die dominica, XXXI^a die augusti, anno a Nativitate Domini MCCCCX^o.

Ego Dominicus² Sancii, raiolerius, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de pecunia dicti hospitalis solvistis michi duodecim libras, tresdecim solidos et quatuor denarios monete Barchinone de terno, que michi per dictum hospitale debebantur pro³ calçe et raiola,⁴ que intrarunt in pahimentando quoddam patium, quod est ante domum, in quo morantur pueri dicti hospitalis, et faciendo ibidem *saffareigs*. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Guillelmus Abel, magister domorum, et Ffranciscus Serraclara, mercator, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix calie, ratllat. 4. Reiola al ms.

[1410, setembre, 4. Barcelona]

Berenguer sa Estrada i Bernat Duran, ciutadans de Barcelona, marmessors de Joan de Girona, complint amb la seva darrera voluntat, venen a Nicolau Perer, canonge de la Seu de Barcelona, unes cases amb hort que el difunt tenia prop de la casa de malalts de Sant Llàtzer, al Raval de Barcelona, pel preu de 85 lliures i un cens de 3 morabatins.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 81r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum...in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 181v-188v.

[Marmessors de Joan de Gerona al canonge Nicolau: per venda d'unes cases prop la casa de malalts en preu de 75 lliures]¹

Nos² Berengarius ça Strada et Bernardus Duran, cives Barchinone, manumissores Johannis de Gerona, quondam, pro complendo ultimam voluntatem dicti Johannis, vendimus vobis honorabili Nicholao Pereri, canonico Sedis Barchinone, ementi ut laice persone, et vestris totas illas domos cum orto, iuribus et pertinentiis suis, quas dictum Johannes de Gerona dum vivebat, habebat et possidebat in dicta civitate, scilicet, in Ravali eiusdem propre domum infirmorum. Et tenetur et cetera. Habebant instrumenta vetera et cetera. Et terminantur.³ Hanc itaque venditionem et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Promittentes et cetera. Cedendo iura et actiones et cetera. Quibus iuribus et cetera. Salvis tunc et cetera. Qui census est III morabatinis. Pro pretio vero predictorum confitemur a vobis habuisse et recepisce LXXXV libras barchinonenses. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Pro evictione autem predictorum et pro littis expensis obligamus alia bona dicte manumissorie. Et fatemur vobis quod predicta fuerunt subastata per XXX dies et ultra per curritores infrascriptos et cetera. Ad hec nos Petrus⁴ Gura et Johannes⁵ Burges, curritores publici et iurati civitatis Barchinone, fatemur vobis dicto emptori quod predicta fuerunt subastata per XXX dies et ultra et cetera. Hec igitur.

Testes dictorum manumissorum: Garcias d'Estela et Johannes Sunyerii et Johannes Porta, scriptor Barchinone.

Testes dictorum curritorum: discretus Bartholomeus Moles, rector ecclesie parrochialis Sancti Michaelis Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix Johannes de Sancto Ilario, Nicholaus Per ratllat.* 3. *Segueix un espai en blanc.* 4. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 5. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

168

[1410, setembre, 4. Barcelona]

Berenguer sa Estrada i Bernat Duran, marmessors de Joan de Girona, complint amb la seva darrera voluntat, venen a Nicolau Perer, canonge de la Seu de Barcelona, un altre hort contigu a l'anterior que tenen per l'Hospital de la Santa Creu, pel preu de 35 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 81r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 188v-189r.

*[Dits marmessors al dit Nicolau Perer: altra venda d'un ort contíguo a dalt dits en preu de 35 lliures]*¹

Ítem, in alio instrumento dicti manumissores firmarunt aliam similem venditionem dicto honorabili Nicholao Pereri de quodam alio orto contiguo predicto, quod tenetur per Hospitale Sancte Crucis Barchinone, pretio XXXV librarum barchinonensium. Et obligo bona dicte manumissorie *et cetera*. Et firmarunt² dicti curritores et cetera. Fiat ut in precedenti largius.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, quatre ratlles obliqües per a indicar la ferma.*

169

[1410, setembre, 4. Barcelona]

Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, procurador [de l'Hospital de la Santa Creu], reconeix que Nicolau Perer, canonge de la Seu de Barcelona, li va entregar 120 lliures pel preu de la venda de cases i horts que Berenguer sa Estrada i Bernat Duran, marmessors de Joan de Girona, li van vendre per complir amb la seva darrera voluntat.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 81r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium nonum ... in quo continentur diversi contractus et instrumenta facientes et faciencia pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone* (1408, octubre, 23-1410, setembre, 4), fol. 189r.

[*Marmessors de Joan de Gerona al canonge Nicolau Perer: àpoca de 120 lliures preu de dites vendes*]¹

Ego Garcias² d'Estela, civis Barchinone, procurator ad hec et alia constitutus a dictis manumissoribus, ut constat per instrumentum in posse notarii infrascripti, proxime preterita XII iunii, nomine predicto, confiteor et recognosco vobis dicto honorabili Nicholao Pererii quod solvistis michi dicto nomine in tabula cambii Barchinone omnes illas centum viginti libras, quarum pretio predicti manumissores Iohannis de Gerona vendiderunt vobis et vestris domum et ortos contentos in predictis duobus venditionibus. Et ideo renuntiando et cetera. Dando nobis licentiam accipiendi possessionem de predictis. Tradendo nobis in presentia testium claves et cetera.

Testes: Iohanes Sunyerii, scriptor,³ et Guillelmus Rosselli, mercator, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Scriptor interlineat.

170

[1410], setembre, 29 [Barcelona]

L'arener Joan de Puig, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, ciutadà de Barcelona, li va pagar 11 sous per l'argila i la sorra que aportà per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 86r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 18r. Document incomplet.

[*Joan de Puig a l'hospital: àpoca de 11 sous, argila*]¹

Die² lune³, XXIX^a die septembris, anno predicto.

Ego Johannes⁴ de Podio, arenerius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, procuratori Hospitalis Sancte Crucis, quod de pecunia dicti hospitalis solvistis michi undecim solidos pro *argila* et *arena*, quam adduxi ad dictum hospitale pro opere quod ibidem fecistis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: venerabiles Iacobus de Marginibus et Gabriel Rosset, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix dominica, ratllat. 3. Lune interlineat. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

171

[1410], novembre, 2 [Barcelona]

El fuster Joan Galí, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels marmessors del difunt Joan de Girona, mitjançant Garcia d'Estela, 35 sous per uns jornals que va fer a casa seva.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 92r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 33r. Document incomplet.

*[Joan Galí als marmessors de Joan de Gerona: àpoca de 35 sous]*¹

Die dominica, secunda die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCX°.

Ego Iohannes² Galí, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis manumissoribus Iohannis de Gerona, quondam, quod de bonis dicte manumissorie solvistis michi per manus Garcie d'Estela, actoris dicte manumissorie, triginta quinque solidos, quos dictus defunctus michi³ tantum refundere et tenebatur pro iornalibus que feci et operatus fui in domo sua. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Cardona, presbiter, prior hospitalis Sancte Crucis, et Petrus Saturnini, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix debe, ratllat.

172

[1410, novembre, 14. Barcelona]

El mestre de cases Arnau Bargués, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, ciutadà de Barcelona, li va pagar 44 lliures que li devien dels béns de l'heretat del difunt Bernat de Pla, ciutadà de Barcelona, ja que l'hospital n'és l'hereu universal.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 96r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 42v. Document incomplet.

[Arnau Bargués a l'hospital: àpoca de 44 liures per Bernat de Plano de qui és hereu l'hospital]¹

Ego Arnaldus² Bagues, magister domorum civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estella, civi Barchinone, procuratori Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, quod hospitale est heres universalis Bernardi de Plano, quondam, civis dicte civitatis, quod de bonis dicte hereditatis solvistis michi ad meam voluntatem quadraginta quatuor libras monete Barchinone de terno, que michi debebantur³ per hereditatem Bernardi de Plano, quondam, cuius dictum hospitale est heres universalis.⁴ Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iacobus Bargués, filius dicti Arnaldi Bargués, et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Michi debebantur interlineat. 4. Cuius [...]universalis interlineat.

173

[1410], novembre, 27 [Barcelona]

El ferrer Bernat Major, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, receptor i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, atès que l'hospital és l'hereu universal del difunt Bernat de Pla, afinador de pesos, li va pagar 10 lliures i 17 sous que el difunt li devia per diverses obres de ferro que li havia fet.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 102v.

[Bernat Major a l'hospital: àpoca de 10 lliures 10 sous]¹

Die iovis, XXVII^a die novembris, anno predicto.

Ego Bernardus² Major, faber civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicti civitatis, receptori et distributori pecuniarum et bonorum omnium dicti hospitalis, quod hospitale est heres universalis Bernardi de Plano, quondam, affinatoris pensium, quod de pecunia dicti hospitalis solvistis michi per modum infrascriptum decem libras et decem septem solidos Barchinone, quas dictus defunctus michi debebat pro diversis operibus ferri, que ad opus sui feci tempore quo vivebat.³ Predictas vero X libras, XVII solidos michi solvistis hoc modo: scilicet quod⁴ retinuistis penes vos

LXXXXIII solidos, IIII denarios quos ego debebam encantui facto de bonis ipsius Bernadi, et residuas VI libras, III solidos, VIII denarios michi solvistis numerando. Et ideo renuntiando.

Testes: Iohannes Galini, fusterius, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix et, ratllat. 4. Segueix ut, ratllat. 5. Segueix per me, ratllat.

174

[1410, desembre, 5. Barcelona]

El mercader Joan Serradell, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, procurador i receptor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 4 lliures, 5 sous i 3 diners que li devien per diverses estores i jornals fets a l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 103v.

[Joan Serradell a l'hospital: àpoca de 4 lliures 5 sous 3 diners, jornals]¹

Ego Johannes² Serradell, *mercader* civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, procuratori et generali receptori omnium et singularum peccunie quantitatum Hospitali Sancte Crucis provenientium et spectantium qualitercumque, quod de peccunia dicti hospitalis ad meas vestras proventa solvistis michi ad meam voluntatem quatuor libras, quinque solidos et III denarios michi debitos ratione diversarum storarum,³ quas a me emistis ad opus dicti hospitalis, et etiam diversorum iornalium per me sustentorum in aptando⁴ diversas⁵ storas, que iam erant in eodem hospitali. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Formigera, cursor publicus civitatis Barchinone, et Iohannes Sunyerii, scriptor dicte civitatis.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix et iornalium, ratllat. 4. Segueix dictas, ratllat. 5. Diversas interlineat.

175

1410, desembre, 22 [Barcelona]

El boter Joan Busquets, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, procurador i receptor dels diners de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 27 sous i 6 diners que li devien per diversos jornals que va fer al celler de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 109v.

[Joan Busquets a l'hospital: època de 1 lliura, jornals]¹

Die lune, XXII^a die mensis decembris, anno a Nativitate Domini MCCCCX^o.

Ego Iohannes² Busquets, boterius, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, procuratori et generali receptori peccuniarum Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone,³ quod solvistis michi ad meam voluntatem viginti septem solidos, sex denarios monete Barchinone de terno michi debitos ratione diversorum iornalium meorum, que feci in sellario dicti hospitalis, scilicet pro abtando duos *cups* et duas *vegetes* eiusdem sellarii. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Petrus Saturnini et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Barchinone interlineat.

176

[1410], desembre, 23 [Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, administrador dels diners i béns de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 18 lliures i 7 diners que se li devien per fusta, tronyelles, claus i jornals aportats a l'hospital fins al dia present.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 109v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 79v. Document incomplet.

[Pere Dianet a l'hospital: època de 18 lliures 7 denaris, jornals]¹

Die martis, XXIII^a die decembris, anno predicto.

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, receptori et distributori peccuniarum et bonorum hospitalis Sancte Crucis, quod solvistis michi³ decem octo libras et septem denarios Barchinone,⁴ que michi debebantur per dictum hospitale ratione fuste, iornalium fusteriorum, *tronyelles*, *claus* que feci in dicto hospitali⁵ usque per totum⁶ diem presentem. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Saturnini et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix sex decem libras, tres solidos et novem denarios, ratllat. 4. Decem octo [...]Barchinone *interlineat*. 5. Segueix anno, ratllat. 6. Segueix mensem novembris proxime lapsum, ratllat.

177

[1410, desembre, 23. Barcelona]

El mestre de cases Guerau Vanover, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, procurador i receptor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 41 sous per diversos jornals realitzats per ell i el seu servent per tal de cobrir la teulada de l'hospital, i 36 sous per tres-centes teules que hi van col·locar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 110v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 80v. Document incomplet.

*[Gerald Vanover a l'hospital: àpoca de 3 lliures 7 sous 6 diners, jornals]*¹

Ego Geraldus² Vanoverii, magister domorum, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, procuratori et generali receptori peccuniarum hospitalis Sancte Crucis Barchinone,³ quod de peccunia eiusdem hospitalis Sancte Crucis solvistis michi ad meam voluntatem septuaginta septem solidos et sex denarios monete Barchinone de terno michi debitos rationibus que sequuntur: videlicet, quadraginta unum solidos ratione diversorum iornalium persone mee et cuiusdam⁴ mancipii mei, que missimus et fuimus in dicto hospitali⁵ pro abtando sive recurrendo tegulatas⁶ ipsius hospitalis et residuos, XXXVI solidos pro trecentis tegulis,⁷ que intraverunt in dictis tegulatis per me abtatis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: discretus Iohannes Dalmacii, notarius, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Barchinone interlineat. 4. Segueix mans-, ratllat. 5. Segueix in, ratllat. 6. Al ms. tregulatas. 7. Al ms. tepulis.

178

[1411, gener, 28. Barcelona]

L'arener Pere Miquel, ciutadà de Barcelona, reconeix que els marmessors de Joan de Girona li van entregar 33 sous que aquest li devia per la sorra que va portar a casa seva.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 116v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 98r. Document incomplet.

*[Pere Miquel Arenys als marmessors de Joan de Gerona: àpoca de 33 sous]*¹

Ego Petrus² Miquel,³ arenerius,⁴ civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabilibus manumissoribus dicti Iohannis de Gerona, quondam, quod per manus supradicti Garcie d'Estela, actoris vestri, solvistis michi illos triginta tres solidos, quos michi dictus Iohannes, quondam, debebat ratione⁵ arene⁶ per me in ipsius hospicio misse. Et ideo renuntiando *et cetera*, facio apocam de dictis XXXIII solidis.

Testes: venerabiles Geraldus Strocii, civis Gerunde, et Iohannes Dalmacii, notarius.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i segueix foru, ratllat. 3. Miquel interlineat. 4. Arenerius interlineat. 5. Segueix [...] et pro terre ratllat. 6. Arene interlineat i segueix [...] fine et argile, ratllat.

179

[1411], gener, 28, [Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix davant els marmessors del difunt Joan de Girona, comprador de la casa del rei, que ha rebut mitjançant Garcia d'Estela 7 lliures i 13 sous que Joan de Girona li devia per la calç i les rajoles emprades en la construcció de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 116v-117r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 98v. Document incomplet.

[*Domingo Sansi als dits marmessors de Joan de Gerona: àpoca 7 lliures, 13 sous*]¹

Die mercurii, XXVIII^a ianuarii, anno predicto.

Ego Dominicus² Sancii, raiolerius,³ civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabilibus⁴ manumissoribus Iohannis de Gerona, quondam, de officio emptoris domus domini regis Martini, memorie recolende, civisque dicte civitatis, quod per manus Garcie d'Estela, civis ipsius civitatis, actoris vestri, solvistis michi septem libras, tresdecim solidos Barchinone de terno, restantes michi ad solvendum per hereditatem dicti Iohannis, quondam, ex maiori peccunie quantitate, que mihi debebatur ratione calcis et *de reiola*⁵ per dictum Iohannem a me empte, habite et recepte et in operibus ipsius hospiciorum converse. Et ideo renuntiando et cetera, facio finem de dictis VII libris et XIII solidis. Et nichilominus ex pacto promitto vobis quod, si decetero apparuerit aliquis in dictis bonis dicte hereditatis⁶ me in dicta quantitate prior tempore et potior iure, ego restituam vobis, vel illis quibus pertinuerit, dictas VII libras, XIII solidos sine dilatione⁷ et etiam omnes missiones et cetera. Super quibus et cetera. Obligo bona et iuro et cetera.⁸ Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes: Iohannes Dalmacii, notarius, et Petrus Saturnini, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. reiolerius al ms. 4. Segueix adm-, ratllat. 5. Al ms. reiola. 6. Segueix vobis, ratllat. 7. Sine dilatione interlineat. 8. Segueix et ut melius de predictis vobis diligentius [...] sic dono fide (*espai en blanc*) civem Barchinone qui mecum et sine me teneatur ad predictam et cetera. Ego itaque dictum (*espai en blanc*) fide predictis suscipiens in me sponte hanc fide promitto vobis de predictis teneri [...] dicta prima sine ex et cetera. Obligando bona et cetera [...], ratllat.

180

1411, gener, 29 [Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, abans comprador i distribuïdor dels diners de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 8 lliures i 5 sous pel paller subministrat durant el mes de novembre per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 117r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium decimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1410, setembre, 5-1411, abril, 20), fol. 99r. Document incomplet.

[Domingo Sansi a l'hospital: àpoca de 8 lliures 5 sous, palla]¹

Ego Dominicus² Sancii, raiolerius,³ civis Barchinone, confiteor et re-cognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, olim emptori et distributori peccuniarum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod tempore quo vos eratis receptor et distributor predictus, solvistis michi octo libras et quinque solidos Barchinone de terno ratione et pro pretio cuiusdam pallei palee, quem a me ad opus dicti hospitalis in mense⁴ novembris proxime lapsi [emistis]. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Dalmacii, notarius, et Petrus Saturnini, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. per a indicar la ferma.	2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües Segueix una s, ratllada.
3. Reiolerius al ms.	

181

[1411, abril, 23. Barcelona]

Antònia, per voluntat del seu espòs, el carnisser Jaume Ferrer, conegut com a Bordelet, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li ha entregat 10 lliures per un tros d'hort que posseeix al costat de les parets de l'hospital, a fi i efecte que els administradors puguin construir-hi.

AHSCSP, Joan TORRÓ, ...*manuale tercium...* in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro factis et negociis domus seu Hospitalis Sancte Crucis Barchinone (1408, abril, 14-1411, maig, 23), fol. 133r.

[Anthònia Ferrer a l'hospital: àpoca de 10 lliures per un tros d'ort]¹

Ego Anthonia,² uxor Iacobi Ferrer, alias Bordelet, carnificis³ civitatis Barchinone, de consensu et voluntate dicti viri mei, presentis et inferius consentientis, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis michi decem libras monete Barchinone de terno, quas dictum hospitale michi solvere tenebatur ratione cuiusdam trocii orti mei, quod ego habeo iuxta parietes dicti hospitalis, et quod trocium⁴ orti administratores dicti hospitalis de voluntate mea acceperunt pro construendo et faciendo ibi domos ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera. Ad hec ego dictus Iacobus⁵ Bordelet, alias Farrer, predictis consentio, et cetera.

Testes: Petrus Capela, sutor, et Petrus Blanquer, palliparius, habitatores civitatis Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dicte, ratllat. 4. Segueix terre, ratllat. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

182

[1411], juliol, 31 [Barcelona]

El fuster Joan Galí, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels marmessors de Joan de Girona, mitjançant Garcia d'Estela, 100 sous que li va llegar en el seu testament.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 8r.

*[Joan Galí als marmessors de Joan de Gerona: àpocha de 4 lliures]*¹

Die veneris, XXXI^a die julii, anno predicto.

Ego Iohannes² Galini, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis, dictis manumissoribus Iohannis de Gerona, quod per manus Garcie d'Estela, actoris dicte manumissorie, solvistis michi omnes illos centum solidos, quos dictus defunctus in suo ultimo testamento michi legavit. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iacobus sa Seu et Iacobus Diumer, pullarius, cives Barchonine.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

183

1411, setembre, 6 [Barcelona]

El mestre de cases Guerau Vanover, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, en diverses vegades, 38 lliures, 17 sous i 6 diners pels jornals realitzats per ell i els seus socis, mestres de cases i manobres, a l'obra del celler que es troba a la casa de Montalegre, situada al Vallès i propietat de l'hospital, a raó de 4 sous i 6 diners per cada jornal seu i dels mestres de cases, i 3 sous i 6 diners per cada jornal de manobre.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 12v.

Die dominica, sexta die septembris, anno a nativitate Domini MCCCXI^o.

[Geraldus Vanover a l'hospital: 17 lliures]¹

Ego Gueraldus² Vanover, magister domorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia dicti hospitalis solvistis michi inter diversas vices sive soluciones triginta octo libras, decem septem solidos et sex denarios monete Barchinone de terno, que michi et quibusdam sociis meis, magistris domorum, et quibusdam *manobres* debebantur pro³ iornalibus meis et ipsorum, que fecimus in operando cellarium quod est in domo de Muntalegre, sita⁴ in Vallensi, que est dicti hospitalis, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum pro quolibet iornali mei et aliorum magistrorum et III solidorum, VI denariorum pro quolibet iornali manobrorum. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Domenech, magister domorum, et Alfonsus Portagales, cultor, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix sala-, ratllat. 4. Site al ms.

184

[1412], agost, 27 [Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del notari Pere Agramunt, també ciutadà de Barcelona, recaptador i distribuïdor general dels béns i drets de l'Hospital de la Santa Creu, 13 lliures que se li devien per l'obra de la sènia que va fer a l'hort de Sant Mateu, propietat de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 38v.

Die sabbati, XXVII^a mensis augusti, anno predicto.

[Pere Dianet a l'hospital: àpoca 13 lliures]¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Petro Agramunt, notario, civi Barchinone receptorique et distributori³ generali omnium et singularum peccunie quantitatum, rerum, bonorum et iurium dicti hospitalis seu eidem pertinentium qualitercumque, quod de peccunia dicti hospitalis manus ad vestras proventa et de mandato honorabilium administrato-

rum dicti Hospitalis solvistis michi ad meam voluntatem tresdecim libras monete Barchinone de terno, que per dictum hospitale michi debebantur ratione operis senie quam ego⁴ de novo feci ad opus orti Sancti Mathie qui est dicti Hospitalis Sancte Crucis. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Petrus Saturnini et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Et distributori interlineat. 4. Segueix fra, ratllat.

185

1412, agost, 30 [Barcelona]

El cortiner Joan Ballester, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut, en diverses vegades, del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 13 lliures, 13 sous i 6 diners que se li devien per una cortina pintada que va fer per a l'altar major de la sala nova de l'hospital, i també per les anelletes i el filferro necessaris.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 39v.

Die martis, XXX die augusti, anno a nativitate Domini MCCCCXII°.

[Joan Ballester a l'hospital: època de 13 lliures, 13 sous, 6]¹

Ego Johannes² Balaster, cortinerius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis³ Barchinone, quod de peccunia dicti Hospitalis solvistis michi inter diversas vices sive soluciones⁴ tresdecim libras, tresdecim solidos et sex denarios monete Barchinone de terno, michi debitos ratione et pro pretio cuiusdam cortine⁵ depicte quam fieri fecistis per me in dicto hospitali ad opus altaris maioris domus nove dicti hospitalis,⁶ et pro *anelletes* eiusdem et etiam pro filo ferri necessariis dicte cortine. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Cortina, mercator, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix qod, ratllat. 4. Segueix et, ratllat. 5. Segueix per, ratllat. 6. Segueix quod, ratllat.

186

[1412, octubre, 1. Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Agramunt, recaptador de l'Hospital de la Santa Creu, 50 florins d'or d'Aragó, és a dir, 27 lliures i 10 sous, que havia prestat al prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, a causa de les necessitats de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 42v.

[Guillem Abiel a l'hospital: àpoca de 50 florins]¹

Ego Guillelmus² Abiel, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Petro Agramunt, receptori et cetera, quod solvistis michi omnes illos quinquaginta florenos auri de Aragonia, sive XXVII libras et X solidos pro eisdem, quos³ discreto Petro Cardona, presbitero, priori dicti hospitalis,⁴ mutuavi, unus annus vel circa est elapsus, pro necessitatibus dicti hospitalis, et de quibus idem dominus prior michi fecit albaranum eius manu propria scriptum XII die septembris, anno a nativitate Domini MCCCCXI^o, quod vobis restituo cum presenti. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Petrus Saturnini et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dictus ratllat. 4. Segueix michi ratllat.

187

[1412, octubre, 1. Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Agramunt, notari i recaptador de l'Hospital de la Santa Creu, 10 lliures i 19 sous per setze jornals seus i per vint-i-cinc de Pere Gabiol en l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 42v.

[Guillem Abiel a l'hospital: àpoca 10 lliures, 19 sous, jornals]¹

Guillelmus² Abiel, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Petro Agramunt, notario, receptori et cetera, quod solvistis michi decem libras, decem et novem solidos monete Barchinone de terno, quas³ dictum hospitale michi debebat ratione⁴ XVI iornalium, quos operatus fui in opere dicti hospitalis, ad

rationem IIII solidorum, VI denariorum pro quolibet iornali; et XXV iornalium Petri Gabiol et del *bordet* vestri, ad rationem VI solidorum, inter ambos, et in quodam alberano⁵ per venerabilem Petrum Cardona, priorem, michi de hiis facto, scripto Barchinone XXI die novembris, anno a nativitate Domini MCCCCXI, ut in ipso alberano, quod vobis trado, continetur. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix vos, ratllat.* 4. *Segueix jornalium quos ego, ratllat.* 5. *Segueix per mi de predictis facto, ratllat.*

188

[1413, gener, 2. Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu donen al mestre de cases Guillem Abiell 50 sous pel que li devien per raó de l'obra feta a l'hospital, d'un censal mort de 71 sous i 6 diners que Arnau Fonolleda, ciutadà de Barcelona, rep anualment com a hereu universal del difunt Joan de Girona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 57r.

*[Hospital a Guillem Abiel: venda d'un censal 71 sous 6 diners, fa Arnau Fonolleda al dit hospital com a hereu de Joan de Gerona]*¹

Nos Bernardus² de Sancto Amancio, Petrus³ Pujada, decretorum doctor, canonicus Barchinone, Berengarius⁴ de Cortilio et Ffranciscus⁵ de Camosio, cives Barchinone, administratores anno presenti Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, in solutum et satisfactionem L librarum L solidorum pro rata maioris pecunie quantitatis per dictum hospitale vobis Guillelmo Abiel, magistro domorum, debita ratione operis eiusdem hospitalis, totum illud censualem mortuum pensionis annualis LXXI solidorum, VI denariorum barchinonensium, pretium et pensiones debitas et debendas, quod venerabilis Arnaldus Fonolleda, civis Barchinone, facit et prestat quolibet anno⁶ XXIII⁷ iulii dicto hospitali, ut heredi universali Iohannis de Gerona, quondam. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Dicens et cetera. Dando et remittendo et cetera. Insuper promittimus nomine dicti hospitalis teneri de evictione dicti censualis pro factis seu contractibus dicti Iohannis de Gerona seu dicti hospitalis.⁸ Obligamus bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes dictorum Petri Pujada et Ffrancisci de Camosio, qui firmarunt dicta die: discretus Petrus Agremunt, notarius, Garcias d'Estela et Petrus Maxella, cives Barchinone.

Testes dictorum Bernadi de Sancto Amancio et Berengarii de Cortilio, qui firmarunt quarta die iannuarii, anno predicto: Andreas ça Vila, causidicus, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2-5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix in mense, ratllat. 7. XXIII, interlineat. 8. Seu dicti hospitalis interlineat.

189

[1413, febrer, 3. Barcelona]

El perpunter Ponç Colomer, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut, en diverses ocasions, dels mestres de cases de Barcelona, mitjançant Guillem Abiell, mestre de cases i ciutadà de Barcelona, 200 florins d'or d'Aragó, per fer i pintar l'entremès encomanat amb motiu de la visita dels reis Ferran d'Antequera i Maria Elionor d'Albuquerque a la ciutat de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 60r.

*[Pons Colomer a l'offici de mestres de cases: àpoca de 200 florins per pintar lo entremès. Foren per l'entrada del rey y reina]*¹

Ego Poncius² Colomerii, perpunterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis probis hominibus officii magistrorum domorum Barchinone, quod per manus³ Guillelmi Abiel, magistri domorum, civis dicte civitatis, solvistis michi inter diversas solutiones, cum apocis et sine, omnes illos ducentos florenos auri de Aragonia, qui per dictum officium magistrorum domorum michi⁴ promissi fuerunt dari⁵ ratione faciendi et pictandi *lo entremès* quod fuit factum in celebratione festi introitus serenissimorum dominorum regis et regine⁶ qui anno presenti hanc civitatem intrarunt. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Alagot, parator pannorum lane, civis, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.⁷

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix vestri, ratllat. 4. Segueix debebantur, ratllat. 5. promissi fuerunt dari interlineat. 6. Segueix anno, ratllat. 7. Tot l'instrument ratllat amb una ratlla ondulada.

190

1413, febrer, 12 [Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del notari Pere Agramunt, recaptador de l'Hospital de la Santa Creu i ciutadà de Barcelona, la quantitat de 40 lliures de les 78 lliures i 15 sous que pugen uns jornals i una fusta aportats per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 63v.

Die dominica, XII^a die ffebruarii, anno a Nativitate Domini MCCCCXIII^o.

[Pere Dianet a l'hospital: àpoca 40 lliures. Jornals]¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Petro Agremunt, notario, civi dicte civitatis, receptori et distributori peccuniarum et bonorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia dicti hospitalis, ad manus vestras proventa, solvistis michi in tabula cambii civitatis Barchinone quadraginta libras monete Barchinone de terno, pro rata illarum LXXVIII librarum, XV solidorum, que per dictum hospitale michi debebantur, ut constat per scripturam manu³ propria prioris dicti hospitalis, ratione iornalium quos feci et misi in operibus dicti hospitalis et⁴ ratione etiam⁵ ligni sive de *fusta* misi in dictis operibus. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus de Santo Iohanne et Guillemus Abiel, magistri domorum cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix ma, ratllat. 4. Segueix pe, ratllat. 5. Segueix p, ratllat.

191

[1413, febrer, 12. Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Pere Agramunt, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 76 lliures, 9 sous i 4 diners que hom li devia i que havia prestat per a les obres de l'hospital. Una part li és pagada amb un censal i l'altra, en numerari.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 63v.

[Guillem Abiel a l'hospital: àpoca 10 lliures, 9 sous, 4 diners]¹

Ego Guillemus² Abiel, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Petro Agremunt, receptori et distributori pecuniarum et bonorum Hospitalis Sancte Crucis, quod per modum infrascriptum solvistis et satisficistis michi septuaginta sex libras, novem solidos, IIII denarios monete Barchinone de terno, que per dictum hospitale michi debebantur, et tantum restant ad solvendum, scilicet, XLVIII libre, XIX solidi, IIII denarii, cum quodam alberano venerabilis Petri Cardona, prioris dicti hospitalis, quod vobis restituo cum presenti; et residuas XXVII libras, X solidos, quas ego mutuaveram vobis ad opus dicti³ hospitalis in mense decembris proxime lapsi. Predictas vero LXXVI libras, IX solidos, IIII denarios michi solvistis et satisficistis hoc modo: videlicet, quod in solum LI librarum, X solidorum, IX denariorum⁴ pro rata ipsarum honorabiles administradores dicti hospitalis dederunt et transtulerunt michi totum illud censuale mortuum pensionis annualis LXXI solidorum, VI denariorum quod venerabilis Arnaldus Fonolleda, civis Barchinone, dicto hospitali faciebat annuatim XXIII die iulii tam in pretio quam pensionibus, ut constat per instrumentum in posse notarii infrascripti, secunda die ianuarii proxime lapsi confirmatum; et residuas XXIII libras, XVIII solidos, IIII denarios michi solvistis numerando. Et ideo renuntiando *et cetera*, facio finem dicto hospitali nedum de predictis LXXVI libris, IX solidis, IIII denariis, sed etiam de omnibus aliis et singulis pecunie quantitativibus, in quibus michi teneretur qualitercumque usque nunc, bonum finem *et cetera*.

Testes: Petrus Dianet, fusterius, et Petrus de Sancto Iohanne, magister domorum, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dicti, repetit. 4. Librarum [...] IX denariorum interlineat.

192

[1413], abril, 17 [Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del notari Pere Agremunt, ciutadà de Barcelona, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 10 lliures, 5 sous i 3 diners que se li devien per fustes, claus i jornals esmerçats en l'obra del guarda-roba de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 76r.

Die lune, secunda XVII^a die aprilis, anno predicto.

[*Pere Dianet a l'hospital: època 10 lliures, 5 sous, 3 diners*]¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro Agremunt, notario, civi dicte civitatis, procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia ipsius hospitalis solvistis michi omnes illas decem libras, quinque solidos et tres denarios Barchinone de terno, que michi debebantur ratione fustis, clavi et iornalium quos feci et misi in opere quod factum fuit in domo *de la guardaroja* dicti hospitalis,³ prout in quodam compoto per me vobis tradito per minutum continetur. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Petrus Saturnini, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix et, ratllat.

193

[1413, juliol, 17. Barcelona]

Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona i obrer de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut de Pere Agramunt, per voluntat dels administradors de l'Hospital de la Santa Creu, 55 lliures que ha d'esmerçar en l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 85v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 25v. Document incomplet.

[*Garcia d'Estela a l'hospital: època de 55 lliures*]¹

Ego Garcias² d'Estela, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto Petro Agremunt quod de peccunia dicti hospitalis dedistis michi de voluntate honorabilium administratorum dicti hospitalis quinquaginta quinque libras monete Barchinone de terno, quas ego convertere debeo in opere dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

194

1413, agost, 5 [Barcelona]

Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona i obrer de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut del notari Pere Agramunt, recaptador i distribuïdor dels diners i béns de l'hospital, 27 lliures i 10 sous que ha d'esmerçar en l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 88v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 30r. Document incomplet.

Die sabbati, quinta die augusti, anno a Nativitate Domini MCCCCXIII^o.

*[Garcia d'Estela a l'hospital: àpoca de 27 lliures, 10 sous. Obres]*¹

Ego Garcias² d'Estela, civis Barchinone ac operarius Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro Agremunt, notario, receptori et distributori peccuniarum et bonorum dicti hospitalis,³ quod de pecunia eiusdem hospitalis⁴ tradidistis michi de voluntate honorabilium administratorum viginti septem libras et decem solidos Barchinone, quas convertere habeo et promitto in operibus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Cardona, presbiter dicti hospitalis, et Petrus Quart, mercator, civis Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix Sancte Crucis, ratllat. 4. Segueix solvistis michi, ratllat.

195

[1413, agost, 5. Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del tintorer Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, ciutadà de Barcelona, 58 sous per vint-i-nou puntals que va utilitzar en l'obra de l'hospital, a raó de 2 sous per cada puntal.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 89v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 31v. Document incomplet.

*[Pere Dianet a l'hospital: àpoca de 58 sous]*¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, tinturario, civi dicte civitatis,

operario hospitalis Sancte Crucis,³ quod solvistis michi ad meam voluntatem quinquaginta octo solidos monete Barchinone de terno, ratione viginti et novem⁴ puntalorum, qui serviverunt in opere dicti hospitalis, ad rationem duorum solidorum pro quolibet *puntaló*. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Petrus Fort et Petrus Saturnini, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Operario [...] Crucis interlineat. 4. Segueix ser, ratllat.

196

1413, setembre, 4 [Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, signa àpoca a Pere sa Vila de 15 lliures, 13 sous i 4 diners per unes obres fetes, a instàncies dels consellers, a l'escola nova de la ciutat, que està situada a la cantonada d'en Guitart i de na Riba (l'època corresponent puja a 10 lliures, 12 sous i 3 diners), a la cantonada de na Calobrant i d'en Pomar (l'època puja a 3 lliures, 1 sou i 5 diners) i a la de na Calobrant (amb una època d'1 lliura, 19 sous i 8 diners). En aquest preu s'inclou el material utilitzat, pedres i calç, i els jornals dels mestres de cases.

AHCB, Àpoca d'obreria (1411-1414), fol. 26r.

Die lune, quarta mensis septembris, anno CCCC° XIII°.

Guillelmus Abiell, magister domorum civis Barchinone, firmavit apocham dicto Petro ça Vila de quindecim libris, tredecim solidis et quatuor denariis barchinonensibus sibi debitis¹ rationibus sequentibus: primo, pro opere² que facta extitit de voluntate honorabilium consiliariorum eiusdem civitatis, intervenientibus operariis dicte civitatis, in vico noviter facto in *escola nova* dicte civitatis, videlicet in *cantonata d'en Guitart e de na Riba*, decem libras, duodecim solidos et tres denarios barchinonenses. Ítem, pro opere *cantonate de na Calobrant e d'en Pomar* facte³ *del sostre avall* tres libras, unum solidum et quinque denarios barchinonenses. Ítem, pro opere dicte *na Calobrant* facte⁴ *del sostre amunt*, unam libram, decem novem solidos et octo denarios barchinonenses. Quas quidem pecunie quantitates dictus Guillelmus bistraxerat in lapidibus *e calç, jornals de mestres* et alia necessaria in eodem opere.

Et ideo renuntiando excepcione et cetera.

Testes: Narcissus Reyoni et Anthonius Laurentii, notarii, cives Barchinone.

1. *Segueix ratione et pro precio, ratllat.* 2. *sic, per opera.* 3-4. *sic, per facto.*

197

[1413], octubre, 11 [Barcelona]

Francesc Adrover, ciutadà de Barcelona, ara malalt a l'Hospital de la Santa Creu, dona al notari Pere Agramunt, procurador de l'hospital, una casa que posseeix al carrer d'en Roca de Barcelona, perquè el seu preu sigui destinat a la construcció de la farmàcia de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 96r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 53v-54v. Document incomplet.

Josep Maria ROCA, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona (any MCCCCXVII)*, Barcelona 1920, p. 132-133.

*[Francesc Adrover a l'hospital: donació d'unes cases per fabricar l'apothecaria de dit hospital]*¹

Die mercuri, XI^a die octobris, anno predicto.

Ego Ffranciscus² Adrover, civis Barchinone, iacens nunc infirmus in hospitali Sancte Crucis Barchinone, in remissionem peccaminum meorum et ob singularem affectionem quam gero hospitali Sancte Crucis Barchinone et eius pauperibus, dono dicto hospitali ac vobis discreto Petro Agremunt, notario, procuratori ipsius hospitalis, pro ipso hospitali recipienti et acceptanti, volens quod eius pretium³ ad opus, scilicet, construendi et edificandi domum apothecarii dicti hospitalis, totum illud hospicium meum cum iuribus et pertinentiis suis, quod habeo et possideo in dicta civitate, in vico vocato *d'en Rocha*. Et tenetur per certum dominium ad certum censum. Videatur instrumentum et iuxta illud fiat. Et terminatur ab oriente[...].⁴ Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Inducens et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Insuper et cetera. Hec igitur et cetera. Et iuro et cetera.

Testes: discretus Petrus Romagós, presbiter; Petrus Spona et Anthonius Laurencii, scriptor; habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües i l'abreviatura iuro per a indicar la ferma.* 3. *Pro ipso hospitali [...]pretium interlineat.* 4. *Segueix un espai en blanc on havien de constar les afrontacions de la casa.*

198

1413, novembre, 25. Barcelona.

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix que Pere d'Agramunt, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, li entregà 23 lliures i 11 sous pel jornal que va fer i la fusta que va comprar per a la farmàcia que ara es fa a l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 102r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 67r.

Die sabbati, XXV die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXIII^o.

*[Pere Dianet a l'hospital: època de 23 lliures, 11 sous]*¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro d'Agremunt, procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi viginti tres libras et undecim solidos monete Barchinone de terno, que per dictum hospitale michi debentur ratione³ iornalium, que feci, et fustis sive *fusts*, que emisi in domu apothecarie, que noviter fuit facta in dicto hospitali. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Saturnini et Iohannes Sunyerii, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix fustis, ratllat.

199

1414, març, 20 [Barcelona]

Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Antoni Oliver, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 100 lliures per a la reparació de les sales d'infermeria destinades a les dones de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 110v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 92v. Document incomplet.

Die martis XX marcii, anno a nativitate Domini MCCCCXIII^o.

*[Garcias d'Estela a l'hospital: època de 100 lliures]*¹

Ego Garcias² d'Estela, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto³ Anthonio Oliverii, presbitero, receptori et distributori

peccuniarum et bonorum dicti hospitalis, quod solvistis michi in tabula cambii civitatis Barchinone omnes illas centum libras barchinonenses, quas honorabiles administratores hospitalis iamdicti voluerunt per vos michi dari et solvi de peccunia dicti hospitalis, convertendas in reparationem et mundationem domorum dominarum infirmarum dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix Petro Ag-, ratllat.

200

[1414, març, 22. Barcelona]

El fuster Francesc Colomer, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela li va pagar 8 lliures i 11 sous, de les 100 lliures que el prevere Antoni Oliver, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, li devia per diversos treballs realitzats a l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 111v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 93v. Document incomplet.

[Francisco Colomer a l'hospital: àpoca de 8 lliures, 11 sous]¹

Ego Ffranciscus Colomer, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, ad subscripta deputato per honorabiles administratores Hospitalis Sancte Crucis, quod ex illis centum libris, quas vobis² dici et scribi fecit in tabula cambii civitatis Barchinone discretus Anthonius Oliverii, presbiter, receptor et distributor peccuniarum hospitalis Sancte Crucis, solvistis michi octo libras et undecim solidos barchinonenses, que michi debentur:³ videlicet pro duobus *fusts quarantens*, de quibus fuerunt facti lecti ad opus dominarum dicti hospitalis, V libras, XVIII solidos; Ítem, pro serrando dictos *quarantens*, XXX solidos; Ítem, pro X lates, de quibus fuerunt facti pedes ad opus⁴ lectorum⁵ veterorum dicti hospitalis, XX solidos; Ítem, pro uno *cabiró*, qui servivit ad opus faciendi *batador* porte que est coram monasterio beate Marie de Carmelo, III solidos. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix te, ratllat. 3. Segueix pro, ratllat. 4. Segueix dictorum lectorum XX, ratllat. 5. Lectorum interlineat.

201

[1414, març, 22. Barcelona]

El guixaire Gabriel Sabater, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela li va entregar 90 sous a compte de les 100 lliures que valen trenta quintars de guix, a raó de 3 sous per quintar, que li ha venut per a l'obra de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 111v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 94r. Document incomplet.

[Gabriel Sabater a l'hospital: època de 4 lliures, 10 sous]¹

Ego Gabriel² Sabaterii, guixerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto Garcie d'Estela, quod solvistis michi ex dictis C libris, nonaginta solidis monete Barchinone de terno, pro quarum pretio vendidi vobis nomine et ad opus dicti hospitalis XXX quintalia de³ guix, ad rationem III solidorum pro quolibet quintali. Renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. per a indicar la ferma.

2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües
3. Segueix v, ratllat.

202

[1414, març, 23. Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix que Antoni Oliver li va entregar 15 de les 25 lliures que l'Hospital de la Santa Creu li devia d'ençà que el prevere Pere Cardona portava l'administració de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 113r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 96v. Document incomplet.

[Pere Dianet a l'hospital: època de 15 lliures]¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto Anthonio Oliverii, quod solvistis michi quindecim libras Barchinone ex illis XXV libris, que per dictum hospitale michi debentur de tempore quo discretus Petrus Cardona, presbiter, regebat dictam administrationem. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

203

[1414, març, 23. Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix que el tintorer designat pels administradors de l'Hospital de la Santa Creu Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, li va entregar 10 lliures, 12 sous i 6 diners de les 100 lliures que el prevere Antoni Oliver, recaptador dels béns de la institució, va dipositar a la taula de canvi de Barcelona per diversos treballs fets per ell i els seus servents en la reparació de les sales de dones de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25/1415, febrer, 20), fol. 113v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15/1415, març, 1), fol. 97r. Document incomplet.

[*Pere Dianet a l'hospital: àpoca de 10 lliures, 12 sous, 6 diners*]¹

Ego Petrus² Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, tincturario, civi dicte civitatis,³ ad subscripta per honorabiles administratores Hospitalis Sancte Crucis Barchinone deputato, quod ex illis C libris, quas discretus Antho-nius Oliverii, presbiter, receptor peccuniarum dicti hospitalis, vobis dici fecit in tabula cambii Barchinone, solvistis michi decem libras, duodecim solidos et sex denarios Barchinone, que michi per dictum hospitale ac vos eius nomine michi debentur rationibus sequentibus: scilicet, pro⁴ XVIII iornalibus meis et cuiusdam mancipii mei, quos fecimus in reparando domos dominarum dicti hospitalis, computando ad rationem IIII solidorum pro iornali meo et III solidorum pro iornali mancipii mei, LXIII solidos; Ítem, pro tribus lates, quas a me emistis pro dicto opere, sex solidos, VI denarios; Ítem, pro XVI paribus⁵ capçalium sive de *banchs de lits*, quos vobis vendidi et fieri feci,⁶ quam pro planaiaando *les posts* de XVI lectibus, VII libras et tres solidos. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix quod, ratllat. 4. Segueix ex in novem jor, ratllat. 5. Segueix bancalium, ratllat. 6. Quos vobis [...] feci interlineat i segueix tam pro faciendo, ratllat.

204

[1414, març, 24. Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix que el tintorer designat pels administradors de l'Hospital de la Santa Creu Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, li va entregar 10 lliures i 4 sous de les 100 lliures que el prevere Antoni Oliver, recaptador dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, va dipositar a la taula de canvi de Barcelona; 9 lliures i 8 sous per noranta-quatre quarteres de calç, a raó de 2 sous la quartera, i 33 sous per sis-centes rajoles de paviment, a raó de 60 sous el miler. Aquestes quantitats es van pagar en concepte de material destinat a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quantum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 114v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 98v. Document incomplet.

[Domingo Sancí a l'hospital: època de 10 lliures, 4 sous. Cals]¹

Ego Dominicus² Sancii, reiolerius, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, tincturario, civi predictae civitatis, ad subscripta per honorabiles administratores hospitalis Sancte Crucis Barchinone deputato, quod ex illis C libris, quas discretus Anthonius Oliverii, presbiter, receptor peccuniarum predicti hospitalis, vobis dari fecit in tabula cambii civitatis Barchinone, solvistis michi ad meam voluntatem decem libras et quatuor solidos monete Barchinone de terno, michi debitas rationibus sequentibus: videlicet, pro LXXXXIII quarteriis calcis, ad rationem duorum solidorum pro quarteria, novem libras et octo solidos, Ítem, pro sexcentis reiolis de pahimento triginta sex solidos eiusdem monete, ad rationem LX solidorum pro millenario. Que res vos misistis seu mittere fecistis in opere nunc de novo per vos facto in dicto hospitali. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iacobus Sabater, mercator, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII per a indicar la ferma.

2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües

205

[1414, març, 24. Barcelona]

El rajoler Oliver Bretó, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela li va entregar 36 sous per divuit quarteres de calç, a raó de 2 sous cada quartera, per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 115r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 98v. Document incomplet.

[*Oliver Bretó a l'hospital: àpoca, cals*]¹

Oliverius² Bretó, reiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto Garcie d'Estela, quod solvistis michi triginta sex solidos monete Barchinone de terno, pro quibus sive quarum pretio vendidi vobis ad opus dicti hospitalis decem octo quarterias calcis ad rationem II solidorum pro qualibet quarteria. Renuntiando et cetera.

Testes predicti.

1. En lletra posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

206

1414, març, 25. Barcelona.

El fuster Bartomeu Fuster, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, per ordre dels administradors de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 8 lliures, 11 sous i 8 diners de les 100 lliures que el prevere Antoni Oliver, recaptador dels béns de l'Hospital, va dipositar a la taula de canvi de Barcelona, i que se li devien per diversos jornals realitzats a la sala de dones de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 115r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 99r. Document incomplet.

[*Barthomeu Fuster a l'hospital: àpoca de 8 lliures, 11 sous, 8 diners*]¹

Die dominica, XXV die marcii, anno a Nativitate Domini MCCCCXIII^o.

Ego Bartholomeus² Fuster, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, ab subscripta per honorabiles administratores hospitalis Sancte Crucis Barchinone deputato, quod ex illis centum libris³ Barchinone quas discretus Anthonius Oliverii, presbiter, receptor pecuniarum eiusdem hospitalis, vobis dici et scribi fecit in tabula cambii Barchinone, solvistis michi octo libras, undecim solidos et VIII denarios Barchinone de terno, que per dictum hospitale ac vos eius nomine michi debentur rationibus sequentibus: scilicet, IIII libras, I solidum ratione XVIII dierum, quibus laboravi in nitidendo et planaiando lectos dominarum dicti hospitalis, ad rationem IIII so-

lidorum, VI denariorum pro quolibet die; Ítem, II libras, VIII solidos, que debentur Anthonio, mecum conmoranti, ratione XVI iornalium, quos misit in dicto opere, ad rationem III solidorum pro quolibet iornali; Ítem, unam libram, XVI solidos, qui debebantur Bartholomeo Barrida, fusterio, pro XII iornalibus, quos fecit in dicto opere, ad rationem III solidorum pro iornali; Ítem, pro duabus latis simul cum portu, quas emi pro faciendo pedes lectis dictarum dominarum IIII solidos, VIII denarios; Ítem, pro clavibus, quos emi pro dicto opere, II solidos. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Iacobus Ortalani et Petrus Curbei, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix quas, ratllat.

207

[1414, març, 25. Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela li va entregar 17 lliures i 19 sous de les 100 lliures que el prevere Antoni Oliver, recaptador dels béns de l'hospital, va dipositar a la taula de canvi de Barcelona per diversos jornals realitzats per ell mateix i els seus socis en l'obra de l'Hospital de la Santa Creu: els mestres de cases Bernat Estrany, Bartomeu sa Mora, Miquel Riugall, Guillem Roure, Pericó, Bartomeu Rayners i Jaume Cabrer, els manobres Joan Bartomeu, Joan de Lisbona, Rodrigo, Pere Serra i Joan Passallo, i Antoni i Joan, servent i esclau, respectivament, de Guillem Abiell.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 115v-116r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 99v. Document incomplet.

[Guillem Abiel a l'hospital: àpoca de 17 lliures, 19 sous]¹

Ego Guillelmus² Abiel, magister domorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Garcie d'Estela, quod ex dictis C libris, quas vobis³ dici fecit in tabula cambii dictus Anthonius Oliverii, solvistis michi decem septem libras et decem novem solidos Barchinone de terno, que michi et quibusdam sociis meis infrascriptis⁴ debentur rationibus sequentibus: scilicet, michi pro novem iornalibus, quos feci in dicto opere, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum, XL solidos, VI denarios; Ítem, Barnardo Strany, magistro domorum, pro uno iornali, quod fecit in dicto opere, IIII solidos, VI denarios; Ítem, Bartholomeo sa More,⁵ magistro domorum, pro VIII iornalibus, quos fecit in dicto opere, ad rationem⁶ IIII solidorum, VI

denariorum pro iornali, XXXVI solidos; Ítem, Michaeli Riugall, magistro domorum, pro septem iornalibus, quos misit in dicto opere, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum, XXXI solidos, VI denarios; Ítem, Guillelmo Roure, magistro domorum, pro VIII iornalibus, quos fecit in dicto opere, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum pro iornali, XXXVI solidos; Ítem, Iohanni Barthomeu, manobrerio, pro XI iornalibus, quos misit in dicto opere, ad rationem III solidorum, VI denariorum, XXXVIII solidos, VI denarios; Ítem, Iohanni de Lisbona⁷ pro VIII iornalibus, ad rationem IIII solidorum pro iornali, XXXII solidos; Ítem, Rodrigo, manebrierio, pro XVI diebus, quibus in dicto⁸ opere laboravit, ad rationem III solidorum pro iornali, XLVIII solidos; Ítem, Pericono, magistro domorum, pro tribus iornalibus, quos fecit in dicto opere, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum, XIII solidos, VI denarios; Ítem, Anthonio, mancipio meo, pro VIII iornalibus, ad rationem trium solidorum, XXIII solidos; Ítem, Iohanni, sclavo⁹ meo, pro¹⁰ duobus iornalibus, ad rationem III solidorum, VI denariorum pro utroque iornali, VII solidos; Ítem, Bartholomeo Rayners, magistro domorum, pro tribus iornalibus, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum, XIII solidos, VI denarios; Ítem, Iacobo Cabrer, magistro domorum, pro tribus iornalibus, ad rationem IIII solidorum, VI denariorum, XIII solidos, VI denarios; Ítem, Petro Serra, manubrierio, pro tribus iornalibus, ad rationem III solidorum pro quolibet iornali, IX solidos; Ítem, Iohanni Passallo, manubrierio, per VIII diebus, quibus fuit in dicto opere, ad rationem I solidorum et VI denariorum, ultra missionem, XII solidos. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Cunil, calsaterius, et Eximeno *d'en Valls*, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix trad, ratllat. 4. Infrascriptis interlineat. 5. Segueix pro, ratllat. 6. Segueix V, ratllat. 7. Segueix per mea, ratllat. 8. Segueix hospitali, ratllat. 9. Segueix de, ratllat. 10. Segueix duos dies, ratllat.

208

1414, març, 30 [Barcelona]

El tintorer Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Antoni Oliver, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 11 lliures, 7 sous i 9 diners que se li devien pel treball realitzat en la reparació de la sala de les dones, a més a més de les 100 lliures que ja li havia entregat deu dies abans i de les 11 lliures que el notari Pere Agramunt, abans procurador de l'hospital, li va pagar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 117r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 101r. Document incomplet.

Die, veneris XXX^a die marcii, anno predicto.

[Garcia d'Estela a l'hospital àpoca de 11 lliures, 7 sous, 11 diners]¹

Ego Garcias² d'Estela, tincturarius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Anthonio Oliverii, presbitero, receptori et distributori peccuniarum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia ipsius Hospitalis solvistis michi undecim libras, septem solidos et IX denarios Barchinone de terno, que per dictum hospitale ac vos eius nomine michi debebantur ex eo quia vos eas pro dicto hospitali expendidistis in reparando domos dominarum infirmarum dicti hospitalis, ultra illas centum libras quas ista decima³ michi tradidistis, et ultra etiam illas XI libras quas michi solvit discretus Petrus Agremunt, notarius,⁴ olim procurator dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Bou, de parrochia Sancti Vicencii de Serriano, et Bernardus Iuliani, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix vobis, ratllat. 4. Segueix recepto, ratllat.

209

1414, maig, 19 [Barcelona]

El mestre de cases Guillem Abiell, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Antoni Oliver, procurador general de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 16 sous que se li devien per quatre jornals en la reparació del portal de l'església de l'Hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 119v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 106v. Document incomplet.

Die sabbati, XIX^a mensis madii, anno a nativitate Domini MCCCCXIII^o.

[Guillem Abiel a l'hospital: àpoca de 16 sous]¹

Ego Guillelmus² Abiel, magister domorum, civis civitatis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Anthonio Oliverii, presbitero, procuratori et generali receptori peccuniarum hospitalis

Sancte Crucis, quod de peccunia dicti Hospitalis et per manus Garcie³ d'Estela, tinturarii, civis Barchinone, operarii dicti hospitalis, solvistis michi ad meam voluntatem sexdecim solidos monete Barchinone de terno, michi debitos et pertinentes pro quatuor iornalibus, quos misi in operando portale ecclesie hospitalis Sancte Margarite, alias *dels Masells*. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes: Bernardus Tor, ville Turricelle de Montegrino, diocesis Gerundensis, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. En lletra posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix d'en ceba, ratllat.

210

[1414, maig, 19. Barcelona]

El picapedrer Berenguer Samuntà, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 20 sous per tres claus de pedra que va comprar per a l'obra de la sala gran de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 119v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 107r. Document incomplet.

*[Berenguer Samunta a l'hospital: àpoca 20 sous]*¹

Ego Berengarius² Samunta, fractor lapidum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario operis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi viginti solidos Barchinone, qui per vos dicto nomine michi debentur ratione et pro pretio trium *claus* lapidum, quas a me dicto pretio emistis ad opus operis magne domus dicti hospitalis. Et ideo.

Testes: Enricus Gerau, brodator, et Ludovicus Trenxer, textor velorum, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

211

[1414, maig, 21. Barcelona]

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 61 sous i 4 diners que se li devien per jornals, fusta i claus que va posar dies enrere en un portal de l'església de Santa Margarida.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 120r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 107v. Document incomplet.

[*Pere Dianet a l'hospital: època de 3 lliures, 1 sou, 4 diners*]¹

Ego Petrus Dianet, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario operis hospitalis Sancte Crucis Barchinone, presenti, quod solvistis michi sexaginta unum solidos et quatuor denarios Barchinone, qui per dictum hospitale michi debebantur pro iornalibus quos feci et *fusta*² ac clavos, quos misi in opere quod hiis diebus proxime lapsis fuit factum in quodam portali ecclesie Sancte Margarite. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix quam misi, ratllat.

212

[1414, maig, 22. Barcelona]

El ferrer Joan Barrall, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 22 sous que se li devien per una lloba amb el seu pany, anelles i la clau que va fabricar per al portal que s'ha fet de nou a l'església de Santa Margarida.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 120v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 208v. Document incomplet.

[*Joan Barrall a l'hospital: època de 1 lliura, 2 sous*]¹

Ego Iohannes² Barrall, faber, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario operis hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod³ solvistis michi viginti duos solidos Barchinone, qui per dictum hospitale michi debentur ratione unius lobe cum suo pany et anulis ac clave, que feci⁴ in quodam portali⁵ quod noviter fuit factum⁶ in ecclesia Sancte Margarite. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: venerabiles Bernardus de Marimon, civis, et Bernardus Iuliani, scriptor.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix de peccunia, ratllat. 4. Segueix ad janue, ratllat. 5. In quodam portali ratllat. 6. Segueix in portali, ratllat.

213

1414, juny, 3 [Barcelona]

El fuster Bartomeu Palomeres, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 55 sous que se li devien per quatre fustes de pi i per armar les voltes de la sala gran de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 121v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 209v. Document incomplet.

Die dominica, tertia die iunii, anno a nativitate Domini MCCCCXIII^o.

[Bartholomeu Palomeres a l'hospital: època de 2 lliures, 15 sous]¹

Ego Bartholomeus² Palomeres, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario operis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi³ quinquaginta quinque solidos Barchinone de terno, qui per dictum hospitale ac vos eius nomine michi debebantur ratione et pro pretio quatuor *fusts* pini, quos dicto pretio a me emistis ad opus et pro armando *les voltes* magne domus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Petrus Dianet, fusterius, et Petrus Riera, perpunterius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliques per a indicar la ferma. 3. Segueix quinze, ratllat.

214

[1414, juny, 5. Barcelona]

El prevere Pere Corts, beneficiat a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona, reconeix que Antoni Oliver li va entregar 43 sous que li devia l'Hospital de la Santa Creu com a hereu de Francesc Adrover: 33 sous li foren taxats pels mestres de cases Pere Devesa i Guillem Abiell en concepte d'una paret mitgera que hi ha entre una casa que té al carrer de Petritxol i una altra casa, al mateix lloc, que fou de Francesc Adrover i que li va vendre Guillem Grimau.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 122r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 210v. Document incomplet.

[Pere Corts a l'hospital: època de 2 lliures, 3 sous]¹

Ego Petrus² Corts, presbiter, beneficiatus in ecclesia Sancte Marie de Pinu Barchinone, confiteor et recognosco vobis dicto Anthonio Oliverii, quod de peccunia dicti hospitalis solvistis³ michi quadraginta tres solidos barchinonenses, qui per dictum hospitale, ut heredem dicti Ffrancisci Adroverii, michi debebantur: scilicet, XXXIII solidos, qui michi fuerunt adiudicati et tatxati per Petrum Devesa et Guillelmum Abiel, magistros domorum,⁴ ad hec per vos et me verbotenus electos, ratione cuiusdam parietis mediocris qui est inter hospicium meum, quod habeo in vico *d'en Pedritxol*, et hospicium quod fuit dicti Ffrancisci Adroverii, quod est in dicto loco, quodque vendidistis Guillelmo Grimau. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: venerabiles Ffranciscus Sunyerii, mercator, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix michi tres, ratllat.* 4. *Segueix ratione, ratllat.*

215

1414, juliol, 9 [Barcelona]

L'escultor Llorenç Reixac, ciutadà de Barcelona, reconeix que el tintorer Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 33 sous que se li devien per dues claus de pedra en les quals va afaïçonar i va pintar les imatges de sant Pere i sant Pau per a la sala gran de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 123v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 214v. Document incomplet.

Die sabbati, VIII^a die iulii, anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XIII°.

*[Llorens Rexach a l'hospital: àpoca de 1 lliura, 13 sous]*¹

Ego Laurencius² Rexach, asmaginator, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcia d'Estela, tintorerio, civi dicte civitatis, operatori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi triginta tres solidos,³ quos michi debebatis ratione duarum clavium lapidum, in quibus⁴ feci et depinxi⁵ ymagines sancti⁶ Petri et sancti Pauli⁷ ad opus operis magne domus⁸ hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Solidos interlineat i segueix florenos, ratllat. 4. Segueix suo, ratllat. 5. Feci et depinxi interlineat. 6. Sanctorum al ms. 7. Segueix que ... in opere dicte hospitalis. Et ideo, ratllat. 8. Segueix dicti, ratllat.

216

[1415], gener, 10 [Barcelona]

El rajoler Domènec Sanç, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 18 lliures pel preu de cinc mil rajoles de paviment, a raó de 60 sous el miler, i trenta-sis quarteres de calç, a raó de 20 diners cada quartera, per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 140r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 264r. Document incomplet.

Die iovis, X^a die ianuarii, anno predicto.

[Domingo Sancsi a l'hospital: època de 18 lliures. Rajoles]¹

Ego Dominicus² Sancii, reiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario fabrice Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi decem octo libras Barchinone, michi debitas ratione et pro pretio quinque mille reiolarum de pavimento,³ ad rationem LX solidorum⁴ pro millenario, et XXXVI quarteriarum de calç, ad rationem XX denariorum pro⁵ quarteria, quas a me emistis, habuistis et recepistis ad opus dicte hospitalis. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. De pahimento interlineat. 4. Segueix libras, ratllat. 5. Segueix iam ac, ratllat.

217

1415, gener, 21 [Barcelona]

Valença, vídua del rajoler Joan Ferran, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, 12 lliures, 9 sous i 2 diners de la manera següent: 6 lliures i 11 sous per dues mil quatre-centes rajoles, a raó de 5 sous el miler. Les restants 5 lliures, 17 sous i

2 diners per setanta-quatre quarteres de calç, a raó de 19 diners cada quartera.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 140v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 268r. Document incomplet.

Die lune, XXI^a ianuarii, anno a Nativitate Domini MCCCCXV^o.

[*Valença Ferran a l'hospital: àpoca de 12 lliures, 9 sous, 2 diners*]¹

Ego Valença,² uxor Iohannis Ferran, quondam, reiolerii, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, operario fabrice Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi duodecim libras, novem solidos et duos denarios monete Barchinone de terno, que michi debebantur rationibus sequentibus: scilicet, sex libras, duodecim solidos pro duabus mille quadragentis reiolis, quas a me emistis, habuistis et recepistis ad opus operis ipsius hospitalis, ad rationem quinque solidorum pro millenario; et residuas quinque libras, decem septem solidos et duos denarios pro septuaginta quatuor³ quarteriis calcis sive *de calç*, quas similiter a me emistis, habuistis et recepistis ad opus dicti operis, ad rationem XIX denariorum pro qualibet quarteria. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix reiolis, ratllat.

[1415], gener, 26 [Barcelona]

El rajoler Bartomeu Cebrià, ciutadà de Barcelona, reconeix que Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, li va entregar 11 lliures i 10 diners que se li devien, de la manera següent: 5 lliures i 10 sous per dues mil rajoles, a raó de 60 sous el miler, i les restants 5 lliures, 10 sous i 10 diners per setanta quarteres de calç, a raó de 19 diners cada quartera.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1411, maig, 25-1415, febrer, 20), fol. 141r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium duodecimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1413, maig, 15-1415, març, 1), fol. 268v. Document incomplet.

Die sabbati, XXVI^a die ianuarii, anno predicto.

[Barthomeu Sebrià a l'hospital: àpoca 11 lliures, 10 sous. Rajo-les]¹

Ego Bartholomeus² Sebriani, reiolerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Garcie d'Estela, operario operis hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis michi undecim libras et decem denarios Barchinone, que per vos michi debebantur: scilicet, quinque libras et decem solidos ratione et pro pretio duorum milium reiolarum, quas a me emistis, habuistis et recepistis ad opus dicte operis, ad forum LX solidorum pro millenario; et residuas quinque libras et decem solidos, X denarios pro pretio LXX quarteriarum calicis sive *de calç*, quas ad opus operis ipsius hospitalis a me emistis, habuistis et recepistis, ad rationem XIX denariorum pro quarteria. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Jacobus Daros, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

219

1415, març, 21 [Barcelona]

El sacristà Guillem Carbonell, el sotspreceptor Francesc Pineda, i els administradors de l'Hospital de la Santa Creu Antoni Bussot i Joan Boscà, ciutadans de Barcelona, per socórrer les necessitats de l'hospital, venen, pel preu de 3.000 sous, a Isabel, vídua de Nicolau Boscà, ciutadà de Barcelona, l'usdefruit d'una casa contigua a l'hospital, davant l'església del monestir de Santa Maria del Carme, on vivia l'abat Sant Bernat.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et facienda pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 4v.

Die iovis, XXI^a die marcii, anno a nativitate Domini MCCCCXV^o.

[Hospital a Pere Boscani: donatió de l'usdefruyt de unes cases davant lo Carme per preu de 3000 sous]¹

Nos Guillelmus² Carbonelli, sacrista, Ffranciscus³ Pineda, subprecentor, Anthonius⁴ Bussot et Iohannes⁵ Boschani, cives Barchinone, administratores anno presenti hospitalis Sancte Crucis Barchinone, ex certa sciencia, pro succurrendo necessitatibus dicti hospitalis, damus et assignamus vobis domine Isabeli, uxori venerabilis Petri Boschani, quondam, civis dicte civitatis, et vestris ac quibus velitis⁶ usumfructum⁷ et comoditatem ususfructus totius illius hospicii cum iuribus et pertinentiis suis, quod dictum hospitale et nos eius nomi-

ne⁸ per franchum alodium habemus et possidemus in dicta civitate contiguum dicto hospitali, ante scilicet ecclesiam monasterii de Carmelo, in quo solebat morari dominus abbas Sancti Bernardi. Hanc itaque *et cetera*. Sicut melius et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Pro huiusmodi vero donatione et concessione dedistis et solvistis nobis seu de nostri voluntate⁹ discreto¹⁰ Michaeli Canalls, presbitero Barchinone, receptori et distributori pecuniarum eiusdem hospitalis, tres mille solidos Barchinone. De quibus solvistis eidem Michaeli Canalls, XIII die octobris proxime lapsi, duos mille et ducentos solidos, de quibus iam vobis firmavit apocam dicta die.¹¹ Et residuos DCCC solidos¹² tradidistis¹³ eidem Michaeli seu de nostri et sui voluntate Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, pro convertendo eos in opere dicti hospitalis. Et ideo renuntiamus et cetera. Insuper promittimus teneri vobis et vestris de evictione predictorum et de restitutione damnorum et interesse. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis. Predictam vero donationem et concessionem facimus vobis sub pacto et conditione: quod quandocumque ipsum hospitale voluerit recuperare ipsum hospicium, solvendo vobis primitus dictos tres mille solidos, vos et vestri habeatis ipsum ilico relinquere¹⁴ et dimittere eidem hospitali¹⁵ sine dilatione et cetera. Hec igitur et cetera. Ffiat largius et fiant duo, si voluerint.

Testes dictorum Guillelmi Carbonelli, Ffrancisci Pineda, et Iohannis¹⁶ Boschani: venerabiles Petrus Pellicerii et Garcias d'Estela, cives Barchinone.

Testes dicti Anthonii Bussot, qui firmavit XXVI^a marcii, anno predicto: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Ídem. 4. Ídem. 5. Ídem. 6. Segueix perpetuo, ratllat. 7. Segueix totius, ratllat. 8. Et nos eius nomine interlineat. 9. Segueix trad-, ratllat. 10. Segueix Guillelmo, ratllat. 11. De quibus ... die interlineat. 12. Segueix solvistis, ratllat. 13. Segueix de nostri volu-, ratllat. 14. Segueix si, ratllat. 15. Eidem hospitali interlineat. 16. Segueix Pineda, ratllat.

220

[1415], juny, 10 [Barcelona]

Garcia d'Estela, ciutadà de Barcelona, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que Miquel Canals, prevere, recaptador i distribuïdor general de l'hospital, li va entregar 336 lliures i 2 sous, per l'obra que ha fet aquest any en la sala gran de l'hospital, de les quals 27 lliures i 10 sous se li havien avançat el 21 de novembre de 1414.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et facientia pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 17v.

Josep Maria Roca, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona* (MCCCCXVII), Barcelona 1920, p. 133. Document incomplet.

Die lune, decima die iunii, anno predicto.

[*Garcia d'Estela a l'hospital: àpoca de 330 lliures, 2 sous per obres de la casa de l'hospital*]¹

Ego Garcias² d'Estela, civis Barchinone, operarius operis hospitalis Sancte Crucis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Michaeli Canals, presbitero, receptori et distributori generali peccuniarum et bonorum dicti hospitalis, quod per modum subscriptum et inter diversas vices sive solutiones solvistis³ et tradidistis michi trecentas triginta sex⁴ libras et duos solidos monete Barchinone de terno, quas ego converti in opere⁵ quod anno presenti fuit factum in domo magna ipsius hospitalis. Predictas vero CCCXXXVI libras II solidos michi solvistis et tradidistis hoc modo: quoniam ex eis michi dici fecistis in tabula cambii civitatis Barchinone, XXI die novembris proxime lapsi, XXVII libras X solidos. Ítem,⁶ LV libras,⁷ que habite fuerunt ex quadam restitutione quam honorabiles administratores dicti hospitalis fecerunt Dominico Company, baxiatori, de quadam donatione quam fecerat dicto hospitali, ut constat per instrumentum factum in posse Iohannis Torroni, notarii infrascripti, nona die augusti, anno proxime lapso. Ítem, XI solidos, quos honorabilis Michael de Boscho, civis Barchinone, dederat dicto operi. Ítem, quod habueram per manus nobilis domine Astacie de Spatafora, commorantis in dicto hospitali, qui eos solvit pro Petro de Xandona,⁸ alias *lo Gall*, qui in eodem hospitali moratur,⁹ quinquaginta quinque¹⁰ libras. Ítem, XLI libras et V solidos, quos habueram¹¹ ratione¹² cuiusdam sclave, que fuit dicti Petri de Xandona, quam dictum hospitale emit.¹³ Ítem, XXXX libras, quas¹⁴ michi tradidit venerabilis Iohannes Boschani, ex illis III^m solidis quos solvit pro assignatione facta domine Isabeli, matri sue, de hospicio in quo solebat morari dominus abbas Sancti Bernardi. Ítem, CXVI libras XVI solidos, de quibus solvistis michi in dicta tabula CX libras et restantes VI libras XVI solidos solvistis michi numerando, que fuerunt habite ex pretio hospicii dicti Petri de Xandona, alias *Gall*. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Iohannes Sunyerii et Bernardus Iuliani, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix michi, ratllat. 4. Sex interlineat i segueix quinque, ratllat. 5. Segueix magna, ratllat. 6. Segueix sexta die, aug ratllat. 7. Segueix quas habuistis ex, ratllat. 8. Segueix taber, ratllat. 9. Segueix Ítem XLI libras, V solidos

ex, ratllat. 10. *Segueix solidos, ratllat.* 11. *Segueix ex, ratllat.* 12. *Segueix de, ratllat.* 13. *Quam dictum hospitale emit, interlineat.* 14. *Segueix vobis, ratllat.*

221

1415, agost, 1 [Barcelona]

Bernat ses Corts, de la parròquia de Santa Maria de Badalona, ven a Garcia d'Estela, obrer de l'Hospital de la Santa Creu, sis-cents quintars de guix que ha de portar a la vora del mar, al peu de la muntanya de Montgat, de la següent manera: seixanta o setanta quintars per la Mare de Déu d'Agost, i la resta al mes de setembre. El preu és de 15 lliures, a raó de 6 diners el quintar.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et faciencia pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 22v.

*[Bernat Ses Corts a l'hospital: venda de 600 quintars de guix en preu de 15 lliures]*¹

Die iovis, prima die augusti, anno a nativitate Domini MCCCCXV^o.

Ego Bernardus² çes Corts, de parrochia Sancte Marie de Bitulona diocesis Barchinone, vendo vobis Garcie d'Estela, civi dicte civitatis, operario operis Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, nomine dicti hospitalis, sexcenta quintalia de *guix* boni et receptibilis non cocti, quem meis expensis ponam et ponere habeam in ripparia maris in pede montanee de *Muntgat*, scilicet hinc ad festum beate Marie presentis mensis augusti, LX vel LXX quintalia et residuum per totum mensem septembris proxime venturum.³ Hanc autem et cetera. Sicut melius et cetera. Pretium est quindecim librarum Barchinone ad rationem sex denariorum pro quintali. Renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promitto⁴ predicta tenere et cetera. Hec igitur et cetera.

Testes: Petrus Egidii et Iacobus Sallent, magister domorum, habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix P, ratllat.* 4. *Segueix teneri de, ratllat.*

222

[1415, setembre, 19. Barcelona]

Isabel, vídua de Pere Boscà, ciutadà de Barcelona, fa donació a Constància, vídua del mercader Berenguer de Fàbrega, ciutadà de Barcelona,

de l'usdefruit d'una casa contigua a l'Hospital de la Santa Creu, davant de l'església del monestir de Santa Maria del Carme.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et faciencia pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 26v-27r.

*[Isabel Boschani a Constança de Fàbrica: donació de l'usdefruit de unes cases davant lo Carme]*¹

Ego Isabel,² uxor venerabilis Petri Boschani, quondam, civis civitatis Barchinone, attendens honorabiles administratores Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, cum instrumento in posse notarii infrascripti proxime preterita XXI^a die marcii recepto, assignasse michi et meis pro III^m solidis, quos eis³ tradidi, usumfructum et comoditatem ususfructus totius illius hospicii cum iuribus et pertinentiis suis, quod dictum hospitale per franchum alodium habet et possidet in dicta civitate, contigui dicto hospitali, ante ecclesiam monasterii de Carmelo, in quo solebat morari reverendus dominus abbas Sancti Bernardi, sub conditione: quod quadocumque ipsum hospitale vellet recuperare ipsum⁴ hospiciu[m], solvendo primitus dictos tres mille solidos, hoc esset eidem hospitali licitum et tunc ego et mei successores haberemus ipsum hospiciu[m] incontinenti deserere et relinquere eidem hospitali. Idcirco gratis et ex certa sciencia dono et transfero⁵ vobis domine Constancie, uxori Berengarii de Fàbrica, quondam, mercatoris, civis dicte civitatis, et vestris ac quibus velitis,⁶ sub dictis pacto et conditione, usumfructum⁷ predicti hospicii et comoditatem eiusdem eis modo et forma quibus fuit michi datum et assignatum.⁸ Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahens et cetera. Eademque et cetera. Cedens iura et cetera. Quibus iuribus et cetera.⁹ Inducens cum presenti vos in possessionem dicti hospicii seu fructuum ipsius. Insuper et cetera. Confitens vobis quod pro huiusmodi donatione et translatione habui et recepi a vobis in tabula cambii civitatis Barchinone tres mille solidos. Renuntiando et cetera.

Testes: Salvator Abadall, studens in artibus, et Iohannes Sunyerii, scriptor Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 3. *Segueix sibi ratllat.* 4. *Segueix hospitale, ratllat.* 5. *et transfero interlineat.* 6. *Ac quibus velitis, ratllat.* 7. *Segueix predictum et co, ratllat.* 8. *Segueix confitens a vobis habuisse quod G, ratllat.* 9. *Segueix insuper et cetera, ratllat.*

1417, desembre, 4 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen al mestre de cases Guillem Romanyà, ciutadà de Barcelona, una casa al carrer d'en Monader, sobre el monestir de Santa Maria del Carme, pel preu de 150 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et facienda pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 80v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium quartum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1416, novembre, 3-1418, octubre, 17), fol. 118r-122v.

Die sabbati, quarta die decembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXII°.

*[Hospital a Guillem Romanyà: venda d'unes cases al carrer d'en Monader en preu de 150 lliures]*¹

Nos Petrus² Malet, canonicus Ecclesie Barchinone, Ffranciscus³ de Conomines, Iohannes⁴ Boschani, cives dicte civitatis, administradores anno presenti hospitalis Sancte Crucis, una cum honorabilibus Simone de Pradis, canonico dicte Sedis, absenti, et Gabriel Gombau, canonicus eiusdem Sedis, vendimus vobis Guillelmo Romanyà, magistro domorum, civi dicte civitatis, et vestris, perpetuo, totum ipsum hospicium cum iuribus et pertinentiis suis, quod dictum hospitale et nos eius nomine, ex redditione dicto hospitali⁵ facta per Macianum Picanyes,⁶ et aliis iustis titulis et causis, habemus et possidemus in civitate Barchinone, in vico vocato *d'en Monader*,⁷ supra monasterium de Carmelo. Et tenetur, prout in instrumentis veteribus et cetera. Et terminatur ab oriente, ut in instrumento veteri et cetera. Hanc itaque et cetera. Sicut melius et cetera. Extrahentes et cetera. Eademque et cetera. Cedentes iura et cetera. Quibus iuribus et cetera. Salvis et cetera. Pro pretio vero predictorum, que vobis vendimus, dedistis et solvistis nobis seu de nostri voluntate soluturus estis⁸ Iacobo ça Seu, receptori et distributori peccuniarum et bonorum eiusdem hospitalis, centum quinquaginta libras monete Barchinone de terno. Et ideo renuntiando et cetera. Dando et cetera. Insuper promittimus ipsum hospicium vos et vestros facere, habere et tenere et cetera. Et tenebimus de evictione larga. Et pro hiis obligamus bona dicti hospitalis et cetera. Hec igitur et cetera. Fiat largius.

Testes dictorum Petri Malet, Ffrancisci de Conomines et Iohannis Boschani: Petrus Pellicerii, scriptor porcionis dicti hospitalis, Iohannes Sagur, apotecarius, et Guillelmus Mir, cives Barchinone.

Testes dicti Gabrielis Gombau [...].

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2-4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. Segueix -s, ratllat. 6. Segueix as-, ratllat. 8. Segueix satis pro, ratllat.

224

1418, febrer, 9 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu entreguen al mestre de cases Guillem Romanyà, ciutadà de Barcelona, la possessió d'una casa al carrer d'en Monader, a la cantonada del carrer d'en Roig, abans anomenat d'en Picalquers.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et facienda pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 84r-v.

[Hospital a Guillem Romanyà: possessió de unes cases al carrer d'en Monader]¹

Die mercurii, VIII^a mensis ffebroarii, anno a Nativitate Domini MCCCCXVIII.

Die mercurii, que fuit nona dies mensis ffebroarii, anno a nativitate Domini MCCCC^oXVIII^o, in presentia Iohannis Sunyerii, scriptoris iurati sub me Iohanne Torroni, notarii publici Barchinone, et in presentia etiam Ffrancisci² Ermengol, cultoris, et Iohannis Peges, magistri domorum, civium Barchinone, testium ad hec specialiter vocatorum et assumptorum, Iacobus ça Seu, civis Barchinone, procurator et receptor generalis peccuniarum et bonorum omnium hospitalis Sancte Crucis Barchinone, ut constat de sua procuracione et cetera, nomine predicto tradidit possessionem corporalem seu quasi Guillelmo Romanyani, magistro domorum, civi predictae civitatis, de totis illis domibus cum quadam parte orti sive retrocurtalis cum puteo mediocri, introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, quas dictum hospitale certis titulis habebat et possidebat in civitate Barchinone, in vico vocato *d'en Monader*, in *cantonada* vici olim vocati *d'en Picalquers*, nunc vocati *d'en Roig*. Ítem, et de³ tota ipsa domo cum iuribus et pertinentiis suis, quam dictum hospitale titulis predictis habebat et possidebat in⁴ vico et loco superius nominatis. Et tenentur et et cetera. Et quas domos honorabiles administradores dicti hospitalis eidem Guillelmo Romanyani vendiderant cum publico instrumento acto Barchinone, quarta die decembris, anno a nativitate Domini MCCCCXVII^o, in posse mei dicti et infrascripti notarii, pretio videlicet centum quinquaginta librarum Barchinone. Quas quidem possessiones tradidit idem Iacobus ça Seu, nomine dicti hospitalis, dicto Guillelmo Romanyani hoc modo: quoniam accepit ipsum per manum dexteram et inmisit eum intus

dictas domos, tradendo sibi claves portalium ipsarum domorum. Quo facto, incontinenti dictus Iacobus *ça* Seu foras exivit, dicto Guillelmo intus remanente, claudente et aperiente ianuas ipsorum portalium, ac dicente et protestante⁵ predicta non solum animo sed etiam corpore possidere. De quibus omnibus sic gestis dictus Guillelmus Romanyani petiit sibi fieri instrumentum et cetera.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix er, ratllat.* 3. *Segueix totus ipsus de quibus, ratllat.* 4. *Segueix dicto, ratllat.* 5. *Protestetante al ms.*

225

[1419, febrer, 17. Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen a Miquel de Seva, ciutadà de Barcelona, un censal de 18 sous que el mestre de cases Bartomeu Costa va fer a l'hospital per una peça de terra, pel preu d'11 lliures i 10 sous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et faciencia pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), fol. 105v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium quintum decimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis* (1418, octubre, 29-1421, abril, 16), fol. 27v-29v, 52r.

[Hospital a Miquel de Seva: venda de 18 sous cens sobre una pessa de terra en Santa Maria dels Sayers, lloch dit Canyadell, per lo preu de 11 lliures, 10 sous]¹

Ítem, in alio instrumento dicti honorabiles administratores venderunt venerabili Michaeli de Seva, civi dicte civitatis, et suis, tanquam plus danti,² totum illud censuale decem octo solidorum monete Barchinone de terno, quod Bartholomeus Costa, magister domorum, facit dicto hospitali pro quadam pecia terre iuxta alberanum hic affixum. Hanc itaque et cetera. Pro pretio undecim librarum et decem solidorum Barchinone. Renuntiando et cetera. Insuper promiserunt teneri de evictione obligando bona et cetera. Ad hec nos Petrus Gallard et Petrus Guitard, cursores publici Barchinone, fatemur ipsum censuale encantas per XXX dies et ultra et cetera.

Testes dictorum administratorum: predicti.

Testes dictorum curritorum, qui firmaverunt XX die dicti mensis: Gaspar de Vinealibus et Bernardus Bou, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Tanquam plus danti interlineat.*

226

Establiment a cens de 4 morabatins sobre aquelles cases amb hort que l'Hospital de la Santa Creu posseeix davant l'església del monestir de Santa Maria del Carme, on viu Bernat sa Carrera. Es fa saber a qui faci aquest establiment que només podrà disposar de les finestres que ara hi ha. En cas que l'hospital hi vulgui edificar, caldrà tapar les finestres.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale quintum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientis et facienda pro Hospitalis Sancte Crucis Barchinone* (1415, febrer, 27-1420, octubre, 3), full intercalat sense foliar.

Josep Maria ROCA, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona* (MCCCCXVII), Barcelona 1920, p. 133-134.

Stablits a cens de quatre¹ morabatins bons alfonsins e de dret pes, per cascun dels quals se paguen nou sólidos Barchinonins e a qui maior entrada hi donarà, totes aquelles cases ab ort et ab entrades, exides, drets e pertinències lurs, les quals l'Espital de Santa Creu de Barchinona en franch alou ha e poseeix en lo Revall de Barchinona, devant la² esgleya del monastir del Carme de la dita ciutat, on ara stà en Bernat ça Carrera. Axí, emperò, que tota vegada que lo dit spital ho volrà o los honorables administradors d'aquell, se puxa pendre sens algun preu que non haja a pagar de l'ort de les dites cases vers lo dit spital, aytant com ne haurà necessari per fer passar la gran casa qui hi és començada e no en altra manera. E axí mateix que aquell a qui serà fet lo dit stabliment, no puxa haver ni tenir finestres reialeres, ni mirador en lo dit spital, ni en lo carrer qui hi és,³ sinó aquelles qui vuy hi són. Però en cas que l'espital hi volgués fer edifici de cases, lavors se haguessen a cloure.⁴ Entès, però, é declarat que aquell a qui serà fet lo dit stabliment, en cas de venda o d'alienació de les dites cases e ort, haja a pagar al spital e als seus a raó de setè segons s'acostuma en Barchinona.

1. Quatre *interlineat*. 2. *Segueix* monastir de, *ratllat*. 3. *Segueix* sinó, aytant com planta als dits administradors ans aquella és qui vuy hi són seu haient alenar o cloure tota vegada que plaurà als dits administradors, *ratllat*. 4. Sinó aquelles... a cloure *interlineat*.

227

1425, juliol, 10. Barcelona

El fuster Pere Dianet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Bernat sa Carrera, ciutadà de Barcelona, abans recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 7 lliures i 17 sous dels 556 sous i 4 diners que l'hospital li devia.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorundem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 6v-7r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone... quod est in ordine decimi octavi* (1424, febrer, 19-1426, gener, 2), fol. 153v. Document incomplet.

[*Pere Dianet a l'hospital: àpoca*]¹

Die martis, X^a die iulii, anno predicto.

Sit² omnibus notum quod ego Petrus³ Dianet, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Bernardo ça Carrera, civi dicte civitatis, olim receptori et distributori peccuniarum et bonorum Hospitalis Sancte Crucis predictae civitatis, quod tempore quo dictum officium regebatis, solvistis michi de peccunia ipsius hospitalis septem libras decem septem solidos monete Barchinone de terno, pro rata illorum quingentorum quinquaginta sex solidorum et quatuor denariorum,⁴ qui michi per dictum hospitale debebantur cum quodam albarano venerabilis Michaelis ces Blades, scriptoris porcionis ipsius hospitalis, scripto Barchinone ultima die mensis septembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXXIII^o, causis et rationibus in eo contentis. Que siquidem septem libre, decem septem solidi pro cautela dicte solutionis fuerunt de voluntate mea scripte pro deductis in dorso dicti albarani manu notarii infrascripti. Et ideo renuntiando excepcioni non numerare et non solute peccunie et doli, in testimonium premissorum facio vobis inde fieri et tradi presens apoce instrumentum per notarium infrascriptum.

Actum est hoc Barchinone, decima die iulii, anno a Nativitate Domini MCCCCXXV^o.

Sig+num Petri Dianet, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: discretus Gabriel Bofill, notarius, civis, et Paulus Guardiola, scriptor Barchinone.⁵

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Al marge esquerre, clausum traditum. Est facta deductio.* 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Denariorum interlineat.* 5. *Tot l'instrument ratllat en obliqüa.*

[1425], desembre, 19. Barcelona

Joan Torró, notari de Barcelona, reconeix que dels 10.000 florins d'or d'Aragó que el papa Benet XIII va concedir a l'hospital provinents de llegats a causes pies, actes d'usura, robatoris o de qualsevulla

altra natura, ha rebut, de mans del prevere Joan Brunet, recaptador i distribuïdor dels béns de l'Hospital de la Santa Creu, 110 sous per diverses actuacions notariales.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 20r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone... quod est in ordine decimi octavi* (1424, febrer, 19-1426, gener, 2), fol. 186v. Document incomplet.

Die mercurii, XIX^a die decembris, anno predicto.

[Joan Torró notari a l'hospital: àpocha]¹

Sit omnibus notum quod ego Iohannes² Torroni, notarius Barchinone infrascriptus, confiteor et recognosco vobis venerabili Iohanni Brunet, presbitero Barchinone, receptori et distributori peccuniarum et bonorum Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod de peccunia dicti hospitalis ad manus vestras proventa de et pro illis decem mille florenis auri de Aragonia, quos sanctissimus dominus Benedictus tunc papa XIII° dedit et concessit dicto hospitali, habendis de legatis ad incertas pias causas relictis, et etiam de hiis que per usurariam pravitatem extorta seu per furtum aut rapinam ablata aut alias illicite quesita fuerunt, que per quoscumque in civitate Barchinone consistentes debentur vel debebuntur, dedistis et solvistis michi pro rata eius quod michi debetur³ usque nunc⁴ pro diversis litteris ex parte⁵ domini prioris Sancti Pauli de Campo Barchinone, comissarii et exequitoris⁶ apostolici, super dicta gratia emanatis et per me ordinatis et expeditis, que⁷ littere fuerunt diversis manumissoribus⁸ presentate,⁹ et pro diversis etiam¹⁰ aliis scripturiis,¹¹ quas ratione predicta feci, centum et decem solidos monete Barchinone de terno. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis de predictis CX solidis presentem apocam de recepto.

Actum est hoc Barchinone.

Testes: Gabriel Bofill, notarius, civis, et Iohannes Marchi, scriptor, habitator Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. per a indicar la ferma. 3. Segueix et, ratllat. gueix de, ratllat. 6. Et exequitoris interlineat. transitusse, ratllat. 9. Presentate, interlineat. scripturiis, ratllat.

2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües 4. Usque nunc interlineat. 5. Segueix fuer, ratllat. 8. Segueix 10. Etiam, interlineat. 11. Segueix

229

[1428], juliol, 17 [Barcelona]

El fuster Joan Frau, ciutadà de Barcelona, reconeix que el prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, li va pagar 59 sous i 6 diners, preu de la capsa on s'havien de guardar els diners de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 95r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1428, juliol, 10-1431, agost, 30), fol. 3r. Document incomplet.

Die sabbati, XVII^a die iulii, anno predicto.

[Joan Frau a l'hospital: època]¹

Sit omnibus notum quod ego Iohannes² Frau, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori nunc hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis nomine dicti hospitalis, quod³ de peccunia caxie noviter institute in dicto hospitali pro conservandis peccuniis eiusdem⁴ solvistis et tradidistis michi bene et plenarie ad meam voluntatem quinquaginta novem solidos et sex denarios monete Barchinone de terno, qui michi per dictum hospitale debebantur pro pretio predictae caxie, quam vobis seu honorabilibus administratoribus eiusdem vendidi dicto pretio. Et ideo.

Testes: honorabiles⁵ Philipus de Ferraria et Iohannes Oliverii, notarii, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Al marge dret, mal auguri [...]. 4. Pro conservandis peccuniis eiusdem interlineat. 5. Segueix Fferr; ratllat.

230

[1428], juliol, 30 [Barcelona]

El ferrer Lluís de Puig, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 30 sous que se li devien per dotze cadenats, amb les claus i tanques corresponents, que va fer per a dotze capsas de fusta destinades als acaptadors de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 97v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1428, juliol, 10-1431, agost, 30), fol. 8r. Document incomplet.

Die veneris, XXX^a die iulii, anno predicto.

[Lluís de Puig a l'hospital: àpoca]¹

Ego Ludovicus² de Podio, faber, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod de peccunia caxie in dicto hospitali noviter institute solvistis michi triginta solidos monete Barchinone de terno, qui per dictum hospitale michi debebantur pro duodecim *cadens* cum suis clavibus et cum singulis periis, quos feci duodecim *capçes* fustis que facte fuerunt noviter in dicto hospitali,³ quas debent portare acaptadores eiusdem hospitalis. Et ideo.

Testes discreti Iohannes Oliverii et Salvator Marquesii, notarii, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix pro ratllat.

231

[1428, juliol, 30. Barcelona]

El pintor Joan Materes, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Cardona, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 52 sous i 6 diners que se li devien per pintar la capsa nova que es va instituir per guardar els diners de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus dependenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 98r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1428, juliol, 10-1431, agost, 30), fol. 8r. Document incomplet.

[Joan Matheres a l'hospital: àpoca]¹

Ego Iohannes² Materes, pictor, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Cardona, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod de peccunia caxie noviter in dicto hospitali institute solvistis michi quinquaginta duos solidos et sex denarios monete Barchinone de terno, qui per dictum hospitale michi debebantur pro pictando caxiam novam, que noviter fuit instituta in dicto hospitali pro conservando pecunias eiusdem et pixidas, quas debent portare acaptatores ipsius hospitalis. Et ideo.

Testes discreti [Iohannes Oliverii et Salvator Marquesii, notarii, cives Barchinone].

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

232

[1428, setembre, 4. Barcelona]

L'argenter Marc Canyes, ciutadà de Barcelona, reconeix que Bernat de Pla, canonge de la Seu de Barcelona, i Bernat de Marimon, ciutadà de Barcelona, administradors de l'Hospital de la Santa Creu, li van entregar 16 marcs d'argent per fer una creu; 161 lliures i 3 diners per fer un bací també d'argent, amb un pes d'1 marc, mitja unça i 6 argents, a raó de 115 sous per marc; una custòdia d'argent de 5 marcs, 2 unces i mitja i 6 argents, a raó de 8 lliures per marc; i una capsa per guardar les hòsties, amb tres esmalts i dues canadelles d'argent, d'1 marc, 7 unces i 6 argents, a raó de 8 lliures per marc. El document fou cancel·lat el 23 de desembre de 1429.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 99r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1428, juliol, 10-1431, agost, 30), fol. 12v. Document incomplet.

Die sabbati, quarta die septembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXXVIII^o.

Ego Marchus Canyes, argenterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Bernardo de Plano, canonico Sedis Barchinone, et Bernardo de Marimundo, civi dicte civitatis, administratoribus hoc anno¹ Hospitalis Sancte Crucis Barchinone una cum honorabili Bartholomeo Moles, canonico ipsius Sedis, ab hoc actu absente, et Francisco de Conomines, ab humanis exemplo, quod est verum et certum quod, diu est, ex parte dicti hospitalis fuerunt michi tradita sexdecim marche argenti pro faciendo de eisdem unam crucem et alia subscripta ad opus dicti hospitalis. Et ex alia parte fuerunt michi tradite et solute pro faciendo ea ex parte eiusdem hospitalis centum sexaginta una libre et tres denarii Barchinone, de quibus seu pro quibus feci ad opus ipsius hospitalis iam unum bacinum argenti, aptum ad faciendum *recapta*, ponderis unius marche et medie uncie et sex *argens*, ad rationem CXV solidorum pro marcha. Ítem, unam custodiam argenti ponderiis quinque marcharum, duarum unciarum et medie et sex *argens*, ad rationem VIII° librarum pro marcha. Ítem, aliam custodiam argenti ponderiis duarum marcharum, unius uncie et

septem *argens*, ad dictam rationem VIII⁰ librarum pro marcha. Ítem, unam pixidem sive *capça*, aptam ad tenendum hostias, cum tribus *esmalts*, et duas *canadelles* argenti ponderiis unius marche, septem unciarum et sex *argens*, ad dictam rationem VIII librarum pro marcha. Et ideo renuntiando et cetera. Convenio et promitto vobis quod hinc ad festum Pasche Resurreccionis Domini proxime venturum, faciam et perficiam ad opus dicti hospitalis unam crucem ex dicto argento. Et ipsa facta, tunc veniam vobiscum ad compotum super dicta cruce et super aliis predictis per me, iam ut predictur, factis. Et si per² dictum compotum apparebit me debere vobis nomine dicti hospitalis seu eidem hospitali aliquid debere refundere et tornare, illud vobis incontinenti dabo et solvam sine dilatione et cetera. Et restituam missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis obligo bona mea et cetera. Si vero dictum hospitale habebit michi, facto dicto compoto, aliquid tornare, teneamini vos et succedores vestri in administratione ipsius hospitalis illud michi incontinenti dare et solvere. Ad hec nos dicti Bernardus de Plano et Bernardus de Marimundo promittimus vobis dicto Marcho quod, facta dicta cruce, computabimus vobiscum super predictis. Et si dictum hospitale habebit vobis aliquid restituere, id incontinenti promittimus vobis solvere de bonis ipsius hospitalis sine dilatione et cetera. Et restituemus missiones et cetera. Super quibus et cetera. Obligamus bona ipsius hospitalis et cetera.

Testes: discreti Iohannes Brunet, presbiter, et Iohannes Oliverii, notarius, civis Barchinone.³

Die veneris, XXIII^a die decembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXXIX^o.

Fuit cancellatum subscriptum instrumentum de voluntate⁴ Gasparis Ultzina, procuratoris dicti hospitalis, presentibus testibus: venerabili Lehonardo Antich, mercatore, et Ffrancisco Iust, alias Musela, civibus Barchinone.

1. *Segueix dictis, ratllat.* 2. *Segueix dictis ex, ratllat.* 3. *Tot l'instrument ratllat.* 4. *Segueix dicti, ratllat.*

233

1430, desembre, 22. Barcelona

Maria, vídua del fuster Arnau Sala, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere sa Illa, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 30 sous que se li devien en concepte de guix que va comprar per a l'obra.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 139r.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1428, juliol, 10-1431, agost, 30), fol. 159v. Document incomplet.

Die veneris, XXII^a, mensis decembris, anno predicto a nativitate Domini M^o CCCC^o XXX°.

[Maria Sala a l'hospital: àpoca]¹

Sit omnibus notum quod ego Maria,² uxor Arnaldi Sala, quondam, fusterii civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro ça Illa, presbitero, priori nunc hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis ac regenti compota³ caxie ipsius hospitalis, quod de peccunia ipsius hospitalis solvistis michi triginta solidos barchinonenses, qui michi debebantur ratione de *guix*⁴ per vos⁵ a me empti⁶ ad opus dicti hospitalis⁷ et operibus eiusdem. Et ideo renuntiando excepcioni non numerare et non solute peccunie, facio vobis de predictis triginta solidis presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barchinone, vicesima secunda die decembris, anno a nativitate Domini M CCCC^o XXX°.

Sig+num Marie, predicte, que hec laudo et firmo.

Testes: discretus Guillelmus Ros, notarius, civis, et Benedictus de Ferreres, scriptor, habitator Barchinone.⁸

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Compota amb abreviatura ratllada. 4. Segueix ab, ratllat. 5. Segueix ab, ratllat. 6. Segueix et ideo et cetera, ratllat. 7. Ídem. 8. Tot l'instrument ratllat amb tres ratlles verticals.

1431, gener, 20. Barcelona

El fuster Rafael Colomer, ciutadà de Barcelona, reconeix rebre del prevere Pere sa Illa, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 6 lliures i 8 sous que se li devien d'una quantitat més gran per la fusta que el prevere Joan Brunet, antic prior de l'Hospital, li va comprar per a l'obra. Signaren àpoca.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et faciencia pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 140v.

Die sabbati, XX^a die ianuarii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXXI°.¹

[Rafel Colomer a l'hospital: àpoca]²

Sit omnibus notum quod³ ego Rapael Colomerii, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili et discreto⁴ Petro ça Illa, presbitero, priori⁵ hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis⁶ ac regenti compotum caxie dicti hospitalis, quod de peccunia ipsius hospitalis⁷ solvistis michi sex libras et octo solidos barchinonenses, que⁸ michi debebantur et tantum restabant ad solvendum ex maiori peccunie summa, quam dictum hospitale michi debebat pro *fusta*, quam discretus Iohannes Brunet, presbiter, olim prior dicti hospitalis, a me emit, habuit et recepit ad opus dicti hospitalis tempore quo ipse erat prior eiusdem hospitalis. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis dicto nomine et dicto hospitali⁹ de predictis sex libris et octo solidis presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barchinone, vicesima die ianuarii, anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o tricesimo primo.

Sig+num Raphaelis Colomerii, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: discretus Berengarius Alamanni, notarius, civis,¹⁰ et Iohannes Marchi, scriptor, habitator Barchinone.¹¹

1. *Al marge esquerre, clausum traditum.* 2. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 3. *Sit omnibus notum quod interlineat i segueix quod, ratllat.* 4. *Segueix administratoribus, ratllat.* 5. *Petro ça Illa, presbitero, priori interlineat.* 6. *Segueix quod per manus Bernardi de Boneto [...] ex parti alterius ex procuratoribus dicti hospitalis, ratllat.* 7. *Ac regenti compotum ... ipsius hospitalis interlineat.* 8. *Segueix per dictum hospitale, ratllat.* 9. *Segueix de predictis presentem apocam de soluto in testimonium promissorum, ratllat.* 10. *Civis interlineat.* 11. *Segueix Barchinone, ratllat com tot l'instrument.*

235

1431, febrer, 1. Barcelona

El rajoler Bartomeu Cebrià, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere sa Illa, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 8 lliures, 14 sous i 5 diners que se li devien en concepte de calç, teules i rajoles que Joan Brunet li va comprar mentre era prior de l'Hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorundem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), fol. 141v.

Die iovis, prima die mensis ffebruarii, anno predicto.

[Barthomeu Sebrià a l'hospital: àpoca]¹

Sit omnibus notum quod² ego Bartholomeus Sabriani, ragole-rius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro ça Illa, presbitero, priori hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis³ ac regenti compota⁴ caxie dicti hospitalis, quod de peccunia ipsius caxie⁵ solvistis michi octo libras, quatuordecim solidos et quinque denarios barchinonenses, que michi debebantur per dictum hospitale de tempore quo discretus Iohannes Brunet, presbiter Barchinone, administrabat compota dicte caxie ratione calcis et⁶ tegularum et reiolarum⁷ per ipsum⁸ Iohannem Brunet a me emptarum ad opus ipsius hospitalis. Et ideo renuntiando⁹ excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis de predictis octo libris, quatordecim solidis et quinque denariis presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barchinone, prima die februarii, anno a nativitate Domini MCCCCXXXI^o.

Sig+num Bartholomei Sebriani, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes: Garcias d'Estela et Bernardus de Boneto, cives Barchinone.¹⁰

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. Sit omnibus notum quod *interlineat.* 3. *Segueix* quod de peccunia dicti, *ratllat.* 4. Ac regenti compota *interlineat.* 5. Quod de peccunia ipsius caxie, *interlineat.* 6. *Segueix* tabularum ac de regoles, *ratllat.* 7. Tegularum et reiolarum *interlineat.* 8. *Segueix* emptis, *ratllat.* 9. *Segueix* et cetera, *ratllat.* 10. *Tot l'instrument ratllat.*

236

Establiment a cens de 3 morabatins sobre les cases amb hort situades on hi havia la farmàcia de l'Hospital de la Santa Creu que aquest posseeix en alou. Aquestes cases es troben darrere de l'hospital i donen al carrer d'en Cervelló.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale septimum ... negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro ipso hospitalis cum aliquibus deppendenciis eorumdem* (1425, maig, 21-1431, febrer, 8), full intercalat sense foliar.

Stablits a çens de tres morabatins, per cascun dels quals se paguen nou sólidos barchinonenses, e a qui major entrada hi volrà donar, totes aquellases cases ab ort o¹ reecortal on se solia tenir la casa de la speciaria del Spital de Sancta Creu de Barchinona, ab entrades, exides, drets e pertinències lurs, segons són designades e s'estenen fins a les parets del dit spital. Les quals cases són detràs lo dit spital e obren al carrer d'en Cervelló. E aquellases lo dit spital ha e posseeix per franch alou. Entès, però, e declarat que, en cas de venda o d'altre alienació faedora per² aquell a qui serà fet lo dit establiment³ e per

los succehidors seus, en les dites cases se hajan donar e pagar al dit spital loïsme a rahó de setè segons la sentència dels loïsmes.

1. Segueix exí, ratllat.
2. Segueix lo, ratllat.
3. Segueix se haia ad, ratllat.

237

1442, maig, 15 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu i Pere Rei, giponer, resident a l'hospital, venen a Eulàlia, vídua del pagès Andreu Montserrat, ciutadà de Barcelona, unes cases que Pere Rey tenia al carrer Bernat de Puig, al Raval de Barcelona, bastant prop del monestir de Santa Maria del Carme. El preu de la venda fou de 22 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorundem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 51r. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 36r-37v.

*[Hospital y Pere Rey a Eulàlia Muntserrat: venda d'unes cases prop lo carrer del Carme en preu de 22 lliures]*¹

Die² martis, XV^a die madii, anno predicto.

Instrumentum venditionis firmatum per venerabiles administratores Hospitalis Sancte Crucis Barchinone et Petrum Rey³ domine Eulalie,⁴ uxori⁵ Andree Muntserrat, quondam, agricultoris, civis dicte civitatis, de quibusdam domibus, cum retrocurtali sive exita eiusdem contigua, cum iuribus et pertinentiis suis, quas Petrus Rey, olim iuponerius nunc comorans in dicto hospitali, habebat et possidebat in suburbio dicte civitatis, satis propre monasterium beate Marie de Carmelo Barchinone, in vico novo vocato Bernardi de Puig. Et tenentur per heredes seu succesores venerabilis Thome de Podio, quondam, civis dicte civitatis, ad censum unius morabatini et medii bonorum et cetera, solvendorum inter duos anni terminos et cetera. Pro pretio XXII librarum Barchinone et cetera.

Testes firme honorabilium Bernardi Fivallerii et Michaelis de Monte Iudaico sunt: discretus Anthonius Serra, presbiter, beneficiatus in ecclesia de Petralbis, et Gabriel Bofill, notarius.

Testes Guillelmi Poncii de Fonolletto et Iohannis Ros, qui firmanrunt VIII^a die iunii, anno predicto: venerabiles Petrus Felicis, presbiter, prior, Iohannes Cerdani, scriptor portionis dicti hospitalis, et Iohannes de Podio, scriptores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Al marge esquerre, clausum traditum.* 3. *Petrum Rey interlineat.* 4. *Uxori repetit.* 5. *Uxori repetit.*

238

[1442, juny, 15. Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu i Pere Rei venen al carnisser Guillem Font, ciutadà de Barcelona, unes cases al carrer d'en Bernat de Puig, al Raval de Barcelona, sobre el monestir de Santa Maria del Carme. El preu de la venda és de 10 lliures.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 55r. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 49v-51v.

*[Hospital y Pere Rey a Guillem Font: venda d'unes cases al carrer d'en Barnat Puig sobre lo monastir en preu de 10 lliures]*¹

Instrumentum venditionis firmatum per Petrum Rey et honorabiles administratores hospitalis Sancte Crucis Guillelmo Font, carnisserio, civi Barchinone, de quibusdam domibus que sunt in vico Bernardi de Podio, quondam, supra monasterium de Carmelo, pretio decem librarum Barchinone. *Est ordinata largius in cedula.*

Testes dictorum² Guillelmi Poncii de Fonolletto, Iohannis Ros et Bernardi Fivallerii: Petrus Felicis, presbiter, Iohannes Çerdà, scriptor porcionis, et Iohannes de Podio, scriptor Barchinone.

Testes dicti Petri Rey: Bernardus de Boneto et dictus Iohannes de Podio.

Testes Bartholomei Figerola et Petri Bassot, curritorum, qui firmarunt dicta die: Petrus Mayol, studens in artibus, et dictus Iohannes de Podio.

Testes firme honorabilis Michaelis de Monte Iudayco, qui firmavit XXV^a die iunii, sunt: honorabiles Petrus Arnaldus Pol et venerabilis Petrus Medici, civis Barchinone.³

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix Petri Rey, ratllat.* 3. *Tot l'instrument ratllat.*

239

1442, agost, 2 [Barcelona]

El procurador Gaspar Olzina, ciutadà de Barcelona, reconeix rebre del carnisser Guillem Fonts, ciutadà de Barcelona, 10 lliures pel preu

d'unes cases al carrer de Bernat de Puig, sobre el monestir de Santa Maria del Carme.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis dependenciis eorundem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 58v. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 65v.

[Hospital a Guillem Fonts: època de 10 lliures, preu d'una casa demunt lo convent del Carme]¹

Die iovis, secunda die augusti, anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XLII°.

Ego Gaspar² Ultzina, civis Barchinone, procurator ad hec et alia legitime constitutus una et insolidum cum Bernardo de Boneto, Hospitalis Sancte Crucis, ut constat instrumento et cetera, nomine predicto, confiteor et recognosco vobis Guillelmo Fonts, carniscrio, civi dicte civitatis, quod forma subscripta solvistis michi dicto nomine illas decem libras monete Barchinone de terno, quarum pretio honorabiles administratores hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis et Petrus Rey vendiderunt vobis et vestris et cetera, quasdam domos, que sunt in vico Bernardi de Podio, quondam, supra monasterium de Carmelo dicte civitatis et cetera. Predictas vero decem libras solvistis michi hoc modo: quoniam de ipsis solvistis dominis, pro quibus dicte domus tenentur, scilicet pro censu debito de quatuor annis et pro laudimiiis eis pertinentibus ratione presentis venditionis, quinquaginta septem solidos barchinonenses, et restantes septem libras, tres solidos ad complementum dictarum decem librarum dici et scribi fecistis michi et Bernardo de Boneto, ut procuratoribus dicte hospitalis, in tabula cambii dicte civitatis³ ultima die iulii proxime lapsi. Quam ditam ratam habeo et cetera. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Bernardus Michaelis et Ffranciscus Torrents, agricultores, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix quam dicta, ratllat.

240

1442, agost, 2 [Barcelona]

Gaspar Olzina, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, entrega a Guillem Fonts la possessió de les cases en presència del notari Gabriel Bofill, substitut de Joan Torró.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus*

aliis dependenciis eorundem (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 58v. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 66r.

[*Hospital a Guillem Fonts: possessió de dites cases*]¹

Ítem, cum alio instrumento dictus Gaspar Ultzina, procurator dicti hospitalis, tradidit possessionem corporalem de predictis domibus dicto Guillelmo Fonts, ut in forma: quod accepit ipsum Guillelmum² per manum dextram et misit ipsum intus dictas domos et tradidit sibi claves portalis exterioris ipsarum domorum. Et postea foras exivit et³ dictus Guillelmus Fonts intus remansit. Et clausit et aperuit ianuas portalis ipsarum domorum et cetera. De quibus omnibus petiit sibi fieri publicum instrumentum et cetera. Que fuerunt facta in presentia Gabrielis Bofill, notarii, ut⁴ in hac parte substituti iurati sub me Iohanne Torroni et cetera, presentibus testibus supradictis.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Guillelmum interlineat.* 3. *Et interlineat.* 4. *Ut interlineat.*

241

1442, octubre, 22 [Barcelona]

El metge Pere de Coll, ciutadà de Barcelona, fa dues donacions als administradors de l'Hospital de la Santa Creu: d'una banda, 150 lliures per a la realització d'un retaule a l'altar major de la capella, dedicat a la Invocació de la Santa Creu; de l'altra, 187 lliures, 4 sous i 1 diner que li deu Beatriu de Tous, vídua del cavaller Bernat de Tous i filla del també cavaller Francesc de Vilanova.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 82v-83v. Document incomplet.

Die lune, XXII^a die octobris, anno a Nativitate Domini M-CCCCXLII^o.

In Dei nomine. Noverint universi quod ego Petrus¹ de Colle, magister in medicina et civis civitatis Barchinone, attendens quod de bonis temporalibus ea perpetuo retinentur que pro Christi nomine et eius servitio impenduntur; idcirco ad honorem et reverentiam Domini nostri Ihesu Christi et eius Matris gloriosse ac in aliqualem remissionem peccaminum meorum, dono et ex causa donationis irrevocabilis inter vivos concedo vobis honorabilibus Guillelmo Poncii de Fonolletto, Iohanni Ros, canonicis ecclesie Sedis dicte civitatis, Raymundo de Valle et Michaeli de Monteiudaico, civibus dicte civitatis, pro nunc rectoribus et administratoribus generalibus hospitalis seu domus

pauperum Sancte Crucis civitatis preambule, nomine dicti hospitalis, et eidem etiam hospitali, ad opus scilicet faciendi et construendi in altari maiori capelle dicti hospitalis unum pulcrum retrotabulum sub invocatione Sancte Crucis, in qua Dominus noster Ihesus Christus pro redemptione humani generis pati voluit et crucifixi factus homo, centum quinquaginta libras monete Barchinone de terno, ex et de illis scilicet centum octuaginta septem libris, quatuor solidis et uno denario monete profate que per nobilem dominam Beatricem de Thous, que fuit uxor honorabilis Bernardi de Thous, quondam, militis, filiamque nobilis Ffrancisci de Villanova, militis, quondam, michi debentur certis ex causis seu rationibus in instrumento proinde michi facto per eandem dominam Beatricem contentis et expressatis, ad quod me reffero. Hanc itaque donationem et ex causa donationis concessionem ffacio ego dictus Petrus de Colle dicto hospitali ac vobis dictis suis honorabilibus administratoribus eius nomine de predictis[...].²

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 2. Vid. document següent.

242

1442, novembre, 15 [Barcelona]

El metge Pere de Coll, ciutadà de Barcelona, fa donació de 150 lliures a l'Hospital de la Santa Creu.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorundem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 63v. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 85r-86v.

*[Pere de Coll a l'hospital: donatio de 150 lliures]*¹

Die iovis, XV^a die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXLII^o.

Instrumentum donationis firmatum per Petrum de Colle, magistrum in medicina, Hospitali Sancte Crucis Barchinone CL librarum Barchinone. *Est in cedula.*

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii.

243

1442, novembre, 15. Barcelona

El metge Pere de Coll, ciutadà de Barcelona, fa dues donacions als administradors de l'Hospital de la Santa Creu: una, de 150 lliu-

res per a la realització d'un retaule a l'altar major de la capella de l'Hospital, dedicat a la Santa Creu; i l'altra, de 187 lliures, 4 sous i 1 diner que li deu Beatriu de Tous, vídua del cavaller Bernat de Tous.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 85r-86v.

*[Pere de Coll a l'hospital: donatió de 50 lliures]*¹

Die iovis, XV^a die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXXXII^o.

In Dei nomine. Noverint universi quod ego Petrus² de Colle, magister in medicina et civis civitatis Barchinone, attendens quod de bonis temporalibus ea perpetuo retinentur que pro Christi nomine et eius servitio impenduntur, idcirco ad honorem et reverentiam Domini nostri Ihesu Christi et eius Matris gloriosse ac in aliqualem remissionem peccaminum meorum, dono et ex causa donationis irrevocabilis inter vivos concedo vobis honorabilibus Guillelmo Poncii de Fonolletto, Iohanni Ros, canonicis ecclesie Sedis dicte civitatis, Raymundo de Valle et Michaeli de Monteiudaico, civibus dicte civitatis, pro nunc rectoribus et administratoribus generalibus hospitalis seu domus pauperum Sancte Crucis civitatis preambule, nomine dicti hospitalis, et eidem etiam hospitali, ad opus scilicet faciendi et construendi in altari maiori capelle dicti hospitalis unum pulcrum retrotabulum sub invocatione Sancte Crucis, in qua Dominus noster Ihesus Christus pro redemptione humani generis pati voluit et crucifixi factus homo, centum quinquaginta libras monete Barchinone de terno, ex et de illis scilicet centum octuaginta septem libris, quatuor solidis et uno denario monete prefate, que per nobilem dominam Beatricem de Thous, que fuit uxor honorabilis Bernardi de Thous, quondam, militis, filiamque nobilis Ffrancisci de Villanova, militis, quondam, michi debentur certis ex causis seu rationibus in instrumento proinde michi facto per eandem dominam Beatricem contentis et expressatis, ad quod me reffero. Hanc itaque donationem et ex causa donationis concessionem ffacio ego dictus Petrus de Colle dicto hospitali ac vobis dictis suis honorabilibus administratoribus eius nomine de predictis centum quinquaginta libris et iure petendi et exhigendi easdem ab illis qui ad solvendum ipsas teneantur, sicut melius dici potest et intelligi, ad salvamentum et bonum intellectum ipsius hospitalis ac vestri dictorum administratorum suorum eius nomine. Extrahens ipsas centum quinquaginta libras de iure, dominio et posse mei et meorum. Easdemque in ius, dominium et posse dicti hospitalis et vestri dictorum suorum honorabilium administratorum ipsius nomine mitto et transfero irrevocabiliter pleno

iure. Cedens et mandans ex causa predicta et alias, prout melius de iure fieri valeat atque possit, vobis dictis honorabilibus administratoribus nomine predicti hospitalis et eidem hospitali omnia iura et omnes actiones, reales et personales, ac alias quascumque michi pertinentia et pertinentes adversus seu contra dictam dominam Beatricem de Thous et eius bona seu contra etiam heredem aut bonorum suorum detentorem et alias quascumque personas, res et bona ipsarum centum quinquaginta librarum. Quibus iuribus et actionibus possitis vos dicti honorabiles administratores, nomine eiusdem hospitalis, et ipsum hospitale et sui procuratores et actores uti et³ experiri, agendo scilicet et respondendo, deffendendo, excipiendo, proponendo et replicando; et predictas centum quinquaginta libras a predicta domina Beatrice et seu bonis suis et ab⁴ herede aut⁵ bonorum suorum detentore et ab aliis personis et bonis que ad eas solvendum modo aliquo teneantur, petendo, exigendo et habendo; et apocham et apochas atque fines et cessiones de eisdem faciendo et firmando; et omnia alia et singula faciendo in iudicio et extra iudicium quecumque et quemadmodum ego facere poteram ante presentem donationem et iurium cessionem, et possem nunc et etiam postea quandocumque. Ego enim facio et constituo vos nomine dicti hospitalis, et ipsum hospitale et suos, quoad ipsas centum quinquaginta libras tantum a me dicto hospitali donatas, dominos et procuratores in rem propriam eiusdem hospitalis pro faciendo et construendo de eisdem centum quinquaginta libris, prout sufficere poterint, dictum retrotabulum in predicto altari maiori dicte capelle ipsius hospitalis sub invocatione dicte Sancte Crucis. Dicens et iniungens tenore presentis publici instrumenti, vicem epistole quoad hec gerentis, heredi seu successori aut bonorum ipsius domine Beatricis de Thous detentori, aut cui pertineat, quibus cum presenti presentem intimo et notifico donationem, quatenus dicto hospitali seu suis procuratoribus, aut quibus vos dicti sui administratores volueritis, inde respondeant et satisfaciant de predictis centum quinquaginta libris, a me dicto hospitali ex causa predicta donatis, prout michi respondere et satisfacere tenebantur ante huiusmodi donationem, vosque nomine dicti hospitalis et successores vestri in regimine et administratione dicti hospitalis per vos seu procuratores et actores ipsius hospitalis possitis heredem et successorem aut bonorum detentorem ipsius domine Beatricis de Thous, et alios ad quos spectet seu spectabit in futurum, ad solvendum et tradendum eidem hospitali predictas centum quinquaginta libras a me, ut predictur, dicto hospitali donatas, compellere et forciare modis et formis quibus ego poteram ante huiusmodi donationem, alia intimatione seu notificatione super hiis a me non spectata. Predictam vero donationem et concessionem predictarum centum quin-

quaginta librarum facio et facere intendo et volo ego dictus Petrus de Colle dicto hospitali ac vobis dictis suis honorabilibus administratoribus eius nomine sub tali pacto, forma et conditione et retentione: quod ipse centum quinquaginta libre, cum habite fuerint ab hereditate et bonis ipsius nobilis domine Beatricis de Thous, convertantur et converti habeant totaliter per vos dictos honorabiles administratores seu successores vestros in administratione ipsius hospitalis aut alios nomine ipsius hospitalis in constructione et factione dicti retrotabuli, prout sufficere poterint, et non possint converti seu distribui in aliis usibus seu necessitatibus eiusdem hospitalis. Quod si contrarium fieret, volo quod presens donatio sit et habeatur pro cassa et nulla ac nullius efficacie seu valoris, et eo tunc volo ipsas centum quinquaginta libras aplicari hereditati mee universali seu heredi meo, quicumque fuerit. Ceterum volens et cupiens quamplurimum pro aliquali reffrigerio anime mee et ut citius anima⁶ mea valeat a penis liberari, dare formam et modum quod dictum retrotabulum in omni casu fiat et perfectionem habeat, propterea in casu quo predictae centum quinquaginta libre non fuerint habite seu recepte die obitus mei per dictum hospitale ab hereditate seu bonis predictae domine Beatricis de Thous, nunc pro tunc et tunc pro nunc, adveniente morte mea, dono donatione irrevocabili inter vivos et concedo ac per heredem meum universalem, quicumque fuerit, dari, tribui et exsolvi volo et ordino incontinenti post ipsum obitum meum et non ante, seu quam citius fieri poterit post ipsum obitum meum, prefato hospitali ac vobis dictis suis honorabilibus administratoribus eius nomine de bonis aliis meis propriis seu hereditatis mee centum libras dicte monete. Adeo quod si dicte centum quinquaginta libre haberi non poterint in vita mea per dictum hospitale pro faciendo et construendo dictum retrotabulum, fiat et fieri habeat ipsum retrotabulum, quam citius post mortem meam fieri poterit, de ipsis centum libris. Pro quibus centum libris solvendis eidem hospitali in dicto casu nunc pro tunc et econtra obligo omnia bona mea, mobilia et immobilia, habita et habenda. Dicendo et mandando cum hoc eodem instrumento, vicem epistole gerenti, heredi meo universali, quicumque fuerit, quod incontinenti morte mea⁷ sequuta, si dicte centum quinquaginta libre a me dicto hospitali donate per ipsum hospitale habite non fuerint, ipse heres meus det et solvat eidem hospitali predictas centum libras de bonis hereditatis mee. Et tunc in actu solutionis ipsarum centum librarum donatio per me supra facta dicto hospitali de predictis centum quinquaginta libris careat viribus et effectu. Et ad cautelam, si ipse heres meus hoc voluerit, idem hospitale habeat restituere cum instrumento ipsi heredi meo predictam donationem dictarum centum quinquaginta librarum, habitis tamen et receptis

prius per ipsum hospitale dictis centum libris et non ante. Insuper convenio et bona fide promitto vobis dictis honorabilibus administratoribus dicti hospitalis et eidem hospitali quod predictas duas donationes et utramque earum, suo seu suis casibus evenienti seu evenientibus, et omnia et singula supradicta ratas, gratas et firmas et atque grata et firma habeo, tenebo et observabo ac in aliquo non contrafaciam vel veniam aliquo iure, causa vel ratione. Et ut predicta omnia et singula maiori gaudeant firmitate, iuro sponte in animam meam per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus meis corporaliter tacta, predicta omnia et singula attendere et complere, tenere et observare ac in aliquo non contrafacere vel venire aliquo iure, causa vel ratione. Hec igitur, que et prout dicta sunt supra, facio, paciscor, convenio et promitto ego dictus Petrus de Colle per me et omnes heredes et successores meos quoscumque dicto hospitali ac vobis dictis suis administratoribus eius nomine, necnon et notario infrascripto, tanquam publice persone, pro dicto hospitali et eius nomine recipienti et pacienti ac etiam legitime stipulanti.

Actum est hoc Barchinone, quintadecima die mensis novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo secundo.

Sig+num Petri de Colle, predicti, qui hec laudo, firmo et iuro.

Testes huius rei sunt: venerabiles et discreti Petrus Felicis, presbiter, prior dicti hospitalis, Nicholaus Mediona et Gabriel Bofill, notarii, et Ffranciscus⁸ Salelles, infirmarius dicti hospitalis, cives Barchinone.⁹

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix experii, ratllat. 4. Segueix hereditate, ratllat. 5. Herede aut, interlineat. 6. Segueix mea, ratllat. 7. Segueix secuta, ratllat. 8. Segueix Salle, ratllat. 9. Tot l'instrument ratllat amb tres ratlles.

244

1443, febrer, 5 [Barcelona]

Gaspar Olzina, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix que el paraire de llana Pere Roig, ciutadà de Barcelona, fill i hereu universal del difunt Arnau Roig, sabater i rajoler, ciutadà de Barcelona, li va entregar 78 lliures per tres peces de terra que el difunt Pere Poblet, rajoler, va vendre al seu pare Arnau Roig el 16 de gener de 1436, atès que l'hospital és hereu de Pere Poblet ja que hi va morir.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum*

aliquibus aliis dependenciis eorumdem (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 67r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 95r-96v.

[*Hospital a Pere Roig: àpoca de 78 lliures, preu de 3 pessés de terra ab casa y forn de cals, rajoles y teules*]¹

Die martis, V^a die ffebroarii, anno a Nativitate Domini M^o CCCC^oXLIII^o.

Ego Gaspar² Ultzina, civis civitatis Barchinone, procurator et actor ad hec et alia legitime constitutus una et insolidum cum Bernardo de Boneto, cive eiusdem civitatis, prout constat per instrumentum et cetera, quod quidem hospitale est heres Petri Poblet, regolerii, quondam, qui in dicto hospitali dies suos clausit extremos,³ dicto nomine, confiteor et recognosco vobis Petro Roig, paratori pannorum lane, civi dicte civitatis,⁴ filio et heredi universali Arnaldi Roig, quondam, sabaterii et regolerii, civis iamdicte civitatis, ab intestato defuncti, quod dictus pater vester, tempore quo vivebat, solvit forma subscripta omnes illas septuaginta octo libras monete Barchinone de terno, quarum pretio dictus Petrus Poblet, quondam,⁵ dum vinebat, vendidit⁶ dicto Arnaldo Roig, patri vestro, tres pecias terre, in una quarum sunt constructe domus et quidam porticus et furnus calicis et regularum et cum puteo et cetera. Et⁷ in alia vero petia terre est alius furnus⁸ pro coquendo tegulas et reglas ac calicem sive *calç*.⁹ Tertia vero est ad campum et cetera. Pretio scilicet inter omnes tres septuaginta librarum XV solidorum.¹⁰ Et administratores Hospitalis Sancte Crucis aliam peciam terre, quam dictum hospitale, tanquam heres dicti Petri Poblet, habebat in territorio Barchinone propre monasterium Vallisdomicelle territorii Barchinone, pretio septem librarum quinque solidorum.¹¹ Prout de venditionibus factis per dictum Petrum Poblet constat per tria publica instrumenta acta Barchinone, XVI^a die iannuarii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o XXXVI°. De venditione vero facta per dictum hospitale constat per aliud publicum instrumentum actum Barchinone, octava die decembris, anno predicto¹² a Nativitate Domini M^o CCCC^o XXXVI° et cetera. Predictas vero LXXVIII libras solvistis hoc modo: scilicet, quod ex ipsis solvistis priori beate Marie de Natzareto pro censu sibi debito, scilicet pro resta¹³ solutionis anni Mⁱ CCCCⁱ XXXVIⁱ, decem septem solidos et pro quinque solutionibus sibi debitis de annis Mⁱ CCCCⁱ XXXIIⁱ, XXXIIIⁱ, XXXVⁱ et XXXVIⁱ, undecim libras, XV solidos et IX denarios. Item, pro laudimio eidem pertinenti ratione dicte venditionis dictarum trium peciarum terre VIII° libras, I solidum, VI denarios. Item, domino pro quo pecia terre,¹⁴ quam dicti administratores dicti hospitalis vobis vendiderunt, tenetur pro censu sibi debito¹⁵ pro resta anni Mⁱ CCCCⁱ XXXIIIⁱ et

de duobus annis sequentibus,¹⁶ qui finierunt in festo Sancti Andree apostoli anni Mⁱ CCCCⁱ XXXVIⁱ, quadraginta¹⁷ solidos barchinonenses. Ítem, pro laudimio sibi pertinenti pro dicta venditione,¹⁸ viginti novem solidos. Ítem, solvistis honorabili Raymundo de Gradu, iudici graduationis dictorum pretiorum, pro parte ipsorum pretiorum, XIII solidos. Ítem, Iacobo Ciurana, curritori publico civitatis Barchinone, pro salario sibi debito¹⁹ ratione²⁰ venditionis, mediante ipso,²¹ in encantu publico²² per dictum Petrum Poblet,²³ dicto patri vestro,²⁴ facte, de dictis tribus peciis terre, VII solidos. Ítem, Bartholomeo Durandi, curritori,²⁵ mediante quo dicti administatores dicti hospitalis venderunt²⁶ dicto patri vestro²⁷ in encantu publico dictam peciam terre, III solidos. Ítem, curritori pro preconitzacione data dictis quatuor venditionibus, V solidos. Ítem, pro impositione debita pro dictis tribus peciis terre, per dictum Petrum Poblet dicto patri vestro venditis, pro parte dicti venditoris, XI solidos, X denarios. Ítem, residuum, quod est quinquaginta libre, XVI solidi, XI denarii, solvistis domine Eulalie, uxori Bernardi Carbot, tutrici testamentarie Eulalie, filie comuni sibi et dicto quondam viro suo, in solutum et satisfactionem pretii et pro rata pensionum sibi debitarum pro quodam censuali, quod dictus Petrus Poblet hereditati dicti Bernardi Carbot faciebat.²⁸

Testes: Gabriel Bofill, notarius, civis, et²⁹ Bartholomeus de Turri, scriptor, habitator Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Quod quidem hospitale ... extrayos interlineat. 4. Segueix here de, ratllat. 5. Segueix vene, ratllat. 6. Segueix vobis et vestris, ratllat. 7. Et interlineat. 8. Segueix calcis, ratllat. 9. Segueix alia, ratllat. 10. Segueix librarum, ratllat. 11. Quinque solidorum interlineat. 12. Predicto interlineat. 13. Segueix anni, ratllat. 14. Segueix quod, ratllat. 15. Segueix de tribus annis, ratllat. 16. Pro resta anni ... sequentibus interlineat. 17. Segueix quatuor, ratllat. 18. Segueix XXVIII solidos, VI denarios, ratllat. 19. Segueix pro, ratllat. 20. Ratione interlineat. 21. Segueix facte vobis VII solidos, ratllat. 22. In encantu publico interlineat. 23. Segueix vobis, ratllat. 24. Dicto patri vestro, interlineat. 25. Segueix per, ratllat. 26. Segueix vobis, ratllat. 27. Dicto patri vestro, interlineat. 28. Segueix un espai en blanc. 29. Segueix Bernardus, ratllat.

245

1443, agost, 6 [Barcelona]

Concòrdia entre els administradors de l'Hospital de la Santa Creu i els molers Jaume Granell, Berenguer Batlle i Nicolau Cigar, ciutadans de Barcelona, per la qual els administradors donen llicència perquè els molers extreguin, del tall que l'Hospital posseeix a Montjuïc, la pedra necessària per a la construcció de la sagristia de l'església de l'hospital. Els molers rebran 2 sous i 4 diners per cada somada de pedra i 12 florins d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorundem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23). Full sense foliar.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 131v-132r. Document incomplet.

Josep Maria ROCA, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona (any MCCCCXVII)*, Barcelona 1920, pàg. 134-135. Transcripció incompleta del document.

Concordat e avengut és entre los honorables administradors del Spital de Santa Creu de Barchinona, d'una part, e entre en Jacme Granell, Berenguer Batle e Nicholau Cigar, molers, ciutadans de la dita ciutat, de la part altre,¹ que los dits honorables administradors donen licència e volen² e ls plau que ells dits molers puxen trencar, arrencar e traure tanta pedra com poran tallar e trencar en la destinya que vuy és feta en lo tall que lo dit spital ha e posseex en lo puig de Muntjuhic. Aytant, emperò, com té la dita destinya e no més avant. E que los dits molers haien a donar e pagar al dit spital dotze florins d'or d'Aragó en aquesta manera: ço és, que en paga dels dits XII florins, los dits molers haien e sien tenguts donar al dit spital tanta pedre de aquella que tallaran en lo dit tall o destinya, com lo dit spital haurà mester per fer la sagristia que volen fer en la esgléya del dit spital. La qual pedre los dits molers a lurs messions façen portar e metre dins lo dit spital. E que lo dit spital sia tengut donar als dits molers dos sólidos, IIII diners per cascuna somada de pedre, los quals dos sólidos, IIII diners de cascuna somada, lo dit spital haje apendre en paga prorata dels dits XII florins. E que les pedres que portaran los dits molers al dit spital, haien ésser de V en VI palms de larch e d'un palm de galga e d'un palm e mig d'altària. E és emprès entre les dites parts que los dits molers, quant hauran a leixar lo dit tall, haien a leixar aquell tall net de tota brossa, qui per ells hi serà feta per rahó del tallar que hi faran. E per açò attendre e complir, ne obliguen l'una part a l'altre,³ ço és, los dits honorables administradors los béns del dit spital, e los dits molers lurs béns haüts e havedors. E volen e consenten les dites parts que de les dites coses puxen ésser fetes carta e cartes tantes com aquelles parts ne demanaran per lo notari devall scrit, en poder del qual se fermaran.

Die martis, VI^a die mensis augusti, anno a Nativitate Domini M^oCCCC^oXLIII^o fuerunt firmata predicta capitula per honorabiles Paulum de Gualbis, canonicum, et Michaellem de Monte Iudayco, administratores dicti hospitalis, presentibus testibus: discreto Petro Ferrarii, presbitero,⁴ emptore⁵ dicti hospitalis, et Bartholomeo de Podio, causidico, cive Barchinone.

1. *Segueix* que ells puxen trencar e arrencar e traure tanta pedra com poran, ratllat. 2. E volen *interlineat*. 3. *Segueix* tots, ratllat. 4. *Segueix* comorantis, ratllat. 5. *Emptore interlineat*.

246

[1443, novembre, 29. Barcelona]

Concòrdia entre els administradors de l'Hospital de la Santa Creu i els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós, ciutadans de Barcelona.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 83v.

*[Hospital d'una, Pere Terres y Franchesc Vergós, pintors, d'altra: Concòrdia]*¹

Instrumentum capitulorum firmatorum inter honorabiles administratores hospitalis Sancte Crucis, ex una parte, et inter Petrum Terrers, Ffranciscum Vergós, pictores, cives predictae civitatis, parte ex altera. Sunt in cedula.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*

247

1443, novembre, 29. Barcelona

Contracte entre Jaume Cardona i Pau de Gualbes, canonges de la Seu de Barcelona, d'una banda, i el conseller Ramon sa Vall i Miquel Montjuïc, ciutadans de Barcelona i administradors generals de l'Hospital de la Santa Creu, i de l'altra, els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós, ciutadans de Barcelona, per a la realització del retaule de l'altar major de la capella de l'hospital en un termini de tres anys, pel preu de 800 florins d'or d'Aragó.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23). Full sense foliar.

FRANCESC CARRERAS CANDI, "Lo retaule barceloní de la Santa Creu. Obra d'en P. Terrers y d'en F. Vergós", *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* 52, vol. 7, 1912-1913, p. 217-220. Transcripció incompleta del document i sense cap referència.

Josep Maria ROCA, *Ordinacions del Hospital General de la Santa Creu de Barcelona (any MCCCCXVII)*, Barcelona 1920, p. 135-138. Transcripció incompleta del document.

En nom de Déu, amén.

Capítols tractats, concordats e fets entre lo noble e honorables don Jacme de Cardona, Paul de Gualbes, canonges de la Seu de la ciutat de Barchinona, Ramon ça Vall, ara conseller, e Miquel de Muntjuhic, ciutadans de la dita ciutat, administradors generals del spital de Santa Creu d'aquella matexa ciutat, d'una part, e entre en Pere Terrers e Ffrancí Vergós, pintors, ciutadans de la dita ciutat, de la part altre, per raó del reitaula de l'altar major de la capella del dit spital, que los dits pintors deuen pintar sots invocació de la Santa Creu.

E primerament és concordat entre les dites parts e axí ho prometen los dits pintors als dits noble e honorables administradors, que ells dits pintors pintaran lo dit reitaula tot de la istòria de la dita Santa Creu de les millors e pus evidents e apparents colors que poran. En lo mig de lo qual reitaula pintaran¹ la ymage de santa Elena² e sobre la dita ymage pintaran l'emperador Constantí, fill de la dita santa Elena, ab la creu en la mà.³ E en la una part del dit reitaula serà pintada la Invenció que la dita Santa Elena féu de la santa Vera Creu, en què lo preciós mestre e Redemptor⁴ nostre Ihesuchrist fo crucificat per los malvats juheus. E en l'altre part del dit⁵ reitaula⁶ serà pintada la Exultació que fo feta de la dita Santa Creu.

E convenen e prometen los dits pintors als dits noble e honorables administradors que lo dit reitaula pintaran e hauran pintat perfectament dins tres anys, qui començen córrer lo dia que los presents capítols se fermanen entre elles dites parts, donants e pagants los dits administradors als dits pintors vuyt cents florins d'or d'Aragó de bon pes, ço és, encontinent com los dits pintors hauran començada la obre, cent sinquant florins del dit aur; e quant lo dit reitaula serà⁷ disposat per a deurar, doents florins; e quant serà més acabadament e posat en la dita capella, los restants quatraçents sinquant florins. Entès, emperò, e declarat entre les dites parts, en los dits noms, que en la primera paga dels CL florins, que los dits administradors donaran e pagaran als dits pintors prorata dels dits DCCC florins, aquells pintors haien e sien tenguts de donar als dits administradors bones e covinents fermances de tornar aquells CL florins, en cas que no hi donassen los dits pintors bon compliment, segons és dit. E semblantment façen aquells pintors dels dits doents florins, qui-ls deuen ésser donats per los dits administradors, quant lo dit reitaula serà disposat de daurar. E tot açò damunt⁸ dit⁹ prometen los dits pintors fer e complir bé e endreçadament a tot profit del dit spital. E si lo dit spital per culpa lur ne havié a suportar o sostenir dans e messions, ells dits pintors ho prometen restituir al dit spital sens dan e messió del dit spital. E per açò attendre e complir, ne obliguen a aquell spital tots lurs

béns e de cascú d'ells per lo tot ab totes renunciacions necessàries e acostumades posar en semblants. E ho iuren per Déu e per los sants IIII Evangelis de Déu.

Ítem, los dits noble e honorables administradors convenen e en bona fe prometen als dits pintors que ells dits administradors donaran e pagaran als dits pintors los dits DCCC florins per los térmenes e pagues damunt expressats e expressades. E per açò attendre e complir lurs ne obliguen tots los béns del dit spital, presents e esdevenidors.¹⁰

Ítem, és avengut e concordat entre les dites parts, en los noms damunt dits, que si cas se seguia que los dits pintors¹¹ per mort o altre just impediment¹² no podien dar compliment o acabar lo dit reetaula dins lo dit temps e en la manera damunt dita, que llavors fos extimat per dos pintors ço que fet haurien en dit reetaula e que allò fos tengut de pagar lo dit spital als dits Pere Terrers e Ffrancí Vergós, segons conaxença d'aquells dos pintors qui alets hi serien per les dites parts. Los dits, emperò, pintors, prenants en compte tot ço que per los dits pintors seria stat reebut prorata dels dits DCCC florins. E llavors lo dit spital¹³ o los dits honorables administradors¹⁴ haguessen facultat de fer acabar a qui-s volrien lo dit reetaula.

E volen e consenten les dites parts, en los dits noms, que dels presents capítols¹⁵ puxen ésser fetes carta e cartes, aytantes e aytals com les dites parts ne volran e-n demanaran,¹⁶ ab obligacions de béns, renunciacions, juraments e altres clàusules necessàries e acostumades a conaxença del notari en poder del qual los presents capítols se fermanan, la vera substància del fet no mudada.¹⁷

Testes nobilis et honorabilis Iacobi de Cardona et Pauli de Gualbis, canonicorum, administratorum dicti hospitalis,¹⁸ qui firmarunt die veneris,¹⁹ XXIX^a die novembris, anno a Nativitate Domini MCCCCXLIII^o, sunt: Iohannes Solerii, studens in artibus, et Bartholomeus de Turri, scriptor Barchinone.

Testes firme dicti Petri Terrers, pictoris principalis,²⁰ qui firmavit dictis proxime die et anno, sunt: Bartholomeus Foguets, tornerius, civis, et dictus Bartholomeus de Turri, scriptor Barchinone.

Testes firme Michaelis March, *guarbellador de spècies*, et Raphaelis Marlès,²¹ balancerii, minoris²² dierum, civium dicte civitatis, fideiussorum, sunt: Petrus Sencliment, iuponerius, et dicti Bartholomeus Foguets, tornerius, cives, Bartholomeus de Turri, scriptor Barchinone.

Les quantitats devall contingudes ha pagades l'espital als dits pintors per raó de pintar lo reetaula:

Primo, dóna lo dit spital als dits²³ pintors prorata d'aquells DCCC florins, que han haver de pintar lo dit reetaula, en lo mes de deembre de l'any MCCCCXLIH, XXXXII lliures.

Ítem, a XX de noembre de l'any MCCCCXLIH, XXXXII lliures, IIIH sous.

Ítem, a IIIH de deembre del dit any MCCCCXLIH, que dóna lo dit spital per los dits pintors a·n Alart Plaça, LV lliures.

Ítem, a XXI de març de l'any MCCCCXLV, per los dits pintors a·n esgléyes, ham àpoca a X de març del dit any, XX lliures.

Ítem, lo primer de juny foren pagats als dits Pere Terrés e Ffrancesch Vergós en la taula d'en Jacme de Casasage, e fermaren àpoca, XX lliures. Raphael Marlés, balancer, menor de dies.

Testes: Bartholomeus Foguets, *torner*, et Bartholomeus ça Torra, *scrivent*. Miquell March, *guarbellador de spècies*.

Petrus Sent Climent, scriptor.

1. *Segueix st, ratllat.* 2. *Segueix qui troba la santa vera Creu ratllat i interlineat.* 3. *Ab la creu en la mà interlineat.* 4. *E redemptor interlineat.* 5. *Segueix [...], ratllat.* 6. *Retaula, interlineat.* 7. *Segueix per a Déu, ratllat.* 8. *Segueix contenguts, ratllat.* 9. *Dit interlineat.* 10. *Segueix e volen e ..., ratllat.* 11. *Segueix per culpa e negligència lur e per ... fortuït no podien dar acabar lo dit reetaula dins lo dit o en qualsevol altra manera se hauian absentar de Barchinone, ratllat.* 12. *Per mort o altre just impediment interlineat.* 13. *Segueix hagués facultat de fer acabar a qui volrien, ratllat.* 14. *Segueix lo dit reetaula, ratllat.* 15. *Segueix e del, ratllat.* 16. *En demanaran interlineat.* 17. *Die veneris XXIX^a die mensis novembris, anno a Nativitate Domini M^oCCCC^oXLIII^o.* 18. *Segueix fir, ratllat.* 19. *Segueix sunt Iohannis Solerii, ratllat.* 20. *Principalis, interlineat.* 21. *Segueix nostri, ratllat.* 22. *Minor al ms.* 23. *Segueix [...], ratllat.*

[1443], desembre, 10 [Barcelona]

El pintor Pere Terrés, ciutadà de Barcelona, reconeix rebre del prevere Pere Feliu, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 42 lliures dels 150 florins d'or d'Aragó que li devien a ell i al seu soci Francesc Vergós, pintor també, d'un total de 800 florins d'or, per pintar el retaule de la capella de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 84r. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 147v. Document incomplet.

[*Pere Tries a l'hospital: àpoca de 42 lliures. Pintura*]¹

Die martis, Xa die mensis decembris, anno predicto.

Ego Petrus² Terrers, pictor, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro³ Felicis,⁴ presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis⁵ regentique compota caxie peccuniarum dicti hospitalis, quod de peccunia ipsius hospitalis solvistis et tradidistis michi ad meam voluntatem quadraginta duas libras monete Barchinone de terno, pro rata illorum centum quinquaginta florenorum auri de Aragonia, qui per honorabiles administratores dicti hospitalis michi et Ffrancisco Vergós, pictori, socio meo, solvendi sunt pro prima solutione illorum DCCC florenorum dicti auri, qui michi⁶ et dicto Ffrancisco Vergós solvi et dari debent⁷ per certas solutiones pro pictando retrotabulum⁸ altaris capelle dicti hospitalis, iuxta capitula inter dictos honorabiles administratores et me ac dictum Ffranciscum Vergós facta. Et ideo renuntiando et cetera, facio finem de dictis XLII libris.

Testes: discretus Gabriel Bofill, notarius, et Bartholomeus de Turri, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix de insulis, ratllat. 4. Felicis interlineat. 5. Segueix et distributori, ratllat. 6. Segueix prior, ratllat. 7. Segueix pro pictando, ratllat. 8. Segueix quod, ratllat.

249

[1443], desembre, 20 [Barcelona]

El pintor Pere Terrés, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Pere Feliu, prior de l'Hospital de la Santa Creu, 40 lliures i 10 sous dels 150 florins d'or d'Aragó que li devien a ell i al seu soci Francesc Vergós, pintor també, d'un total de 800 florins d'or, per pintar el retaule de l'altar de la capella de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 84v. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 149r. Document incomplet.

Die veneris, XX^a mensis decembris, anno predicto.

[*Pere Tries a l'hospital: època de 40 lliures, 10 sous*]¹

Sit omnibus notum quod ego Petrus² Terrés, pictor, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili Petro Felicis, presbitero, priori Hospitalis Sancte Crucis prefixe civitatis regentique compota

caxie peccuniarum ipsius hospitalis, quod de peccunia ipsius caxie ac hospitalis dedistis et solvistis michi ad meam voluntatem quadraginta libras decem solidos monete Barchinone de terno pro rata illorum centum quinquaginta florenorum auri de Aragonia, qui per honorabiles administratores dicti hospitalis michi et Francisco Vergós, pictori, socio meo, solvendi sunt pro prima solutione illorum DCCC florenorum dicti auri, qui michi et dicto Francisco Vergós solvi et dari debentur per certas solutiones pro pictando quoddam retrotabulum altaris capelle dicti hospitalis, iuxta capitula inter dictos honorabiles administratores et me ac dictum Francisco Vergós facta. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: discretus Petrus Iohannis Colomerii, presbiter, Arnaldus Guitart, sartor, civis, et Bartholomeus de Turri, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. — 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

250

[1444], març, 16 [Barcelona]

Els pintors Pere Terrés i Francesc Vergós, ciutadans de Barcelona, prometen als administradors de l'Hospital de la Santa Creu restituir 100 florins d'or d'Aragó, tal com han acordat, si no acaben el retaule de la capella.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinona cum aliquibus aliis dependenciis eorumdem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 89v. Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negotiorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 163r-v. Document incomplet.

[Pere Terres y Franch Vergós, pintors, a hospital: promesa que si no acabaren lo retaule, com és conserdat, restituir 100 florins]¹

Die lune, XVI^a die mensis marcii, anno predicto.

Nos Petrus² Terrés et Francisco³ Vergós, pictores, cives civitatis Barchinone, gratis et cetera, per firmam et solemnem stipulationem⁴ ac vigore⁵ iuramenti infrascripti,⁶ convenimus et promittimus vobis honorabilibus administratoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis quod, si forsan nos non dabimus bonum complementum dicto hospitali de reetabulo quod nos facimus nunc⁷ ad opus dicti hospitalis iuxta capitula inter vos dictos honorabiles dominos administratores dicti hospitalis, parte ex una, et nos dictos Petrum et Francisco, parte ex altera, nos trademus et restituemus vobis nomine dicti hospitalis

et eidem hospitali omnes illos centum florenos auri de Aragonia, de quibus vos pro nobis ditam fecistis seu facere debetis *a-n'Alart Plassa*, batatori folie auri, civi dicte civitatis, pro folia auri per nos ab ipso empta, casu quo ipsos solveritis seu dictum hospitale solverit, incontinenti scilicet cum inde a vobis vel vestris fuerimus requisiti seu alter nostrum fuerit requisitus, sine aliqua videlicet dilatione et cetera. Et quod solvemus omnes missiones et cetera. Super quibus et cetera. Et pro hiis obligamus omnia bona nostra et utriusque nostrum insolidum mobilia et immobilia et cetera. Et iuramus et cetera.⁸ Et ut de predictis omnibus et singulis vobis diligentius cautum sit, damus vobis fideiussores: Iohannem Cabrera et Ffranciscum Vergós, patrem mei dicti Ffrancisci, pictores cives Barchinone, et utrumque ipsorum et cetera. Qui nobiscum et sine nobis vobis et vestris firmiter teneantur et cetera. Ad hec nos dicti Iohannes⁹ Cabrera et Ffranciscus Vergós, fideiussores predicti, suscipientes in nos hanc fideiussionem et cetera, promittimus teneri cum dictis principalibus nostris et sine ipsis vobis et cetera. Et pro hiis obligamus bona nostra et utriusque nostrum et cetera. Et iuramus et cetera. Renuntiando et cetera.

Testes firme dictorum Petri et Ffrancisci Vergós, principalium, et Iohannis Cabrera, fideiussoris, sunt: Gabriel Bofill, notarius, civis, et Bartholomeus de Turri, scriptor, habitator Barchinone.

Testes firme dicti Ffrancisci Vergós, fideiussoris predicti, qui firmavit XVII^a dictorum mensis et anni, sunt: discretus Vincencius Bofill, notarius, et Bartholomeus de Turri, scriptor, habitator Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament. 3. Ídem. 4. Segueix ad vigore, ratllat. 5. Vigo al ms. 6. Ac vigore iuramenti infrascripti interlineat. 7. Nunc interlineat. 8. Et iuramus et cetera interlineat. 9. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma i l'abreviatura iur per a indicar el jurament.

251

[1444], novembre, 17 [Barcelona]

Gaspar Olzina, ciutadà de Barcelona, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, reconeix haver rebut del moler Salvador Lunell, ciutadà de Barcelona, 17 lliures per la venda d'unes cases amb horts que l'hospital, com a successor del cuiner Guillem Miquel, posseïa al lloc anomenat la Riera, conegut antigament com a Portal d'en Goday, sobre el monestir de Santa Maria del Carme. A més a més, ha rebut 8 lliures, 19 sous i 9 diners per pedres que va vendre per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Joan TORRÓ, *Manuale nonum ... in quo continentur contractus et instrumenta facientes et facienda pro Hospitali Sancte Crucis Barchinone cum aliquibus aliis dependenciis eorundem* (1438, novembre, 29-1444, desembre, 23), fol. 102r-v.

Joan TORRÓ, *Capibrevium vicesimum quartum negociorum Hospitalis Sancte Crucis Barchinone...* (1441, octubre, 16-1444, desembre, 24), fol. 202v-203r.

[*Hospital a Salvador Lunell: època de 17 lliures, preu d'unes cases sobre la casa del Carme*]¹

Die martis, XVII^a die novembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Gaspar² Ultzina, civis civitatis Barchinone, procurator et actor hospitalis seu domus pauperum Sancte Crucis dicte civitatis, ad subscripta et alia una et insolidum cum Bernardo de Boneto, cive dicte civitatis, legitime constitutus per reverendum dominum Barchinone episcopum seu eius vicarium et per quatuor canonicos sui Capituli et etiam per honorabiles et magne prudencie viros dominos consiliarios et quatuor probos homines dicte civitatis et cetera, nomine predicto, confiteor et recognosco vobis Salvatori Lunell, molerio, civi dicte civitatis Barchinone, quod per modum subscriptum solvistis michi dicto nomine omnes illas decem septem libras monete Barchinone de terno, quarum pretio honorabiles administratores dicti hospitalis vendiderunt vobis,³ tanquam plus danti, in encantu publico, et vestris ac quibus velitis, perpetuo, quasdam domos cum duobus portalibus et orto ac arboribus diversorum generum et cum introitibus, exitibus, iuribus et pertinentiis suis, quas dictum hospitale, ut succedens Guillelmo Michaelis, coqui, habebat et possidebat in dicta civitate Barchinone et in Ravali eiusdem, supra domum monasterii beate Marie de Carmelo, in loco antiquitus vocato portale *d'en Goday*, alias *la Riera*. Et tenebantur, prout et nunc tenentur, per venerabilem Guillelmum Martini, mercatorem, civem Barchinone, ad censum trium morabatinorum bonorum curribilium alfonsinorum auri fini et ponderis recti, anno quolibet solvendum in festo Nathalis Domini, qui hec tenet per aniversaria que domina Agnès de Baulucio, quondam, priorissa monasterii Sancti Petri Puellarum Barchinone, instituit et fieri mandavit quolibet anno, pro anima sua, in ecclesia dicti monasterii quorum aniversariorum rector sive primus beneficiatus altaris Sancte Marie *Magdalenes*, dotati in dicta ecclesia Sancti Petri, est administrator; et per aniversaria etiam que venerabilis Iaspertus de Axemins et cetera, prout constat de venditione per instrumentum publicum in posse Iohannis Torroni, notarii infrascripti, tertia die iannuarii, anno a Nativitate Domini M^o CCC^o XXXVIII° confectum.⁴ Predictas vero XVII libras solvistis michi dicto nomine hoc modo: scilicet, quod de ipsis solvistis dominis, pro quibus predicte domus tenentur, pro laudimio eis pertinenti, ratione presentis

venditionis, XXXIII solidos. Ítem, eisdem dominis, pro instrumento precario per ipsos firmato dicto hospitali de dictis domibus, novem solidos.⁵ Ítem, curritori qui subastavit dictas domos, pro currituris sibi pertinentibus, pro parte dicti hospitalis, tres solidos. Ítem, notario infrascripto pro dicto instrumento, V solidos. Ítem, quod retinuistis penes vos, quod dictum hospitale vobis debebat, pro lapidibus quos vendidistis eidem hospitali pro operando ibidem, octo libras, XVIII°, VIII° denarios.⁶ Et restantes quinque libras, novem⁷ solidos, tres denarios ad complementum dictarum XVII librarum⁸ dici et scribi michi fecistis in tabula cambii civitatis Barchinone. Quam ditam ratam habeo et cetera. Et ideo renuntiando et cetera. Laudo vobis possessionem, quam de mei dicto nomine voluntate adeptus fuistis, de dictis domibus.

Testes: Gabriel Bofill, notarius, civis, et Dalmacius Letuix, scriptor, habitator Barchinone.⁹

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix et vestris ac quibus velitis perpetuo, ratllat. 4. Prout constat de venditione ... confectum *interlineat*. 5. Ítem eisdem dominis pro instrumento precario ... novem eisdem dominis pro instrumento precario ... novem solidos *interlineat*. 6. Ítem notario infrascripto ... VIII denarios *interlineat*. 7. Novem *interlineat* i segueix decim, ratllat. 8. Segueix dedistis vobis, ratllat. 9. Tot l'instrument ratllat.

252

1463, novembre, 17. Barcelona

El ferrer Salvador Vives, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels mercaders Gaspar Alzina i Bernat de Bonet, ciutadans de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 8 lliures i 10 sous per la ferramenta que va comprar el 13 de juliol de 1460 per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 1r.

[Salvador Vives a l'hospital: àpoca de 8 lliures, 10 sous, ferramenta]¹

Die iovis, XVII^a mensis novembris, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo LXIII°.

Sit omnibus notum quod ego Salvator² Vives, ferrerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabili Gaspari Alzina et Bernardo de Bonet, mercatoribus, civibus Barchinone, procuratoribus et receptoribus peccuniarum³ Hospitalis Sancte Crucis Barchinone,⁴ quod per manus vestri dicti venerabilis Gaspari Alzina solvistis et tradidistis michi realiter numerando in solutum pro rata maior peccunie

quantitatis michi debite ratione ferramente ad opus dicti hospitalis a me et a botigea mea⁵ empte et habite et recepte tricesima die mensis iulii, anni millesimi CCCCLX, et octo libras et decem solidos Barchinone. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, in testimonium promissorum de predictis octo libris et decem solidis per vos michi, ut prefertur, solutis presentem vobis facio apocham de recepto.

Actum est hoc Barchinone, decima septima, die mensis novembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadrigentesimo sexagesimo tercio.

Sig+num Salvatoris Vives, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: venerabili Iohannes Alamany, mercator, et Thomas Ladó, sunerius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dicti, ratllat. 4. Sancte Crucis Barchinone interlineat. 5. Et a ... mea interlineat.

253

1469, febrer, 28. Barcelona

El fuster Joan Molla, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Bernat Planella, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, per voluntat de Beatriu, muller de Francesc Bussot, ciutadà de Barcelona, 9 lliures i 10 sous per diversos jornals realitzats en unes cases que Beatriu posseeix al carrer Lladó de Barcelona, on ara viu l'argenter Antoni Crestià, ciutadà de Barcelona.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 15r.

*[Joan Molla a l'hospital: àpoca de 9 lliures i 10 sous, jornals]*¹

Die martis, XXVIII^a mensis ffebroarii, anno a nativitate Domini M^o CCCC^o LXVIII.

Sit omnibus notum quod ego Iohannes² Molla, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Bernardo Planella, presbitero, procuratori Hospitalis Sancte Crucis civitatis Barchinone, quod in modum infrascriptum et de voluntate honorabilium dominorum administratorum dicti hospitalis ac³ de voluntate honorabilis domine Beatricis, uxoris honorabilis Ffrancisci Bussot, civis dicte civitatis Barchinone, infrascriptorum, solvistis et tradidistis michi novem libras et decem solidos barchinonenses michi debitas et solvere pertinentes pro diversis iornalibus meis et pro opere fustis quam feci

et misi in illis domibus quas dicta domina Beatrix habet et possidet in civitate Barchinone in vico Lato dicte civitatis, dicto hospitali in quodam censuali mortuo specialiter obligatis, in quibus domibus pro nunc habitat seu eas tenet ad conductum Anthonius Crestià, argenterius,⁴ civis dicte civitatis Barchinone. Modus vero solutionis dictarum novem librarum et decem solidorum talis fuit: quoniam ipsas michi tradidit pro vobis dictus Anthonius Crestià ex illis octuaginta libris de quibus vobis ut procuratori dicti hospitalis debitorium fecit et firmavit pro pretio dictarum domorum. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.⁵ Ad hec ego Beatrix, uxor predicti honorabilis Ffrancisci Buçot, laudans predicta et certificata de predicta solutione, ipsi tanquam de voluntate mea consentio. Et nos Nathalis Garcés, Hugo de Lobets,⁶ canonici Sedis, Michael de Plano et Ffranciscus Alegra, mercatores, cives Barchinone, administratores hospitalis predicti, dicte solutioni tanquam de nostri voluntate et assensu facte consentimus.

Actum est hoc Barchinone.

Sig+num Iohannis Molla, predicti, qui hec laudo et firmo vicesima octava die mensis ffebroarii, anno a Nativitate Domini millesimo quadrigentesimo sexagesimo nono, presentibus testibus: Iohanne de Colldefrares et Petro Clariana, scriptoribus Barchinone.

Sig+num Beatricis, predictae, que hec laudo et firmo⁷ prima die mensis marcii predicti⁸ anni, presentibus testibus predictis.

Sig+na Nathalis Garcés, Hugonis de Luppetis, Michaelis de Plano et Ffrancisci Alegra, administratorum predictorum, qui, dicto nomine, hec laudamus et firmamus tertia proxime dictorum mensis et anni, presentibus testibus.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix honorabilis, ratllat. 4. Segueix civita, ratllat. 5. Segueix actum est hoc Barchinone. Sig+num Iohannis Molla predicti qui here, ratllat. 6. Segueix et, ratllat. 7. Segueix vicesima nona predictorum mensis, ratllat. 8. Prima die mensis marcii predicti interlineat.

1472, abril, 9. Barcelona

El fuster Antoni Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Bernat Planella, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, mitjançant l'argenter Antoni Cristià, ciutadà de Barcelona, 6 lliures i 10 diners, dels quals hi ha àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 24r.

*[Anthoni Clusa a l'hospital: àpoca de 6 lliures, 10 denaris]*¹

Die iovis, VIII^a mensis aprilis, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Anthonius² Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Bernardo Planella, presbitero, procuratori Hospitalis seu domus Sancte Crucis civitatis Barchinone, quod per manus Anthonii Crestià, argenterii, civis prefate civitatis, solvistis et tradidistis michi sex libras et decem denarios barchinonenses michi solvere pertinentes causis et rationibus in quodam compoto³ hic affixo contentis⁴ et de quibus feci albaranum dicto⁵ Anthonio Crestià, quod volo sub presenti comprehendere. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, nona die mensis aprilis, anno a nativitate Domini millesimo CCCC LXXII.

Sig+num Anthonii Clusa, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: discretus Bartholomeus Costa, notarius, et Iohannes Talsa, argenterius, cives.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix dicti, ratllat. 4. Segueix [...] albar, ratllat. 5. Contentis interlineat.

255

1477, juliol, 15 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen a Joan Andreu Sorts un pati al carrer d'en Cervelló pel preu de 10 lliures.

AHSCSP, Pere PASQUAL, ...secundi manualis ... scilicet, negociorum tangencium hospitale Sancte Crucis dicte civitatis... (1476, juliol, 9-1486, febrer, 12), fol. 8v.

*[Hospital a Joan Andreu Sorts: venda d'un pati al carrer d'en Cervelló en preu de 10 lliures]*¹

Die martis, XV^a iulii, anno a Nativitate Domini MCCCCLXXVII.²

Anthonius³ Ianuarii, magister in sacra theologia, Anthonius⁴ Agullana, canonici, Galcerandus⁵ Carbó et Gaspar⁶ Monmany, mercator, cives Barchinone, administratores hospitalis Sancte Crucis Barchinone[...].⁷

1. D'una altra mà, lletra posterior al segle xvii. 2. Al marge dret, venditio de quodam patuo in alodio sito in vico d'en Servelló honorabile Iohanne Andreii Sorts, pretium X libras. 3-6. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 7. Indiquem amb [...] un espai en blanc.

256

1480, abril, 14 [Barcelona]

El prevere Bernat Planella, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, entrega la possessió corporal del valor de 2 morabatins al prevere Pere Anloguer, procurador de Joan Muntllor. Aquests morabatins els rebia l'hospital per unes cases que posseeix Antònia, muller del calafat Joan Feliu, ciutadà de Barcelona, en un carrer que es troba prop del rec. Els 2 morabatins han estat permutats per l'hospital per unes cases que van ser de Joan Llor, situades al carrer de les Egipcíiques i al costat de l'Hospital.

AHSCSP, Pere PASQUAL, ...secundi manualis ... scilicet, negociorum tangencium Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis... (1476, juliol, 9-1486, febrer, 12), fol. 33v.

*[Hospital a Joan Muntllor: possessió dels dos morabatins permutats ab les cases del carrer de les Egipcíiques]*¹

Bernardus² Planella, presbiter, procurator hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone, prout constat, presente Iohanne de Colldefreres, scriptore iurato sub me Petro Paschasii, notario et cetera, et nomine dicti hospitalis, tradidit possessionem corporalem seu quasi discreto Petro Anloguerio[...] presbitero, procuratori Iohannis Muntllor, de duobus morabatinis, quos dictum hospitale recipiebat super quibusdam domibus, quas domina Anthonia, uxor Iohannis Felici, calafati, civis Barchinone, habet et possidet in civitate Barchinone, in quodam vico qui est³ satis prope rego civitatis predicte. Qui duo morabatinis fuerunt permutati⁴ per dictum hospitale pro quibusdam domibus que fuerunt Iohannis Lor, site in vico de les⁵ Egipcíiques et in lattere domus ipsius hospitalis. Est permutatio XXVIII iannuarii proxime. Predictam autem possessionem fuit tradita hoc modo: quoniam constitutis ambobus ante presentiam dicte domine Anthonie, personaliter invente intus eius domus,⁶ fuit intimatum dicte domine Anthonie per dictum discretum Bernardum Planella, procuratorem, quatenus amodo responderet dicto Iohanni Muntllor de dictis duobus morabatinis, prout tenebatur respondere dicto hospitali. Et dicta domina Anthonia, ibidem presens, gratis dictam intimationem acceptavit et in signum vere possessionis tradidit⁷ Anloguerio Dalmacii unum denarium. De quibus et cetera.

Testes: Iohannes Sendevilatge, bonbarderius, et Iohannes Mardendis, borgesis, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix inde, ratllat. 4. Segueix cum dicte, ratllat. 5. Segueix pep, ratllat. 6. Segueix inter, ratllat. 7. Segueix vendo, ratllat.

1480, abril, 29 [Barcelona]

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu venen al sabater Joan Millars, ciutadà de Barcelona, unes cases que l'hospital, com a successor del cisteller Joan de Toledo, ciutadà de Barcelona, posseeix prop de l'hospital d'en Colom, al carrer d'en Massaguer també anomenat d'en Porta, a l'antiga horta de Queraltó.

AHSCSP, Pere PASQUAL, ...*secundi manualis ... scilicet, negotiorum tangencium Hospitale Sancte Crucis dicte civitatis...* (1476, juliol, 9-1486, febrer, 12), fol. 33v.

*[Hospital a Joan Millars: venda d'unes cases prop hospital d'en Colom a l'horta de Queraltó y carrer nomenat d'en Massaguer, alias d'en Porta]*¹

Die sabbati, XXVIII aprilis, anno a Nativitate Domini MCCC-CLXXX.

Anthonius² Ianuarii,³ canonicus⁴ Sedis, Galcerandus⁵ Durall et Guillelmus Ponçgem, mercator, cives Barchinone, administratores generales hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone,⁶ una et insolum cum magnifico dicto Georgio Sanç, concanonico mei dicti Anthonii Ianuarii, electi et cetera gratis et cetera, vendimus vobis Iohanni Millars, sutori, civi dicte civitatis Barchinone, et vestris et quibus volueritis perpetuo et cetera totas illas domos ex habisse usque in celum cum introitibus et cetera quas dictum hospitale, ut succedens Iohannis de Toledo, cistellerii, civis dicte civitatis, qui dies suos clausit extremos, habet et possidet in dicta civitate Barchinone prope hospitale pauperum Columbi, quondam, canonici Barchinone, in orta antiquitus vocata *de Queraltó*, in vico scilicet nunc vocato *d'en Massaguer* alias *d'en Porta*. Et tenentur predicte domus, quas dicto nomine vobis vendimus, per heredes seu successores Pauli de Vilardello, civis Barchinone, qui predicta tenent per presbiteratum seu altare Sancti Ffrancisci et Sancte Clare, constructum in ecclesia Sancte Marie de Mari Barchinone et per venerabilem Bernardum de Bestida, quondam, civem Barchinone, institutum et per rectorem seu administratorem ipsius⁷ presbiteratus seu altaris et sub dominio et cetera alodio ipsius presbiteratus et cetera. Et terminatur et cetera Hanc autem et cetera Sicut melius et cetera.⁸

Testes firme dicti honorabilis Anthonii Ianuarii, qui firmavit dicta die, sunt: Michael Bonomich, presbiter, benefficiatus in Sede et Anthonius Palagré, civis Barchinone.

Testes firme dicti Galcerandi Durall, qui firmavit die secunda madii, sunt: Anthonius Valle, ville de Masqueffa diocesis, et Iohannes de Colldeffraes, scriptor.

Testes firme Guillelmi Ponçgem, qui firmavit proxime dicta die, sunt: discretus Bernardus Planella⁹ et Arnaldus de Burgos, conmorans cum[....].

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix Georgius Sanz canonici, ratllat. 4. Canonicus interlineat. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 6. Segueix elec, ratllat. 7. Segueix nomine, ratllat. 8. Segueix un espai en blanc. 9. Segueix et quibus, ratllat.

258

1482, gener, 4. Barcelona

Els administradors de l'Hospital de la Santa Creu reconeixen haver rebut del sabater Joan Millars, ciutadà de Barcelona, 6 lliures per la venda d'unes cases que l'Hospital posseeix prop de l'hospital d'en Colom, al carrer d'en Massaguer, també anomenat d'en Porta, a l'antiga horta de Queraltó.

AHSCSP, Pere PASCUAL, ...secundi manualis ... scilicet, negociorum tangencium Hospitale Sancte Crucis dicte civitatis... (1476, juliol, 9-1486, febrer, 12), fol. 49v-50r.

*[Hospital a Joan Millars: època de 6 lliures, preu d'unes cases prop l'hospital d'en Colom]*¹

Die veneris, III^a mensis iannuarii, anno a Nativitate Domini MCCCCLXXXII^o.

Sit omnibus notum quod nos Petrus² Eximeno, Georgius³ Sanç,⁴ Raymundus⁵ Marquet, et Guillelmus⁶ Ponçgem,⁷ mercator, cives Barchinone,⁸ procuratores,⁹ administratores¹⁰ generales¹¹ Hospitalis seu domus Sancte Crucis Barchinone¹² electi et ordinati, videlicet nos dicti Petrus Eximeno et Georgius Sanç per reverendum in Christo patrem et dominum Barchinone episcopum seu eius in spiritualibus et temporalibus vicarium generalem et per honorabile Capitulum dicte ecclesie Barchinone, et iamdicti cives per honorabiles et magne prudentie viros dominos consiliarios et consilium procerum dicte civitatis, sub quorum duorum episcopi et Capituli consiliariorum et Consilii preffatum hospitale et eius bona et iura quecumque regimine, gubernatione et administratione comuniter existunt iuxta ordinationem, increationem et institutionem dicti hospitalis proinde factam, nomine predicto, confitemur et recognoscimus vobis Iohanni Millars, sutori, civi Barchinone, quod per modum subscriptum solvistis et tradidistis nobis omnes illas sex libras barchinonenses, pro quibus sive quarum pretio¹³ venerabiles domini Anthonius Iannuarii, canonicus, Galcerandus Durall, una mecum Guillermo¹⁴ Ponçgem, administratores dicti

hospitalis, vendiderunt vobis et vestris, et quibus volueritis, perpetuo, totas illas domos cum operatoriiis et retrocurtali ipsarum domorum et cum introitibus,¹⁵ exitibus et omnibus iuribus et pertinentiis suis, quas dictum hospitale habebat et possidebat in civitate Barchinone prope hospitale pauperum Columbi, quondam, canonici Barchinone, in orta antiquitus vocata *de Queraltó*, in vico¹⁶ scilicet nuncupato vocato *d'en Massaguer*, alias *d'en Porta*. Et tenentur per heredes seu successores Pauli de Vilardebó, civis Barchinone, qui predicta tenet per presbiteratum seu altare Sancti Ffrancisci et Sancte Clare, constructum in ecclesia beate Marie de Mari Barchinone, per venerabilem Bernardum de Bastida, quondam, civem Barchinone, institutum, et per rectorem seu administratorem ipsius presbiteratus seu altaris sub dominio et alodio eiusdem, prout constat de dicta venditione instrumento inde acto in posse Petri Paschasii, notarii infrascripti, XXVIII° mensis aprilis, anno a nativitate Domini MCCCCLXXX, prout in eo hec et alia lacius enarrantur. Modus vero solutionis dictarum sex librarum talis fuit: quoniam ex ipsis exsolvistis dominis medio et directo, pro laudimio sibi pertinenti predicta venditione, XII solidos. Ítem domino directo pro censu debito in festo Nathalis Domini proxime lapsi novem solidos. Residuum, quod est quatuor libre et decem novem solidi, tradidistis nobis et seu de nostri voluntate discreto Iohanni Gili,¹⁷ priori dicti hospitalis, in sotularibus ad opus ignoscentium et servicialium ac infantium dicti hospitalis. Et ideo renuntiando exceptioni dicte peccunie non numerate et non solute et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto ac bonum et perpetuum finem et pactum firmissimum de ulterius non petendo et de non agendo in posse notarii infrascripti vallatis stipulatione solemni.¹⁸

Actum est hoc Barchinone, vicesima quarta die decembris, anno a Nativitate Domini millesimo CCCCLXXX primo.

Sig++++na Petri Eximeno, Georgii Sanç, Raymundi Merquet et Guillermi Ponçgem, administratorum predictorum, qui dicto nomine hec laudamus et firmamus.

Testes huius rei sunt: discreti Iohannes Geraldi et Bartholomeus Geraldi, notarii, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2-3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Segueix canonici, ratllat.* 5. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 6. *Segueix die, ratllat.* 7. *Ponçgení interlineat.* 8. *Segueix procuratores et, ratllat.* 9. *Procuratores interlineat.* 10. *Segueix hos, ratllat.* 11. *Segueix [...], ratllat.* 12. *Segueix confitemur et recognoscimus vobis, ratllat.* 13. *Segueix vener, ratllat.* 14. *Segueix Ponç, ratllat.* 15. *Introhitibus al ms.* 16. *Segueix scilicet, ratllat.* 17. *Segueix presbitero, ratllat.* 18. *Solemi, al ms.*

259

1489, novembre, 14. Barcelona

L'agricultor Jaume Puig, de la parròquia de Sant Esteve de Ripollet, reconeix haver rebut del prevere Vicenç Granell, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 4 lliures i 5 sous per mil teules destinades a l'obra d'una casa al call de la ciutat, propietat de l'hospital, situada al lloc que abans era de n'Ocelló.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 77v.

[Jaume Puig a l'hospital: àpoca de 4 lliures 5 sous, teules]¹

Die sabbati, XIII^a novembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Jacobus² Puig, agricultor, parrochie Sancti Stefani de Ripollet, diocesis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili et discreto Vincencio Granell, presbitero,³ procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod dedistis⁴ et solvistis michi numerando, in presentia notarii⁵ et testium infrascriptorum, quatuor libras et quinque solidos barchinonenses michi debitas et solvere pertinentes ratione et pro pretio unius mille tegularum que servierunt operi⁶ cuiusdam domus situate in civitate Barchinone et in callo eiusdem, quam vos nomine dicti hospitalis nunc habetis et possidetis in dicto loco et olim fuerunt *de n'Ocelló*. Et ideo renuntiando excepcioni dicte peccunie non habite et non recepte et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, quartadecima die mensis novembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono.

Sig+num Jacobi Puig, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: Bartholomeus Duran, tabernarius, civis, et Stefanus Stanyol, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Al ms. Prebitero. 4. Al ms. destis. 5. Notarii et interlineat. 6. Segueix de, ratllat.

260

1492, abril, 14 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Vicenç Granell i de Pere Guillem Travasset, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 3 lliures per diversos jornals realitzats

a la casa que fou de n'Ocelló, situada prop del Castell Nou de Barcelona.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 90r.

[Joan Clusa a l'hospital: àpoca de 3 lliures, jornals]¹

Die sabbati,² XIII mensis aprilis, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes³ Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Vincencio Granell, presbitero, et Petro Guillermo Travesset, civi dicte civitatis, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis et tradidistis michi per manus vestri dicti Petri Travesset numerando tres libras Barchinone pro diversis iornalibus officii mei missis in fabrica domus⁴ que fuerunt *d'en Ocelló*, que site sunt satis propre Castrum Novum dicte civitatis. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes huius rei sunt: Geraldus Iohannes Buigues et Iacobus Franquesa, scriptores.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix VI, ratllat. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sic al ms.

261

1492, maig, 18 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Vicenç Granell i del notari Pere Guillem Travesset, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures i 6 sous per a la fabricació de quatre bancs de fusta per a l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 90v.

[Joan Clusa a l'hospital: àpoca de 2 lliures 6 sous]¹

Die veneris,² XVIII^a madii, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes³ Clusa, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Vincencio Granell, presbitero, et Petro Guillermo Travesset, notario, civi Barchinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis et tradidistis michi numerando duas libras et sex solidos barcinonenses, solvere pertinentes ratione fabricacionis quatuor scannorum qui deservierunt domui dicti hospitalis. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes huius rei sunt: Iacobus Maldà et Iacobus Franquesa, scriptores Barchinone.

1. Veneris *interlineat i sobreescrit damunt i mercurii ratllat*. 2. *D'una altra mà, posterior al segle XVII*. 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma*.

262

1492, juliol, 20 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Vicenç Granell i del notari Pere Guillem Travesset, ciutadans de Barcelona i procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 5 lliures, 6 sous i 7 diners per diversos jornals realitzats en l'adaptació de sales de nens i la construcció d'una nova cuina, de tres bancs, i altres treballs que se li devien fins al 18 de juliol.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 92r.

[Joan Clusa a l'hospital: àpoca 5 lliures 6 sous, jornals]¹

Die veneris XX² mensis iulii, anno a Nativitate Domini M CCCC LXXXX secundo.

Sit omnibus notum quod ego³ Ioannes Clusa, fusterius civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Vincencio Granel et Petro Guillermo Travesset, notario, civi Barcinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis et tradidistis michi quinque libras sex solidos et VII⁴ denarios barcinonenses, michi debitas et solvere pertinentes pro aliquibus iornalibus persone mee missis pro adaptando domos innocentium, et fabricando novam cameram coqui de novo facta, et pro tribus scannis et aliis michi debitis usque ad diem decimam octavam presentis mensis iulii. Modus vero solutionis dictarum quinque librarum sex solidorum et sex denariorum talis fuit: quoniam ex ipsis tradidistis michi numerando duas libras et sexdecim solidos; residuas vero duas libras et octo solidos dici et scribi fecistis michi in tabula cambii sive depositorum civitatis Barcinone. Quas ditas et absolutiones ratas habeo et acceptas cum presenti. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes huius rei sunt: Geraldus Iohannes Bagués et Iacobus Franquesa, scriptores, habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle XVII*. 2. *Segueix VIII, ratllat*. 3. *Sit omnibus notum quod ego al marge esquerra*. 4. *Segueix quinque, ratllat*.

263

1492, agost, 22 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Vicenç Granell i del notari Pere Guillem Travasset, ciutadans de Barcelona procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 33 sous per una taula de fusta per a la sala infantil de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 92r.

[Joan Clusa a l'hospital: època de 1 lliura 13 sous]¹

Die mercurii, XXII mensis augusti, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes² Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discretis Vincencio Granell, presbitero, et Petro Guillermo Travasset, notario, civi dicte civitatis, procuratoribus et actoribus dicti hospitalis, quod per manus vestri dicti Petri Guillermi Travasset solvistis et tradidistis michi numerando triginta tres solidos barchinonenses michi solvere pertinentes pro quadam mensa fustea per me facta deservientem ad res puerorum dicti hospitalis. Et ideo renuntiando.

Testes huius rei sunt: Iacobus Franquesa et Iacobus Maldà, scriptores.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

264

1492, setembre, 22 [Barcelona]

L'argenter Ramon Valls, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Vicenç Granell i Pere Guillem Travasset, ciutadans de Barcelona i procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures i 14 sous d'una quantitat major, per la realització d'una custòdia per a l'església de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 93r.

[Ramon Valls a l'hospital: època de 2 lliures 14 sous]¹

Sit omnibus notum quod ego Raymundus Valls, argentarius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discretis Vincencio Granell et Petro Guillermo Travasset, notariis, civi Barchinone, procuratoribus et actoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis et tradidistis michi per manus vestri dicti Guillermi Travasset numerando

duas libras et quatuordecim solidos barcinonenses ad complementum illarum[...]² librarum, pro quibus fabricavi quandam custodiam ad opus ecclesie dicti hospitalis. Et ideo renuntiando excepcioni dicte pecunie non numerate et non solute et doli, facio vobis nomine dicti hospitalis eidemque dicto³ hospitali nedum de predictis duabus libris et quatuordecim solidis sed etiam de omnibus pecunie quantitibus michi debitis ratione dicte⁴ custodie presentem apocam de soluto.

Testes huius rei sunt: Iacobus Ripoll, revenditor, et Gaspar Romeu, sparterius, cives Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Indiquem amb [...] un espai en blanc. 3. Dicti al ms. 4. Segueix pecunie, ratllat.

265

[1492], octubre, 15 [Barcelona]

El pintor Antoni Dalmau, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut, en diverses vegades, del prevere Vicenç Granell i del notari Pere Guillem Travesset, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 8 lliures d'una quantitat major per diverses pintures fetes a l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 93v.

[Anthoni Dalmau a l'hospital: àpoca de 8 lliures]¹

Die lune, XV mensis octobris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Anthonius Dalmau, pictor, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discreto Vincencio Granell et Petro Guillermo Travesset, notario, civi Barchinone, procuratoribus et actoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod solvistis et tradidistis michi inter diversas vices numerando octo libras barcinonenses, in diversis partitis, in solum pro rata maioris pecunie quantitatis michi debite per dictum hospitale pro diversis picturis per me factis in dicto hospitali. Et ideo.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII.

266

[1492], desembre, 22 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del notari Miquel Sala, ciutadà de Barcelona, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 3 lliures, 9 sous i 6 diners.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 94r.

*[Joan Clusa a l'hospital: àpoca de 3 lliures 9 sous i 6 diners]*¹

Die sabbati, XXII mensis decembris.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes Clusa, ligni faber, civis Barcinone et cetera vobis discreto Michaeli Sala, notario, civi Barcinone, procuratori Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis Barcinone, prout constat² de dicta procuracione sive mandato instrumento inde recepto apud notarium infrascriptum XXVIII mensis septembris anni infrascripti, dicto nomine, solvistis et tradidistis michi numerando tres libras, novem solidos et sex denarios barchinonenses rationibus contentis in compoto.

Testes: honorabiles Petrus Blancha, burgensis ville Perpiniani, pro nunc vero civis, et Geraldus Ioannes Baigues, notarius Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Contat, al ms.

267

1492, desembre, 24 [Barcelona]

El mestre de cases Pau Mateu, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del notari Miquel Sala, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 5 lliures, 13 sous i 4 diners.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 94v.

*[Pau Matheu a l'hospital: àpoca de 5 lliures 3 sous 4 diners]*¹

Die lune, XXIII mensis² decembris, anno a Nativitate Domini millesimo CCCC LXXXX secundo.

Sit omnibus notum quod ego Paulus Mathei, magister domorum civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discreto Michaeli Sala, notario et procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis michi numerando V libras XIII solidos IIII iuxta quoddam³ memoriale.

Testes: Balthesar Peyro, clerico Barcinone, et Jacobus Franquesa, scriptor.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix septe, ratllat. 3. Segueix una paraula il·legible.

268

1493, març, 16. Barcelona

El moler Pere Icart, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures, 3 sous i 4 diners que se li devien per la venda de setze llambordes i quatre somades de pedres cobertores de paret per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 96r.

*[Pere Ycart a l'hospital: època de 2 lliures 3 sous 4 diners]*¹

Die iovis, XVI mensis marcii, anni predicti.

Sit omnibus notum quod ego Petrus Ycart, molerius, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernadino Soler, notariis et procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis michi numerando et in presentia notarii² et testium infrascriptorum illas duas libras tres solidos et quatuor denarios barcinonenses michi debitas ratione XVI³ *lambordes* ad rationem duorum solidorum et sex denariorum pro qualibet *lamborda*. Ítem, etiam pro pretio quatuor saumatarum lapidum de *cubertores de tàpies*, ad rationem decem denariorum pro qualibet saumata per me vobis venditis ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando excepcioni dicte peccunie non numerate et non solute et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barcinone, sexta decima die mensis marcii, anno a nativitate Domini millesimo quadrigentesimo nonagesimo tertio.

Sig+num Petri Ycart, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes: Petrus Guillerms Travesset, notarius, civis, et Iacobus Ffranquesa, scriptor Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix in f-, ratllat. 3. Segueix lam, ratllat.

269

[1493], maig, 25 [Barcelona]

El mestre de cases Andreu Joan, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernardí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 50 sous d'una quantitat major per uns jornals realitzats a l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 96r.

[Andreu Joan a l'hospital: àpoca de 2 lliures 10 sous]¹

Die sabbati, XXV² mensis maii, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Andreas Ioannes, magister domorum, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala, notario, et Barnadino Soler, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis michi numerando quinquaginta solidos barcinonenses in solutum prorata maioris peccunie quantitatis michi debite ratione dicti mei officii, etiam ratione quorundam iornalium per me in dicto hospitali factorum. Et ideo renuntiando excepcioni et cetera.

Testes: Iacobus Maldà et Iacobus Franquesa, scriptores Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix de, ratllat.

270

[1494], octubre, 21 [Barcelona]

Els mestres de cases Pau Mateu i Joan Enric, ciutadans de Barcelona, reconeixen haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, ciutadans de Barcelona, la quantitat de 8 lliures per uns jornals realitzats per ells, i per trenta-vuit jornals de tres manobres.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 104v-105r.

[Matheu y Joan Enrich a l'hospital: àpoca de 8 lliures]¹

Die martis, XXI mensis octobris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod nos Paulus Matheu et Ioannes Enrich, magistri domorum, cives Barcinone, confitemur et recognoscimus vobis discretis Michaeli Sala et Bernardino Soler, notariis, civibus Barcinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod per modum infrascriptum² solvistis et tradidistis nobis octo libras barcinonenses. Modus solutionis talis fuit: quoniam ex ipsis tradidistis michi dicto Paulo Matheu duas libras et quinque solidos numerando pro XV iornalibus quos mitti³ in operibus dicte domus hospitalis; et michi dicto Ioanni Enrich pro tredecim iornalibus quos mitti in operibus dicte domus unam libram et decem novem solidos; Ítem, pro tribus *manobres* qui mitterunt triginta octo iornalia, ad rationem duorum solidorum pro iornale, tres libras et quindecim solidos Barcinone.

Et ideo renuntiando.

Testes:⁴ Ioannes Cutxí, mercator, et Anthonius Miquel, textor pannorum lini, cives Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Infrascriptum, repetit al ms.* 3. *per misi.* 4. *Segueix Paulus Ros, draperius, civis, et Ioannes Bosch, scriptor Barcinone, ratllat.*

271

1494, octubre, 24 [Barcelona]

El fuster Antoni Comes, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 13 lliures i 7 sous.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 105r.

[Anthoni Comes a l'hospital: època de 13 lliures 10 sous]¹

Die² veneris,³ XXIII dicti mensis octobris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

Sit omnibus notum quod ego Anthonius Comes, fusterius civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernadino Soler, notariis civibus Barcinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis michi illas tresdecim libras et septem solidos barcinonenses michi debitas ratione dicti mei officii.

Testes: Paulus Ros, draperius, et Ioannes Bosch, scriptor Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix mercurii, ratllat.* 3. *Veneris interlineat.*

272

[1494], novembre, 5 [Barcelona]

El rajoler Jaume Osona, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, mitjançant la taula de canvi de la ciutat, 8 lliures i 12 sous pel subministrament de mil sis-centes teules per a l'obra de l'hospital, a raó de 4 lliures el miler.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 105v.

[Jaume Osona a l'hospital: època de 8 lliures, teula]¹

Die mercurii, V mensis novembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Iacobus Ozona, rajolerius civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernadino Soler, notariis civibus Barcinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis seu dici et scribi fecistis in tabula cambii sive depositorum civitatis Barcinone, octo libras et duodecim solidos Barcinone michi solvere pertinentes ratione MDC teularum ad opus dicti hospitalis emptarum ad rationem quatuor librarum pro millenario.

Testes: Ioannes Bosch, scriptor, et Hieronymus Paschasius, notarius.

1. *D'una altra mà, posterior al segle XVII.*

273

[1494], novembre, 10 [Barcelona]

El rajoler Joan Ribot, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, ciutadans de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 11 lliures i 3 diners.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 105v-106r.

[Joan Ribot a l'hospital: àpoca de 11 lliures 3 denaris]¹

Die lune X dictorum mensis et anni.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes Ribot, rajolerius civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernadino Soler, notariis civibus Barcinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis et tradidistis seu dici et scribi fecistis in tabula cambii sive depositorum civitatis Barcinone, undecim libras et tres denarios Barcinone. Vide compotum quod tenet *Travesset*.

Testes: Paulus Ros, draperius, et Ioannes Bosch, scriptor Barcinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle XVII.*

274

1494, novembre, 14. Barcelona

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures, 15 sous i 6 diners com a pagament dels divuit jornals i mig destinats a fer diversos bancs i portes per a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 106r.

[Joan Clusa a l'hospital: època de 2 lliures 15 sous i 6 diners, journals]¹

Die veneris, XIII mensis novembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Iohannes Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Michaeli Sala et Bernadino Soler, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod per manus discreti Petri Guillermi Travesset, notarii, civis dicte civitatis² solvistis et tradidistis michi numerando duas libras³ quindecim solidos et sex denarios barchinonenses ratione decem octo iornalium et medii pro diversis⁴ scannis et portis factis ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, XIII mensis novembris, anno a Nativitate Domini M^o CCCC LXXXX quarto.

Sig+num Iohannis Clusa,⁵ predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: Michael Moret, parator pannorum lane, et Ioannes Bosch, scriptor.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix mi, ratllat. 3. Segueix et, ratllat. 4. Segueix operibus, ratllat. 5. Segueix fusterius, ratllat.

275

1495, desembre, 7. Barcelona

El fuster Antoni Comas, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernadí Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 6 lliures, 2 sous i 6 diners que li devien per fer unes portes per a l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 112v.

[Anthoni Comas a l'hospital: època de 6 lliures 2 sous 6 diners]¹

Die lune, VII mensis desembris, anno a nativitate Domini millesimo CCCC LXXXV.

Sit omnibus notum quod ego Anthonius Comas, fusterius, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernadino Soler, notariis, civibus Barcinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis et tradidistis michi ad

meam voluntatem numerando illas sex libras, duos solidos et sex denarios Barcinone michi debitas ratione quarumdam portarum per me in dicto hospitali factarum. Et ideo renuntiando exceptioni non numerate et non solute peccunie et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barcinone, septima die mensis decembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto.

Sig+num Anthonii² Comas, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: discretus Paulus Oriol, presbiter Barcinone, et Ioannes Bosch, scriptor Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix fuster, ratllat.

276

1496, febrer, 8 [Barcelona]

El mestre de cases Pau Mateu, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Sala i Bernabé Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 35 sous com a pagament de tres jornals i de la calç, les rajoles, l'arena i l'argila aportades a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 113v.

*[Pau Matheu a l'hospital: àpoca de 1 lliura 15 sous, cals y teula]*¹

Die lune, octava mensis ffebroarii, anno predicto.²

Sit omnibus notum quod ego Paulus Matheu, magister domorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis Michaeli³ Sala et Bernadino Soler, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod per manus vestri dicti Bernadini Soler solvistis et tradidistis michi numerando XXXV solidos barcinonenses ratione duarum⁴ saumatarum calsis et duarum ragolarum et unius de *teula*, novem saumatarum de *arena* et *argila* et trium iornalium⁵ persone mee. Que omnia assenderunt ad dictam sumam XXXV. Et ideo renuntiando et cetera facio apocam.

Testes huius rei: Matheus Lautó, matalaserius, et Iohannes Bosch, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Anno predicto interliniat. 3. Michaeli. -cha- sobrescrit. 4. Segueix s, ratllat. 5. gornalium, al ms.

277

1496, febrer, 13 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Sala i Bernabé Soler, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures i 8 diners per les fustes i els jornals emprats en la reparació de la casa anomenada la taverna del Gall.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 113v-114r.

[Joan Clusa a l'hospital: època de 2 lliures 8 diners, jornals]¹

Die sabbati, XIII^a mensis ffebroarii, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Iohannes Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis² Michaeli Sala et Bernadino Soler, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis et tradidistis michi per manus vestri Bernadini Soler numerando duas libras et octo denarios barcinonenses michi debitas et solvere pertinentes ratione lignorum et iornalium³ per me factorum in reparationem domorum vulgariter dictarum *la taverna del gall*, prout in compoto per me vobis tradito difucius est contentum.

Testes huius rei sunt: Michael Savant et Hieronimus Paschasius, scriptores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix Miqua, ratllat. 3. gornalium, al ms.

278

1496, octubre, 19 [Barcelona]

El moler Antoni Miquel, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels procuradors de l'Hospital de la Santa Creu 10 lliures i 13 sous pels setanta-un jornals treballats per extreure pedres d'un tall de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 117r-v.

[Anthoni Miquel a l'hospital: època de 10 lliures 13 sous, jornals]¹

Die mercurii, XVIII^m mensis octobris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod² Anthonius³ Miquel, molerius,⁴ civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis⁵ honorabilibus procuratoribus hospitalis Sancte Crucis⁶ quod solvistis michi decem libras terdecim solidos barchinonenses pro septuaginta uno⁷ jornalibus per

me missis in tallio dicte hospitalis pro frangendo lapides ad opus dicti hospitalis. Modus vero solutionis fuit talis: quoniam per manus vestri Michaelis Sala dedistis michi inter diversas vices realiter numerando quinque libras; restantes vero quinque libras et terdecim solidos michi die presenti dici et scribi fecistis in tabula cambii sive depossitorum civitatis Barchinone. Quam dictam ratam et acceptam habeo cum presenti, volens quod quoddam albaranum per me vobis factum comprehendatur cum presenti. Et ideo renuntiando et cetera.

Testes: Ffranciscus Troyart, notarius, et Ludovicus Cardona, scriptor, habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix Gasparius, ratllat.* 3. *Segueix molinerius Moragues basterius, ratllat.* 4. *Miquel molerius interlineat.* 5. *Segueix columbe sponse mei quod per manus, ratllat.* 6. *Segueix Barchinone, ratllat.* 7. *unum, al ms.*

279

1496, octubre, 19 [Barcelona]

El traginer Pere Bonet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels procuradors de l'Hospital de la Santa Creu 6 lliures i 14 sous de les 7 lliures i els 10 sous que se li devien per raó de catorze carretades de pedres i dotze mil pedres més que va portar a l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 117v.

[Pere Bonet a l'hospital: època de 6 lliures 14 sous]¹

Sit omnibus notum quod ego Petrus Bonet, traginerius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis honorabilibus procuratoribus hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis quod solvistis et tradidistis michi per manus discreti Petri Guillermi Travesset, notarii,² sex libras quatuordecim solidos ad complementum illarum septem librarum X solidorum michi debitarum³ rationibus sequentibus: videlicet, tres libras X solidos pro quatuordecim *carretades* de lapidibus ad rationem quinque solidorum pro unaquaque; et quatuor libras pro duodecim mille *lapides* ad rationem quatuor solidorum pro centenario, quas atuli hospitali Sancte Crucis Barchinone. Et ideo renuntiando *et cetera*.⁴

Testes: Ffranciscus Troyart, notarius, et Ludovicus Cardona, scriptor, habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Per manus discreti Petri Guillelmi Travesset, notarii interlineat.* 3. *Segueix quod laudans vero solutionis talis fuit, ratllat.* 4. *Segueix facio, ratllat.*

280

1496, desembre, 5. Barcelona

El moler Antoni Miquel, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernabé Soler, ciutadans de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 30 sous pels deu jornals esmerçats a tallar pedres de la pedrera que l'hospital té a Montjuïc. Signaren àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 118r.

[Anthoni Miquel a l'hospital: àpoca de 30 sous, jornals]¹

Die lune,² quinta mensis³ desembris, anno predicto a nativitate Domini M CCCC L XXXXVI.

Sit omnibus notum quod ego⁴ Anthonius⁵ Michael, molerius, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Michaeli Sala et Bernardino Soler, notariis civibus Barchinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod solvistis michi numerando per manus Ioannis Moles, scriptoris Barcinone, triginta solidos barcinonenses, qui michi debebantur per dictum hospitale pro decem jornalibus quos misi in cindendo lapides in tallio dicti hospitalis quod est in Monte Iudaico. Et ideo renuntiando excepcioni peccunie non numerate et non solute et doli, facio vobis nomine quo supra presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barcinone.

Testes huius rei sunt: Ffranciscus Troyart, notarius, et Ludovicus Cardona, scriptor, habitatores Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Segueix XX, ratllat. 3. Segueix n, ratllat. 4. Segueix Petrus lo, ratllat. 5. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

281

1496, desembre, 19. Barcelona

El tragner de pedra Pere Bonet, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels notaris Miquel Sala i Bernardí Soler, ciutadans de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures, 4 sous i 6 diners per portar pedres del tall que l'hospital té a Montjuïc.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 118v-119r.

Die lune, XVIII dictorum mensis et anni.

Sit omnibus notum quod ego Petrus¹ Bonet, traginerius² lapidum, civis Barchinone,³ confiteor et recognosco vobis dicretis Michaeli Sala et Bernardino Soler, notariis civibus Barchinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis Barchinone, quod solvistis sive dici et scribi fecistis in tabula civitatis Barchinone duas libras et quatuor solidos et sex denarios barchinonenses michi debitas et solvere pertinentes usque in presentem diem pro curando lapides a tallio lapidum hospitalis, quod est in Monte Iudayco, ad dictam domum hospitalis. Et ideo renuntiando excepcioni peccunie non solute et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, decima nona mensis decembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto.

Sig+num Petri Bonet, predicti, qui hoc laudo et firmo.

Testes ut supra.

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 2. Segueix pa, ratllat.

282

1497, juny, 3 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater i del notari Miquel Joan, ciutadans de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 33 sous i 4 diners de la manera següent: 23 sous i 4 diners per quaranta posts d'àlber, a raó de 7 diners cadascuna, i la resta, 10 sous, per una porta de fusta d'àlber per a les latrines de la sala infantil.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 120v.

[Joan Clusa a l'hospital: àpoca 33 sous i 4 diners]¹

Sit omnibus notum quod ego Iohannes² Clusa, fusterius civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus et discretis Narcisso Çabater, presbitero,³ et Michael Iohanni, notario civi Barchinone, procuratoribus hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod per manus dicti Sabater⁴ solvistis et tradidistis michi numerando triginta tres solidos et quatuor denarios barchinonenses: videlicet,⁵ pro XXXX^{ta} postibus d'àlber, ad rationem septem denariorum pro qualibet ipsarum, XXIII solidos et quatuor denarios; et residuos X solidos pro quadam porta fustis d'àlber pro latrinis infantium dicti hospitalis. Et ideo renuntiando.

Testes: Ffranciscus Troyart, notarius, et Ffranciscus Mercer, clericus et studens in artibus, habitatores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Prebitero al ms. 4. Per manus dicti Sabater interlineat. 5. Videlicet interlineat.

283

1497, setembre, 24. Barcelona

El mestre de cases Joan Mates i el manobre Domenge, ciutadans de Barcelona, reconeixen haver rebut del prevere Joan Oliva, beneficiat a la Seu de Barcelona, 2 lliures, 18 sous i 2 diners pels jornals i materials esmerçats en la taverna del Gall, situada prop del burg de la ciutat. Signaren àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 122r-122v.

[Joan Mates,¹ Joan Oliva, prevere: àpoca de 2 lliures, 18 sous, 2 diners, obres]²

Die sabbati, XXIII^a mensis et anni predictorum.

Sit omnibus notum quod nos Iohannes³ Mates, magister domorum, et Dominicus,⁴ manobrerius, cives Barchinone, confitemur et recognoscimus vobis venerabili et discreto Iohanni Oliva, presbitero, beneficiato in Sede Barchinone, quod solvistis et tradidistis nobis duas libras decem octo solidos et duos denarios barchinonenses numerando et⁵ per modum infrascriptum, quas de voluntate et mandato vestris misimus et convertimus in operibus utilibus et necessariis hospicii sive taberne *dels Gals*, quod scilicet est satis prope burgum civitatis Barchinone. Modus vero solutionis dictarum II librarum XVIII solidorum II denariorum talis fuit: quoniam ex ipsis expendimus sive exsolvimus pro XVI sarcinis terre, terraris et arene duos solidos et novem denarios. Ítem, pro quinquaginta et novem tegulis, causa reficiendi tegulatas, quatuor solidos et undecim denarios. Ítem, pro uno ligno sive lata ad opus tegulate, unum solidum. Ítem, pro certa quantitate trociorum de *reiolas* cum aliquibus integris, tres solidos. Ítem, pro quinque canalibus longis, octo solidos et sex denarios. Ítem, pro uno citerno lapidum, unum solidum et tres denarios. Ítem, pro logerio unius paris sanayarum, octo denarios. Ítem, pro logerio fustium pro bastida, sex denarios. Ítem, pro quatuor iornalibus sive dietis nostrum dictorum Iohannes Mathes et Dominici, unam libram et octo solidos. Ítem, pro una bastita, unum denarium. Et ideo renuntiando exceptioni dicte peccunie non numerate et non solute et in utilitatem dicti

hospicii non converse et doli, in testimonium premissorum presentem vobis facimus apocham de soluto.

Actum est hoc Barchinone, vicesima quarta mensis septembris, anno a Nativitate Domini millesimo quadrigentesimo nonagesimo septimo.

Sig+num Iohannis Mathes et Dominici, manobrerii, predictorum, qui hec laudamus et firmamus.

Testes huius rei sunt: Ffranciscus Troiat, notarius, habitator, et Iohannes Prats, curritor phelpe, civis Barchinone.

1. Segueix a l'hospital, ratllat. 2. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 3. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 4. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 5. numerando et interlineat.

284

1498, març, 5 [Barcelona]

El mestre de cases Miquel Oliver, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 32 sous per una jàssera de fusta d'àlber.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 125r.

Die lune, V^a mensis marcii, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Michael¹ Oliver, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discretis Narcisso Sabater, presbitero, beneficiato in Sede, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod per manus vestri dicti Narcissi Sabater tradidistis michi numerando triginta duos solidos barchinonenses, michi solvere pertinentes ratione cuiusdam jacene ligni d'àlber, que deservit dicto hospitali. Et ideo renuntiando *et cetera*.

Testes huius rei sunt: discretus Gabriel Vila, presbiter, beneficiatus in ecclesia Sancti Michaelis, et Melchior Texidor, clericus Barchinone.

1. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.

1498, abril, 8. Barcelona

El mestre de cases Pau Mateu, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 11 lliures, 6 sous i 3 diners per diversos jornals treballats en l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 126r.

[Pau Matheu a l'hospital: àpoca de 11 lliures 6 sous 3 diners]¹

Die dominica, octava die mensis aprilis, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Paulus² Mateu, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discretis Narcisso Sabater, presbytero, beneficiato in Sede, et Michaeli Ioanni, notario, civi³ dicte civitatis, quod per manus vestri dicti Michaelis Ioannis solvistis et tradidistis michi realiter et de facto numerando coram notario et testibus infrascriptis undecim libras sex solidos et tres denarios barcinonenses, michi solvere pertinentes causis et rationibus infrascriptis:

Item, ratione quatuor jornalium et medii,⁴ ad rationem quatuor solidorum pro *jornal*, decem octo solidos.

Item, etiam ratione quatuor jornalium, ad rationem quatuor solidorum pro *jornal*, decem septem solidos.

Item, quindecim solidos et novem denarios ratione quatuor jornalium et medii, ad rationem⁵ trium solidorum et medii pro *jornal*.

Item, etiam solvistis unam libram sexdecim solidos pro tribus *manobres*, qui deservierunt prima ebdomoda, ad rationem trium solidorum pro *jornal*.

Item, etiam sexdecim solidos⁶ pro quatuor jornalibus sive dietis, ad rationem quatuor solidorum pro qualibet dieta.

Item, etiam solvistis quatuordecim solidos⁷ pro quatuor jornalibus sive dietis, ad rationem trium solidorum et medii pro quolibet jornale.

Item, etiam unam libram et quatuor solidos pro duobus *manobres*, ad rationem trium solidorum.

Item, etiam solvistis quatuor solidos et sex denarios pro uno jornale.

Item, etiam solvistis alios sex solidos ratione aliorum duorum jornalium.

Item, quatuor solidos pro duobus *manobres*.

Item, decem octo solidos pro sex jornalibus, ad rationem⁸ trium⁹ solidorum pro *jornal*.

Item, etiam decem¹⁰ octo¹¹ solidos pro aliis sex jornalibus, ad rationem trium solidorum pro *jornal*.

Item, etiam alios decem¹² octo solidos pro alios sex jornalibus, ad dictam rationem trium solidorum.

Item, duodecim solidos *per un manobre*, ad rationem duorum solidorum, qui deservit pro una ebdomoda.¹³

Et ideo renuntiando excepcioni dicte peccunie non numerate et non solute et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barcinone, octava die mensis aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo quadrigentesimo nonagesimo octavo.

Sig+num Pauli Mateu, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: Ioannes Sorts, mercator, et Petrus Guillelmus Travasset, notarius, cives Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix B, ratllat. 4. Medii interlineat. 5. Segueix tres, ratllat. 6. Segueix ratione qu, ratllat. 7. Segueix pro tribus, ratllat. 8. Segueix tres, ratllat. 9. Trium interlineat. 10. Segueix septem, ratllat. 11. Octo interlineat. 12. Segueix septem, ratllat. 13. Quas interlineat.

286

1498, abril, 8. Barcelona

El guixaire Gabriel Sabater, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 48 sous per vint-i-quatre quintars de guix per a l'obra de l'Hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 126r-v.

[*Gabriel Sabater a l'hospital: àpoca de 2 lliures 8 sous*]¹

Sit omnibus notum quod ego Gabriel Sabater,² gixsarius,³ civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discreto Narcisso Sabater, presbitero, in Sede Barcinone beneficiato, et Michaeli Ioanni, notario civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis,⁴ quod per manus vestri dicti Michaelis Ioannis solvistis et tradidistis michi numerando quadraginta octo solidos⁵ barcinonenses, michi de-

bitos ratione viginti quatuor quintalium de *guix*, ad rationem duorum solidorum pro quintali, ad opus dicti hospitalis. Et ideo renuntiando et *cetera* facio apocham.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix guixarius, ratllat.* 3. *Gixsarius interlineat.* 4. *Segueix quadraginta octo solidos, ratllat.* 5. *Segueix numer, ratllat.*

287

1498, abril, 8. Barcelona

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels procuradors de l'Hospital de la Santa Creu 2 lliures, 6 sous i 4 diners pels materials i la feina esmerçats en l'obra de l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 126v.

[Joan Clusa a l'hospital: època de 2 lliures 6 sous 4 diners]¹

Sit omnibus notum quod ego Ioannes Clusa, ligni faber, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis procuratoribus hospitalis quod, per manus vestri dicti Michaelis Ioannis et per modum infrascriptum, solvistis et tradidistis michi numerando duas libras sex solidos et quatuor denarios barcinonenses michi debitas² causis et rationibus infrascriptis:

Item, pro uno ligno sive *jàcena*, quatuordecim solidos.

Item, viginti solidos pro pretio duarum portarum fustearum cum omnibus³ seris et aliis necessariis in eisdem.

Item, pro octo *golffos*, octo solidos.

Item, pro clavis, unum solidum et⁴ decem⁵ denarios.

Item, pro duabus baldis, ad rationem quindecim denariorum pro *balda*.

Et ideo renuntiando.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix ratione lignorum ad opus dicti hospitalis receptorum, ratllat.* 3. *Segueix as, ratllat.* 4. *Segueix unum, ratllat.* 5. *Decem interlineat.*

1498, abril, 14. Barcelona

El rajoler Pere Gomar, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 2 lliures, 16 sous i 8 diners per mil dues-centes rajoles, i 8 sous i 8 diners per vuit quarteres de calç per a l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 127r.

*[Pere Gomar a l'hospital: àpoca de 2 lliures 16 sous 8 diners]*¹

Die sabbati, XIII mensis aprilis, anno predicto a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo.

Sit omnibus notum quod ego Petrus² Gomar, raioleus civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Narcisso Sabater, presbytero, beneficiato in Sede, et Michaeli Ioanni, notario civi Barcinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod per manus vestri dicti Michaelis Ioannis solvistis et tradidistis michi numerando coram notario et testibus infrascriptis duas libras³ sexdecim⁴ solidos et octo denarios barcinonenses, michi debitas ratione mille ducentarum raiolearum, que deservierunt in hospitale infirmorum sive *dels Masells* ad rationem duarum librarum et [...] ⁵solidorum pro millenario. Ítem, ex alia parte, solvistis octo solidos et octo denarios pro octo quarteriis⁶ de⁷ calcis⁸ ad rationem unius solidi et unius denarii pro qualibet carteria. Et ideo renuntiando excepcioni dicte peccunie non numeratte et non solute peccunie et doli, facio vobis in testimonium premissorum presentem apocam de soluto.

Actum est hoc Barcinone, quartadecima die mensis aprilis, anno a Nativitate Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo octavo.

Sig+num Petri Gomar, predicti, qui hec laudo et firmo.

Testes huius rei sunt: discreti Vincencius Granell, prior dicti hospitalis, et Narcissi Sabater, presbiteri, beneficiatus in Sede Barcinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix sex octo, ratllat. 4. Sexdecim interlineat. 5. Indiquem amb [...] un espai en blanc per al número de sous. 6. Segueix de guix, ratllat. 7. Segueix de calls, ratllat. 8. Calcis interlineat.

289

1498, abril, 14. Barcelona

L'esposa del rajoler Ferran de Madina, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut dels procuradors de l'Hospital de la Santa Creu 34 sous i 8 diners per trenta-dues quarteres de calç, i 18 sous per quatre-centes cinquanta rajoles per a l'obra de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 127r.

[Muller de Fernando de Medina a l'hospital: àpoca de 1 lliura 4 sous 8 diners, calç]¹

Sit omnibus notum quod ego[...],² que fui uxor Ferdinandi de Madina, raiolerii civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis dictis procuratoribus hospitalis quod, per manus vestri dicti Michaelis Ioannis, solvistis et tradidistis michi coram notario et testibus infrascriptis triginta quatuor solidos et octo denarios Barchinone, michi debitos ratione XXXII carteriarum calicis, ad rationem unius solidi et unius denarii pro qualibet carteria. Ítem, etiam, ex alia vice, solvistis et tradidistis michi decem octo solidos ratione quadringentarum quinquaginta raiolarum, ad rationem duarum librarum pro millenario, ad opus³ hospitalis infirmorum sive *dels Masells*⁴ receptarum. Et ideo renuntiando facio apocham.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Indiquem amb [...] un espai en blanc on hauria de constar el nom. 3. Hopus al ms. 4. Segueix recep, ratllat.

290

1498, abril, 14. Barcelona

Caterina, esposa del rajoler Joan Ribot, reconeix haver rebut dels procuradors de l'Hospital de la Santa Creu 4 lliures i 4 sous per mil cinc-centes rajoles, i 30 sous i 4 diners per vint-i-vuit quarteres de calç per a l'obra de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 127r.

[Caterina Ribota a l'hospital: àpoca de 4 lliures 4 sous, rajoles]¹

Sit omnibus notum quod ego Caterina² Ribota confiteor et recognosco vobis dictis procuratoribus hospitalis quod, per manus vestri dicti Michaelis Ioannis,³ solvistis et tradidistis michi numerando coram

notario et testibus infrascriptis⁴ quatuor⁵ libras et quatuor solidos Barchinone⁶ pro mille quingentis rajolis, ad rationem duarum librarum et[...]⁷ solidorum pro millenario. Ítem, ex alia parte, pro viginti octo carteriis calicis, ad rationem unius solidi et unius denarii pro qualibet carteria, ad opus hospitalis *dels Masells* receptarum, triginta solidos et quatuor denarios.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Per manus ... Michaeli Iohannis interlineat. 4. Segueix tres, ratllat. 5. Quatuor interlineat. 6. Segueix ratione, ratllat. 7. Indiquem amb [...] un espai en blanc per al número de sous.

291

1498, abril, 14 [Barcelona]

El mestre de cases Pau Mateu, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadans de Barcelona i procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 7 lliures i 13 sous per les obres i els jornals fets en la cambra de dones de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17 - 1515, maig, 21), fol. 127v.

[Pau Matheu a l'hospital: època de 7 lliures 8 sous]¹

Sit omnibus notum quod ego Paulus Matheu, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis discreto Narcisso Sabater, presbitero, beneficiato in Sede, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barcinone, quod per manus vestri dicti Ioannis Michaeli solvistis et tradidistis michi numerando coram notario et testibus infrascriptis septem libras et tresdecim solidos Barcinone per modum infrascriptum, quos de voluntate et mandato vestris posui in operibus et utilibus et necessariis² camere mulierum hospitalis infirmorum sive *dels Masells*. Modus vero solutionis dictarum septem librarum et duodecim solidorum: quoniam ex ipsis solvistis et tradidistis michi sexdecim solidos et sex denarios pro quinque jornalibus et medio, ad rationem tres solidorum *per jornal*.

Item, Damiano Parés, magistro domorum, pro aliis quinque jornalibus et medio, ad rationem trium solidorum³ *per jornal*, sexdecim solidos et sex denarios.

Item, pro duobus *manobres*, ad rationem duorum solidorum, viginti duos solidos.

Item, etiam solvistis michi pro una⁴ saumata de *taules*⁵ quatuor solidos.

Item, etiam solvistis michi tresdecim solidos et sex denarios pro quatuor⁶ *journals e mig*, ad rationem trium solidorum pro jornale.

Item, etiam dicto Damià pro quinque *journals*, ad rationem trium solidorum per jornale, quindecim solidos.

Item, etiam tradidistis *famulo*⁷ meo pro quinque *journals* quindecim solidos.

Item, tradidistis michi pro duobus *manobris*⁸ viginti solidos.

Item, etiam tradidistis michi quatuordecim.⁹

Et ideo renuntiando, facio apocham.

Testes predicti.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Segueix hospitalis, ratllat.* 3. *Segueix quod, ratllat.* 4. *Segueix fomana, ratllat.* 5. *Segueix pro quatuor solidis, ratllat.* 6. *Segueix et, ratllat.* 7. *Segueix et, ratllat.* 8. *Manopris al ms.* 9. *Segueix pro faciendo, ratllat.*

292

1498, abril, 14 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 4 lliures i 2 sous per diversos journals en l'obra de l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 127v-128r.

*[Joan Clusa a l'hospital: època de 4 lliures 2 sous]*¹

Sit omnibus notum quod ego Ioannes Clusa, fusterius, civis Barcinone, confiteor et recognosco vobis discretis Narcisso Sabater, presbytero, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barcinone, procuratoribus Hospitalis Sancte² Crucis dicte civitatis Barcinone, quod per manus vestri dicti Michaelis Ioannis solvistis et tradidistis michi numerando quatuor libras et duos solidos barcinonenses causis et rationibus infrascriptis:

Item, tradidistis [...] ³ Texidor, fusterio, novem solidos ratione octo⁴ *fil*⁵ de fustea, ad rationem duodecim denariorum pro⁶ *fil*.

Item, etiam tradidistis michi pro trapando lata *e cabiró*⁷ viginti quinque *fls*, ad rationem trium denariorum pro *fil*, sex solidos et tres denarios.

Item, pro serrando dos *fls* de amplitudine, ad rationem octo denariorum pro *fil*, tres solidos.

Item, etiam pro quatuor *cabirons* fuste,⁸ ad rationem duorum solidorum et qui michi deservierunt⁹ pro tabula *dels Mesels*, decem solidos.

Item, etiam tradidistis michi pro tribus latis qui de servierunt pro [...]vimento [...] quindecim denariorum, tres solidos et novem denarios.

Item, etiam pro septem¹⁰ ad rationem¹¹ duodecim denariorum, septem solidos.

Item, etiam tradidistis michi decem solidos ratione duorum jornalium et medii, quos misi in lixando dictas *bigas*.

Item, etiam tres solidos pro uno jornale.

Item, etiam solvistis pro tribus jornalibus quos misi in dicto¹² [...]imento, octo solidos.

Item, etiam tradidistis quindecim solidos pro quinque *jornals*.¹³

Item, etiam tradidistis, ex alia parte, sex solidos ratione duorum jornalium.

Et ideo renuntiando facio.

Testes predicti.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Segueix ci, ratllat. 3. Indiquem amb [...] un espai en blanc per al prenom. 4. Segueix fills, ratllat. 5. Fil interlineat. 6. Segueix fill, ratllat. 7. Segueix [...], ratllat. 8. Fuste interlineat. 9. Segueix item ratllat. 10. Segueix qui deservierunt, ratllat. 11. Segueix do, ratllat. 12. Segueix numi, ratllat. 13. Jornalls, al ms.

293

1498, novembre, 23. Barcelona

El mestre de cases Nicolau Ganalla, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 6 lliures i 6 sous per tretze jornals fets en unes cases que l'Hospital posseeix al carrer d'en Copons de Barcelona.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 130r-v.

[Nicolau Ganalla a l'hospital: àpoca de 6 lliures 6 sous]¹

Die veneris, XXIII^a proxime dictorum mensis et anni.

Sit omnibus notum quod ego Nicholaus² Ganalla, magister domorum, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus Narcisso Sabater, presbitero, in sede Barchinone beneficiato, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis et tradidistis michi numerando VI libras VI solidos barchinonenses ratione XIII jornalium quos misi et converti³ cum quodam manobrerio⁴ de voluntate et mandato vestris in X illis domibus quas dictus hospitalis habet et possidet in dicta civitate in vico vulgo dicto *d'en Copons* et etiam ratione.⁵

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix in, ratllat. 4. Segueix in, ratllat. 5. La resta de l'instrument no va ésser copiada.

294

1498, desembre, 1 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 12 lliures, 8 sous i 8 diners per diversos treballs de fusta; també reconeix que ha rebut 3 lliures i 8 sous per al fuster Pere Sanou per la feina de serrar fustes. Signaren àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 130v.

Die sabbati, prima mensis decembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Ioannes¹ Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus et discretis Narcisso Sabater, presbitero, in Sede Barchinone beneficiato, et Michaeli Ioanni, notario civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod solvistis et tradidistis michi² XII libras VIII solidos VIII denarios barchinonenses in tabula cambii sive depositorum civitatis Barchinone, ratione operis per me facti in dicto hospitali: primo, pro XXVI *cabirons d'alber*, quos emi a Galcerando Carbonell, ad rationem trium solidorum pro cabirone, III libras XVIII solidos.

Item, Petro Sanou, fusterio, causa serrandi fustes, III libras VIII solidos.

Item, exsolvistis michi pro quodam nono de scana pro faciendo *los mollós* pro[...]³ magistris domorum V solidos.

Item, pro quodam *ninga d'àlber*, que servivit per *taules de simal* et faciendo *bogets*, II libras II solidos.

Item, ratione fustis, causa faciendi *listons* in loco de *Parafols*, XII solidos.

Item, ratione cuiusdam janue ferri in abeuratore dicti hospitalis, ratione fustis et manibus, III solidos.

Item, ratione duarum frontissarum, que serviverunt in dicta janua, VIII denarios.

Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute peccunie et doli, in testimonium premissorum presentem vobis facio apocham de soluto.

Actum est hoc *et cetera*.

Testes huius rei sunt: Hieronimus Paschasius et Ioannes Ortigó, notarii, habitatores Barchinone.

1. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 2. *Segueix numerando ratllat.* 3. *Pro [...] interlineat.*

295

1498, desembre, 20 [Barcelona]

El fuster Climent Batlle, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadà de Barcelona, procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 12 lliures, 16 sous i 4 diners per la venda de material per a l'obra d'unes cases que l'hospital posseeix al carrer d'en Copons. Signaren àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 131r.

*[Clemens Barle a l'hospital: àpoca de 12 lliures 6 sous i 4 diners, fusta]*¹

Die iovis, XX^a mensis decembris, anno a Nativitate Domini millesimo CCCC LXXXXVIII^o.

Sit omnibus notum quod ego Clemens² Batle, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus et discretis Narcisso Sabater, presbitero, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barchinone, quod solvistis et tradidistis³ michi⁴ numerando in presentia testium infrascriptorum XII libras XVI solidos IIII denarios barchinonenses, michi debitas ratione bigarum, latarum, cabironum et aliarum rerum per me vobis venditarum, ratione operis cuiusdem domus quam dictus

hospitalis habet et possidet in dicta civitate Barchinone in vico vulgo dicto *lo carrer d'en Copons*. Vide computum quod est in cohopenorio primi manualis. Et ideo renuntiando, facio apocham.

Testes huius rei sunt: Ioannes Ortigó, notarius, et Michael Gomerdina, scriptor, habitatores Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle xvii. 2. Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma. 3. Segueix me dici et scribi fecistis, ratllat. 4. Segueix in tabula cambii sive depositorum civitati, ratllat.

296

1499, gener, 2 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadans de Barcelona i procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 5 lliures i 8 diners pels materials emprats i les obres realitzades a l'Hospital. Signaren àpoca.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 131r-v.

[Joan Clusa a l'hospital: àpoca de 5 lliures 8 diners, bigues]¹

Die mercurii, secunda mensis iannuarii, anno a nativitate Domini millesimo quadringentesimo LXXXX nono.

Sit² omnibus notum quod ego Iohannes³ Clusa, ligni faber, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus et discretis Narciso Sabater, presbitero, et Michaeli Iohanni, notario, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis Barchinone,⁴ civi Barchinone, quod solvistis⁵ et tradidistis sive dici et scribi fecistis michi in tabula cambii sine depositorum civitatis Barchinone, quinque libras et octo denarios barcinonenses, ratione videlicet⁶ illarum trium bigarum longitudinum triginta duorum palmorum pro quaque ipsarum, ad rationem duodecim solidorum pro qualibet ipsarum bigarum, triginta sex solidos. Item, etiam sex cabironos ligni *de àlber*, ad rationem trium solidorum pro quolibet cabironno, decem octo solidos. Item, ratione fustis *per anbotegar los cabirons*, viginti solidos. Item, pro uno fuster Tortose, XIII solidos. Item, pro serrando dicto *fuster*, sex solidos. Item, etiam pro XIII *fills*, ad rationem decem denariorum pro fillo, XI solidos VIII. Et que *fustes* deserverunt in operibus camere dicti hospitalis.⁷ Et ideo renuntiando excepcioni non numerate et non solute per me et doli, in testimonium premissorum facio vobis presentem apocham de soluto.

Actum est hoc et cetera.

Testes huius rei sunt: Hieronimus Paschalis et Ioannes Ortigó, notarii, habitatores Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.* 2. *Al marge esquerre, Hic me debebat continuari quedam apoca que est infra post duas cartas sub presenti Kalendario.* 3. *Sobre el nom, dues ratlles obliqües per a indicar la ferma.* 4. *Procuratoribus hospitalis Sancte Crucis Barchinone interlineat.* 5. *Segueix michi ratllat.* 6. *Videlicet interlineat.* 7. *Segueix quas duas, ratllat.*

297

1499, maig, 18 [Barcelona]

El mestre de cases Pere Saranyena, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut del prevere Narcís Sabater, beneficiat a la Seu de Barcelona, i del notari Miquel Joan, ciutadans de Barcelona i procuradors de l'Hospital de la Santa Creu, 4 lliures i 2 sous per unes obres realitzades a l'hospital.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 133v.

*[Pere Saranyena a l'hospital: àpoca de 4 lliures 2 sous, obres]*¹

Die sabbati, XVIII mensis madi, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Petrus Saranyena, magister domorum civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabilibus et discretis Narcisso Sabater, presbitero, beneficiato in Sede, et Michaeli Ioanni, notario, civi Barchinone, procuratoribus Hospitalis Sancte Crucis dicte civitatis, quod per manus vestri dicti Narcissi Sabater, inter diversas vices, numerando, quatuor libras et duos solidos, michi debitas et solvere pertinentes, ratione quarumdam operarium per me factarum in dicto hospitali usque in presentem diem. Et ideo renuntiando, facio apocham.

Testes: discretus Anthonius Soltes, presbiter, beneficiatus in Sede, et Bernardus Camps, scriptor Barchinone.

1. *D'una altra mà, posterior al segle xvii.*

298

1504, desembre, 16 [Barcelona]

El fuster Joan Clusa, ciutadà de Barcelona, reconeix haver rebut de Miquel Joan, procurador de l'Hospital de la Santa Creu, 6 lliures,

11 sous i 6 diners per diversos jornals realitzats a l'hospital de Santa Margarida o dels Mesells.

AHSCSP, Pere i Jeroni PASQUAL, *Manual de Apochas* (1463, novembre, 17-1515, maig, 21), fol. 157r.

[Joan Clusa a l'hospital: època de 6 lliures 11 sous 6 diners]¹

Die lune, XVI mensis decembris, anno predicto.

Sit omnibus notum quod ego Iohannes Clusa, fusterius, civis Barchinone, confiteor et recognosco vobis venerabili et discreto Michaeli Iohanni, procuratori Hospitalis Sancte Crucis Barchinone, quod dedistis et solvistis michi in tabula cambii sive depositorum civitatis Barchinone causis et rationibus inferius designatis sex libras undecim solidos et sex denarios barchinonenses: videlicet, Salvatori Vilarich, ratione fusteti, I libram VI solidos. Item, dicto Vilaric pro duobus cabironis, qui deservierunt pro tabulata *dels Masells*, V solidos VI denarios. Item, [...] ² Batlle pro duabus iasenis d'*alba*, que deservierunt in camera stultorum et infantium, XI solidos. Item, domino Comes pro duabus *llane* et *un cabiró*, III solidos. Item, etiam pro decem septem iornalibus³ per me facta, ad rationem trium solidorum pro unoquoque ipsorum, II libras XI solidos. Item, pro aliis decem septem⁴ iornalibus per filium meum in dicto hospitali factis, ad rationem duorum solidorum pro unoquoque ipsorum, I libram XIII solidos. Et ideo renuntiando excepcioni dicte peccunie non numerate et non solute et cetera.

Testes: Iohannes Romia, mercator, civis Barchinone, et Bernardus Gener, scriptor Barchinone.

1. D'una altra mà, posterior al segle XVII. 2. Indiquem amb [...] un espai en blanc que correspon al prenom. 3. Segueix parte, raïllat. 4. Segueix [...], raïllat.